מעריב

כולל 64 עמודים ימים ולילות

יום ו׳
כ״ז באב תשל״ג
24.8.73
גליון 8856
שנה כ״ח

80 אג׳

המייסד והעורך הראשון ד״ר ע. קרליבך ז״ל

MAARIV • העתון הנפוץ ביותר במדינה

גובר גל הטרור בבירה הבריטית

ספר ממולכד נתגלה במעונו של ראש ממשלת בריטניה בלונדון

פצצה פלאסטית גדולה נתגלתה בתחנת רכבת־תחתית הומה

מאת י. פינקלמן
סופר „מעריב" בלונדון

ספר ממולכד נתגלה אמש במעונו הרשמי של ראש־ממשלת בריטניה בר, אדוארד הית, ברחוב דאו־נינג 10 בלונדון. אנשי מכ־הן הזהיקו לסקוה ופרקו את מנגנון מטען־הנפץ.

הספר הממולכד נתגלה על־ידי פקידה צעירה שתפקידה למיין את הדואר המגיע למש־רד ראש הממשלה. הפקידה בחנה את שמו של הספר (על הכלוין גוסטאב כשהלר) והחליטה שאין בו כום ענ־יי. היא השליכה את החבי־לה לסל. אולם, לאחר ש־כמעה בידיו כי שלוהי מעט־פה־הנפץ בשהבפרים באחרו־נה בספרים כאלה (שדפיהם הפנימיים הוצאו לצורך התק־נת המנגנון), כבר חשדה ד־היא והוציאה אנשי בטחון.

מעטפת נפץ נוספת נת־גלתה אתמול אחה״צ בי־משרד התנגה הבריטי. גם כהנק זה פורק על־ידי אנשי־בטחון.

מצצה פלסטית גדולה, ש־היתה כוונת להתפוצצות ב־שעה 5.40 אחה״צ — שעת ה־שיא בהנועה — נתגלתה אמש באולם הכניסה של תח־נת הרכבת התחתית ברחוב בייקר. הפצצה היתה דומה לזו שנתגלתה ביום ב׳ בערב בברכה הקניות בהכפסכד.

„הפצצה שנתגלתה אמש עלולה היתה לגרום לאבדות רבות ולנזק רב. אילו התפוצצה בשעת הדוחק ה־גדולה" — אמר דובר המשטרה.

הפצצה נמצאה בשקית פלסטית, שכשני צדדיה סמל עם הדגל הבריטי. היא היתה מורכבת בטוללה ומשעוך בעורר. חומר הנפץ והמנגנון היו עטופים בנייר עתון וב־קרטון. הניק שבו היתה ה־

(סוף בעמ׳ 2, טור 8, 9)

קיסינג׳ר יבהיר עמדתו לגבי המזרח התיכון בנאום שישא בעצרת או״ם בחודש הבא

צפויה הגברת סחטנות הנפט של ארצות ערב ✶ לקראת בואו לארץ בימים הקרובים להתייעצויות ייפגש השגריר דיניץ עם שר־החוץ האמריקני החדש

מאת מילים בן
סופר „מעריב" בארה״ב

סבורים כי שר־החוץ ה־אמריקני החדש, ד״ר הנרי קיסינג׳ר, ישרטט קווים ראשונים למדיניותו במזרח־התיכון, בנאום שישא בעצ־רת הכללית של או״ם, ב־24 בספטמבר. לקראת נאומו זה מנהל ד״ר קיסינג׳ר דיונים עם ראשי המחלקה השכנה במשרד־החוץ.

(ראה גם עמוד 2)

בעבר, ניצל מי שהיה שר־החוץ, ויליאם רוג׳רס, לעתים קרובות, את בימת או״ם להצ־הרות על המדיניות האמרי־קנית במזרח־התיכון. יתכן ש־ד״ר קיסינג׳ר יואיל לטפל ב־נושא זה בהרחבה, מאחר ש־לפי הידיעות המגיעות לניו־יורק, ינסו ארצות ערב לנ־צל את מושב המוזי של ה־עצרת, שישתתפו בו שרי־החוץ מרוב ארצות העולם, למתקפה זו־שה בתחום המדיניות הבינ־לאומית.

יתכן שהנושא המרכזי כצורים להודל מהאיום בחודש כעשה האיבה נגד ישראל, ואילו ה־תפקיד הראשי ימסר לבעלי המדינות העשירות בנפט — סעודיה, כוויית ונסיכויות ה־מיפרץ הפרסי, שיזהירו כי יפעילו את „נשק הנפט", כדי לפגוע באינטרסים האמריקניים — אם תמשיך ארה״ב בתמיכתה בישראל.

העובדה שב„שבועות הריפ־לומאטיים" בניו־יורק ישתתפו שרי חוץ ממדינות רבות ב־אירופה המערבית, מיפאן ו־מהמזרח הרחוק — שרובם סבורים, כי ארצותיהם תלו־יות במידה גוברת והולכת ב־נפט הערבי — מוסיפה משקל למיתקפה הערבית החדשה.

שגריר ישראל בארה״ב, מר שמחה דיניץ, העומד להגיע לירושלים לפני אמצע החודש הבא, כדי להשתתף בהתייע־צויות לקראת העצרת, ייפגש, בלי ספק, עם ד״ר קיסינג׳ר לפני צאתו — ויוכל לדווח לשר־החוץ ולממשלה על כוו־נותיו של שר־החוץ האמריקני החדש.

הפיצוץ בבית המגורים ברחוב תומור בבית הכרם בירושלים. (תצלום: רחמים ישראלי)

ישראל מבקשת עזרת ארה״ב למניעת החלטה על סנקציות בועידת אירגון התעופה ברומא

מאת מילים בן
סופר „מעריב" בארה״ב

שגריר ישראל בוואשינג־טון, מר שמחה דיניץ, יפגש היום עם סגן שר־החוץ ה־אמריקני, מר קנת ראש, כדי לבקש תמיכה ארה״ב בישר־אל בועידת אירגון התעו־פה האזרחית הבינלאומית ברומא.

ישראל מקוה שארה״ב תנ־קוט עמדה איתנה נגד הצעה ערבית להטיל סנקציות, בגלל פרשת יירוט המטוס הלבנוני. בראש המשלחת האמריקנית לועידה יעמוד מר ויליאם האנטלי, שהיה מנהל המחל־קה למזרח־התיכון במשרד ה־חוץ האמריקני. בפגישה עם מר ראש ישתתף גם הציר, מר משה רביב.

דיין: לא נחזור לגבולות הישנים

„לא נחזור לגבולות הישנים", „לא עם מצרים, לא עם סוריה, לא עם ירדן" — אמר שר־הבטחון מר משה דיין בראיון בטלוויזיה ה־אמריקנית שהוקלט בניו־יורק אמש. עם זאת הביע מר דיין תקוה לשלום.

הוא הביע אמונה שהשלום יבוא, וכי ישראל לא תוותר על הגבולות הבטוחים. „אנו אינגו צריכים להשאר בתעלה, אולם ה־בגבול השלום, אך אין עלינו לחזור לגבול הישן" — אמר מר דיין. הוא הוסיף והסביר כי על ישראל להחזיק ברצועת עזה ודחה כי מצרים את ה־רין של מדינת עצמאית ב־רצועה.

מר דיין טען כי שרה עם ירדן לא תהיה מסובכת, בע־קר בגדה המערבית, והתנבא כי אפשר יהיה להגיע להסדר „שיסתור את ירדן ואת הגולן" (רויטר)

בגלל המצב הבטחוני השורר בקפריסין

„מיפגש שלום" הועבר מניקוסיה להלסינקי

מאת ג. שמריהו

מיפגש בינלאומי, שעמד להערך בשבוע הבא בניקו־סיה בהשתתפות משלחה מישראל ומארצות ערב ל־שם ציון על שלום במזרח התיכון, הועבר ברגע האח־רון להלסינקי — בגלל ה־מצב בקפריסין.

ישראל היה ג. ילין מור והד״ר ת. טובה, יצוין לקראת ועידת שלום עולמית, שתתקיים ב־מוסקוה ביוזמת ועד השלום העולמי ואירגונים שמאלניים בינלאומיים — באוקטובר.

את המיפגש המוקדם ש־נועד להיפתח ב־28 באוגוסט בניקוסיה, יזם יו״ר ועד ה־שלום המצרי חאלד מוחיאדין. משלחות מבצרים ומארצות־ערב אחרות ישתתפו בכנס ש־הועבר להלסינקי.

המיפגש, שאליו ייצאו מ־

דעת החוקרים בבירה

הפיצוץ בירושלים — כנראה „סילוק חשבונות אישיים"

נזק ניכר בבניין בבית־הכרם ✶ נותק זרם החשמל

מאת אבישי אמיר

פיצוץ עז גרם בלילה נזק לבית מגורים ברחוב התומר 3 בשכונת בית הכרם בירו־שלים. לא היו נפגעים.

הפיצוץ היה דקה אחר חצות, ליד דלת דירתו של מר עמרם מזרחי, נהג מונית ב־חברת „מוניות הבירה" בירו־שלים, בקומה השנייה של ה־בניין. חבלן המשטרה קבע כי הפיצוץ נגרם קרוב לוודאי על ידי ליבנת חבלה שמשקלה היה כ־250 גרם. כתוצאה מה־פיצוץ נגרם נזק רב לחדר מדרגות הבניין (חמש קומות) ושש דירות ניזוקו.

דלת הכניסה הראשית היתה מנותצת; דלתות הכניסה לדי־רות השכנים, בדירות הסמו־כות, נעקרו מציריהן. מתמת ההדף, זרם החשמל לבניין נו־תק ונוסיף נזק ניכר בכמה דירות.

כוחות משטרה, בפיקודו של מפקד משטרת מרחב ירושלים, ניצב משנה הירבץ ברייטמנלר וראש לשכת הקירות, רב־פקד ברוך מאיר, הגיעו למקום.

חוקרי המשטרה הגיעו למס־קנה שהפיצוץ לא נגרם על ידי פעילות חבלנית עויינת. בבדיקה עצה אפשרות שהפי־צוץ בוצע במסגרת „חיסול חשבונות אישיים" או כתוצאה מסכסוך עבודה.

בעל הדירה מר מזרחי לא היה אותה שעה ב־ביתו. אשתו בשכה זבנה הקטן אדוי בן שמונת ה־חדשים, נראו מבוהלים. עוד זמן מה אחרי הפיצוץ. שני ילדיהם המבוגרים יו־תר נעדרו בלילה מביתם, משום שלנו אצל קרובי משפחה אחרים.

מדברי השכנים מתברר כי חומר הנפץ שהונח מתחת ל־שטיח הכניסה הופעל כנראה על ידי חוט משיכה. אחד ה־שכנים סיפר לי, כי דקה או שתיים לפני הפיצוץ בשמע קול זריקת צנצנים של מכו־נית, שנעלמה מהמקום במ־הירות. עדיין לא נעצרו חש־דים. אך לא מן הנמנע כי במשך היום ייעצרו חשודים.

8 חודשי מאסר לגונב אופנוע

שמונה חודשי מאסר, מהם שלושה בפועל, נגזרו על צעיר שגנב אופנוע ביחד עם חברו. השניים „הרדי" עליו ברחובות תל־אביב תוך נסיון להתחמק מרדיפה משטרתית.

השניים, עודד לוי ממושב מל־שור חיים ביתי מיפו, שניהם בני 19, הובאו לדין בבית המשפט לתעבורה בתל־אביב. התובע, רס״ר ג. כץ, טען, כי ב־19.3.73 אחר חצות הם נטלו קטנוע שחנה ברחוב בית־לחם בתל־אביב והחלו לנסוע בחוצות העיר, ללא כובעי־מגן.

נמשך המצור על הבנק בשטוקהולם שם מחזיק שודד ב־4 בני ערובה

לפי דרישתו של השודד הצעיר שוחרר חברו שהיה כלוא בבית־סוהר והובא אליו ✶ כן קיבל דמי כופר בשווי 750 אלף דולאר ✶ „הוא לא שפוי בדעתו" — אומרת המשטרה

הפושע השוודי קלארק אולופסון (באמצע) מובל כבול בידיו לשוטרים, לבנק לאשראי בשטוקהולם, בו ציפה לו חברו שהחזיק בני ערובה. (תצלום איי.פי. רדיוטלגראפו)

צעיר שוודי בן 21, שנכלא בראשית השנה מבית הסוהר, העמיד מ־אות משוטרי שטוקהולם בכוננות מאז אתמול ב־בוקר. הוא התבצר ב־בנק במרכז העיר ומח־זיק בארבעה בני ערו־בה. השודד, ששמו לא פורסם, חמוש בנשק ו־עד כה כבר התקבלו שתיים מדרישותיו: הוא קיבל כופר בסך שלושה מיליון כתרים שוודיים (750 אלף דולר) ואילץ את הממשלה לשחרר את ידידו קלארק אול־לופסון, בן 26, שנידון לפני שבע שנים על רצח שוטר בנק.

האסיר המשוחרר הועבר לבנק והוא נמצא עתה עם עמיתו ושניהם יחד שומרים על בני הערובה — שלושה צעירים וצעירה אחת, כולם פקידים באותו בנק.

מקורות בממשלת שווד־יה מסרו, כי אבא בערכה ישיבת חרום של הממשלה לדון במצב, וכי ראש ה־ממשלה כבר אולף פאלמה ושרי המשפטים והתיקו־רת של שוודיה, מנהלים את הבירור עם השודד.

אתמול נורה קצין מש־טרה על ידי השודד, ה־מחזיק בתת־מקלע, זמן קצר אחרי שכוחות המש־טרה הראשונים הגיעו ל־בנק. הקצין נפצע קל.

✶

אמש הגיעו השיחות עם

(סוף בעמ׳ 2, טור 4, 5, 6)

עולים מרוסיה יתיישבו בפיתחת רפיח בשבוע הבא

מאת עזרא יעב

בשבוע הבא יעלו על ה־קרקע במרכז הגושי של פיתחת־רפיח חברי גרעין ההכשרה של עולים מרוסיה. בתקופה האחרונה הירבו חברי הגרעין לסייר באיזור ולהכין עצמם לבעיות ש־בהן יתקלו.

רוב העולים להתיישב במרכז הגושי הם רווקים, אך יש בי־ניהם גם זוגות נשואים. במר־כז, שנבנה בין מרכז שדות לבין מרכז נביב העשרה, נב־נו בתים מודרניים, הדומים ל־אלה שבמושבי הגולן. הבקום נועד לרשותם הבית החשכל.

לשאלת כתבנו הסביר מר יעקב איינג, מהחטיבה להת־יישבות בהסתדרות הציונית, כי העולים למרכז הגושי יעב־דו במפעלים, בקיבוצי הסביבה וגם ביישובי הנגב בשלבים ה־ראשונים. חלק מהם יכליכו לעבוד במקצוע, ואחרים ישנו מקצוע. ייעודו העיקרי של ה־מרכז הגושי הוא לספק שירו־תים למושבי העובדים בפיתחת רפיח.

מצב מלך שוודיה „עדיין חמור מאד"

מצבו של מלך שוודיה, גוס־טאב אדולף, נשאר „ללא שי־נוי ועדיין הוא חמור מאוד", נמסר בבולטין רפואי שפור־סם הלילה בשטוקהולם.

גוסטאב אדולף בן ה־90, נושם בעזרת מכשיר מיוחד. הוא נותח בשבוע שעבר ו־לקה בדלקת־ריאות.

קהל קטן התאסף סביב בית החולים „הלסינגבורג" ש־בו מאושפז המלך. במשך יום אתמול היה גוסטאב אדולף כמצב ללא הכרה, ובקרתי הב־חין במבקרים, כיבוים בתו היחידה. (יו.פי.)

3988

מודעות
מתפרסמות היום ב־
לוח מעריב

בעמודים:
6, 7, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57

רשימת המדורים
ראה עמוד 5

מודעות דרושים
בעמודים:
3, 8, 9, 44, 45, 46, 47, 48, 58, 59, 60

מודעות בידור
בעמודים:
33, 34, 35, 36

מודעות לימודים
בעמודים:
9, 30, 31, 32

הדלקה נרות בעמוד 36

תחזית ותחזיק

במפרשותיה: רמת הגולן: 16—27, חיפה: 23—29, ירו־שלים: 17—29, תל אביב: 22—28, הר כנען: 18—29, בקעת צפת: 21—25, אילת: 25—38, בקעת שלבה: 36—, באר שבע: 18—33, 36.

לקראת כנס
חטיבה 7
האזינו הערב
בגלי צה״ל
אחרי חדשות השעה 19.00
לתכנית:
„יום השישי הקצר"
דידי מנוסי
מראיין את
אלוף שמואל גונן
(גורודיש)

RCA
שעונים, טרנזיסטורים, מישורים טריאק, בעצלים בשולבים, ספרים, ריאוס־טאטים, קבלים, נגדים כדיוקים, ולכה. לחוצה לבצלים כורתים, במטרים שונים, מכבירי בקרה. חברת רדיו ישראלית
נחלת בנימין 18
טל. 50156 ת״א
הגיעו דמקולים
פיתוח, פלייפלד ק.ל.ה.

תריסי פלסטיק
לקראת החגים
מהיום עד סוף החגים
— במבצע נדיר.
תריסי הזזה ומסגרות אלומיניום — 85 ל״י מ״ר
עם זכוכית
— 95 ל״י מ״ר
רמת־גן, הרא״ה 127
טל. 785565, 782475

...שיש לה אבא
ראה מודעה בעמוד 17
בן
פתח־תקוה

דלסון ריכטר
גלריה ישראלית ברמה בין לאומית
פיקאסו, אגם
עבודות מיוחדות אחרות של אמנים בעלי שם עולמי, מוצגות למכירה
שמעון מול אריה 24, יפו העתיקה
פתוח מ־10.30 עד 1.00 בצהרים, מ־8.30 עד 12 בלילה.

מטבחי
עיצוב מקורי
אולם התצוגה:
רח׳ אבן גבירול 100 · ת״א

רקמו עתה את מיטב מוצרי אופנה. היבוא מרשת בתי האופנה
שנידמן
20% הנחה
3 קומות של אופנה
רח׳ דיזנגוף 128
הבוטיק לגברי
רח׳ דיזנגוף 125
ארנקים ומוצרי עור
רח׳ דיזנגוף 120
המקור לבגדי גבר ונוער
רח׳ זמנהוף 25

מבצע
טפטים
8.— ל״י חומר
7.50 ל״י עבודה
15.50 ל״י מ״ר
לשבועיים בלבד
אוהב־ציון
אבן־גבירול 20, ת״א.
טלפון 257941
טפטים מפלסטיק וכן שטיחים, P.V.C., פרזולים ודלתות מוסדיות ואחריות.

חקירות
פרטיות ומסחריות
אינפור
INFOR
תל־אביב, בן יהודה 104
טלפונים: 232030, 234646

רק 50.— ל״י
שמלות מקסי, מיני, חליפות, חצאיות, חולצות. מבחר עשיר לפי בחירתך.
חסול המלאי
לרגל שיפוצים
אופנת שני
אלנבי 78 תל־אביב

1.250
ל״י בלבד
מערכת שלמות משולחות
ראה פרסום בלוח מעריב
מלון 60 KAL.OR
הרצל, תל־אביב 60 טל׳ 640839

חיים בר לב:
מבט חד קדימה
ראה מוסף „ימים ולילות" עמוד 57

אלי פורמאיקה
מבצע בביתך ציפוי פורמאיקות
לארונות מטבח — ולארונות קיר
בצבעים מרהיבים — ושרות אדיב ומהיר
טלפון 410277 רשמי לפניך לשעת הצורך

„הבילוי הלא נורמלי"
הוא כמובן ביקור באלחוט! אתה משוטט בחנות התקליטים הגדולה בארץ, מדפדף במבחר העצום, מאזין לכל תקליט העולה על דעתך ומבלה את זמנך בנעימים! אינך חייב לקנות דבר, אך אם תחליט לרכוש תקליט, בודאי שתופתע:
אצלנו עדיין המחירים הישנים!
אך כמובן שהמלאי מוגבל וכל הקודם זוכה!
ואת ועוד: מבחר משמע של אריכי נגן קלסיים וקלים במחירים משוגעים, כגון:
במקום 24.90 9.90 תקליטי ילדים 2.50
תעבור אצלנו לשעה קלה — וקנה שי במחיר פרסומת ואז תחליט שאתה שמח לקנות תקליט רק באלחוט, רחוב אבן גבירול 21, תל־אביב.

צולמ من الأصل

هكذا من الأصل

תקוע - בלוד: מזכ"ל אר"ם לא יגיש הצעות בביקורו באיזור

„שיטות הלחץ והדרישות לסאנקציות שמפעילות ארצות ערב באחרונה — נידונות לכשלון"

מאת רחל פרימור

שגריר ישראל באו"ם, מר יוסף תקוע, אמר אתמול בבואו לישראל, לקראת ביקורו של מזכיר או"ם ד"ר קורט ואלדהיים במזרח־התיכון, כי בזמן האחרון אימצו מדינות ערב שיטה חדשה: „זוהי שיטה של יצירת לחץ על ישראל ודרישה לסנקציות נגדה. אולם אין לי ספק כי למדינאי ערב יתברר במהרה כי ניכוחים מצטמים והחלטות חד־צדדיות לא יקדמו את השלום ובאמצעים אלה אי־אפשר להגיע לפתרון".

מר תקוע נפגש ערב צאתו לישראל עם ד"ר ואלדהיים לשיחה בעניין תכנית הביקור בישראל. המזכ"ל יבוא לארץ ב־30 לח.ז. וישהה כאן ימים. מר תקוע הדגיש, שד"ר ואלדהיים יבקר באיזור בתוקף תפקידו, כדי לשמוע ולהתרשם. „אין בדעתו להביא הצעות קונקרטיות ואין ביקורו קשור לבסיס החלטות כלשהן. אם במהלך ביקורו ישמע ממשלות ערב וביחוד בכבדים על נכונות לשינוי העמדות ולהיכנס לתהליך של משא ומתן רציני, בלי תנאים מוקדמים, יתכן שיווצר סיכוי ממשי להתקדמות".

בשני ימי בקורו בישראל ייפגש מזכיר או"ם עם ראש הממשלה, עם שר־החוץ ועם נשיא המדינה. מישראל יצא לקאהיר ולעמאן ולפני זה יבקר גם בדמשק ובביירות.

מר תקוע הוסיף: „ממשלות ערב אינן מקלות על תפקיד המזכיר הכללי של או"ם — בגלל המשך מדיניות העוינות וההתנגשות עם ישראל, כפי שבאה לידי ביטוי בדיונים האחרונים במועצת הבטחון ובארגונים בינלאומיים אחרים".

אם כי ד"ר ואלדהיים עומד להיפגש עם שליח או"ם לאיזור, ד"ר גונאר יארינג — לפני שיחל ביקורו באיזור — אמר מר תקוע, בתשובה על שאלה, כי אין שום קשר בין שליחות יארינג לבין ביקורו של מזכיר או"ם.

באחרונה קיבל מזכיר או"ם 46 פניות בדבר סיוע בהשגת היתר יציאה ליהודים בבריה"מ. „ד"ר ואלדהיים פעל בעבר וימשיך לסייע ליהודים במצוקה בבריה"מ ובמדינות ערב. חלק ניכר מהפניות שהגיעו לו בעבר נענה בחיוב ואנשים אשר לעזרתם נענה, כבר נמצאים בישראל".

אשר להצבעתה של ארה"ב במועצת הבטחון בעד גינוי ישראל אמר מר תקוע: „נציגי ארה"ב הבהירו כי אין פה שינוי במדיניותם ובגישתם ביחס לפתרון הסכסוך באיזור. יש לראות את ההצבעה כתוספת לגבי מקרה ספציפי בלבד".

מר תקוע ישאר בישראל אחרי ביקורו של מזכיר או"ם — לחופשה קצרה ולהתייעצויות, לקראת דיוני העצרת הכללית בחודש ספטמבר.

הנשיא והעתונאים

נשיא ארה"ב ריצ'ארד ניכסון בעת המפגש הנסער עם עתונאים בסן־קלמנטה.
(תצלום איי.פי. רדיוטלגראפי)

„לוחם פלשתיני" נידון למאסר בבירת זאמביה על זיוף המחאות־נוסעים

מאת מרתה פינטר, כתבת „מעריב" בזאמביה

כמאל סעוד מסעוד, בן 32, שהצהיר בבית־המשפט בלוסאקה, בירת זאמביה, כי הוא לוחם חירות פלשתיני, נידון ל־6 שנות מאסר עם עבודת פרך בגין זיוף המחאות־נוסעים בריטיות בשווי של 990 לי"ש.

תחילה טען מסעוד כי נולד בחברון, אך אחר־כך שינה את גירסתו ואמר כי נולד בשכם. הוא בעל דרכון לבנוני. שופט השלום הבריטי, צ'ארלז אפלבי, דן אותו ל־6 שנות מאסר בפועל והוסיף 3 על תנאי.

מסעוד כפר באשמה, אולם לאחר שעדים סיפרו למשטרה כי מצאו המחאות של 5 לי"ש כל אחת, העוסקות כולן אותו מספר ומסרו כי מסעוד נתפס בעת כניסה לפרוט את ההמחאות, חזר בו והודה באשמה. מסעוד טען לנסיבות מקלות והסביר כי הוא רחוק מהבית ולא יכול היה למצוא עבודה. השופט אפלבי אמר כי העבירות חמורות ביחוד וכי העונש המאכסימאלי הקבוע בחוק הוא 7 שנים, אולם הוא התחשב בכך שחייו של מסעוד בזאמביה היו קשים מאד והוא לא הצליח למצוא עבודה.

שוקלים טיהור מים בשיטה מדרום אפריקה

מאת אראלה ישיב, כתבת „מעריב" בדרום אפריקה

נציב המים מר מנחם קנטור סיים אמש ביקור בן 10 ימים בדרום־אפריקה. מטרת ביקורו היתה לבדוק את האפשרות שישראל תשתמש במערכות ובשיטות לטיהור שפכים שפותחו בדרום־אפריקה.

המכון הממלכתי לחקר… הביע הכנה מלאה בהעברת אינפורמציה וידע מקצועי שנאספו בתחום זה בדרום־אפריקה, שלדברי מר קנטור „הגיעה לרמה גבוהה מאוד".

זה כמה שנים פועל בווינדהוק שבדרום־מערב אפריקה מפעל נסיוני לטיהור שפכים, ומיתקן תעשייתי כזה נבנה כעת בשלב ניסוי בפרטוריה. נציב המים הישראלי ומארחיו בדרום־אפריקה הסכימו בדבר חילופי מומחים בתחום המים לצרכי ליכוד ועזרה בפיתוח מיתקנים דומים בישראל ובדרום־אפריקה.

שכירי „דן" דחו קריאת בן־אהרון לשוב מיד לעבודה

מאת כתב „מעריב" לענייני עבודה

הנהגים השכירים של קואופרטיב „דן" השובתים זה שבוע ימים דחו אמש בחצר בית הועד הפועל של ההסתדרות, את הקריאה של מזכיר ההסתדרות לשוב לאלתר לעבודה ולהשאיר את הטיפול בעניינם בידי האיגוד המקצועי ומועצת פועלי תל־אביב—יפו.

בפגישה עם נציגי השובתים אמר אתמול מר בן־אהרון כי ההסתדרות עומדת מאחרי החלטות שהן לטובת השכירים. נציגי השובתים הבינו שההסתדרות הבטיחה ... את שביתתם.

מזכיר מועצת הפועלים מר אורי אלפרט מסר כי המו"מ עם הנהלת „דן" ייפתח ביום א'. הוא אמר שאינו מבין את עקשנות הנהגים השכירים. ההסתדרות עומדת לימינם.

להקת „בת דור" הופיעה בחיפוי משטרה בבראזיל

המשטרה הצבאית של בראזיל הפעילה ביום ד' בסאו פאולו הגנה סביב להקת המחול הישראלית „בת־דור", לאחר שנתקבלה אינפורמציה בדבר פצצה שהוטמנה כביכול באולם שבו הופיעה הלהקה. הופעת הלהקה נערכה כמתוכנן והאולם היה מלא עד אפס מקום.

נמשך המצור על הבנק

שוטרת ואקדח בידה במארב ליד הבנק בו החזיק שודד בני ערובה.
(תצלום איי.פי. רדיוטלגראפי)

קלארק אולופסון, בן 26, הפושע ששוחרר לפי תביעת השודד שהסתגר בבנק עם בני ערובה.
(תצלום איי.פי. רדיוטלגראפי)

(סוף מעמוד 1)

השודד למכוני סתום, על אף העובדה שהממשלה הסכימה להביא לשודד את חברו אולופסון לעזוב את העיר, ואף להעמיד לרשותם מכונית ספורט מהירה — בתנאי שישוחררו בני הערובה. הצעיר דורש שהמו"מ ינוהל באנגלית ולא בשוודית, והסיבה היא כנראה שהוא התגורר שנים אחדות בארה"ב וברח משם בראשית השנה. בשוודיה נידון למאסר על שוד בנק ונמלט. המשטרה מסרה אתמול בערב, כי „הצעיר נשמע יותר ויותר בלתי מאוזן". לדעתה, אין הוא שפוי לגמרי בדעתו: „הוא מתנהג כמטורף, צועק וצורח גם לעבר קציני המשטרה המנהלים אתו את המו"מ וגם על בני הערובה שבידיו". לעומת זה, ידידו אולופסון שקט ורגוע ולפיכך מרכזת המשטרה את מאמציה במו"מ אתו, מתוך תקווה, שישכנע את חברו להיכנע. יש שמועות שאולופסון ביקש שהמשטרה תמסור לידיו ולידי חברו כלי־נשק נוספים, והוא גם הודיע שאם יסכימו לצאת מהבנק, ינהג הוא במכונית הספורט, שכבר חונה ליד שער הבנק, וחברו ישב לידו.

*

סביב הבנק הוצבו מאות שוטרים חמושים. צלפים מצויים על הגגות בסביבה. על האיזור צובאים מאות סקרנים — מאחורי מחסומי המשטרה — כדי לראות את המתרחש. ברחובות הסמוכים מסיירים שוטרים עם כלבים.

במהלך המצור על הבנק דרש השודד להביא לו מזון, וכמה שוטרים הביאו לבנק כריכים ואומצות. באותה הזדמנות, כאשר יצא לרגע לקבל את המזון, הוצע לו להסתלק ולהניח לבני הערובה, אך הוא השיב בצעקות, שהוא מסרב ואינו מאמין למשטרה. כפי הנראה התבצר השודד בחדר מדרגות בבנק ומאיים כל הזמן בנשק על בני הערובה. (א.פ.)

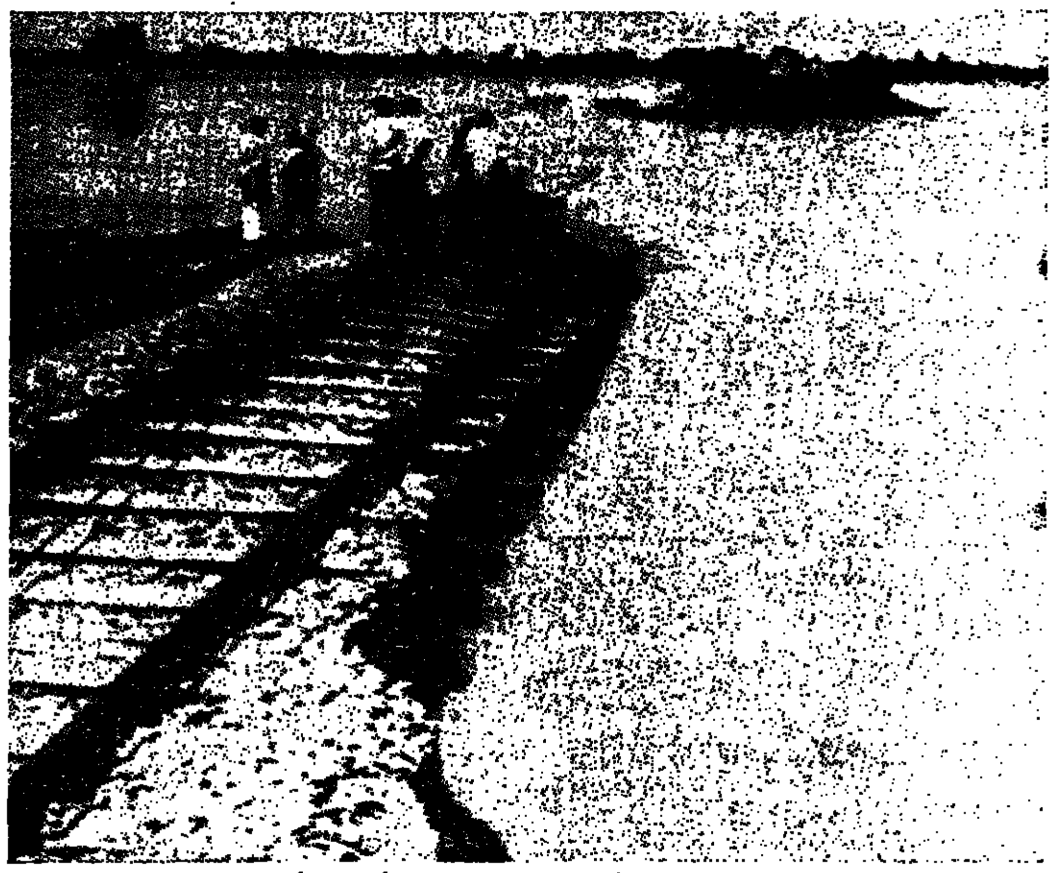

השטפונות בפאקיסטאן שטפו אתמול את פסי הרכבת ליד מולטאן וניתקו את קראצ'י מלאהור. (תצלום איי.פי. רדיוטלגראפי)

נער הואשם ברצח אחותו

כתב אישום נגד נער בן 15, מהכפר אום אל־פחם, החשוד ברצח אחותו, הוגש אתמול לבית המשפט המחוזי לנוער בחיפה.

בכתב האישום נטען, כי אחותו של הנער, שהיתה בת 18, סבלה ממחלת נפש. היא התחתנה בראשית 1973 וכעבור 3 חדשים התגרשה. מאז לא חזרה לבית הוריה ויצא לה שם של נערה שסירבה את דרכה.

הנאשם, שהוא אחיה הצעיר — נאמר עוד בכתב האישום — החליט לשים קץ לחייה של אחותו לשם „שמירת כבוד המשפחה". ביום 29.7.73 הבחין בה, רדף אחריה, הפילה ארצה וחנק אותה בידיו עד צאת נשמתה. זמן קצר לאחר מכן, בהתאם להוראת אביו, הסגיר הנער את עצמו למשטרה.

¥ איגוד הברית קומית ל[illegible] כי הוקם [illegible] עצמאית, שתחקור תלונות של [illegible] על פעולה נגד [illegible] ממשלה [illegible] מקורות רשמיים בוואשינגטון אתמול.

מקור במשרד המשפטים האמריקני: „ההדלפות בפרשת אגניו יצאו כנראה מהבית הלבן"

שר המשפטים האמריקני, אליוט ריצ'רדסון, ציווה אתמול על „חקירה שיטתית" בפרשת ההדלפה על מעשי שחיתות בבחירת מרילנד, הנוגעת, לפי ההאשמה, לסגן הנשיא, ספירו אגניו. מקורות במשרד המשפטים האמריקני אמרו, כי יתכן שמקור ההדלפות הוא בבית הלבן.

מר ריצ'רדסון מסר לידיעת הציבור מכתב ששלח לאגניו, בו מסר לסגן הנשיא, שהטיל על אחד מעוזריו לחקור בצורה יסודית את מקורות ההדלפות. כן אמר, כי ביקש מהאף.בי.אי. להעמיד לרשותו את כל כוח האדם הדרוש לחקירה.

המקורות הוסיפו, שרק ששה אנשים במשרד המשפטים ידעו על מצב חקירת פרשת השחיתות, ומישאל שנערך ביניהם לא גילה את מקור ההדלפה. עוזריו של הנשיא ניכסון בסן־קלמנטה הכחישו שמקור ההדלפה הוא בבית הלבן.

אתמול הרשיע בית משפט פדראלי בבולטימור את ראש השלטון המחוזי הדמוקרטי בבולטימור, דייל אנדרסון, בן 56, בקבלת שוחד של 46,420 דולארים מקבלנים ... את אגניו ב־1966.

מנהל המחוז ויליאם פורנוף, ששימש גם את אנדרסון וגם את אגניו הוזכר בהרשעה כ„שותף לקשר" אך לא כנאשם. בהרשעה נאמר, כי הוא קיבל את הכסף כ„סוכן" של אנדרסון. מר אגניו פירסם הודעה בה נאמר, כי הכיר את אנדרסון אישית, וכי האשמות נגדו מנוגדות לגמרי להתרשמותו ממנו. (יו.פי.)

ערפאת הוזמן לקאהיר

נשיא מצרים אנואר סאדאת הזמין את מנהיג הפדאיים יאסר ערפאת לבקר בקהיר, כך מסרה אתמול סוכנות הידיעות הפלשתינאית.

לדברי הסוכנות באה ההזמנה בעקבות השיחות שנערכו בין סאדאת ובין משלחת של ארגוני המחבלים. „כל הסימנים מורים כי תוצאות שיחות אלו והוצאות מאמצים בקשר לענין הפלשתינאי ולפעולה ערבית כנגד האויב הציוני יוגשמו בעתיד הקרוב" — מוסיפה הסוכנות.

כן מוסרת סוכנות הידיעות הפלשתינאית, כי פקידים בכירים ערבים התמנו לועידת המדינות הבלתי מזדהות באלג'יר, שתיערך בתחילת ספטמבר. (אי.פי.)

מניף הדגל במוסקווה נאסר בעבר בשל פעילות ציונית

מאת יוסף ולמר

„הנפת דגל ישראל במשחקי האוניברסיאדה במוסקווה, היתה מעשה אופייני לגיסי, משה בלפור. הוא גבר אמיץ, שאינו נרתע משום מעשה כדי להשיג את מטרתו: לעלות לישראל. בעבר כבר נאסר בשל פעילותו הציונית" — אמר הבוקר חיים וולינסקי, גיסו של מניף דגל ישראל במוסקווה, בשיחה עם סופר „מעריב".

חיים וולינסקי, שעלה ארצה לפני חודשיים וחצי, ולומד באולפן בקיבוץ גרשמואל, זיהה את גיסו בתמונות שהופיעו בעתונים, בהן נראו חיילים סובייטיים קורעים את דגל ישראל מגבר אלמוני שניסה להניפו. „הכרתיו מהרגע הראשון. גם אמי, המתגוררת בבת־ים, זיהתה אותו בתמונה. אנו חרדים לשלומם של אחותי וגיסי, שלטונות בריה"מ מתנכלים להם בלי סוף זה שלוש וחצי שנים, הם פונים לשלטונות בבקשות חוזרות ונישנות לעלות לישראל — אך בקשותיהם נידחות" — מספר חיים.

משה בלפור נשוי לאחותו של חיים, גינה. לבני הזוג ילד בן 4. המשפחה מתקיימת על משכורתו של הבעל בלבד — משכורת המספיקה בקושי למחייה. גינה, מורה לכימיה במקצועה, פוטרה לפני שנה מבית הספר להנדסאים במוסקווה. משה, מהנדס רדיו במקצועו, עובד כספרן טכני במכון לחקר תעשייתי במוסקווה. קודם שביקש לעלות לישראל, עסק במקצועו, אך כשביקש אשרה — הועבר לתפקיד ספרן.

בפעם האחרונה נאסר משה בלפור בעת ביקורו של ליאוניד ברז'נייב בארה"ב: „אנו יודעים שמשה נעצר לתקופה ממושכת, הוכה בבית הסוהר. במכתבים שהם כותבים לנו הם מביעים ללא הרף געגועים לישראל" — מספר חיים.

הרוסים החרימו צילום התגרה באוניברסיאדה

ויקטור פולסקי, מפעילי העליה היהודית במוסקווה, נעצר שלשום לשעתיים וחצי לאחר שצילם התגרה, בה קרעו צופים רוסים באוניברסיאדה דגל ישראל שהניפו צופים יהודיים.

בעת מעצרו נלקחה ממנו מצלמתו, הפילם הוצא ממנה ורק לאחר מכן הוחזרה לו מצלמתו והוא שוחרר.

בשיחה טלפונית עם מוסקווה אמש, בה נמסרו פרטים אלה, נמסר עוד כי במקרה אחר, בעת שויקטור פולסקי בא במכוניתו לחזות במשחקי האוניברסיאדה, ראה בשובו כי חיבלו בגלגלי מכוניתו וניקבו חורים בצמיגיה.

עוד נמסר כי למרות שלמשחקי האוניברסיאדה נמכרו כרטיסים המאפשרים כניסה לכל המשחקים, הרי עתה בודקים המדריכים את זהותם של הנכנסים. כאשר מתברר כי נושא כרטיס כזה הוא יהודי, אינם מניחים לו להיכנס וטוענים שהכרטיס אינו בר־תוקף.

העתון הסובייטי „קומסומולסקיה פראבדה" הגדיר אתמול כ„דברי הבל" את הידיעות שלא ניתן ליהודים סובייטיים לחזות בתחרות הכדורסל בין ישראל לקובה במשחקי האוניברסיאדה.

במיוחד מצא העתון הסובייטי לנכון להכחיש דיווח בנדון זה מאת העתונאי הבריטי ... קוט, אשר נתפרסם ב„דיילי טלגראף" הלונדוני. דיווח ... על אי־מתן רשות כניסה ליהודים, שהיו מצויידים בכרטיסים, הופיעו גם בפרסומים של אמצעי תקשורת אחרים.

„מר קוט בא למשחק רק כדי לעשות הון תעמולתי מן הנושא של רדיפות דמיוניות, מתנהלות כביכול נגד היהודים בבריה"מ" — כותב ... „אין זה אלא אדם ... המסוגל לכתוב דברים ... שקר כאלה. ... למר קוט לבוא למוסקווה ... הרושם במרכז העתונות ... האוניברסיאדה, אך ... להמציא דברי הבל ..."

תוקף את ישראל והציונות

גליון אוגוסט של הירחון ... „סוויעטיש היימלאנד" שעליו שולט הקרמלין, יוצא בהתקפה חריפה ... של ישראל והציונות.

התקפה זו כלולה במאמר ... של הירחון המופיע ב... „והתורות העקרות הציוניות" ותורת משנה ... מרת: „הציונות אינה ... יהודים מן הגלות — ... את אותם לגלות".

המאמר קובע, כי „הציונים גורמים ... את יהודי בריה"מ ... ארץ זרה. העולים ... ללא בית בישראל, ... את השפה, הם ... ונעזבים לנפשם".

המאמר כולו מלא בציטוטים מן העיתונות הסובייטית, ... קומוניסטים בישראל ... מהודעות של יהודים ...

ישראלי שגנב ב־1 לי"ש בלונדון - לחודש מאסר

מאת י. פינקלסטון, סופר „מעריב" בלונדון

אהרון דווידוד, בן 42, שהוא ישראלי העוסק בייצוא ויבוא אבנים יקרות ומתגורר עתה בהנדון, לונדון, הורשע אמש בבית־משפט לונדוני בגניבת „ריהמבת פילד" להינוק בשווי לי"ש אחת ונידון ל־30 יום מאסר.

משכורתו של דווידוד היא מעל 2000 לירות ישראליות לחודש ובשעת הגניבה נשא בכיסו סכום השווה ל־2000 לירות ישראליות.

שופט לונדוני גם קנס ב־25 לי"ש אשה ישראלית, שתוארה כמזכירה העובדת בבתי־משפט. היא גם חוייבה לשלם את הוצאות המשפט, בסך 15 לי"ש. עורך־דינה טען, כי גב' הלן סגר, בת 31, שסירבה למסור את כתובתה בלונדון, גנבה סוודר בשווי 2 לי"ש, בשעה שהיתה מוטרדת, עקב מותו של אחד מקרוביה.

אמו של מיליונר איטלקי נקנסה ב־400 לי"ש, כיוון שגנבה סחורות בשווי 27 לי"ש, כשערכה קניות בחנות בווסט־אנד. השופט, ביל מקאליגוט, אמר לגבי מאריה פאלציוני, בת 56, השוהה בלונדון בחופשה: „הדבר היחיד שהציל אותך מעונש מאסר הוא גילך ומצבך". המשטרה סיפרה, כי גב' פאלציוני, הסובלת ממחלת סוכר, מתגוררת בלונדון, אצל בנה המיליונר.

גב' פאלציוני היא אחת מ־21 הורים שנכללו בין 23 הנאשמים בגניבות מחנויות, בבית המשפט.

מורה איטלקיה, שגנבה דברי לבוש בשווי 17.99 לי"ש, כיוון שלא נותר לה כסף והיא רצתה לשמח את ... , נכלאה ל־ד ימים.

יוסף (ג'י) גבעון ניצל מתאונה

יוסף גבעון (יוסקה ג'י) „איש המסתורין", ניצל אתמול מתאונת דרכים בדרך לקיבוץ שער העמקים, ליד טבעון. מכונית „דאף" אדומה שעימה הגיע גבעון לפני חודש לישראל הידרדרה לתהום כשבתוכה היו שתי טרמפיסטיות. גבעון נחבל בצורה קלה. שתי הטרמפיסטיות שהיו עמו לא נפגעו.

6 ערבים מועמדים בבחירות למועצת פועלי ירושלים

ששה ערבים ממזרח ירושלים כלולים ברשימות המועמדים בבחירות למועצת פועלי ירושלים שיתקיימו ב־11 בספטמבר. ארבעה מהם מופיעים ברשימת המערך והשניים האחרים ברשימת ליע.

בבחירות למליאת מועצת פועלי ירושלים — שבה 151 חברים — יתמודדו שש רשימות: המערך (ובראשה עויר חיים), הליברלים העצמאיים (גבריאל אסף), העובד הדתי (ברוך מרגליות), מוקד (אפרים אושנים), ומרי"ע (ישראל לף). מספר בעלי זכות ההצבעה בבחירות למועצת פועלי ירושלים מגיע לכ־81.5 אלף, בתוכם יותר מחמשת אלפים ערבים ממזרח ירושלים.

פרס גבוה למוצא
תיק מזודה שחור
שנגנב אתמול 23.8
בשעה 17.30
ברחוב לבונטין תל־אביב
טל. בעבודה — 614720
בבית — 851002
סודיות מובטחת

ספר ממולכד

(סוף מעמוד 1)

הפצצה נתגלה על־ידי אחד מעובדי הרכבת.

כמנהל התנועה של תחנת הרכבת, ביצרי דיויס אמר: „נורא לחשוב מה גדול היה קציר הדמים לוא התפוצצה הפצצה בזמן שאליו כוון השעון. באותה שעה היו באולם הכניסה כאלף איש. זהו הזמן שבו רבים מן העובדים חוזרים לבתיהם והתיירים באים לתחנה זו ממוזיאון השעווה של „מאדאם טיסו".

בעקבות המשטרה נמצאה הפצצה. בתחנה ברחוב בייקר נתקבלו אזהרות ... הוטמנו פצצות בשני ... נתיבות ראשיים — ... התחנה והפילו.

כפי שנודע, נתקבלה ה... הרה בדבר הפצצה שהוטמנה בתחנת רחוב בייקר ... העתונאים בלונדון, מפי ... בעל מיבטא אירי ... איש טילפן כבר נתגלתה הפצצה.

המשטרה סגרה את שתי התחנות. הנוסעים פונו מן ... הנתיבות ומהרציפים ... בסמוך ערכו חיפושים ... קים במקום.

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

ישעיהו תומרקין ז"ל

מנהל הגמנסיות העבריות בקרקולשטי ובבלצי
אסיר ציון מרומניה
יועץ משפטי של שגרירות ישראל ברומניה

יתקיים ביום ראשון, כ"ח באב תשל"ג (26.8.73), בשעה 6.30 בערב אזכרה באולם „בני ברית", רחוב קפלן 10 (הקריה) תל־אביב.

מוקירי זכרו מוזמנים להשתתף באזכרה. נא לדייק

תלמידים וחניכים של הגמנסיות העבריות בבלצי ובקרקולשטי

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של יקירתנו

רחל (רשול) איסקוביץ

(פוקשה — בולגריה)

ההלויה תתקיים היום, יום ששי, כ"ז באב תשל"ג (24.8.73), בשעה 14.00, בבית העלמין בחולון. מתאספים ליד השער החדש.

המתאבלים:
בעלה: יעקב איסקוביץ
בנה: בנימין איסקוביץ ובו"ב
אחותה: רוזנה בכר ובו"ב

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו
של אבינו היקר

שלמה דרייטשר ז"ל

ההלויה התקיימה אתמול, יום חמישי, כ"ו מנחם אב תשל"ג (23.8.73), בבית העלמין בחולון.

המשפחה האבלה.

במשך „מאבק המקומות" בין גח"ל לרשימה הממלכתית ולמרכז החופשי

ע"מ לא קיבלו ההצעה למקומות 7—19—31—37 ברשימה לכנסת ★ למרכז החופשי יוצעו המקומות 8—22—35—38

מאת דניאל רובן

הנהלת גח"ל הגישה אמש אל לרשימה הממלכתית הצעה חדשה לחלוקת המקומות ברשימה הליכוד לכנסת.

גח"ל מציע לרשימה הממלכתית את המקומות 7, 19, 31 ו־37 או 38 (ההצעה הקודמת היתה לתת לע"מ את המקומות 7, 20, 31 ו־40). אתמול אחר הצהריים התקיים דיון ראשון על ההצעה המתוקנת. בהשתתפות אריק שרון ו־ח"כ חיים לנדאו מגח"ל, והחברי הכנסת יגאל הורביץ וזלמן שובל מע"מ.

בתום הפגישה התפרסמה הודעה הקובעת, כי נציגי ע"מ לא קיבלו את ההצעה.

בחוגי גח"ל הודיעו מצידם כי החלטתם בעניין המיקום ברשימה לכנסת היא סופית, והם מחכים לתשובה רשמית של מוסדות ע"מ.

הנהלת גח"ל החליטה עוד, להגיש הצעה מתוקנת בעניין הייצוג בכנסת גם למרכז החופשי — אך הצעה זאת לא הוגשה בפועל, כל עוד יסרב המרכז החופשי להתייחס להצעה קודמת של גח"ל, שהוגשה שלשום.

הנהלת גח"ל קבעה, כי ההצעה המתוקנת למרכז החופשי תהיה, להבטיח לו במסגרת את המקומות 8, 22, 35, ו־38 או 39 (לעומת 8, 22, 37 ו־40 לפי ההצעה הקודמת).

אתמול, קיים ח"כ שמואל תמיר מן הליברלים שיחה טלפונית עם יו"ר הנהלת המרכז החופשי ח"כ שמואל תמיר, וביקש אותו להגיש הצעה משלו לגבי חלוקת המקומות (המרכז החופשי 2).

ייצוג ברשימה לכנסת. אריק הבהיר להמיר, כי היות וע"מ כבר קבעה את עמדתה בנושא המיקום ברשימה לכנסת, הוגשו לה הצעות חדשות ומתקיים דיון עליהן.

ח"כ שמואל תמיר אמר לאריק, שהוא מבקש שהות להתייעצות במסגרות מפלגתו. ואכן, הבוקר עומדת להתכנס בתל־אביב ועדת המשא ומתן של המרכז החופשי, כדי לגבש עמדה בעניין המיקום ברשימה המשותפת לכנסת.

יו"ר תנועת החרות ח"כ מנחם בגין אמר אתמול בנוכחות הנהלת גח"ל, כי שבועים עכשיו „ימים קשים", אך נוכח המטרה של הקמת הליכוד, יש הכרח „להתגבר על הומצאות שליליות". (שאת סיבון לא פירש). יש להניח, שהתכוון להתבטאויות החריפות שנשמעו בוועדת המשא ומתן. בגין ציין, כי גח"ל אינו מעמיד אולטימטום לשום גורם, למרות שהרשימה הממלכתית והמרכז החופשי הציגו תביעות אולטימטיביות. כאשר קבעו, כי לא ייתכן שיוקם ליכוד בכנסת ללא ליכוד בהסתדרות.

עוד אמר, שההצעות החדשות של גח"ל, שנתקבלו בישיבת ההנהלה פה אחד, הן הוגנות, ומבטיחות לשותפים הקטנים ארבעה מנדטים לכל אחד ב־40 המקומות הראשונים. לדעתו, מתנועה למען ארץ ישראל השלמה מוצע מקום אחד עד המקום ה־32 (כיום יש לכל מפלגות הליכוד יחד 31 מושבים בכנסת, מהם לגח"ל 26, לרשימה הממלכתית 3 ולמרכז החופשי 2).

ח"כ אליעזר אמר, כי הצעת גח"ל מפליגה. אחרים: הרצון טוב, והיא סופית.

עזר ויצמן הדגיש, כי הוא תומך בוויתורים גדולים יותר כלפי השותפים הקטנים, ובעיקר המרכז החופשי — אך ברשימה אם את יחד על ה־

הצבעת הוועשות של הנהלת גח"ל.

ח"כ חיים לנדאו אמר, כי המשא ומתן בין שותפי הליכוד על עניני המצע סוכם למעשה, הוא יצא נגד „מחנה מימי" תמיכות השונות ושותפות. אריק שרון הביע הסכמה להצעת בגין, ונימה לפתע במקצת את התבטאויותיו החריפות שהשמיע שלשום בוועדת הייצוג ההוקמו, שבה ניהל ויכוח חריף ביותר עם ח"כ לנדאו.

ח"כ יוחנן בדר קבל על כך, שבגין „הולך לקראת" השותפים הקטנים, ומציע בכל פעם נוסחה חדשה, שיש בה ויתורים נוספים. רפאל הבבי מן הליברלים אמר, כי ב־סניפי גח"ל יש התמרמרות על הוויתורים לרשימה הממלכתית ולמרכז החופשי, ונוצר רושם כאילו גח"ל „הולך ל־קנוסה".

בעת השמעת הדברים לא נכח שרון באולם הישיבות, ובבניין העיר: אני רוצה ש־אריק ישמע, את מה שאמרתי אומר.

ח"כ יוסף תמיר אמר, שאם הבסיס לקביעת הייצוג הוא סקרי דעת קהל, מגלה לדעתו גח"ל והמרכז בלתי רגיל לטובת הצדדים האחרים ללי־כוד.

הקריע נוספת אריה אחי־מוי בהנהלה גח"ל בין אריק שרון לח"כ יורם ארידור, כאשר האחרון תיקן את ההשכמה שהודלפו במהלך המשא ומתן ושמו שאין „להכנע לשותפים". שרון התגיב בדבריו, ד־אריך קרא בתגובה: כך שרה, עכשיו אני מרכז־שרון אמר שאין אחד ל־קרוא לו „מרי", ויצא מן החדר. ארידור מצידו אמר: כך שרה, לא במקום

תמיר אצל דיין

אתמול בבוקר התקיימה במשרדו של שר הבטחון בקריה בתל־אביב פגישה בין משה דיין לח"כ שמואל תמיר. את הפגישה יזם ח"כ תמיר, ולא נודעו פרטים על תוכנה.

הראשונה אתה קהל אב הדיר באמצע ישיבה. זאת ההבנות של ילד קטן, ש־לא רוצה לשמוע מה שלא נעים לו. הגיב שרון: אני לא קבל את ההנהגה האלה.

בגין הודיע, כי יימחק מן הפרוטוקול את חילופי הדב־רים בין שרון לארידור.

בינתיים לא נקבע מועד ל־כינוס ישיבת ועדת המצע של הליכוד. דובר המרכז החופשי אמר בתגובה על כך, שמפ־לגתו סבורה, כי נותרו עוד נקודות רבות לבירור, והוא מצטער על ביטול ישיבת וע־דת המצע, שלא נראה לו מוצדק.

אתמול פנה ח"כ שמואל ת־מיר במכתב אל המפלגה ה־ליברלית, וביקש כי תודיע לו, אם יש בכוונתה לפעול ב־כנסת השמינית לשינוי שיטת הבחירות. וח"כ תמיר קובע במכתבו, כי הבהרה כזאת ד־רושה כדי לקבוע את עמדת המרכז החופשי בנוגע להצעה גח"ל בעניין ההסדר שיהיה בין שותפי הליכוד בקשר ל־בעיית שינוי שיטת הבחירות.

פילוג בין שלום כהן לפנתרים

תנועת הפנתרים השחורים עומדת להודיע ביום א' על פירוק האיחוד עם הדמוקרטים הישראליים, שבראשם עומד ח"כ שלום כהן.

ההודעה תימסר במסיבת עתונאים בתל־אביב. שלושת הנציגים הפנתרים השחורים וח"כ שלום כהן רשימה מ־שותפת להסתדרות, הם יר־פיעו בבחירות להסתדרות כ־סיעה אחת.

הסכם בין גח"ל וע"מ בטבריה

מאת סופר „מעריב" בטבריה

בטבריה הושג הסכם בין סי־עות גח"ל וע"מ בדבר הקמת סיעת „ליכוד". הגשה רשימה משותפת של שתי הסיעות, ש־בראשה עומדים מר יאיר מאיר, מסיעת גח"ל, ומר יצחק רוז, מע"מ.

לגח"ל ששה נציגים במליאת מועצת פועלי טבריה, ע"מ לא היתה מיוצגת במועצה.

נציגי גח"ל וע"מ קיימו ב־מקביל מגעים גם עם נציגי „המרכז החופשי" בעיר במג־מה לשתפם ב„ליכוד" לקראת הבחירות להסתדרות, אך המגעים הופסקו משום שאנשי „ה־מרכז החופשי" מחכים להור־אות ממרכז מפלגתם.

אנשי „העבודה למען א"י שלמה" ידונו בהתארגנות לבחירות לכנסת

הגוף העצמאי החדש של „אנשי תנועת העבודה למען ארץ־ישראל השלמה" יחליט לקיים מיד אחרי הבחירות ל־הסתדרות כנס־יסוד בתל־אביב, כדי לדון בהתארגנות לקראת הבחירות לכנסת.

עם יוזמי הגוף נמנים אלוף (מיל.) אברהם יפה, ד"ר חיים יהיל, דב יוספי, אליעזר ליב־נה, דן רם, צבי שילוח ומשה שמיר.

הגוף קרא לאנשי תנועת ה־עבודה ובלתי מפלגתיים להצ־טרף אליו.

★ אם מחלקת התיקון של הוועדה המקומית ברמת־גן בעירם ... [illegible]

עולות חדשות סיימו קורס קצינות

מחזור נוסף של קורס קצינות נסתיים אתמול בטקס חגיגי, שנערך באחד מבסיסי ההדרכה של צה"ל. את מסדר הסיום קיבל ראש אכ"א, האלוף הרצל שפיר (מימין), בלווית קצינת ח"ן ראשית, אל"מ רות מושכל, אשר בירך את המסיימות ותשף את דרגותיה של החניכה המצטיינת דורית תובן (משמאל). בין השאר, הסעים האלוף שפיר את החשיבות הנודעה לשירותן של החיילות בצה"ל בתחומים שונים, במיוחד נוכח העובדה, כי בשנה הבאה יקוצר שירות החיילים. דברי־ברכה מיוחדים הקדיש ראש אכ"א לעולות החדשות מבין מסיימות המחזור. (תצלום: ישראל סימיונסקי, ישראל סאן)

קיסינג'ר: אנהל מדיניות החוץ של ארה"ב בלי שיקולים של דת או לאום

שר החוץ המיועד של ארה"ב: המזה"ת נשאר אולי האזור המסוכן ביותר

שר החוץ האמריקאי ה־חדש, הנרי קיסינג'ר, חזר אתמול במסיבת עתונאים בסן־קלמנטה, על מה ש־הצהיר כבר בעבר עמים הכשיא ניכסון, דהיינו כי המזרח התיכון הוא „אולי האזור המסוכן ביותר".

שלהי אוקטובר או בראשית נובמבר. הוא הוסיף, כי מר ניכסון מקווה להשיג הסכם באירופה על יחסי העתיד בין ארה"ב לבין שותפותיה ב־מערב אירופה ויפן.

● בענייני חוץ אחרים להלן אמר קיסינג'ר:

★ סין — מר קיסינג'ר אישר את כוונתו לבקר ב־מקום לשיחות חדשות עם מנ־הגי סין. אולם מועד ביקור זה לא... יוכל להקבע אלא לאחר אישורו כשר חוץ מ־טעם הסינט.

★ בריה"מ — בעוד ש־ארה"ב מתנגדת, מצד אחד, „להוקי" את קשריה עם מערב אירופה ויפן, „ישמשו הסכמ־ים להגיע עם בריה"מ לידי פירוק נשק מאוזן.

★ היחסים עם הקונגרס — קיסינג'ר אמר כי הנשיא ניכ־סון מתכוון לכונן „שותפות חדשה ומלאה עם הקונגרס" בהתוויית מדיניות החוץ. (עי"צ, ע"ר, יופ"י)

על שאלת עתונאי, אם מוצאו היהודי לא יהווה מכשול בניהול מדיניות החוץ האמריקנית כלפי ארצות ערב, השיב הממיה מר קיסינג'ר כי הוא ינהל את מדיניות החוץ של ארה"ב „בלי שיקולים של מוצא — דת או לאום".

קיסינג'ר הודיע כי הנשיא ניכסון מתכנן „לתוצאות מהו־תיות" מן הסיור שיערוך ב־קרוב באירופה.

עם זאת ציין שר החוץ ה־אמריקני החדש, כי כוונו מס־עו האירופי של מר ניכסון ייקבע רק לאחר כנס שרי החוץ המערב אירופים, בחוד־ש ספטמבר. סבורים כי ניכ־סון יסייר במערב אירופה ב־

„פיננשל טיימס" על „חסרונו כיהודי"

מאת א. פינקלמן, סופר „מעריב" בלונדון

„ד"ר קיסינג'ר הוא בעל אישיות מתאימה למיפול בפיבפוך המזרח־התיכון" — כותב היום „פיננשל טיימס"

— אף העובדה, שכיהודי הוא עשוי אמנם להתקבל על דעת מצרים, ירדן ולב־נון. אך הקשרים שמר יהוד בעיה לקרב הסכסוך... נת־המפתח במשבר האנר־גיה.

„פיננשל טיימס" צופה גם שינויים בגישת ארה"ב למז־רח התיכון. העתון מדגיש ש־אין לצפות ליוזמה אמריקנית עד אחר הבחירות בישראל. אך לפי הידיעות כבר הכין ד"ר קיסינג'ר מיסמכים לטיפול ב־ענייני המזרח־התיכון.

שר החוץ הבריטי, סר אלק דאגלס יום, שלח אתמול מיברק ברכה לד"ר קיסינג'ר עם התמנותו לשר החוץ וכן שלח איגרת המנוסחת במלים חמות ביותר, לקודמו, ויליאם רוג'רס. ש„זכה לאהדה רבה כל כך בהצליחו לטפל ב־מצבים שנחשבו כבלתי אפ־שריים כמעט ברוח טובה".

„דיילי טלגראף" כותב ש־חלוקת האחריות בין שני ה־אישים הקשתה על בריטניה ועל מדינות אחרות לעקוב אחר שינויי הכיוונים במדינ־יות החוץ האמריקנית.

הבעיה נעשתה מסובכת עוד יותר בגלל נטייתו של ד"ר קיסינג'ר לדיפלומטיה חשאית. הודעותיו המפתיעות וכן ה־פער שנוצר בין הבית הלבן לבין השגרירויות בחשינגטון. אחת התוצאות במצב זה היתה היווצרות ערפל של בילבול ביחס לתוכניות מר ניכסון לעיצוב מחדש של ה־יחסים בין ארה"ב לאירופה. עתה קיימות תקוות שד"ר קי־סינג'ר שאיש אינו מטפקק בכשרונותיו המבריקים, יתי־מוך בדיפלומטיה המקצועית במשרד החוץ האמריקני היו־דע מה מתרחש.

בקאהיר אין תגובה

מאת סופר „דיילי טלגראף" בקאהיר

מקאהיר לא היתה אתי־מול עדיין תגובה רשמית לתמנות, והיא רגילים בדיר קיסינג'ר.

רדיו קאהיר הרשמי מסר את הידיעה כמעט ללא פר־שנות זרק ציין כי מינויו של קיסינג'ר לשר החוץ היא הע־נקת גושפנקא רשמית לתפקיד שמילא בשנים האחרונות כ־אדריכל מדיניות החוץ האמ־ריקנית.

התחנה הוסיפה שמשום כך אין לצפות לתמורה במדיניות החוץ האמריקנית עם המינוי. רדיו קאהיר אמר עוד, כי מצפים שד"ר קיסינג'ר יביא לידי „הזרמת דם חדש" ל־מדיניות החוץ האמריקנית ד־צעד ראשון בכיוון זה יהיה מינוי שגריר במוסקווה, תפ־קיד שלא היה מאויש במשך זמן רב.

הנרי קיסינג'ר במסיבת העתונאים אתמול. (תצלום אי.פי. רדיו־טלגראפי)

שרון: הכל מוכן לסיכום חיובי

מאת דניאל רובן

למרות הקיפאון שהשתרר במשא ומתן בין שותפי הליכוד אמר הבוקר אריק שרון, כי לדעתו „הכל מוכן לסיכום חיובי".

הוא תיאר את המצב שנוצר כנסיגות „לחוץ של הרגע האחרון", ואמר שעצם ההופעה המשותפת בבחירות להסתדרות, תחייב את השותפים להתלכד גם בבחירות לכנסת.

יו"ר תנועת החרות ח"כ מנחם בגין אמר אתמול בהנהלת גח"ל: „יש רגע שבו אדם או גוף ציבורי חייב לומר: עד כאן ולא עוד. הגענו בשביל גח"ל, בשום פנים לא נוכל עוד להשלים עם מצב שההשכמה הוצגה לא רק בגח"ל, אלא בעצם רעיון הליכוד, וזאת בשעה שמערכת הבחירות נמצאת בעיצומה. משום כך עלינו לעמוד על סיום ללא דיחוי נוסף של המשא ומתן. בציע ללכת לקראת הרשימה הממלכתית והמרכז החופשי כברת־דרך נוספת, והעשה מאמץ לאפשר להם להשתתף עמנו בליכוד במקומות מכובדים ביותר. אבל ברור, כי הצעתנו זאת איננה יכולה עוד להשתנות".

יו"ר הנהלת המרכז החופשי, ח"כ שמואל תמיר, אמר בתשובה לשאלות: „גח"ל התחיל באופן מלאכותי, ובניגוד להצהרות שהוסכמו, במשא ומתן נפרד עם הרשימה הממלכתית — ובאותו זמן ביטל את ישיבת ועדת המצע. הצריכה לדון בעניינים עקרוניים השניים עדיין במחלוקת. התנהגות זאת הושפה כוונות ברורות לכדי. תמוה מאוד, שהמשא ומתן הפך ביומים האחרונים לשיחות טלפוניות, ומסרו שבועיים, שבמהלו ישיבות הוועדות העוסקות בנושאים העקרוניים".

בן־אהרון: שכר הפרמיות ישולב בחישובי הפנסיה

מזכיר ההסתדרות, יצחק בן־אהרון, הודיע אתמול כי ההסתדרות ההלישה, באופן עקרוני, לשלב את שכר ה־פרמיות בשכר העבודה, ל־צורך חישוב הפנסיה.

כך בן־אהרון, שסייר אתמול במפעלים „אליאנס" ו„מפעלי נייר" בחדרה, הודיע, כי ה־הסתדרות נמצאת עתה בראשית הכנתה של תוכנית לשי־לוב שכר הפרמיות לצורך חי־שוב לפנסיה. כבכ"ל „אליאנס", יוסף רענן, אמר במקצר לכך, שהכבצל מוכן להסדר זה, אך לא נוהג עתה זיכוח על שאלה ניכוי מס בשכר הפרמיות.

להלן הביע בן־אהרון את דעתו, ששבוע עבודה מקוצר, של חמישה ימים, יגדיל את הפוקה הפועל ויבטל את הי־עדרות מהעבודה. „הסדר זה יאפשר לפועלים להרחיב את השכלתם, עתה, יותר מבעבר, עם פתיחתה של האוניברסיטה הפתוחה. שבוע העבודה המקו־צר יביא גם להחזרתן של 6000 אחיות, אשר אינן עובדות עתה, לעבודה".

אורי אבנרי תובע לשפוט את אריק שרון

ח"כ אורי אבנרי, בסיעת מרי, פנה אתמול לשר ה־משפטים, יעקב שמשון שפי־רא, ולשר־הבטחון, משה דיין, בתביעה להעמיד את אלוף (מיל.) אריאל שרון לדין ב־אשמה ביצוע פעולה בלתי־חוקית, הריגה בהסכמות ותקר־פה.

ח"כ אבנרי מסתמך בתביעתו על הודעתו של מר שרון, ש־הוא אחראי לפעולה בפיתחת רפיח, שהממשלה הכריזה ע־ליה בזמנו כפעולה בלתי חו־קית. אי העמדתו של שרון לדין הוא צול בשוויון כלפי קרבנות הפעולה וכלפי הקצי־נים הזוטרים שביצעו את פקו־דותיו הבלתי חוקיות ונענשו — טוען אבנרי. הוא מצביע על כך, שקצין בכיר בצה"ל ניצל את מעמדו, כדי לבצע מדיניות של גח"ל בלי הור־אות הממשלה ובניגוד לעמ־דה באותה עת, והדבר הוסתר מן הכנסת.

סולז'ניצין עדיין אינו רשאי לגור במוסקווה

הסופר הסובייטי אלכסנדר סולז'ניצין גינה, במכתב אל שר הפנים של בריה"מ, את השלטונות הסובייטיים על ש־איבם מתירים לו להיות במוס־קבה עם משפחתו.

במכתבו, אשר נמסר אתמול לפרסום, כתב סולז'ניצין: „אינני אריס ואינני עבד, שום איש אינו רשאי לנתק אותי ממשפחתי".

סולז'ניצין כתב כי בקשתו להתגורר במוסקווה יחד עם אשתו ושני בניו הקטנים נדח־תה לפני כשבוע, אף שיש ל־אשה דירה במוסקווה. מי ש־נישאים לתושבי מוסקווה מקב־לים בדרך כלל רשות לעבור להתגורר בבירה. (יונ"ע)

נציגי שכונות בבירה קוראים לטדי קולק להמשיך בתפקידו

כ־20 נציגי שכונות בירו־שלים נפגשו אתמול עם ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, וקראו לו להיות מועמד ל־תקופת כהונה נוספת.

פניית נציגי השכונות באה בעקבות הידיעה על איומו של קולק לפרוש מן „הבירוקר־טיה" „אם מפלגת „העבו־דה" לא תיענה להתביעותיו בדבר איוש רשימת מועמדי המפלגה לבחירות לעירייה וכן לכינויו של מיתון בבי־בנישוני כסגן ראש העיר, ל־אחר הבחירות.

לאחר הפגישה עם מר קולק הוחלט על עריכת כנס כללי של חברי ועדי השכונות ב־ירושלים להביקה הבבצע כתוצאה של קולק. כן החלט להיפגש בעניין זה עם יו"ר מפלגה „העבודה" בבירה, ח"כ משה ברעם.

סערה בישיבת מרכז מפלגת העבודה

בני מרשק תבע לדון בהתישבות בארץ־ישראל וחבריו השתיקוהו וקראו: „דנים במצע להסתדרות"

מאת מ. מייזלס

סערה נתחוללה אמש ב־ישיבת מרכז מפלגת העבו־דה לפני אישור המצע ל־בחירות להסתדרות.

מזכיל המפלגה ח"כ אהרון ידלין הודיע על הוספת סעיף במצע שלפיו „בחוזק המערך ע"י ידי ההתיישבות העובדת במעלה המבוכרת להקמת ואחיזה וישובים חדשים ב־כל הארץ השונים בהתאם למדיניות הממשלה ומצע ה־מערך לכנסת". הוא הודיע, כי מפים מכתיבה כביסות זה קרא למפים לשקול עמדתה מחדש בעניין.

בני מרשק טען כי זוהי כני־עה למפים ותבע ניסוח ברור ומפורש על ההתיישבות בשט־חים. פרצו חילופי דברים קשים. בעוד שאנשי רפ"י תמ־כו בקריאות ביניים בעמדתו של מרשק (איש ארץ־ישראל השלמה), צעקו ראשי הכשרת הצעירה י. לקס, ש. בהט ו־. רוזן, כי העניין לא שייך למצע לבחירות להסתדרות. כשמרשק עמד בקולי קולות על דעתו, הפיק לעומתו מר־כל ההסתדרות י. בן־אהרון: אל תפריע יותר, שב בשקט. השיב לו מרשק: „אינני רו־צה לשבת, אני רוצה להת־ווכח".

מרת הצעירה צעקו: „באנו הנה לדון על המצע לבחירות להסתדרות ולא על ארץ־יש־ראל השלמה". אנשי אחדות העבודה ניסו להרגיע את חב־רם ב. מרשק, אך הוא לא הירפה מקריאות הביניים שלו. לבסוף נטל סגן מזכיר המפ־לגה א. ניבלבר את רשות ה־דיבור ותבע ממרשק להפסיק להפריע. הניכוח הוא בהתאם למדיניות הממשלה ומצע ה־מערך לכנסה — טען. והוא מחייב. ואין צורך בפירושים וניסוחים נוספים.

מרשק לא ויתר על רשות הדיבור

מרשק לא ויתר על רשות הדיבור שלו. כשהתחיל לדבר, קמו ראשי המשמרת הצעירה וצעקו: „אתה לא תדבר". אנ־שי רפ"י הגיבו: „תנו לו לדבר". מרשק טען, כי ה־הסתדרות איננה יכולה ללכת לבחירות בלי התלמה בענין ההתיישבות בשטחים. לא צריך להסתגל למפים — אמר. מ־פים צריכה לדעת, כי זו דרכנו.

מזכיל ההסתדרות י. בן־אהרון טען, כי איננו מבין, מה ההתרגשות בנקודה זו. להחברים יש כל מיני דיעות בענין האיש לא יכריע בו ב־קשר למצע לבחירות להסתד־רות. מה שנאמר בסעיף זהו צעד חיובי בלבד, קריאה לי־דור הצעיר להגשמה וחלוציות. האם פירושים של כמה הם מעניינה של ההסתדרות? —

„באנו לדון על המצע ולא על ארץ־ישראל"

פרצה סערה. ראשי המש־

בן־אהרון: פירוטים של מפה אינם מעניינה של ההסתדרות

שאל את מרשק, אולי נחליט מחר גם על גבולות? עלינו לקבוע את מצע ההסתדרות ד־תו לא. המעיף טוב, וכולם יכולים לקבלו.

„סערת רוחות מיותרת"

החזיק אחריו מזכיר הקי־בוץ המאוחד ה. רוזוליו ש־אמר, כי אין להדביק בתב־רים תוים של „מי יותר ומי פחות". מזכ"ל המפלגה ח"כ א. ידלין אמר, כי היתה זו סערת רוחות מיותרת. מפלגת העבודה לא הסתגלה למפ"ם. לבסוף אושר הסעיף. כשב. מרשק עוזב ברוגז את הישי־בה.

מרכז המפלגה אישר את ה־מצע לבחירות להסתדרות ד־הסמיך את ועדת המצע להב־ניס בו שינויים קלים על פי ההערות שהושמעו בדיון. יו"ר ועדת הניסוח א. בקר השיב לביקורת המשתתפים בויכוח. הוא טען, כי לא די במפלגת ההסתדרות לכונן חיסול העבר דה השכירה בהתיישבות העו־בדת אלא ההתיישבות צריכה לפעול בעצמה בענין. האם דרוש להעמיד משקים המע־סיקים עבודה שכירה לכשפט ההסתדרות? — שאל. ההסתדרות תפעל לקיצור שבוע עבודה ל־5 ימים אך רק ב־התחשבות בצרכי המשק. היא לא הסבול קישה החברה ד־תראג, לשוויונה המלא בכל המישורים. בקר דוחה את ה־בקורת על שיתוף־יתר של הון פרטי במפעלי חברת העובדים והודיע, כי השיתוף יהיה ב־פיקוח ובהכוונה של חברת העובדים על בסיס סלקטיבי ובהשפעת ניהול מושמה. ה־הסתדרות תנסה להביא לידי נורמליזציה במערכת השכר ד־להכללת כל מרכיבי השכר בשכורת כבלי לפגוע בנמו שלה.

הרכז קיים אזכרה לזכרו של יו"ר הנהלת הסוכנות אר־יה פינקוס ז"ל ביום השלו־שים למותו. דברי הערכה ל־כגוה השמיעו מזכ"ל המפלגה ח"כ א. ידלין וח"כ י. קורן.

מתח גבוה בישיבת לשכת המפלגה

גם בישיבת לשכת מפלגת העבודה, שקדמה לישיבה ה־מרכז, שרר מתח גבוה. כש־החליטה הלשכה לצרף 14 חב־רים לועדת המצע לבחירות לכנסת ולהעמיד מספר חב־ריה על 42, צעק י. קיסר לעומת מזכ"ל המפלגה ח"כ א. ידלין, כי בין ה־14 לא נמצא אף נציג של עדות המזרח ובכל הועדה אין אף נציג של עדות המזרח מ־מפא"י לשעבר. „אנחנו צרי־כים להסביר באסיפות בחי־רות, למה להצביע למערך" — טען קיסר. „כיצד נוכל להסביר זאת במצב כזה. צפאה לי להיות האיש המתויע ב־עוין. אין פלא, אם קמות במפלגה דתות עצמאיות ב־מצב כזה".

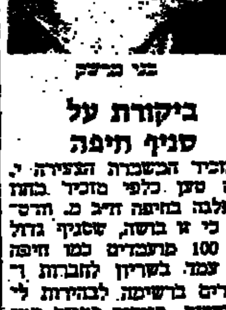

בני מרשק

ביקורת על סניף חיפה

מזכיר המשמרת הצעירה י. לקס טען כלפי מזכיר בתוח המפלגה בחיפה ח"כ מ. חדש־כן, כי זו בושה, שסניף גדול עם 100 מתפקדים כמו חיפה לא צמד בשריון לחברות ד־צעירים ברשימה לבחירות ל־הסתדרות. סניפים קטנים עש־ו זו בכך, ואתם לא יכולתם למצוא הבחות וצעירים? — שאל.

סגן מזכ"ל מפלגת העבודה מטעם רפ"י ח"כ מ. סורקיס קרא אתמול לכל חברי רפ"י לשעבר להתגייס באופן מלא למערכת הבחירות להסתדרות. בעקבות כנס פעילי רפ"י ש־נערך בתל אביב אמר ח"כ סורקיס, כי בצוות המערך ב־הסתדרות מצוה שלב לקראת בצוות בבחירות לכנסת.

ואשינגטון ממשיכה להתנגד לשינויים במעמד השטחים

משרד החוץ האמריקני קבע היום מחדש את התנגדותו לשינויים במעמד השטחים המוחזקים בעקבות פירסום תוכנית מפלגת העבודה לדרכי הרכישה בעתיד לקרקעות על ידי גופים ציבוריים ועל ידי פרטים.

דובר משרד החוץ, פול הייר, נתבקש במגישה עם עתונאים להגיב על החלטת מפלגת העבודה לקראת נקחת מצע המפלגה לבחירות בחודש אוקטובר בענין הקרקעות בשטחים.

מר הייר הזכיר הצהרת שהושמעה על ידי מי שהיה נציג ארה"ב באו"ם צ'רלס יוסט ב־1 ביולי 1969 הדגיש שעמדתה של ארה"ב לא השתנתה מאז.

מר יוסט אמר אז בהוצאת הבטחון שהשטחים הכבושים על ידי ישראל נמשלים לפי תקנות החוק הבינלאומי הקובע את הזכויות והחובות של מעצמת כיבוש.

הוא אמר כי הפקעת קרקעות במזרח־ירושלים הפלת החוק הישראלי על חלקים מהעיר „מבוגדים לאינטרסים המשותפים שלנו בעיר".

מר יוסט אמר כי על פי החוק הבינלאומי חייב הכובש לשמור על שלמות השטחים הכבושים בלי לעשות בהם שינויים ככל האפשר. הוא הוסיף כי ארה"ב מצטערת ואף מגנה את צורת הפעולה הישראלית במזרח־ירושלים. (רויטר)

هكذا في الأصل

هكذا من الأصل

אלוף רחבעם זאבי בין עדי התביעה

חוטף המטוס מלבנון נאשם בשוד אוירי וסיכון חיי אדם

מאת שאול הון

[illegible]

לפי כתב האישום נאמר, כי ביום 16.8.73 עלה הנאשם על מטוס ,,בואינג" של חברת התעופה הלבנונית, בטיסה 501 לביירות. היו לו שני אקדחים ותחמושת: אקדח אחד מתוצרת בלגית, בקוטר 7.65 מ"מ, והשני ללא זיהוי, בקוטר 6.35 מ"מ. היתה לו גם התחמושת של 19 כדורים לאקדח הבלגי ו־7 כדורים לאקדח השני.

נחיתה בלוד

בתום 80 דקות לטיסה, כשהיה המטוס ליד קפריסין, שלף הנאשם אחד האקדחים [illegible]

נתמנו קצין תותחנים וקצין חימוש חדשים

אל"מ ד"ר אלעזר ברק

תא"ל נתן שרוני

תא"ל נתן שרוני יתמנה לקצין תותחנים ראשי, במקומו של תא"ל אריה [illegible], הפונה להתמנות בקרוב לתפקיד בכיר במטה הכללי — על כך הודיע דובר צה"ל.

עוד הודיע כי אל"מ ד"ר אלעזר ברק יתמנה לקצין חימוש ראשי, במקום תא"ל [illegible], המסיים את שירותו הפעיל בצה"ל. עם קבלת תפקידו יועלה אל"מ ברק לדרגת תת־אלוף.

תוקף המינויים — החל ב־31 באוגוסט 1973.

*

תא"ל נתן שרוני

נולד ב־1934 בפתח־תקוה. בוגר בית"ס התיכון ע"ש ברנר בפתח־תקוה.

בצה"ל — מאז 1952. בתום שנת שירותו הראשונה סיים קורס קצינים בסיסי וב־1953 הוכשר כקצין תותחנים ועבר השתלמות קציני ג.ם.

ב־1953 ועד למבצע ,,קדש" שימש בתפקידים שונים בחיל־התותחנים. בין השאר: קצין סוללה, [illegible], כמפקד סוללה [illegible], כמדריך בקורס קציני התו"ב וקצין ניהול אש. [illegible]

בין השנים 1961—1963 [illegible] ב־1964 [illegible] ב־1966 פיקד על [illegible] 155 מ"מ.

[illegible]

בין השנים 1970—1972 [illegible] ב־1972 [illegible]

נשוי ואב לשתי בנות.

*

אל"מ ד"ר אלעזר ברק

נולד ב־1934 בוילנה (בפולין—ליטא).

עלה ארצה בהיותו בן שנה, ואת השכלתו התיכונית רכש בחדרה.

גויס לצה"ל ב־1953 ונשלח, במסגרת העתודה האקדמאית, ללימודים בפקולטה להנדסה [illegible] בטכניון בחיפה.

בסיומו, בקיץ 1956 את לימודי ההנדסה הוצב בחיל־החימוש, וערב הקרבות של מבצע ,,קדש" נטל חלק [illegible] ציוד הרכש.

בין השנים 1956—1962 מילא [illegible] תפקידי פיקוד [illegible] בחיל.

בשנת 1962 יצא לארה"ב להמשך לימודיו, ובסיומם זכה בתואר [illegible] למדעים בהנדסה [illegible] של מסצ'וסטס.

במלחמת ששת הימים שימש [illegible], שנתלוה אל הכוחות [illegible] אוגדת־טל.

לאחר שמילא תפקיד [illegible] במפקדת קצין חימוש ראשי, נתמנה, בראשית 1970, לעוזרו הבכיר של קצין חימוש ראשי, ולאחר מכן שימש כסגנו.

נשוי ואב לבת.

הימאי היהודי שערק מבריה"מ - בדרכו לארץ

הימאי היהודי הסובייטי, [illegible] יואליך פרידמנוביץ, שקפץ ביום א' בערב ים ונאסף ביום ב' בבוקר על־ידי ספינת דייג יפנית, עזב אתמול את טוקיו כדי לעלות ארצה — נודע היום בטוקיו.

פרידמנוביץ בן 27, קפץ מעל אניית הסובייטית במיצר צוגארו, בעת שאנייה זו, בת 600 טונה, עשתה דרכה [illegible].

דייגים יפנים [illegible] אותו ליפן, ושם ביקש משגרירות ישראל רשות לעלות ארצה. רשות זו ניתנה לו, והוא [illegible] אתמול מטוקיו בדרכו ללוד. (ע"צ)

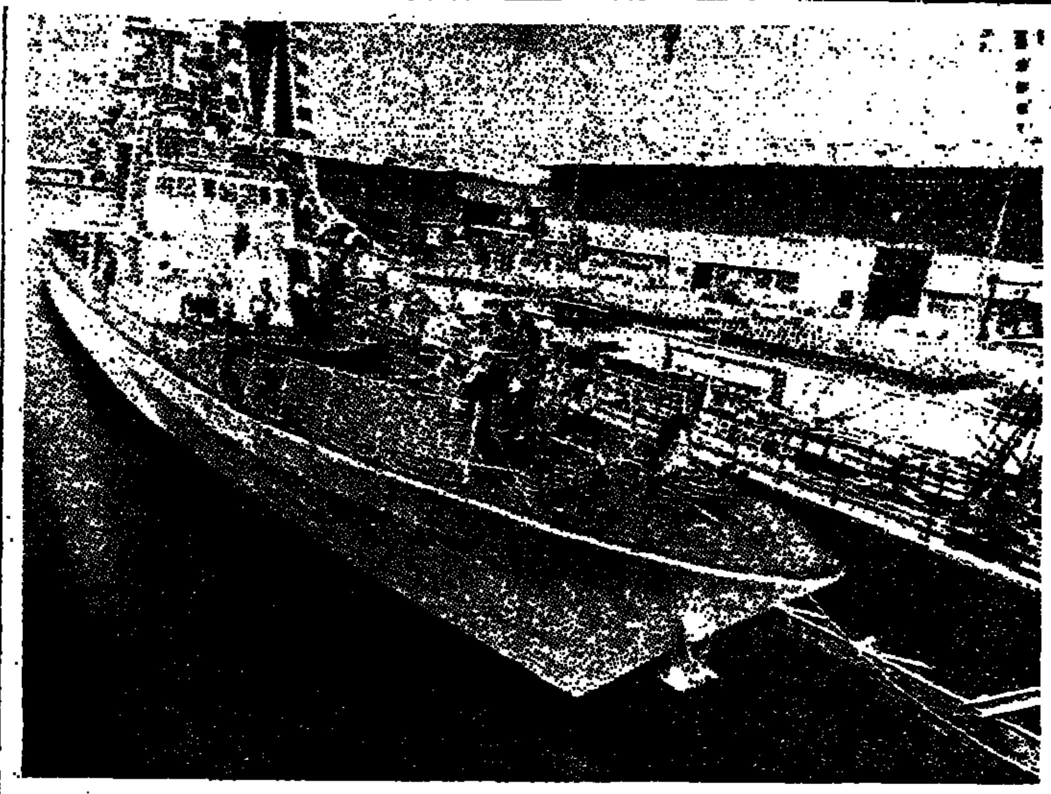

(הצלום: י.פ.פ.א.)

אח"י קשת במספנות ישראל

הושקה ,,קשת" - ספינת־הטילים השנייה שנבנתה במספנות־ישראל

מאת ראובן בן־צבי

,,ויקרא שמך אח"י קשת והיכך[?] צליחה של שבעת ימים" — אמרה אתמול גב' סוניה פרס, רעיית שר־התחבורה, כשנפצה בקבוק שמפניה ישראלית אל דופן ספינת־הטילים החדשה, שהושקה במספנות־ישראל בחיפה. לקול צפירות [illegible] ומחיאות כפיים ירדה הספינה החדשה אט אט מעל המבדוק הצף אל הים, וכך התווספה לספינות חיל־הים הישראלי.

בברכתו בטקס השקת הספינה [illegible] שר־התחבורה שמעון פרס: ,,ככל שאנו בונים יותר כוח ואוצרים יותר עוצמה — הצורך להשתמש בכוח הולך וקטן... ככל שיגבר כוחנו וככל שנזדקק פחות לעולם — יאיר העולם פניו אלינו". שר התחבורה אמר עוד, כי יש לישראל בים צי הסוחר הגדול ביותר שידענו בהיסטוריה שלנו. [illegible] צי הסוחר הישראלי מגיע כיום לתכולה[?] מיליון טונה — [illegible]. עתה הזמנו עוד מיליון טונה [illegible], וכוחנו בתחום זה הולך וגדל".

טקס השקת ,,קשת" נפתח במסדר של 45 אנשי צוות הקצינים והדירוגים שישרתו על הספינה. מפקד חיל־הים, אלוף בנימין תלם, הורה לצוות לעלות על הספינה ואחרי־כך הונפו הדגלים.

מנהל מספנות־ישראל, [illegible], אמר, כי הספינה השנייה נבנתה ביותר יעילות, כשהושגו[?] חסכים[?] 20 אחוזים בשעות עבודה.

מפקד חיל־הים אמר, כי לאחר [illegible] חודשי נסיון [illegible] הספינה הראשונה את אמינותה, על מערכותיה המתוחכמות, ועתה אפשר לגשת ביותר בטחון ומהירות לקליטת הספינה השניה.

כן בירכו ראש עירית חיפה יהושע צייזל, מזכיר מועצת פועלי חיפה [illegible] ונציגי העובדים והפועלים.

בעת שאח"י קשת ירדה לאט מעל המבדוק הצף לעבר הים, הונפו אל על שלושה זרי־בלונים צבעוניים, שאליהם היתה מחוברת כרזה שנשאה את הכתובת: ,,דרך צליחה".

10 המחבלים שנשבו בלבנון פונים לבג"ץ

טוענים נגד סמכותו של בית־הדין הצבאי לדון אותם

עשרה אנשי אירגוני המחבלים, שהובאו ארצה בספטמבר אשתקד [illegible] כוחות צה"ל [illegible] בלבנון, העומדים לדין [illegible] — הגישו אתמול עתירה לבית־המשפט הגבוה לצדק בירושלים נגד בית־המשפט הצבאי, [illegible] סמכותו לדון אותם.

העשרה הובאו ארצה בפעולת צה"ל אחרי רצח הספורטאים הישראלים במינכן. הם הואשמו בחודש יולי השנה, בבית המשפט הצבאי בלוד, בחברות באירגון בלתי־חוקי; [illegible] צבאיים; נשיאת כלי ירייה [illegible].

[illegible]

הורים החליטו לדחות התחלת הלימודים בתיכון בבני־ברק

טוענים: העיריה מתנכרת לבית־הספר * בין השאר, מסרבת להודיע על קיום מגמות מעורבות לבנים ובנות

מאת בנימין שמואל

ועד ההורים של בית־הספר התיכון עירוני מקצועי כללי בבני־ברק החליט לדחות את פתיחת שנת הלימודים [illegible] בבית־הספר, בגלל סירוב העיריה לפרסם, שבבית הספר קיימות מגמות משותפות לבנים ולבנות.

במכתב אל שר החינוך והתרבות, יגאל אלון, טוענים חברי ועד ההורים, שמחלקת החינוך העירונית מתנכרת לבית ספרם. בין השאר, [illegible] ההורים, כי תלמידי בית הספר לא [illegible] אוטובוסים, [illegible] במשך ארבע השנים האחרונות, מחוסר ציוד ומעבדות — אף על פי שתוכניות הלימודים המאושרות ע"י משרד החינוך והתרבות מחייבות מקצועות אלה. לדבריהם, הקציבה העיריה לפני שנתיים עשרת אלפים ל"י לרכישת ציוד, אולם עד היום לא נרכש דבר.

בבית הספר חסרים מגרש ספורט, אולם רב־תכליתי, מעבדות, מלתחות, חדר אוכל וחדר מנהל.

התלמידים, המסיימים את לימודיהם אחר־הצהרים, אינם זוכים לארוחה.

עוד טוענים ההורים, כי [illegible] העיריה משלבת את [illegible] בית הספר [illegible] שנה, ולשעים באיחור של שנה, וספקים מסרבים לספק חומרים וציוד.

ולבסוף: במודעות שפורסמו על ידי העיריה המזמינות את התושבים לרשום את ילדיהם במוסדות החינוך העירוניים, מוגדר בית הספר המקצועי כללי כבית ספר ,,לבנים", למרות שהנהלת העיר אישרה פתיחת מגמה [illegible] לבנים ולבנות. לא זו בלבד שהעיריה סירבה לציין במודעות שהרישום הוא משותף לבנים ולבנות — סירבה אף לשנות את שם בית הספר המגדירו כבי"ס לבנים בלבד, סירבה.

* גילוי מצבה לעתונאי [illegible] יעקב הקר ז"ל, יערך ביום ראשון, 26 באוגוסט, בשעה 4.30 אחר־הצהרים בבית העלמין בהר־הזיתים בירושלים. ידידים ומוקירי זכרו של המנוח מתבקשים [illegible] ליד [illegible], בית הדר ירושלים, בשעה 4 אחה"צ.

גיאולוגים ינסו למפות מקורות המליחות בכנרת

מאת מאיר הראובני

פיצוצים סיסמיים בקרקעית הכנרת יבוצעו בקרוב, על מנת לקבל מיפוי של המסכנה[?] הגיאולוגי של קרקע האגם, ולנסות ללמוד באמצעות מידע זה את המקורות, כיווני הזרימה וההתנהגות של מעיינות המלוחים באזור האגם.

מנהלי המחקר במעבדה לחקר הכנרת, ד"ר תובי ברמן ו[illegible], סיפרו בשיחה עם סופר ,,מעריב" כי באוקטובר השנה יתחיל [illegible] שמטרתו לחשוף את המנגנון ההידרולי של הנביעות המלוחות בקרקעית הכנרת. המעיינות, המפוזרים בעיקר לאורכו של החוף המערבי, מזרימים לתוך האגם כמויות גדולות של מים במליחות עצומה — כ־20,000 מיליגרם מלוחים בליטר. בשנת 1967 הושלמה פעולה לתפישת חלק מהנביעות המלוחות בקרקעית האגם והוצאת מימיהם באמצעות תעלה ,,המוביל המלוח". כתוצאה מפעילות זו הופחתה [illegible] המליחות במי הכנרת מכ־400 ל־280 מיליגרם בליטר כיום.

הסקר הסיסמי בקרקעית הכנרת יבוצע בשיתוף עם החברה לחקר ימים ואגמים, [illegible]. גלי הקול שיווצרו עקב הפיצוצים ויוגברו על־ידי מערכת רפלקטורים [illegible], יילקטו בספינה על ידי מערכת סונאר, ויפוענחו אוטומאטית לפרופיל גיאולוגי של השכבות הטמונות באדמת הכנרת.

אחת ההשערות שתיבחן על ידי מחקר זה היא שהנביעות המלוחות בכנרת מקורן בבריכה [illegible] מים המלח.

תחנת משטרה ברמת השרון

תחנת משטרה נפתחה אתמול ברמת־השרון ברחוב שבטי ישראל 120, באיזור המזרחי של המושבה.

מפקד התחנה החדשה הוא המפקח י. סיבוני, שהיה עד כה סגן מפקד משטרת הרצליה. סגנו יהיה רס"ר יצחק קלימיאן.

הפסקות חשמל באשדוד ואשקלון

בחודש האחרון חלו הפסקות רבות בזרם החשמל באשדוד ובאשקלון.

ההפרעות היו בעיקר באיזור התעשיה באשדוד, שסבל קשה כתוצאה מהפסקת החשמל.

באחרונה היו פניות לעיריית אשדוד להציב ברשותה [illegible], בבקשה של [illegible] חשמל, כדי לספק [illegible] מפעלים באיזור התעשיה [illegible] קילקול תוצרת ו[illegible] ייצור.

הוגש כתב אישום בפרשת היהלומים הגנובים בלוד

מאת שאול הון

פרשת היהלומים שנגנבו בנמל־התעופה בלוד, הגיעה לראשית ,,המסלול המשפטי", עם הגשת כתב־אישום נגד שישה נאשמים. כתב האישום הוגש לבית־המשפט המחוזי בתל־אביב.

הנאשמים הם: שלמה אסיאס, בן 29, רפאל בן־דוד, בן 24, שניהם מלוד, ואמיל אלבז, בן 28, מיהוד. שלושה אלה עבדו כסבלים בנמל־התעופה בלוד, כשהגיע משלוח היהלומים ביום 18 באפריל השנה, במטוס מלונדון. הם נאשמים בגניבת חבילת היהלומים, ששוויה חצי מיליון דולאר.

שני נאשמים אחרים הם יצחק כהן, בן 33, ואברהם דוד, בן 42, אף הם מלוד. התובעת, עו"ד שרה פריש, [illegible] את אלה באירגון [illegible] מכירה של היהלומים [illegible]. התובעת מציינת, כי [illegible] כהן טיפל בהעברה [illegible] הגנובים לקונים, [illegible] כן הוא נאשם גם [illegible] הרכוש הגנוב.

הנאשם השישי הוא [illegible] ישי, בן 43, אף הוא [illegible] בעל בית־מלאכה [illegible]. עו"ד שרה פריש [illegible], כי קיבל את [illegible] הגנובים בחודש מאי, [illegible] זהב גנובים. התובעת [illegible], כי הוא קיבל [illegible] אלף ל"י ,,דמי שתיקה", [illegible] ימסור עדות בפרשה [illegible]. כן מאשימה אותו התובעת בקבלת רכוש גנוב וגם העלמת עבירה.

עם הגשת כתב־האישום [illegible] בקשה התובעת להאריך [illegible] של אחרים מהנאשמים.

יוגוסלאבי תובע מנהג חיפני מיליון ל"י פיצויים

מאת דוד זוהר

אזרח יוגוסלאבי, מילוזי קוקולין, בן 28, שנפצע קשה בתאונת דרכים בהיותו בארץ, [illegible], תבע פיצויים בסך 1.1 מיליון לירות מנהג מונית חיפני, בתביעה שהגיש אתמול לבית המשפט המחוזי בחיפה.

בתביעה, שהוגשה באמצעות עו"ד [illegible], [illegible] כי התובע היה ימאי — [illegible]. ביום 28.2.72, [illegible] בארץ, נסע במונית [illegible] היתה נהוגה בידי שלום [illegible] מכיוון חיפה לאכזיב. [illegible] מונית לתוך תעלה שבצד הדרך וכתוצאה מכך נחבל [illegible] בכל חלקי גופו. התובע [illegible] תקופה ארוכה בבית [illegible] ,,תל השומר", ובמשך [illegible] רבים היו חייו בסכנה. [illegible] חוות דעת של רופאים [illegible] יישאר נכה לצמיתות [illegible] חייו.

התביעה הוגשה גם [illegible] חברת הביטוח ,,סקוריטס" [illegible] היתה המבטחת של המונית. כתב הגנה טרם הוגש.

3 עובדי ,,דן" חשודים ברישום כוזב

שלושה עובדי קואופרטיב ,,דן" נוספים נעצרו אתמול בבית־משפט השלום בתל־אביב כחשודים בעריכת רישומים כוזבים על רחיצת אוטובוסים, אשר נמסרו תמורת שלכונים[?] לקבלן המבצע את הרחיצה בתבניון ,,גלי גיל".

בשבועות האחרונים נעצרו שני חשודים באותה פרשה. עתה טוענת המשטרה כי השלושה קשרו ביחד עם השניים קשר כדי להוציא כספים מן החברה על־ידי רישומים כוזבים של רחיצת אוטובוסים, שלא בוצעה למעשה. שלושת החשודים הם נפתלי קירש, אהרן שכטר ומתי דהרן. (ע)

4 שנות מאסר לסרסור

סרסור נידון אתמול [illegible] המשפט המחוזי בתל־אביב ל־4 שנות מאסר באשמת [illegible] על רווחי פרוצה, שהיא [illegible].

אברהם אלה, בן 25, [illegible] אביב, הואשם בכך, כי בשנים 1969—73 שידל את [illegible] מעשי זנות, והיא אמנם [illegible] ,,לקוחות" באותן שנים [illegible] רווחיה נתנה לנאשם.

מחלקת השרות של ג'נרל אלקטריק

שירות למקררים (NO FROST) מדיחי כלים, מכונות כביסה, מייבשי כביסה ותנורי בישול ואפיה MAGIC CHEF מתוצרת ארצות הברית,

עוברת, החל מהיום 24.8.73 למיקומה החדיש והמרווח בהרצליה

נא רשמו לפניכם את מספרי הטלפון החדשים:

930023

938574

מיקומה החדש והמשוכלל של מחלקת השירות יסייע לשיפור טיב השירות ללקוחותינו.

GENERAL ELECTRIC

מעריב לספורטאים מעריב לספורטאים

היום, לאחר נצחונות אתמול על פורטו־ריקו (77—84) ו־ונצואלה (3—0)

כדורסל ישראל נגד היפאנים
(על המקומות 9—10)

כדורעף נגד בולגריה החזקה
(על המקומות 13—14)

שירות „מעריב"

מוסקווה

נבחרות הכדורסל והכדורעף של הסטודנטים מישראל, זכו גם אתמול בנצחונות במסגרת האוניברסיאדה במוסקווה — כאשר בשחקיהן התנהלו שוב באווירה רגועה ושקטה, ללא נוכחות קהל עוין, כאלימות שהרביצה להם אתמול, אלא רק לבעלי תעודות משתתפי באוניבר־סיאדה.

הכדורסלנים גברו שנית תוך שלושה ימים על נבחרת פור־טו־ריקו 84—77 (38—44) ואילו בנבחרת הכדורעף ניצחה את ונצואלה 3—0 (15—3, 15—5, 18—16).

היום תתמודד נבחרת ה־כדורסל עם יפאן על דירוג המקומות 9—10 ואילו נבחרת הכדורעף, תיפגש עם בולגריה החזקה ב„קרב" על המקומות 13—14. לשתי הנב־חרות זה בלי ספק הישג ל־האבק על מיקום כזה, ביחוד שבהחזיות המוקדמות, לפני הופעה במוסקווה, ציפו מהן למיקום גרוע יותר — במיר־

חד לנבחרת הכדורסל, לה הזה המאמן יהושע רוזין את המקום ה־13—15.

● עבירות

בהשוואה למשחק הקודם עם פורטו־ריקו, שנערך לפני יו־מיים ובו ניצחה ישראל — 77—61, — היה משחק אתמול קשה יותר, חריף ומתוח. ל־פורטו־ריקנים לא היה מה להפסיד — ואילו הישראלים רצו בכל מחיר לחזור על הישגם הקודם ולהמשיך ב־תנופת הנצחונות. לאחר שלהם.

ישראל כל הזמן ללא עורר אם כי המשחק שהתנהל היה מסוכל. לאחר יתרון 2—10 ו־12—4, לא הצליחו הישרא־לים להעלות את הפער לגבו־הם — וזה נשאר כל הזמן בגבולות אלה.

„עד ממש לפני הסיום לא היינו בטוחים בנצחון, למרות היתרון שהיה לנו", סיפר אמש איתמר מרזל, כוכב הנבחרת. הפורטו־ריקנים צברו במהירות עבירות לחובתם וכמעט כל השחקנים שלהם, היו עם ארבע עבירות — כך שלא הרשו לעצמם לשחק יותר חזק, על־מנת שלא לצאת מן המשחק בגלל עבירה חמישית. „כך יכולנו למעשה להתי־זיק אותנו" — הוסיף שחקן הנבחרת אריה מליניאק.

קליעות מדוייקות של שמו־אל אבישר וג'ק אייגנר, ש־קיבל כאן בטוחן — לאחר פתיחה חלשה — הביאו בסופו של דבר את הנצחון החשוב. אבל מרזל, בן קיבוץ יגור, היה השחקן המצטיין במגרש, מי שידרבן ובנה את משחק הנבחרת והנצחון „שייך" לו. כל השחקנים הביעו אתמול הערכה למרזל על תרומתו לנצחונות הנבחרת של נב־חרת הכדורסל במוסקווה: „אילמלא איתמר, לא היינו מגיעים לאן שהגענו", אמרו.

● היהודים

המשחק נערך שוב באולם של האוניברסיטה — מול מגרש משלחת ישראל — ב־תוך גינה המוקפת גדר גבו־הה. השוטרים במדים ניצבו בשער האולם ומנעו כניסת אנשים ללא תעודות משתתף באוניברסיאדה. רק מעטים מרוב הצליחו לראות את המש־חק הזה, שנערך בשעות ה־בוקר.

בסיום ההתמודדות המתיחו ליד האולם כמה עשרות יהו־דים — כרגיל בימים, האנד־רונים ובידיהם את הכדורסלנים על נצחונם. הזולתו לזוגות ידיים ברכות ומזה, תיבוקים, תשורות־חן ומזכרות. לידי היו 15 צעירים יהודים, ששוחחו בפירנצה רבה וביקשו לדעת כל מה שאירע במשחק. הם נכנסו לפורט־מרים. „נרמה לי שאנחנו נתנו להם כאן הרגשה טובה", התבטא מרזל.

קלעו לישראל: אבישר — 26, אייגנר — 24, מיכה שור־רץ — 14, מרזל — 10, משה זילברמן — 8 ואורי זילברמן — 3. שפטו: פיני הרני.

במשחק הנרכל אתמול ב־תחרות הכדורסל, גברה אר־ה"ב על ברזיל (שניצחה כ־ידוע את ישראל בהפרש של 5 נקודות בלבד — במשחק המוקדם בו „השתתפה" באופן פעיל גם חיילים רוסים בהפ־רעה לנבחרת ישראל) בתוצאה הדחוקה 66—60. „רק שבשיו רואים כה הופתענו, כשלא הצלחנו לנצח את ברזיל, כ־

אשר היינו קרובים לכך", ציין מרזל.

נבחרת הכדורעף לא התק־שתה לגבור על ונצואלה, אם כי במערכה השנייה ניתקלה בעקשנות של היריב. ישראל כבר הוליכה 10—14 כאשר ונצואלה השוותה וכמעט הד־ארכה. בנבחרתנו הצטיין — אבי פייגנבוים.

בשתי הנבחרות של הסטו־דנטים הישראלים שעברו כאן חוויות מסעירות וכתוח ששום נבחרת אחרת לא עברה — מורגשת כבר עייפות והשחק־נים מקווים שהכושר הגופני לא יבגוד בהם במאבקי־השיא היום עם בולגריה (כדורעף) ויפאן (כדורסל).

● קליעתם של משה זילברמן מישראל (מימין) נחסמת בניתור גבוה על־ידי הפורטוריקני נומולה, במשחק שנערך אתמול במוסקווה ובו ניצחה ישראל 84—77.

„יום חלש" לבריה"מ בצבירת מדליות

התחרויות האוניברסיאדה במוסקווה יסתיימו היום — ומתי יוערך אחד המבחרים מקם הנעילה. אתמול העלי־תה ארצות־הברית את מאזן המדליות שלה — אבל היא לא תוכל להדביק את ברית־המועצות, שעד כה צברה 56 מדליות זהב, 30 — כסף, 27 — ארד. לארצות־הברית 13 מדליות זהב, 9 — כסף ו־14 ארד (לרו־מניה 4 — 5 — 7; פולין 2 — 3 — 5).

המשחק המסקרן ביותר שי־יערך היום יהיה בין ארה"ב לבריה"מ בכדורסל, שהוא ב־עצם „קרב גומליך" ביניהן, לאחר שהרוסים הצליחו ב־אולימפיאדה במינכן להוציא מידי ארה"ב את התואר ה־אולימפי בו החזיקה מאז 1936. ארצות־הברית גברה אתמול בחצי הגמר על ברזיל 66—60 ואילו בריה"מ ניצחה את קובה 91—74.

פרט לספורט עסקו אתמול מארגני האוניברסיאדה בפרשת משחק הכדורסל בין ארה"ב לקובה, שבו התלקחו מהלומות ושחקנים נפצעו. הקובאנים התהדרו שאם יקרה כדבר הזה פעם נוספת, הם יושעו מן האוניברסיאדה. ספורטאי קו־בה נדרשו להתנצל על מה שקרה. שלושה משחקני אר־ה"ב נפצעו, כמה מהם בצורה רצינית למדי.

אתמול לא זכו הרוסים בשום מדליות זהב בשחיה — ושתי המדליות היחידות שנפלו בכל התחרויות של יום אתמול היו בקפיצה למים ובכדורסל.

האמריקנים ניצחו במשחים הבאים: אן סימונס ב־400 מטר חופשי לנשים 4:28.8 דקות (שניה היתה האמריק־נית סטריגר 4:39.1 ורק ב־מקום השלישי היתה מאטר גינה במן 4:41.6).

דיויד ביתמון ניצחה ב־100 מטר גב 59.2 שניות לפני איגור פוטיאקין מבריה"מ 1:00.6 דקה ופיש מקנדה 1:00.7.

איירין ארדן (ארה"ב) ני־צחה ב־100 מטר פרפר 1:06.5 לפני קרציונה (ארה"ב) 1:07.3 ומירוזן (בריה"מ) 1:07.5.

ב־400 מטר חופשי לגברים ניצח ריק טינגלי (ארה"ב) 4:02.9 לפני הרוסי סאמסונוב 4:12.1 ונאמוראוד (ברזיל) 4:12.7.

האמריקנים ניצחו ב־4X100 מטר עם זמן של 3:28.6 דקות לפני בריה"מ 3:31.9 וברזיל 3:35.7.

בקפיצות למים ניצחה זד־ביקובה מבריה"מ לפני בת־ארצה דמיטרייבה והצ'כית סלינה.

בריה"מ ניצחה בטורניר ה־כדורמים את קובה 4:6 ותפסה מקום ראשון לפני קובה, אר־ה"ב, איטליה, והונגריה.

✱ מטס השיחרור הרשמי של שמואל רוזנבל מקבוצת „מינשנגלאדבאך" המערב־גרמנית — הגיע אתמול מן ההתאחדות הגרמנית בכדור־רגל.

שיא חדש לרישניצר ב־5000 באוסלו

יובל רישניצר, האתלט הישראלי המצטיין שהקדים לצאת את מוסקווה כדי ל־השתתף בתחרויות בסקאנ־דינאביה, תפס אתמול ב־אוסלו מקום שביעי בריצת 5000 מטר — עם שיא ישראלי חדש 13:48.4 דקות.

זמן זה טוב בארבע עשי־ריות השניה מן השיא הקודם שלו, שקבע בתחרויות המוק־דמות באוניברסיאדה בטוקיו, שבהם גם תפס מקום שלישי (רישניצר היה תשיעי בגמר).

בריצה זו ניצח פר האל מנורבגיה בזמן 13:38.2 דקות.

בין ההישגים הבולטים ה־אחרים בתחרות בה נטלו 60 כוכבים כ־16 מדינות — הי־שגו של ג'ון בירס מקאנאדה 2.23 מטרים בקפיצה לגובה; נצחונו של ווילי מאייר ממערב גרמניה בריצת 3000 מטר מכ־שולים — 8:23.0 דקות. 3500 צופים חזו בתחרויות שנערכו באיצטדיון „בישלט".

ישראלי ניצח סורי בחידון־ידיעות בספרות רוסית

שירות „מעריב"

מוסקווה

כדי להעביר את הזמן הפנוי בין המשחקים והתחרויות באוניברסיאדה, מקיימים המארחים הרוסים פעילויות תר־בות מגוונות בין אורחיהם. במועדון הקאמפוס, שבו משו־לות הנבחרות, יכולים הספורטאים למצוא משחקי חברה, זוות שונות, תקליטי מוסיקה — ובו נערכים אף תחרויות מעשעות שונות.

כך למשל השתתפו שלושה הכדורסלנו אמנון אבידור ויתן על... ספרות רוסית, תמונה הושמה מידיעותיו. ובו היה... ספורטאי סורי. השניים עמדו על הבימה אבקו ביניהם על פושקין, טולסטוי, דוסטויבסקי... כש־זוים ה„קרב" ואבידור הוכרז כמנצח בהפרש נקודות גי־... על הסורי — נתבקשו השניים ללחוץ־ידיים. אבידור הר להגיש את ידו: הסורי היסס מעט — אבל אחר כך מלא עם ובחיוך נעתר לבקשת המנחה והצער ממנמה. שניהם הציגו עצמם בשמותיהם והארצות מהן באו — מבנה נתמלאה מבוכה „על מה שעוללה"...

אבידור קיבל על נצחונו בובה רוסית („באבושקה") ויה עץ.

חמישה מקומות ראשונים לאתלטי „מכבי" בגרמניה

שירות „מעריב"

אתלטי הנוער של „מכבי", המסיירים במערב גרמניה, אתמול בסארבריקן בחמישה מקומות ראשונים בתח־עם אתלטים גרמנים צעירים.

נה גורלי ניצחה בריצת מטר בזמן 2:18.2 דקות. מרית חולדמן בת ה־15 ראל 2:19.1 דקות. באותה לנערים ניצח דני שר־בזמן 1:58.6 דקה כש־טיקל קובע 1:59.8 ד'.

...בדוב ניצחה בריצת מטר לנערות בזמן 12.6 ... והיה פרידמן — ב־... בכדור 10.21 מטר. בין ... ניצח בכדור־ברזל — ... עם 13.05 מטר.

...ה קלה היתה שלישית ... לרוחק — 5.23 מטר; ... קנלר — שלישי ב־100 ... 11.4 שניות והיתה ... בגובה היתה שניה ... 1.45 מטר.

נתחדשה תרדמת הקיץ

התעוררות ספקולטיבית במניות „לפידות" ✱ עליות קלות בשערי אגרות הבריה וירידה בשערי מילוות הקליטה ✱ שוב לא נערך מסחר בנת"ד

אשנב לבורסה

מאת ש. אביטל

המסחר במניות „לפידות" התעורר אתמול סמוך לסגי־רת המסחר הרשמי והיה זה המאורע הבולט שהאציל ל־עורר מעט את נמנום המסחר מתרדמתם. מניות ק"ש של „לפידות" נסחרו תחילה ב־126 נקי לאחר שהיצע של 500 ל"י ע"נ המספיק להוריד את המחיר ב־2 נקי. שמועות שונות המשונות בדבר נבוי־את נפט באתר כאותרי ה־קידוח בהם משמשת חברת „לפידות" כקבלן בשנה בד־כר לעליה במחיר־נקי ל־123 נקי, לבסוף נמכר שער מניות ע"ש ב־129 נקי.

המחזור בשוק המניות כולו לא עלה על 1.5 מיליון ל"י, מתוכו כ־0.9 מיליון ל"י בשלב השערים המשתנים ו־166 אלף ל"י בזירות המניה.

● מניות על־שם של „לפי־דות" היו אתמול הפעילות ב־יותר, עם מחזור יומי כולל של 43 אלף ל"י ע"נ. פעילות הי עד מניות „פוליגון" (שער ירד ב־2 נקי תוך מחזור יומי של 38 אלף ל"י ע"נ), „מחזי להשקעות" („אי.די.בי." רגי).

● במסחר לפי תשואות נק־שרו אתמול עיסקות לשנה ו־חצי בתשואה של 6.5 אחוזים (400 אלף ל"י ע"נ). לארבע שנים בתשואה של 6.1 אחוזים ועד 4.5 שנים בתשואה של 6.1—6.15 אחוזים (מחזור של חצי מיליון ל"י).

● באגרות הבריה נרשמו אתמול עליות קלות. שערי מילוות מילווה הקליטה האחרי כות יותר ירדה. המחזור באג־רות החוב הסתכם אתמול ב־5.1 מיליון ל"י, מתוכו כ־1.3 מיליון ל"י במסחר לפי תשו־אות.

● במדדי המשנה של 20 ה־מניות הפעילות ביותר חלו את־מול השינויים הבאים: כספים וחברות להשקעה — ירידה של 0.05 נק', מקרקעין — ירידה של 0.48 אחוזים ותעשיה — ירידה של 0.34 אחוזים.

— 1.0	114	[illegible]
— 1.0	110	חלמסון
— 1.0	113.5	חלמסון
— 2.0	132	אמפא
— 0.5	221.5	בליל השקי'
+ 0.5	121	מריוח
+ 1.0	200	כלל תעשיות
		מניות נסחרות במטבע חוץ
— 1.0	86.5	אזניקו רג' א'
+ 0.5	95.5	אזניקו בכ'
+ 1.5	58.5	נפטא
+ 1.0	129	לפידות
+ 1.0	139	לפידות
		אג"ח נושאות להמרה במניות
+ 0.5	118	שטרי הון בליל 3
+ 1.5	126.5	טרי משכ' אג"ח
— 2.0	94.5	הכ' הישוב אג"ח
+ 1.5	98	אתא אג"ח
— 1.0	96.5	דיסק' השי' אג"ח
		מילווה קליטה
+ 2.5	178.1	1962
+ 0.1	167.1	1962
+ 2.5	156.8	1962
— 2.5	255.5	1963
— 0.4	244.6	1964
+ 0.2	180.6	1966
— 0.5	172.3	1967
— 0.9	167.7	1967
		מילווה בטחון 1968
— 0.2	99.4	א
+ 0.2	101.1	ב
— 0.8	97.2	ד
+ 0.1	188.6	ה
+ 0.4	186	ו
— 1.6	183.9	ז
+ 0.4	177.5	ס
— 0.2	184.5	מ"ב
		מילווה בטחון 1969
— 0.5	180.4	א
+ 0.3	176	ב
+ 0.2	176.4	ד
— 0.7	172.3	כ"א
+ 0.2	173.2	מ"א
— 0.4	168.6	מ"ג

		מסחר ושירותים
+ 0.5	69	בית הרבב
+ 4.0	413	קרור 10
+ 1.0	60	חשמל
+ 5.0	214.5	ספנות
		מקרקעין, בינוי, פיתוח הדרים
— 1.0	210	אזורים
+ 2.0	294	אפריקה 10
— 3.5	211.5	הכשר הישוב
— 5.0	211.5	הכשר הישוב
+ 1.0	149.5	סריב
— 1.0	178	ישרס
— 3.0	218	מהדרין
— 2.0	94.5	מבני תור
+ 0.5	75.5	רסקו
		תעשיה
— 0.5	115	אלקו 2.5
— 1.0	248.5	אלקטרה 5
— 8.0	357	ארגמן מב'
— 5.0	355	ארגמן
— 4.0	350	ארגמן 30% דיב'
— 1.5	122.5	אתא ב'
— 2.0	112	אתא משנה
+ 3.0	460	דובק
+ 0.5	216	כבלים
+ 8.0	1071	טבע
+ 1.0	50	כימיקלים
+ 0.5	21	לי אפשטיין
— 2.0	354	ניר חדרה
— 27.0	228	עסיס
+ 8.0	384	נחושתן
— 2.0	221	פולגת
+ 2.0	305	תעל
		חברות להשקעה ולאחזקות
+ 0.5	101	אלגר
— 1.0	94.5	אלגר
— 2.5	197	אלרן

המדדים הקבוצתיים
המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

+ 0.13	286.49	המדד הכללי
+ 0.47	249.84	כספים וביטוח
+ 0.29	283.43	בנקים מסחריים
— 0.18	245.56	ב. למשכנתאות
+ 0.79	219.55	מוסדות מימון
— 0.26	230.43	חברות השקעה
+ 0.22	438.93	תעשיה
+ 1.14	402.10	מסחר ושירותים
— 0.21	236.75	מקרקעין ובינוי

מדד „מעריב" ל־20 מניות פעילות (100 = 31.12.72)
—0.20% 97.99

		בנקים מסחריים והחברות לאחזקות בבנקים
+ 1.0	215	אי.די.בי.
— 1.0	330	[illegible]
+ 110.0	1250	דיסקונט
+ 13.0	618	דיסקונט א
— 1.0	163	המזרחי
+ 0.5	308	בליל
+ 0.5	305	בליל 60% דיב'
		בנקים למשכנתאות
+ 3.0	285	פתי' משכנתא
— 1.0	160	שכון בכ'
— 1.0	190	שכון ב'
— 1.0	227	טפחות
		מוסדות מימון מיוחדים
+ 0.5	223.5	אוצר לתעשיה
+ 2.0	83.5	חקלאות
		ביטוח
— 5.0	220	אריה
+ 10.0	171	צור

זכו בהגרלת מפעל הפיס

בהגרלת מפעל הפיס מס' 13, שהתקיימה אמש, זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 150,000.— ל"י זכו המספרים: 354259; 688475.

בסך 50,000.— ל"י זכה המספר: 624923.

בסך 12,500.— ל"י זכו המספרים: 474129; 578189.

בסך 6,250.— ל"י זכו ה־מספרים: 071643; 212302; 433741; 622571.

בסך 1,250.— ל"י זכו ה־כרטיסים: 045319; 103404; 105191; 113914; 140607; 168433; 320655; 324945; 356093; 356694; 394887; 431098; 489675; 502508; 515535; 511307; 631218; 662194; 662197; 689694; 751442.

בסך 600.— ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־: 06161; 28661; 27291; 45152; 50685; 54849; 62110; 64789; 87901; 94375.

בסך 250.— ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־: 08952; 13116; 13229; 15702; 16203; 27453; 28897; 36222.

בסך 100.— ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־: 41981; 48301; 52435; 53939; 35874; 57705; 59172; 62561; 72638; 75157; 81785; 85152; 84255; 86825; 92443; 98257; 99512.

בסך 50.— ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־: 0122; 0588; 0893; 1375; 1596; 1885; 1897; 1982; 2035; 2144; 2343; 2401; 2408; 2455; 2758; 3126; 3422; 4549; 4617; 5539; 5880; 5880; 5923; 5924; 6017; 6184; 6680; 6925; 7219; 7750; 7831; 7961; 8457; 8849; 8933; 9167; 9578; 9731; 9942.

בסך 4.— ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־5.

התוצאות המתפרסמות ב־עיתונים אינן משמשות אי־שור או הוכחה לזכיה. ה־תוצאות המחייבות הן אלה המתפרסמות ברשימת המו־צות של מפעל הפיס.

✱ סגן שר הבריאות עב־דול עזיז זועבי נטל תחת חסותו את קרב ההיאבקות החופשית בין רפאל הלפרין לבין מתאבק ירדני בשם אבו ענתר המבקר בארץ ב־מסגרת ביקורי קיץ. התחרות תתקיים ב־20 בספטמבר, ב־יד־אליהו.

ב"ה

למר שמחה אריאלי, אמנן מצוות מודיאליתה, ת"א

הודתנו על אשר הגיע אלינו, לדימונה הרחוקה, בחום הלוהט בחודש אוגוסט כדי לעזור שלא על מנת לקבל פרס — ולשמור אנשים מסתופים וכואבים — הודות לרגש המיוחד אשר באמצעותו.

לציין מיוחד ראוי המקרה הקשה שלי אשר שנים רבות לא עזבתי את המיטה כי הייתי כפופה בחוסר השדרה. כיום התיישרתי — ב"ה!

בשם המבריאים

עטיה אשתר, 293/19, דימונה

מיכל זיביליק — כפר הנוער
שמעון סגל — נתניה
נשואים
23.8.1973

לקבוע שומדת

מיטב הברכות
לרגל מלאת כ"ה שנים
לעליה על הקרקע

הבאתל: י. פימקוביץ' ובנו
מכונה להדהי שומדת
רח' גבורי סיני 18 עכו
טל': 910237

להדרה מור

לצאת ספרך השני לאור

ברכות מידידיך
המצפים לספר השלישי

דפנה ואורי דיין

קרא ב־

עידן חדש

בטאון האופוזיציה הלוחמת
שהופיע היום

✱ זמן רב מדי ישבתם בשלטון — ח"כ שמואל תמיר
✱ רבע מיליון במצוקה — ח"כ אליעזר שוסטק
✱ גולדה, אנחנו והעוני — עקיבא נוף
✱ חומר נפץ באשקלון — בנימין זאבי
✱ יום אחד בכנסת — רפי שקד
✱ מוסף מיוחד — דיוני הנהלת המרכז החפשי לקראת המו"מ עם חרות, המפלגה הליברלית והרשימה הממלכתית.

ווטרגייט במהדורה ישראלית:
שכירי מפלגת העבודה ביצעו פרובוקציות.

✱
עריכה — עקיבא נוף
✱
להשיג בכל דוכני העתונים.

באופן בלתי צפוי
התפנה מקום
באולמי העצמאות
המלך ג'ורג 38 תל־אביב
התאריך: 9 לספטמבר ש.ז.
המעוניינים יפנו לטלפון 239020
בכל שעות היום והערב.

כנס פלוגה ג'
צנחנים
(נערי קולר אוגוסט 1962)
מתקיים ביום ו' 21.8.73
בשעה 9.00 בערב, בחורשת נוף גינוסר.
הועדה המארגנת

תיקרות דקורטיביות
תיקרות קירות ומחיצות מעץ אורן המרניר
ביצוע ע"י מומחים ● יעוץ ותיכנון חינם
פנה 246834 חיים.

למכירה
פרדס
12 דונם
ע"י רחובות
אדמה וקושאן פרטי
טל. 949225
(לא בשבת)

אולפן אמריקאי
מודיע על הופעת הסדרה החדשה בת 7 ספרים:
„אנגלית שוטפת"

ספר 1: לנוסעים ללונדון
ספר 2: לנוסעים לניו־יורק
ספר 3: לנוסעים לוושינגטון
ספרים 4 עד 7 כוללים נושאים רחבים בעלי ענין כללי, כגון: צילום, עזרה ראשונה, אדריכלות, דת וכד'.

כל הכיתות באולפן ממוזגות אויר ומצויידות בכורסאות מרופדות. עם הלימודים — כוס קפה ועוגה.

לימודי הסתיו מתחילים ב־2 בספטמבר

בתל־אביב — רחוב דיזנגוף 158. עד־2.9.73 אנו עוברים לכתובת חדשה: רח' אסתר המלכה 5 (50 מטר מפינת דיזנגוף, בין דיזנגוף לפרישמן). בירושלים — רחוב שלמון 1, ככר ציון. בחיפה — רחוב ביאליק 13.

השיעורים למבוגרים: 9.00—11.30 בבוקר, 4.15—6.00 אחה"צ, 6.00—7.45 בערב, 7.15—9.45 בערב, 8.00—10.30 בערב. ● השיעורים לילדים: 3.15—5.45 אחה"צ.

ר. גודפריב
מנהל האולפן

[illegible] عن الأصل

עורך מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2;
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות השלום 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

קבלני בניין

(סוף מעמוד 52)

דירות למכירה

(סוף מעמוד 52)

2 חדרים

(סוף מעמוד 52)

2½ חדרים

(סוף מעמוד 52)

3 חדרים ויותר

(סוף מעמוד 52)

וילות ובתים

(סוף מעמוד 52)

דירות להשכרה

(סוף מעמוד 53)

בשכר חודשי

בדמי מפתח

דירות מרוהטות

(סוף מעמוד 53)

חדרים מרוהטים

(סוף מעמוד 53)

ביקוש דירות

(סוף מעמוד 53)

מגרשים

(סוף מעמוד 50)

שידוכים

(סוף מעמוד 51)

בת זוג

בן זוג

טיולים

(סוף מעמוד 51)

מכוניות למכירה

(סוף מעמוד 50)

עד 1963

1964—1965

1966—1967

1968—1969

1970—1971

1972—1973

ביקוש מכוניות

(סוף מעמוד 50)

אופנועים וקטנועים

(סוף מעמוד 50)

עסקים

(סוף מעמוד 49)

חנויות

(סוף מעמוד 49)

משרדים

(סוף מעמוד 49)

אולמות

(סוף מעמוד 49)

מכונות כביסה

(סוף מעמוד 49)

שאר מדורי ה"לוח" בעמודים, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57

הצעות עבודה

(סוף מעמוד 54)

פקידים

עוזרות ומטפלות

גזירה ותפירה

מספרות

יהלומים

זבנים

ביקוש עבודה

(סוף מעמוד 54)

מכירות

(סוף מעמוד 49)

רהיטים

(סוף מעמוד 49)

כלי נגינה

(סוף מעמוד 49)

צילום

(סוף מעמוד 51)

תקליטים

(סוף מעמוד 50)

טרקטורים

(סוף מעמוד 50)

מקררים

(סוף מעמוד 49)

חיות בית

(סוף מעמוד 49)

למכירה גורי קוקר ספניאל יפים. טלפון 853931

שרותים

(סוף מעמוד 51)

מכונות תפירה

(סוף מעמוד 53)

הלבשה

(סוף מעמוד 49)

בולים

(סוף מעמוד 53)

הלוואות

(סוף מעמוד 52)

שרה ואריה שניידר

מודיעים בשמחה
על הגיעו למצוות
של בנם
אורי

נכד לשרלוטה ודוד וייסמן
צפירה ומשה שניידר
נין לגב' חנה וייסמן

במקום מסיבה הרמנו תרומה לבטחון ישראל

למנהלנו
אריה ושרה שניידר

ברכות מקרב לב
לחגיגת בר־המצווה של
אורי

מ. אבצוק ושות' בע"מ
אלקול בע"מ
ההנהלה וחבר העובדים

לחבר ההנהלה
אריה שניידר ורעיתו

צרור ברכות
לבר־המצווה של
אורי

אפוקול בע"מ
ראמטקול בע"מ
ויגאלקול בע"מ
דקורפלסט (1964) בע"מ
ההנהלה וחבר העובדים

בלה ויהושע זטלר
חנה ודוד ישראל הימן

שמחים להודיע על
נשואי בניהם

אפרת עבה"ל אהוד
בן לאה ז"ל

החתונה נערכה בחוג המשפחה

תל־אביב, כ"ח באב תשל"ג (23 באוגוסט 1973)

נולה וליאון גהורזם — **אולגה ונחום ויטק**

שמחים להודיע על נשואי בניהם

מירי — **ויהושע**

טכס הנשואין התקיים בחוג המשפחה
בחיפה ביום 22 באוגוסט 1973

בן בכור נולד
לאילנה ועדי מיכלין

נכד
לשרה וטוביה מיכלין
קוטי ודודי גטרויאר

נין
לדבורה וחיים אשרוב

בי"ח אלישע, חיפה — 22 באוגוסט 1973

צמח חיפה

(סוף מעמוד 57)

דירות למכירה

בנוה שאנן ליד הטכניון 3 + הול מטבח גדול, 3 מרפסות — 110 מ"ר הסקה מודרנית וכמצב מצוין! 175.000 טלפון 224838

3 חדרים + מ"א ק"נ 68.000 + משכנתא, ארון קיר, קרית שפרינצק טלפון 20 716687.

דירה בת 3 חדרים למכירה בנוה שאנן טלפון 254116

בנוה שאנן דירה לוקסוס 4½ חדרים למסירה מיידית, 232922, 242857.

דירה מסודרת בת 3 חדרים בקרית ביאליק טלפון 729630.

בהזדמנות 3½ חדרים 80 מ"ר קיר מינתית ארונות קיר ושיפור ריב בקרית ביאליק 717922 — 067—3157.

בקרית מוצקין דירה חדשה 3 חדרים + פינת אוכל 80 מ"ר 70.000 + 15.000 משכנתא ברח' ויצמן טלפון 712019.

בזוכבה, הצרחים, פינתית 3 חד־רים מסודרת להפליא. 04-253609

דירות להשכרה

בנוה שאנן 3 חדרים ארונות קיר ברחוב אדם הכהן כניסה מיידית טלפון 03-912927

בשכר הדירה 3 חדרים ברחוב המגינים למטרת משרד או בית מלאכה. טל. 03-257040.

דירות חדר במטרה בשכ"ת, — ריקה, 85922 מיום ראשון.

דירות 3 חדרים חדשה בקרית ים א' בניכת מיידית. להתקשר טל' 719999.

בקרית אליעזר בשכ"ח דירה 3 חדרים. טלפון 86905 או 87424.

בשכ"ת דירה 3 חדרים חדשה, ציות 40. 536165.

וילות ובתים

במסמה להשכרה/מכירה קוטג' 4 חדרים טלפון 331251

בית בודד מרווח בשכ"ח טלפון גינה בפרי־תעיים 989632.

דירות מרוהטות

2 חדרים מרוהטים ביזורעאליה נוה שאנן טלפון 222804.

להשכיר 2½ חדרים מרוהטים ב: רמות־רמז ללא מתווכים פרטים בטלפון 04—81348.

ברמות רמז 2 + הול מרוהטת טלפון 234737 מ־17—20.

2 חדרים מרוהטים קומפלט ב שכ"ה ביזרעאליה טלפון 722804.

בנוה שאנן יפה 3 חדרים + הול + מטבח טלפון 222398

הצעות עבודה

דרושה מטפלת למטרה לתינוק וילד בגן, אחוזה 252326

למפעל במפרץ דרושה פקידה ליום עבודה מלא ונסיון בהשבו־נות ת.ד. 4496 חיפה — מקירה.

דרושה מטפלת לסורה, יכרמל צרפתי, 6 שעות. 521932

מכוניות למכירה

שברולט אימפלה 61 למכירה 221131 לבקש את אלי.

אוסטין 1100 1964 שמרן כללי ברנר 9, קריתאתא.

מרסידס סטייש 62, מנוע 69, סטס ינואר, 3.500. 89741.

עולם ומלואו בלוח מעריב

צמח ירושלים

(סוף מעמוד 56)

דירות להשכרה

דירת חדר לדתיים מרוהטת ריקה ברמת אשכול. טל' 234907, מיום ראשון.

דירות מרוהטות

קיטנים דירת חדר וחצי, שקט גן, טלפון 03-849289 אחה"צ.

, טלפון, הסקה, בבית הכרם 302/1 בדירור.

דירת 3 ברמת־אשכול, לדתיים, יחמת חלקית, טל' 234907, מיום ראשון.

הצעות עבודה

דרוש איש מכירות למשרה מלאה לבים"ס לאלקטרוניקה. ידיעת ה שפה האנגלית רצויה. לפנות אישית: רדיו לוי בע"מ, רח' שמאי 7ג, ירושלים. מודיעות מוב מתת.

האוניברסיטה העברית בירושלים

המחלקה למינהל ·המשרד לקבלת תלמידים

רישום מועמדים לשנת הלימודים תשל"ד ללימודי "מוסמך" ותעודה

הרשמת מועמדים לשנת הלימודים תשל"ד ללימודים לקראת התואר "מוסמך" וללימודי תעודה תסתיים ביום ג' באלול 31.8.73

מתקבלות בקשות לפקולטות/בתי"ס:

הפקולטה למדעי הרוח

(למעט לימודי תעודה בהוראת כתבי מדעי)

הפקולטה למתימטי־קה ולמדעי הטבע

ביה"ס למדע היבושי וטכנולוגיה

המרכז להוראת המדעים

הפקולטה לחקלאות

הפקולטה למשפטים

המכון לקרימינולוגיה

ביה"ס לספרנות

ביה"ס לעבודה סוציאלית

המרכז להכשרת מנהלים למרכזים קהילתיים

הפקולטה לרפואה

מדעי הרפואה הבסיסיים

נוירוביולוגיה

בריאות הציבור

ביה"ס לרפואת שיניים — ביולוגיה...

ביה"ס לרוקחות

המעוניינים יירשמו במשרד לקבלת תלמידים, טפסי הרשמה וה"מדריך לתלמיד החדש" ניתן לרכוש תמורת —.4 ל"י (ע"י פניה אישית או בכתב) ב"אקדמון" גבעת רם ירושלים 91999, ת.ד. 41, ירושלים.

ללא צירוף תמחאה על הסך הנ"ל לא יישלחו הטפסים והמדריך; חיילים בשירות חובה יקבלו את הטפסים והמדריך חינם, אישית או לכתובתם הצבאית.

בוגרי מוסדות להשכלה גבוהה בחו"ל יירשמו במשרד לתלמידי חו"ל, הר הצופים, ירושלים בוגרי האוניבר־סיטה העברית בירושלים המבקשים להמשיך לימודיהם באותה הפקולטה, יירשמו במזכירויות הפקולטות.

כל המועמדים מתבקשים לפנות לייעוץ מוקדם ב־מזכירויות הפקולטות/בתיה"ס.

הפינה הירושלמית

אם קשה לך להגיע אלינו, למרות שאנו במרכז, הלל 23, אנא צלצל פרסום בן־נאים 227222 לקבלת פרטים

ויצו בית הכרם

4 ילדים חמודים, פקחים ועליזים, בין הגילים 2—6 (3 אחים ואחות)

מחפשים

משפחה אומנת טובה וחמה

(רצוי בירושלים או באזור הדרום)

נא להתקשר לבית התינוקות ויצו ירושלים, בין השעות 8—16 טל' 531252 לאחר 16.00 טל' 526904 או 62836.

מ. ליפשיץ

חברה קבלנית לבנין

MATITYAHU LIFSHITZ LTD.

דירות פאר

בנות 2-3-3½-4 חדרים עם מעלית

רחוב הרצוג ע"י דרך עזה — מול עמק המצלבה

פנטהאוז אקסקלוסיבי

חדר חורים עם מקלחת ושירותים צמודים, 36 מדרגות נוף מרהיב רח' הרב עוזיאל

סנהדריה: דירות פאר 2—3—4 חדרים

קרית משה: דירות פאר בנות 4 חדרים רחוב הברון הירש

בית וגן: ברח' שערי תורה ברח' בית וגן דירות פאר של 4 חדרים

מתתיהו ליפשיץ בעמ. המלך ג'ורג' 43 טלפון: 65720 69822 ירושלים

MATITYAHU LIFSHITZ Ltd
43 KING GEORGE TEL: 65720 69822
JERUSALEM

פרסום בנאים ירושלים

הנהלת חשבונות

לסוגים: 1, 2+1, 3 ● בהדרכת רואי חשבון מוסמכים ● מבחני הגמר בבנין ביה"ס ● בהתאם לדרישות משרד העבודה

אחריות להצלחתך בלימודים

קורס ערב חדש 4.9 ● קורס בוקר חדש 3.9

שרוטל

תל־אביב, אלנבי 140 (הנהלה מרכזית) — 724335

ירושלים, מרדכי בן הלל 10, טלפון 232743

רמת־גן, ז'בוטינסקי 54 (מול קולנוע רמה) — 724335

חולון, רחוב סוקולוב 70/א' (4—7 בערב)

חדש

וילונות אקסקלוסיביים

לא יאומן, עצוב מלהיב

בקר בתערוכת שלוש הקומות המרווחות.

רהיטי נחיות בע"מ

רח' שלומציון המלכה 4 (מול בנין בינרלי) ירושלים טל: 02-224064.

חדש בירושלים

לילך

מכון להיברויות והתכתבויות

לקבלת פרוספקט ועלון כתוב לת.ד. 6008 ירושלים

אות השבוע מחזיר לך כסף

אות השבוע ניתן חינם בענפי ההלבשה, הנעלה, מוצרי חשמל, מזון, חומרי בנין, רהיטים, תכשיטים, שטיחים, כלי־בית ומטבח, צעצועים, מוסכים, וכל שאר הענפים.

סמן אות נכונה וכסף תקבל חזרה

פרטים: אות השבוע, רח' יפו 78 ירושלים טלפון: 02—226971

המסעדה הגרוזינית בירושלים פתוחה

אם לרשותכם

בהנהלת ר. מתן מטר ד.

לשעבר מלונות דן

מאכלים גרוזינים ורוסיים מיוחדים המאפיילים מסעדת יוקרה

- כשר
- ליד המסנתר
- מוסיקאי רוסי ר' מתן
- מזוג אויר מלא
- פתוח גם במוצאי שבת

אנא הזמינו מקומות מראש בטלפון 02-227577

מסעדה גרוזינית היא לא סתם מסעדה היא המסעדה

רחוב דוד המלך 4 ירושלים

מסעדה גרוזינית

georgia restaurant

קולד קובע!

השתתף בבחירות לועידת ההסתדרות. ה־12־ה 11.9.73

פרסום דחף

דחף מודעות ירושלים

רח' יפו 43 בנין פנסור

טל: 226335-233941

בבתים

בבנין 6 קומות

4 - 3½ חדרים

לוקסוס מלא

להתקשר טלפון 866704

למכירה

סלון לכלות לתספרת נשים

במרכז ראשון־לציון

טלפון 947424

למכירה

מועדון ביליארד

עם מזנון

מרכז יהוד, ע"י הקולנוע

757900

להשכיר מייד

דירה חדשה 4½ חי קומה, הסקה מרכזית, מעלית, חניה (מלפני בקרוב) בבהלא שמן ל היא לפנות אחרי 5 לטלפון (03) 252664

למסירה בהזדמנות

א) אולם במרכז ת"א בסמי־מסחרית כ־50 ממ"ר + טלפון

ב) ציוד של בימייל לתולדות נשים.

ג) מכירת כל העסק במצב פעיל.

לטלפן: 285-422 תל־אביב.

למכירה

שופל 944

43א־2424

במצב עבודה טוב

לפנות טל. 03-919801

מיטגול

מגית שמירת בעים

הצעצוע

סודרי ודבי בע"מ

צעצועים ומשחקים בסיטונות וליחידים

אגף מיוחד לתחביבים

טיסנים ממונעים ודאונים מעץ בלוזה

רח' זוהאס 6, מול בית יואל, טלפון 232876 ירושלים

מזוג אויר מלא

למכירה בהזדמנות

מלאי חלקי חלוף של וספה ולמברטה מפאת פרישה.

לפנות: עמי טלפון: 02—234903

אות השבוע

ב"אות השבוע" האות זי זכתה מתאריך 17.8.73—12.8.73

פרסום טל. 226971 י־ם.

מזלג טאומטור

2 מון 64 אוטומטי במצב קבודה.

624831 — 876354

רדיוס סיבוב קטן.

מרכז ספורט הבירה בע"מ

לתלמידי עממי, תיכון ובתי ספר מקצועיים

הכנו עבורכם מלאי חולצות ומכנסיים אחידים

- חולצות, מכנסיים, נעליים ונעלי ספורט
- סוודרים
- טרנינגים
- תלבושת גדנ"ע אחידה

אנא הקדימו קניותיכם לקראת שנת הלימודים

ספורט הבירה, רח' המלך ג'ורג' 4, י־ם, טל. 228841

פתוח ללא הפסקה

שני בחורים בירושלים עם מקום במרכז העיר + רכב, טלפון וקשרים (אפשרות השקעה)

מחפשים סוכנות בלעדית לירושלים והדרום

הצעות רציניות בלבד נא לכתוב ת"ד 3464 ירושלים או טלפונית 02-221140.

לתושבי ירושלים

הצעה מיוחדת לחגים:

רהיטי סביון

רחוב שלומציון המלכה 8 ירושלים

שמחים להודיע על

התחלת הייצור של חדרי שינה מעץ אורן

- קו יצור חדיש
- טיב מעולה
- שרות אדיב
- מחירים נוחים.

כדאי לבקר!!!

פנים חדשות לבנין

פנים חדשות לבנין ישן

נקוי חזיתות בתי אבן בהתזת חול.

פרטים: "אסקלי" טלפון 02-286170

שרותי המפעיל ירושלים

שרותי עזר ועורכי דין

רואי חשבון ובנקים

מספר הטלפון החדש שלנו

02-271555

לכל המעוניינים בגיור

בירת ידידי הגר בישראל תמיע, לכל כל השלום, לכל הפונים אליה במידע ובהדרכה בתל־אביב ת.ד. 3333, טל. 225853, 737786; בנתניה ת.ד. 1211, טל. 053-24939, 053-24110; בבאר־שבע ת.ד. 2018, טל. 3787.

הנהלת ההסתדרות הציונית העולמית

המחלקה להתיישבות חקלאית

מדור המים — חבל ירושלים

פצאל — רשת קבע כ־600 דונם

מכרז מס' מ/74/22/73

הנהלה ההסתדרות הציונית העולמית (להלן ההסתד־רות הציונית), מזמינה בזה הצעות לביצוע רשת בשטח השלחין, גודל השטח כ־600 דונם.

הנ"ל בהתאם לתנאי המכרז, נספח הכמויות, הכמות והשרטוטים המצורפים לתנאי המכרז והחוזה הכללי לביצוע עבודה של מדור המים של ההסתדרות הציונית (להלן "חומר הקשור למכרז");

את החומר הקשור למכרז אפשר לקבל במזכירות מדור המים, חבל ירושלים בבנין "רסקו", רח' הילל 23, חדר מס' 915 (קומה 9), החל ביום ד' 29.8.73;

סיור בשטחים הנ"ל יתקיים ביום ד' 29.8.73, המפגש בשעה 8.00 בבקר במזכירות מדור המים חבל ירושלים, או בשעה 10.00 בצומת פצאל.

את ההצעות בשני עותקים יש להגיש עד יום ה' 6.9.73 בשעה 13.00 — לתיבת המכרזים של חבל ירוש־לים — חדר מס' 804 (קומה 8), בהעטפה סגורה מיוחדת, שתצורף לחומר המכרז;

הצעות שתוגשנה לאחר המועד הנ"ל, לא תובאנה בחשבון;

אין הנהלת ההסתדרות הציונית העולמית מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

על הקבלן להרשם כחוק ב"פנקס הקבלנים" אצל רשם הקבלנים במשרד העבודה.

הנהלת ההסתדרות הציונית העולמית

מדור המים — חבל ירושלים

משרד החינוך והתרבות אגף הנוער המרכז לידיעת הארץ והלשכה להדרכה ולכח אדם

אוניברסיטת תל־אביב החוג לגיאוגרפיה המכון לארכיאולוגיה המכון לשמירת הטבע

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל המרכז לתרבות ולחינוך

מכון לידיעת הארץ

ע"ש חיים אבשלום מודיעים על

פתיחת קורס לידיעת הארץ למורים ולמדריכים

בשנת הלמודים תשל"ד

הקורס מיועד: למורים בבתי הספר היסודיים והעל־יסודיים, מדריכי גדנ"ע, מדריכי נוער בחינוך המשלים ובבתי ספר שדה השואפים להתמחות בידיעת הארץ בכלל ובהכנה נושא הטיולים במוסדותיהם בפרט.

בתכנית: פרקים בגיאולוגיה, גאוגרפיה פיזית, היסטוריה, כלכלית וישובית. של א"י; ארכיאולוגיה והיסטוריה של הארץ; החי והצומח בא"י.

היקף ומשך הלימודים: 1200 שעות הוראה בתוספת 25 ימי סיור בשנתיים. הלימודים יתקיימו במשך שתי שנות לימודים בימי א' אחה"צ ובמשך כל ימי ב', בתוספת ריכוזים לימודיים וסיורים בימי פגרה.

עם סיום הלימודים יזכו הבוגרים לתעודת גמר של מכון אבשלום. המסיימים, שיתקבלו לאוניברסיטה לחוגים הקשורים לנושאי הלימוד בקורס, יובאו בחשבון השיגיהם במקצועות התואמים.

שכר לימוד: 500 ל"י לשנה.

פרטים והרשמה בכתב: מכון אבשלום, ע"י הפקולטה למדעי הרוח, אוניברסיטת תל־אביב, רמת־אביב, ת"א. בטלפון: 416735 בכל יום בשעות 09.00—13.00 ע"י פניה אישית: חדר 146, בנין גילמן, קרית האוניברסיטה של ת"א, רמת־אביב ת"א.

صورة عن الأصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

DECSYS COMPUTERS Ltd., REPRESENTING
digital EQUIPMENT CORPORATION
Maynard, Massachusetts 01754
INTERNATIONAL COMPANY
REQUIRES
SECRETARY – Typist
FULL TIME POSITION
CHALLENGING ATMOSPHERE, EXCELLENT CONDITIONS & SALARY FOR THE RIGHT PERSON.
FLUENT HEBREW & VERY GOOD ENGLISH
CONTACT: Janet Lenthall, Tel. 03—443114
between 8 a.m. to 4 p.m.

ל"קשת"
תשלובת טקסטיל
דרוש
למפעל ברמת־גן
מבקר בד
בעל נסיון
*
מועמדים יפנו בכתב
אל ת.ד. 2201 רמת־גן
מיקוד 52100.

HOTEL daniel tower מגדל דניאל מלון
HERZLIA TELEPHONE 03-930380/1 הרצליה ב־ים

דרושים
1. Night Auditor
2. חשמלאי אחזקה
•
לפנות ישירות או בטלפון אל מנהל כוח־אדם, מלון מגדל דניאל הרצליה חוף־ים, טלפון: 930380 (03).

למפעל בענף הפלסטיקה
בצפון הארץ
דרוש
מנהל חשבונות
מנוסה
לבעלי הכשרה מתאימה מובטחים תנאים טובים.
נא לפנות לת.ד. 29896 ת"א תוך פרוט קורות־חיים ונסיון מקצועי.
* סודיות מובטחת *

להברה הנדסית
דרוש
מהנדס כבישים
בעל 10—5 שנות נסיון לעבודות תכנון כבישים
משכורת בהתאם לכישורים
נא לפנות: ת.ד. 8246, תל־אביב.

WANTED
EDUCATIONAL DIRECTOR
- With wide teaching experience in English Language.
- Full time position
- Desirable Knowledge of German and French and Administration

Send complete curiculum vitae to
P.O.B. 11010 Tel Aviv
"EDUCATIONAL DIRECTOR"

להברה רצינית בחיפה
דרוש מפעיל לאקסטרודר
לציפוי חוטים בפי.וי.סי.
למתאימים המתאימים יינתנו תנאים טובים.
המעונינים יפנו תוך ציון קורות חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 10180 חיפה.

דרושה
פקידה כתבנית
לחברת ביטוח
עבור מחלקת תביעות
שעות העבודה 08.00—15.00.
•
נא להתקשר לקביעת ראיון
לטלפון 622421 שלוחה 16.

לאופנת CRAZY LOVE
דרושים/ות גזרן/ית ומודליסטית
•
רחוב יבנאל 17 תל־אביב טלפון: 820197.

לבימ"ס ליבוא דרושה
מזכירה כתבנית
בעלת ידיעה בשפות עברית, אנגלית רצוי גרמנית.
תנאים טובים למועמדת המתאימה.
נא להתקשר לקביעת ראיון לטלפון: 824636
בין השעות 8.30—15.30.

דרוש
הנדסאי חשמל
בעל ידע באלקטרוניקה
לעבודה בשטח המעליות
המעונינים מתבקשים לפנות בציון פרטים מלאים לת.ד. 1969 ת"א — עבור "מעליות".

דרושים
• טבחים
בעלי וותק ונסיון בעבודה
לאולמי חתונות
לפנות: טלפון 03-23387.

להברה
לעמילות מכס
דרושה
פקידה
בוגרת תיכון
להכנת רשימוני יבוא
רצויה ידיעה בהדפסה
שעות העבודה:
8 עד 16
להתקשר: לפנינה,
טלפון 59161, ת"א.

למשרד עורכי־דין
דרושים
1. עורך דין
צעיר ומרץ.
2. מתמחה
לפנות:
משרד עו"ד גולדמן
ביאליק 46, רמת־גן

למפעל
קונפקציה
דרושים
1) סורגים
2) מחסנאי
3) קטלריות
4) גזרנים
לפנות לטלפון
055-21667, אשדוד.

פקידה בכירה
נסיון רב ביבוא יצוא, מקורות מימון, אדמיניסטרציה, מו"מ עם לקוחות, שפות — עברית, אנגלית וגרמנית על בוריין,
מחפשת משרה מתאימה בת"א או סביבתה.
לפנות ת.ד. 435 ר"ג עבור מס. 598.

דרושה
קופאית
עם נסיון קודם.
לפנות לחברת
כנורי בע"מ
רח' פרץ 4 ת"א.

דרוש[ה]
פקיד(ה)
לעבודה חלקית
רצוי ידע
בהנהלת חשבונות
לפנות בשעות
17.00—19.00
טלפון 828359

דרושים/ות
מורים/ות
למשרות חלקיות
1. לפקידות — בוקר או ערב.
2. לתנח"ש — בוקר או ערב.
לפנות בציון פרטים מלאים לת.ד. 36308 תל־אביב.

למפעל בירושלים
דרושים:
1) מסגר רתך
2) חרט
לפנות טלפונית
02-52055 או
ת.ד. 6400 ירושלים.

למשרד עורכי־דין
בתל־אביב
דרוש
מתמחה
לפנות טל. 52477/8

לבימ"ס לצרכי צלום
דרוש מוכר
עם ידע בסיסי
תנאים טובים
פוטו "יונגר"
בן יהודה 5 ת"א
טל. 56907

לחברת מוצג בע"מ
דרושה
פקידה
רח' ויצמן 18, חולון
טל. 846902

אוניברסיטת תל־אביב

דרושים/ות

מכרז מס' 38/73
שם המשרה:
מזכירה לעניני סטודנטים
היחידה: בי"ס לחינוך
תאור התפקיד: טפול בכל עניני התלמידים; קבלת קהל; ניהול תיקיות תלמידים; טפול בפניות אל ועדת ההוראה; ריכוז בחינות מעבר; רישום ומעקב אחר ציונים ותכניות לימודים; עזרה בהכנת מערכת השעות; קשר עם יחידת הד תיקיון ויחידת המחשב, הכנת אישורי ציונים; טפול בוועדות קבלה, הכנת תיקי מסיימים.
הדרגה: י"א—י"ב בדירוג האחיד.
הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית מלאה, ידיעת השפות עברית ואנגלית, כולל הדפסה; נסיון בעבודה עם קהל, רצוי נסיון במזכירות סטודנטים.

מכרז מס' 35/73
שם המשרה:
עוזר למנהל מחלקת המשק
המחלקה: מחלקת המשק
תאור התפקיד: תאום בין יחידות המחלקה ובין המחלקה ויחידות אחרות באוניברסיטה; אחריות בהכנה ומעקב של תקני המחלקה בנהול מו"מ עם גורמים שונים; אחריות להפקת נוהלים בנושאי משק; מזכיר ועדות הבנין, המכרזים והדיור; טפול בנושאי הבטוח והד מקרקעין וכל תפקיד אחר שיוטל ע"י מנהל המחלקה.
דרגה: ט"ז—י"ז בדירוג האחיד.
הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית לפחות; נסיון בנושאי משק ובנוי של 5 שנים לפחות; יכולת ניהול צוות עובדים; יכולת ייצוג וניהול מו"מ בדרג בכיר; ידיעת השפה האנגלית.

פקידה
אחראית על תיקיון מורים במזכירות האקדמית.
הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית; ידיעת אנגלית כדי הכנת מסמכים; עדיפות לבעלי נסיון בעבודה בתיקיון.
הדרגה: ט'—י' בדירוג האחיד.
פניות בכתב — בצירוף קורות חיים, פרטים על נסיון בעבודה, שם המשרה או מס' המכרז יש להגיש לענף כח אדם / מחלקת המנגנון, אוניברסיטת ת"א, רמת־אביב, עד ליום 31.8.73.

כתבנית אנגלית מעולה
רצוי שפת אם אנגלית
מועמדות מתאימות תיפננה טלפונית לענף כח אדם / מחלקת המנגנון, טל. 420713.

מזכירה
ללימודי ערב בבית הספר להנדסאים.
שעות העבודה 17.00—21.00
הכישורים הדרושים: נסיון בעבודת מזכירות כללית; ידיעת הדפסה עברית טובה; רצויה גם ידיעת אנגלית.
מועמדות מתאימות תיפנינה למזכירות בוה"ס להנדסאים, טל' 414069, בשעות הבוקר והצה"צ.
הערה: סטודנטיות לא תתקבלנה לתפקיד.

לחברה מסחרית ארצית
דרוש
עוזר בכיר למנכ"ל
הכשורים הדרושים:
- ידיעה טובה בהנה"ש (סוג ד') כולל נסיון מעשי בעבודה.
- יכולת ארגונית מעולה.
- נסיון בניהול כספים, גביה ופיקות על צוות עובדים.
- תנאים טובים מובטחים למועמד המתאים.

סודיות מובטחת
לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים, פירוט נסיון, המלצות ומשכורת מבוקשת לת.ד. 729 תל־אביב, עבור מספר 62.

באם הנך
מהנדס
המנוסה בביצוע פרויקטים גדולים של בניה, מוצעת לך עבודה מענינת בנצרת.
— לבעלי נסיון תנאים טובים —
•
לפנות בכתב כולל קורות חיים — אודיון — ניר רח' אלוף שדה 17 גבעתיים.

לחברה מסחרית
באזור תל־אביב
דרוש
מחסנאי
עדיף יוצא צבא בתפקיד אפסנאי
תשובות עם פרטים מלאים נא לשלוח לת.ד. 29297 תל־אביב.

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

בחיפה
דרושים
★ **פקיד קהל**
בוגר תיכון
נסיון קודם רצוי
★ **כתבנית**
עברית־אנגלית
ידיעה טובה בשפה האנגלית
★ **חניכה**
בוגרת שנתיים תיכון או תיכון מקצועי.

נא לפנות בכתב לת.ד. 1679 חיפה או אישית לבנק ברחוב הבנקים 3, חיפה.

ליחידת מחשב של בנק בתל־אביב
דרושים
★ **מפעיל למחשב**
אי.בי.אם 370
- בוגר תיכון
- נסיון קודם של שנה כמפעיל

★ **מבקר**
- בוגר תיכון
- ידיעה בסיסית של הנהלת חשבונות

★ **נקבניות**
- רצוי נסיון קודם

העבודה הינה במשמרות
נא לפנות בכתב לת.ד. 1076 ותל־אביב 61 000, ולציין קורות חיים, גיל, השכלה, נסיון קודם והמשרה המבוקשת.

לאמישראגז
דרושות פקידות
לקבלת קהל
ליום עבודה מפוצל בסניפינו
תל־אביב, אחד העם 34
חולון, בכר ויצמן 3
רמלה, תחנת אגד
עפולה, רח' הנשיא 2
המעונינות מתבקשות לפנות לכתובות הנ"ל.

לחברה הנדסית לתאום ופקוח
דרוש
מהנדס בנין/אזרחי
בעל נסיון של חמש שנים לפחות
לעבודה בצפון הארץ.
לפנות בכתב עם פרוט נסיון
לת.ד. 22108 ת"א 61220.
סודיות מובטחת.

למשרד עורכי־דין בתל־אביב
דרוש
עורך־דין צעיר
מנוסה בדיני נזיקין
לפנות לת.ד. 36030 תל־אביב.

למשרד מהנדסים
דרושה מזכירה אדמיניסטרטיבית
בעלת נסיון
תנאים מיוחדים לאדם המתאים.
שעות העבודה 8.00—15.00
לפנות בציון הפרטים ונסיון קודם לת.ד. 20051 תל־אביב למספר 1326.

דרושה
מזכירה
עברית אנגלית
כולל הדפסה
שעות 6—3
לפנות ת.ד. 532 חיפה

למשרד אדריכלות נוף
דרושים:
- אדריכל נוף (או אדריכל)
- הנדסאי / שרטט מנוסה

טל. 232313

דרושה
מפעילה
למכונת הנהלת חשבונות אדרא
אפשרי גם כתבנית הרוצה להסב את מקצועה.
לפנות בטל. מס' 622547 לגבי חנה.

דרוש
מסגר מכני — כרסם
אחראי
תנאים טובים
טל. 849648
בין 7.30—9.30
סודיות מובטחת

ג

גינת

בחודש ספטמבר
יפתחו הקורסים הבאים:

- סמינריון למנהלי חשבונות מדופלמים
- הנהלת חשבונות משולב סוגים 1+2
- הנהלת חשבונות סוג 1
- הנהלת חשבונות סוג 2
- הנהלת חשבונות סוג 3
- פקידות (לפי תוכנית הלימודים החדשה)
- כתבנות עברית אנגלית

פרטים והרשמה: גינת, רח' ברזכאי 6 (ע"י אחד העם 35), טל. 624775, 19—17 — 1—8.

מועצת פועלי ת"א
הסתדרות הפקידים
ביה"ס לחשבונאות וניהול ע"ש גינת

משרד העבודה | משרד החינוך והתרבות | אורט ישראל
המכון הממשלתי להכשרה טכנית
המרכז להכשרה טכנולוגית

למד ורכוש את התואר
טכנאי

נפתחים קורסים במגמות הבאות: —
ללימודי יום — ולימודי ערב

- ✱ כימיה ✱ אלקטרוניקה
- ✱ מכשור ובקרה ✱ בנין
- ✱ תעשיה וניהול ✱ חשמל
- [ייצור] ✱ מחשבת [מכונות]

✱ כתות הכנה והשלמה מיוחדים לבוגרי י"א כתות.

להרשמה יש להביא:
א. העתקי תעודות המעידות על ההשכלה המתאימה.
ב. 2 תמונות
ג. פנקס מילואים או תעודת פטור מצ.ה.ל.

פרטים והרשמה:
המשרד הראשי: בשעות 08.00 בבוקר ועד 19.00 בערב.
שד' דוד המלך 39 תל־אביב טל' 264193, 267436.

בית־ספר מכני
תיכון

אורט ישראל
לימודים אקסטרנים לבגרות

נמשכת! ההרשמה

לימודים לבחינות
בגרות ומוקדמות חיצוניות

למועד אפריל 74. התאמה מיוחדת למסיימי כתות י"א תיכוניים ומקצועיים.

הלימודים בתל־אביב, חיפה, לוד, כפר־סבא.

פרטים והרשמה:

מזכירות ביה"ס שד' דוד המלך 39 תל־אביב טל. 269165
בימים א', ג', ד' 7.30—14.30
בימים ב', ה' 8.00—18.00
ביום ו' 8.00—12.00

פרוספקט יועבר לכל דורש!

משרד העבודה
אגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית
מחוז תל־אביב והמרכז

נמשכת ההרשמה
לקורסים

בענף המתכת והעץ למבוגרים מגיל 18 ומעלה
- חרטות — גברים ונשים — הלימודים בתל־אביב וחולון.
- כרסום — גברים ונשים — הלימודים בתל־אביב.
- הטחנה — גברים ונשים — הלימודים בתל־אביב.
- המסגרות רכב — גברים — הלימודים בחולון.
- נגרות מכנית — גברים — הלימודים בתל־אביב.

הרשמה: אצל היועצים התעסוקתיים בלשכות העבודה במחוז

תיכון מקצועי באלקטרוניקה
הכשרת אלקטרונאים

ההרשמה לכתות בוקר י', י"א, י"ב
למגמות משולבות לבגרות ולמגמות מקצועיות
- ✱ רדיו אלקטרוניקה טלוויזיה
- ✱ גרפיקה ✱ שרטוט ✱ צילום
- ✱ מחשבים IBM ✱ לבורנטים

מתקבלים תלמידים לכל הכיתות. ללא ידיעות קודמות באלקטרוניקה. כל המגמות כוללות הכנה לבחינות הבגרות הנערכות — ע"י משרד החינוך והתרבות.
פרטים והרשמה: 1–9 לפנה"צ, 4–8 אחה"צ.

תל־אביב, רח' הנגב 13	רמת־גן	חיפה	פתח תקוה	חולון
פנת רח' סלומון (התחנה המרכזית)	רח' ז'בוטינסקי 61 (ליד קולנוע רמה)	רח' בלפור 5 (בבנין הטכני לשעבר)	רח' המגן 17	סוקולוב 48 (בבנין השופרסל)

ביה"ס הגדול בישראל במקצועות האלקטרוניקה

משרד החינוך והתרבות | אולפן עקיבא נתניה
היחידה לחינוך מבוגרים | מרכז ללמוד השפה העברית תרבות ישראל וידע הארץ

קורס לעברית מדוברת - 3 שבועות

הפתיחה: 9.9.73

לתיירים, עולים ותושבים ✱ מתחילים בלבד ✱
בתנאי פנימיה
תושבי נתניה והסביבה מתקבלים כתלמידים אקסטרניים
פרטים והרשמה: אולפן עקיבא נתניה, חבצלת השרון טל. 053-24506

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

לחברה ציבורית גדולה בתל־אביב
דרוש
עובד צעיר ודינמי
למחלקת הכספים

הכישורים הדרושים: ידע בהנהלת חשבונות סוג ד' ונסיון בגזברות. דרגה ומשכורות בהתאם לכישורים.
נא לפנות במתן פרטים לת.ד. 33157 תל־אביב, 61330, עבור מספר 758.

אקלימט

דרושים
1. **פקיד מכירות**
בעל ידע טכני
2. **מרכזנית**
עם נסיון לאחר שרות צבאי

לפנות טלפון 532102 חיפה שדרות המגינים 39.

בנק גדול מחפש
1. עבור סניפו בתל־אביב
מפעילת מכונה למיון שיקים (משרה מס' 501)
עובדי דואר (משרה מס' 502)
שעות העבודה אחה"צ
2. עבור סניפו בירושלים
פקיד קהל (משרה מס' 503)
כתבנית עברית (משרה מס')
שעות העבודה ב־2 ימים בשבוע רצופות.
ב־4 ימים בשבוע מפוצלות.
פניות מפורטות בכתב יד בציון מס' המשרה לת.ד. 29569 תל־אביב.

למוסד חינוכי דתי
דרושה
אם בית
לכתות סמינר למורים

אישיות מחנכת דתית.
דיור במקום הכרחי ואפשרי.
אפשרות עבודה לבעל.

מועמדות דתיות תפנינה בכתב לגבעת ושינגטון ד.נ. שקמים טל. 055-91384.

לדפוס „אגד" דרוש
דפס בלט
ל־¼ גליון היידלברג
על המעוניינים לפנות לדפוס „אגד", דרך פתח תקוה 140 תל־אביב בשעות העבודה טל. 251333
„אגד" (מ.פ.כ.א.)

למשרד בתל־אביב
דרושה
מזכירת מחלקה
שעות העבודה 08.00—16.00
כישורים:
1. השכלה תיכונית.
2. נסיון בעבודות משרד (טלפנות, תיוק וכו').
3. כתבנות עברית מעולה.
לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים, נסיון קודם ופרוט המשכורת המבוקשת לת.ד. 1334 ת"א למספר 30531/ב.

לבית ספר תיכון דתי עם פנימיה
דרושה
מדריכה לכתה ט'

מועמדות רווקות בעלות השכלה תיכונית מלאה (בגרות) ובעלות נסיון בעבודה חנוכית תפנינה בכתב לגבעת ושינגטון ד.נ. שקמים טל. 055-91384.

לחברה קבלנית בירושלים
דרושה
מזכירה ראשית
עם נסיון ובעלת כושר ארגון.
הכישורים הדרושים: הדפסה בעברית ואנגלית, ניסוח מכתבים באופן עצמאי. בעלת סוג ד' בהנהלת חשבונות.
להתקשר לטלפון 532764 ירושלים לאריה.

דרושה
מזכירה בעברית
(רצוי אנגלית) מנוסה
ליום עבודה שלם.
הדייקן — 923217.

דרוש שליח
בחור צעיר, נבון ורציני
✱
נא לפנות לת.ד. 29835 תל־אביב או טלפונית 53261/2.

למיזע
סריגת אופנה בע"מ
דרושות:
1. **פקידה כתבנית**
בעברית ויודע בהדפסה באנגלית
2. **נערה טלפוניסטית**
• לפנות: מ־8.00 עד 16.00 לשדרות הר־ציון 110, קרית המלאכה או טלפונית 826117/8/9.

בפתח־תקוה
למפעל קונפקציה לנשים דרושות
תופרות מעולות
למכונות זיגזג, אוברלוק ועבודות יד.
לממסות מובטחים תנאים יוצאים מן הכלל.
לפנות לאימלאנה רח' הירקונים 37 פ"ת טל. 919453.

דרוש
מדפיס מולטיליט
לפנות:
דפוס קרטוגרף
אבן־גבירול 66 ת"א

פקיד/ה
דרוש/ה
להנהלת חשבונות
לפנות ת.ד. 2705 רמת־גן 52100

דרוש טכנאי צילום
Agfa
אחרי שירות צבאי
לישראקולור
מעבדות לפתוח סרטים.
נא לפנות בכתב לאלי ארליך ת.ד. 16301 ת"א
בציון גיל, מצב משפחתי ונסיון קודם.

למפעל בפתח־תקוה
דרוש/ה פקיד/ה להנהלת חשבונות
בקיא(ה) בחישוב משכורות.
✱
לפנות בטלפון 916135
משעה 2 אחה"צ.

גרפיקאי/ת
עצמאי, בעל נסיון ויכולת טובים כבכיר בחברת פרסום.
בשכר או לפי הסדר מיוחד.
במשך השבת — טל. 201397.
החל מ־26.8 — טל. 58481.

לקיבוץ במרכז הארץ
דרושים
א. **רפתן**
ב. **מפעיל קטפת כותנה**
פרטים: טל. 03/914381.

דרושים
1. **סוכן לאזור חיפה והצפון**
2. **סוכן לאזור ת"א והדרום**
לקבלה הוכחת הזהירה
נא לפנות לטלפון 03—790315.

כור מתכת בע"מ
מפעלי הנדסה וולקן — חיפה
דרושים:
1. **מהנדס יצור**
לניהול מח' הנדסה העשיה בשטחי ארגון ושיטות שכר עידוד ועיבוד נתונים (בעל נסיון בשטח המתכת).
2. **עוזר מחסנאי**
ואחר שירות צבאי.
3. **רתכים**
לקונסטרוקציה ברזל וצינורות.
4. **מסגרים**
לעבודות מיכנה. בעלי נסיון וידע בקריאת שרטוטים.
5. **רתכי ארגון**
בעלי ותק של 3 שנים לפחות.
6. **מסגרים**
לעבודות אלומיניום ונירוסטה.
תנאים טובים מובטחים לבעלי מקצוע מתאימים. כמו כן קיים שכר עידוד במפעל.
✱
בדבר פרטים נא לפנות למח' כח אדם וולקן הנדסה טל. 04-720382 או בכתב ת.ד. 10001 מפרץ חיפה.

קובים תעשיות בע"מ
רח' הרכבת 21 תל־אביב, טל. 611842
דרושים
למפעלנו בחולון (אשקלון)
✱ **מסגר כלים לאחזקה**
דרוש נסיון רב באחזקת כלים במפעל העוסק בשטח המתכת.
✱ **פקיד כללי**
דרוש נסיון בניהול כח אדם.
תנאים טובים למתאימים, — רצוי תושב אשקלון והסביבה.
נא לפנות בכתב או טלפונית לכתובה הנ"ל.

(מודעות „דרושים" גם בעמודים: 44, 45, 46, 47, 48, 58, 59, 60)

هكذا منه الأصل

גחל
גוש חרות-ליברלים

מטה הדור הצעיר ודור ההמשך
כנס מסבירים

יתקיים מחר, שבת, כ"ז אב תשל"ג (25.8.73)
משעה 9.00 בבוקר בכפר המכביה ברמת־גן

מרצים אורחים בכנס:

ח"כ **גדעון פת** — בעיות חברה.
שמעון בר — תורת הדיבור.
ח"כ **אברשה שכטרמן** — בעיות כלכליות.
אלוף (מיל.) **אריק שרון** — המדיניות הבטחונית של ישראל.

הכניסה ע"פ הזמנות בלבד

ב"ה

מפגש בוגרי „בני עקיבא"
עדיין לא נרשמת?

אלפי בוגרים כבר הבטיחו לעצמם
ולבני־משפחותיהם את ההשתתפות במפגשים
שיתקיימו ב־4 מוקדים ברחבי הארץ

באר־שבע	ירושלים	תל־אביב	חיפה
קולנוע „קרן" יום ה', כ"ג אלול תשל"ג (28.9.73) שעה 9.15	„בנייני האומה" יום ד', כ"ב אלול תשל"ג (19.9.73) שעה 8.30	„היכל התרבות" יום ב', כ' אלול תשל"ג (17.9.73) שעה 8.30	קולנוע „ארמון" יום ה', ט"ז אלול תשל"ג (13.9.73) שעה 9.15

כרטיסי השתתפות ניתן להשיג בדואר ע"פ אחת הכתובות:

* הוועדה המארגנת של מפגשי „בני־עקיבא" ת.ד. 22230, תל־אביב.
* ההנהלה הארצית של „בני־עקיבא", רח' דובנוב 7, ת"א.

בפנייתך ציין שם, כתובת ושם השבט בו היית חבר.
צרף צ'ק או המחאת דואר בסך —.5 ל"י לכל משתתף, לפקודת „מפגש בני־עקיבא, הוועדה המארגנת".

לשבטר חנה

אתך אנו באבלך

במות

אמך

בית מפעלי תובלה
ההנהלה והעובדים

במלאת ארבע שנים לפטירת יקירנו

אריה בדיף
ז"ל

תערך אזכרה ביום ראשון כ"ח באב תשל"ג (26.8.73) בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין בחיפה.

נפגשים ליד השער הראשי בית הקברות הצבאי

המשפחה

בית הספר למלונאות
מלון רייך בית הכרם, ירושלים
(מיסודו של ביה"ס המרכזי „תדמור")

מודיע על

פתיחת הקורסים
מלצרות * טבחות
פקידי קבלה

על המעוניינים/ות עד גיל 40 לפנות למזכירות ביה"ס במלון רייך, בית הכרם בירושלים, טל: 523121 (02).
ההרשמה במזכירות בביה"ס בכל ימות השבוע החל מה־2 בספטמבר בין השעות 8.00—15.00 פרט לימי ששי.

מלגות ומענקים למועמדים מתאימים.

מפה
הנדסת חשמל בע"מ
רח' הנרייטה סולד 14 תל־אביב
טל: 260223; 254719

למכירה מהמלאי בארץ:

1 יחידה דיזל גנרטור 150 קו"א
1 יחידה דיזל גנרטור 250 קו"א
תוצרת A.S.E.A. SCANIA שודיה

כתיבה במכונה תלמדו ב־12 שעות
בבי"ס למסחר „רימון" ת"א, רח' דיזנגוף 85, טלפון 281985
שיטה עיוורת — פיקוח ממשלתי

למלכה טרגן

אתך באבלך הכבד
במות האב

יוסף טרגן ז"ל

האנציקלופדיה העברית
ומסדה
ההנהלה והעובדים

במלאות שנה
למותו המרי
של בננו ואחינו היקר

יוחאי קרבני
ז"ל

מה גדול הצער והפצע הי' עמוק שהשארת בלבנו. היית גאוות משפחתך וקרוביך. נשארנו המומים מגודל האסון. נלקחת לנו עת בגיל 17.
זכרך שמור בלבנו לעד.
נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו ביום ראשון כ"ח ב' אב תשל"ג (26.8.73) ב' בית העלמין האזורי בחולון בשעה 16.00.
נפגשים ליד השער החדש.

המשפחה

מבקר המדינה

המנהלה הכללית, הועד וחבר העובדים
של משרד מבקר המדינה

אבלים על פטירתו של

יהושע שבץ ז"ל

עובד ותיק ונאמן של המשרד

נתיבי נפט בע"מ

מכרז מכירת רכב 1015/73

מוצעות בזה למכירה המכוניות שפרטיהן רשומים להלן: —

מס. הרכב	סוג הרכב	תוצרת ודגם	שנת־ייצור
121-292	טנדר	דודג' 200־ד	1969
121-415	טנדר	דודג' 100־ד	1969
126-613	טנדר	דודג' 100־ד	1970
127-809	טנדר	דודג' 100־ד	1971
129-002	טנדר	דודג' 100־ד	1971
130-017	טנדר	דודג' 100־ד	1971
131-112	טנדר	דודג' 100־ד	1971

פרטים נוספים על הרכב אפשר לקבל במחלקת התחבורה.
את המכוניות הנ"ל אפשר לראות החל מיום א' 26.8.73 עד יום שלישי 28.8.73 בין השעות 10.00 עד 12.00 במגרש החניה של קבוצת מכוניות גרר בע"מ, דרך פ"ת 37, תל־אביב.
טופסי השתתפות אפשר לקבל במשרדי החברה ברח' הארבעה 18, ת"א, בשעות העבודה.
על המציעים לציין את המחיר המוצע לגבי כל מכונית בנפרד.
את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים עד לא יאוחר מיום שישי 31.8.73 שעה 12.00 לפי הכתובת דלעיל ולצרף המחאה לפקודת החברה בגובה 10% מערך ההצעה. על המעטפה יש לציין: „מכרז מכירת רכב 1015/73".
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה אחרת.

ביה"ס להנדסאים

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל
משרד העבודה
משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנית

שלוחת צפת

מודיע על הרשמה לקראת שנה"ל תשל"ד
הנדסאי אלקטרוניקה,
הנדסאי מכונות, הנדסאי בנין,
קדם הנדסאים (למודי ערב)

תנאי קבלה:
* מתקבלים בוגרי י"ב תיכון בעלי נסיון מעשי לרבות בעלי תעודת בגרות אקסטרנית או בוגרי בתי ספר תיכוניים מקצועיים (רמה 4 שנתית).
* לקדם הנדסאות — מתקבלים בוגרי י"א כיתות של בתי ספר תיכוניים או מקצועיים.

פרטים והרשמה: במשרד השלוחה ביה"ס „עמל" צפת, רח' מ. אנילביץ מס' 1, מס' טל. 223385.

אוניברסיטת חיפה

המחלקה להשתלמות

נמשכת ההרשמה לקורסים לתעודה בנושאי המינהל לשנת הלימודים תשל"ד

1. קורס במנהל עסקים (תלת שנתי)
2. קורס בשיווק למנהלי מכירות בכירים (חד שנתי)
3. קורס למנהלי רכש בכירים (דו שנתי)
4. קורס בניהול אנוש ויחסי עבודה (חד שנתי)
5. קורס להכשרת ומנהלי המשכנות ראשיים (דו שנתי)
6. קורס בנושא הקואופרציה (דו שנתי)
7. קורס משולב למזכירות ולמינהל (דרג ב') (דו שנתי)

פרטים והרשמה: המחלקה להשתלמות, אוניברסיטת חיפה, טל: 254404

לשרה ברוכשטיין

אתך באבלך הכבד
במות עליך

אחיך ז"ל

מחבריך לעבודה
משרד הבטחון
אגף יבוא ותובלה
מנה"ר

במלאת שלוש שנים
לנפילת יקירנו

יאיר פנט
ז"ל

תתקיים אזכרה בבית קברות הצבאי בחיפה הר הכרמל, ביום שלישי ל' באב תשל"ג (28.8.73) בשעה 16.30.

המשפחה

הודעה אחרונה
בית־אבות „התקוה" וסנטוריום
מודיעים בזה לקהל הנכבד שנשארו

מספר מקומות מצומצם לגברים ונשים

המקום מנוהל ע"י צוות רפואי, ואחיות מקצועיות הדורות כל השנה. שרות 24 שעות. השגחה, טיפולים, שמירה מיוחדת. תעסוקה, קריאה, משחקים, באווירה מיוחדת. גינה, תאורה מיוחדת וטלוויזיה. אוורור כללי.

נא לטלפן 757689, 24 שעות. קטי לשרותכם.

שיכון ופיתוח לישראל
בע"מ

למכירה 3 חנויות
בגבעת המבחר - ירושלים

פרטים בסניף ירושלים רח' בן־הלל מס' 15
טלפון 02-231321

למשפחות ברסנר וביקרמן

משתתפים בצערכם
על מות האב

נסים

חבריכם לעבודה
והנהלת אלקטרה ישראל בע"מ

דרוש מגרש

* לצד אחד הכבישים הראשיים בסביבות תל־אביב.
* בגודל 1 עד 5 דונם.
* אישור בניה לא נחוץ.
* באות בחשבון קניה או השכרה או הסכם עם תחנת דלק.
* לטלפן בין השעות 7 עד 4 אצל מספר 919453 עבור מר לאונה.

נתניה - חייב למכור מיד!
4½ חדרים
דירה נפלאה

בשדרה מפוארת ומרכזית —
חניה כפולה — כניסה מיידית

ההצעה הגבוהה ביותר תתקבל
הצעות תתקבלנה תוך שבעה ימים בלבד.
אנגלו־סכסון להשקעות — ככר העצמאות 7, נתניה, טל. 053-28290, 053-92496.

בהזדמנות למכירה
מחרטה מדויקת
1000 מ"מ בין עוקצים,
425 מ"מ קוטר חריטה מקסימלי,
7 כ"ס מנוע. אוזן־8605
המחרטה נמצאת במחסן ערובה.

בפרטים לפנות: אל־חיל בע"מ
ת"א, בן־יהודה 32, טל': 52303.

במלאת 11 חודשים
לפטירתו של בעלי, אבינו, אחינו וסבנו היקר

ברוך (בכה...)
עטר ז"ל

תיערך אזכרה ביום שלישי ל' באב תשל"ג — (28.8.73) בשעה 6 בערב בביתו במושב אלישמע.
מוקירי זכרו מוזמנים.

המשפחה

חברה לבנין באשדוד
מעונינת בהצעות
להקמת שלד לבנין
★
לפנות: חב' צ.ד.מ. בע"מ
טל. 055-31908 בערב.

למכירה בכפר שמריהו
חלקה בת שלשה דונם
טל. 932876
שעות: 20—16; 12—8

פרס 100 ל"י
למי שיודיע ראשון על מכונית
סובארו
מודל 73 צבע ירוק
שמספרה 346-583
לפי טלפון 264141.

11.9.73
יום הבחירות
לועידת ההסתדרות-12
כל קול הוא כל יכול!
השתתף בהצבעה. קולך קובע!

נגנבה מכונית פורד אסקורט
מספר 122/979, צבע כחול,
שילוט אמפא עם גגון
המוצא הישר מתבקש להודיע לטל' 33791 או לתחנת המשטרה הקרובה ביותר, ויבוא על שכרו.

הדוד נוזל?
קרא לבעל המקצוע
השמש
יצרני ומשווקי דודי שמש וחשמל
טל. 720443, 726079
25 שנות נסיון

למכירה
מעמים גלגלים (שופל)
תוצרת אליס־צ'למרס דגם 645
(מקביל לקטרפילר דגם 950)
במצב מצויין
להתקשר בין השעות 9.00—12.00 לטלפונים: 822149, 826314.

במלאת שלושים לפטירת אמנו

יפה שיינדל ראכלין ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה בהר־המנוחות, גבעת שאול ירושלים, ביום ראשון, כ"ח במנחם אב תשל"ג (26.8.73), בשעה 10.30 לפנה"צ.
קרובים ומוקירי זכרה נפגשים ליד שער הכניסה.

לכל מנחמינו נתונה תודתנו.

משפחות: ר. עירוני
ה. בר
ש. ילין
ז. ראכלין
י. ראכלין

במלאת שנתיים למות יקירנו

בן־ציון הלוי ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, כ"ח באב תשל"ג (26.8.73), בשעה 5 אחה"צ. היציאה לבית העלמין מבית המנוח, רח' ביל"ו 3, כפר־סבא.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

ד"ר יעקב רובין ז"ל

יוסר הלוט מעל המצבה

ביום ראשון כ"ח באב תשל"ג (26.8.73) בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין בהר הזיתים, ירושלים.
ידידיו ומוקירי זכרו נפגשים ליד תנועת החרות רחוב מזא"ה 5, בית הדר, ירושלים.

המשפחה
תנועת החרות

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתה הפתאומית של אשתי, אמנו וסבתנו היקרה

שושנה (רוזה) זולטי ז"ל

בת חיים הכהן

פרטים על מועד הלויה שתתקיים היום יום ששי 24.8.73 (כ"ז באב תשל"ג).
נא להתקשר טלפונית: 624136, 612945, 612821.

המתאבלים מרה:
בעלה — יוסף זולטי
בתה וחתנה — רות ואליעזר גרונדמן
בנה וכלתה — ויולה וחיים זולטי ערי"ד
נכדיה וכל המשפחה

ביום שני, כ"ט במנחם־אב תשל"ג 27 באוגוסט 1973 תתקיים אזכרה וגלוי המצבה על קברו של בעלי, אבינו וסבנו היקר

נתן בר־אל (גוטסמן) ז"ל

אוטובוס יצא מכפר מעש, בשעה 15.45 ע"י הצרכניה.
העליה לקבר בשעה 16.00 בבית העלמין פתח־תקוה

במלאת ארבע שנים למותו הטרגי של יקירנו

יוסף (יוסי) הרברט ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון כ"ח מנחם אב תשל"ג (26.8.73) בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין בהרצליה.
נפגשים ליד השער

המשפחה

יוסי הדר

ז"ל

יפה תואר
יעליז נפש
שבל ידעת
גן החרות
הלכת יוסי אך —
ומותך עמנו
ומה ומרוממת

במלאת שנה לפטירת בננו ואחינו היקר — תיערך אזכרה וגלוי מצבה על קברו ביום שני, כ"ט אב תשל"ג (27.8.73) בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין החדש — ברמת השרון.
חבריו ומוקירי זכרו — נפגשים ליד השער.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת אבינו וסבנו היקר

וגנר ברוך ז"ל

מרומניה (פיטילו)

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום שני כ"ט באב תשל"ג (27.8.73) בבית העלמין זכרון מאיר בני־ברק בשעה 4.00 אחה"צ.

המשפחה

אוטובוסים: 60, 61 — עמידר

בצער עמוק אנו מודיעים על פטירת בעלי, אבינו וסבנו היקר באדם

ד"ר חנן דורון ז"ל

ההלויה התקיימה ביום שני כ"ב באב תשל"ג 20.8.73 בבית העלמין בצור־שלום.

המתאבלים:
אשתו: חוה
בנותיו: תמר, נורית, טלה ומשפחותיהם
וכל בני המשפחה

נא להמנע מבקורי תנחומים.

במלאת שנה לפטירת בעלי, אבינו ואחינו היקר הבלתי נשכח

בני סקול ז"ל

נערוך אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, כ"ח באב תשל"ג, 26.8.73 בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין טירת־הכרמל.
מוקירי זכרו נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

יקירנו

אינג'

פאול פרקס

נלקח מאתנו

ההלויה תצא היום, יום ששי כ"ז אב תשל"ג (24.8.73) בשעה 10.30 לפנה"צ מבית ההלויות העירוני רחוב דפנה 5, תל־אביב לבית העלמין בקרית־שאול.

אשתו: פרידל פרקס
בנו וכלתו: טהייר מיכאל ויוספה פרי
נכדיו: חוה, גדעון הדן
אחיו, אחיותיו וכל בני המשפחה בארץ ובחו"ל

במלאת שנתיים לפטירת בתנו, אחותנו הבלתי נשכחת

מינה צינמן ז"ל

תתקיים אזכרה ליד קברה בבית העלמין בקרית שאול, ביום ראשון, כ"ח אב תשל"ג (26.8.73) בשעה 4.00 אחה"צ.
אוטובוס מיוחד יצא מבית הורי המנוחה, רחוב קהלת לובב 26, הדר יוסף תל־אביב, בשעה 3.45.

המשפחה

מינהל המחקר החקלאי

משתתף באבלת הכבד של

מרים כרמל

על פטירת בעלה

אליהו

המכון לטכנולוגיה ואחסון תוצרת חקלאית
ההנהלה והעובדים

במלאת שנה לפטירת יקירנו

אפרים אבישר

ז"ל

יוסר הלוט מעל המצבה

ביום שני, כ"ט באב תשל"ג (27.8.73) בשעה 2.00 אחה"צ בבית העלמין בחולון־יצחק.
ידידיו ומוקירי זכרו נפגשים ליד השער בנחלת יצחק

אשתו: מלכה
בניו: קרציון, דוד, בנימין ושלמה
בנותיו: שושנה דיין, עליזה פוגל, בת־שבע דיאמנט, חנה רפלוביץ ופנינה שוורץ

במלאת שלושים למות יקירנו

דורון לוטן (דורי) ז"ל

נעלה לקברו לאזכרה וגילוי המצבה
מתאספים ביום א', כ"ח באב תשל"ג 26.8.73 בשעה 4.00 ליד שער בית הקברות בבנימינה.
תודתנו נתונה לכל מוקירי זכרו על השתתפותם באבלנו

המשפחה

מר ראובן ויערב ומשפחתו

משתתפים באבלכם הכבד במות האב

נתן ויערב ז"ל

מנהלי רשת סניפי
אומגה בע"מ
מפעלים לניקוי יבש

במלאת שנתיים לפטירת יקירנו הבלתי נשכח

ד"ר פשיטיצקי פנחס

ז"ל

תערך אזכרה בבית העלמין קרית שאול ביום א' כ"ח אב תשל"ג (26.8.73) בשעה 3 אחה"צ.

נפגשים ע"י שער בית העלמין.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת אבינו היקר

מוהר"ד אליעזר ליפא

לב"א (יזבירוביץ) ז"ל

יערך גלוי מצבה ואזכרה ביום ראשון כ"ח מנ"א תשל"ג 26.8.73
גלוי המצבה יערך בשעה 16.45 בהר־המנוחות ירושלים.
האזכרה תערך בשעה 18.00 ב„היכל שלמה".
בשעה 16.30 יעמוד לרשות המשתתפים אוטובוס ע"י בנייני האומה, שיסיעם להר המנוחות ומשם ל„היכל שלמה".

בנו אלכסנדר זכרוני וב"ב
בנותיו הניה שפריר וב"ב
טובה רוט וב"ב
אחיו, אחיותיו והמשפחה

ביום השלושים למותו הטראגי של בני האהוב

דורי (דורון) לוטן

יתקיים גילוי מצבתו ביום ראשון 26 באוגוסט בשעה 16.00 בבית העלמין בבנימינה.
ידידיו וידידי מתבקשים לבוא לבנימינה.

אמו של דורי, תמרה לוטן

במלאת ארבע שנים לפטירת בעלי ואבינו

יעקב

בן פנחס

ויינר ז"ל

חלפו ארבע שנים של עצב ויגון ואתה חי בתוכנו, כל פינה בביתנו, כל צעד שאנו עושים, כל מחשבותינו קשורים בך בדמותך ובזכר פעלך, קשה להשלים עם המציאות המרה שאינך איתנו ולא נראה אותך עוד. אור חיינו היית ועולמנו חשך בלכתך מאיתנו כה צעיר בשנים. לנצח נזכור אותך וזכרך הברוך יעלה תמיד בראש כל מאורע בחיי כולנו.
האזכרה תתקיים ביום ראשון כ"ח באב 26.8.73 בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.
נפגשים ליד השער

המשפחה
ועובדי מכבי מסגר

אוניברסיטת תל־אביב
המחלקה לבימוי

משתתפים באבלו של

דב מלמור

במות

אמו ז"ל

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

דורה גרדשטין ז"ל

תתקיים אזכרה וגלוי מצבה ביום שני, כ"ט מנחם אב תשל"ג (27.8.73) בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.
תחבורה מבית המנוחה רח' קפלן 5 בשעה 2.30 אחה"צ.

בלהה ומנחם הרצקה
רות ויאיר גדרון
דוד וצפורה הפרין
והמשפחה

ביום א', כ"ח באב 26.8.73
תתקיים אזכרה
במלאת שנה ראשונה לפטירתו של יקירנו

יצחק גלברד ז"ל

המשפחה המתאבלת
באוסטרליה ובישראל

(נפגשים ע"י השער החדש בבית הקברות בחולון בשעה 4.00 אחה"צ).

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

אב"י חסידוף ז"ל

תתקיים אזכרה וגלוי מצבה ביום שני, כ"ט באב תשל"ג (27.8.73), בשעה 3.30, בבית העלמין הישן חוף הכרמל, חיפה.
נפגשים ליד שער הכניסה.

תודתנו נתונה לכל מנחמינו בכתב ובע"פ.

משפחות: חסידוף
ארצי
סיניבר

במלאת שנתיים לפטירת בעלי, אבינו וסבנו היקר

שמואל יוסף גריצר ז"ל

מוסטביץ באר שבע

תתקיים אזכרה ביום שלישי ל' באב 28.8.73 בבית העלמין בבאר שבע בשעה 4 אחה"צ.
מוקיריו וידידיו נפגשים ע"י שער בית העלמין

המשפחה

משפחת באהר

אתכם באבלכם הכבד
במותו ללא עת של היקר באדם

יוסף ז"ל

אברהם מנוחין וב"ב
מאיר מנוחין וב"ב
זאב מנוחין וב"ב — נתניה

במלאת שנתיים לפטירת בעלי, אבי וסבנו היקר באדם

שמחה סליפוביץ ז"ל

נעלה לקברו לטקס אזכרה, ביום שני, כ"ט אב תשל"ג (27.8.73) בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.
נפגשים ליד השער

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של בעלי
אבי אחינו וסבי היקר

ד"ר הרצג איגנץ ז"ל

תתקיים אזכרה וטקס גילוי המצבה ביום שני כ"ט באב תשל"ג (27.8.1973) בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין בעכו.

המשפחה המתאבלת

במלאת חמש שנים
לפטירתו של יקירנו

איתי

רמון

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו, ביום שלישי, ל' באב, 28.8.73, בשעה 4.15

נפגשים ליד השער של בית המנוחות בגבעת שאול.

מירה ועירית רמון
משפחת רמון
משפחת מזרחי
ירושלים

אנו אבלים על מותו של

ד"ר משה רוזנבאום (מרגו) ז"ל

לשעבר מזכיר אגודתנו במשך שנים רבות ומשתתפים באבל המשפחה

„מלד"ן"
אגודת המתנדבים לנכסי ילא ליהדי בישראל

במלאת שנה לפטירת ראש משפחתנו היקר

ד' שמואל קריצ'מר

ז"ל

תיערך אזכרה ביום ראשון, כ"ח מנחם־אב תשל"ג, (26.8.73), בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין הר־המנוחות, גבעת־שאול, ירושלים.
תחבורה תצא מביתנו, רח' בצלאל 14, בשעה 3.45 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

מלכה פורמן ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, כ"ח באב תשל"ג (26.8.73), בשעה 4 אחה"צ, בבית העלמין החדש, כפר סמיר, חיפה. נפגשים ליד השער.
תודתנו נתונה לכל מנחמינו.

המשפחה

חברי איגוד שומרי בריאות בישראל
אבלים על מותו של החבר

צבי יצחק וילק ז"ל

ומשתתפים בצער המשפחה

ההנהלה והחברים

חנה

עמך באבלך הכבד
במות עליך אביך

אהרון ולגרין ז"ל

חגי, דני והעובדים

هكذا من الأصل

משה ז"ק
תכנית רוג
תורת קיסין

כינוס תלמידים ארצי, אזכרה והתייחדות

עם זכרו של מרן נזיר אלקים, הגאון הצדיק החוקר והמקובל

הרב דוד כהן זצ"ל

ביום השנה הראשון לעליתו בדבר ה' לגנזי מרומים
כ"ח מנחם־אב תשל"ג

סדר היום:

* במוצאי שבת קודש פרשת ראה, אור ליום כ"ח מנחם־אב תשל"ג, בשעה 9.00 בערב, בבית מדרשו ברחוב עבוס 28, ירושלים — שיעור במדרש רבה, מיום שנה מדרי כשנה וסוד בשבת קודש: הרב שאר ישוב כהן, בנו יחידו של מרן זצ"ל; שיר שיש „עין יעקב": הרב דוד משה מרזל.

דברי זכרון - מפי תלמידיו הקרובים

* יום ראשון, כ"ח מנחם־אב, בשעה 7.00 בבוקר — תפילת שחרית בבית מדרשו.
* בשעה 8.30 בבוקר — עליה למקום מנוחתו בחלקת הנביאים בבעלה הר הזיתים — תחבורה מאורגנת ברחוב עבוס 28, ירושלים.
* בשעה 10.30 לפני הצהרים, בבנין היי פישל, רחוב הבוכרים 14, ירושלים — כינוס התלמידים ארצי, לעיון במשנתו והתייחדות עם זכרו.

ירצו:

הרב חיים יעקב זוין, דבר של פרים הנה — מהות ההלכה במשנת הרב
הרב יהודה גרשוני — הנזירות בהלכה
הרב שמואל שפרבר — דיבור ושתיקה באורות הקודש
יו"ר ומנחה: הרב יעקב פילבר

* בשעה 5.30 אחה"צ, בבנין היכל של ישיבה „מרכז הרב" ברחוב הרב קוק ירושלים, עצרת זכרון והתייחדות.

יספידו:

מרן הרב שלמה גורן — הרב הראשי לישראל
הרב שלמה יוסף זוין — עורך האנציקלופדיה התלמודית
הרב אברהם כהנא שפירא — אב"ד ירושלים ור"מ ישיבת מרכז הרב
הרב חיים הלוי ציפרמן — ר"מ המדרשה הגבוהה לתורה בירושלים
נשא: מרן הרב צבי יהודה הכהן קוק — ראש ישיבת מרכז הרב
דברי נעילה: הרב שאר ישוב כהן — ראש מכון היי פישל וסגן ראש העיר ירושלים

כל תלמידיו ומוקירי זכרו של מרן זצ"ל, מוזמנים ומתבקשים להשתתף

אחים אלעזר
„הדקלים"
חברה לבנין והשקעות בע"מ
בונים למכירה
בצפון תל־אביב
דירות בנות
2—2½—3—3½—4—5 חדרים
ומבחר דירות פנטהאוז
* ברח' שמעון התרסי 20
* ברחוב מאפו 10
* ברחוב ישעיהו 54
פרטים במשרדינו החדשים:
רחוב יהודה המכבי 37 תל־אביב
בשעות: 8.00—13.00, 16.00—19.00

האזינו
במוצש"ק
פרשת ראה
בשעה 9.05
ברשת א'
לתכנית על
הרב דוד כהן זצ"ל
(הרב הנזיר)

בירושלים
דרושות
דירות
3 ר־4 חדרים
לין־דר
חברה לנכסים והשקעות בע"מ
רח' שמאי בן כניסה ב'
טל' ירושלים
פרסום "לאו"

דירות פאר
בצפון תל־אביב
מציעים לך
אוז'ל
צימרין
מנדלסברג
תל־אביב, ככר מלכי ישראל 5
טל. **224514**
נא לסור למשרדנו
בשעות 8.00—1.00 לפנה"צ, 4.00—7.00 אחה"צ

למכירה
סלעי כורכר ואבן כורכר
לבניה
טל. 30109, 770936

מחפש טרקטור 955
עם כף נפתחת
להתקשר 063-22096

מחרטה גבוהה
למכירה. בין העוקצים 1½ מטר, קוטר חריטה 1 מטר, מעל הגשר.
תוצרת "MARTE"
לפנות: ששי שבת 961281
961053; בעבודה: 265367

למכירה
2 מכונות סידור אינטרטיפ
במצב טוב
טלפון 532800 או
223600 ירושלים

מ ל ט
למכירה בכמויות
נא להתקשר (חומרי בנין נצרת) ליד שוכנות וקשהול בכניסה מחיפה לנצרת טלפון 065-54649

לפנינה והילדים

אתכם באבלכם הכבד
על מות
חנוך ז"ל
מהתברים לעבודה

טקס אזכרה וגילוי מצבה ליקירנו
ר' יחיאל מיכאל שורץ
ז"ל
יתקיים ביום שני, ערי"ח אלול (כ"ט מנחם־אב תשל"ג) (27.8.73), בשעה 3.30 אחה"צ, בבית הקברות בהר־הזיתים.
תחבורה מיוחדת מביתנו, רח' הרב פרנק 17, ירושלים בשעה 3.00
המשפחה

ביום ראשון כ"ח במנחם־אב תשל"ג (26.8.73)
תערך אזכרה לזכרו של
יצחק רובינשטין ז"ל
(מבוקולוב — פולין)
וגילוי מצבה על קברו וקבר אשתו
חנה רובינשטין ז"ל
מוקירי זכרם נפגשים בשעה 16.00 ע"י שער בית העלמין בקרית שאול.
המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של בננו
אסף יערי ז"ל
תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, 26.8, בשעה 16.00, בבית העלמין בכפר המכבי.
המשפחה
בית כפר המכבי

במלאת ארבע שנים לנפילת
בננו ואחינו היקר
סגן אשר שדות הי"ד
תתקיים אזכרה על קברו בקרית שאול בחלקה הצבאית, ביום שני, כ"ט אב תשל"ג (27.8.73) בשעה 4.30 אחה"צ
הוריו,
יפה ומשה שדות
והמשפחה

במלאת שנתיים לפטירתו של
בעלי אבינו וסבנו היקר
אברהם בירון ז"ל
נעלה לקברו ביום ראשון כ"ח מנחם אב תשל"ג (26.8.73) בבית העלמין ברחובות, בשעה 5.00 אחה"צ. יוצאים בשעה 4.30 מביתנו רח' המלכים 8 רחובות.
המשפחה

לכל הקרובים, הידידים והחברים היקרים בארץ ובחוץ־לארץ, שהשתתפו באבלנו הכבד והביעו תנחומים בעל־פה ובכתב בהלקח מאתנו היקר באדם
הבת, האמא, האשה, האחות
גילה קורנט ז"ל
לבית היר קוברין, סבריה
משפחת ד"ר קוברין
דוד קורנט
יצחק קוברין

עיריית תל־אביב—יפו — ועד ההורים המרכזי
אגף החינוך — למערכת החינוך בת"א—יפו
„גהלת" — המכון לחינוך תיכון וגבוה
להורי התלמידים בכתות א'
הזמנה לסימפוזיון
שיערך ביום שלישי, ל' באב תשל"ג, 28.8.73, בשעה 8 בערב, באולם אגודת העתונאים, בית סוקולוב, רח' קפלן 4, תל־אביב
על הנושא: **הצעד הראשון**
(מה אעשה להשתלבותו של ילדי בכתה א')
בהשתתפות:
ניצה נפתלי מפקחת ארצית לגיל הרך במשרד החינוך והתרבות
אליעזר שריבמן מנהל המחלקה לחינוך יסודי בע"א—יפו
אריה שטיין מנהל „גהלת"
יפתח: נתן וולוך יו"ר ועד ההורים המרכזי
הכניסה לפי כרטיסים (במחיר של 2.50 ל"י לכרטיס), להשיג במשרדי ועד ההורים המרכזי, רח' שינקין 37, ת"א, טלפון 283240, בין 8—1 לפנה"צ.

במלאת שנה לפטירת בעלי ואבינו
ר' אברהם מרדכי רינגל
ז"ל
תיערך אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, כ"ח מנחם־אב תשל"ג (26.8.73), בבית העלמין בקרית־שאול.
תחבורה מבית המנוח, זה"ואז 3, תל־אביב בשעה 4.00.
המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו
ראש משפחתנו
ר' מרדכי הספרי
ז"ל
נעלה לקברו לאזכרה, ביום ראשון, כ"ח במנחם אב תשל"ג, (26.8.73) בשעה 4.30 אחה"צ, בבית העלמין בחולון (השער החדש).
תחבורה מובטחת למשתתפים, מביתנו, רח' מאיר בעל הנס 17, רמת יצחק, בשעה 4.00 אחה"צ.
לימוד משניות לזכרו, יתקיים בביתנו, במוצש"ק, פרשת „ראה", כ"ז במנחם־אב (25.8.73), בשעה 8.00 בערב.
המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו
דקר פאול ז"ל
(בן ליאופולד)
תיערך אזכרה וגילוי מצבה בבית העלמין בצור־שלום ביום שני, כ"ט אב תשל"ג 27.8.73.
לבירור שעת האזכרה להתקשר 04-711360
המשפחה האבלה

תנועת מושבי עובדים בישראל
במלאת עשר שנים לנפילת הבנים
אבי רייך ז"ל
ואבינועם אבנשטיין
ז"ל
תתקיים אזכרה לזכרם ביום שלישי 28.8.73 בשעה 16.00 ליד האנדרטה במושב אלמגור.
לאחר האזכרה יערך טורניר כדורסל בין המושבים.
חברים וידידים שהיו באותה תקופה בהיאחזות, מוזמנים לקחת חלק במפגש.
המשפחות
מושב אלמגור
מושב גבעת חן
מושב גדיחיים

ביום ראשון כ"ח בנחם אב תשל"ג 26.8.73
במלאת שלושים לפטירתו של ראש משפחתנו היקר
ר' שמריהו ברקוביץ
ז"ל
בעל אליהו חיל בפתיבוי ליבאו
מבוחרי שכונת בת־גלים, חיפה
ומפקחיה המנוח
נערוך אזכרה וגילוי מצבה בהר הזיתים בירושלים.
אוטובוס מיוחד ייצא בשעה 1 בצהרים מחיפה, בת־גלים, רח' יוחנן 4, ליד בית המנוח, ובשעה 4.30 בירושלים, בית הכרם, משד' הרצל 92, ליד דירת בנו.
האבלים:
אשתו — חיה
אחותו — רחל
בניו: רפאל, רמי ומשפחותיהם

במלאת שנה לפטירת בעלי, אבינו וסבנו היקר
ברוך הוכמן ז"ל
(מיכוב — לובלסקי פולין)
תערך אזכרה ביום שני, כ"ט באב תשל"ג (27.8.73) בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין האזורי בגבול בת־ים חולון.
מוקירי זכרו נפגשים ליד השער החדש.
המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של
בעלי ואבינו היקר
יעקב יצחק צוקר ז"ל
מפודרוז'
תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, כ"ח מנחם אב תשל"ג (26.8.73) בשעה 4 אחה"צ בבית העלמין בכפר־סבא.
התחבורה תצא בשעה 3.30 מכפר סבא רח' הגיבה רייק 8.
תודתנו העמוקה נתונה לכל מנחמינו בכתב ובעל פה
אשתו שושנה
בתו חנה ובני ביתה
בנו בקציון ובני ביתו
אחיו חיים צוקר ובני ביתו

במלאת שנה לפטירתו של ראש משפחתנו
היקר והבלתי נשכח
שרגא פבל ברקוביץ
ז"ל
(פרנטרסקי)
(ממונטבידיו סטמר)
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו באזכרה וגילוי המצבה ביום חמישי ב' אלול תשל"ג (30.8.73) בשעה 5.00 אחה"צ בבית העלמין בהר־המנוחות, ירושלים, (כולל אשכנזי).
מוקירי זכרו נפגשים ליד שער בית העלמין.
תחבורה מיוחדת תועמד לרשות הבאים ברחוב החזון איש 36 בני־ברק בשעה 13.15 אחה"צ.
המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו
הרולד ל. זליגמן
ז"ל
ביום ראשון, כ"ח באב תשל"ג (26.8.73), יתקיים טקס גילוי מצבה על קברו בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין בחולון.
אזכרה תתקיים בשעה 7.30 בערב, בבית המנוח תל־גנים, רמת־גן.
המשפחה

במלאת שנתיים לפטירת יקירנו
אליהו רוגוטנר
ז"ל
נתייחד עם זכרו ליד קברו בבית העלמין החדש בראשון־לציון, ביום א', כ"ח באב תשל"ג 26.8.73
נפגשים ליד שער בית העלמין בשעה 16.30.
המשפחה

ביום השנה הרביעי לפטירתה של
רעיתי ואמי היקרה
אראלה בלנקה ברזובסקי ז"ל
נעלה לקברה ביום ראשון, כ"ח באב תשל"ג (26.8.73) בבית העלמין גבעת שאול, ירושלים, בשעה 4.00 אחה"צ.
מוקירי זכרה נפגשים ליד שער בית העלמין ב־3.45
המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של בעלי, אבינו היקר
קלושינסקי מרדכי ז"ל
תערך אזכרה ועליה לקברו בבית העלמין סביר חיפה ביום ראשון, כ"ח אב תשל"ג (26.8.73)
בשעה 5.00 אחה"צ.
נפגשים ליד השער
אשתו והילדים

שנה חלפה מאז הלך מאתנו יקירנו
חנן שויאר ז"ל
האזכרה לזכרו תתקיים ליד קברו בבית העלמין של בית יצחק ביום א' כ"ח באב תשל"ג 26.8.73 בשעה 17.00
המשפחה

למכירה מתפרה
ליד חיפה
מצויידת היטב בכל המכונות הדרושות.
לפנות בכל יום לאחר השעה 18.00
לטל. 04-731034

מעריב
העורך: אריה דיסנצ'יק
המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ
בית דפוס „מעריב" בע"מ
תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית „מעריב" רח' קרליבך 2 (מיקוד: 67 132) ת.ד. 20010 טל. 287211. סניף ראשי לקבלת מודעות בתל־אביב: שדרות רוטשילד 33 (מיקוד: 65 123), טלפון 621994.
ירושלים: המערכת: רח' הלל 14 (מיקוד: 94 581), טל. 221154. הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טל. 231769.
חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד: 33 104), טלפון 666468; 669020. הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל. 663254; 660051.

מעריב של שבת

משה זק

מ„תכנית רוג'רס" ל„תורת קיסינג'ר"

אין אצ'יסון, מי שהיה שר החוץ בימיו של הנשיא טרומן, פירסם לפני שנתיים ברבעון הבין-לאומי „פוריין אפיירס", מאמר בשם „שקיעתו של הסטייט דפארטמנט".

המחבר, מן הדיפלומאטים הנזכרים של ארצות-הברית בראשית שנות החמישים, קבע במאמרו כי תפקידו של משרד החוץ האמריקני שוקע לטובת תפקידו של יועץ הנשיא לענייני חוץ וביטחון [illegible].

מאמר זה של מר אצ'יסון, התכוון, ודאי, לתת רקע יותר נרחב לנסיבות זו ששמה הנרי קיסינג'ר, ולהוכיח כי היו דברים מעולם. כי גם הנשיאים הקודמים, למשל איזנהאואר, אשר השליט את כל יהבו על דאלאס, סמכו על יועציהם בבית הלבן ולא על מזכירי המדינה בסטייט דפארטמנט.

והנה זו דעה מקובלת בין מדינאי העולם, כי אפשר להתערב בענינים ביותר קלות עם יועץ הנשיא לענייני הבטחון הלאומי מאשר ב„צינורות הדיפלומאטיים" הרגילים. בוסמה זו של יועץ מיוחד ליד הנשיא זכתה לחיקוי במדינות רבות.

הנרי קיסינג'ר, התכיר התפקיד, ודאי ידע את ההבדל במעמדו של מזכיר המדינה (כך שמו של שר החוץ בארה"ב) לבין מעמדו של היועץ. ולפני שנה, כאשר דיברו באפשרות של מינוי קיסינג'ר לתפקיד מזכיר המדינה, הוא ראה בזה, בצדק, משום ירידה בדרגה, ולא אבה לקבל את התפקיד. אלא שעכשיו הוא היה מעוניין דוקא בתפקיד. היה מי שאמר, כי אילולא קיבל תפקיד זה של מזכיר המדינה, ודאי היה פורש בסוף השנה גם מתפקידו השני כיועץ לנשיא ניכסון.

וכל זה למה?

משום שבתפקיד היועץ, הוא פעל מכוחו של הנשיא ויוקרתו, שהיתה ברום המעלה עקב הצלחותיו בהתקרבות למוסקבה ולפקינג. עכשיו, משנפגמה יוקרה זו בגלל פרשת ווטרגייט, אין הנשיא יכול להאציל מיוקרתו על היועץ ואף אין הוא יכול להעניק לו את כל הסמכויות הדרושות לניהול מדיניות חוץ דינאמית. הדוגמה: קאמבודיה, מקום שהקונגרס, שרב עם הנשיא בענין ההפצצות, כפה עליו את המועד לסיום ההפצצות בלי להביא את העניינים לידי הגמר הרצוי.

כל עוד נמצא קיסינג'ר בבית הלבן בירכתו של הנשיא, לא יכול היה להאבק עם הסנאט, עם ועדת החוץ שלו, בנושאים אלה, משום שאין הנשיא מרשה לו להופיע לפני הוועדה. עכשיו, משנתמנה למזכיר המדינה, יש לו אפשרות להאבק גם בוועדת החוץ של הסנאט, יהיה זה גם סנאטור פולברייט, שבמקום שהנשיא לא יכול היה להתגבר על תיקון [illegible] בענין הסחר עם בריה"מ [illegible] מזכיר המדינה, היהודי, [illegible] הקונגרס בעת הדיונים [illegible] הנוגע ליהודי בריה"מ [illegible] הוא, קיסינג'ר, [illegible] לבריה"מ המעוניינת.

כמובן שלא לשם זה הוא קיבל על עצמו את תפקיד מזכיר המדינה, אך זה רק מוכיח את התמורה שנתחוללה בדרכות השלטון בארה"ב, אשר מחייבת את האיש קיסינג'ר לחפש נקודת אחיזה חדשה כדי לבצע את המדיניות שלו הוא הסיק במשך שנים.

■

אין זו הפעם הראשונה שיש שר יהודי בממשלת ארצות-הברית. היה שר אוצר בימי רוזוולט, ושמו היה הנרי מורגנטאו; היה שר עבודה בימי קנדי, ושמו היה ארתור גולדברג; הנשיא איזנהאואר ביקש למנות יהודי כשר המסחר, את האדמירל לואיס שטראוס, אך הסנאט לא אישר את מינויו, לא בגלל יהדותו, אלא בגלל סיכסוכים שהיו לו בתפקיד ראש הוועדה לאנרגיה אטומית.

אך שר חוץ יהודי לא היה בהיסטוריה האמריקנית, כשם שלא היה שר חוץ אמריקני שלא נולד בארצות-הברית, כמו הנרי קיסינג'ר.

עד כה טיפל הנרי קיסינג'ר כיועצו של הנשיא לענייני ביטחון לאומי בכל הבעיות: בדרום-מזרח אסיה, באירופה, והיחסים עם בריה"מ ועם סין, אך המזרח-התיכון, הושאר בתחום לטיפולו של מר ויליאם רוג'רס, שר החוץ האמריקני; ומשום כך גם נושאת תוכניתה של ממשלת ארצות-הברית משנת 1969 להסדר במזרח-התיכון את שמו של רוג'רס, היא תוכנית רוג'רס הידועה, אשר הוגשה ביום שתושבי ישראל הלכו לפני ארבע שנים לקלפי לבחור את הכנסת השביעית.

גם ענין ההסדר להפסקת האש לסיומה של מלחמת ההתשה, נושא את השם „יוזמת רוג'רס", ואפילו הדיונים להסדר חלקי בתעלה קשורים בשמו של רוג'רס.

לא היה זה מקרה שהנרי קיסינג'ר נשאר בצל ביוזמות אלה, אם כי כל פעם שהענין הגיע לכלל משבר הוא התערב והנשיא ביקש את עצתו, גם בשאלת שמירת מאזן הכוחות במזרח התיכון וגם בעת המשבר החמור של ספטמבר 1970, כאשר סוריה עמדה לפלוש לירדן והיתה סכנה של עימות בין המעצמות, וארצות-הברית נזקקה אז לעזרתה של ישראל כדי להרתיע התערבות סורית בירדן.

בעתות משבר, כבמקרים אלה, היה הנרי קיסינג'ר פעיל, וסייע למשרד החוץ להתגבר על המשברים.

היתה לכך סיבה. גם הערבים וגם אנשי הביורוקראטיה הוואשינגטונית התייחסו בחשדנות כלפי הנרי קיסינג'ר, כאשר הדבר נגע לשאלות המזרח התיכון ואף ליהודים. נאצר אף לא הסתיר עובדה זו, כאשר באחד מראיונותיו הסביר למה לא פנה לניכסון במישרין, אלא הלך בדרך הצינורות הדיפלומאטיים, לפתוח ביחסים הדיפלומאטיים בין ארצות הברית למצרים. גם סאדאת לא הסתיר בתחילה את איבתו לקיסינג'ר. [illegible] היה להסביר את עצמו למה הסכים להיפגש עם קיסינג'ר ולדון אתו בשאלות המזרח התיכון.

רק לפני שנה חלה תמורה ביחסם של מצרים, לפחות, כלפי קיסינג'ר. כאשר הגיע [illegible] בוושינגטון, כאשר הצליח במוסקווה ובפקינג, החלו המצרים לבשר לעולם, כי הנה קיסינג'ר יכול ליטול את היוזמה ויסדיר את בעיות הסכסוך הישראלי ערבי. הם ערים ודאי, שלקיסינג'ר היהודי יהיה יותר קל לכפות פתרון על ישראל בלי שיהודי ארצות הברית יגנו אותו כשם שגינו את תוכנית רוג'רס. אך תקוה זו של המצרים, כלפני שנה, נכזבה.

■

כעת הגיע תורו של הנרי קיסינג'ר לטפל בבעיות המזרח התיכון לא בעקיפין, אלא במישרין. הוא עומד לקבל על עצמו את תפקיד מזכיר המדינה האמריקני.

הדבר הראשון שאני יכול לזכור על עמדת הנרי קיסינג'ר, לפני שהיה בעל פרסום עולמי, לענייני המזרח התיכון, כרוך בשיחה שניהלתי אתו בהרווארד לפני אחת-עשרה שנה.

הפרופסור [illegible], לא עסק אז בענייני המזרח התיכון בכלל. הוא פיתח אז את תורתו על מאזן הכוחות בעולם, אך כשנגלגלה השיחה על המזרח התיכון אמר משהו שכאילו חזה את ההתפתחות שחלה 5 שנים לאחר מכן. הכוונה — למאי 1967. היה זה ביולי 1962, כאשר ניתח את המצב בסכסוך הישראלי-מצרי ואמר כי למעשה אין מצרים צריכה לתקוף את ישראל, די לה אם תכניס חטיבות רבות של צבא בקידמת סיני ותחזיק אותם במשך תקופה ממושכת, ואז תאלץ ישראל לגייס מילואים לתקופה ממושכת, וזה יתיש את כלכלתה ויכריח אותה לקבל את תנאי הכניעה המצרית.

במאי 1967 ניסה נאצר להגשים תחזית זו. אך ברגע שסגר גם את המיצרים כדי להגביר את המצור, עבר את הקו האדום ואילץ את ישראל להנחית את מכת המנע.

אך בשנת 1962 איש לא חשב על אפשרות זו מלבד קיסינג'ר. כשם שבשנים 1969—1970 הוא לא ראה את מלחמת ההתשה שניהלו המצרים נגד ישראל כמכוונת להתיש את ישראל, כי אם כנסיון סובייטי להתיש את מעמדה של ארה"ב במזרח התיכון. משום כך גם המסקנות שלו היו שונות בתכלית ממסקנותיהם של הדיפלומאטים בסטייט דפארטמנט. הם הסיקו את הדרך להתפשר עם בריה"מ על חשבונה של ישראל, ואילו הוא סבר שפשרה כזו עלולה להחליש את ארצות הברית במזרח התיכון וגם להפריע בתיכנון מערכת היחסים החדשה שהוא תיכנן בין וואשינגטון ומוסקווה. הוא הצליח במערכת יחסים זו משום שבריה"מ [illegible] לא הצליחה לפרוץ את [illegible] במזרח התיכון [illegible] של ישראל.

אך [illegible] היו ימים, קשים מאד לקיסינג'ר בתוך הממשל האמריקני. ואין זה סוד כי באותם ימים, כאשר ישראל לא רצתה להיענות ליוזמת יארינג, ולהתחייב לנסיגה לקו מפת יארינג, [illegible] של נקיטת סאנקציות נגד ישראל, על פירסום ברבים שישראל מפריעה למאמצי השלום במזרח התיכון ושארה"ב מפסיקה למכור „פאנטומים" לישראל. אלא שברגע המכריע נתקבל ערעורה של ישראל על ידי הנשיא ניכסון, והתוכנית הזאת, כמו תוכנית רוג'רס שקדמה לה, הוקפאה. הסללה דרך לריקמת יחסים שונה לגמרי בין וושינגטון לירושלים.

■

הנרי קיסינג'ר בא למיניסטריון החוץ בתקופה של התקפת-נגד של אילי הנפט ומדינות הנפט הערביות על מדיניות החוץ האמריקנית במזרח התיכון. אנשי עסקים אלה ודאי לא יחסכו מאמצים כדי לנטרל את הנרי קיסינג'ר בשאלות המזרח התיכון, תוך כדי החשדתו במשוא-פנים יהודי.

ארתור גולדברג, שהוא ידיד ישראל, היה האיש אשר בקיץ 1967 הגיע לידי הסכם עם גרומיקו בדבר נסיגת ישראל, הסכם אשר הקודמים שב„יוני" ישראל לא היו מסכימים לו ויחד אלא שאותה שעה סברו המצרים שהם יכולים לכפות על ישראל פתרון יותר קיצוני, ומשום כך הסכם גולדברג-גרומיקו נעלם.

יהדותו של גולדברג לא מנעה ממנו לנקוט בעמדה זו, אם כי הוא יהודי חם ותומך נלהב בישראל. גם קיסינג'ר לא הצביע נגד באותה ישיבה של מועצת הבטחון האו"מית שבה נתקבלה פה אחד ההחלטה נגד ישראל. יש מצבים שאיש בעמדה כזו אינו יכול לחרוג מסביבתו.

משום כך אסור לנו להדגיש יותר על המידה את ענין יהדותו של קיסינג'ר, ולסמוך יותר על המידה על רגישותו היהודית או אי-שבאת ישראל שלו. כי הרי אין הוא פועל בתוך חלל ריק. הוא בא עכשיו למשרד חוץ אשר הקונצפציה שלו היא שאסור שהדברים ישארו במקומם במזרח התיכון, שצריך להזיז דברים.

משום כך, לא נתפלא אם קיסינג'ר יטול יוזמה חדשה, בלתי שיגרתית. אך יחד עם זאת אנחנו יכולים להיות בטוחים שהוא יצטרך לעבוד תוך תיאום עם הקונגרס, ושהוא ישקול את משקל האהדה לישראל בתוך הקונגרס.

■

אך אהדה זו לישראל, שידענו לגבש במשך השנים, איננה דבר המובטח לעולמי-עד. הצלחנו לגבש התנגדות לתכנית רוג'רס או לכפיית פתרון או למפת יארינג משום שידענו תחילה לגבש חזית עמימה נגד תוכניות אלה.

במשך כל השנים האלה ניסו גורמים רבים לחפש אצלנו נקודות תורפה היכן לפרוץ את החזית הפנימית. אם יגברו אלה בתוכנו, אשר רוצים כי יאנסו אותם לנסיגה, כי הרי אז לא נוכל לגבש את חזית ידידי ישראל בציבוריות האמריקנית, בקונגרס האמריקני. ואז גם לא תוכלנה לעמוד לנו לא ההבטחות של ניכסון ולא העצה של קיסינג'ר. אז במו ידינו ניצור מצב, שבו הידידים הטובים ביותר שלנו יחשבו דרך איך לעשות לנו את „הטובה" ויקבעו לנו את „הגבולות הבטוחים" שאנו בינינו לא יכולנו להגיע לידי הסכמה עליהם.

אצלנו... ● מאת שלום רוזנפלד

תמונה סוריאליסטית:

שר-החוץ האמריקני החדש מגיע ל-ביקור במוסקווה ומקהלה של הצבא האדום מקבלת אותו בקריאות מסורתיות: זיד... זיד...

♥

נראה שבחורינו במוסקווה למדו לחיות עם השריקות באולמי-ההתחרויות: הם מצפצפים על זה.

♥

מוקדם עדיין להתנבא אם יחול שינוי במדיניות האמריקנית במזרח התיכון, אבל מכל שרי החוץ היהודיים, המכהנים היום בעולם, לקיסינג'ר הסיכוי הגדול ביותר לשבור את הקיפאון באיזורנו.

♥

אנו מקדמים בברכה את מזכיר האו"ם, מר ולדהיים, שעומד להגיע לאזור בשבוע הבא ומקווים שלא נתגעגע ליארינג.

♥

הסעיפים המעורפלים ביותר ב„מסמך גלילי" הם אלה אשר נסחו אחר שיחות ההבהרה.

לאחר שלורד הבש כמעט נלכד על ידינו ולאחר שניצל ברגע האחרון מן הטיסה במטוס הלבנוני (שיורט), מחפשים עתה שני שרותי-ביון את הבוגד בצמרת ה-מחבלים.

השני הוא — של המחבלים עצמם.

♥

על כמה אנשי צמרת ב„הסתדרות" אומרים, שהם מתהלכים בעת האחרונה — מתווכ"לים.

♥

הספורט הלאומי שיש בו לאחרונה הכי הרבה אלופים הוא — הפוליטיקה.

♥

ללגיון מעריצי איירונסייד בארץ שנחרדו לשמע הידיעה כי חביבם לקה בהתקף-לב, אנו ממהרים לבשר, כי האיש הבריא לגמרי ורופאיו הרשו לו לחזור לכסא-הגלגלים.

♥

מפנקס ההגדרות

האדם אינו נולד עריץ.
הנכנעים שמסביבו יוצרים אותו.

ה. יוסטוס ●

האוניברסיאדה

אמנם, יש בכל מה שהתרחש סביב ה-משלחת הישראלית לאוניברסיאדה של מוסקווה, כדי לעורר בנו רגש של גאווה רבה.

ולא רק בשל איתנות עמידתם של חוזרינו בית [illegible] סביב, בשל עמידתם המכובדת, בתוך [illegible] הביצה הזאת; ולא רק בשל מסירות הנופש והפלאה השמע הלב הגילאי שגילו עם היהודים כל אגרוש [illegible] של [illegible] השעה והזכרה.

וראו [illegible]: מעצמה אדירה, [illegible] של שנים, והשתה, [illegible] את [illegible] ביד בדל, המפגינה בכל עת ובכל שעה קבל עולם את עצמה כוחה ובטחונה, ואינה מכסת לתורות בורשלה כלשהי — צאו וראו איך מתגוננה אחיזה זו באומץ עזר ובוחלה מפני קבוצה קטנה של ספורטאים ישראלים!

צאו וראו איך נבהלה מפני שני שחקנים ישראליים, שאף לא ברצונה מלהזדקק לעין כל להשתוללה גמה כדי לבטל את אשרות הכניסה שניתנו להם תחילה; את כל ה-אמצעים שנקטה, את כוחות הבטחון והצבא שגייסה להשיבה באוכלוסה כדי, על-ידי קריאות בוז ושריקות, להפיל את רוחם של הספורטאים הישראלים שלא יקלעו, חלילה, עוד סל, שלא יתירו, חלילה, עוד כדור לרשת; את כל המעשים השונים והמשונים שעשתה כדי למנוע מיהודים לראות את הספורטאים הישראלים משחקים כדורסל או כדורגל — אף את האגרוטים שהפעילה לשם כך — את הפחד שאחזם מפני [illegible] מפיסגש-עידים!

צאו וראו את הפחד הגדול הזה שנפל עליה — ותראו את גודל כוחה של ישראל, את גודלו ועוצמתו של הכוח היהודי.

לא מותר להוסיף, כי אין בכך כדי לכסות על הרגשות האוזרים אשר תמונת ה-אוניברסיאדה העלתה ומעלה בלב: תמונה האנטישמיות המבחילה שפרצה כך, בבהמיות כזו, בברוטאליות כזו, שרק קו דק הפריד בינה לבין סכינים שלופים — בקריאות „זיד"י" כפיתחותם של מאות השוטרים וה-חיילים, שרק את פרצופיהם של בורזים מהם ניתן לנו לראות בצילומים שהגיענו — אותם הפרצופים אשר ידענו מימי הצארים ההייקאנאקים, אשר „עיטרו" כברת דרך „זאת כגולה" האפילה כליבך- כדברי יכינו.

והמבכן, שאין בכך כדי לכסות על המועקה הכבדה הרובצת בלב, על הדאגה המקננת לגורל היהודים שם מול לבת השנאה שניתן לה לפרוץ כך, מול אש השנאה הזאת שהוצתה בזדון, שנסמתו לשכיה כל הסכרים, שכך הלכה והשתוללה במדינה!

וקשה תמונת הסערה — שלא קמה.

לא. ראינו בין משלחות הספורט הרבות שבאוניברסיאדה את הזעזוע שצריך היה לבוא לביטוי בהתייצבות גלויה ומוצגנת לימינם של הספורטאים הישראלים.

ראשי הארגון הבינלאומי של איגודי ה-סטודנטים נעלכו לאחר שנתבקשו לשגר משקיף למשחקים שבהם הופיעה ישראל כדי למנוע אולי על-ידי כך את המשכן של התקריות וההפרעות הפראיות. אמנם הב-טיחו לשגר משקיף; המזכיר הכללי הצרפתי של המדרצה הבטיח כי יבוא — ולא בא; ואף לא בא כל הסבר לכך. אכן, יותר מאשר מהתנהגות הישראלית הוש-פט מה„רמז" שניתן להם על-ידי ה„מאר-חים", והחליטו שלא כדאי „להסתבך".

אמנם, פה ושם נשמע קול מוחה מגוף זה או זה, הושמעה הצהרה, הובעה מורת-רוח — אבל בחצי פה, בגמגום, ביציאת חובה שאין ממנה מנוס — ו„הנזקים כי רגילי". וספק אם יש מי בתוכנו המבין כי אכן לא הערך האולימפיאדה הבאה במוס-קבה, כמתוכנן.

אחרי הכל, אין זו אלא „בעיה יהודית".

●

בכל זאת, קשה להאמין עוד כדי כך יגיע העיוורון: כי אכנם תיעלם מב-מעתו של מיפגן מבהיל זה שעלה במוסקבה עכשיו. בימים אלה, בנסיבות כמות שהן.

שכן, גם מי שאינו מבין לראות ביחסה של בריה"מ אל אזרחיה היהודים אבן-בוחן למידת כנותן של הצהרותיה ב„דרך התפשרה", אינם יכולים שלא לשאול את עצמם לפישרה ולמשמעותה של הפגנה אנטישמית מאורגנת זו, אשר תרגה מכל צורך שמוסקווה רואה בהחלט להפיס את דעתם של הערבים: לצורך זה הרומן יאסר ערפאת הישב לימינו של קוסיגין; ובתוספת לכך די היה בעוד „מיחוחה" אנטי-ישראלית מבלית כדי להדגיש את העוינות כלפי ישראל ואת האוהדה כלפי העולם הערבי.

לשם כך לא נדרש המיפגן האנטי-יהודי המאורגן המתוכנן הזה — כל המעשים שנעשו וכל המאמצים שהושקעו, תוך שיתופם של אנשי צבא, כדי להבהיש את אופיו הרשמי; כדי להבליט — בניגוד לדרך המקובלת על שליטי בריה"מ — שאין כאן התפרצויות „ספונטאניות" של זעם ההמונים נגד „האימפריאליזם הציוני" וכדומה, אלא קו, שאותו ביטאו המילים השוטרים בקריאות „זידי".

מה אומרות קריאות אלו?

והשאלה אינה רק מה הן אומרות לנו. סופר ה„גרדיאן" הלונדוני כתב השבוע, כי הנעשה באוניברסיאדה הזכיר את אולימ-פיאדת מינכן של היטלר בשנות השלושים. אלא שגזירה שוה זו אינה מתחילה ומסת-יימת בכך שבשתיהן הבליטו המדינות ה-מארחות את סמל האנטישמיות הגרועה. נתבעת מכך השאלה: מהו הלקח?

ההעלמות? אטליה עצמית?

ומעולם לא נתבצו הרדיפות האנטישמיות בגושבן היהודי בלבד. לא בימי היטלר ולא היום.

●

כאשר, ערב בואו של ברז'נייב לפגישת הפיסגה עם הנשיא ניכסון, הופעלו והתג-ברו הלחצים מצד המימשל לריכוך עבודתו של הסינאטור הנרי ג'קסון ותומכיו, התעורר גם בין יהודים לא מעטים הרהור שני. הן משום דברי הארגעה וההבטחות שהוקמעו, הן משום טענת האחריות הכבדה הכרוכה בדרך מאבק זו, שהושמעה אף היא.

עתה הגיעה השעה להרהור אחר.

וספק אם נותר עוד מקום לספק ולפקפוק כלשהו.

אכן, אין להניח כי רוב חברי הקונגרס והסינאט לא ראו מלכתחילה כל משקל ב-טענת מבקרי „תיקון ג'קסון", שלא ייתכן להעמיד את בעיית יהודי בריה"מ מול המשקל של כמות מאוזנה של ההפשרות, שהיא מכריע מול הסיכויים הנפתחים להגיע לעידן חדש ביחסים שבין המזרח והמערב. אין להניח שעם כל דאגתם העמוקה לגורל יהודי בריה"מ, שעם כל הרגש ההומאני שהמניע אותם, אמנם התעלמו מכך.

והם הוסיפו לעמוד כפי שעמדו — ערב ה„פיסגה" ולאחריה — ובוודאי לא הצלו ברעתם שהמציאות כך תצדיק את עמדתם, במהירות כזו ובצורה חותכת כל כך.

ולא רק הם.

אף רבים מבין מבקריו של „תיקון ג'קסון" רואים עתה בוודאי את התמונה אחרת מכפי שראוה: אלה אשר תבעו גישה מפוקחת כלפי בריה"מ, אך דווקא משום כך סברו כי אין להעמיד את בעיית יהודי בריה"מ במוקד. הם טענו כי ה„פיסגה" אך תזקה את טענתם, שעצם הפיכתה של בעיית יהודי בריה"מ לנושא מרכזי רק הבחישה את חולשת עמידתה של ארה"ב — התמקותה מלהציג בפני בריה"מ תביעות שיהא בהן כדי לבחון בחינה של ממש את כוונותיה ואת מידת רצונה הטוב, את מהות התמורה שהיא מוכנה לתת — כשהמדובר הוא בסיוע אדיר בכסים בהשקעה ובסיוע לכלכלתה המוקה, לפיתוח אוצרותיה הטבעיים, להקטנת העיות בסיסיות ולצמצום הפער הטכנולוגי.

המבחן, אמרו, הוא בכוונתה של בריה"מ לצמצם את נוכחותה הצבאית באירופה, שהיא היא המהווה האיום לשלום ולבטחון. המבחן הוא, אולי מעל לכל, בנכונותה להרשות גישה חפשית של התרבות המערבית אל העולם הקומוניסטי: בשינוי יסודי של המצב הקיים, שבו נרצה הדרך למבקרים, לשידורים, לספרים ואף לאמנות ולמוסיקה מבשולים אין סוף. שינוי בתחום זה, אמרו, הוא תנאי הכרחי ליחסים נורמליים כלשהם בין העולם הסובייטי לעולם המערבי. ואין עוד צורך להוסיף, כי אם אמנם סבורים היו בעלי דעה זו, כי לא די באבן-הבוחן ה-יהודית כי דרוש מבחן רחב יותר — הרי שסיפקה להם עתה מוסקבה את התשובה.

ובמוסקבה של עולם אין „חשבון יהודי" נפרד.

●

מה שאירע באוניברסיאדה אינו משקף אלא את התמונה הרחבה יותר. ובוודאי לא מקרה הוא שדווקא בימים אלה עולים גם במוסקבה קולות שאינם מכוונים לישראל.

שדווקא בימים אלה יצא העתון „סובייאטסקאיא קולטורה" במאמר התקפה חריף על תכנית טלוויזיה לימודית אמריקנית לילדים, המוצגת בארצות שונות — שהיא „דוגמה של אימפריאליזם תרבותי". ולא כדאי לעי-כוב כאן על טענותיו של העתון נגד תכנית זו, שנועדה ללמד ילדים אליף בייה, הגיחוך שבהן אך מבליט את המגמה ואת הכיוון. וברור, שאין מאמר זה אלא חלק ממסע מתוכנן נגד חדירתו של כל משב רוח קל של תרבות מערבית.

ובוודאי אין זה מקרה שדווקא בעצם ימים אלה יצא הפרשן הסובייטי הנודע, ז'וקוב, בהתקפה חריפה נגד תחנת הרדיו האמריקנית „קול אמריקה" — ההתקפה הראשונה על תחנה זו זה חודשים רבים מאד — והאשים אותה בריגול.

ובוודאי לא מקרה הוא שברז'נייב עצמו יצא בשבוע שעבר בנאום שבו קרא למאמץ מוגבר „על ידי אנשי התעמולה שלנו", ל-פעולה נגדית מול זרם הרעיונות מבחוץ... וכלי התקשורת הסובייטיים אינם חדלים ב-ימים אלה להזהיר את העם ולהזכיר לו כי המערב לא פסק ולא חדל בלחתור תחת בריה"מ וערכיה.

ואמנם, יש קשר הדוק וישיר בין כל זה, בין כל המאמרים והנאומים האלה לבין מה שהופיע באוניברסיאדה: הם באים מ-מקור אחד והם מכוונים למטרה אחת: לדיכוי כל זיק של חופש הפרט, להדברת כל אש-ליה שהנה באים ימים חדשים.

כמובן לגבי יהודים קיימת גם שנאה ל-שמה. וכמובן, לגבי יהודים אפשר גם להפ-עיל את האנגרף. אבל התמונה היא אחת.

●

אותה אנו חייבים להעלות לפני העולם בכל עיוותה ועל כל אשר בה.

„אסור להניח לבריה"מ להסתיר את פר-צופה האמיתי" — אמר השבוע בשיחה עם עתונאים במוסקבה המדען הסובייטי הנודע אנדריי סאחארוב, שהזהיר את כוונות המערב נגד הגנת הבטחות על פי תנאי הקרמלין.

ואכן, זו החובה המוטלת קודם כל ובעל לכל עלינו — להעתיק את העולם שיראה את מלוא משמעותה העוקבת של האנטישמיות בבויים שהופיעה השבוע במוסקבה, שיראה את התמונה כולה.

ושיראה את הלקח הנתבע מכך.

מידה בינלאומית

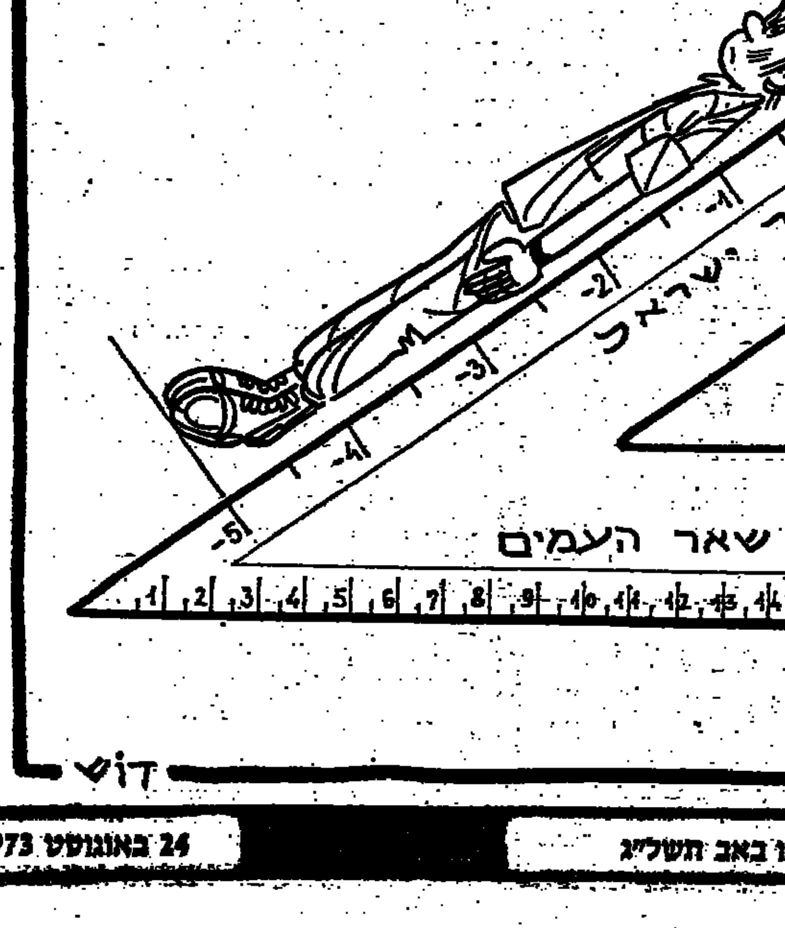

هكذا من الأصل

משה שמיר

שדות '73

מכתבים לחבר (מכתב שני): מה כן?

ידידי המשוחזר,

קל להגיד מה לא, קשה להגיד מה כן. ואינני מדבר עדיין על „מה כן לעשות" (זה עוד יותר קשה — ועל כך במכתבי הבאים). — אני מדבר על מה כן, מה בעדו, במצב הקיים. ושוב: אינני מתכוון לחזור ולפרט את הדברים הגדולים, החיוביים, היסודיים, אשר בעצם קיומנו כאן. הם ידועים לכולנו, הם משותפים לכולנו. וייתכן שאם אפשר היה לבודד אותם, היינו מגלים כי הם מהווים הכרעה אחרונה מחיינו. אני רוצה להגדיר את הכן שלנו, המשותף, לגבי ההווה, המציאות, לגבי ישראל 73.

אני רוצה להתחיל בגישה קטן שהדהים אותי ודיבב אותי — אף כי אינני בטוח כי אצליח להסביר מה היה בו מיוחד כל־כך, ועוד פחות במה אני כי תסכים עמי שהוא שייך בכלל לענין.

לפני ימים אחדים ישבנו אצל חברים בבית. נהגינו כאז כהמשקאות, כהייתה הקולניה — ובעיקר כביזוג־האויר. ופתאם צלצל הטלפון, וזה היה הבן־החייל מבסיס רחוק בסיני. דיברה האם, דיבר האב, ולבסוף נטלה שוב האם את השפופרת: „שמע, חביב — טלפון כל יום. עזוב את המכתבים, אני לא רוצה מכתבים. טלפן!"

נשבע לי לצאת כוחר, אך רק כשנותרנו אחרונים ועמדנו על סף הדלת, שאלתי מדוע איננה רוצה מכתבים. היא צחקה רגע, כמו למחוק את כל הערב הרעשני והעליז שנסתיים זה עתה — ואמרה: „אני לא רוצה שיתאספו אצלי במגירה מכתבים שלו..."

כמה זה: היסוד נשאר, נצחי ונורא — „אם הרדה לבנה, חרדה לו עד כדי התמכרות לאמונה תפלה, שאם לא יהיו מכתבים, לא יהיה כמר־זיכרון. אולי אין התקוממות התר ביה נגד השיגרה־כביכול, המבריקה את ה־דעה: בן, חייל, מכתבים, זיכרון. זה היסוד שנשאר. שהי בכולנו, שמתקוממים בכולנו נגד ההלכה והכוונות. אבל הנה יש משהו חדש, יש טלפון פנוי ותומס־לכל ויושיר בכל מחנה צה"ל הרחוקים, ויש טלפונים בעשרות אלפי בתים בישראל — ותשאלו את הכבור ביה על הדואר הצבאי: כותבים פחות. דבר קטן אולי, קל־ערך, אחד השינויים שהתחוללו בחיינו. הלכה צדדית של ענין טכני, אבל — אופייני, מאלף, אפילו סמלי.

●

אנו אומרים, אפוא, כן לטלפון. והדכו — לכל ההתפתחות הטכנולוגית העצומה, לכל הגידול החומרי והתנופה המשקית המאפיינים את חיינו בשנים האחרונות, וביתר־תוקף מאז מלחמת ששת־הימים. השתחררותנו ממצוק הביטחון וכניסתנו למועדון מדינות הפיתוח ה־מהיר ביותר — הרי הסכמנו כי לא רק הכ־רח־קיום היה בכך אלא גם העזה חלוצית היאה להיסטוריה של מפעל התחיה היהודי בארץ ישראל. בכך הרגשנו שוב את פעימת הבריון הרוצר של עמנו, ההופך מגבלות ל־תהליכי השתחררות וזינוק. זה טוב, כך צריך להיות.

ואכן, חשוב שנזכור, כי מתחת לפני השטח, בו דוקרים את עינינו ומרגיזים אותנו כל ה־שינויים לרעה, כל התופעות השליליות במדי־נה ובחברה (ראה מכתבי הראשון) — קיי־מים ופועלים השינויים לטובה, ההתפתחויות החיוביות.

על הארץ עוברת מהפכה העקיפיות מרחי־קת־לכת, ויחד אתה התקדמות עצומה באמצעי התקשורת, בטכנולוגיה מתוחכמת, בשיטות שיקה ומינהל. המדעים תופסים מקום חשוב יותר ויותר בחיינו, בשהם נשענים על מערכת גדולה ומסועפת של חינוך גבוה ומקרינים השפעה גדלה והולכת בשיפורי הממשל, ה־עבודה והייצור, רמת החיים ואיכותם.

אנו אומרים כן לעליית רמת החיים, שאינה שווה בכל השכבות ואינה מספקת בכל ה־מקומות — אבל בסך־הכל הריהי מקיפה את כל מעגלי החברה הישראלית. לא במקרה הזכרתי את מיזוג האויר בדירת חברינו ב־רמת־אביב — כי הרי גם לך, בעבר בית־שאן יש מיזוג אויר כמעט בלא, בבתים, בבנייני־ציבור ובמקומות־עבודה, כמו קיימו בעמק־הירדן, בבקעה ובמקומות אחרים. והרי את בתי־הבלוקים ביקשו הספר החדשים מקימים כלכתחילה עם מיזוג־אויר!

אנו אומרים כן לסילוק ההבדלים כבחינה פנגת החיים ותפיסות־ההתקדמות בכל השכ־בות — המאפיינים היום את חברתנו. אנו שמחים על הגלה והתייצבה הפניבות בחברה הישראלית, הטיבעה בהגברה הגדירה של ה־ישראלי ומשפחתו, שהיא מבידה איננה אלא אחד מסימניה של העלייה ברמת החיים. ה־ישראלים נמצאים יותר ביחד. רואים יותר זה את זה, מבקרים יותר זה אצל זה — וה־בדלים נעלמים. גדל המכנה המשותף הביוגראפי בקרב הדור הצעיר. עברו הימים שיכולת ל־נחש את בקעתו, מוצאו, חינוכו והשתייכותו הארגונית של הישראלי — לפי מראהו ודי־בורו ומנהגיו.

אנו אומרים כן לכניסת הדור הצעיר ל־עמדות של מנהיגות, לפעילות וליצירה, ואנו יודעים כיון זה נובע — מבית הספר, מכור־החינוך של צה"ל, מאמצעי התקשורת ההמו־ניים ולא פחות מכל אלה — מחוויית הגורל המשותף, שהחישלה באיבה ובהפארה של קיץ 67'.

בעקבות זה, אומרים אנו כן להרפייה ה־אחווה הגיאוגרפית הממלכתית הארגונית של חיינו, כפריכים וכהכרחה. באווירה זו, שבה ההשקפות הפוליטיות יוצאות בדיוק את מקומן ונזהרות שלא להעביר יחסי־אנוש ולא להקפיא את שטף החיים והיצירה התוססים — התגברנו על הרבה דעות קדומות ועדה של הסובלנות של העליונה.

●

הייתי רוצה להצביע על כמה שינויים משמעותיים שחלו בצורות השונות של חיי־נו, כפי שעולה מהכרתי ובכל שהעלינו ב־שיחותינו.

ראה נא זה, לכבל — השינוי באופיו, ב־מעמדו הציבורי, בהדימנו ובהיקף־השפעתו של הציבור הדתי בישראל. לקחתי בכוונה, כדוגמה, ציבור שבעיניכה היה לכסל (ואולי אף לסגינה) בימים־עברו, שלפי עצם כהותו צריך הוא לכאורה להיות אחרון להיסחף אל מערכות ההתחדשות של החברה הישראלית. אבל אין הדברים כך, וייתכן כי מבחינות רבות מהווה הציבור הדתי כוח חלוצי בשינוי חיינו לטובה. ראה זאת ההדר הצעיר שלו, עשו זאת עם צה"ל ובמלחמה, עשוהו זאת ה־עליה ברמת־החיים, עשוהו זאת ההתחדדות מהסביבי ההבדלים והדעה. היום אנו מוצ־אים את הנוער הדתי בברכה מעיצה התנח־לה בגוש־עציון ובחברון, בבקעה וברמת ה־גולן. הוא מופיע בכל מקצועות החיים, בתע־שיה ובמדע וברפואה — כמו גם, כמובן, ב־חקלאות מהו ובעסקים מהו. הוא מעורב יותר בציבור הכללי הוא בין ראשי הפורשים ב־קליטת עלייה חברתית והנהגית. הוא חדר ל־אמנות, לבידור, לאמצעי התקשורת, לעתונות, ואם מנהיגיו ורבניו עוד שרויים בריב עם הציבור החילוני, הרי המוניו ובעיקר צעיריו קנו לעצמם יחס של כבוד והערכה, או פשוט וטוב מזה: יחס רגיל של אזרח ל־אזרח.

ראה נא דוגמה אחרת: זה כמה שנים כבר, שההבדלים ברמת־החיים או בשכבה החב־רתית — אינם תופסים הבדלים אידיאולוגיים ומפלגתיים. התנועה הקיבוצית שייכת, לפי רמת החיים והחינוך שלה, למעמד הבינוני־פלוס. שכבת הוצקנים, המנהלים, המנהיגים של ההסתדרות על שלוחותיה, בעורה יפה־יפה בעבורת ה„היי־ליף" הישראלי, ואם יש אצ־לנו התחלות של אריסטוקרטיה חברתית — הרי גם בה יש למפלגת השלטון הפועלית־סוציאליסטית רוב ברור. כאן יתכן שאני כבר גולש על קרקע חלקלקה של תחומי התופעות השליליות בחיינו, אבל צד אחד מן התופעה, לטעות, שייך לתחום החיוב: שחרור חיינו מהשגחת־הכשרות של מכיר המפלגה.

אף כאן, ככל שהגיל נמוך יותר — השוויון רב יותר וההבדלים קטנים יותר. קח קבוצת סטודנטים כלשהי — התוכל לנחש מאיזו אוניברסיטה הם? בלהיותיהם השופעות של בחורי „בר־אילן" בהתירות את הכיפה המרו־גה הקטנה, האם לא תבדילם מעל בחורי ירו־שלים או תל אביב, באר־שבע או חיפה, בית ברל או גבעת חביבה. ומה שנוגע לבנות — הרי כולן יפות כל־כך בשנים האחרונות (אוי!). כולן אופנתיות כל־כך, עד כי באמת מי ילחש לך אם החיוך שקיבלת הוא ביהדיי או שוכבי? דתי או חילוני?

כן, ידידי — מתפוקקות־ההלכה להן מסג־רות קמאות קיימות, גדלה העבירות, מתר־חבת התחושה של „כלל ישראל", ולי, לי זה עושה טוב על הלב.

יש היום יותר פרטיות בארץ — משום שיש יותר כלליות, זהו הפאראדוקס הסוציאלי ה־חיובי בתוכו אנו חיים. ויש היום, משום כך, יותר יוזמה פרטית ברוכה בכל שטחי החיים, מבחינה אי־פעם. יש יותר שדה־דינוק ויש יותר מרחב־גמישה לבעל היוזמה הפרטית ואם מושג זה מעורר בראש ובראשונה אסוציא־ציות כשדה־הכלכלה — לכך אני מתכוון. כן, בשדה הכלכלה יש יותר יוזמה פרטית, וטוב שיש. יוצאי הדור הצעיר בקיבוצים אחראים לכך לא פחות מיוצאי קצונת צה"ל. דור חדש של מנהלים ושל יוזמים, של מחפשי דרכים חדשות ושל בעלי דמיון והעזה הגיע בשנים האחרונות לעמדות ולהישגים לא בדרך המינוי המפלגתי ולא כשליחי ארגון זה או אחר — אלא בזכות כשרונותיהם ושאפתנותם, ולא פחות מכך — רצונם העמוק למצוא דרך קונ־קרטית לתרום את תרומתם לבנין הארץ (כן, סליחה — זה ביטוי מצוין, והיום נתמלא אף הוא תוכן חדש).

אני יודע, כי מושג „היוזמה הפרטית" הוא כמטלית אדומה לעיניך, אבל ידידי — אי־אפשר לקלוט עליה מן המערב ולהמשיך ל־ראות באנשי היוזמה הפרטית מצורעים שיש להרחיקם אל מחוץ לשער. ויתירה מזו: אי־אפשר לקלוט עליה מרוסיה — ולהמשיך ל־ראות בקולקטיביות את חזות הכל במשק וב־חברה. אני רוצה שדברי יובנו כהלכה: יש בה ביוזמה הפרטית יסוד בריא וחיובי, ונגדד לה בתוכנו מהווה תרומה חשובה להתפתחו־תנו הכללית — אלא דרוש משק בריא וכל־כלה מונהגת בחכמה, כדי שלא יתגונן הטוב הזה ויהפך לספיחים של ספילה מזיכותה. דרושה תחרות בריאה, דרוש שוק של קונים, דרוש מאבק על האיכות — אבל על כך עוד נצטרך לדבר. מכל מקום, העובדה שהמשק הקיבוצי הדוהר בהתפתחותו, המשק ההסת־דרותי הגדול משתפים פעולה במאות ואלפי דרכים גדולות וקטנות עם היוזמה הפרטית — מדברת בעד עצמה.

הבוחר לי להביא, לבסוף, דוגמה קרובה? — אחת התופעות הבולטות, ולדעתי החיו־ביות, בחיינו בזמן האחרון, היא נצחונה ה־מוחלט של העתונות הבלתי־תלויה ושקיעתה הבלתי־נבלמת של העתונות התלויה־המפל־גתית. דעת־הקהל שלנו קובעת יום־יום מח־דש, כי היא מעדיפה את רוחב האפקים ואת חופש הדעה — על האנטיפורטיות הישנה של הכיתות הסגורות.

●

כן, אני אומר, כן ברור ומפורש לכל התו־פעות הללו. אבל יש להבין אותן, להבדיל את הטוב הבסיסי מן הספיחים הנלווים, הלא־הכרחיים. יש לרתום את החידושים הללו, יש לכוון אותם, ואז יש להשקילם, ועמם ובתוכם — לחסן מחדש את העקרונות הגדולים של תחייתנו הלאומית, שחיותם לא פגה אף ל־רגע אחד.

יש מן התופעות הללו שכבר התחילו ל־הצמיח את תוצאותיהן, ויש שהן תוצאה מ־שינוי — ומיד גם סיבה לשינוי נוסף. אסיים בתופעה, שדומני כי איש לא ציינה עדיין — אבל היא ממש מזדקרת לעין:

הבחירות האישיות כבר התחילו! על רקע כל אותם שינויים תת־קרקעיים להם הקדשתי את מכתבי זה, מעט־מעט ובכוח גובר והולך, באופן סארטיוני ממש — אנו רואים כיצד בוקעים וצצים אל תוך חיינו הפוליטיים ניצ־ניה הראשונים של שיטת הבחירות החדשה. מה פשר כל החידושים הפרסונאליים המתחו־לים בשנים האחרונות בכל מפלגותינו? ראה נא — מן השמאל הקיצוני ועד „ה־ימין": מה פשר הצמדתו של מאיר פעיל בראש רשימת מקיי השבר... — אם לא כניעה לעקרון הבחירות האישיות? מה פשר עמדתם המיוחדת, המאבקת והמצליחה של עזר ויצמן, אריק שרון — אם לא ההתחלה של בחירות אישיות? מה היא רשימת „העו־לם הזה" — אם לא אורי אבנרי? מה הוא „המרכז החופשי" — אם לא שמואל תמיר? מה, לבסוף, סוד מעמדם המיוחד של אנשי צה"ל במערכת „העבודה" אם לא הוראה בעק־רון הבחירה האישית?

אלא שכאן אנו נכנסים כבר לתחומו של המכתב השלישי — ונצטרך להכות ביחד ל־שבוע הבא.

הגיגא

ההרפתקה

מכוניתו של השר נעצרה באמצע הכביש. גבי כיבה את המנוע ופנה אחורה:

— מצטער, אדוני, שמעת את ה־רדיו...

כלומר, בעת נסיעתם שודר בחד־שות של השעה, כי איגוד הנהגים הארצי החליט על הפסקת־עבודה מיי־דית, למען השוואת שכרם לזה של המהנדסים הכימיים. גבי יצא מן ה־מכונית והלך לאיגוד לקבל עידוד והדרכה, בעוד השר נשאר תקוע באמצע הרחוב הסואן. השר לא התמ־צא ברזי הנהיגה, למעשה מעולם לא התמצא בשום דבר הקשור בכפ־תורים ובטירטור. פעם אחת בלבד, לפני כ־40 שנה נזדמן לו לנהוג ברכב קטן דו־מושבי בלונה פארק, אבל אז היה עוד חקר צעיר אמביציוזי, כמו־זיק כמו כוסמך למדידות קרקע לפי מקצועו. לאחר מכן הצטרף לתנועה, ומאז תמיד צורף אליו גבי כלשהו.

גו, צריך לקרוא להליקופטר!

כן, זאת היתה המחשבה הראציו־נאלית היחידה נוכח הנסיבות ב־11 ישיבת הממשלה בקשר למשבר ה־מלט. השר הסתכל באנשים העוברים על פניו והרגשה מהרה של הרפתקה חלפה במעיו: ה ו א נ מ צ א ב־ ר ח ו ב. קצת הפתיע אותו, שכל כך הרבה אנשים זרים נמצאים בארץ, שכן בלשכות משרדו פגש אך פנים מוכרות מדי יום ביומו. זרים באו בדרך כלל במשלחת או בהמוניהם, כמו ביום העצמאות או בגמר של גביע, או איך קוראים להם, כדור רגלי, משהו כזה...

השר התחיל ללכת על המדרכה לגמרי לבדו, בלי עזרה. בקץ שעה קלה החל להרגיש בטוח, תוך תחושה ברורה, ש כ ב ר ה ל ך פ ע ם ב־ ר ח ו ב! כן, הבליח לפתע בראשו, זה קרה ב־1951, כשנתנגשה משאית לתוך המכונית שלו, אז הלך הביתה ברגל דרך כל העיר. השר מפנה את מבטו למטה: מעבר לכרסו המתנקת הוא רואה את שתי רגליו פוסעות על פני האספלט בקצב אחיד. קיפ־קופ־קיפ־קופ־שמאל־ימין, הרגליים שלו. הוא י ו ד ע ללכת ברחוב. הרגשה טובה. רק הנעליים זרות לו. מעניין הן לצוא־זל, הלוא מעולם לא קנה לעצמו נעליים. בעצם שום דבר לא קנה, מעניין איפוא הנעליים הוזות מעצמן למטה?

השר נעצר לפני חלון־ראווה של חנות נעליים ובוהה לו. תופעה, בלי ספק. מגיחים בעלי גברים ונשים ביחוד, זוגות־זוגות, קבע. בתנופה של גילוי נכנס השר לתוך החנות. זהו חדר מרווח עם מדפים גבוהים וכסאות באמצע. הרבה נעליים מסביב, כמו בירידי. השר לוחץ את ידו של האיש ליד הדלת ושואל:

— מה שיעור היצוא?

— אני לא מפה — כך האיש — מחפש בעצמי זמש עם גומי למטה.

השר בוחן את השטח: האם כל אחד לוקח פה נעליים באופן חופשי או יש מלצרים המגישים? רופא לבוש חלוק לבן ניגש אליו, ושואל בכמה אפשר לשרת אותו?

— שלחו לי כמה דוגמאות — אומר השר בנועם.

רק ברחוב נזכר, שלא אמר מי הוא. אני חייב להופיע יותר בטלוויזיה, מהרהר השר ורושם בתוך פנקסו: „מוקד, אלמוני". הדעה די מאוחרת, יש להתקשר עם המשרד, שישלחו רכב או משהו. השר מדעדש נבוך. הוא אינו יודע כיצד מתקשרים לאיזה מקום, תמיד המזכיר שלו הולך להתק־שר, ודווקא הבוקר נסע לחיפה לס־דר משהו. השר מסתכל סביבו, האם ייתכן שכל הולכי הרגל ברחוב מוכי־רים הם?

פתאום הגאולה צצה מולו באורח נס: ארון זכוכית מרובע עם מכשיר טלפון בפנים. השר נכנס ומוריד את השפופרת:

— תני לי את המרכזיה!

בשפופרת אין תגובה, הקו מת. מול ביתו. ילד בחוץ מראה לו סימנים שצריך לזרוק קודם אסימון. השר נזכר, נכון, הרי הוא יושב ראש ועדת המטבעות של הכנסת. השר נכנס לחנות הסמוכה ומבקש אסימון.

— זה מכבסה — אומר לו קשיש אחד כפוף — לך לדואר.

עולם מבולבל. השר מחפש דואר. בצד השני של הרחוב הוא רואה תיבה אדומה ומיד מזהה אותה על פי צורתה, שלתוך זה זורקים האנשים מכתבים לאחר שכתבו אותם בבית.

— סליחה — הוא שואל אשה אחת בפינה — באיזה צבע עוברים?

הוא זכר היטב שהמכונית שלו עוברת כמעט תמיד בירוק, אבל מה המצב לגבי הולכי־רגל? הוא נסחף עם ההמון לצד השני באדום. ליד תיבת המכתבים הוא מגלה דואר קטן. השר פונה אל הפקיד הרוחץ שם איזו כוס.

— שלח מברק, ידידי, שיאספו או־תי בהקדם..

— צצצ — עונה בעל הקיוסק — אין פה מברקים.

השר משקיף על העתונים בחזית הקיוסק. קשה לו לקרוא אותם בלי סימון. הוא רגיל, שראש לשכתו מצ־ייר בקר־בוקר מסגרת עבה סביב החומר הנוגע.

— כוס גזוז?

השר מניע בראשו, נעשה צמא מן ההליכה הפתאומית. הוא גומע את הגביע האדום עד הטיפה האחרונה ומצב רוחו משתפר. הרפתקה נפלאה, לבדו ברחוב, שותה מיץ. צריך לספר זאת בבית. הקיוסקאי רץ אחריו:

— היי, 45 אגורות!

השר מביט בו בעיניים נוגות. נכון, יש מנהג כזה: לשלם. השר מכ־ניס את ידו לתוך כיסו בתנועה הסס־נית. בטח שאין שם שום דבר, הלוא תמיד מזכירו משלם במקומו, מה פתאום נסע לחיפה?

— שלח... חשבון...

קללותיו הלועזיות של בעל הקיוסק מלוות אותו במנוסתו. משיצא מטווח נעמד השר ונושם בכבדות. לפניו עו־מד דוכן קטן של רוכל, שרוב סחו־רותיו נפלו כבואה והתפזרו על פני המדרכה. השר מתכופף להרים כמה קופסאות סבון, מתוך רצון כן לעזור לאיש הקטן.

— לא צריך — רומז לו הימאי — תשאיר שם, חביבי, תשאיר...

מבטו של השר נתקע בפיגומים גבוהים של בית הולך ונבנה. הוא ראה עד כה רק אבני־פינות. זה מאוד מעניין עכשיו, הבניין, רק רועש קצת. מה והחומר האפור הזה ששופכים שם למעלה על הגג?

— א גיט יונטעף.

זקן מרופט עומד לפניו וידו מו־שטה. מגבית, ללא ספק.

— פנה אל המזכירות, עמיתי.

הפתעה: לאורך הרחוב מתמשכת שורה של חלונות מוארים עם תמו־נות צבעוניות של נשים ערומות למחצה. כתוב משהו באנגלית. השר מרים מבט למעלה. כן, כמו שניחש: ק ו ל נ ו ע! ובכן, כך זה נראה. רצון עז מתגבר בלבו להיכנס פעם ולראות פילם ממש. השר דופק בדלת־הברזל הסגורה. אשה פותלת מודמנת:

— מה.

— רצוני לראות קולנוע.

— לא בבוקר — אומרת האשה — יומית. בארבע וחצי.

— אני עסוק אחרי הצהרים.

— אז תדבר עם אדון וייס...

הנא הלכה האשה. השר מבחין במכונית גדולה וגבוהה במיוחד הא־וספת הרבה אנשים ליד המדרכה. א ו ט ו ב ו ס! כן, נזכר השר, רק שלשום העלינו להם את הסובסידיה ב־11.1 אחוז ממחזורם הדו־שנתי 1971—1972. הוא עולה אחרון לאו־טובוס:

— סע לרחוב הירקון — אומר לנהג — מספר 71.

— לך — משיב הנהג — רד!

עולם משונה, עם חוקים מחורים משלו. השר מנסה לאתר, איפה הוא נמצא בעצם? קשה לו קצת לזהות בלי נקודות־אחיזה בעיר, כגון מלון הילטון, או המסעדה היוונית. האנשים ממשיכים לזרום לידו כאילו לא קרה כלום באותו יום. זה העם, כנראה, ההמונים. זאת אומרת הבוחרים. מעו־נהו! כל אדם שלישי מן האנשים הזרים האלה יצביעו בעדו בנובמבר לפי הסקר. השר אוהב אותם ומאחל להם כל חיי בחיים. הוא סוציאליסט משחר נעוריו.

— השלנו שני מענקים חד־פעמיים מ־23 בינואר..

הנהג חזר, השביתה נגמרה, שניהם נכנסים למכונית השחורה.

— סע, גבי, למשרד.

המכונית הגדולה מזנקת קדימה. השר חוזר מן הפלאנטה אל עולם המציאות היומיומית.

א. קישון

מבצע נושא פרסים
של מעריב לנוער
מירוץ המטמון
המירוץ ייערך ביום ב', 27.8.73, בשעה 10 בבוקר.
מקום ההתכנסות: בית „מעריב", רחוב קרליבך 2, תל־אביב.
המשתתפים: בני 13—17 בלבד.
הזוכים יזכו בפרסים.
● פרס ראשון: רדיו טרנזיסטור
● פרסים 2—6: 5 תקליטים מאריכי־נגן
● פרסים 7—11: 5 ספרים
הוראות מדויקות יינתנו במקום.

התאגדות ישראלית לברידג'
סניף תל־אביב
מודיעה על פתיחת
קורס ברידג'
למתחילים
ביום א', 26.8.73, בשעה 20.00, במועדון „דוכס", רח' קרליבך 23.
הרשמה ופרטים טלפונית 288580 אחה"צ (משעה 16.00) או בערב פתיחת הקורס במקום.

להשכרה באשקלון
בית מלון מבוסס
עם אולם מפואר לחתונות, מטבח משוכלל, חדרים לישיבות, צוות מנוסה, רשת לקוחות ענפה.
בדבר פרטים לפנות טל. 03-232837 משעה 16.00.

אוניברסיטת בר־אילן
המחלקה לפסיכולוגיה
מודיעה על
שלושה קורסי השתלמות ברמה מתקדמת
(POST GRADUATE)
שייערכו אי"ה בשנת תשל"ד
א. 3604־0 פרקטיקום מתקדם בפסיכותרפיה רוג'ריאנית — המרצה: דוקטור יעקב פרנקל.
ב. 3605־0 סמינר מתקדם בפסיכותרפיה משפחתית — המרצה: דוקטור משה קליין.
ג. 3606־0 עריכת סקרים ומחקרי שדה בארגונים — המרצה: פרופ' בנימין שניידר, מרצה אורח מאוניברסיטת מרילנד (הקורס יהיה באנגלית).
ההרשמה לכל אחד משלשת הקורסים מוגבלת לבעלי תואר שני, לפחות, בפסיכולוגיה, או במקצועות קרובים, והיא מותנית בהסכמת המרצה.
שכר הלימוד לכל קורס — 300 ל"י.
המעוניינים בפרטים נוספים ובהצגת מועמדותם להשתתפות בקורס יפנו בכתב עד 15.9.73 אל שור ראש המחלקה לפסיכולוגיה, אוניברסיטת בר אילן, ר"ג.

מזוג אויר לכל מכונית
במחירים ללא תקדים
כולל הרכבה ואחריות לשנה
אמקור
מזוג אויר בע"מ
מזגני אויר למכוניות
החברה הגדולה בישראל למזגני אויר למכוניות
תל־אביב, רח' פישמן מימון 16 טל. 228166
לכבוד
אמקור מזוג אויר בע"מ רח' פישמן מימון 16 טל. 228166 תל־אביב.
אבקש לקבל פרטים נוספים אודות מזגן אויר למכונית, בלי כל התחייבות מצדי.
שמי ______ כתובתי ______
מס' הטלפון ______ שם המכונית ______ סוג המכונית ______

הפתן הקדוש

הכל ביהודים י' עלה הקריאה ממי שומרי ומות־העולם הגרמים נגדנו, מתיבת אלף־המוכיים של ה־איסטריזור, את כל אצבעותיהם מגר־דות האכמה.

„הכו ביהודים" עונה אהליהם כהד קול בעיני ארגון התנועה הבינלאו־מי על גדות הסנם לורגם.

„הכו ביהודים" נותנים אנשי הג־בא הארם אצב־עותיהם בין הגי־בין ושורקים, כ־נערי הסקר, באצטדיון הכדורסל שעל בהר־מוסקוה.

„הכו ביהודים" כותבים ורבוטי הג־בילות, עורכי „אל־אהראם", ומספרים בשבת המנורון הסופי.

אין לך פילוסופיה ששנאת־ישראל לא נתקמצה בה, מאז ועד עתה, אך פילו־סופיה היא עוף, שמתוכו מחליק נחש־השנאה ונשלף תמיד זה.

תנו בתוך פיו, הוא חוזר ומקיש ב־ימים אלה מזרחנת עשרים שנה. שנאת היהודי ה ב ו ז י בשולה כבר אמר גוף, בצדי ההיסטוריה, שלמה כאצבע־של־כסיה. מבהיק בכל סבעותיו, נוצץ ב־שמש שלום־העמים, הוא כורך עצמו עוב סביב העולם, מ ת ו ו ה בעורו החדש: שנאת היהודי הגאה, בן־התורין!

המזוזה

על „המזוזה", תיאטרון סטירי, ישר־אלי, הקצב את שעותיו עם שער־תינו, חולם אני, בעצמותי, שנים וירחים.

עד שאני קם ממשכבי, יורדים עלי יום־יום מצא צמוף־הבוקר. בין הביצה ולקפה אני מניח את ידי כנגד לבי וכבר כותנתי לתת, נושפת דם.

אני מיצב את עמידתי במלחמות־ההתשה, המוכרות שלי, ומגנה למנוצא בי מלה טובה, זכר למעשה טוב, סימן ברכה בחיינו, לשוא.

קם משולחן־הבוקר ויוצא לדרכי ועת, אבותי, בקרבות עם בתבר־הפלסתר, כרובות, פצעי פתוחים.

אני פותח את הרדיו ומוצא עצמי ברחוב האמנות־הזולה, שאינה מוסיפה הרבה לגאוות ואהרת שבי.

סופי־שבועות חייב אני לחול לאולי־מפרנים, בבית־החולים האוניברסיטאי של הכמי הבקורת הפליחה חומי שולת, עצבי רופסים.

מתרפפים, ביחוד, בתיאטרון, לילה־לילה, בבורגע אור בבית־שנאת יהש־מנו. המלגות לקנה־גבול־השירים־שפו האכובנה, שוטט הראשה. לא די לי שה־שחקן מוסמר, מתוגן כאלקם ביניים ממסב לנו שמו מעבר לים, דומה סימנטית של חיטלר, היטלר כאהם, שילדי השדש מעלים את רודפי „ישו סופרסטאר" ב־רוח מזנות המאסון והמגישים של אוברמרגאו — חייב אני לשמוע את שנאת עצמנו משוחקשת גם על במד־ינו, כאנת חלול! שנים על שנים לא צפיתי במחזה שיש בו כבוד לאומה, גאווה על השגיה, הבנה לגדולה!

עלה על דעתי שאנו אלי, השעה ליטול משמאה־ורדים ובצר קדר־הצבכיש התלויים בפינות ביתנו, הפרץ לרות, לכבר סוף־כל־סוף גם את הרצפה, לצור, במלים אחרות, רעל לפני עכברים ול־דסס את כיסי־הגידרה של משפשי ה־גיולים.

הסטירה, לעואול, היא מקל שתי קצוות. כשם שאפשר להפוך בה, באמר את ראש המסריוסים, שהוא לדברי יל־די „כלכותאי", „היירי", מפלטו המהורן של הנבל, אפשר גם לקרצף בה את גב־הקף של ילדי הצאוגרד, הסבורים שכך הוא באמת רק משום שכך באה לצעירים לאמר...

את המסכה הואמללה, המובאות אלינו מרומץ, של מנוזצי והמות הסאבו — שאבו לא שלנו, וההמות לא שלנו — מצוים אנו לקרוע סוף־כל־סוף מעל פני המסכל בתיאטרון ואין לנו דרך לקרעו אלא דרך התמוד השנון, הסטי־רה.

מי ילך לנו, איפוא? מי יציב את ה מ ז ו ז ה בפתח מעונו ויסוד לנו בכך את שרי אוף־ברוזוני, מאוף־ברוזוני ש־אינה קיימת?

לא בני־הטובים שלנו, חושש אני לאמר, דוברי הסלאנג הצבעי, ילדי ה־מדינה־שמדינה, נביאים־שמביאים, מרד מפלוחי־שמופלדור! ספק אם ירצו לשמוע על ספירה שאין בה ביבים, אס־פרי של שירי־אורגים, הלבאוריים של הוזרי־בולות. צוינו הצעירים והניכי אוף דיזנגוף, ראשי המדברים על במד־תינו, הם אבידה ששוב אינה חוזרת.

ו ד א י לא זקפי התבורה, וחיקי ה־שוקנים, אינם יכולים להרשות לעצמם באקלימנו זה — קצת מאהבנים של אוהבת־ישראל.

אך שומע אני על יהודים, שנכנסו אתמול לאצטדיון הכדורסל שבמוסקוה, הניפו כרזות, הביאו פרחים ועודדו את רוח אנשינו בשם אהבתם.

רק הם וכל אשר כ מ ו ת ם, חושים בסתר באו, רוסים יהודי־נגן, דהום־אמריקנים יהודי שוק, צפון־אמריקנים יהודי זמר, פולים הודים. אם ירצו בכך, יקימו, יבאו לילדי־המשי מפונקי שלו־שה דורות, את פרצופם בראי. יוכיחו לנו שלא הכל בארצנו הבל, לא בושה היא לאהוב את עמך, לא חרפה להתג־אות בשבת ציון. שהמדינה אינה שמ־דינה וקרומפלדור אינו שמופלדור.

שמנוזוף להלום כאן מלחמות כרי־שים, או אינדיי־בים האשר להת־גלגל מות שולח־נות מנחוק לבר־אה בדקותם ה־מוזמרת!

ובהצבעתי — אני עומד.

פיליפ בן
הדילמות החדשות של קיסינג'ר

ניו־יורק, שלגראפית

במנוחו יהודי יליד גרמניה, שעדיין מדבר במיבטא גר־מני בולט, למשרת שר חוץ, המגן נשיא ארצות הברית שלל אף פרשת ווטרגייט נשארה מדיניות החוץ הבעיה הראשונה ב־מעלה של ארצו.

ריצ'ארד ניכסון מקווה, כי יחסי ארה"ב עם העולם — הקשרים עם שני הענקים ה־קומוניסטיים, מזה ועם מערב־אירופה מאידך, תפקידה של אמריקה בדרום־מזרח אסיה, ב־מזרח התיכון, באמריקה הלאטינית ובאפ־ריקה — יהיו הנושאים המרכזיים בתקופה שנותרה לו בשלטון, עד 1977, ויעסיקו את דעת הקהל עד כדי השתכחות מהירה של פרשת ווטרגייט העגומה.

כמובן, ניכסון עלול להיתקל בקשיים רבים בנסיונו לשכנע את הסנאט, שבו יש רוב ברור לירריביו, לאשר את מינויו של אדם שלא נולד באמריקה לאחת המשרות המשר־בות ביותר בארה"ב. אלא שיש לו נימוקים חשובים. המינוי ייחשב גם בארה"ב וגם מחוצה לה כתורה למציאות: בשנים האח־רונות היו לארה"ב שני שרי חוץ, אחד ל־הלכה ואחד למעשה.

ויליאם רוג'רס הירבה לנסוע ולחתום על הסכמים רבים, אלא שההסכמים החשובים ב־אמת, כגון הסכם פאריס שסיים את מל־חמת וייטנאם ואת המעורבות האמריקנית שם, נחתמו רק אחר ששר החוץ האמריקני דה־פאקטו — הנרי קיסינג'ר — בילה חוד־שים רבים בהתמקחות על כל תג.

שנית, הסנאטורים כבר מצפים זמן רב לחקור ולשמוע מה בפי האדריכל האמיתי של מדיניות החוץ של ניכסון, האיש ששוחח עם ברז'נייב, צ'ו אן לאי ולה־דוק־תו. אולם עד עתה סירב הנשיא ניכסון להציג את יועצו לפני הסנאטורים, והם נאלצו להסתפק במה שאמר הוא. עתה, כשר חוץ לכל דבר, ידבר הנרי קיסינג'ר עם חברי בית הנבחרים והגישה אליו תהיה חופשית.

■

אף שהסיבה המיידית לפרישת רוג'רס היא סירובו לתמוך תמיכה מלאה בניכסון בכל, ובראש וראשונה בעצה בפרשת ווטרגייט, ברי שאיש זה, הנוהג שייך תמיד ויודע כי אופטימי מושבע, לא הגיע מאושר זה מכבר. האיש הוא חש, כי זמן רב לועגים לו ב־ושינגטון כשהוא מתיימר להיות שר החוץ אף ש־הכל יודעים ששר החוץ האמיתי הוא הנרי קיסינג'ר?

בוושינגטון מספרים, כי רוג'רס התרגש מאוד בהלסינקי שעה שנפגש עם שר החוץ המזרח־גרמני, אוטו וינצר, כיוון שזמן רב אין אף שר בעולם מתייחס אליו ברצינות, וכי באמריקה ביקר בפראג כיוון שמקומות רבים אחרים, שבהם הוא רוצה לבקר שמורים לקיסינג'ר.

רוג'רס, המכונה בפי רבים „אופטימיסט התאר של ממשל ניכסון", אינו מרוצה מ־מצב זה. הוא יתנע כידידו הקרוב של הנשיא ניכסון, כאדם שהכיר בו גם לפני 20 שנה, שעה שניכסון, חבר הקונגרס הצעיר מקלי־פורניה, „רץ" לראשונה לצדו של אייזנהאואר בבחירות 1952, כמועמד לסגן־הנשיא. לדעתו הוא ראוי ליחס טוב יותר ולכבוד רב יותר.

במשרתו החדשה יזכה קיסינג'ר הרבה כבוד, אך גם ידע הרבה צרות. כיועצו של הנשיא היה אחראי בראש ובראשונה ל„שלום בכבוד" שאיפשר את פינוי הכוחות האמרי־קניים מדרום־וייטנאם. אך באמריקה גדל ה־הולך הספק אם אכן מדובר ב„שלום" וב־„כבוד".

אם תיפול קאמבודיה בידי הקומוניסטים או תחזור לידי הנסיך סיהאנוק, שירשה לחיילים צפון־וייטנאמים להשתמש בארצו כדי להסל סופית את המשטר בסייגון, עלול שר החוץ קיסינג'ר לאבד את השם הטוב שרכש כ„עושה שלום" בהיותו יועץ הנשיא.

■

המשימה לעמוד בקשרים הן עם מוסקווה והן עם פקינג עלולה להיות קשה ביותר. עד עתה יעץ קיסינג'ר לניכסון כיצד להיבנות מהקרע בין סין לברית המועצות בלי מעור־בות יתרה. עתה רוצה ליאוניד ברז'נייב למ־שוך את ארה"ב לצדו, בדעתו שיותר מכל דבר אחר עלולים הסינים לפחוד מקואליציה של האדם הלבן — של האימפריאליזם ה־קפיטליסטי והאימפריאליזם הסוציאליסטי — נגדם.

ברז'נייב גם זקוק עתה מאוד, אולי יותר מאשר אי־פעם בעבר, להון אמריקני, למכו־נות ולטכנולוגיה אמריקנית. הוא רוצה ב־משאבים אמריקניים לפיתוח סיביר לא רק כיוון שהכלכלה הסובייטית נעדרת אמצעים, אלא גם מכיוון שהופעת אמריקנים כ„שליחי רוסיה" בסיביר, שטח שסין טוענת לבעלות עליו, שכן הוא „גזול על ידי הסכמים בלתי־הוגנים", תיחשב כנוכחות להתקרבות מוסק־ווה־וושינגטון.

באנוירה האמריקנית הנוכחית של התלה־בות כביכול, מדו־קיום עם רוסיה, יקשה מאוד על קיסינג'ר להמשיך במדיניות ה־„סימטריה" כלפי שני הענקים הקומוניסטיים, שהיא המדיניות היחידה העשויה להבטיל לארה"ב פירות רווחיים לאורך ימים.

בשני עברי האוקיאנוס האטלאנטי נחשב קיסינג'ר כאמריקני המכיר את מערב־אירופה טוב מכולם. עם זאת, נתקבלה תוכניתו ה־אמנה לבריות בין מערב־אירופה וארצות־הברית בפאריס, בלונדון, ברומא ובבון בבי־קורת. ובלעג. מרבית מנהיגי אירופה רואים בקיסינג'ר איש שלימד את האמריקנים כיצד הם יכולים להמשיך להיות מעצמת־על אף בלי תמיכת מערב־אירופה, ובין אם גישה זו נכונה או לא, ברור שאי־האמון שרוחשים מנהיגי אירופה לקיסינג'ר עלול לחבל במ־דיניות החוץ שלו שם.

■

כיועץ הנשיא ניכסון העדיף קיסינג'ר ל־התרחק מכל תפקיד גלוי בעיצוב מדיניות החוץ האמריקנית במזרח התיכון. זה מובן. יהודי שהיטלר „שיכנעו" לעבור לאמריקה לא רצה של „האסטבלישמנט" (לבנים, אנגלו־סקסים, פרוטסטאנטים) הרבים שבהנהגת ממשל ניכסון תהיה סיבה לרטון: „היהודי הזה צריך להיות שר חוץ בתל־אביב ולא ב־וושינגטון".

אלא שקיסינג'ר, תלמידם של מטרניך ו־טאליראן, גילה בשלב מוקדם למדי כי תמיכה בישראל הסייע לארה"ב לזכות בזול בעמדת־כוח חשובה כנגד רוסיה, התומכת במזרח ה־תיכון ב„סוסים" חלשים, האוכלים הרבה ו־נותנים מעט.

עתה, לא יוכל קיסינג'ר להישאר מבחוץ. יהיה עליו לדבר, יהיה עליו לייעץ לניכסון אם לקבל את דעתם של רבים, כי אולי אין סאראת והוסיין צריכים ליהנות מ„מדיניות מאוזנת" אמריקנית, אך פייסל הסעודי זכאי לכך. שכן פייסל אינו זקוק לדולרים נוספים, ואם ימכור לארה"ב נפט, הוא זכאי לתמורה, היכולה ללבוש רק צורה של גי־לויי „רצון טוב" של האמריקנים כלפי ה־ערבים.

קיסינג'ר זוכר השבוע רשמית כממלא תפקיד שעשה בו שנים רבות, אך בד בבד עם זאת נטל על עצמו משא כבד — לשקם את מעמד ארה"ב בעולם אחר שנולש מאוד בשנים האחרונות, שבהן נחשבו חיוך בעיים וכמה מלים אופטימיות כמלים גרדושות למדי־ניות.

הפרט הקטן

חנוך ברטוב
אוניברסיטה לכל אדם

השבוע קיבלה ממשלת ישראל החלטה משמעות מאוד: ניתן אור ירוק להקמת „אוניברסיטה פתוחה" במסגרת של תכנית ניסויית, שתנוהל על־ידי „קרן הנדיב" ו־תמומן על־ידה. הניסוי יתחיל בתשל"ד, ואם יעלה יפה, ישולב במערכת ההשכלה הגבוה של ישראל.

ולמה שלא יעלה יפה? לנגד עינינו ממעל קודם של אותה קרן — „הטלויזיה הלימודית" שהוכנה היטב והיא פועלת בהצלחה. לנגד עינינו נסיונן הטוב של מדינות אחרות, כדברי יגאל אלון, שר החינוך והתרבות, בהסבירו את ההצעה שהניח על שולחן הממשלה: „ה־אוניברסיטה הפתוחה בחלה הצלחה באנגליה ובארצות אירופה אחרות ועתה אף מתפתחת בארצות הברית. היא בעשותה לגורם חיוני במערכת החינוך הגבוה בזמננו. לא רק שה־אוניברסיטה פותחת הזדמנויות לאוכלוסיה הר־חבה שלא יכלה לקבל חינוך גבוה עד כה, אלא שאף עלות הסטודנט בה קטנה מעלותו במתכונת הרגילה".

העיקר, הייתי אומר, יש כאן חריגה מן ה־שגור. נסיון לפתוח פער אמיתי ועמוק במער־כת החינוך שלנו. ועדת מומחים זרים, בראשותו של פרופ' שראם, שנתמנתה לפני שנ־תיים והגישה המלצותיה באוקטובר שעבר, ציינה שאין כאן „תרופה־פלא לכל הצרכים החינוכיים בישראל... מוסד חדש יכול לקחת רק לתרום תרומה. לא לפתור הכל". עם זאת הטיבה והועדה להצביע על העיקר בהערות הלוואי להמלצותיה. אוניברסיטה כזאת „עשויה לתרום תרומה משמעותית לישראל ב־רגע זה בתולדותיה, בכך שתמציא הזדמ־נויות לימוד באותן נקודות בחברה הישרא־לית שבהן הן דרושות ביותר, בעיקר לקידו־מם של אנשים וקבוצות מקופחים".

העיקר הוא בזה, שיש כאן צעד משמעי ב־כיוון המבוא את מה שבתקופה ציונית פתוחה היינו מגדירים כ„רוחה של תנועת העבודה".

●

כאשר קראתי על החלטת הממשלה עלתה בזכרוני פגישה אחת שנתקיימה לפני ל־מעלה משש שנים בין יגאל אלון לבין מי שהיתה אז כשר התרבות בבריטניה, אלמנתו של איש הלייבור הגדול, אנייורין ביוואן — הלוא היא ג'ני לי. באותה שיחה, דיברה ג'ני לי בהתלהבות על „האוניברסיטה של גלי האתר" שהיא ראתה בה לא רק דגל אישי שלה, כי אם אחד מאותם שינויים שהכבים הלייבור לחברה הבריטית אשר נהפכו לנכסי צאן ברזל שלה. כאשר נשאלה על הרגשת איש האגף השמאלי בממשלה, שלא עם כל מעשיה היא שלמה, ענתה — בצד החיוב — את המפעל הזה של השכלה לעם.

באותה שעה לא שער יגאל אלון — ואש־שני — שהוא עתיד להיות שר החינוך והתר־בות דווקא. אך כשעיינתי עכשיו בדין־וחש־בון של „ועדת ליפסון", זו שעליה התבססה תחילה הן הבנית זו והן התכנית להקמת רשת מכללות, הועלת ומתבצעת גם היא, התברר לי, שועדה זו מונתה בראשית מאי 1970, חודשים אחדים בלבד אחרי שנכנס לתפקידו. כבר בסופה של אותה שנה הגיש פרופ' שני־אור ליפסון דו"ח ביניים ראשון על „המכללות כדרך חינוך המובילה בצורה חלקית או מלאה לקראת תואר אקדמי", ובמארס 1971 הוגשה תכנית ניסויית להקמת אוניברסיטה פתוחה בישראל. בראשית דצמבר אותה שנה כבר קיבלה הממשלה את הצעת קרן הנדיב למנות ועדת מומחים בינלאומיים שתבחן את הרעיון. אך לאמיתו של דבר לא אשמה הצעת „ועדת שראם" כבר בספטמבר 1971.

בלשון אחרת: ההחלטה שנתקבלה השבוע מסיימת את השלב הראשון, ולא מתחילה אותו. עכשיו מתחיל המעשה.

●

מה נוח זו ראויה לציון משום שבשנים הא־חרונות גברה הנטייה מצד מגמה הפוכה. הממשלה מפגינה משאבים גוברים והולכים — ביחס מראיג הן לתקציב החינוך הכולל והן להשק־קעה לתלמיד יחיד — למוסדות ההשכלה ה־גבוהה.

אף שכבר נחשדתי בעבר ע"י אנשי אוני־ברסיטה, בתגובה למאמרי על החינוך הגבוה, כ„אויב" של אוניברסיטאות או פאקולטות ידועות, באמת אין דבר רחוק יותר ממני, ואני עצמי זכיתי ללמוד בירושלים בשנים שהן הצופים אילכם מעטים מאוד. היינו אז מעות משכבה מאות, והחלק העשרים ממספר תלמידי האוניברסיטה העברית בעבור כיו־שנים. השאלה הרצינית — וזו נשאלת בחו־גים אקדמיים — איננה רק כמה חשוב יותר ברגע זה למדינה ולחברה הישראלית. השאלה היא אם אין אפשרות להשיג ח ל ק ממטרות החינוך הגבוה בדרכים חדשות, אשר בקליטה מנצלות אחת יפילו כמה צפרים.

השנה יגיע תקציב האוניברסיטאות לפחות ל־700 מיליון ל"י, מתוכן יותר מ־500 מיליון ל"י מקופת הממשלה. תוכנות שעה שהתק־ציב הכולל של משרד החינוך והתרבות יגיע לשני מיליארד ו־111 מיליון ל"י. בשנת 1963/4 היתה ההוצאה הלאומית הכוללת ל־חינוך 466 מיליון ל"י, ולחינוך אקדמי 50 מיליון ל"י. אינני מומחה גדול למספרים, וידוע לי שיש הבדל בין תקציב המדינה לבין ההוצאה הלאומית הכוללת. אך גם כך ניתן לראות את השינוי העצום בפרופורציות. הרף הגידול המרשים במספר התלמידים באוני־ברסיטאות, אינם מהווים גם היום אלא 5 אחוזים ואילו חלקם בתקציב הכולל גדול פי כמה. ניתוח מדוקדק נדרשים של צד זה — ומשמעותו החברתית והרגרסיבית — מצאנו במאמרו של פרופ' שלמה אבינרי ב„מעריב" כאן היותי רוצה להצביע על היבטים אחרים, המוצגים היטב בדו"ח ועדת ליפסון.

●

מי הם האנשים העשויים ליהנות מחינוך על־תיכוני, אם במכללה אזורית ואם ב־אוניברסיטה הפתוחה?

במוסדות הקיימים לחינוך על־תיכוני (בתי־מדרש למורים ובתי־ספר לאחיות, הנדסאים, מינהל ואמנויות) לומדים כ־16 אלף תלמי־דים. יחד עם האוניברסיטאות מגיע מספר ה־תלמידים לשישים ושבעה אלף. יחד קולטים מוסדות אלה כ־19 אלף תלמידים בשנה, כ־מספר הכולל של בוגרי כיתות י"ב, בכללם כמעט כל בעלי תעודות הבגרות.

האוכלוסיה שמחוצה באים הלומדים ב־מוסדות על־תיכוניים הם, לדעת הועדה, בני 18 עד 34. מתוך אוכלוסיה זו לומדים בצורה זו או אחרת רק כעשרה אחוזים, ואילו 550 אלף איש אינם לומדים כלל. שני שלישים מציבור גדול זה לא היו יכולים להתקבל ל־מוסדות הקיימים — גם אילו היה להם רצון — משום שאין בידם תעודת בגרות או תעו־דה שסיימו לפחות 12 כיתות.

אבל כלולים גם כשבעים אלף איש שאינם לומדים אף שהם בעלי השכלה של 12 כתות ומעלה ועוד כ־165 אלף שהם בעלי השכלה של 11—12 כיתות. מחקר שנערך על „תרבות ישראל 1970" גילה, כי מתוך ציבור גדול זה מבקשים 30 אחוז להמשיך בלימודים, ועדת ליפסון מעלה השערה שרצון כזה קיים גם בקרב בעלי השכלה של 9—10 כיתות (עוד כמאה אלף נפש).

לשון אחרת: מצד אחד זוכה הרוב המכ־ריע של בעלי התעודות המתאימות לחינוך על־יסודי האקדמי, אך ישנו ציבור גדול מאוד של אנשים „שאינם לומדים אך חפצים לרכוש השכלה על־תיכונית וגבוהה, (אלא) הם חסרי התעודות מתאימות או שדרכם להש־כלה העל־תיכונית הסמה מטעמים גיאוגרא־פיים, כלכליים, משפחתיים וכדומה".

●

צריך להוסיף עוד פרט אחד או שניים בשביל להבין כמה חשובה וכמה דרושה התמורה בגישה לחינוך העל־תיכוני.

האוניברסיטאות הגיעו פחות או יותר למי־צוי כושר הקליטה שלהן, שהרי הן קולטות כמעט כל מי שממלא אחר תנאי־הקבלה ו־אפילו ציונו אינם מעולים. כיוון שכך, מוק־דשים מאמצים גדולים לרמת־השכלה שציונן היה לשורתה היטב במכללות לסוגיהן. ייתכן היה לשורתה היטב במכללות לסוגיהן. אילו נפתחו לצעירים אפשרויות חדשות להשכלה על־תיכונית בסיסית, אם לשם קבלת תואר ראשון, אם לתעודה פרופסיונאלית, אם סתם להרחבת־הדעת, ייתכן מאוד שהאוניברסיטאות היו גם הן יוצאות נשכרות מן הבחינה האקא־דמית, ותקציב החינוך הלאומי יהיה מתחלק בצורה נבונה קצת יותר.

רשת מכללות כזאת תעלה את יוקרת החי־נוך העל־יסודי, תפתח פתחים רחבים להשכלת מבוגרים המבקשים „הזדמנות שניה" להש־כלה, תיהפך למין מוקד רוחני־חברתי אזורי ותבלום את הנהירה הלא־מבוקרת אל האוני־ברסיטאות הגדולות.

בהתאם לדו"ח ועדת ליפסון, המדגישה את ערך הלימוד לקראת „תעודה", יהיה למכללות אלה מרכז ארצי משלה, בלתי־תלוי באוניבר־סיטאות, אך קשור אל האוניברסיטה הפתוחה, שועדה זו מעידה לה מטרה מוגבלת להכ־שרת מורים לחטיבת הביניים והטיבה ה־עליונה של החינוך התיכון במקצועות כמו מדעי הטבע והמתימטיקה. האוניברסיטה ה־פתוחה תדריך את המכללות ותעזור להן על־ידי פיתוח שיטות הוראה מתאימות.

●

הגישה של „ועדת שראם", כך נדמה לי, מבהות היטב את עיקר הבעיה בשעה שהיא שמה את הדגש דווקא על רעיון האו־ניברסיטה הפתוחה, להבדיל מן „הקאמפוס" המסורתי — אם זה של האוניברסיטה אם של המכללה, „אדרבה, המדינה כולה תיהפך ל־קאמפוס של האוניברסיטה לכל אדם (השם המוצע ע"י הועדה), וכל בית או מקום־מגוש יוכל לשמש כאחת מכיתות־הלימוד שלה". מהר, אך מעודד מאוד, לשמוע דווקא מפי זרים ניסוחים שרצים היינו לשמוע מפי ראשי אוניברסיטאות שלנו. כדאי לצטט:

„במקום שנקודת־המוצא שלה יהיו הבחי־נות והמסורות, תצא מצרכיה של ישראל ושל העם הישראלי אשר אותו תוכל לשרת. ואחת התרומות הגדולות שלה, כפי שרמזנו, עשויה להיות בהדרכה תוך־כדי־עבודה של מורים, בעזרה לתלמידים לעבור את המכשול האחרון"

(סוף בעמוד 25)

אירופה קומפלט

מאת מנחם תלמי

הביטו, הביטו! מי זה בא לנו פה זקוטו! אהלן זקוטו! איפה היו הפנים היפים שלך בכל הקיץ הזה. איך הבנאדם נעלם כל הקיץ. לא שם לנו על הבריכה, לא מתכופף לנו על החול, לא יושב לקחת בריזה על הבלקון של התורכי. איפה היית יא ברבוז יאללה, תיקח כסא. נזמין לך סופר־קליל אחד. איזה חולצה שם על עצמו הגבר. ואללה, סופר־שיק. ותגיד יא זקוטו, למה לא היינו רואים אותך כל כך הרבה חודשים?

— לקחנו קצת אויר בחוץ.

— בחייך! היית צרפת?

— אירופה קומפלט.

— איך קומפלט?

— הכל, חביבי. מלמטה ולמעלה.

— צרפת?

— קרענו אותה.

— גרמניה?

— הרמנו אותה.

— שברתם בילויים, הא?

— בלי שעון, בלי חשבון.

— ואללה ממור. הולנד?

— אוף־דה־ליין, חביבי.

— זה הולנד איפה שיושבות הצי־ילות בחלונות של החנויות?

— אמסטרדם, חביבי.

— באמת יושבות בחלונות? כמה לוק־חות אלו פיצוב, הרבה כסף?

— מה חשוב הכסף. חשוב הסחורה. ומי שאין לו כסף יותר טוב לו שיעשה שירים על זנזל של גודרון.

— איך היית מדבר שם זקוטו? אינג־ליש?

— שם הבנאדם לא מדבר. שם הכסף מדבר בשבילו.

— גם כן שוויצריה היית?

— אירופה קומפלט. גם ליכטנשטיין.

— איך אמרת?

— ליכטנשטיין אמרתי.

— לך אתה. ליכטנשטיין זה בנאדם.

— מי אמר לך?

— מכיר אותו. היית עובד אצלו ב־חנות צמיגים.

— מנפוס! ליכטנשטיין זה רפובליקה.

— איפה?

— שוויצריה אתה יודע איפה?

— בטח יודע!

— איפה?

— איך אני אגיד לך פה איפה זה שם? אני חושב על הגבול של אירופה וגרמניה.

— מנפוס!

— מה ליכטנשטיין?

— זה רפובליקה. כל אחד שאתה רואה שם ברחוב יש לו בנק.

— מה זה רפובליקה?

— זה כמו הארץ, אבל הרבה יותר קטן.

— כמה קטן?

— כמו התקווה ועוד חתיכה קטנה משכונת־עזרא.

— לא פונקציה.

— כל אחד יש לו שם בנק.

— אז יש קצת חבר'ה מה שעובדים על הבנקים?

— מנפוס! כל אחד יש לו את הבנק שלו. למה שיעבדו על הבנקים של ה־אחרים?

— מלא בנקים, הה? לא שיגע לך את השכל לראות כל כך הרבה בנקים? תגיד זקוטו, סגורים טוב הבנקים? עם ה־אלקטרוניקה הכל התגנוריש?

— סגורים טוב. תיקח סיגריה, תגוח.

— מה זה סגורים טוב? נגיד נגוורי, לא יפתח אותם?

— תגוח, חביבי. שם זה לא תל־אביב. לא פותחים כל כך מהר.

— פאריס היית?

— אוף־דה־ליין!

— הכי יפה שמה, הה?

— הכי יפה המבורג.

— היית המבורג גם כן?

— אירופה קומפלט.

— אז זה נכון מה שאומרים שהמבורג זה עיר שהכל שמה בית־זונותים? אין חנויות, אין משרדים, רק בית־זונותים?

— בטח יש. אבל הכי הרבה מועדו־נים ובית־זונותים.

— אז קורעים שם בילויים?

— קורעים זה לא מלה. הבנאדם בא להמבורג לא צריך יותר לחשוב על הגן־עדן. יש לו את זה שם על היד. הכל מה שרק הראש שלו חולם.

— בחיי משגע אותי. תגיד, זה רחוק המבורג מליכטנשטיין?

— איזה שלוש פעמים תל־אביב — חיפה.

— באמת לא רחוק. אז אפשר לקרוע בנק בליכטנשטיין בלילה, להיות בבוקר כבר בהמבורג. חשבת על זה?

— תיקח סיגריה, תגוח.

— ואללה, מצית יפה. עובד אלקט־רוניקה. כמה עלה?

— לא יודע. מתנה.

— מי?

— שמעון בן־קודש.

— בחייך! ראית את שמעון בן־קודש? כבר עשר שנים לא שמענו עליו. מה עושה?

— כסף, ערימות של כסף.

— בארים?

— לא, תעשייה.

— בן־קודש תעשייה? אתה צוחק עלי. איזה תעשייה?

— בחורות.

— אז תגיד בחורות, למה אתה אומר תעשייה?

— אני אומר תעשייה, אז זה תעשייה. עושה בחורות.

— אתה צוחק ממני. איך עושה בחו־רות?

— כפלאסטיק עושה.

— איך מפלאסטיק?

— בגודל טבעי. תעמוד כמו כבנה לא תדע שזה לא בחורה באמת. הכל בדיוק. שערות, עינים. שמים אותה ב־חשמל, עושה הכל מה שבחורה עושה.

— אתה צוחק. קונים את זה?

— לא מספיק להוציא מה שהשוק אוכל.

— בחייך! איך אנחנו פה על יבש והחבר'ה שם מספיקים חיים. זה בהמ־בורג התעשייה שלו?

— פרנקפורט.

— פרנקפורט זה גם כן רפובליקה?

— פרנקפורט זה גרמניה. כמו איפה ישראל.

— יש בנקים בפרנקפורט?

— הכי גדולים בעולם. הכי קטן כמו אצלנו מגדל־שלום.

— סגורים טוב?

— תיקח סיגריה, תגוח.

— מה אתה הולך לעשות עכשיו אצ־לנו יא זקוטו?

— ניקח קצת אויר. בעוד תדע אולי ניסע עוד פעם.

— בחייך! איפה תיסע, פרנקפורט?

— וינה.

— גם כן רפובליקה וינה?

— לא יודע. נבוא לשם. נראה.

— תיסע רק וינה?

— אירופה קומפלט.

— גם המבורג?

— אוף־דה־ליין.

— בחיי, איך הבנאדם משפיך חיים.

صلة | من الأصل

صورة عن الأصل

„הגבולות הבטוחים" של משה דיין

מדוע סירב ספיר להתראיין על „מיסמך גלילי" ● „אני לא שיניתי דעתי" — הגיב ספיר אחר אישור המיסמך ● אבן טילפן בחרדה לספיר מברזיל ● גלילי שלח לו מברק לפרו והרגיע אותו ● „שלום־בית" תמורת מיליארד ורבע ל"י ● פגישה בין דיין וספיר בתיווך אלמוגי שבה לא הגיעו ל„פרוגרמה מוסכמת" ● בשנת 1969 הציע דיין לממשלה להחיל את החוק הישראלי על כל השטחים, אך רק בגין תמך בו ● יש בממשלה שרים הסבורים כי דיין רוצה בנמל בפיתחת רפיח, כדי להקל על חוסיין להגיע להסדר

מאת יוסף חריף

שר האוצר, פנחס ספיר, הוזמן על־ידי שידורי ישראל לראיון כדי להביע את דעתו על סיכומם של שרי „העבודה" — מה שקרוי מסמך־גלילי — לגבי מדיניות הממשלה בשטחים לארבע השנים הקרובות, והוא סירב. מדוע? — „מפני שאילו היה הולך לרדיו — הסבירו מקורביו — צריך היה לעשות מן ה„נייר" הזה מים ולהסביר, כי למעשה לא קרה דבר... אבל הוא לא רוצה להעכיר את האווירה ולכן הוא גזר על עצמו שתיקה".

ובכן, מסמך־גלילי, שעליו שבועות ארוכים כל שרי „העבודה" עם גולדה מאיר בראש זה „נייר". הנייר סובל, כידוע, הכל. קל וחומר אם זהו נייר של ערב־בחירות.

דבר אחד ברור: לא חלה כל התקרבות בין דיין לספיר (ספיר: „אני לא שיניתי את דעתי ד'..."). בהופעו בימים אלה במעמדים שונים אין שר האוצר שומר את הפרזה לעצמו, כאומר: מה שחלוק לא הוכרע ומה שהושג לא חלוק. זאת יודע, כנראה, גם שר הבטחון, אלא שהוא בהחלט מסוגל להיות עם אבה זו, מפני שיש ב„כיסו" הבטחה למיליארד ורבע מיליון ל"י לצרכי פעילות בשטחים. ועם סכום כזה „אפשר לדבר אחרת".

גלילי: לא פשרה אלא מכנה משותף

אין זה מקרה, שכאשר נשאל השר ישראל גלילי אם הוא רואה את הסיכום של שרי „העבודה" כ„פשרה מכובדת" השיב: זאת לא פשרה. זהו „באמת מצלה להגיע למכנה משותף באחד הנושאים הבוערים".

זוהי הגדרה מוצלחת אם יודעים מה מסתתר מאחוריה. זאת בפירוש אינה פשרה. כפשרה שפשרה היא הסכם על ידי ויתורים מקיימים בין רבים ואילו במקרה שלפנינו שום צד לא ויתר לזולתו. ספיר אמר לגבי השטחים: „אל נהיה כאותו ילד הקושר את עצמו אל העץ — ומרפק שהעץ אינו מרפה ממנו". ואילו דיין אומר ועושה כל שביכולתו כדי למנוע הינתקות מן „העץ" הזה. על כן היתה כאן התעלמות מדעת מן המניעים האמיתיים של כל צד והסיכום אל אותן נקודות שהן מוסכמות לכאורה, אף שבמבצעות הן מוסיפות להישאר ברובן נתונות לפירושים מנוגדים. ערב צאתו לדרום אמריקה ביקש שר החוץ, אבא אבן, מחבריו לדעה שלא יוותרו לדיין. בסן־פאולו הרחוקה בישרה העתונות המקומית, כי דיין מצליח לכפות דעתו על חבריו בענין „מפה הרוסה" של מדינת ישראל. נקל לשער מה היתה תחושתו של מר אבן למקרא בשורה מרגיזה. עתו של שר החוץ אומרים, כי התקשר טלפונית עם ספיר בתל אביב כדי להציל מפיו משהו, אך לא נעשה מתשובותיו של שר האוצר הכם יותר... זה היה בעיצומם של הדיונים עם דיין ואיש לא רצה להתנבא כה יפול ברגע האחרון. ובאמת, אילו דיין היה מראש מתנה קבלת „המפה" היה כל הענין מתפוצץ בו במקום. כשם שאילו סרב ספיר להקצבה של מיליארד ורבע ל"י לצרכי השטחים היה מונע בכך הסדר עם דיין, שיאפשר את הישארותו, אף כי שר־האוצר מבין היטב בשביל מה דורש סכום עצום זה למי שממונה על הטיפול בשטחים.

אבן הגיב: זה הכל?!

כאשר סיפר השר גלילי בתום הדיונים מברק אל שר החוץ (שעשה אותה שעה בליכה שבפרו) ובו הנוסח המלא של ההסכם שהושג (במסמך גלילי), ומר אבן קרא אותו בעיון רב, היתה תגובתו: זה הכל?! אפשר בהחלט לחיות עם זה! אבל את כל זה יכול היה דיין להשיג בלי כל הרעש!

האמנם?

ספק רב. נוסחאות? — בלא ספק במלוא החוסן, כלוה בסעיף 4 של קווי היסוד של הממשלה היוצאת לא מדובר על „הגברת הקמתן של היאחזויות ביטחוניות והתנחלויות וקבץ כפריות ועירוניות על אדמת המולדת". אבל בלי „הרעש" הזה — ובלי החשש של ספיר וחבריו מפני האסטרות של פרישת דיין — ספק רב אם שר האוצר היה מגלה „נדיבות־לב" גדולה כל כך. שר האוצר היה מוצא סיבות טובות לשלילת הוצאת מאות מיליונים לשטחים, אבל אם אפשר לקנות שלום בית במפלגה ו„לגמור" עם דיין את הענינים בכסף — למה לא?!

גלילי מציין כי בדיון על השטחים נטלו חלק פעיל שרים רבים, „אם כי — מוסיף הוא — „רק טבעי הדבר ששר הבטחון ושר האוצר גילו בו פעילות מודגשת". מדוע בעצם „טבעי הדבר". לספיר ולדיין יש ענין אישי יותר בשאלת עתיד השטחים? זה וודאי נכון, אבל מה שבולט יותר באמירה זו — גם אם השר גלילי לא נתכוון להדגיש זאת — הוא שלא ייתכן שלום־בית במפלגת העבודה אם דיין וספיר לא יצליחו להגיע להידברות ביניהם. ביתר דיוק: להסכמה כורפת הצבעת חילוקי־הדעות. ספק אם ספיר מסוגל להבנה מלאה עם משה דיין. נסיון שנעשה בכיוון זה לא עלה יפה. הדבר היה לפני למעלה משנה. יוסף אלמוגי ניסה כוחו בהבאת שלום בין שר הבטחון לשר האוצר. תחילה הלך ליהושע רבינוביץ, מנהיגו של ה„גוש" התל אביבי והציע לו למזג מחדש את רפ"י ומפא"י (כדרך שאלמוגי עשה בהצלחה בחיפה). ה„גוש" סיכל את הנסיון הזה. נוח היה לו להסתמך על אחדות העבודה באשר על רפ"י (זו גם הסיבה שה„גוש" ברובו מוכן לתמוך ביגאל אלון יותר משהוא תומך במשה דיין). מכאן מתחבר, כי מה שאלמוגי ביקש היה להחזיר את החלוקה ההיסטורית בתוך המערך לירושנה; היינו, מפא"י הישנה על כל חלקיה כגורם השלטוני המרכזי ולצידה אחה"ע ורפ"י. כמה „גושי" דוחה את הרעיון ניסה אלמוגי בשיחות נפרדות עם משה דיין ועם פנחס ספיר. תגובתו של דיין היתה חיובית. ביתר דיוק, הוא אמר, כי „אם נגיע לפרוגרמה מוסכמת, — בבקשה..."

כמובן, הענין לספיר לא צימה ל„תוכני" של אלמוגי, אלא בזיכרונו פנה אל משה דיין והזמין אותו לסעודת צהרים במלון „עדן הירד" שלכה. מביך להגיה, כי נעשה הנסיון בכיוון הצעתו של יוסף אלמוגי, אבל „זה לא הלך". אין זאת אלא שלספיר ודיין קשה להגיע ל„פרוגרמה מוסכמת". לכל היותר אפשר להגיע לנוסחה כוללנית שתאפשר קיום יחדיו בשלום. וזה הדבר שקרה בסיכום שרי העבודה בשאלת המדיניות בשטחים. כל צד חושד בזולתו — דיין מביא, כנראה, בחשבון, כי ספיר בכל יכלתו יגיעה להאט ולבלום את קצב קביעת העובדות בשטחים, סיקבה לשנוקן בבוא העת, ואילו ספיר חושד, או בעצם משוכנע, שדיין יעשה הכל — בכסף שניתן „לו" — כדי לנסות ולתקוע יתדות הרחק מעבר לקו־הירוק ולתכנית־אלון.

דומה, כי כל „הכפרות ההכואת" ... היתה הזאת שהסידי להי „ההצהרות" של אלון ודיין, החלו עוסקים בה תוך ניסיון להוכיח או לשלול שפרט זה או אחר במסמך גלילי כבר מצוי בתוכניות קודמות; היינו ה„תכנית־אלון", אינה רלוואנטית כלל למה שאירע. ראשית, מה משמעות יש לעובדה אם, למשל, בתכנית אלון מוזכר הצורך בחיפוש פתרון לפליטים שבשטחים שלנו. כלום זכות־היוצרים של הרעיון הוא הדבר הקובע. אם כך, זכות זו שמורה לשר המשפטים, יעקב שמשון שפירא שעשה בישיבת הממשלה ב־19 ביוני 1967 (!) — היינו שמונה ימים בסך הכל אחרי מלחמת ששת הימים, אמר, כי ראוי הדבר שהממשלה תתן דעתה לבעיית הפליטים, ושהצעה פעולה מעשית למציאת הסדר לשהו לבעייה ולו גם מן הנימוק לממשלת ישראל טענה תמיד כנגד מדינות ערב, שאין הן עושות דבר לכנן הפליטים שבשטחיהן!...

אלא שמענין הדבר, כי לא יגאל אלון יצא בקולות הרוצה, שהנה תכניתו עומדת לקבל כעת תנופה חדשה. „חסידיו" החלו מגלים את מופתיו של רבם וגילו כראי־מקומות, שמה שסוכם עכשיו עם דיין כבר אמר ה„רבי" שלהם מזמן.

שניה, בבדק אמר גלילי, כי יגאל אלון יש לו סיבה להיות מרוצה מן הסיכום. וכי מה „אוקי יקרה להטניהו? שבתחומים שהוא מיועדם כ„גבולות בטוחים" יקומו בינתיים עוד התנחלויות רבות! והלא גדולתה של תכנית־אלון היותה בכך, שהיא לא נועדה ליסות־זמנית והעולם לא היהנהנה את מימושה בהסכמתו של הצד השני — ירדן — לקבלה. להיפך, צידה האופרטיבי, כך הגיב בציליה, צריך וחייב להתבצע באיזה חד־צדדי.

עתידה של „תכנית אלון"

וספק אם עינו של משה דיין צרה בהישג זה של יגאל אלון, שהרי לא עם אלון יש לו ויכוח — אם כי שר הבטחון רוצה יותר בתכנית אלון בבחינה טריטוריאלית — מפני שתכנית אלון תובעת עצייה הן ביהודה ושומרון והן בפיתחת־רפיח. כל הנסיון הזה להכניס לזירה ההתגוששה את אלון ודיין הוא מלאכותי. הוויכוח האמיתי היה ומוסיף להיות — גם אחרי מסמך־גלילי — בין אסכולה־דיין לבין „אסכולת ספיר". בין מי שרוצה כדיין „להשיג מקסימום בתנאים המדיניים, הדמוגרפיים והבטחוניים — בכל אותם כיינים שיהוו בסיס לשלום" לבין ספיר שרוצה „להתפטר" ממרבית השטחים (לא בלי להבטיח לפי מושגיו שלו את הבטחון).

האם ינסה דיין לחרוג מגבולות שהותוו בתכנית־אלון?

חזקה שכך יעשה. שאלה אחרת היא אם תהיה לו התמיכה הדרושה בענין זה בממשלה. אבל הוא בוודאי ינסה „לתקוע יתדות" כלשונו של ... מה רשם באופן שיקשה לצייר כמה שהוא, דיין, אינו רוצה בה.

ספיר יכול לטעון, כמובן, שמה שהושג עכשיו בשיחות שרי מפלגת „העבודה" אינו משנה את המצב שהיה קיים עד כה. ואבן יכול לנתח את מסמך־גלילי סעיף אחר סעיף ולהוכיח, כי זו בעצם היתה הזנה מדיניות הממשלה מאז ומקדם. אבל לומר שכל מה שדיין השיג זה „נייר"? בשביל „נייר" צריך לעודד את עירות הפיתוח לצאת נגד „ימית".

ממה נמשך: אם „המרכז האזורי" המוקם בפיתחת רפיח אינו בסיס לעיר חדשה — כפי שטוענים כל שוללי רעיון „ימית" וספיר בתוכם או בראשם — על שום־מה דרושה היתה „ההערבונה" של עיירות הפיתוח, שהפגנת הנפל שלהן לא נראתה ספונטאנית לגמרי?!

דיין הציע, רק בגין תמך

ואם בענין רכישת קרקעות בשטחים לא חל כל שינוי מהותי — מדוע אי אפשר היה להגיע לאותו סיכום בישיבת הממשלה לפני חודשים מספר ועל שום מה היה אז צורך באולטימטום של ספיר; והלא לסיכום כזה היה דיין מוכן גם אז!? אגב, את הנוסח הסופי בענין רכישת קרקעות בשטחים, כפי שהוא מופיע במסמך־גלילי הציע משה דיין בישיבה האחרונה של שרי העבודה, שדנה ב„מדיניות בשטחים לארבע השנים הקרובות". ספיר, אחר פעולה־ריכוך של גלילי, אמר שהוא מסכים לנוסח המוצע. בענין זה נאמר בסיכום כי „המינהל יחכיר קרקע לחברות ופרטים לביצוע פעולות פיתוח מאושרות". וכי „המינהל יפעל לרכישת קרקע בכל דרך יעילה, לרבות באמצעות חברות ופרטים, אשר ירכשו קרקע, וזאת בתיאום עם המינהל ובבעלותו". בסעיף השביעי של פרק זה („ריכוז ורכישת קרקע בשטחים") במסמך גלילי נאמר על ידי דיין גם זאת: „המינהל יפעל גם לרכישת הקרקעות, שנרכשו על ידי יהודים". שר המשטרה שלמה הלל, הציע למחוק סעיף זה מפני שלמעשה אינו אומר דבר. אכנם המגמה ברורה — להבטיח ככל האפשר שקרקע הנרכשת מידי ערבים תישאר בידי „הלאום" ולא בידים פרטיות — אבל מבחינה מעשית זו „הצהרה חגיגית" ותו לא. שכן גם שר המשפטים, יעקב שמשון שפירא, העיר, שאם הפרט לא ירצה להעמיד את הקרקע שרכש בעצמו לידי המינהל הרי שזכותו לעשות זאת והוא יהיה רשאי לרשום את הקרקע בספרי האחוזה (טאבו) על שמו.

האם דיין השיג את כל מה שרצה? בפירוש לא. אבל הוא מעולם לא קיווה להשיג את „הכל". מלכתחילה נאבק רק על מה שנראה היה בעיניו כאפשרי להשגה וביחוד את האמצעים למימוש כל הצהרות הכוונה לפעול, להתנחל, לתכנן ולפתח וכו' בשטחים.

ערב הבחירות האחרונות, בשנת 1969, בא דיין לממשלה והציע להחיל את החוק הישראלי על כל השטחים. להצעתו לא היה, אלא תומך אחד בלבד — מנחם בגין. התנגד לכך שר המשפטים, יעקב שמשון שפירא, בנימוק שהחלת החוק פירושה סיפוח, פשוטו כמשמעו. הוא הביא אז לדוגמה את החלת החוק הישראלי על לוד ורמלה ועכו ונצרת אחרי מלחמת העצמאות ואת החלת החוק על ירושלים המזרחית ב־1967. כיוון שלא היה רוב להצעת דיין היא לא הועמדה כלל להצבעה. (היתה זו הצעתו של בגין לא להצביע מפני שרצה למנוע לפחות שבהחלטות הממשלה ייאמר כי הממשלה הצביעה נגד החלת החוק הישראלי על השטחים).

מהי מפת דיין

מאז נשתנה כיוון פעולתו של משה דיין. אין הוא רוצה לתפוס מרובה, אבל הוא חותר במודע לקבוע עובדות כאלה, אשר יאפשרו בסופו של דבר לממש את מפת „הגבולות הבטוחים" שלו. נראה, שלאור מגמה זו פעל גם בדיונים על המדיניות בשטחים לארבע השנים הקרובות.

מהי מפת־דיין?

הוא היה בעד החלת החוק הישראלי על כל השטחים והוא נגד עקרון החלוקה מחדש של ארץ־ישראל הוא, כפי שאמר לא אחת, גם בעד ויתורים טריטוריאליים למען השלום. כללו של דבר, הוא מיטלטל בין הרצוי והאפשרי. מכאן התיזה שלו, שגם אם מבחינה מדינית עלול להתקבל מצב שיהיה צורך לוותר על שטח כלשהו, אין הוא רוצה שדבר זה ישלול מיהודי להתיישב במקום כלשהו „בנחלת אבותיו", גם אם מבחינה מדינית זה יקרא „ירדן". כל זה הוא בגדר הרצוי. אך אם תגיע השעה לכריתת שלום־אמת עם ירדן או עם מצרים ויהיה צורך לוותר על שטחים כדי להתחם גבולות מדיניים (ובטחוניים) שותף דיין לכך, שקווי מפת השלום של ישראל ישתרעו מהירדן ועד הסואץ ויהיו בערך כך:

* מצד מזרח — מכשולי מים, נהר הירדן והואדיות. בהמשך ליארמוק.
* מצד דרום — מפרץ סואץ.
* רכסי ההרים בגדה המערבית לשם הבטחת ירושלים רבתי.
* שליטה במרכז סיני — כדי להעניק מה שהוא מכנה „שלומה רדארית". משמע, מרחב התראה לשם מניעת אפשרות של לחימה באויר וביבשה מצד מצרים נגד ריכוזי אוכלוסיה.

אלה הם „הקווים הכלליים". אף חברי ממשלה אינם יודעים בדיוק מה מתרקם במוחו של שר הבטחון כשמדובר לגבי מה שהוא מכנה, עיצוב גבולות מדינת היהודים". כך, למשל, לא ירד איש לסוף דעתו, במהלך הבירורים של שרי העבודה, מדוע הוא מתעקש להקים נמל מים עמוקים בפיתחת־רפיח („ימית"). אחד השרים העיר לו: בעצם אתה מבקש להקים נמל בשביל „ערביי" עזה. דיין לא היה בהיר כל צרכו ולא התווכח עם השואל.

נמל בשביל חוסיין?

וכך, בינם לבין עצמם, כיוון שאין עמיתיו יודעים לקרוא בדיוק את מחשבותיו של שר הבטחון (והוא עצמו, ככל הנראה, אינו מתחלק בהן עמם), החלו „חשדים" בו, שהוא [illegible] כדי שזו תוכל להתפתח ולשמש במרוצת הזמן כנמלה לחוסיין. משמע, שתהיה לו דריסת־רגל על יסוד הסכם עם ישראל, „דריסת רגל", שפירושה המעשי יהיה שליטה ישראלית על השטח בעוד אשר התושבים יהיו „שייכים" לירדן. במצב של היום אין הדבר קורץ לחוסיין, אבל אם יהיה נמל של ממש אפשר יהיה לרצותו ביתר קלות על חשבון אבדן טריטוריות ביהודה ושומרון. העיקר, שישראל תשלוט בשטח ויהיה לה פתוח ערבים. כלל אותרן זה בוודאי תואם את תפיסת שר־הבטחון. מכל מקום.

לס, כי עמיתיו של דיין אינם יודעים בסופו של דבר — לפני מסמך־גלילי ואחריו — מהו בדיוק רוצה...

מעניין הדבר, כי גם שר־החוץ, אבא אבן, ניסה בשעתו לשכנע את שרי מפ"ם כי כדאי להם להסכים לסיפוח...

(המשך בעמ' [illegible])

בין לילהאמר ליירוט המטוס

מאת אורי דן, שליח „מעריב" באירופה

קו אחד לפחות מחבר את העיירה לילהאמר בנורווגיה הרחוקה — לביירות, לאור המאורעות של השבועות האחרונים.

בלילהאמר, אם להאמין לדברי העתונות הנורווגית והבינלאומית, ביקשה „קבוצה פרו־ישראלית" לחסל את מנהיג הטירור של „ספטמבר השחור" עלי חסאן סלמה, המכונה „אבו־חסאן".

בירוט המטוס הלבנוני מביירות לחיפה — ביקשה ישראל ללכוד את הד"ר ג'ורג' חבש וחבריו, מנהיגי הטירור הרצחני של „החזית העממית לשיחרור פלשתין".

בלילהאמר, אליבא דהעתון הנורווגי „דאגבלאדט", „עמד המוסד הישראלי מאחורי מותו של המרוקאי אחמד בושיקי".

לגבי מטוס הנוסעים מביירות — יצאו מטוסי חיל האוויר הישראלי בצורה גלויה ליירטו.

בלילהאמר, טען העתון הנורווגי — „הרג הקומנדו הפרו־ישראלי את האדם הלא נכון. חסאן סלמה, היה בשטוקהולם. הוא הרגיש בסכנה של המבצע קומנדו ישראלי בסקנדינביה ובמקום להגיע ללילהאמר הוא נעלם".

בביירות — בדרך מקרה (אף שד"ר ג'ורג' חבש ניסה ליצור רושם אחר), לא עלו ג'ורג' חבש וחבריו למטוס ממש ברגע האחרון — וישראל יירטה אם־כן למעשה את „המטוס הלא נכון".

מעצרם של שישה חשודים, בתוכם שני ישראלים, בעקבות הריגתו של אחמד בושיקי בלילהאמר, הביא למתיחות רבה בין נורווגיה הרחוקה לבין ישראל. שר החוץ הנורווגי האשים את ישראל במעורבות בפרשת לילהאמר, והפגין יחס קשוח מצד אל ירושלים על־ידי הסרוב לאפשר ליועץ המשפטי של משרד החוץ מאיר רוזן להיפגש עם שני הישראלים. באמצעי התקשורת הנורווגיים מתנהל בשבועות האחרונים ויכוח כיצד „למנוע" מנורווגיה לסבול כתוצאות הסכסוך המזרח־תיכוני". „כיצד עשיתם לנו זאת?" מקלים כידידים מאוכזבים, הנורווגים, בפני הישראלים, — לשמע ההצהרות הביקורתיות נגד ישראל של שריהם.

תמיד — ישראל אשמה

יירוט המטוס באיזור הקרוב אלינו, ממש ב„שמי שדה־המערכה", מעל ללבנון המאכלסת את מטות ארגוני הטירור, הביא לסערה בינלאומית, לביקורת הנמתחת מעל פני כל העתונות האירופית — מפאריס (כמובן) ועד לבירות ידידותיות, כגון אוסלו והלסינקי בצפון הרחוק.

לא חשוב, אם כן, אם מישהו רודף במרחבי נורווגיה אחר חסאן סלמה, חברו לפיקוד של סלאח חלאף (אבו־איאד) ב„ספטמבר השחור" או אם מדינת ישראל משגרת את מטוסיה בתחום שדה המערכה הקרוב — כדי ללכוד את ראשי האחראים לטרור הפלשתינאי — ג'ורג' חבש וחבריו.

בכל מקרה — מאשימים את ישראל, בעוצמה ובקשיחות שכמעט אין למצוא כמותן כאשר פלשתינאים רוצחים יהודים בלוד או „סתם" יהודים באתונה. להפיא את התגובה העולמית של דעת־הקהל נגד המחבלים הפלשתינאים לאחר רצח מינכן. עתה אני נוטה לחשוד, שהביקורת שנמתחה אז על המחבלים הפלשתינאים — נבעה לפחות אצל חלק מהמבקרים יותר מהרקע של המשחקים האולימפיים מאשר בגלל הרצח של הישראלים עצמם.

ההתנפלות הזאת על ישראל עומדת בניגוד כל פרופורציה לסלחנות האירופית כלפי המחבלים הפלשתינאים השורצים בתנאי מתירנות בכל אירופה — סלחנות של לפני ואחרי מעשי הרצח.

אם בלילהאמר אסור לנסות ללכוד רוצח פלשתינאי — מפני שאירופה „אינה המשך שדה הקרב של המזרח התיכון" — זה עוד ניתן להבין.

אבל לפי תפיסת „אירופה הנאורה", והמתעוררת מתרדמת הקיץ תופשתו המבוהלת רק לאור „מעשי טרור ישראליים" — אסור לישראל לרדוף אחר המחבלים — גם במזרח התיכון.

בלילהאמר אסור.

ובביירות אסור.

פעם אחת מגנים את ישראל בעתוני גרמניה המערבית וצרפת כ„רוצחת" כאשר היא מוציאה להורג בצורה סלקטיבית את מנהיגי הטרור בביירות, במשימה מדוקדקת.

ופעם שניה מגנים אותה — על יירוט המטוס. כלומר מבחינה זאת כאילו אין כל הבדל בין היירוט ללא תוצאות־דמים לבין הפשיטה.

לעתונים ולשאר כלי התקשורת בנורווגיה בא יירוט המטוס כ„הוכחה נוספת" לכך שבלילהאמר אכנם היתה זאת ישראל ושליחיה שחיפשו אחר מנהיג פלשתינאי. „זהו המבצע הבינלאומי של המנהיגים הפלשתינאים", אמר פרשן הטלויזיה הנורווגית.

כשחשודים ברצח בלילהאמר יושבים שני ישראלים, אשר אין להם סיכוי להשתחרר ללא משפט — בעונש לארבעה החשודים האחרים.

בישראל, אחרי יירוט המטוס הלבנוני — חזרו כל טייסינו בשלום לבסיסם, כשם שחזרו לבסיסם לאחר פשיטות ביירות ופשיטות אחרות — על גבעיהם.

הזירה למלחמה במנהיגי הטרור

בישראל, במזרח־התיכון, אנחנו בבית — אין מקום שאליו אין אנו מסוגלים להגיע ואין מקום שממנו אין אנו מסוגלים לחזור.

ולכן זוהי הזירה הראשונה שבה ישראל צריכה לנהל את מלחמתה במנהיגי הטרור. גם אם אין לוותר על שום הזדמנות להכות בהם במקום ברחבי תבל — צריך להכות את המזרח התיכון — את אזור המלחמה עצמו. גם אם מנהיגי הטרור יוצאים בתשואות רבה ובמשתרעות למסעות למערב ולמזרח אירופה, לארה"ב, למזרח־הרחוק, הרי בסופו של דבר הם חוזרים „הביתה" — כלומר לקיניהם ולמרכזיהם, וכן לזירה הפאר שלהם — בביירות, בקהיר, בבגדאד, בטריפולי, בדמשק ובמקומות אחרים.

לאחר פעולת ביירות „אימרי מנהיגי המחבלים, שהם יוצאים לדמשק, אבל בכל זאת הם נשארו בביירות: שם יותר נוח, שם „אפשר לחיות" ושם לא שולט בהם משטר ה„בעת" או קדאפי הקנאי.

וגם אם ייצאו מביירות — ניתן להשיג אותם. זה קשה, אבל זה אפשרי. לשם כך יש צורך באנשים הנכונים והם ימצאו ללא ספק גם אם „האנשים הנבונים".

לפני שפותחים במסעות לקוטב „נוסח נאנסן ואמונדסן" (גולדה מאיר הרי הצהירה — „נילחם בטרור בכל העולם") צריך להקדיש את המאמץ, היכולת, הכשרון והמסירות — שאכנם קיימים — למלחמה במפקדי הטרור השוכנים ממש ליד בתינו.

כמובן שיש גם לבחור את השיטה המתאימה. לא צריך לבהל ביירוט מטוס אזרחי נוסף אם זהוי הדרך היחידה. אולם לא צריך לעשות זאת כשיש דרכים נוספות אולי מסובכות יותר — והיירוט היא הדרך הקלה.

בנורווגיה אומרים — „האיש הלא נכון נהרג בלילהאמר".

באירופה אומרים — „המטוס הלא נכון יורט לישראל".

מעניין להרהר בשאלה מה היתה תגובת אותם המומחים אילו בלילהאמר היה נפגע „האיש הנכון" ובחיפה היה נתפס „המטוס הנכון"? אילו חסאן סלמה היה מוצא להורג בנורווגיה, ואילו חבש וחבריו היו במטוס.

גם אז היתה ביקורת — ועוד איזה. גם אז היו תוקפים את ישראל.

אלא שאז היתה אולי הביקורת חלשה יותר, מרופדת בהתפעלות הרגילה מהעוצמה של צה"ל ושירותי המודיעין של ישראל.

אסור להרתע

מסקנה: במלחמה הסלקטיבית נגד ראשי הטרור אסור להרשות כשלון. ולא רק בגלל דעת הקהל, ואין לזלזל בה — אלא משום העידוד למעשי טרור נוספים, והעלאת המוראל של המחבלים. וזה עוד יותר חמור.

קשה לדרוש מבני אנוש רק הצלחות. כשעושים — נכשלים.

אך כבר הוכיחה ישראל ב־25 שנות מלחמתה הבלתי פוסקת כי היא מסוגלת להביא למצב, כשהיא מתרכזת בתחומים מסויימים — שבו היא קוצרת רק הצלחות. במלים אחרות: בכל התמודדות בינינו לבין הטרור הפלשתינאי — כשהיוזמה בידינו — אנו חייבים להצליח!

זאת היתה סיסמתו של משה דיין כאשר כרמטכ"ל רצה רק בצמוניה לביצוע פעולות התגמול, ולא שמע לרטינות ולביקורת מצד „כל צה"לי שרצה להשתתף". הוא רצה רק הצלחות בירדן, בסוריה, במצרים, כחלק בלתי נפרד מפסיכולוגיית פעולה־התגמול. רצה וגם השיג באמצעות אריק שרון ולוחמיו.

הסכנה היא, שהמאורעות האחרונים — כמו יירוט המטוס — עלולים להשפיע על ניהול המלחמה כולה בטרור. אלה הם מסוג המאורעות העלולים להשפיע לרעה — כפי שמבצע יוקליק ובגבל בשוויץ הביא להפסקת המסע נגד המדענים הגרמנים ולהתפטרותו של מפקד הביון המסור איסר הראל (בעקבות הרעש הבינלאומי שקם על רקע זה, ושיחתו הקשה עם ראש הממשלה ושר הבטחון דאז — דוד בן־גוריון).

יהיה זה מסוכן ביותר להפסיק את המלחמה בראשי הטרור, במגמה לחסלם פיזית או להעמידם לדין מהיר בישראל — במיוחד לאור מה שמכינים לנו ארגוני המחבלים באירופה וברחבי העולם: רצח, חטיפות, וכל מה שניתן להעלות על הדעת.

מאז פשיטת ביירות הם התארגנו מחדש ובכל יום ממש צפויים אנו למעשי זוועה חדשים.

לכן אין זה מספיק להתעודד אחרי מינכן ולמנות יועץ לענייני טרור שעוזב את תפקידו בגלל הבחירות, ואין זה מספיק להקים בצורות אולי את כל השגרירויות.

לאור המתרחש באירופה ובאזורי עולם אחרים — חייבים אנו סוף סוף לערוך ריאורגניזציה של המלחמה בטרור — יהודית, מקיפה, ואם צריך — גם מכאיבה. מספיק לסיים ולהציג הישגים במקום שבו אינם קיימים. ריאורגניזציה שסיסמתה תהיה — „כל מבצע — הצלחה!"

*2064 שברנו את השיא

נעים להתמזג עם תדיראן

כל 6 דקות נמכר והותקן מזגן אויר תדיראן

*2064 מזגני אויר תדיראן נמכרו והותקנו בחודש יולי

כיצד גוייס ז'אן פייר למודיעין המצרי

בימי מלחמת ההתשה נדון ל־18 שנות מאסר באשמת ריגול, הוא נעצר בהתייצבו בכור האטומי בנחל שורק בבקשו עבודה * הוא טוען: „איני רוצה חנינה, אני דורש משפט חוזר"

מאת חזי כרמל

שם: ז'אן פייר סלאם, בן 37, נתין צרפתי. יליד אלג'יריה.
המען: כלא רמלה.
האשמה: נסיון ריגול לטובת מצרים.
פסק הדין: 18 שנות מאסר.

בתאו בכלא רמלה, שאת קירותיו מעטרות כמה תמונות צבעוניות, שצייר בעצמו, והגיטרה, הוא שוכב רעב זה היום הי"ג. פניו הארוכות חיוורות מן הרעב. עיניו נוצצות בהתרגשות כשהוא פונה אל עורך דינו

ז'ן פייר סלאם
*גם יצחק בן יעקב

מאיר בליטי, הקונסול הכללי הצרפתי המבקרים אותו. „אני אמשיך עד הסוף, עד הסוף", הוא ממלמל. „אינני רוצה חסדים, אינני רוצה חנינה", ואם מרים קולו על עורך הדין, „אני דורש צדק. אני דורש לקיים משפט חוזר שבו יינתן לי להוכיח כי אני חף מפשע".

„אני חף מפשע", כתב ז'אן פייר סלאם במכתב שהעביר מן הכלא לפני שבועיים לשר החוץ הצרפתי עם העתק ל„מעריב" שקטעים ממנו התפרסמו בעתון הצרפתי „לה מונד". אולם לפני בית המשפט הישראלי שדן אותו ב־1970 בדלתיים סגורות ל־18 שנות מאסר הובאו, כנראה, הוכחות מרשיעות על קשריו עם סוכני אויב שגייסו אותו בפאריס ואשר כנראה נתנו לו הוראות „להתברג במוסד בטחוני בישראל".

איך נפל בחור יהודי צעיר, שנולד בעיר קטנה במזרח אוראן באלג'יריה, שלמד בבית ספר לרבנים וקיבל תעודת הסמכה לרבנות — ברשתם של סוכני המודיעין המצרי בפאריס?

יצחק בן יעקב

ז'אן פייר (המופיע במסמכים צרפתיים גם כיצחק בן יעקב) גדל במשפחה יהודית מעוטת אמצעים באלג'יריה. האם רצתה שבנה יהיה משהו ושלחה אותו ללמוד בבית ספר דתי יהודי. בבית לא היו היחסים בין ההורים משופרים ביותר. המצב הכלכלי והמתח המשפחתי הותירו משקע נפשי עמוק בנפשו של הצעיר בעל האינטליגנציה הטבעית הגבוהה. הוא נעשה עצבני, נוטה לעתים לשקוע בדכאון, ולעתים היה עליז ושמח ובן לויה נעים וחביב.

בהיותו בן 18 עברה המשפחה לצרפת, אבל זמן קצר לאחר מכן נטש אותם האב. ז'אן פייר החל לעבוד, כשהוא משתדל לפרנס את אמו ואת אחותו הקטנה שנולדה זמן קצר לאחר שהמשפחה הגיעה לצרפת. בערבים ניסה ללמוד בשיעורי ערב מקצועות אלקטרוניקה ומוסיקה אולם לכלל סיום לא הגיע.

ב־1966 מצא עבודה בבית חרושת למוצרי מתכת שהעסיק אותו בתחילה בתפקידים קטנים ולאחר מכן איפשר לו להיות בציג מסחרי. אולם, שאיפותיו של ז'אן פייר היו גדולות מאמצעיו הכספיים ורמת השכלתו. תנאי החיים הכלליים, נסיונו לחיות ברמה שהיתה מעל ליכולתו, הגבירו את המתח הנפשי שבו היה שרוי. ב־1960 אושפז לראשונה במחלקה הנוירולוגית של בית החולים סנט אן בפאריס. קרוב לשנה שהה ז'אן פייר בבית החולים, עד שנמצא שוב כשיר להמשיך את חייו הרגילים מחוץ למסגרת הפיקוח הרפואי. באותו פרק זמן גם עבר ז'אן פייר בדיקות רפואיות ופסיכולוגיות במשרד הגיוס הצרפתי שמצא אותו בלתי כשיר — מסיבות של בריאות נפשית — לשרת בצבא הצרפתי.

חבריו של ז'אן פייר מפאריס זוכרים אותו כבחור שאהב להתלבש יפה ולבלות במקומות בידור, שאהב לצאת עם נערות ולרקוד. אולם, פעמים רבות כשאמו שאלה אותו מדוע אינו מתחתן ענה לה: „קודם אני צריך לדאוג לך ולאחותי ורק אחר כך אוכל להתחתן".

כמה מקרובי משפחתו, שהיו קרובים לפעולות ציוניות, שיכנעו אותו לנסוע לביקור בישראל וב־1966 אכן הגיע לביקור של כמה שבועות, ששהה אצל קרובי משפחה המתגוררים בארץ (אחות אמו וקרובים מצד אביו). ב־1968 חזר לבקר בישראל פעם נוספת, ולדברי אמו, הדבר הראשון שעשה עם בואו ארצה היה לבקר בכותל המערבי.

ביקש לעבוד בכור האטומי

„פעם שבתי מישראל באוקטובר 1968, נתקלו בו לראשונה, בפאריס סוכני המודיעין המצרי. הפרטים המדוייקים אינם ידועים מאחר שהמשפט נערך בדלתיים סגורות אולם ממכתבו של שגריר ישראל בצרפת לראש עיריית אורמסון שהתעניין בגורלו של סלאם,

ז'ן פייר בתאו בכלא רמלה: „שביתת רעב עד הסוף המר"

מסתבר כי שירותי המודיעין המצריים באירופה גייסו אותו באוקטובר 1968 ואף נתנו לו הדרכה בשימוש בדיו סמויה ובצופן. בדצמבר 1968 פנה ז'אן פייר סלאם (לפי מכתבו של בן נתן) לנציגות משרד הבטחון בפאריס, על פי הנחיות השירותים המצריים, וביקש למצוא עבודה במערכת הבטחון בארץ.

בספטמבר 1969 הגיע ז'אן פייר סלאם לישראל ושלח מכתבים לכור האטומי בנחל שורק, לטכניון ולמכון ויצמן, בבקשת תעסוקה. ב־12 בפברואר 1970 הוא נעצר בכור האטומי בנחל שורק, בעקבות פגישה שנקבעה לו בתשובה לפנייתו.

במכתבו לשר החוץ הצרפתי טוען ז'אן פייר סלאם כי „לא ידע את זהות התיירים שעמם נפגש בספטמבר 1968, יוני 1969 וינואר 1970", וכי רק בבית המשפט הישראלי נודע לו כי אלה היו סוכני המודיעין המצרי.

קצת קשה לקבל גירסה זו של סלאם ביחוד בהתחשב בעובדה כי הגיע לישראל בספטמבר 1969 חזר לאירופה בדצמבר 1969 ושוב חזר לישראל בפברואר 1970 בשעה שמצבו הכספי לא היה מזהיר במיוחד, ולא איפשר לו לנסוע הלוך ושוב.

אין תשובה לבקשת החנינה

לפי אחת הגירסות נתקלו סוכני המודיעין המצרי בז'אן פייר באחד הבארים בפאריס והזמינו אותו לבלות אתם. הם הילוו לו כספים כדי לאפשר לו רמת חיים גבוהה יותר ומשלא יכול היה להחזיר את חובותיו הפעילו עליו לחץ לשלם בפעולות מודיעין.

המצרים שלחו אותו לקלוזן כדי לעבור קורס בדיו סתר וצופן. בספטמבר 1969 נסע לישראל.

ב־14 ביולי 1970, כשצרפת חגגה את יום הבסטיליה, נידון ז'אן פייר סלאם ל־18 שנות מאסר ונכלא בכלא רמלה.

ערעור שהוגש על ידי עורך הדין יהודה אטלס, שייצג את סלאם, נדחה על הסף על ידי בית המשפט העליון בטענה כי לא הוצג שום פרט חדש שיצדיק דיון מחודש במשפט.

עורך הדין מאיר בליטי שאליו פנתה שגרירות צרפת בישראל לאחר סיום ההליכים המשפטיים, החליט להגיש בקשת חנינה לנשיא המדינה. הבקשה הוגשה בהסתמך על בדיקה פסיכיאטרית שנערכה לז'אן פייר סלאם בתחילת 1972 על ידי ד"ר דוליו מוגיה, פסיכיאטור מרמת־גן שאישר את מסקנות ועדת הגיוס הרפואיות הצרפתיות שבהן נקבע כי, ז'אן פייר סלאם הוא בלתי יציב מבחינה נפשית. אולם, בקשת החנינה שנתמכה על ידי בקשה צרפתית (בלתי רשמית) שעליה חתם דניאל מאייר, נשיא „הליגה להגנת זכויות האדם" בפאריס לא זכתה לתשובה. במשך שנתיים נתקבלו כמה פעמים תשובות סטנדרטיות מלשכת הנשיא: „הבקשה בטיפול", אולם תשובה חיובית או שלילית לא ניתנה. ב־3 ביולי השנה כתבה אביבה גינסאי מלשכת נשיא המדינה כי „עדיין לא נתקבלה החלטה בענין זה ע"י נשיא המדינה".

בימי מלחמת ההתשה

קשה לדון בפרטי המקרה של ז'אן פייר סלאם בשעה שמרבית פרטי המקרה והמשפט חסויים מטעמי בטחון. אולם, מומחים משפטיים ציינו כי גזר הדין שפסק לסלאם 18 שנות מאסר הוא חמור במיוחד ולמעשה זהו פסק הדין החמור ביותר שהוטל על נאשם בריגול בישראל. ז'אן פייר סלאם ועורך דינו טוענים כי זהו פסק דין שאינו עומד בשום יחס לפסקי דין של מקרי ריגול חמורים, כגון זה שהוטל על ישראל בר (12 שנות מאסר), על ד"ר קורט סיטה המדען־המרגל (5 שנים), על „הארכיאולוג" ההולנדי רויש שנידון ל־5 שנים באשמת ריגול (וגורש אחרי שנתיים) ועל הצלם־צייר הבריטי פיטרסון (שנידון אף הוא לחמש שנות מאסר על ריגול וגורש אחרי שנתיים).

כמו כן הועלתה הטענה כי בית־המשפט לא התחשב בעת הדיון במצבו הנפשי המעורער של הנאשם.

משקיפים שניסו לנתח את סיבות העונש החמור במיוחד (חמור בהנחה כי סלאם נתפס בטרם ביצע את המשימות שלשמן גוייס על ידי המצרים) סבורים כי העונש החמור הוטל בתקופה שמלחמת ההתשה והטירור היתה בשיאה וכי השופטים — ביודעין או בתת־הכרה — הודרכו על ידי הרצון להטיל עונש שירתיע זרים מסיוע לאויבי ישראל. העובדה כי ז'אן פייר הוא יהודי בן למשפחה בעלת רקע ציוני לא מעלה בבקרה זו לקולא.

בתאו בכלא ברמלה הודיע השבוע ז'אן פייר כי יילחם למען חירותו כ"כ־פסו וימשיך לצורך זה בשביתת הרעב שלו „עד הסוף".

עם האם בעת ביקורת בכלא: האב נטש את המשפחה והוא פירנס את אמו ואחותו

הפירות המרים של פרדס-כץ

מאת א. בנגל

„מעבר לכביש" — הוא מושג נפוץ בבני־ברק. כל מה שמדרום לרחוב ז'בוטינסקי, עורק התחבורה הראשי מתל־אביב, רמת־גן ופתח תקוה זה בני ברק המקורית, המימסדית, „השיילת". מה שמצוי מצפון לכביש, שכונות פרדס כ"ץ השונות, קרוי „מעבר לכביש", ובפי תושבי המקום: בנים חורגים.

בניהם של „הבנים החורגים" — הנוער של פרדס כ"ץ — נתנו השבוע אותות שהרבה אנשים. ראשית נתנו הזדמנות לתושבי ישראל להתוודע לבעיית של „מעבר לכביש". הישראלי החולף במהירות אסורה ברחוב ז'בוטינסקי והוצה את בני ברק אינו יכול לתאר לעצמו כי הוא עובר — פירושו כמשמעו — בין שני עולמות. מדרום עיר בעלת צביון דתי, עולם ישיבות, אוירה חרדית, אוכלוסיה שברובה היא אשכנזית; ומצפון שכונות שברובן חילוניות, נוער שוליים, פשיעה וסמים, סלאמס ואוכלוסיה שברובה היא מעדות המזרח.

„את אינך שחורה"

זוהי אולי הכללה — אבל זוהי גם האמת הכללית. עובדה היא שהצעירים שהפגינו השבוע כמה פעמים ליד צומת ז'בוטינסקי — מבצע קדש כדי לתבוע רמזור בצומת סואנת ומסוכנת זו (שכבר נהרגו ונפצעו בה בשל העדר הרמזור) היו רובם מעדות המזרח. כאשר צעירה ילידת הארץ, אשכנזיה ומטופחת עמדה לידם, פרץ לעברה נער בקריאה: „מה את עושה כאן — את אינך שחורה".

הצעירה השיבה שהיא גרה כאן והכל נוגע גם לה, לבעלה ולילדיה. הנערים התנצלו ונסוגו מבוישים־מה. אדרבה, דוקא אשה צעירה זו, היא שהדגישה שקיפוח הצפון על ידי הדרום אינו רק קיפוח חילוניים על־ידי דתיים, אלא קיפוח עדתי. „יום אחד", סיפרה ורדה דיבון, „ראיתי כי חבית סיד הושארה ברחוב ליד הבית וטילפנתי לעיריה שיסלקו את החבית בטרם יקרו אסונות. בתי הספיקה להיכוות על ידי הסיד. מן העיריה השיב קול בחוסר סבלנות: שיפסיקו ללכלך שם בפרדס כ"ץ. ואז התחלתי לדבר אתו באידיש ומיד נשתנה סגנונו, של הדובר מן העיריה, ונעשה מנומס וסבלן יותר".

מכל מקום, ורדה דיבון מפרדס כ"ץ אינה מציינת פרדס כ"ץ על המעטפה בה. כתובת הכתובת שלה. הזמנות לחתונה שנשלחו לפני שבוע על־ידי משפחה מפרדס כ"ץ לעליה נתבאל השכונה צוינו ככתובת רחוב פלוני רמת־גן. אמנם השם בני ברק אמור להיות דיו כדי לשרת את הדתור, אבל נדמה לתושב פרדס כ"ץ כי אפילו אביהם החוקי אינו מכיר באבהותו עליהם. ראש העיריה ישראל גוטליב, ששמע על רגשות אלה המפעמים „בצד הצפוני של הכביש", השיב מיד בלשון ההכחשה המקובלת: „אני מכחיש זאת מכל וכל. אין לזה שחר. השקענו מיליונים — איני אומר עשרות מיליונים וגם לא עשרה אבל מיליונים — בפיתוח איזור זה. נכון שזהו איזור של משפחות מרובות ילדים, אבל בנינו כאן עשרות בתי ספר וגני ילדים, סללנו כבישים. אמנם לא הכל אור ויש גם צללים, אך לא ישבנו בחיבוק ידיים".

הדרום המבוסס, הצפון המקופח

חלוקת המשאבים של בני ברק בין הדרום המבוסס לצפון הנחות היא אמנם שאלה לויכוח בעיריה ואין טוב מימי בחירות להעלותו על סדר היום. בכלות. הכל בצד הצפוני של

בין צפון לדרום: המעבר המסוכן בכביש ז'בוטינסקי בבני ברק

הכביש בה שוכנות פרדס כ"ץ ובנוה היה גרים 30 אלף נפש ובצד הדרומי — המרכזי — גרים 50 אלף נפש. ישראל גוטליב יודע, כנראה, זה שנים כי הצפון חש עצמו מקופח וסיסמתו כמועמד המפד"ל לראשות העיר לפני ארבע שנים היתה כי פרדס כ"ץ ובני ברק הם יחידה אחת. משל כאילו היה יהושע רבינוביץ אומר כי שכונת התקוה ותל אביב הם יחידה אחת. אלא שבבני־ברק זו אמירה הדורשת הוכחה ומי שהאזין השבוע לדבריהם של חברי המועצה הציבורית של פרדס כ"ץ, יכול היה לעמוד על הלכי הרוח הזועמים והמאוכזבים של בני הצפון ש„מעבר לכביש" בבני־ברק. בכלל, העובדה שתושבי הצפון בבני ברק החליטו להתארגן כמועצה ציבורית — תופעה שאינה קיימת בדרום בני ברק ובערים גדולות בארץ — מעידה עד כמה חשים אנשי פרדס כ"ץ צורך לתבוע במשותף, כציבור, כיחידה. ועדי בתים התאחדו עם ועדי שכונות ויצרו גוף הנושא תואר ארוך: „המועצה הציבורית בקרב תושבי פרדס כ"ץ במסגרת המיעדון של מועצת פועלי בני ברק, בשיתוף עם היחידה לעבודה קהילתית בעמידר".

„המוסדות העירוניים התנכרו לנו והוכיחו חוסר רצון ואוזלת־יד", כתבה המועצה במכתב מקוטפל זה פירוט המצוקה התהומית: אין בית ספר מקצועי, אין מועדוני נוער, אין ספריה עירונית, אין מגרשי משחקים, השוק מיסוד בלב השכונה וכך הלאה.

אור ירוק לאחר אור אדום

„הרמזור (בצומת ז'בוטינסקי — סוקולוב — מיבצע קדש) נתן לנו את האור הירוק לפעול אחר שנדלק כבר כמכן האור האדום", הסביר השבוע חבר המועצה הציבורית את ההפגנות האלימות של בני נוער שהיפנו את תשומת הלב למצוקה הכללית של פרדס כ"ץ. חברי המועצה אמנם ביקשו להרגיע את הרוחות ולהשקיט את הסערה של הצעירים, אבל בכמה כתם הודו כי אילולא ההפגנה, שהם משתייכים בצורתה, לא היו כלי התקשורת והפוליטיקאים יודעים כה מציק על פרדס כ"ץ. „בטובות לא הולך שום דבר", אמר משה זגה חבר המועצה הציבורית, „הולך רק באלימות".

מנסיונם למדו אנשי פרדס כ"ץ שזו הדרך להשיג דברים. חודשים הבנו מכני אשפה כהלכה ולא שעו להם, עד שגלגלו כמה פחי אשפה, הדליקו אותם בבית העיריה ומהרה נפתר (לכמה ימים) פינוי האשפה. והשבוע סיפרו בזה כבשות פרדס כ"ץ כי שמעו את פועלי הנקיון, שנויסו ביום שלישי בטרם באו הטלויזיה למקום, אומרים זה לזה: „צריך לנקות היטב כי יבואו היום עתונאים".

מבצע נקיון חד־פעמי ועל פני השטח לא ירחיק את התולדות העכברושים היוצאים מחוריהם בלילות לסיור לילי בשכונה. השוק המכוער המלוכלך באמצע השכונה; מיבנה בית כנסת בלתי חוקי המשמש — ממש כך — פינה למשתנה ומעורר זעם של יהודים על „חילול המקום בו מצוי כפר הספרים"; והעיקר — אין מועדון נוער אחד בכל השכונות האלה.

תושבי פרדס כ"ץ מתמרמרים על כי הוקמו בתי כנסת שכונה מהם ריקים או כמעט ריקים, אבל מועדוני נוער אין מקימים. הנוער „יושב על הברזלים" ומכאן הבריונות, החראקה, הסמים. במשטרה השם פרדס כ"ץ הוא שם נרדף לפשיעה ולסמים והיה זמן שיחידות משמר הגבול סיירו באופן קבוע ברחובות השכונות האלה. אלא שהבעיה של פרדס כ"ץ אינה משטרתית אלא חברתית. כה יעשה הנוער של צפון בני ברק, בני הישיבה של דרום העיר יבלו זמנם בישיבה או בבית הכנסת. לנוער של פרדס כ"ץ אין לאן ללכת. הנערות של פרדס כ"ץ המבקשות להיכלס מקאורות הפשע נוסה לרמת־גן, לקיראון ואודרות עם סיעדים כמעטים. יוסי אברם, מדריך נוער בפרדס כ"ץ, שמע וידויים של נערות שכדי להתקבל בחברה הקיראונית או הרמת־גנית, נאלצו לשכב עם הנערים שם. העיקר שלא להיות מזוהה עם פרדס כ"ץ ועם החברה שלה.

תשובתו של ראש העיר ישראל גוטליב מאשרת למעשה, את תלונת התושבים. „חוסר מועדוני נוער", הסביר השבוע, זה עוד כן המדיניות שלפני זמני (גוטליב בן המפד"ל נבחר לראש עיר לפני ארבע שנים. שנתיים לפני כן זה היה בכלל נקים. לפני כן שלטו במקום מפלגות החרדים). זו היתה תקופה שהיתה התנגדות עקרונית למועדונים עירוניים ולספריות עירוניות. ההתנגדות הוסרה כבר בזמנו אבל אין זה ענין של כהיום למחר. גם העדרים כולם בזהי".

מועדוני נוער — כפירה...

ההתנגדות הדתית למועדוני נוער נבעה, בין היתר, בכך שפתיחת המועדונים בלילות־שבת והנוער חילול שבת וכל הגוהר זהה של מועדון נוער הוא זר לחרדים הקיצוניים היודעים כי את הזמן הפנוי אפשר לבלות בכולל, בישיבה, בבית הכנסת או בבית. אבל ראש העיר המפד"לי הבכיה השבוע כי מאז נטל את ראשות בני ברק קיבלה העיר צביון דתי־לאומי, לעומת הצביון החרדי שהיה לה בעבר. למועדונים נתן כבר ההיתר הדתי אייזיק הלפטון (היכן זה) ובבני־ברק תוגנת אב יום שחרור ירושלים יחד עם יחידת צה"ל (בסיס הדרכה 11) המאומצת על־ידם. דברים אלה נחשבו לפני עשר שנים ככפירה בעיר החרדית. כמובן שהורה לגוטליב כי בני־ברק עלתה לכותרות רק על ידי ההפגנות וכי תושבי ישראל התוודעו השבוע לקלסתרו בטלויזיה רק בעניני רמזור ומשטרה. הוא היה רוצה להציג לפני הציבור את שיכוני הפועל המזרחי, את עשרות הכוללים והחצרות האדמו"רים ואת „השבת הבני ברקית המפורסמת כשעשרות אלפים כטיילים ברחוב הראשי באין מכונית ונשים עם עגלות ילדים נהנות מיום המנוחה ברחוב".

אכן אלו דברים שראש עיר דתי אמור חוכאי להתגאות בהם. אבל גם אינו רשאי להתעלם מן העובדה „מעבר לכביש" — אף ששם נוסעות מכוניות בשבת וגם החלק הדתי מבני עדות המזרח סובלני יותר לחילול שבת מן הרוב האשכנזי של בני־ברק. „לא יכול להיות נקי באיזור של משפחות עם הרבה ילדים כמו באיזור של משפחות עם מעט ילדים", מסביר ישראל גוטליב. מיד הדגיש כי בבני־ברק גם הרבה בשכונות אשכנזיות הן מרובות ילדים, ובכלל בני־ברק היא מן הערים הראשונות בתחום העליה הפנימית. והאי שהיא עולה בריבוי הטבעי שלה על שכנתה הגדולה רמת־גן.

סוסים וחמורים ואנשים

אבל לא מריבוי הילדים נובעת בעיית הלכלוך של פרדס כ"ץ. כראה מיוחד במינו, אפילו מזהים, נגלה לזר הנקרה למרכז פרדס כ"ץ בשעות הערב. יחד עם בני האדם מהלכים סוסים וחמורים באין מפריע. ממש כך! הסוסים והחמורים מטיילים על המדרכות, על הכביש, בגינות ובחצרות, לועסים את הדשא, שכבר מזמן נעקרה, וכבר קרה — לפי עדויות של בני השכונה — שילד נהרג על־ידי סוס. הבעלים של הבהמות גרים בשכונה, אלא שאין כל מקום ריכוז לבהמות בקירבת־מקום. על הצלם שהיה מנציח את המראה של „בית קפה" בפתוחים בו משחקים קלפים, ליד עומדים ילדים שהם בניהם של שחקני הקלפים (על סכומי כסף), ולידם אבוסת צעירות דוחפות עגלות ילדים, כשביניהם סוסים וחמורים — היו אומרים ודאי כי עשה מלאכת פוטומונטז'. אגודת צער בעלי חיים אמורה לראות בפרדס כ"ץ את מדינה האוטופית של דו־קיום בין האדם לבהמה. אבל אנשי פרדס כ"ץ הם היהודים בישראל המבינים את כוונת שאמר כי „מותר האדם מן הבהמה — אין".

מעשה ברמזור

כך נצברה המרירות בפרדס כ"ץ עד שבראשיה השבוע היא „הנהנה" את הכביש בעירה הפגנה ליד בנין העיריה. ההפגנה היתה מאורגנת ומסודרה ברחבה בנין העיריה והתפורה בשקט. אבל תבורות הירוב של פרדס כ"ץ נשתלהבו ולא צריך היה אפילו בניצוץ כדי להצית את אש הכעס. הרמזור היה רק תירוץ. אך כי הצורך לכלא את ההבינה לריבוזור הצבתים המסורבים הוא מהמשימים ביותר. בכביש ראשי ביבצירי, סואן, הבקשר כבישים ביבציריים אחרים (כמו כביש גהה) אין רמזור בליבה של עיר שוקקת. וכאן בבה שבראה לתושבי פרדס כ"ץ כמחדל של העיריה, נחשפת פינה של הביורוקרטיה הישראלית המפודמת. סגן ראש עיריה בני־ברק אליקים פודמן (גח"ל) אמר השבוע כי „בשום נושא לא השקעתי כל כך הרבה בריאות והון כמו בענין הרמזורים". ובמרכז הציג התכתבויות שהחלו ב־1970 עד היום, עד העיר־„אילו היו עורכים הפגנה זו לפני שנתיים — הייתי מכבד אותם בקוניאק". וכאן מלעלל אליקים פודמן, שהוא עצמו גר בשכונות פרדס כ"ץ התוסכים כלבם את יהדו

(סוף בעמוד 26)

דירה שיש לה אבא!

כאשר אתה רוכש דירה בחברת "גן" אתה יכול להיות סמוך ובטוח שקנית את הטוב ביותר.

חברת

"גן"

בפתח-תקוה

מתכננת, בונה, מוכרת ונותנת שרות לדירות האיכות שלה בכל חלקי פתח תקוה.

שאל את מאות הדיירים שגרים שנים בדירות "גן" והם יגידו לך.

"דירה בחברת "גן" תקוה — כשתגור בה מרוצה תהיה"

"גן"

חברה קבלנית לבנין והשקעות בע"מ

פתח תקוה, רח' חיים עוזר 20

صورة عن الأصل

רב־אלוף (מיל.) חיים לסקוב

• „כשלונות" 1948

עם בעוסה של חטיבה 7

ה מעבר ממלחמה במרחבי בלימה מצמצם את הגיוון הרב, ה־ניידות, היוזמה וה־תמרון, המאפיינים התמודדות צבאית בכלל ואת מלחמת השחרור בפרט. לוחמת־תנו־עה היא התמודדות על נטי־לת היוזמה מידי האויב — ללא חופש תנועה אין התק־פה ואין תמרון שהוא תהליך ההכרעה.

בכל היאבקות בין המבקשים להיות „אדון ליוזמה", מגיעה נקודת־שיא שהיא נקודת־זמן קריטית — כשבר כזה היה בראשית המיתקפה של ה־צבאות הסדירים של מדינות ערב ב־15 במאי 1948; היוזמה היתה בידי־הם, ונדרש ניצול נקודות משבר כדי להפוך בלחימה, בהתקפה, את מיגב־לותיו של האויב לתבוסתו. הללו היו בקרבות ביבנה אשדוד ולטרון.

בכל המלחמות ניטש המאבק על שמירת כושר התמרון, שכן זה ה־אמצעי המאפשר להביא לידי קרב ההכרעה בזמן ובמקום שנבחרו. כוח התמרון הוא הכושר להגיע כוח לו־חם למקום שבו אפשר להשיג הכ־רעה. הבעיה היא ליצור ביחס ל־אויב כוח תמרון ביתרון כה רב ב־מקום ובזמן, עד שלמרות הפריעו לנו להתקדם נכריע אנו את הקרב לטובתנו.

מניעת חופש תנועה מהאויב, נטילת היוזמה מידיו, הן תחילת ריתוקו. כיצד הופכים ריתוק זה לתבוסה? זאת עושים על־ידי הפעלת אותו כוח הגלום בו את הכוונות הדרושות ל־כך — הכוח האוירי והכוח הממוכן. להוסיף את היוזמה ולהעבירה לידינו כדי לנצלה להתקפה — זו הדרך ה־יחידה לזכות ביתרון; זה המאבק לתת לתמרון יתרון — כיצד של ה־מיתקפה בקרב — כדי להכריע.

המתכונת השניה של מאי 1948 וה־מתכונת הראשונה של יוני 1948 היו פרשת־מים, נקודת־שיא במלחמה על הקמת מדינת ישראל, שהחלה בנו־במבר 1947 והסתיימה בינואר 1949, מלחמה שראשיתה במרד הערבי ש־בשל באפריל־מאי 1948 וסופה בכש־לון הצבאות הסדירים של מדינות ערב.

ליישוב היהודי שמנה 650.000 נפש היו 6.000 אבדות במלחמת השחרור — בהשוואה ל־200 אבדות בקדש ו־800 בששת הימים. החוקר יגלה, כי עד נקודת־השיא במלחמה — ב־מאי־יוני 1948 — היתה עקומת ה־אבדות שלנו בעליה, ומנקודה זו החלה ירידה. ככל שנעשו קרבות כוחות היבשה ניידים יותר, כן פחתו אבידותינו וככל שגדל הגדך והמפקס של חיל האויר שלנו, קטנו אבדו־תינו עוד יותר.

• היוזמה עברה אלינו

עד נקודת שיא זו התאפיין צה"ל בהיותו כרותק כרהבית. חטיבה, גדוד ופלוגה היו רק מסגרות בעלות הר־כב ניהולי בלבד. ביצורי 11 הנקו־דות שעלו לנגב ב־1946, ויישובים אחרים מלמדים, שלא התכוננו למ־יהד שונה באופן בולט מזה של מאורעות 1936—39.

שיטת הלוחמה היתה שמירת ה־אזור, הבטחת התנועה בין אזורים, דרך שטחי הפקר, על־ידי ליווי צמוד (שיירות יחיעם, חולדה רצוה) ואב־טחת שטח מעבר שיירה עד שעברה ופינויו אחר־כך. ומה שקבע יותר בכל היה שהנשק המכריע שלנו היה הנשק האישי; כאשר הנשק המכריע הוא נשק אישי, יש למספר הלוחמים משקל מכריע.

בראשית המרד הערבי היתה היוז־מה בידי ערביי הארץ ו„צבא ההצ־לה", מתי הספנו את היוזמה מידי־הם? כאשר בפעם הראשונה — ב־מבצע „נחשון" — רוכז כוח על־ידי השיפת גזרות אחרות שלנו. אחר־כך עברנו לתקוף את האויב בבסיסיו.

בראשית ההתקפה של הצבאות ה־סדירים של מדינות ערב החלה ה־התמודדות על היוזמה. בכל המלחמה לא היה מצב קריטי כל כך. אך בנקודת־שיא החלה היוזמה לעבור אלינו עם ניתוק החטיבה מהמרחב, עם ראשית ניוד כוחות היבשה (הק־מת חטיבות 7 ו־8, שאף היה להם אלמנט של רכב קרבי — משוריי־ניכו). אף שלחטיבות אלו לא היו יחידות חטיבתיות, כבר היה לגדוד אלמנט הסיוע גדודי, ולמעשה נלחמו בפלוגות.

שיטת הלוחמה היתה לתפוש ולהחז־יק שטח ולהכות את האויב כדי להכריעו — שיטת לוחמה של צבא סדיר. עם הגעת ראשוני מטוסי ה־קרב, התקיפה התגבלה, התותחים והטנקים ורכבי קרבי משוריין בעל חימוש — עם לנו הנשק ה„צוותי" כנשק המכריע. תפיסת היוזמה בהד־אפשרה לנו מבוה חופש תנועה, חופש הכוון להכרעה — ועקומת האבדות ירדה והלכה.

• היעד שונה לירושלים

הסוב לצעוד על שבועות־שיא אלה בהתמודדות על נטילת היוזמה מידי צבאות ערב ועל מקומן של מיתק־פות חטיבה 7, המתבצעת עתה פעם ראשונה כאן קרבות תש"ח. דעוני לייחד דברים לחטיבה 7 יותר מכל־חטיבה אחרת, שכן לחימה חלליה יותר. עדיין יש מי שמטרבים בעק־בנה ללמוד כמה שקרה „בצד ה־שני של הרכב או התקפה המצרית" — במונחי לוחמה ניידת ובקרב על היוזמה.

בתוכנית המקורית של צבאות ערב היו חיפה יעד ראשון ותל־אביב יעד שני. הצבא המצרי היה צריך לנוע לעבר תל־אביב. צבאות ירדן ועיראק היו צריכים לנוע לג'נין ועפולה כ־יעד־ביניים, והצבאות הסורי והלב־נוני ו„צבא ההצלה" — לכבוש את צפת כיעד ביניים ואחר־כך לכבוש יחדיו את חיפה.

התוכנית המצרית היתה שבעוד חטיבה מוגברת סדירה תתקדם ל־עבר תל־אביב בציר החוף, והנגב ינותק פעמיים: בציר מגידל — פלוגיה — בית־גוברין, ובציר עזה — באר־שבע. היישובים היהודיים לאורך הצירים יושמדו, או לפחות יושמו במצור.

אך עבדאללה — על רקע נכונותו בגוש עציון — שינה את התוכנית כאשר נתמנה לבקשתו מפקד כללי — הוא היה מצביא ערבי ראשון שיכול לומר ש„עשה משהו". השינוי שעשה היה הפיכת ירושלים ליעד למאמץ עיקרי; הסכנה לחיפה חלפה.

הפיכת ירושלים ליעד עיקרי הול־לה שינויים מהמכבעים. העיראקים היו צריכים למלא את החלל שנוצר ב־משולש עם פנייתו של ה„לגיון" ל־ירושלים ומשם ללטרון. להבין כי „אם ירושלים היא הפרח, לטרון הוא הגבעול", ברי כי לשינוי זה היתה משמעות עמוקה והופעה כאחד.

• האויב נבלם בג'נין

הסורים היו צריכים לתפוס את מקומם של העיראקים בעמק הירדן. הם לא הצליחו אפילו לעבור את השלב הראשון: הם לא נתקלו בכוחות צבאיים ראויים לשמם, אלא בעיקר ביישובים ונבלמו בדגניות ו־בגשר. הלבנונים היו צריכים לתפוס את מקומם של הסורים. רק בציר ההתקרבות המצרית לא חל שינוי.

ההתקפה של כוחות מטה כרמל מחטיבות „כרמלי" ו„גולני" נגד ה־עיראקים בג'נין נכשלה. היעד ש־נקבע לה לא הושג — אבל זו היתה התקפה גורלית בנטילת היוזמה מידי האויב. וכיוון שהאויב לא רק נב־לם, אלא — והדבר לא פחות חשוב — רותק, השיג לנו „כשלון" זה הישג נכבד. במקום שהעיראקים ינו־עו לעבר רצועת החוף בשרון, הם הופעלו בהתקפות־נגד בגיזרת ג'נין.

כך שהבשה התקפת הקואליציה ה־צבאית של ארצות ערב, במקום ל־התלכד ולנוע ולעבור תל־אביב או ירושלים, נשארו הצבאות הערביים ברחוקים זה מזה. הכוח העיראקי הוסט לעבר ג'נין (כוח עיראקי נהדף בגאולים ב־28 מאי 1948); הלגיון הוסט לעבר לטרון.

בדרום התקדמו המצרים לאט. ש־לא כבציר לירושלים, היו לאורך ה־ציר המצרי בנגב מספר ישובים מאורגנים להגנה כמיסב התפיסה ה־בטחונית של ה„הגנה". בכל מרחב הנגב, היו 1,500 יהודים. ב־אגף ובדרך עמדו ישובים וחטיבת „הנגב" ונצבעם, כעבור לכוח המצרי שכיתרו אותם, עמדה חטיבת „גבעתי", שעליה הוטל ל־השמיד את הפולש. המצרים פרסו כוח של שתי חטיבות על פני מרחב הנגב, וחטיבה מוגברת שלחם איימה על תל־אביב. חטיבת „גבעתי" תק־פה אותה בגיזרת אשדוד ולצורך ההתקפה הוכנו בחטיבה „גבעתי" כו־חות שהועברו לנגב.

כוחות אלה, במשולב עם כוחות מחטיבת „גבעתי" וגדוד של האצ"ל, ביצעו התקפת מצח על אשדוד. ה־התקפה נכשלה ולא השיגה את מט־רתה, אבל כמו חטיבה „כרמלי" ב־ג'נין השיגה הישג חשוב. האויב נעצר ורותק.

לפני כן הרוויחה חטיבת „גבעתי" זמן חשוב להתארגנות היהודית להגנת יד־מרדכי. הימים 19—24 במאי היו ימים יקרים מאוד לחטיבת „גבעתי".

• לתקוף בכל מחיר

החטיבה המצרית שנעצרה, רחוקה 32 ק"מ לפני תל־אביב. ביבנה ובין תל־אביב היו ישובים צפופים ושלושה קוי הגנה — מערך רציני באותם ימים. אכן, זה היה הישג גדול בהת־מודדות על „בידי־מי־תהיה־היוזמה".

המצב בירושלים היה שונה. 80,000 יהודים היו מנותקים וביניהם לבין חול־דה ונען כמעט לא היה ישוב. הדרך היתה מנותקת, והאספקה מוגבלת ד־לוקה בחוסר. הלגיון שכיתר את ירו־שלים לאחר כיבוש גוש עציון, עט־רות ונווה־יעקב הוזק גם ב„ראדאר" וכוחותיו נכנסו במקום כוחות ער־ביים לכבוש את העיר העתיקה.

לכן נצטוותה חטיבה 7 לתקוף ב־לטרון „בכל מחיר". ב־25 במאי הות־קפה לטרון בהתקפה חטיבתית ראשונה. ביום זה עמדו הצבא המצרי במגידל ו„הלגיון" בירושלים ובלט־רון, והתקפות העיראקים והסורים נכ־שלו בגיזרת הירדן — בית־שאן. במקום ה„לגיון" שפנה לגיזרת ירושלים נכנסו העיראקים לתוך ה־משולש ב־23—24 במאי. הלבנונים נכנסו לפעולה בגיזרת מלכיה ו„צבא ההצלה" הצטרף אליהם.

התקפת חטיבה 7 ב־25 במאי על לטרון נכשלה. היעד לא הושג. ה־כוחות, שבחלקם הגדול זה עתה ירדו מהאוניה, סבלו אבדות (אם לא די בזה — היה מי שניפח את מספרן). לא פחות מהם סבלו אבדות כוחות מנוסים מחטיבת „אלכסנדרוני", וב־שלב יותר מאוחר מחטיבת „גבעתי". אך רק אצלנו „חשים" בכשלון.

• עדיפות ראשונה ללטרון

מפקד הלגיון, עבדאללה, לפרות שמנע מחטיבה 7 הצלחה, העביר כוחות לעבר לטרון, וביקש, מהעי־ראקים לתקוף בכיוון נאולים בגיזרת השרון, כדי לבתר את הארץ, אך הם נכשלו. ואז גם ביקש מהמצריים ל־הפנות את צבאם לעבר רמלה קרובה למתחזיו בלטרון. הכוחות המצריים לא נענו.

ההתקפה הראשונה של חטיבה 7 נכשלה, אבל ריתקה כוחות ירדניים ללטרון ולאורך הדרך של ה„לגיון" אל לטרון. ב־28 במאי נפלה העיר העתיקה והלגיון חסם את הדרך ל־ירושלים; כוחותיו בלטרון עמדו ב־קירבת תל־אביב, בנוסף על הצבא המצרי שהתקדם לעברה.

מובן, איפוא, מדוע נתן הדרג ה־מדיני־אסטרטגי הישראלי עדיפות ראשונה להתקפה החטיבתית השניה על גזרת לטרון. גם זו לא השיגה את היעד, אבל „דרך ירושלים" נפ־תחה על־ידי חטיבות 7 ו„הראל". בהתקפות אלה, עם התעתעות הנשק הצוותי כנשק המכריע, עברה היוזמה לידינו, ומאז ההפוגה של 11 ביוני 1948 היתה בידינו.

מתוך ראיה זו יובן, כי לא בפרשת בלימה סתם אנו עוסקים, אלא בזמן קריטי ובמקומות שבהם התמודדה נגד צבאנו. ערב היתה קריטית. ל־כניסה, מנקודת־ראות של פעולה ו־פעולה כנגד במאבק על היוזמה, נמ־צא כי הכשלונות האלה הם אשר השיגו לנו את היוזמה — האויב רותק וחופש התנועה נמנע ממנו.

זה היה „מחיר ההצלחה" שהביאה לנקודת הכיפנה במלחמה. אפשר לו־מר שכל אותם כשלונות שעליהם מדובר (לטרון, אשדוד, ג'נין) היו „כשלונות" טקטיים, אך הצלחות אס־טרטגיות.

שלא כבהתקפות על נבי יושע, הל"ה, השיירות השונות וירושלים, היתה פעולת חטיבה 7 בעמק איילון למוקד כל בגירות. אני סבור, כי נכון היה להנציח את חטיבה 7 על לטרון כדי ש„תתקוף בכל מחיר", כפי שחייבה הקריסיה של המצב.

• העולים לחמו כוותיקים

אשר לכמות אימוניה של חטיבה 7, הרי יחסית לאבדות של חטיבות שלא היו בנויות על „עולי מחנות" ופעלו באותה גיזרה, ואבדות מול אותו אויב בחטיבות „עציוני" ו„הראל" שלחמו בירושלים, הוכיחו אנשי הכוח „הלא מאומן" את עצמם. עולי המחנות, שאומנו תחת אש, נתגלו כלוחמים לא פחות מקודמיהם בארץ.

הנקודה הקריטית, נקודת־השיא, היתה למעשה הרבה יותר עמוקה. ריכוז הכוח בלטרון על־ידי השיפת מקומות אחרים היה הרבה יותר קי־צוני משהיה ב„נחשון". יותר כוח לא היה! ג'נין, לטרון, אשדוד הן שאיפשרו לנו את ההתמודדות על „בידי־מי־תישאר־היוזמה". מנשק אי־שי כנשק מכריע התחיל הכוח ל־עבור לנשק־צוות — מטוסים, תות־חים, טנקים — ומלווי שיירות עבר להתקפות האויב בשטח, כדי להכ־ריעו. הכוח המסגרתי־מיבצעי נעשה כוח נייד, ולו חלקית.

האם „כרמלי" בג'נין, „גבעתי" ב־אשדוד וחטיבה 7 בלטרון לא בלמו? היתה בלימה. את הבלימה יצר גוף מיוחד — היישובים. הם גילו כוח עמידה שהיה ללא ספק בעל משקל סגולי גדול הרבה יותר מכפי שאפשר היה להעריך לפי מספר ה־אנשים שישבו בהם.

התקפה היא הדרך האחת להשגת יוזמה בלחימה. ההתקפה הכרוכה ל־השגת הנצחון. את ההזדמנות לפעו־לה התקפתית משיגים על־ידי תמרון — התמרון היה התקפות על לטרון־אשדוד־ג'נין.

• האויב הוכרע בתמרון

הרעיונות העיקריים בקרב הם ל־גלגל את האויב, לרתק אותו וכך למנוע ממנו כוח תגובה ותמרון כדי להכותו ולהכריעו. עקפות לא הובס האויב. היה לו יתרון־אש ובתחילה היינו אנו נחותים בכוח האוירי, הארטילרי, והמשוריין. אולם האויב רותק. נמנע ממנו חופש תנועה ל־הגשמת יעדיו.

וכאשר גדל התנופה אותו נשק בכוח מכריע — כוח אויר וכוח משוריין המעניק כושר תמרון — האויב הוכרע.

יהדות בדרכי נועם

דרך „העובד הדתי" בהסתדרות

צ

העובד הדתי

חטיבת החברים הדתיים בהסתדרות

מתתיהו פלד

• הבטחון כנימוק

א חת התופעות הצפו־יות והאופייניות המ־תרחשות לנגד עינינו הוא תהליך הפיחות של הבטחון כנימוק, לאט ל־אט, אבל בבטחה, מאבד הני־מוק את משמעותו המקורית — שצרכים בטחוניים מובה־קים מחייבים עשיית מעשה שאינו נעים במיוחד, אך אין ברירה אלא לעשותו.

ראשיתו של התהליך קשורה דווקא לעניני מסים. העומס הגדול של המיסים, המוטל מאז ומתמיד על אז־רחי המדינה, הוסבר בדרך כלל ב־צרכי הבטחון הגדולים והדחופים. ה־נימוק לא היה נטול מידה של אמת, אם גדולה ואם קטנה. במשך שנים רבות, ידועים הסיפורים על אותם יהודים שהיו רואים ביום העצמאות את המצעד הצבאי הצועד במלוא הודו, ואומרים: „כשאנו רואים את זה, אנו מוכנים לשכוח את כל הצרות ש־עושה לנו מס הכנסה."

והנה כי כל כולם של המסים הול־כים על מנת להאדיר את כוחו של צה"ל לא היתה מעולם מדויקת, אך על גימה זו היה נוח לפרוש יותר מאשר על אחרות. בוודאי שהיה תמיד נוח להסיט את תשומת־הלב מתופעות של בזבוז, חוסר שיקול דעת בהוצ־אות ממלכתיות. ובזבוז, שלא חסרו לנו להתהדר כאן קום המדינה, על ידי הנימוק הבטחוני.

אך לאחר מלחמת ששת הימים נהפך הבטחון לנימוק רוחני בעניינים אח־רים, שהעיקרי שבהם הוא הצדקת קו פעולה מדיני שבלעדי נימוק זה קשה היה להוכיח את צדקתו: ביחוד נעשה נימוק זה חשוב להצדקת התפשטותה הטריטוריאלית של ישראל לתוך ה־שטחים הכבושים.

אפשר היה להניח, כי לגבי עם ש־הוכיח את עוצמתו הצבאית ואת על־יונותו המוחלטת נגד כל אויביו לא יהיה בנימוק זה כדי לשבות את לב העם. אך האמת היא שהנימוק הת־גלה כיעיל ביותר. דבר זה מוסבר בכך שלגבי רובו של העם היה עדיף נימוק „רציונאלי" להצדקת מעשי ה־סיפוח על פני נימוק מיסטי, כגון קדושת הארץ המובטחת, או זכות ה־היסטוריות וכדומה.

הסכנה שבהפיכת הנימוק היעיל הזה לשפחתם של עניינים שאין להם דבר וחצי־דבר עם בעיות הבטחון האמיתיות שלנו, היתה בריקונו מ־תוכנו המוסרי. כי מה היה בעצם תוכנו האמיתי, המקורי של נימוק זה? תוכנו היה שיש לעם ערך עליון השקול כנגד כל הערכים האחרים, והוא הערך של הבטחת קיומו. העם לא רצה להיות עוד צפוי להשמדה, ואף לא נושא של הספדים או חרטה לאחר מותו. לפיכך מוטל עליו לע־שות כל אשר ידרש בתוקף הנסיבות להבטיח את קיומו נוכח סכנות ו־איומים מכל עבר.

כל זה לא רק מוצדק מבחינה מוס־רית, והגיוני מבחינה מדינית, ומעוגן בחוק הבינלאומי, אלא גם טבעי ב־מידה שאין למעלה ממנה. מכאן גם נובעת עוצמתו האדירה של הנימוק הבטחוני.

אך דרכו של בשר ודם היא, כ־נראה, שכל מה שמוכיח עצמו, נהפך עד מהרה למין להטוט, „גימיק" בלעז, שראוי להשתמש בו בכל עת עד ש־קסמו בעלה ולא נותר ממנו אלא זכר קלוש לאותו דבר שהיה במקורו. זה בדיוק קורה לנגד עינינו לנימוק ה־בטחון.

•

ש נים מספר לאחר מלחמת ששת הימים היה נימוק הבטחון ב־עיקרו נימוק אידיאולוגי. על מנת ל־חזק בתפקידו זה הומצא המיתוס ה־ידוע של סכנת ההשמדה, שאמנם הקנתה לו תוקף ניכר לתקופה מסוימת. אך החיים כנראה אינם סובלים סי־לוף בוטה יום־יומי של אביהם, והבט־חון החל לאבד את תוקפו כנימוק אי־דיאולוגי — תחילה בהדרגה, ואחר כך בקצב גובר והולך.

ואין פלא בדבר. כי איך אפשר לשכנע השכם והערב מפי כל המומ־חים הצבאיים שלנו כי כוחנו הצבאי הולך וגדל יחסית לכוחות האויב, וכי במלחמה נוספת, אם תפרוץ, נגדיל מכחנו להפליא, ועם זאת להוסיף ו־להזהיר על בטחוננו?

כיצד אפשר להוכיח לבקיים במב־צעים מרהיבי־עין שאין בכוחו של האויב לעשות דבר וחצי־דבר לעומתם, או לחזות בהערכת נשק מתוחכמות במידה עליונה המופעלות על ידי כו־חותינו במיומנות שאין דומה לה, ועם זאת להמשיך ולהתהדר מפני מה שה־אויב עלול לעולל לנו?

בכלים אחרות, פשוט אי אפשר ל־היות בטוחים כל כך, מבחינה בט־חונית ועם זאת להוסיף להעלות את חרדותינו מימים שעברו כנימוק כל יכול בדיונים מדיניים.

ואמנם, מי שאינו יכול ואינו מוכן להיות משעמם ומעייף נמנע באחרונה מלעשות שימוש זה בדיוניו. לפיכך רק טבעי הדבר כי פוליטיקאי רענן כמו אלוף (מיל.) שלמה להט ישיב לשאלה בדבר סולם העדיפויות שלנו לשנים הקרובות כי „הייתי נותן עדי־פות ראשונה לבעיות חברה, כי ב־נושא בטחון הגענו למצב טוב מאד, אפילו מצוין... אני חושב שצריך לע־שות יותר בתחום החברה גם על חש־בון תקציב הבטחון" (ימים ולילות, 10 אוגוסט). ורב אלוף (מיל.) יצחק רבין משיב לאותה שאלה כי „יש מקום להפנות בזמן מסוים נקודת כובד מן הזירה הבטחונית לתחומי פנים" (שם). וזאת היא דעתם של כל אלה שעניין הבטחון מוכר להם יפה, מנסיון חייהם.

שר הבטחון, שעדיין לא הכריז כי מוכן הוא להניף את „הדגל השני" בנוסף על דגל הבטחון או במקומו, אינו יכול שלא לציין את העובדה כי שיעורו של תקציב הבטחון בהוצאות המדינה יכול לרדת, ואף עתיד ל־רדת במידה ניכרת, פשוט משום ש־מצבנו הבטחוני טוב עד כדי כך. ומצבנו הבטחוני המשופר אינו מהווה לדעתו מצב זמני חולף, אלא הוא תוצאה של גורמי יסוד שאינם עתידים להשתנות בקרוב.

איכות כוח האדם שלנו ורמת התע־שיה שלנו מקנים לנו עליונות שאינה עתידה להעלם בעתיד — הסביר שר הבטחון בנאומו האחרון בפריס.

אך אם אמנם כזהו מצבנו הבט־חוני, מה טעם לצווח „זאבים!" על כל צעד ושעל? כך גם תוקפו המ־שכנע של הנימוק הבטחוני, ומקומו במערכת הדיונים האידיאולוגיים והמ־דיניים שלנו מצטמצם והולך בהתמדה.

•

א ין כוונת הדברים לומר, כי לא נותר לנו כל עניין בבטחון, או כי רשאים אנו להתיר לעצמתנו הצ־באית להתנוון, חלילה! חובה עלינו להקפיד על שמירת עליונותנו, ול־שכלל את כלי העוצמה הצבאית שלנו ללא הרף. אלא שיש הבדל כל כך ברור בין מי שחושש לבטחונו מתוך שאין הוא בטוח כי בכוחו לע־מוד מפני הסכנות הצפויות, לבין מי ששוקד לקיים את עליונותו הבלתי־מעורערת מפני כל מתנכל אפשרי.

הראשון יקבל צמרמורת בכל פעם שידמה לו כי יתכן שכוחו אינו מס־פיק לו לעמוד באתגרים שבפניו; ה־שני ישקיף על המתרחש בעין בוחנת אבל בוטחת, ויכלכל מעשיו בתבונה וללא פחד.

אמנם, מדי פעם נוסיף לשמוע יריות בגבול, ויחידותינו תתנגשנה עם יחידות אויב. גם יתכן שנסבול קור־בנות נוספים בהתנגשויות אלה, אך בכל אלה יהיה רק להוכיח כי טרם פתרנו את בעיותינו ביחסינו עם שכנינו, ולא כי בטחוננו נתון בסכנה. כדי להסל תופעות לוואי אלה של העדר שלום באזור, יכולים אנו בלי ספק לעשות רבות שאיננו עושים, ולהרוס רבות שאיננו הורסים, אך זה נושא לדיון אחר.

אך בינתיים ממשיכה התדרדרות של נימוק הבטחון, שחדל לשמש כ־נימוק אידיאולוגי, אך נהפך להיות נימוק משפטי, וזה כנראה שפל ה־מדרגה שאליו הוא יכול להגיע. כבר הרבה מונחים משפטיים נהפך גם ה־בטחון להיות מין מונח טכני, „טר־מינוס טכניקוס" בלעז, המשמש סי־סמה או מילת קוד בתהליכים המ־קיים כטוריים.

מערכת המשפט אצלנו ובעולם מכ־ירה תופעה זו יפה, כי מערכת זו נוטה בדרך כלל לפתח את השיחה במונחים מוסכמים שתכנם המקורי נשכח, אך נעשו שגורים בחלק מ־המינוח המשפטי. כך ראינו כי כאשר הוחלט להפקיע קרקע של הכפר עקר־בה על מנת למסור אותה להנהלה יהודית, הופקעה הקרקע ל„מטרות בט־חוניות".

בימים אלה נודע על הפקעת קרקע ליד בית לחם לשם הקמת ישוב יהודי. אך ההפקעה נעשתה בנימוקים בטחוניים. לשיא השימוש לרעה בני־מוק הבטחוני הגיעה הטענה שנטענה לפני בית המשפט הגבוה לצדק ב־בירור תביעתם של הבדוים המפונים בפיתחת רפיח. נוכחותם באזור מהווה סיכון בטחוני, טען נציג המדינה לפני בית המשפט. אחר כך בא שר הבטחון לפיתחת ונזף במתנחלים על שהם מע־סיקים את הבדוים, שנוכחותם באזור הוצגה כסיכון בטחוני, כפועלים על אותן אדמות שנגזלו מהם בנימוק בטחוני. על ידי כך — טען שר ה־בטחון — נשמטת הקרקע מתחת ל־טיעון הבטחוני.

אך האמת היא שהקרקע נלקחה מ־יושביה הבדוים לא בשל נימוקים בט־חוניים אלא על מנת לתתה בידי מת־יישבים יהודים. כמובן, אפשר לטעון כי גם זה נימוק בטחוני, אך כנראה אין זה כך לאמיתו של דבר. שאם לא כן, אפשר היה לומר בבית המשפט כי הקרקע נלקחה לצרכי התיישבות והשופטים המכובדים כבר היו מבינים מעצמם כי הדבר חשוב מטעמים בט־חוניים. אלא שלא כך נטען בבית אלא בפירוש נאמר „מטעמי בטחון" וכנראה אין שני הדברים זהים לפני בית המשפט.

בימים אלה נודע, כי עיריית ירו־שלים תובעת להפקיע למענה כמה אלפי דונם בתוך לתחום שיפוטה, על מנת שתוכל לפתח בהם את אזור ה־תעשיה של העיר. הענין תמוה במידה שאין למעלה ממנה. במקומות אחרים בתוך גבולות המדינה, כשעיריה אחת מבקשת ליטול קצת אדמה מרשות אחרת, מיד קמה צעקה גדולה, ודין ודברים קשה מתפתח, וההכרעה קשה מאוד. הסיבה היא כי בגבולות המ־דינה יש דין ויש דיין, ואין אדם מעלה על דעתו כי ניתן סתם כך ליטול משל אחרים.

אלא שאין־דין זה חל מחוץ לגבולות המדינה. מי שסבור כי הגבול הירוק נשכח, מוטב לו שיזהר בעניינים מ־סוג זה, ויוכוח מיד כי הגבול שריר וקיים. מה שמותר מחוץ לגבול, לא יעלה אפילו על הדעת בתוך הגבול. כי מחוץ לגבול מותר ליטול אדמה אחרים ללא היסוס. רק תנאי אחד יש למלא והוא להקפיד לרשום על צו ההפקעה כי היא נעשית מטעמי בטחון.

אין לי ספק, כי אם תקבל עיריית ירושלים את השטח שהיא תובעת, ללא כל יסוד חוקי או מוסרי, למען פיתוח התעשיה, היא תקבלו כשטח שהופקע למטרות בטחון. זה המובן שבו משתמשים במקרים כאלה. זו המלה שמונעת מבתי הדין הישראלים מהתערב לטובת המקופחים.

בית משפט ישראלי לא ייכנס לחק־קור את המשמעות האמתית של ה־נימוק הבטחוני, ואין כל חשש כי העוול יוקע על ידו בראש חוצות. זו הדוקטרינה הבטחונית של תורת המשפט בישראל: אמור את המלה בטחון ואתה רשאי לעשות כל מעשה שלא יעשה, בוודאות כי כוחו של בית הדין לא יופעל כנגדך.

•

ל פני זמן־מה טען שר הבטחון, כי המתנגדים לאיכלוס השטחים, ל־הפקעת קרקעות לצרכי בניית ערים בהם, או להקמתה של ימית על נמל מים עמוקים שלה, כל אלה חוטאים לציונות ועמדתם אנטי־ציונית. הוא רשאי כמובן לטעון כך, אם זו דעתו, ממש כשם שאחרים רשאים לחשוב כי מגמות ההתפשטות של שר הבטחון ונישול העם הפלשתיני מעל אדמתו, המתבצע בהנהגתו, מהווים את הסילוף החמור והמבעית ביותר של התורה הציונית.

זהו ויכוח לגיטימי. אך מעניין כי לא יעלה על דעתו של שר הבטחון לטעון לפני בתי המשפט בישראל כי הפקעת אדמות הבדוים ברפיח ל־משל, מתחייבת מתוך הציונות. משום שיש חשש סביר, שבית המשפט לא יקבל כי זה טיעון מספיק להצדקת מעשי עוול. לפיכך מעדיף שר הבטחון את הטיעון הבטחוני, שדבר אין לו עם הנושא הבטחוני, שכל קשר אין לו עם צרכי הבטחון, אלא שהוא נהפך לכילה־קסם המונעת מן המשפט ומן הצדק הישראלי לעמוד לצדם של המקופחים.

אנו מושכים משיכות־יתר מבנק המים

ואת הריבית אנו משלמים בהמלחת מי־התהום ✶ מצפים לאישורו של הבית הלבן להסכם על המתקת מי־ים, אך בעשור הקרוב לא יהיה מנוס מקיצוץ מיכסות המים וצפויה התמודדות על חלוקת המים לצרכי החקלאים ולצרכי פיתוח עירוני

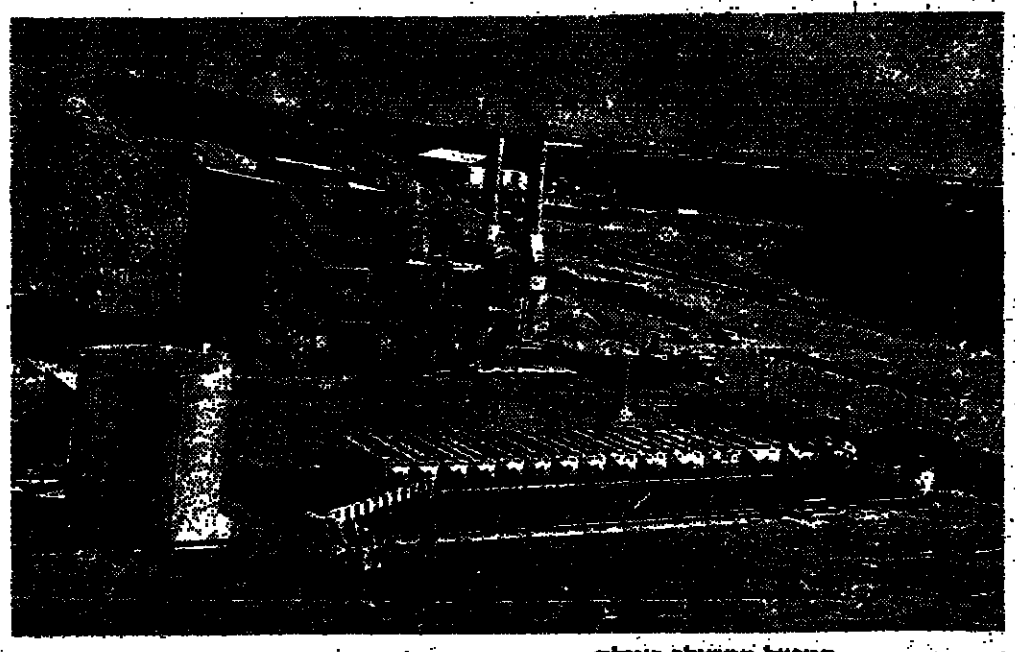

המפעל המשולב באילת: תחנת כוח ומיתקן להמתקת מי־ים

מאת א. גזית

לא רחוק היום — ויש המדברים בלשון עתיד־קרוב־מאד — שלהזרים מים בברז בביתך תצטרך/כי ללחוץ על דוושה ברגל. קודם־לכן תוכל/י לאזן את המים החמים והקרים בעזרת ברזי־היד המקובלים ולאחר שהונחת דעתך בקשר למידת החום־קור יזרמו מים בברז רק כאשר תלחץ/צי על הדוושה. בין רחיצת צלחת לצלחת — תוסר הרגל מן הדוושה ופתוח מים יזרמו ויתבזבזו.

ברז דוושה־הקטיף הוא אמצאה חדשה, שאם הצלה יפה ייתכן שתותקן תקנה שתחייב להתקין ברז כזה במטבחים ובחדרי האמבטיות של כל הבניינים החדשים. ואולי אפילו יורכבו ברזים אלה, הינם אין כסף או בתשלום נמוך, בכל הבתים הישנים הישנים־חדשים שכבר עומדים על תילם ובהם הברזים המקובלים המסורתיים.

האינפלציה חזקה ממחירי המים

עד כדי כך גובר הצורך לחסוך במים שכבר מדברים על הפלאה במחירי המים. האם ירתיע שם המחירים? הנסיון מראה ששום זה אינו מרתיע לפני שהוצאה על מים אינה עולה על 5% מסל ההוצאות החודשי של המשפחה. אם, נניח, משתכרת משפחה בממוצע בתל אביב 1,000 ל"י לחודש חשבון המים אינו עולה על 50 ל"י, אין כל הצורך לחסוך במים. מעל סכום זה — ייתכן שהמשפחה תתחיל לשאול „איך לא לבזבז מים". אך גם „קו המשת המחירים" אינו הרתעה ברורה מפני ש„האינפלציה חזקה ממחירי המים", כדברי סגן נציב המים שאול ארלוזורוב. אין אפשרות להעלות מחיר מים לעיר בלי להעלותו לחקלאות או לתעשיה ולהיפך — גם בשל היות תצרוכת המים מורכבת משלושת הסקטורים (עיר, תעשיה וחקלאות) וגם בשל השפעת המדינית של העלאה כזו על מדד יוקר המחיה.

אך מחירי המים לא יעצרו את מגרפת המים. בישראל שהגיעה למחסור מים המוגדר על ידי אהרן ויגר, מנכ"ל תה"ל, כ„קריטי" ועל־ידי שאול ארלוזורוב כ„חמור". ישראל ניצבה עתה לפני משבר־מים שלא ידעה בתולדותיה, העלול לגרור זעזוע חברתי וכלכלי מן המקור. החקלאים בישראל — הראשונים וכמעט היחידים הנחשים במדיניות קיצוצים ומצמצמים מעליגים — יעמדו כסקטור מלוכד הנלחם על חייו מול התעשיה והעיר.

לכן מקבלת משמעות מיוחדת הציפיה לקבל בימים הקרובים את אישורו של הבית הלבן בוושינגטון על הסכם להמתקת מים בין ממשלת ארה"ב לממשלת ישראל. כחמש שנים אחרי שנודע מעצם הסכם המתקה הגרעיני (כ־200 מיליון דולר) בין הנשיא המנוח ג'ונסון לראש הממשלה המנוח לוי אשכול (בשל אי כדאיות כלכלית טכנולוגית), חזרו שתי המדינות להתכנת הסכם צנוע יותר המוגדר כ„מהדורה חדשה אבל מוקטנת, של הסכם ג'ונסון־אשכול".

ההסכם בין סוכנות הסיוע של ארה"ב לבין הסוכנות הלאומית למחקר ולפיתוח בתום בראשי תיבות ומן הצד הישראלי חתם עליו מנהל המנעצה הד"ר אליעזר טל. בו נאמר אשר הקונגרס האמריקאי הקצאה של לא יותר מ־20 מיליון דולר למיתקן המתקה משותף עם ממשלת ישראל (שארה"ב תממן לא יותר מ־50% של הפרוייקט). עתה חתם הד"ר טל על הסכם לפרוייקט (שלבו הראשון כבר מושלם באילת) בשעור 32 מיליון דולר (16 מיליון דולר מישראל ו־16 מיליון דולר מארה"ב) וניתן, איפוא, להגדילו (בעיקר בשל התייקרויות) עד ל־40 מיליון דולר. אחרי אישור משרד החוץ האמריקאי וממשלת ישראל נותר רק האישור של הנשיא ניקסון. אבל הכל מהרהרים בכל הנוגע לכדאיות בעתיד של מים מומתקים בטכנולוגיה הישראלית החדשה בטרם הוכח הדבר במעשה.

כך או כך, משבר המים לא ימנע — לפחות לא יפתר לחלוטין בעשור הקרוב — והויכוח החברתי הכרוך בהקשחת מדיניות המים יהיה מן הקשים בו התמודדה החקלאות.

לפני שבועיים נועד שר האוצר פנחס ספיר עם מנהלי היחידות בחברת „מקורות" ושם נתבקש לתת עדיפות לבעיות משק המים. יש לנו גם בעיות אחרות, השיב ספיר, הנחשב לאחד מבוני משק המים במדינה עוד מהיותו מנהל „מקורות". עם זאת אמר, כי הבל שקולם של קברניטי המים במדינה לא נשמע עד כה ברמה.

אך נראה כי „בהגיע מים עד נפש" החליט האוצר להגדיל את הקצבותיו בעניני מים. אם בשש השנים האחרונות, עם גידול הצריכה במים, לא הגדיל האוצר את הקצבותיו לפיתוח משק המים, (50 מיליון ל"י מן האוצר פלוס 20—30 מיליון ל"י במקורות עצמיים של „מקורות"), הנה השנה, אומר אהרן ויגר, בא מיפנה מסויים. הקצבת האוצר יחד עם המקורות העצמיים של „מקורות" קיפצו ל־120 מיליון ל"י.

עונות שחונות ושימוש יתר

מה שקרה עתה בישראל, הוא הצטברות שתי בעיות נפרדות בבת־אחת: עונות שחונות בגשמים ושימוש יתר במקורות המים. כמסביר מנכ"ל תה"ל (תכנון המים לישראל) אהרן ויגר:

„אנו קרובים מאד לניצול כל המקורות הטבעיים שלנו ונותרו כמויות קטנות של מי תהום. יש גם מפעלי שטפונות (כמו בהרי מנשה, בקישון, ליד רצועת עזה) שנועדו לאגור מים. הגענו לתחתית החבית."

העובדה שבקעת הירדן המערבית מצוייה בידינו מאז 67' עוררה שאלות פוליטיות בדבר תכניות המים והוויכוח ויגר סבור כי בטרם תינתן התשובה הטכנולוגית והכלכלית צריכה הממשלה לתת תשובה מדינית. היתה פעם תכנית ג'ונסטון (ע"ש אריק ג'ונסטון שליחו של נשיא ארה"ב בענייני המים) וזו תיכננה שליטת זרת ממי הירדן לבקעה שהיתה אז בידי ממשלת ירדן. קווי יסוד מדיניים ברורים של מדיניות הממשלה מעבר ל„קו הירוק" יבהירו למתכננים לא רק היכן לחפש מקורות נוספים למים, אלא, בעיקר, אם ישראל שבתוך „הקו הירוק" תספק מים לשטחים המוחזקים. רצועת עזה כבר מזמן נתונה כמשקעת מים מוחצת לה ואף פעם לא תוכל לספק מים לעצמה ממקורות מים מסורתיים.

השימוש במי־ביוב

המקור החשוב ביותר למים נוספים כיום הוא מי־ביוב מטוהרים ומטוהרים בשימוש חוזר. שישים מפעלים כאלה נמצאים בבנייה בנקוף קטן מן המפעל של גוש דן. אהרן ויגר, מנכ"ל תה"ל, סבור שמים מטוהרים ומטוהרים אלה בניצול חוזר יהיו אולי כל המקבלים ראויים לשתיה אף יותר ממי השתיה של 40 מיליון אירופים השותים מים מטוהרים מן הריין. „שיטות הטיהור שלנו", מוען ויגר, „טובות מן השיטות הקונבנציונליות האלה ובכל־זאת כוונתנו כי מים אלה יכוונו להשקיה ולא לשתייה".

גם שאול ארלוזורוב אומר כי „כל העולם שותה ביוב ואצלנו יוחדרו מי הביוב לעומק של 100 מטר באדמה למשך 400 יום בטרם יישאבו מחדש ויטוהרו". אלא שניצול חוזר של מי־שפכים הוא בעיתי במה שנוגע לאיכות הסביבה, ולכן צריך יהיה למשוך בצינור, להוזרה ולשימוש באיזורים מוגבלים כמו הנגב המערבי. האם ישובים חקלאים בצפון ובמרכז הארץ יצטרכו לוותר על גידולים ליד ביתם בגלל מים ויקבלו חלקות ליבוך באיזור בין פסיש ורעים, באזור לים־רביבים. „תאר לך", חוזה סגן נציב המים את הקושי, „שכאמר לכפר גלעדי בגליל העליון להפסיק גידולים שונים באיזור הקיבוץ ותמורת זאת יקבל הקיבוץ אדמות באיזור הבשור מושקות משפכים מטוהרים".

אבל גם בשימוש ניצול חוזר של מים, גם בעצרת וריצת ענינים מלאכותיים (ומדובר על תוספת של 10—15 אחוז משקעים בצפון הארץ, שיכוונו למוביל הארצי) — גם אז לא יהיה מנוס מקיצוצים, אף „אם הקודש־יברוך הוא", אומר ארלוזורוב, „יתן לנו שנים ממוצעות או למעלה מן הממוצע ברב־שנתי".

גם שלוש שנים, אנו שואבים כיום יותר משהטבע מחזיר בגשמים, או כפי שסגן נציב המים שאול ארלוזורוב מגדיר זאת אנו עושים „משיכת־יתר מבנק המים". הצרה היא לא רק שגדלה משיכת היתר אלא שהריבית גדלה. הריבית על משיכת היתר היא המלחה הגוברת של מאגרי המים המתוקים, מסביר זאת שאול ארלוזורוב: „בארצנו כל המאגרים המתוקים עטופים מכמה כיוונים במים מלוחים. מצד אחד, במערב — הים, למטה שכבות מים מלוחים פרה־היסטוריות ומן הצדדים שכבות מלוחות בן התקופה שהים הציף את הארץ ושיקע מלחים במיבנה הגיאולוגי. השכבות המלוחות כותבות למים המתוקים כעיט לטרף".

מסתבר שהנזק, שאין לתקנו, ניתן למדידה. נציבות המים הזהירה לפני שלוש שנים את מפעל חוף הכרמל — זכרון יעקב משאיבת יתר ובשנה האחרונה הגיעו הבארות באיזור זה אל סף שיתוק בשל דרגת מליחות גבוהה של המים. כך קרה גם למפעל שונה־בנימינה בפינה הדרומית של הכרמל וכך בעמק איילון.

יש פרדוכס במשק המים הישראלי. דוקא בשל תיחכום מערכת המים, כמסביר שאול ארלוזורוב, אנו סובלים מקושי פסיכולוגי שבעולם לא קיים. בארצות מפותחות כמו באוסטרליה, בדרום אפריקה בקליפורניה שבארה"ב, מקורות המים העיקריים הם בסכרים, באגמים אליהם מחוברת רשת השקיה ורשת למי שתייה. בישראל חזו עוד ב־1946, לפני קום המדינה, אפשרות של מחסור במים כשהביקוש יעלה על ההיצע. הוחלט כי במקום תעלות וסכרים מוטב לאגור את מי־התהום ולהעביר את המים בצנרת בשלד ארצי ובמערכת לחץ גדולה לכל המדינה. היום מודה העולם המדעי כי אגירה זו במי־התהום היא היעילה והחסכונית. בישראל 65 אחוז מן המים באים כמי תהום ו־35

(סוף בעמוד 28)

ארץ חרבה: מיעוט משקעים ושאיבת־יתר דלדלו את מקורות המים

ה„פישה" המצרית לשוודיה נכלמה...

מאת צבי לביא
שליח „מעריב" בשטוקהולם

מאתיים סטודנטים מצרים פלשו לפני כשבועיים לנמל מאלמו בדרום שוודיה ובמטה שירותי הבטחון הושמע אות אזעקה. הסטודנטים הצהירו, כי באו לתקופה קצרה, במטרה כנה להתפרנס בעבודות קיץ זמניות.

לדבריהם נפלו קורבן לנוכל שימכן אותם לטיסת שכר לקופנהגן, במענה שמאפשרת להם עבודות מפתיעות בתקופת החופשה. בעת שנחתו בדנמרק כמו בלעה האדמה את הסוכן, וכל עניין העבודות התגלה כתרמית גרת. בהוסר כל פני המקורות לעמיתיהם הערביים בדנמרק הללו התקשרו עם ידידים בשוודיה. אלה הזמינום לבוא למאלמו והבטיחו להשיג בשבילם עבודות פשוטות שלכנען מייבאת שוודיה פועלים בלתי־מקצועיים מפינלנד ומארצות הים התיכון.

אולם השוודים, הרגישים עתה מאוד אחר רצח המלצר המרוקני בלילהאמר שבנורווגיה השכנה, לא היו מוכנים להסתכן בנוכחות קבוצה פסתדית זו של צעירים ערבים. בנימוק פורמאלי, שהיה עליהם לדאוג לרשיון עבודה בטרם נכנסו לשוודיה ובהסתמך על החשש כי עלולים להיות בקרבם טרוריסטים, גירשו את כולם לדנמרק.

צו גירוש

צו הגירוש הרגיש חוגים שמאלניים שוודים המשתתפים בשקידה מבעים עם ערבים ובעיקר עם הפלשתינאים היושבים זמנית בארצם — אם למטרות עבודה ואם למטרות לימודים. תחת רישומה של פרשת לילהאמר, הפיחו הללו בכעס כלפי השר־בלי־תיק קרל לידבום, המחזיק בתפקיד הבלתי־רשמי של דובר הממשלה: „מדוע היום הזה של איפה ואיפה המפלה לרעה רק את הערבים? מדוע לא הקים הממשלה ותבריז שהחוק החדש קיים גם נגד טרוריסטים ישראליים?"

החוק כבר מדובר התקבל בפלמנט ברוב גדול לפני חודשים אחדים, והוא יוצא־דופן בתולדותיה של שוודיה הליברלית. תכליתו להגן על אזרחי הארץ והתושבים מפני טירור פוליטי מכל סוג. כאשר אושר החוק הבהיר השר לידבום, כי כוונתו איננה להפריע לחופש ההתארגנות הפוליטית או להגביל את חופש הביטוי. „הוא מכוון — הכריז — נגד ארגונים כגון „אוסטאשי" ו„ספטמבר השחור"."

החוק מסמיך את הממשלה לגרש כניסה מכל זר החשוד בכוונה לבצע מעשה אלימות, ומתיר לסוכנויות החירה לרשות הפרט — לצותת לשיחות טלפון או לבצע חיפושים אצל כל גורם זר החשוד כטרוריסט, ואף לגרשו מתחום המדינה.

לישראל היתה בדיניה תקיפה זו מקור של שביעות־רצון. אם כי אישור החוק עורר כמה שאלות, שהתשובה בכלם היתה האם באמת בטוחים השלטונות לבצע כניסה של טרוריסטים פוטנציאליים?

לשוודיה ניתן להכנס דרך נורווגיה או פינלנד בלי לעבור ביקורת דרכונים כמעט — וכך גם טוענים השלטונות לציין — היעילות בביצוע החוק החדש תלויה בשיתוף־הפעולה עם שלטונות הגירה של המדינות השכנות. אכן, ניתן להניח כי החוק לא הגנס לפרלמנט בטרם קיבל נוסחו העקרוני את ברכתן של המדינות השכנות. אבל גם אלמלא כן, באה פרשת לילהאמר וגבהה את כלה הפירנות בכל נקודת־גבול סקנדינאווית העירנות ביקורת דרכונים גבוהה למדי.

פחד ה„אוסטאשים"

הוכחה של ממש לכוונה נכונות של ממשלת שוודיה להפעיל את החוק לא ניתנה עד לגירוש הנבוני של 200 הסטודנטים המצרים, אשר בכל הבראה נעשה בשיתוף עם שלטונות דנמרק שאף הם דאגו להיפטר מהם במקום. בכלל. כי לא. ההגברות הטירור הפלשתיני באירופה היתה הבעית הישיר לגיבוש המדיניות השוודית החדשה, אלא היוגוסלבים היושבים בשוודיה. וביתר דיוק האוכבים הקרואטים, הכוונים בקרבם כיעוט חברים בתנועת „אוסטאשי".

כדובר במשפחות פועלים שהובאו לכפעלי תעשיה שוודים כיוגוסלביה או כבעלי־גניונה, ולא עוררו חשד עד שבוקר אחד, לפני כשנה וחצי, פרצו חמישה מהם ללשכתו של שגריר יוגוסלביה בשטוקהולם ורצחו אותו ביריות אקדח. הרוצחים נאסרו ובין בלגרד לשטוקהולם החלו חילופי האשמות. ממשלת טיטו התרעמה על ממשלתו הסוציאליסטית של אולוף פאלמה, המעמידה את ארצה ל„גן עדן" למתנגדים וטרוריסטים פוליטיים, ואף רמזה כי הוזהרה את השוודים בעוד מועד לגבי האוכבים הקרואטים ומסרה להם מידע מפורט על כהיגיהם שהתיישבו בשוודיה.

השוודים לא נמו להצטדק. אפילו ידעו על קיום הקבוצה השואפת להשיג עצמאות לעם הקרואטי והתנגדה ליוגוסלביה — לא ראו כל אפשרות להגביל את צעדיה. הם אף שקלו והחליטו כי לכרוח ההתנקבות בבית השגרירות. אין להקשות את הקו. רצח הספורטאים הישראלים במינכן והריגת הנספח עכי כחוזרי במעטפת־נפץ שהופוצצה בלשכתו בשגרירות ישראל בלונדון החריפו את הכבב, אך הדבר מגרב את הכאה אצל השוודים היה טוב כעת שבעטו ה„אוסטאשי" — הם הפצו כצנוס בטיסה פנים בין גטבורג לשטוקהולם, החזיקו את נוסעיה כבני־ערובה לשחרור חבריהם שנאסרו באשמת רצח השגריר היוגוסלבי.

„אולם מאלכה עובר על בטוח את הנזיק של גולדה כאויר חברי כבשלתה", כתבו העתונים השוודים. אך מאלכה לא עבד בבסוק הנדה לשחרר מן הכלא את הקרואטים ולגרשם משוודיה. כאשר הגירו את ההכרתולבו שמורך לב זה יעודד את הפלמלחיכים אי כל ארגון טרוריסטי אחר לנצל את כוחה לפעולותה האלימה. הצמדק: „בניגוד לטרוריסטים הערבים אין ל„אוסטאשי" בדיכה לקבל אותם כגיבורים".

„פלשתינה קלוב"

אולם ההוצאה הוכח אישור החוק להגנה מפני הטרור, שנשם קודם כביל עד יותר את צעדי המושבה הערבית בשוודיה, המונה בין 600 ל־1,000 נפש. בהיותם זרים נבצאו הערבים תחת פיקוח כלשהו, ונזהרו בלסייע לפעילות אלימה, אם כי הפגינו הזיקה פוליטית נלהבת בעניין הזכות הפלשתינאית.

בכל כרכו העסיותי הוקם „פלשתינה קלוב" והוא הדין בקמפוסים של אוניברסיטאות לונד ואופסלה בעצמן. רק מעטים מבין הפלשתינים נבצאו דרכונים ירדנים. הגדירו את עצמם כפלשתינים, אבל [illegible]

חברי „פלשתינה קלוב" מאלמו ניסו לסייע ל־200 הסטודנטים המצרים להיקלט בשוודיה, דווקא [illegible] של שלטונות הבטחון.

לפעולות זאת [illegible] הקיצונים [illegible] (המפלגה הקומוניסטית השוודית [illegible]). שלוכח הפעילים המרכזיים בציבור זה הם [illegible] דאן גילו, הרוגלים בכל מה שכמסל [illegible] הטרוריסטים הקיצוניים ממנו.

בקבן, כבן שלושים, בנו של מנהל הרשות הממשלתית להוצאת ספרי לימוד, חשב להיות כקודת אולם חזר בו אחר ביקור בארצות התיכון. בעת שכחש המלך חוסיין את שרידי ה„פתח" בקיץ 1971 פלש בראש קבוצת ערבים לשגרירות המצרית בשטוקהולם, הסמוכה לשגרירות ישראל, והניף מצליה את הדגל הפלסתיני. הוא נעצר ובטרם נלקח לכלא הכריז: „אנחנו חייבים להזדהות עם אחינו הערבים". אביו המכובד, שנפגש עם שגריר ישראל מקס וארון, התנצל אחר שהציג עצמו: „אני מצטער שזהו בני"...

„צער" על הקמת המדינה

דאן גילו התפרסם לאחרונה במיוחד במאמרים שפורסמו בשבועון הספרותי „פולקטאובלט קולטור", שבהם טען כי שירותי הבטחון השוודיים והישראליים עושים יד אחת [illegible]

ההקירה נפתחה והתובע הכללי [illegible]

[illegible]

ב"ה

כיצד מעריכים מנהיגי המפד"ל את שריהם?

צעירי המפלגה:

„ד"ר בורג מתעלם מעקרונות למען כסאו ואף מטעה את הציבור ביודעין"
(„מעריב" כ"ז סיון תשל"ג)

ד"ר שאקי:

„שרי המפד"ל מנותקים מחברי המפלגה ומהציבור הדתי כולו, ודבקים בכסאותיהם"
(„ידיעות אחרונות" אב תשל"ג)

ד"ר יצחק רפאל:

„טיפולים של השרים שלנו בענין החוק („מיהו יהודי") היה כושל ובטלני מראשיתו ועד היום"
(„ידיעות אחרונות" תמוז תשל"ג)

בוחרי המפד"ל!

הטרם הגיע הזמן להחליף את המנהיגות הכושלת של מפלגתכם?

איגוד למען קיום היהדות
COMMITTEE FOR JEWISH SURVIVAL
132 NASSAU ST. - NEW YORK CITY 10038
U.S.A.

[illegible] عن الأصل

هكذا من الأصل

בית בכפר

מאת כרמלה לכיש

אומרים שרעננה כבר תפוסה, כך גם כפר סבא, רמת הוד־השרון. על הרצליה — אין מה לדבר.

מוכרחים לצאת מהעיר הזאת, תל־אביב־יפו. בת־ים, חולון, גבעתיים, רמת־גן, ראשון־לציון, פתח־תקוה, בני־ברק, יהוד.

לגור בפרברים יכולים רק אלה שכבר גרים שם. צריך להשיג בית בכפר. הכפר הטוב ביותר הוא כמובן, כפר־שמריהו. אבל, כמו שאמרתי, מי שיכול כבר גר בו. אפשר לקנות בית במושב. הבעיה היא, שלא מקבלים כל מי שרוצה. מצב כלכלי, גודל המשפחה, עיסוק, מצב ההורים, הילדים, הנפשות, גראפולוגיה, פסיכולוגיה. עכשיו אתה נקרא כל? יפה מאד. אבל אולי נקראת פעם, באיזה גלגול קודם כמו, או אולי? אז רגע, רגע, תרגיע, תקבל תשובה בבוא הזמן.

לא קל לברוח מן העיר אשר פעם נבלענו אליה כעיירה נידחת. או מן הקיבוץ, או כי שכונה שהיא לא בדיוק צהלה ואפקה. ובכל זאת, מוכרחים להסתלק. בחוץ, מתחת לחלון, עם רדת החשכה, ואפילו לפני כן — כנהלות פרוצות את עסקיהן המסגבים. לקולנוע אי אפשר לשלוח את הילדים לבדם. ובכבישים נרצחים אנשים יומיים. בלילה פוחדים לצאת מהבית. אולי יפרוץ הפורץ דוקא כשהילדים עם הבייביסיטר, ולרכב כבר סידרנו מנגנוני אזעקה. האויר המזוהם, הרעש, והצפיפות, וגונבי הארנקים, האנסים, והלכלוך, והביוב הזורם על המדרכות, ופחי האשפה העוברים של גזוזטרות.

●

לא ברור איך ולמה זה קרה. כבאליות של עולים מארצות כפורות? עוני? קנאה? פער עדתי והברתי? מדינה בבצור? כל זה לא ברור, והעיקר — לאנשים בעלי דרישות תרבותיות בתקינות אי אפשר להסכים עם זה.

צריך לעזוב את תל אביב, יפו, חולון, בת־ים, רמת־גן, ועוד. ישארו שם המשפחות בהן הילדים עם הבאורים ברחובות, הצווחים, והנהיגות והבקים המשרדים.

אנחנו מוכרחים לצאת, נמצא מקום. ואפילו מרוחק, חצי שעה נסיעה, שלושה רבעי שעה, שעת נסיעה אחת. מה יש? כמה זמן נוסעים לעבודה בלונדון או בניו־יורק? צריך לבחור, לפני שמאוחר, לפני שיתייקר.

ואולי חיפה? ברכבת זה שעה ומשהו. בית על הכרמל, צופה אל הים. חלום. אפילו בבית חלום זה בלתי מציאותי.

●

אולי נעבור לקיבוץ? הטיפול בילדים בבתין, בתים יפים, שלוה, אין דאגות. הראש חופשי מצרכי פרנסה. אוכלים שבקיבוצים האנשים שבעים היום, כיפת שהיה בערב כגוש, כהודאות, כידועת, בקיבוץ לא עובדים בעיר. כי אתה ומאין באת, התומר הגודר שם מתקדם מאוד. יש אפילו כתבבותיקה לאבא, ובערב אפשר לבלות. הילדים בשמירה כיצויה, ואנחנו ניקח את הרכב שלנו ונסע העירה...

רגע, רגע, נצטרך לתת את הרכב שלנו, וגם את הדירה שלנו, וגם את המכונה שלי? וכלי ההובבה שלנו, כמובן...

לא בא בחשבון.

●

הנה כאן, איזה נוף יפה. רואים שדות, הכוריה, עזים! בהמ!? עזים! הילדים לא יודעים איך נראית עז. אילו וילות על הגבעה! כיאה בהדר! שיכון שלם על דלוחה. כמה זמן נוסעים בתל־אביב? שעה ומשהו. לא רע, בכלל לא רע. איך זה כעוד לא גילו את המקום הזה? האהבה התלהב, ועוד איך. נראה אם יש בית ספר קרוב לילדים. בעצם, למה שלא יהיה? אפילו האנגלים לא בנו היה לבתר את הבנינים האלה. בית אחד צבוע בכלה, אותה הכלה כלולה כזאת, כמו פעם בבתים הישנים ביפו... רגע, מה זה בעצם הבית הזה? מה זה יכול להיות? במקום נפלא כה עמי? כה? לא יכול להיות. מה פתאום? אי אפשר להאמין. ואני הסבתי — — — איך שהם התפתחו הדירות לנו. כמובן, עד לא הבהגעתי לנכרל לא אני. עם הנכורים שלהם, והמים והבריכה בבדוק די יפים. אבל בעצים... כה, אני לא יודע מה זה כפר ערבי? לא חברי, הם לא התפתו, הנרבים... הלכלוך, הצפיפות, הביוב בחוץ, הילדים המטנפים, הפיגור התרבותי הזה...

אנחנו נשאר בעיר. אם לא נחליט לברוח איזה בנק או כעהו כזה. אפילו מפעל הפיס לא יטפיל. וכי איך חיים בלונדון ובניו־יורק, ובלוס־אנג'לס, באינג'נאנדירה, ועוד?

ואני הכבתי לי — — — כי היה מאמין, מובן לא עברתי בתקופות האלה. ועוד אומרים שיש אפליה.

יש אפליה, בודאי יש. ואת מי מפלים, אם לא אותנו? עם בתי הקוביות שלנו, וכיכר גים, והכבישים המפוכים, המגורות מתחת לחלון, וגונבי הארנקים, והביוב...

בינה, או אולי סדום?

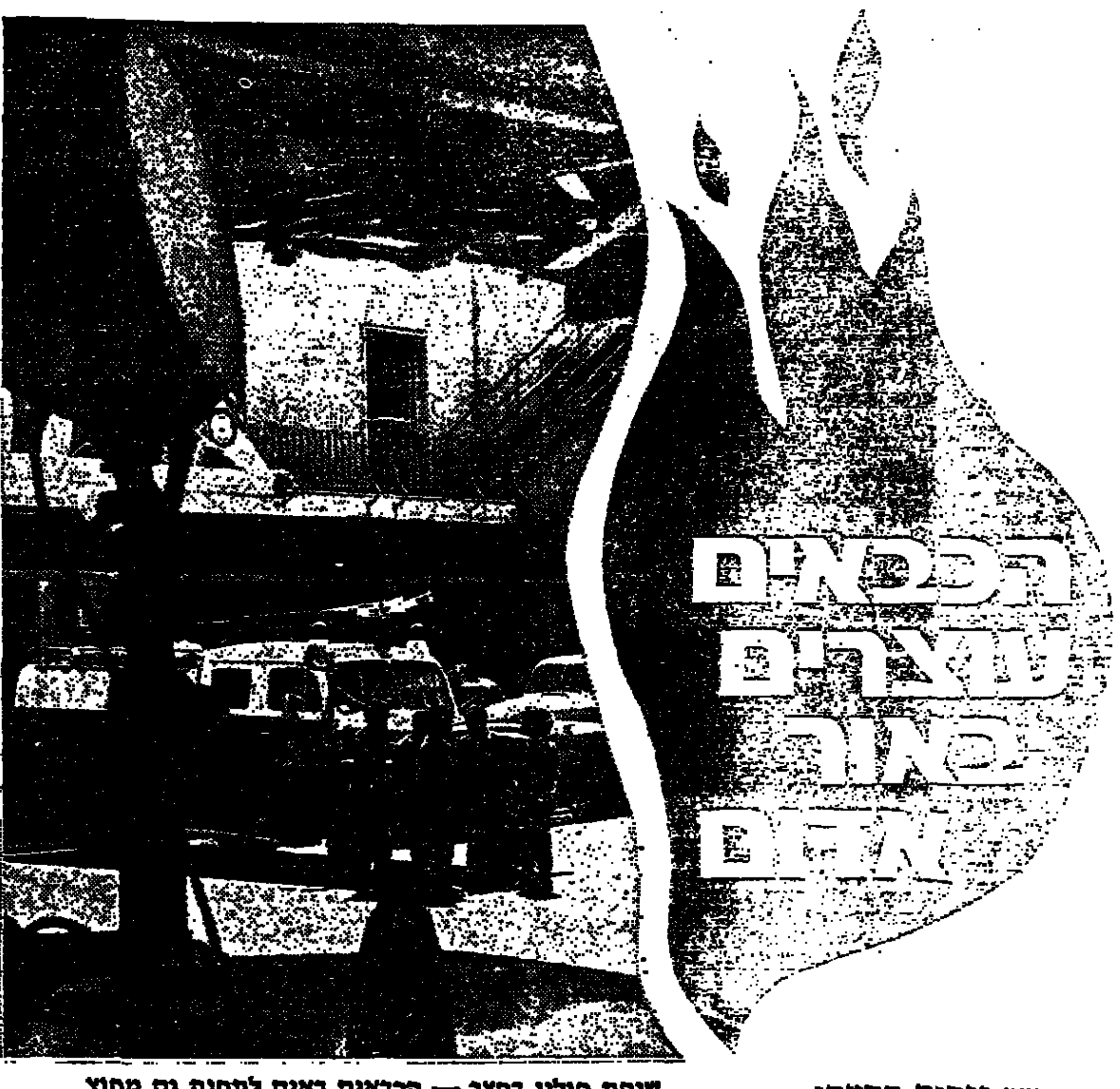

שיחת חולין בחצר — הכבאים באים לתחנה גם מחוץ לשעות העבודה

מאת נורית ברצקי

ילד שלא רוצה להיות שוטר יכול להיות כבאי. זה עניין של יוקרה. מדים כחולים־כהים, כובע נפלא, דרגות כסף מבהיקות, תזמורת כלי נשיפה, מכוניות אדומות, ארוכות וסירנות.

על הכבאי שכר, דירוג ומשכורת לא חושבים. ולא על שביתות. ואולי כן. ככלות הכל, השביתות הדי לחלק בלתי נפרד של ההווי הישראלי.

„כאן שביתה" — לבעלה משבועיים מתנוססת כתובת אדומה זו בשערי חצר מכבי־אש ברחוב הל, בצפון תל־אביב. ביום שני השבוע החריפו הכבאים את הסנקציות; יתבצעו רק עבודות כיבוי אש והצלת נפשות. ואם ופסו התחיל שלך אל צמרת העץ ויסרב לרדת, תצטרך, בנחילה מכבודך, לטפס ולהורידו בכוחות עצמך.

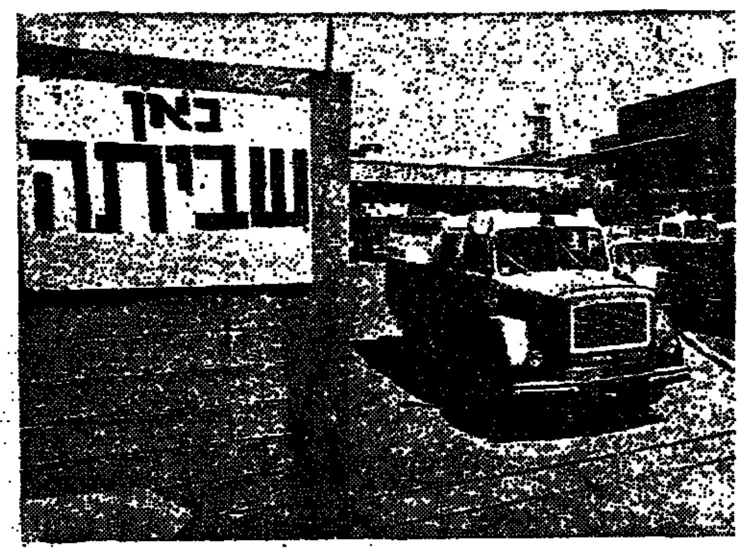

מכונית יוצאת לפעולה. גם בשביתה לא שובתים. פשוט מאיטים את הקצב

הכבאים שובתים. הם מוחים על השהייה בחתימה על חוזה העבודה שהושג לפני שבועות מספר. ויש גם טענות „צדדיות", כגון אחזקת רכב (לדברי חבר הוועד הובטח להם תשלום 200 ק"מ לחודש ובמקום זה קיבלו 200 ק"מ לאופנוע, למרות שלאיש מהם אין אופנוע), ויותר ביגוד (המדים מתבלים מהר בעבודה).

החיים בתחנה נכנסו להילוך איטי. אין מטפלים בציוד, אין מבצעים עבודות אחזקה שוטפות, אין מתקנים כלים. במקום ארבעה צוותי כיבוי פועלים באיזור ת"א רק שניים. רק שתי מכוניות כיבוי מוכנות לפעולה וגם הן יעצרו ליד כל רמזור אדום ולא יעצרו בסירנות. הכבאים לא יתחילו בעבודות הכיבוי עד שחברת החשמל תגיע לאתר השריפה ותנתק את הזרם.

כבאי צריך להיות ממושמע, נועז, בעל יוזמה, בעל מנת־משכל ממוצע ומעלה, וישר, אומר לי אחד הקצינים. „אנשים כאלה יש להם ביקוש רב גם במקומות אחרים, ושם יכולים להציע להם משכורת יותר גבוהה ותנאים יותר נוחים".

כל אחד כלבויניק

חוסר כוח אדם — חוזרים ומציינים כבאים רבים — הוא אחת הבעיות החמורות ביותר. התקן העולמי המקובל הוא כבאי אחד על כל אלף תושבים. לדברי שרגא מנחם (רב־סמל) לא די בכל הכבאים בארץ להפעיל התחנה כבו ת"א, אם אמנם רוצים להחזיקה בתקן כלא.

„כשיש מספיק אנשים, העבודה יותר קלה, יותר טובה, אפשר להציל יותר. כל אחד מבצע את תפקידו ביעילות. אצלנו, כל אחד כלבויניק, אין חלוקת תפקידים — נהג, מפקד, כבאי, איש סולמות — וזה לא טוב".

רפי צבו עובד שבע שנים בתחנה. כמרבית הכבאים, הובא על־ידי חברים שכבר עבדו (היה זמן שלא יכולה להתקבל לעבודה אלא אם כן המליצו עליך כבאים המכירים אותך). יש לו טענות על המשכורת, אבל יש לו גם הרבה מילים טובות על סיפוק בעבודה. ככל הכבאים, דבק בו חיידק האש. הוא „שרוף" על העבודה, אוהב את הסיכון שבה ולובש בגאווה את המדים.

„כיבוי זה לא עבודה רגילה, זה לא שאדם עומד על יד מכונה ומייצר משהו. פה, כשמכבים דליקה או מצילים אדם או רכוש, אתה ממש מאושר, יש סיפוק מהעבודה. העבודה לעולם איננה חדגונית. אין שריפה אחת דומה לשניה".

היחס בין הקצינים לכבאים חברי. אין בעיות של „דיסטאנס". אבל בזמן פעולה — צריך לתת פקודה ולקבל פקודה בלי עירעור. „שריפה זה מלחמה", מסביר לי אחד הכבאים. „נלחמים באש, ובמלחמה אין זמן להרבה ויכוחים ומחשבות. מקבלים הוראה וצריך לבצע אותה מייד, בלי ויכוחים. אחרי השריפה עושים שיחזור ודיון ולומדים לקחים. כל שריפה — סיפור אחר, תנאים אחרים, קומה אחרת, חומרים אחרים".

נוסעים באור אדום

מוסיף רפי: „לפעמים הציבור רואה שריפה וכבאי עומד ונותן מים על קיר שבכלל לא בוער. אנשים ודאי חושבים שהוא אידיוט. אנחנו יודעים שמאחורי הקיר הזה יש חומרים רגישים לחום וחייבים לקרר אותם בלי הרף, אחרת יהיה אסון הרבה יותר גדול מהשריפה המקורית".

לשריפות יש עונות — קוצים בקיץ, תנורי חימום בחורף. „מפעלים נשרפים כל השנה", אומר שרגא. „הם לא עושים חשבון של קיץ או חורף. ויש מקרים של שריפות אפריל. כאן...".

ובא לא לשכוח את העבודות האחרות של הכבאים — פינוי אבנים ורכוש משטפונות החורף הפוקדים את העיר מדי שנה באופן מפתיע, ניקוי כבישים משמן אחרי תאונה, שכנוע מתאבדים לא לקפוץ מהגג, פריצה לדירה שנודף ממנה ריח גז ועוד כהנה וכהנה, סיפורים עצובים ומצחיקים. אבל העסק הוא רציני. „הכבאים — אומר רפי — לא מקבלים תוספת סיכון ואין מענקים על ביצועים מיוחדים".

שרגא מנחם, כבאי שנה עשירית, מזכיר שעצם הנסיעה לכיבוי שריפה מסוכנת. „נוסעים באור אדום, מהר. 99 אחוז של השריפות מכבים תחת זרם חשמל, כי חברת החשמל לא מספיקה להגיע (אין להם סירנות) ויש הרבה תאונות עבודה".

למכונית מכבי־אש מותר לעבור באור אדום, מותר להכנס ב„אין כניסה", ובכלל, מותר לנסוע מהר, אבל בזהירות, מאוד בזהירות, מפני שאם חלילה הם מעורבים בתאונה, העובדה שנסעו בתפקיד אינה פוטרת אותם ממשפט והחוק לגביהם כמו לגבי כל נהג אחר. את הקנסות הם משלמים מכיסם הפרטי.

לכבאי אסור לטעות

שרגא בא לשירות בתקופת המיתון. „הייתי נהג משאית. עד שבאתי הנה לא שמעתי סירנה. באתי והתאהבתי. היום, גם כשאני בחופשה, כשאני שומע סירנה, אני מרים טלפון". שרגא, כרבים מחבריו, מכלה את רוב זמנו סביב התחנה. הכבאים עובדים בשלוש משמרות של 8 שעות ומתחלפים מדי שבוע. אבל רובם „קופצים" לראות מה נשמע גם מחוץ לשעות העבודה.

„העבודה מעניינת, יש סיפוק, יש גיוון, אין סטנדרט", אומר שרגא. „אם הצלחתי בעבודה, אני נהנה מזה, אני יודע שעשיתי משהו טוב". שרגא קיבל פרס יעול על המצאות וחידושים שונים. „חשוב לעשות את זה טוב", אומר רפי. „כשנגר טועה, הוא קונה קרש אחר ובונה רהיט מחדש. כשכבאי טועה — אי־אפשר להקן. אסור לנו לטעות. טעות שלנו עלולה לעלות בחיי אדם (שלנו או של אחרים) וברכוש".

רפי חוזר ומציין, שהעבודה במשמרות גוזלת את מרבית הזמן. „זה פוגע בחיי המשפחה, אין שבת, אין חג, אין אירוע משפחתי. וגם כשאתה לא במשמרת, יכולים לקרוא לך — כוח האדם לוקה בחוסר. ויש מילואים, וחופשות, מחלות, תאונות עבודה".

שרגא, ששני ילדיו כבר התחתנו ועזבו את הבית, מספר על האשה שנשארת בערבים לבד. „תשע שנים לא ראיתי יום עצמאות, לא פסח, לא פורים. בחגים אנחנו בכוננות, באבטחה, מגויסים. המשפחה הולכת לטייל לבד. אנחנו בכוננות 24 שעות ביממה. תמיד משאירים כתובת ומספר טלפון. יכולים להעסיק אותנו בכל שעה וגם עושים זאת".

ונדמה לי שהם אוהבים את זה, הם מדברים על האתגר של המלחמה באש ועל המתח של הנסיעה עד למקום השריפה, ועל כבאים לשעבר, שלשמע סירנה מטלפנים ושואלים אם אפשר לעזור.

כאשר כיבו בהתנדבות

ובכל זאת, מרגישים רבים מהוותיקים שמאז עברו כבאי האש לרשות העיריה, הפכו להיות כמעט ככל עובדיה. הימים ההם, כשהכבאות היתה התנדבותית, נראים כחלום. ב־1925, בעקבות שריפה במחסן כימיקלים ביפו ומפולת של בנין ברחוב נחלת בנימין, פנה אבא כהן למאיר דיזנגוף והציע לארגן גדוד מכבי אש מתנדבים. אפשר לראות אותם בצילום משנת 1936, בכל הודם והדרם, עם מכוניות־הכיבוי הישנות שכמה מהן עדיין עומדות בתחנה, למזכרת.

התחנה היתה צריף בפינת שדרות רוטשילד—אלנבי, ואהרון אנקורי, משמש למפקד מכבי אש בת"א, מוכן לספר על הימים ההם. כעובד עיריה ממושמע אין הוא מוכן להביע דעתו על המצב כיום ללא אישור, אבל אז, ב־1927, כשהיה בן 16 נרשם למכבי אש. עדיין לא היה לעיריה מנגנון כה מסובך, והכבאים עבדו על בסיס התנדבותי, בלי שביתות ובלי משכורות. ובין מכבי האש היו אישי ציבור ידועים.

בתקופת המנדט היה השירות במכבי אש כיסוי לפעילות בהגנה. מכוניות כיבוי העבירו נשק ובבית הכבאים היה משרד של ההגנה. והאנגלים „הריחו" זאת וכבר בשנת 1929 עקרו את הבלטות של צריף מכבי־אש בחיפוש אחרי נשק. רבים נרשמו למכבי־אש לפי הוראה. היו כאלה, כמו אנקורי, שנתפסו גם ל„הגנה" וגם לשירות מכבי־אש.

בכל יום שלישי היו מתאמנים במגרש ברחוב אחד־העם פינת נחלת־בנימין, ורבים מתושבי ת"א באו לחזות באימונים, בהדרכת אבא כהן ומשה תבורי. הם כיבו שריפות, פינו נפגעי שטפונות ושמרו בכל האירועים של תל־אביב הקטנה, כמו, למשל, בנשפים הידועים של ברוך אגדתי.

השמים ממש האדימו

אנקורי זוכר את חנוכת בית־הכנסת הגדול. „אנחנו איבטחנו, התזמורת ניגנה, ופתאום הודיעו שיש שריפה גדולה. השמים ממש האדימו. זו היתה השריפה הגדולה הראשונה שראיתי. כשהתקרבנו למקום השריפה, ראיתי 'גשמי' של נעלים מורק ברקע של האור האדום — מסתבר שבין השאר נשרף בית־חרושת לנעלים".

אנקורי זוכר פרטי אותה שריפה ואיך ניצל בנות הקסרה. „היום הבחורים מולזלים במסכות ובקסדות. באותה שריפה נפגעתי בידי והתעלפתי כתוצאה מעשן רב שסתם את כלי הנשימה. כשהתעוררתי בבית חולים אמר לי הרופא: 'שליחי מצוה אינם ניזוקים', והסיסמה הזאת עומדת לפני כל השנים, גם בפעולות קרביות וגם בפעולות כיבוי. ועם זאת, אני עושה הכל כדי לשמור על עצמי ומנסה להעביר את התורה לצעירים ממני".

ציוד כיבוי אש שלא עבר טיפול שלאחר שימוש, זאת, במסגרת הסנקציות שנוקטים הכבאים

„בתקופת המאורעות התארגנה פלוגה רשמית של ה„הגנה" בתוך מכבי־אש בתל־אביב ופלוגה זו פעלה רבות באש צלפים ואש הבערות. במלחמת־העולם השניה התארגנה קבוצת נשים, כבאיות, אבל מאז זרמו מים רבים בזרנוקי מכבי הכבאים. חוק הכבאות נכנס לתוקפו, התנדבות שייכת לתקופה הנוסטלגית, והכבאים, כמוך וכמוני, רוצים מלאה במשכורת".

בטיולך האחרון
בארצות אירופה
לא מצאת את הספר

עתה תוכל להשיגו כאן
במטבע ישראלי קשה.

הוצאת עקד — ספרית מעריב ● המחיר —.10 ל"י
להשיג בחנויות הספרים או ישירות:
מלא את התלוש הרצ"ב, צרף —.10 ל"י והספר יישלח לביתך.

לכב' ספרית מעריב, ת.ד. 20208 ת"א
א.נ.,
אבקש לשלוח אלי את הספר „אצלנו".
מצ"ב צ'ק ע"ס 10 ל"י, משוך על בנק..........
שם.......... ת.ז..........
כתובת..........
תאריך.......... חתימה..........

ב-11 בספטמבר
אתה קובע את עתידך-הצבע אמת
המערך / מפלגת העבודה הישראלית · מפ"ם

בנק לאומי נדרש להוסיף 20 מיליון ל"י הפרשי מס־הכנסה

גביית הפרשי מס־הכנסה — אחד האמצעים החדשים של האוצר למניעת עקיפות־מס ולספיגת הון ✶ יוטל מס על ההגדלה בדמי „ספרות מקצועית" ✶ תוגבל ההנאה מהשתתפות בהוצאות רכב ✶ דמי הבראה לא יהיו פטורים ממס ✶ חברות ומפעלים ישלמו מס מחזור ✶ מס ערך מוסף לא יופעל לפני קיץ 1974

מאת אריאל רובינשטיין

מעסיקים נתנו דעתם ל„פצצה" שזרק השבוע שר האוצר מר פנחס ספיר בפגישה בירושלים עם כתבים כלכליים, בקבעו שמוסד אחד מחוייב לשלם לאוצר עשרים מיליון ל"י הפרשי מס הכנסה על הוצאות, כביכול, ששולמו לעובדים במשך שנתיים.

התופעה עצמה אינה חדשה. זה שנים אחדות ידוע שמעסיקים ועובדים הבין יוזרין לשחרר את עצמם במעט מן „השותף הטובעני" — ממס הכנסה. הם נדונו לכך משום ש„השותף" הזה תובע ואף מקבל נתחים בלתי־הגיוניים, 70 אגורות — ועד לפני זמן קצר אפילו 75 אגורות — מכל לירה נוספת של הכנסה בינונית. החברות ראו להסתכן בעקיפת החוק והתקנות, ובלבד שלא להוריד בידי העובד 150 ל"י נטו משכר ברוטו שהגיע ל־500 ל"י.

שלטונות מינהל הכנסות המדינה ומס הכנסה, שנהגו ללא הרף להגדיל את ההכנסות המועברות לקופת האוצר, לא ישבו בחיבוק ידים. לפני כשנתיים ערכו מחקר ובו גילו ששים ושש שיטות שונות ל„הוצאות פרטיות" ול„תשלומים גלויים לשכר העבודה", שבהם נשא המעביד במגמה לפטור את העובד מתשלום מס הכנסה.

בכלל שיטות אלו אותרו השתתפות בהוצאות האחזקה של הרכב הפרטי של העובד, כסוי דמי ביטוח הדדי של העובד במקום ניכוי ממשכורתו, מענק לבגדי עבודה במקום שאין בהם צורך, בני משפחה גלויים לנסיעה לחו"ל על חשבון המעביד בעת ביצוע העבודה, נסיעות לחו"ל „בתפקיד", רכישת מנויים למופעי תרבות, השתלמות מקצועית לעובד שאינו קשור כלל וכלל למקצוע, ומתן עמלה בעד הצגת סחורה או רכישת לקוחות.

המוסר הציבור על היקף רחב של התופעה ולאחרונה הוגבלו בהוראות האוצר ה„הוצאות העסקיות" והתהדק הפיקוח על ספרי החשבונות של החברות המעסיקים. דומה היה, שהאוצר השכיל לעצור בעד כדור השלג המידרדר במדרון הרמייה והעקיפה, אך הנה בא השבוע שר האוצר ובעצם הגילוי בדבר עשרים מיליון הל"י כאילו ספר על לוח העוסקים במלאכת נקבעו, למעשה, שהעקיפה והתחמקות מתשלום נמשכים במימדים ניכרים.

אף שהשר פנחס ספיר נמנע מלגלות שמו של המוסד, הוליכו כל הרמזים אל בנק לאומי לישראל, אשר לפי מקורות אחרים באוצר נתבע ממנו חלק ניכר מעשרים מיליון הל"י בשל הטבות שנתנו לעובדים שלא לשלם בהם את מס־הכנסה.

„אין „דבר־כזה" במסגרת קבוצות בל"ל, אני מצטער מאד, אך יתכן שאני לא מצטער, שבנק לאומי משלם שכר ומנכה מס" — אומר המנהל הכללי מר ארנסט יפת בתקיפות. לאחר בדיקה נוספת עם מנהל החשבונות של הקונצרן ציין מר יפת, שבכלל הסיפור ישנה עבודה אחת נכונה, והיא נוגעת לסכום.

„אמנם, נכון שבסוף ימי השנה קיבלנו דרישה סופית על ניכויי שכר המסתכם ב־20 מיליון ל"י. אנו, המנהלים באופן שוטף מס מכל שכר הניתן לעובדים, ומשלמים אותו על ח ש ב ו נ נ ו במלואו. שהעובדים מקבלים תשלומים חופשיים ממס, נתבקשנו ל ה ש ל י ם מה שכבר העברנו ברציפות לקופת האוצר לכדי 20 מיליון ל"י. הסכום שנדרש עלינו להשלים הוא קטן והוויכוח מרוחק רב מעשרים מיליון ל"י".

גירסתו של מר יפת קיבלה אישור ממקורות נוספים באוצר, שציינו כי מעסיקים מנסים, לעתים, לפרש שכר שהם נותנים לעובדים כ„הטבות" שאינן חייבות במס. לפעמים נושאים המעסיקים בתשלום המס לאוצר במקום לנכותו מן העובדים שעמם הגיעו לידי הסכם בדבר „הטבת נטו". לכן נוצר הכרח להתחשבן עם האוצר ל א ח ר מעשה, והתוצאות של המעסיק מצטרפים בסוף השנה לתוצאותיו האחרים למס הכנסה.

ההתחשבנות עם בל"ל היא, איפוא, רגילה והכרחית בדומה ליתרים עסקים שוטפים הקיימים בין לקוח לבין מס. המוסד נתבקש איפוא, להשלים את החוב לקופה במסגרת הקיזוזים הרגילים.

■ גם שכירים וגם עצמאיים

אם אלה הן העובדות — ואמנם כאלה הן — מדוע ראה שר האוצר „לצלם" בזכרונו ומעלה את המכתב לבל"ל כמי שצילם, ואף להפיץ את התמונות לכל עבר? סברה, שהשר בכל המשושים הגלויים הרגישים ביקש לכבד כמה ציפורים בבת־אחת: להבהיר לציבור הרחב שמס ההכנסה אינו מניח אף לגדולים; להזהיר את המעסיקים מפני נסיון כלשהו „להתחכם" עם שלטונות המס; לאותת לשכירים שהם אינם יחידים בנשיאה בעול משום שהעצמאיים והחברות הגדולות נתבעים לשלם הרבה.

ואמנם, השבוע הוליט שר האוצר כמה החלטות שיש בהן משום הכבדה על ציבור השכירים והעצמאיים בעלי הכנסות רגילות. החלטה אחת נוגעת למענק הניתן לעובדים לרכישת „ספרות מקצועית" ומשוחרר ממס עד לתקרה של 335 ל"י לשנה. בהתייעצות רבים שנתגלו עם קבוצות אקדמאים הועלו דמי „הספרות" עד 530 ל"י לשנה. עתה הוליט השר שהפטור ממס לא יוגדל במקביל להגדלת המענק.

משמעות ההחלטה היא ש־200 הל"י המהוות את ההפרש בין דמי הספרות בשכר העבודה יתוספו להכנסתו הרגילה של העובד, החייבת במס. מעסיקים המעוניינים לא לפגוע ב„נטו" יוכלו לבשר את הסכומים, כלומר, להוסיף לשכר העובד 400 ל"י לשנה כדמי „ספרות מקצועית", ולשלם בעצמם לאוצר כ־200 ל"י בתור מס־הכנסה, כדי שהעובד יקבל לידיו את מלוא 530 הל"י המובטחות.

לבד מהחלטה זו דן האוצר בהצעה להכביד בהכרה הניתנת ל„הוצאות רכב". האוצר יודע שקבוצות שלמות של עובדים, ובכללם 2000 מתוך 12 אלף עובדי התעשיה האווירית, מקבלים סכומים משוחררים ממס בעד החזקת כלי־רכב פרטיים, למרות שאינם משמשים לצרכי עבודה. עתה מוצע לבטל כליל עיוות זה ולצרף את התשלומים האלה להכנסה הרגילה של העובד.

■ פחות בעד מכונית

לגבי קבוצות אחרות של מפרנסים, ובכללם כאלה המשתמשים במכונית לצורך העבודה, מוצע לצמצם במדרגה את הרמה הנוכחית של ההטבה — למעסיק יותר לשלם לעובד, ללא מיסוי, מחצית של ההוצאות הקבועות בעד דמי רשיון, ביטוח ומס־רכוש לעומת 75 אחוז המותרים כיום.

באשר ל„דמי ההבראה" מוצעת הוראה בדרך אחרת — ההיתר לשלם לעובד 400 ל"י לשנה פטורים ממס יבוטל, אך הניכוי האישי הכללי יוגדל, וכך יוכלו גם העצמאיים ליהנות מן הפטור.

שר האוצר רמז פעמים מספר על נכונות לשחרר ממס את ההשתתפות הכספית של המעסיקים בדמי הלימוד התיכוניים של ילדי העובדים. משבחנו כלכלני האוצר את האפשרות להגשמת מגמה זו בהקלו בבעיות אחרות, שעד כה לא נפתרו, העיקרית בהצעה לאפשרות, שעובדים אשר לא יקבלו השתתפות מן המעסיק יוכלו לתבוע מן השלטונות להכיר בדמי הלימוד שהם משלמים בעבור ילדיהם כ„הוצאה מוכרת". אחרת יוכלו לטעון, לאפליה כפולה — המעביד שלהם אינו משתתף במימון דמי־הלימוד של ילדיהם ומס־ההכנסה אינו מפנה אותם על הוצאה זו כמי שהוא מפנה עובדים הזוכים בהשתתפות.

להתמורות שעמנו, למרות שעוד הלוח על עניינים מעטים, נראות חשיבות לגבי שכבה נרחבת של שכירים, שהרי במקום מס בסכום של אפס אגורות מכל לירה שהם מקבלים יצטרכו להפריש 40 עד 65 אגורות מכל לירה אם יפחית האוצר את השיעור השולי של המס ל־65 אחוז, ואם יצליח המעביד לעמוד בלחצי העובדים ולא להגדיל את התשלומים.

נוכח פגיעה רחבה זו בציבור השכירים מציעים הוגים באוצר לבדוק גם אינטרסים משוריינים אחרים. בתוכם למפעלים מאושרים, משקיעים, ומפעלים קיימים הזוכים בהקלות מס להרחבתם. (ההקלות המפליגות במסים [illegible] של קבוצות שלמות של משקיעים [illegible] שוק הבניה).

■ דחייה במס ערך מוסף

בנוסף לדיונים על סעיפי רכב, דמי־הבראה, וספרות מקצועית דיפנו השבוע ראשי האוצר, בראשות השר פנחס ספיר, לסוגיות רחבות יותר של מדיניות המסים אחר הבחירות הכלליות לכנסת. זה כבר גמלה באוצר ההחלטה להנהיג את מס הערך המוסף מייד אחר הבחירות. מס מורכב זה מצריך הכנה מינהלית ויידרשו ששה חודשים לפחות לאפשר לחברות ולמפעלים להתאים את מערכת החשבונות המיכון שלהם לגביה ולאפשר לאדמיניסטרציה לתרגם את השינויים שנתקבלו במהלך הדיונים בוועדת הכספים של הכנסת לשפת ההוראות המקצועיות.

שר האוצר, שהכריז השבוע כי משרדו פועל במהלך רגיל ללא התחשבות בשיקולי בחירות, מפסיד יום־יום זמן יקר כשאין הוא מקדם את הדיונים במס־הערך. למרות ההכרזה בדבר הטלת המס עדיין לא ניגשה הממשלה לדון בפיתוח ההצעה, שאפשר היה להשלימה לפני שנה ויותר. לו היו הממשלה והכנסת דנים עתה בסוגיה היה האוצר יכול להפעיל את המס־המוסף באחד באפריל 1974, ואולי, לפני כן. מאחר שלא ניכרת כל תזוזה, מתעורר חשש שמס הערך לא יופעל לפני אוגוסט או אוקטובר 1974, והשאלה היא כיצד ינהג האוצר עד אז.

ניתן לקבוע בוודאות, שהסטאטוס־קוו המשתקף בהקפאה כללית של המסים יישבר מייד אחר הרכבת הממשלה החדשה, בראש ובראשונה משום ההכרח להפעיל את מערכת המסים כאחד האמצעים העיקריים לבלימת האינפלציה. השנה אף דוחקת נוכח ידיעות מדאיגות המגיעות מן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה על עליה מהירה בצריכה הפרטית.

הצרכנים משופעים באמצעי תשלום שמקורם, בין השאר, בהוצאה הממשלתית והקציבית היתרה. יש גם התייקרויות שמקורן בעליה ניכרת במחיר חומרי גלם בחו"ל ובשכר העבודה בישראל. הצרכנים מאמינים, שאחר הבחירות יתייקרו מחירי המזון היקרים במקביל להתייקרות המדווחת בחו"ל, וכן יעלה מחיר מוצרים אחרים עקב ה„פיחות" המתוכנן של שר האוצר מדבר עליה בגלוי בשבועות האחרונים.

■ לא מיתון אבל צינון

לכן גוברת הריצה אל דוכני הקניה הצרכנים נוטלים אף אשראי מקופות גמל ומקורות חלים אחרים בהאמינם שהריבית שישלמו בעתיד תהיה נמוכה מעליית המחירים בתקופת החזר ההלוואות.

זאת ועוד. האוצר יצטרך להעלות מסים כדי להוסיף הכנסות למימון הוצאות נוספות לתשלומי השכר המוגדל, הסובסידיות וההוצאות האחרות. אמנם, בימים אלה העבירו ב„מערכת מצבי" שבעצותו בלשכת המנהל על הכנסות המדינה משה נוידלר, שרשויות המס יצליחו לגבות השנה 700 מיליון מעבר לאומדן הראשוני.

אך אנשי ההוצאה באוצר מודעים להכרח להגדיל את תקציב הסובסידיות. אפילו אחר ייקור מוצרי המזון הבסיסיים, להגדיל את תמריצי היצוא עד לפיחות הבא של הל"י ולהגדיל את ההקצבות לפיתוח ולהוצאות הרגילות. הם יודעים, שדרישות המימון האלה תמולאנה או ממסים מוגדלים או מהדפסת כסף חדש, הנסיון מלמד שכסף חדש נהג האוצר להדפיס מאז קום המדינה לפני הבחירות ולא אחריהן.

העלאת מסים תידרש גם בשל הכוונה להחיל את מס הערך המוסף, שכן אחד התנאים להצלחת המס החדש הוא שרמת המחירים לצרכן תעלה כשיעור המס־המוסף, ולא יותר. סיכויי ההצלחה יהיו גדולים יותר אם בשעת הטלת המס יפעל המשק בתנאי רגיעה ולא באינפלציה דוהרת.

■ מסים ושירותים יתייקרו

במלים אחרות, הגדלת המסים תהיה מכוונת לצנן את המשק על מנת שהאינפלציה הנוכחית תפנה מקומה למצב של איזון במקום העסוקה־יתר. במקום מפעלים המשוועים לעובדים ניוותר שכבה דקה של עובדים החרה אחר מקומות עבודה; במקום ציוד חומרי בניה המוחסנים על ידי קבלנים יוחזר כמה מהם במחסנים. אין הכוונה למיתון־מרותה, אלא למצב שבו תפנה העסוקה־היתר מקום לצמיחה עקב בצר־אגודל.

אם כך, אלה מסים חדשים מצפים לנו אחר הרכבת הממשלה הבאה? התאריכי המפתח הם אפריל 1974 וינואר 1974. באפריל עשויים להנהיג שינויים במסים הנסעים, כבחינה ארגונית או חוקית של שנת תקציבית מלאה. הכוונה למסים הנגבים על ידי הרשויות המוניציפליות, שרמתם הוקפאה בדרך כלל בשנתיים שלתיים. בעוד שמסים אלה עשויים לגדול, צפויה הקלה מכבית בשיעורי מס ההכנסה השוליים, שיופחתו ב־5 אחוזים לכדי 65 אחוז („הקלה מכבית", משום שהיא מיועדת לאפשר למפרנסים לעמוד בהתייקרויות הרבות. והעיקר, מס ההכנסה יהיה גורם שיבלום את צמיחתו של המשק). ההפחתה תעשה כדי שלמפרנסים יהיה כדאי להגביר מאמץ ותפוקה, לא לדחות הצעות לעבודה נוספת.

עם זאת בינואר צפויה התייקרות מסים ושרותים כבשלהיים, ששינויים בהם יכולים להיעשות בכל מועד. ניתן לשער, שהמס האחיד המוקפא אף הוא זה כשנתיים יתייקר וכן גם שיעורי האגרות הממשלתיות הנגבות מבעלי כלי רכב, טלפון, מכשירי טלויזיה ורדיו, כלבים ועוד.

למרות שהפריטים שנימנו עד כה כמועמדים להגדלה מהווים קשת רחבה, אין בהכנסה הנוספת העשויה להתקבל מהן כדי להטות את הכף. לאמור, הספיגה הבאה בעטיין של ההעלאות האמורות עשויה להתבטא בכמה עשרות מיליוני ל"י בלבד מעצם הגבה, ומשום שחלקן יוצא חזרה למימון ההוצאות הגדולות יותר של נותני השירותים הממלכתיים.

■ לא מס קנייה כללי

מלבד מס הערך המוסף שיופעל לכל המוקדם בקיץ הבא, ניתן להצביע על המכס, מס הקניה ומס המחזור (שאינו כופל עדיין) כאל אמצעים המיועדים לספיגה. העלאה כללית נוספת במכס אינה מחשבת בעיני כלכלני האוצר כסבירה.

מס־הקניה אף הוא נחשב כאמצעי כיותר לספיגה, אבל נגיעה רחבה בו בייד אחר הבחירות נכונה בפי מומחי האוצר „משימה בלתי אפשרית". בסיסו הנוכחי של מס הקניה צר, בהיותו מוטל על שליש מכלל המוצרים והשירותים. הרחבת הבסיס, היינו, הטלת מס קניה כללי, מחייבת שינוי בחוק, שכן מבחינה חוקית אין כיום כל אפשרות להטיל מס קניה על מזון, על ציוד לחינוך, על כלי עבודה, ועל מוצרים רבים אחרים.

החוק מתיר לגבות מס קניה על קומקום חשמלי אבל אם המכשיר החשמלי שונה בתיפקודו הוא נחשב לציוד־עבודה הזכאי לפטור. הוא הדין בדפי־נייר מחוברים יחדיו, אשר בהוד מחברת פטורים מכל מס כשום שהם משמשים לחינוך. אותם דפי־נייר חייבים במס אם הם משמשים למטרה אחרת.

האוצר, אשר לפני חודשים רבים הוליט עקרונית להנהיג מס ערך מוסף, לא עשה אפילו צעדים התחלתיים להטלת מס קניה כללי. לבד משינויים בחוק הקיים, המצריכים תקופת הכנה ממושכת וכנגאה פעילה, נראה לאנשי האוצר שאין כל אפשרות להיערך במהירות לגביית מס קניה כללי. לפני כן יש להקים מנגנון נוסף של גובים ושמאים, להכינם ולהדריכם, שלא לדבר על הקשיים הרבים בגביית מס קניה מנותני שרותים: דוגמת בעלי מספרות, עורכי־דין, שרברבים, רופאים, מהנדסים וחשמלאים.

„לו היינו שואפים להטיל מס קניה כללי היינו עושים זאת מזמן. מוטב שכוח־האדם שלנו ייערך לגבית מס הערך. אין טעם להסתבך במס קניה כללי במשך החדשים מספר האוצר כך לבטלו, כשום שמס הערך יחליפו", אומר איש האוצר.

אם לא מכס, לא מס ערך מוסף, ולא מס קניה כללי — מה צפוי בתחילת שנת 1974?

■ מס ערך מוסף „חלקי"

הממונה על הכנסות המדינה, משה נוידלר, קובע בפסקנות שלא. דובר באוצר על מסים חדשים ועדיין לא ידוע מה יהיה בינואר, אך נראה שבכל זאת מתוכנן לכפה. נאמנים דבריו הגלויים של שר האוצר, אשר בשיחה עם הכתבים הכלכליים אמר שיתכן כי בינואר יופעל מס־ערך מוסף „חלקי", ובהתייעצות פנימית שנערכה השבוע עם ראשי האוצר תבע מהם „להתנוב על דרך לספוג הכנסות נוספות החל בינואר".

הדרך עשויה להיות גביית מס מחזורים השנתי של מפעלים וחברות גדולות, של רשתות כלי־בו, יצרנים, קבלנים וחברות־בניה. לאמור, בדומה לבנקים המשלמים עתה כעין מס־מחזור או כעין מס־ערך על השכר שהם משלמים, וכן על הרווחים, יחויבו המפעלים הללו לשלם מס של אחוזים אחדים כמחזור העסקים שלהם. זאת, עד לגביית מס הערך המוסף, אשר אנשי האוצר בניגוד להגים כשייכים בספק מצפים לו בכביהם.

בינינו

צדק? צדק תרדוף!

מאת עופרה אליגון

אחד מאותם סדקים מחפירים במערך המצפון שלנו היא בעיית בעלי הבתים (נעביך) בישראל. כל פעם מתעורר „מרכז ההתאחדויות של בעלי הבתים" מרבצו, מכריז שביתה, מדפיס מודעה, וזהו. נושא שאין לו סכס־אפיל ציבורי, אין לו תקווה. ואינו ראוי למידה של יושר, כנראה.

ולמה אין לו סכס־אפיל כביל? משום שאין מאחוריו אגרופים. אין אחריו כוח שנהגה מהמרי המדינה ומעבקיה. בעלי־הבתים שלנו הם יהודים קטנים, זקנים, ציפים. אנשים — שלו נהגו בהם כך בגולה, היינו צועקים שעושים להם כך כתוך אנטישמיות. המדינה, בחוקיה, פתם ניישלה ומנשלת קומץ אנשים ששכו בסחונם בה, והשקיעו בה את כל הונם האונה, וכואב הלב לראותם. בושה כבושה פניך בשמעך מה קורה להם.

לפני זמן לא רב נפגשתי עם קבוצה כאותם קאפיטליסטים, בעלי־בתים בישראל. ליתר דיוק היתה זו קבוצת נשים, כי רובם של בעלי הבתים אינם אלא בעלות בתים ואלמנות. פועלים ופועלות, זקנים שחסכו פת בפיהם כדי להבטיח את זקנתם, ועכשיו אין שכר הדירה מספיק אפילו לתשלום המסים העקיפין.

נקיון? רוב בעלות הבתים הללו הפכו לתצרניות וסנקות מדרגה. נשים בגיל ששים שבעים ויותר, פוחדות לגבה ל„ביה" שלהן, פוחדות לצאת מדירתן כפני „הדיירים" להלכה ובעלי־הבית למעשה. שואלים אותן „מה, את עד כאהובה, כמו תמיד כבר..."

בעל מסעדה גדולה בתל־אביב, שארוחה במסעדה שלו עולה לפחות חמש־עשרה לירות, אינו מתבייש לשלם שש לירות בעבור שכר הדירה כולו בברכה העיר. חנויות מושכרות במאה לירות לחודש — ומה נשאר מזה „נקי" רק לעיריה פתרונות. אלה הם מקרים טובים. בני בעלי בתים מתגוררים בשכונות עוני, שעה שבבית שלהם ברחוב שלום עליכם למשל יושבת „דיירת" בודדת בארבעה חדרים ועוד דירה קטנה שמחזיקים בה כמחסן, הכל בשכירות של ששים לירות, ואין כוח שיוציא אותה. אותה דיירת היא בעלת בית בעצמה, אבל בית חדש, שהכנסתו מרובה.

אשה צעירה, מחזיקה בביתה את אמה החולה, אינה יכולה לצאת לעבודה משום שחייבה לשמור עליה — (האם אינה שפויה) ואינה יכולה להרשות לעצמה לאשפז אותה במוסד לו היא זקוקה מאוד, — משום שב„וילה" שבנו לפני שלושים שנה כמיגורר מיליונר, משלם עשרים וחמש לירות בחודש.

אין שום יחס בין ההשקעה שהושקעה לבין השכר המתקבל עכשיו. נכסים ששווים מיליון לירות, מכניסים מאתים לירות בחודש. לו היתה זו הכנסה צדדית, מילא. לו אפשר היה לממש את הנכס, גם זה לא נורא. אבל דבר לא ניתן לעשות. קומץ אנשים ממולחים, הקשורים בדיירים, יודעים לחכות ולהוציא את הנשמה לבעל־הבית הזקן, לאלמנה, לזוג ישישים — יושבים הממולחים הללו ומחכים לפרפורי היאוש המוחלט. ומי שאינו יודע לשחק את המשחק הזה, משחק ומי שיודע — מגיע לפת לחם.

איני יודעת בעוד איזו ארץ מערבית הגיעו בעלי בתים לדרגה של מקרים סוציאליים פוסט יד. מקרים סוציאליים, שהמחלקה הסוציאלית לא תטפל בהם כי הם בעלי רכוש, ופושטי־יד, שלא יפשטו את היד כי יש בהם גאווה, ואותה דבקות מצבר להגיון ש„רכוש אין מוכרים" הנטועה בלב יהודי.

אותו עיוות האי־צדק בתבורה, הפיכת דמי השכירות הכנויים ביוקר למיו „באקסיט" קטן ובגחוך הפכו את היחסים הלא אנושיים הללו — ללגיטימיים. ניתנה גושפנקה ממשלתית לגזל. בהרגישם שהחוק לצידם, מי יעלה שכרו של בעל־בית? אם החוק הוא לצדי — סימן שצריך חובה היא לרדת לחייו של בעל־הבית, לזלזל בו, לצחוק לו, לדרוש מבנו עוד ועוד. במקרה הטוב להתעלם כבנו. כאילו היה אוויר. כאילו היה כל דייר יורש כחוק, ולא מנשל. אם החוק לצדך, סימן שאתה צודק, לא כן? הלא אנשים נאורים יושבים בהנהגת המדינה, מחוקקים את חוקיה ולא קומץ רוצים.

כשישבו בכנסת וחוקקו את החוק של „הידועה בציבור" ריננו, שהחוק, „הלא חברותי" הזה הלא „כשורתי" הזה עבר בזכות כך שרבות מחברות הכנסת לא היו נשואות כחוק, והיו למעשה ידועות בציבור. האם החוק הגנת הדייר הבקשה את בעלי־הבית עבר משום שאין בעלי־בתים בין חברי הכנסת?

„בעלי הבתים" נמנים עם כל הזרמים ואי אפשר לומר שהם ליברלים, או גח"ל, או עבודה. רובם באים משכבות בעלי־מלאכה זעירה לשעבר, פועלים ופועלות, כורים וכורות, ספר־אנשים שאספו פרוטה לפרוטה, הם וילדיהם. אנשים יהודים שעלו עם בתם וחשבו שמצווה היא לבנות בית בתל־אביב הקטנה או בבורשבה, אנשים שהאמינו שבכב יבטיחו את זקנתם. מי אמנם שניסה כבם את שלהם?

שוחחתי עם חברי כנסת, שרים, מנהיגים של תנועות ומפלגות — לא נמצא אחד שלא יאמר שכמה שנעשה לבעלי הבתים הוא חרפה. אבל לא נמצא אחד שיהיה מוכן להילחם את מלחמתם. מלחמתנו. כי בצדק מדובר? כל אחד עשה גם חשבון קר וקטן שיש יותר דיירים מבעלי־בתים ישנים, ביחוד כך לפני תקופה „בהמשש" בבחירות לכנסות.

סטודיו רם

ארבע הצעות לבלוי ראש השנה וסוכות במלון
פאן-אמריקן בת-ים

מלון פאן-אמריקן בת-ים מציע לכם ארבע אפשרויות לבילוי מקסים של תקופת החגים. כאורחי המלון יעמדו לרשותכם כל שרותיו המודרניים: חדר מסוג ונעים. לובי מהודר. קפטריה. בריכת שחיה (גם לילדים) ועוד. ובמבנן בית כנסת מפואר וסוכה מעוטרת לחג הסוכות. האוכל במלון כשר למהדרין וקדושת השבת והחג נשמרת מבלי לפגוע ברמת השרותים

1. ראש השנה בפאן-אמריקן בת-ים. בואו ביום רביעי 26.9.73 אחה"צ. לערב ראש השנה תגיו והשארו לסוף שבוע מהנה עד יום ראשון 30.9.73 בבוקר.
2. חג הסוכות - חופשה יפה בסוכות בפאן-אמריקן בת-ים. חופשה יפה חג שבכולם חג החל ביום רביעי 10.10.73 אחה"צ, ערב החג באוירה נעימה בסוכה מעוטרת. סוף שבוע וכל שבוע החג עד יום שישי 19.10.73 בבוקר.
3. פתיחה חגיגית לחג סוכות החתולת חג נעימה בפאן-אמריקן בת-ים. בואו ביום רביעי 10.10.73 אחה"צ לערב חג באוירה מסורתית והשארו לסוף שבוע שכולו הנאה עד יום ראשון 14.10.73 בבוקר.
4. סוף חג ארוך אה-לה-פאן-אמריקן בת-ים, שמחת תורה וסוף שבוע ארוך - שילוב של חוית חג ותופשה. ארבעה ימים - מיום רביעי 17.10.73 אחה"צ ועד יום ראשון 21.10.73 בבוקר.

לפרטים והזמנת מקום: נא לפנות למחלקת ההזמנות מלון פאן אמריקן בת-ים. טל. 876111.

PAN-AMERICAN BAT-YAM פאן-אמריקן בת-ים

עידן־יועצים לפרסום

هكذا من الأصل

התקדים

סיפר מנחם ספיל באחת המסיבות: אחר הסביתה ב"עליה" זימנתי יהדיו את יצחק בן־אהרן וברק כהבזיק. למרות הויכוחין די־גור הפוליטיים ביניהם, השניחה היתה ידידו־תית ועניבית.

ברק מתחביב, שהוא גם נביא התעשיינים

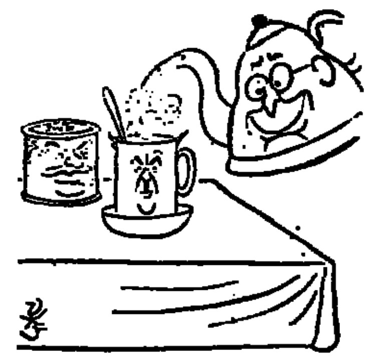

פתח והציע לא לשלם לשובתי "עליה" בעד ימי השביתה. להפתעתי הסכים כוכיר ה־הסתדרות להצעתי של מחביב והשבתי לצבר־בר, אם ההסתדרות מוכנה לוותר ל"עליה" על יום מה לא תוותר גם לממשלה. על כבר זה באתי לכבילה והצעתי שלא לשלם לעובדי השרותים הציבוריים בעד ימי השביתה. הה־מבילה קיבלה את דעתי.

והתוצאה היא, שכל אלה שלבבתו עד כה והמפיד יתיהנה בעתיד כוב באר, אם כדאי להם לשבות. הרופאים לביטל, שבבתו כמה שבועות. הפסידו בימי שביתתם חלק ניכר כמה שהרוויחו בהטבות השכר.

יער האוצר לא הוסיף כי הם והולים — תקדים עליה...

האפריטיף

כאשר נגנעה ראש הממשלה, גב' גולדה מאיר, עם קבוצה להואים בירושלים יעצה להם, שאם הם מצפים לשמוע דברים כדרבונות שינסו להציג להם שאלות קשות ובריזיות.

למשתתפים התמהים הסבירה גב' מאיר כי בדרך כלל בעליה היא בנאומים כאשר לפני כן מרגיזים אותה...

בלי הפסד

כאשר הביא השבוע שר החינוך והתרבות, יגאל אלון, לדיון בממשלה את תוכנית האוניברסיטה הפתוחה, עוררו חברי ממשלה שאלות שונות. בין השאר נשאל השר אם אמנם סבור הוא, כי בשיטת האוניברסיטה הפתוחה יוכלו התלמידים להגיע עד כדי קבלת תואר ראשון.

אמר להם השר אלון: אתם מזכירים לי את סיפור המעשה עם אותו בחור שאמרו לו שילך להתרחץ כי מבקשים להציג לו שידוך וראוי שיעשה רושם טוב על הכלה. אמר המתון המיועד: ומה יהיה אם הכלה לא תמצא חן בעיני? אמרו לו: אז מה הפסדת, לפחות ההיה נקי.

מן החרמון עד אופירה

השם של המדור "מטסולה עד אילת" מעורר מפעם לפעם מחאות של קוראים הרוצים בשינוי שם המדור כן החרמון עד לאופירה.

בקרוב יתוסף לאותם קוראים — מוחים נימוק נוסף: אחר שהוקם בית משפט ישראלי ברמת־הגולן יוחל בקרוב המשפט הישראלי גם על איזור אופירה, היא שארם א־שייח׳ ואת לא בגלל סיבות מדיניות של סיפות, אלא מסוס, משום שישנם עבריינים ישר־אלים גם באיזור זה, וצריך לדון אותם לפי חוק ישראלי.

זה קרה לאחותו

כשנאלו אחד מראשי ארגון הסטודנטים אשר חבריו משתתפים באוניברסיאדה במוסק־וה, למה זה קרה דווקא אצם, לכה דווקא הם נהללו באיבה כזאת מצד הציבור הרוסי בתחרויות בה ובקריאה "ז'יד". הנה, אמרו, ביקר במוסקבה בשלהות ידידות של כל ביני כוסרים האוטו־יוסאל והם חזרו מהכונגים מנוחה על קבלת הפנים המפוארת שנהם וכו׳. הנה ביקר כבה אנשי האיסרון בתוליות התיאטרון והם חזרו בלאי התפעלות. הנה היה כישוב בפסטיבאל הסרטים והוא סיפר נסים ונפלאות על התמיכה שבה נתקבל.

השיב על כך איש אס״א, זה מזכיר את הסיפור על אותו יהודי אשר מספר בשבחה של פאריס, כשאותו יהודי כהמסוס מחכה לך מכירה כמעט, לוקחת אותך לבתי מלון כפוארים, כבלה כהיי־סבבת נהדר. וכשנשאל אם זה קרה לו, הוא משיב: לא, זה קרה לאחותי...

"המנון לאר"ם" בירושלים

פבלו קזאלס בן ה־96 נהקבל בקימה ובי־תשואה סוערת בעלותו השבוע על במת "בנייני האומה" בירושלים לנצח על תזמורת הנוער של הפסטיבאל הישראלי ועל מקהלת הפסטיבל.

התלהבות הקהל לא שככה גם לאחר שה־מאסטרו הישיש הנוה קידה לאחר שסיים את הניצוח על היצירה כפי עתו. הקהל הירושלמי המתרגש היה מוכן ללוות לאורח הבכיר, שיצירתו זו נקראת "המנון לאו"ם". רק אלה כן הקהל המהכבים בדרך כלל בעתונות "הנים כדיניים", הרהרו שמא ל־נוכח העיכות בין ישראל לבין האו״ם בתקופה האחרונה בחירת נושא היצירה לא היתה כל כך מוצלחת...

אות־אות־אות

לד״ר סניף "תחות" בירושלים, הד״ר חיים קורפו, קיבל השבוע את ההוראה כברכו כמפלגתו בדבר הגשת רשימת המועמדים להס־

תדירות מסעם הליכוד החדש, שסימנו "חל־סצמ".

באנה הד״ר קורפו: אנו הולכים לבחירות עם סימן היכר הכולל המש אותיות. מה הייגו עושים אילו גם הליברלים העצמאיים היו מצטרפים לליכוד החדש? היינו צריכים לצרף גם את האותיות ל״ע, וללכת לבחירות עם סימן היכר על שבע אותיות. עוד כמה שותפים לליכוד הזה, וכל האלף־בית לא יספיק לנו...

תביעה כשרה למהדרין

המורים מנאו סימוכין בגימטריה למאבקם על השוואה שכרם לשכר המהנדסים. בי־אמצע השבוע, בדיון שנערך בלשכת שר ה־עוצר בירושלים, שבו הוגג למעשה סיכום עם הבורים למנע השבתת בתי־ספר. הפיר אחד הנוכחים כי דרישה המורים לקבל 148 ל״י מוספות כדי לבשר על הפער הקיים ביום לבין המהנדסים, היא לגיטימית מכל הבחינות. "הרי נאמר כי ,אם אין קמח — אין תורה׳ — וקמח בגימטריה 148..." אמר אותו מורה.

התנ"ך והנפט

שר התיירות, בר משה קול, סיפר השבוע, כי כאשר ביקר לאחרונה באוסטרליה, נשאל ע״י אחד היהודים: כיצד קרה הדבר שלכל הארצות סביב ישראל יש נפט ולכם אין?

השיב לו מר קול: אלוהים נתן לערבים נפט וליהודים את התנ״ך. האם היית רוצה שנתחלף אתם?

"הם תולילה" — השיב האיש — "הנפט יאזל במהרה — והתנ״ך ייאר לעד".

באישור התנועה

בחגיגת כלאות הכי יובל להתנחלותו של קיבוץ שמרת בגליל המערבי, העלו ה־חברים זכרונות מימיו הראשונים של הקיבוץ

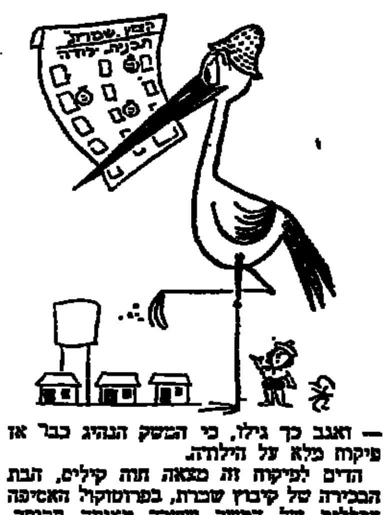

— ואגב כך גילו, כי המשק הנהיג כבר אז פיקוח מלא על הילודה.

הדים לפיקוח זה מצאה חוה קיליס, הבת הבכירה של קיבוץ שמרת, בפרוטוקול האסיפה הכללית של המשק שנערך באותה תקופה, ואשר בו נשתמרה שאלה שהעלה אחד החברים במסגרת הדיון בענין הפיקוח על הילודה. וכה שאל אותו חבר: "כיצד ייקבע ההור לילודה? האם לפי ותק בקיבוץ או לפי שנות הנישואין, ומה יהיה גורלו של זוג שקרה לו ,פנצ׳ר׳..."

את התשובות לשאלות אלה לא מצאה חוה קיליס באותו פרוטוקול — ועל כן נתבקשה להשלים את התכונה בתחום זה ציפורה אפרת מקיבוץ עין־השופט, ששימשה באותם ימים מרכזת מחלקת התברות בקיבוץ הארצי. היא סיפרה כי פיקוח על הילודה הונהג אז לא רק בשמרת אלא גם בקיבוצים אחרים של התנועה, "בתוקף התפקיד", סיפרה, "נאלצתי להדריך את הזוגות בקיבוץ בשאלות עדינות אלה — ואמנם עשיתי זאת. על כל פנים אני יכולה לומר בביטחה, כי דור הבנים שנולד באותה תקופה, נולד באישורה המלא של ה־תנועה ובברכתה"...

הכל תלוי ברב ובכלה

בעת הקדשת יער על שמם של יצחק ולאה רבין, שיינסע בהרומותיהם של יהודי קהילת האשינגטון, ליד קיבוץ ברעם בגבול הלבנון, ביכר יו״ר הדירקטוריון של הקק״ל יעקב צור, להעניק את כתב־ההקדשה הכתוב על קלף - באותיות סתים, דווקא לידי הגב׳ רבין, בהסבירו כי בחתונה יהודית מעניק הרב את הכתובה לכלה, ואגב כך הסביע על לחיה נשיקה מצלצלת.

העירה הגב׳ רבין: "מעולם לא שמעתי שבחתונה יהודית נוהג הרב גם לנשק ל־כלה"...

מר צור, שנבוך קמעא למשמע הערה זו, התאושש עד מהרה והגיב: "זה כמובן תלוי ברב — ועוד יותר בכלה עצמה"...

רגישות עדתית

במסגרת הקונגרס העולמי ה־6 של מדעי היהדות התקיימו גם הרצאות על פולקלור יהודי. ד״ר י. בן עמי הרצה על "בדחנים יהודים במרוקו". לאחר ההרצאה קם אחד המשתתפים, יהודי ממוצא מארוקני, ואמר כי ההרצאה היתה יפה ומאלפת אבל דעתו היא שבכנס זה לא יעסקו רק אשכנזים ומן הדין היה להזמין לנושא זה מרצה ממוצא מרוקאי.

חלק מהשומעים שהכיר את המרצה פרץ בצחוק. השואל לא ידע כי ד״ר בן עמי הוא יליד מרוקו ובמחקריו הסהייע בהכרת ההוי המרוקאי באופן אישי.

השיא

לנו השוטרים, לקברנים ולהבדיל, ל־מהלים... תביד תהיה העסוקה" — אמר השבוע מפכ״ל משטרת ישראל, רב־ניצב שאול רוזוליו, בשיחה עם נכבדים מהעיר נצרת וסביבתה, בסיכום סיור שערך באיזור ובהנהגות המשטרה של מטה המחוז הצפוני.

וברצותו לפתח את הרעיון הזה הוסיף: "הפסע, כנראה, ירד לעולם יחד עם בני האדם. כשהיו ארבעה בני אדם על פני האדמה, נעשה הרצח הראשון, כבר אז הגיע מספר הרצחים ל־25 אחוז מאוכלוסיית האדם. למז־לנו עוב אין מגיעים שיא כזה..."

מטרת הסיור

בסיור באתרי הפיתוח של העיר בו השתתפו חברי המועצה וראש עירית תל־אביב, גלו לעיני כמה מאבות העיר פרוייקטים שבמסך הקדנציה כולה לא ידעו על קיומם.

המהו כמה מחברי המועצה ושאלו את מר רבינוביץ, כהי מטרת הסיור דווקא עכשיו.

במקומו ענה ראש האופוזיציה, מנחם סבי־דור: "המגמה היא ברורה, או להחליש את להס־האופוזיציה או להגביר את האופוזיציה ללהס".

ים או זיעה

דווקא בימי הקיץ הלוהטים, כאשר כידות החום באילת, אינן יורדות מ־40 מעלות, מלאים רוב בתי־המלון בעיר בתיירים ובסמיד־לים ישראליים.

הא כיצד?

"אני אגיד לך את האמת — השיבה נופשת ,צפונית׳ — אני מעדיפה לטבול במי הים הנפלאים של אילת, מאשר לטבול בזיעה המשגעת של תל־אביב".

קול בני־ברק

לקראת הפגנה שנערכה בשבת שעברה מול בית הכנסת הגדול בבני־ברק לאות הז־דהות עם רב העיר — הודבקו מודעות בכל רחבי העיר ובשכונות, הקוראות את המאמינים להשתתף בהפגנה.

כאן דווקא חסר לו לצנן הוסיף על אחת המודעות, שבה נאמר "כני ברק תתן קולה", את המלה "קוקה"... (כידוע מצוי בית החרו־שת בתחומי העיר).

באזני עירית תל־אביב...

להביא בנבואה

טעם יותר נמוך

התקלות (מאד פרועות)
ב"התקוה" בהנגרבית
של הולדות שוהרות לצדה...
פלגס מוסררה־מיליונים...
ושחינה בתוך גורדון,
פריטכן, טרומפלדור, או גורדה,
בם, מול פלאזה מתרפפת.
יש לשחות
בין ה־SHIT:ין...

המה רק מעט מלבין
אקריבוטים טראגי־קומים
המתיחים בני כאן אמך
(הרואה — אינו נראה...)
להזכיר לאחי־מי־חלם
כי צבור הולכי־בחלם
לא תמיד הוא שית אלם.
לא הכל אינו רואה...

לא תמיד הוא בור ופתי
תרף כל קרצוף קוסמטי
שעוברים פה "פני העיר"
(אלו פנים...) לקראת בחירות;
ותפעם, גם סחור־סחור לו,
די קשה יהא למכור לו
את ה"לוקס" המסרתי של
"אין תקציב"
או "אין ברירות".

הוא רואה, ממש מתחת
לחטמו (לא סביב צלחת
של נתני ה"גוש"...) איך נוה
לה שכונת־צמרת־לוקס
מול מסמך־אשמה אירוני
בדמותה של שכונת־עני,
בה הלוקס המרסנציוני
היחידי הוא — מנורת "לוקס" —

הוא צופה, מול פראות־סער
של שלטון־עובדים, בצער
(זה המצער לאוזנגו,
"צדיקים" יבואו בו...)
ורואה היאך, ביניגו,
קפיטליזם בימינו
מתגשם, "בקפוץ" "בוסיני"
איש־איש,
ואי,
עלי גוועו!

לא! כיצד לא נתפעם
אם רואים אנו, מנגד,
איך עירנו, עיר־ואם,
היא כבר עיר־ואם־תולעת?

איך הנוף העירוני
מתלבלב לו בגוון
אורדנמלי ססגוני,
ושפכיו — לשם גוון —
מפיצים בשמם, כלהם.

ומראות המסקסים
נח לו, עד יעבור זעם,
בלי משים
(אך עם מסים...)

הן מתוך דבקות — ויהי מה! —
ל(צ)חוק־כנוכריך רחימא,
כל שכונה — עשן נושמת
ועל כל גווזרה בנן,
מוקעים לעין השמש
מעציר של השכן.

(זה, אמנם, יותר גלוי
הרחה מוות בלוי
משגה של מצעים
אחרים,
ממלכתיים...

אך עוד לא נולד הפתי
שיטען כי זה אסתטי,
אלא מאיר
ב"שמוצקי"
אין טעמו, וקרי...)

ואותם מראות עזים
של שכונת־הארגזים...
ואותם ה"סנדקים"
(איל מאיר־?) בשוקים...
ופלאי הביורוקרטיה
בענין התנ"אוקרטיה...
מי זכור, בכלל, לתת
לב לקר
עכשה
כעת!

אך —
כשאך נתן האות
ומתחיל הקרנבל —
כבר זוכים אתם לראות
איך עטים לכאן, כגל,
עסקנים, שקר־רגלם
לא דרכה פה מעולם
(שתרי, פעם מרגלת
בודיקה, זוטא, על אלה
המסכנים כאן, כל ימות־
השנה, את המקומות...)

אך —
בקצב טלגרפי,
מפזרים הם נמרצות:
חיוכים
ואוטוגרפים
והליצות מפוצצות...

ותוקעים על הלחיים
(בזהירות!) ילדון או שנים,
ומוצהרים בנאום: "אבנאנו,
לא שכחנו, לא זנחנו!
אלא מאי (נמוק מחכים)
קצת היינו עסוקים"...

ובעודם טורחים — מה יש? —
לאשר "האמולה" לחבק,
כבר קולט צלם, ב"פלש"
את הכל, מלבד "פלש־בק".

(כי "פלש־בק" אשר כזה
עוד עלול לרמז, בלי צרך,
שאותו המחזה
מתעלה כבר, כמסרת,
בתדירות ארבע־שנתית
כתכנית אמנותית
וכבורלסקה משובבת.
אך — מאד לא מחיבת...)

ומה, בין שאר דברים,
מחדשים — כמיוזיקל —
את ספור־הפרברים:
הינו — מחדרים לסלל
בפרבר אחד נדח,
כבה סתם, בבקר צח,
כביש־גישה, שכלל לא חשתם
כי קטעיו הראשונים
נסללו לפני...
נחשתם:
בדיוק ארבע שנים!

תוך תקוה די מבססת
כי הכביש יוביל — לכנסת...

ותעלות־ביוב כורים
לצבור המהרים
ומרבים בתכניות
עד —
סגירת הקלפיות

(הפיות)

עמוד האבן

מאז היו תושבית הנוכחיים של המושבה יסוד המעלה ילדים קטנים, הכירו את עמוד האבן הבולט מעל פני האדמה במאת המושבה, ליד הבית שנקרא בפיהם בית לטיפת, והנחשב לבית שבו גרו ראשוני המתיישבים במקום.

לאחרונה, כשהוחל בהכשרת השטח לגן ציבורי למושבה, התברר שהאבן העגולה היא

רק אחת מתוך טור של עמודים ששימשו כי־נראה חלק מבנין בית־כנסת יהודי שהיה בקום במאה הרביעית־החמישית לספירה.

ראש העמוד שבלט מעל פני הקרקע שימש את ילדי יסוד המעלה לתכלית שימושית ביו־תר: בילדותם נהגו לשבת על האבן כדי להסתפר...

עם גילויים של העמודים הוזעק למקום גאמן אגף העתיקות באיזור, וכשנשאל אם זה בית־כנסת יהודי או כנסיה נוצרית, פסק: אם יתברר, כשתחשף כל שורת עמודים אלה, כי הם מסודרים בטור מצפון לדרום — הרי זה בית־כנסת (שהיה מכוון כלפי ירושלים), אם יתברר שהותקנו ממזרח למערב — הרי זו כנסיה נוצרית.

לשמחת כל תושבי יסוד המעלה, הוברר שטור העמודים נבנה מצפון לדרום...

הופיעה מהדורה חדשה

הספור שהיה חייב להכתב

הספר שהיה לשיחת היום

והבקורת גמרה עליו את ההלל פה אחד

יעקב העליון: רגל של בובה

דמע וחיוך במסמך אנושי מסעיר המתאר מלחמה לחיים

"אתה נסחף בספר" (הרמטכ"ל, ר/א דוד אלעזר); "בספר מתח קריאה, עד שקשה להנתק ממנו" (מעריב); "גמעתי את הספר באחת, אף שאינו ספר מתח" (ידיעות אחרונות); "סיפור פציעה שהוא גם סיפור אהבה אמיתי ורגיש" (לאשה); "בעצם הקריאה יש משום שותפות בקרב" (העולם הזה);

"ספר חובה שיש להביאו לכל פצוע או חולה. דוגמא מופלאת שתביא להם תועלת רבה" (ד"ר ב. ת. רופא בכיר).

"עם עובד"

אפשר למצוא אצל "אפרתי" במעט כל רהיט שתרצה לרכוש - במחיר בית־חרושת.
מבחר רהיטים לחדרי סלון, חדרי שינה וחדרי נוער.
אפשר לשלם מקדמה לפי יכולתך, השאר בתשלומים.

תנאי התשלום, ההנחות והמחירים - בתוקף רק עד 30.9.73

אותו של קוטל החיידקים

שבוע הלך לעולמו המיקרוביולוג זלמן אברהם קסמן, שזכה בפרס נובל על גילוי הסטרפטומיצין

מאת אברהם פלג

ה שבוע נפטר בגיל 85 המיקרוביולוג זלמן אברהם וקסמן, ה־ מדען היהודי שבשנת 195 זכה בפרס נובל על גילוי רופת הסטרפטומיצין.

המדען רב־הפעלים הירבה לכתוב אחד מספריו נקרא „חיי עם החיידקים". לאמיתו של דבר, הוא ירד לחייו החיידקים בפתחו כמה וכמה חומרים קטלו אותם. ד"ר וקסמן היה האיש טבע את המונח: „אנטיביוטי" — נגד קוטל חיידקים.

ספר אחד שחיבר קרוי „הנצחון על החיידקים", ואכן, הסטרפטומיצין הדביר מחלה זו, שלפני שלושים שנה היתה קטלן מספר 1 של האנושות. תודות למדען היהודי ניצלו מיליוני חולים בשחפת ובמחלות המיוחדים למחלה זו הפכו בכל העולם — לבתי חולים כלליים.

יכרבים מהמדענים היהודיים המהוללים של ארצות־הברית בא גם דוקטור וקסמן מן „העולם הישן". הוא נולד 1888 בעיירה האוקראינית נובאייה פרילוקה, למד בחדר, וכשביקש ללמוד בגימנסיה נכשל בבחינות הכניסה. ב־191 הגרה משפחתו לארצות־הברית. בין, חרם נחושת עני, ביקש שבנו יהיה מהנדס כימיה.

בבואו, בגיל שש־עשרה לארצות־הברית עבד הנער זלמן בחווה כדי לסייע בפרנסת המשפחה, אולם בארץ האפשרויות הבלתי מוגבלות, היו אפשרויות רבות בפני הצעיר, והוא הזול ללמוד חקלאות באוניברסיטה ראטג'רס בניו־ג'רסי, שבה עתיד היה לעשות את מרבית ימיו כחוקר. הוא התמחה במיקרוביולוגיה של הקרקע ועד מהרה הפך לאחד מהחוקרים „הציידים" הנמרצים ביותר של מיקרואורגניזמים הקוטלים חיידקים.

הערים מיקרוסקופיים המפרישים חומרים הקוטלים יצורים אחרים, וכהם חיידקים, היו ידועים למדע כבר במאה ה־19. המיקרוביולוג הצרפתי לואי פסטר עמד על כך והתנבא שבעתיד תשמש תופעה זו ברפואה.

סגולות הפניצילין

רעיון קטילת המיקרובים על־ידי חומרים המכילים מיקרובים צץ מחדש אחר ניסוי שערך המדען הבריטי אלכסנדר פלמינג ב־1929, ואשר בו נוהמה צלוחית־תרבית בעובש מסוג פניצילים. להפתעת ד"ר פלמינג גילה החומר „המזוהם" יכולת גבוהה לקטול חיידקים. הוא ניסה לגייס משאבים לפיתוח המחקר אך נתקל בקשיים עד שנאלץ להעתיק את פעילותו המדעית לתחום אחר, ומה שהפך אחר־כך לפניצילין שקע בתהום הנשיה. רק ב־194 עלה בידי המדען הבריטי פלורי מאוניברסיטת אוקספורד להוכיח את כוח המרפא של הפניצילין.

בשנות ה־40 הראשונות, כאשר מיליוני אנשים נקטלו במלחמת העולם השניה, החלו מדענים לנסות להציל חייהם של מיליונים בחומרים קוטלי חיידקים. מעודדים מגילוי הפניצילין ופיתוחו הפכו המדענים לציידי החיידקים „טובים" הקוטלים חיידקים גורמי מחלות. בין „הציידים" הללו מילא תפקיד ראשי ד"ר וקסמן, המדען מאוניברסיטת ראטג'רס.

כבר ב־1939 הבחין וקסמן בכך שמתגי השחפת מתחסלים כאשר הם נטמנים בקרקע. „מהי הסיבה לכך?" שאל את עצמו, והסיק שקיימות בקטריות אדמה הפועלות נגד חיידקי השחפת.

חמש שנים בקו הוא וצוות עוזריו יותר מ־10 אלפים מיני בקטריות אדמה. ד"ר וקסמן התרכז בסטרפטוקוקים, מיקרואורגניזמים חד־תאיים הגורמים מחלות קשות. במהלך המחקר נתברר שהמיקרואורגניזמים המסוגלים לקטול את הסטרפטוקוקים הם סטריה או חיידקים.

הציד אחר החיידקים „הטובים" התגלה כמשימה עצומת־ממדים שנמשכה שנים. ב־1941 הציע המנהל האדמיניסטרטיבי של אוניברסיטת ראטג'רס לפטר את וקסמן. „האיש הזה — טען — מוציא בשנה כ־5000 דולר על חיידקי־האדמה שלו ותהר תרומתו למאמץ המלחמתי ?"

מסטרפטומיצין לניאומיצין

ההצעה נדחתה, וד"ר וקסמן המשיך במחקריו. בשנת 1944 הצליח ד"ר וקסמן לבודד את הסטרפטומיציטים, יצור־מעבר בין החיידקים לפטריות, שהינם קוטלי חיידקים גורמי מחלות. את התרופה שהופקה מהסטרפטומיציטים כינה סטרפטומיצין. תרופה זו כבר הכניסה לקופת אוניברסיטת ראטג'רס כ־10 מיליון דולר.

הסטרפטומיצין הולל מהפכה ברפואה. חישבו ומצאו שד"ר וקסמן הציל מבות בשלהי מלחמת העולם השניה אנשים כמספר ההללים במלחמות נפוליון. הסטרפטומיצין שימש תרופה מבן עד מגיפות רבות, הבאות בדרך כלל בעקבות מלחמות. בייחוד הוכיח „סם הפלאים" את כוחו בהדברת השחפת.

חומרים אנטיביוטיים — כך כינה ד"ר וקסמן את החומרים קוטלי הנגיפים ועד מהרה הפך מושג זה למטבע לשון. המדען נבוך הקומה והחב ההפנים, שדרכיו דרכי נועם, לא נח על זרי דפנה. הוא המשיך בציד החיידקים „הטובים" ובשנת 1949 פיתח את הניאומיצין, תרופה הקוטלת חיידקים רבים.

כדי לעמוד על המהפכה הרפואית שחולל ד"ר וקסמן וציידי החיידקים אחרים די להעיף עין בסטטיסטיקות של מחלות שרווחו רק לפני דור אחד, בטרם באה האנטיביוטיקה לעולם. דלקת הריאות גרמה לתמותה של כ־25 אחוז מהנפגעים בה, ואילו היום היא נחשבת כמין הצטננות. דלקת קרום המוח היתה ברוב המקרים קטלנית, פיפוס הבטן הצמיד את החולה הודשים רבים למיטתו, השחפת קצרה חיי קשישים וצעירים ברחבי העולם. הסטרפטומיצין היה החומר הכימי הראשון שפעל ביעילות נגד מחלה איומה זו וכמעט העביר אותה מן העולם.

מחלות מידבקות ומחלות מיקרוביות גרמו ב־1930 2,000 מקרי מוות על כל מיליון אנשים. באו התרופות. ממשפחת סולפה והורידו את שיעור התמותה ל־1,400 על מיליון איש. הפניצילין שבא לעולם ב־1942 הוריד את שיעור התמותה ל־1,200 על מיליון איש. הסטרפטומיצין הוריד ב־1945 את שיעור התמותה ל־900 על מיליון, והחל מ־1950, עם פיתוח הטטראציקלינים (ניאומיצין ואריתרומיצין, תרופות שבפיתוחן מילא ד"ר וקסמן תפקיד מכריע) ירד שיעור התמותה במחלות ל־600 על מיליון ובשנות ה־60 — ל־100 על מיליון.

פרס נובל

התומרים האנטיביוטיים הדבירו או צימצמו מחלות כדלקת הפרקים, סיפוס, דיזנטריה, מחלות דרכי נשימה ומחלות מין.

בריפוי השחפת היתה המהפכה האנטיביוטית דרמטית עוד יותר, היום שיעור התמותה בה קרוב לאפס. תהליך דומה חל בתמותת תינוקות.

לעג הגורל הוא שכאשר נתקף ד"ר וקסמן בשנת 1963, בהיותו במונטווידיאו כאורח הממשלה, בדלקת במעי העיוור ובזקק לניתוח דחוף חששו הרופאים להמתייע בזריקות סטרפטומיצין שמא פיתח רגישות לתרופה בשל טיפולו הממושך בה, ולפיכך הזריקו לו תרופות אחרות, פחות יעילות.

בשנת 1952 קיבל ד"ר וקסמן פרס נובל לפיסיולוגיה ולרפואה. הקהיליה המדעית והעולם כולו הביעו לו הערכה והערצה אך המדען הענוותן חש בנוח רק במעבדתו. הוא מרבה לנסוע בעולם, אך הפינה השמורה בליבו היא ארץ־ישראל, הזכורה לו מימי לימודיו בחדר.

ד"ר וקסמן ביקר בארץ כמה וכמה פעמים ועמד בקשר הדוק עם מוסדות המדע בה, ביחוד עם הטכניון. ב־1938 הוזמן לבוא להעריך את הפוטנציאל הגנוז בשכבות הכבול של החולה, ד"ר הגיש דו"ח מפורט שקבע כי הכבול לא יצלח כחומר דלק.

בלעדי האלוף

בשנת 1958 קיבל תואר דוקטור־כבוד מטעם האוניברסיטה העברית, וב־1962 בא לסייע לטכניון בתחום המחקר התעשייתי. בשנת 1964 חזר והתעניין בגורל ד"ר קוזנוגי בתחום המחקר השימושי. הוא הביע את אכזבתו מכך שהמדענים הישראלים לוטים אחר המחקר הטהור ומזלזלים בשימושי. אחר מלחמת ששת הימים התמסר למאבק למען יהודי בריה"מ המועצות ונכותם לעלות. המדען הדגול לא מצא בארץ כר מתאים לפעילות קבועה, אף שכבר בשנת 1942 הזמין אותו ד"ר חיים וייצמן לבוא ולהשתקע.

אחר הנצחון על החיידקים, החל להתברר אט אט שהמהלה לא נעלמה כתוצאה מהשימוש באנטיביוטיקה, אלא שהקיפוחן הוקצתה. גם החלום של העברת השחפת מן העולם נתגלה כמישאלה. שיעור השחפת נמצא עתה בעליה קלה, והרופאים מתריעים שיש לעמוד על המשמר.

הסיבה להתלקחות המחודשת של המלחמה בין המדע לבין החיידקים נעוצה ביכולתן של הבקטריות ליצור עמידות ביולוגית נגד האנטיביוטיקה. בנן של חיידקים מתגלה אחת מסויים בעל כושר התנגדות לתרופות. כושר זה מורש לדורות הבאים של החיידקים, וכך נוצר זן חדש, עמיד לסטרפטומיצין ולדומיו.

לפיכך מחפשים החוקרים מיגוון רחב של תרופות אנטיביוטיות, שכן הריאקציה של החומר עשויה להרוס את כושר הקטילה של החיידקים, והדבר חייב מתמיד להחליף את התרופה. אחרת עלולים החיידקים להחזיר לעצמם את הרשות.

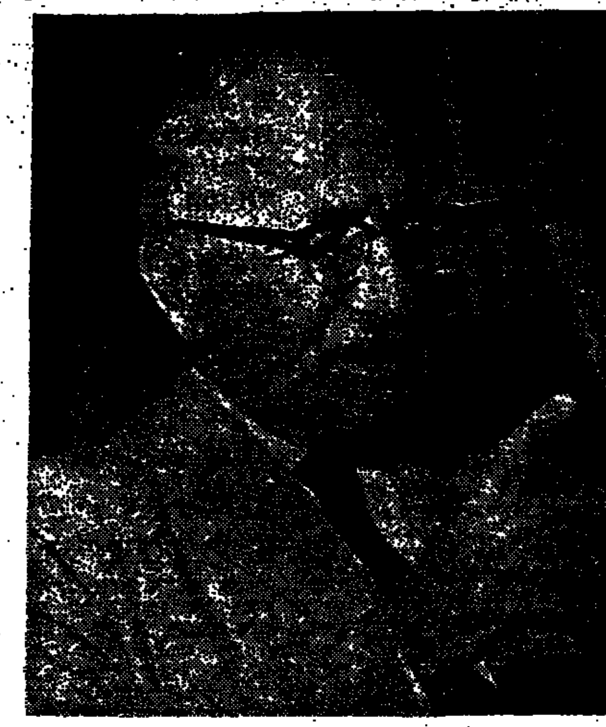

פרופ' זלמן וקסמן ז"ל: הוא טבע את המונח אנטיביוטיקה

אים מנהגים את צריפוי בתכשירים שונים. הבצירופיהם. כיום משמשים ברפואה כ־400 סוגים שונים של אנטיביוטיקה, אולם מכלל זה נמצאים בשימוש רק כעשרים.

המלחמה בחיידקים גורמי־מחלות תימשך מעתה בלעדי אלוף ציידי החיידקים, זלמן וקסמן.

יעקב שורת

המערך האלקטרוני

עוד לא נמוגו באויר קללות של ריח ושל טעם ● פרקי־בינות־האימהות במועצות חל־טע"מ ● אשר נודף מהן ניחוח של חלסורה ● הרחק מחלומות הבּרנרלים על שידוך מערכים במחץ הפיגורה ● (וייזהר שרון קטר־קטליזטור־פלא ● פן יישאר בדד אחר כל הריאקציות הכימיות האלה) ● וכבר קלטה אוזני — עילצי נפשי ורוני — ● בשורה גואלת על המערך האלקטרוני.

מודה אני ומתוודה כי מבוכתי היתה טורפת וכוססת ● איכה תורכבנה הרשימות — הירהרתי — של מועמדי המערך למערכת הבחירות בהסתדרות וגם בכנסת ● הרי המערך הינו הקואליציה השלטת בטוח ● ואין כל פלא שמכיל הוא כל גוני הקשת, כל סוגי המתח ● נצים מתנצנצים בו ויונים המפריחות בעתונים מרכולות ● גבירים עושרם כקורח, עניים קרנים בתקפה באין יכולת ● ימניים בהשקפת־עולם ושמאלנים השקפתם בכלל אחרת ● ועסקנים המטפסים משלב אל שלב מול מצביאים המוצנחים הישר אל הצמרת ● ובקצרה, המערך הוא השתקפות העם כולה, על חולשותיו ועל כוחו ● איך ייקבעו מועמדיו בצדק בלי בחירות אמ"ת בתוך־תוכו ?

וכבר חזיתי הפגנות קבוצות הלחץ ● להשגת מקום בטוח ברשימה בשביל נציג רס־יחש ורב־שחץ ● וכבר צפיתי איומי איבוד־לדעת בקפיצה מגג ברחוב ארלוזורוב או הירקון ● כי כך בדרך־כלל הסדר ברשימת המערך יכון ● אך שורו, איך פה התבדה ספקן כמוני ● בהתעלמו מהישגיו של המחשב האלקטרוני.

כי המחשב הזה הופעל במיומנות במערך ● ולבחירות להסתדרות את רשימת המועמדים בשיא הצדק במהירות ערך ● ואין פוצה ומצפצף ואין קובל ומתלונן ● כי איך אפשר לחלוק על שיקולי הגולם המתוכנן ● ולאור ההצלחה הכבירה יופעל אותו מחשב להצבת מועמדי המערך לכנסת ● ומשלחות לא תתדפקנה, איש גם לא יקפוץ מן המרפסת ● ואם נחשוב פה עד הסוף אולי בכלל אפשר מכאן והלאה בלי בחירות וכנסת להסדיר חיינו ● הכל יוכרע באמצעות מחשב־פלאים אשר ישלוט עלינו ● רק בעיה אחת קטנה צריך לפתור (ומי יודע אם לא נפתרה מזמן) : ● איך ייבחר האיש שיתכנת את המחשב המתיימן ?

„ישראל יותר יפה מחלומנו עליה"

מאת שרגא הר־גיל

"ל פני כשנה ביקרו אצלנו בבית ישראלים צעירים. הם הוארחו אצלנו במסגרת חילופי נוער יהודיים. הסתדרנו מצוין ומייד שררת בינינו הבנה. עכשיו, כשבאתי לארץ בפעם הראשונה בחיי, שוב נפגשתי אתם. זאת היתה חוויה בלתי נשכחת. כאילו פגשתי ידידים משכבר הימים.

„בדרך כלל אפשר לומר על הישראלים, שהם הרבה יותר חופשיים. הם לא ביישנים. הם הביך פתוחים לקשרים חדשים, למצבי קונוס חדשים. שתצנים ? לא, לא בדיוק. משהו שונה, שקשה לי להגדירו.

„בבית תמיד דיברו על הארץ. הרבה חלמתי על ישראל. המדינה של היהודים. זה כשהו אחר, מדינה שאותה יודע שהיא רק של היהודים, והאותה רצוי בה כל הזכן וצל־ידי כל אחד. אינני יודעת אם אני אשתקע כאן אי פעם. אולם ברור לי שהחזור, כי ישראל המציאותית נראית לי יפה יותר מכל מה שחלמתי עליה".

דברים אלה אמרה לי אמי הרמן, נערה בת 16 בקונטיקאט שבארה"ב. היא נמנית עם קבוצה צעירים של „נוער בני בריות", הנועת הנוער היהודית המשובה ביותר בארה"ב, דארצה הגיעה במסגרת כתנות הקיץ הנערכים על ידי מחלקת החלוץ והנוער של הסוכנות היהודית למען כ־7000 בני נוער מארצות־הברית ומאירופה.

קאתי לוקשן מאוהיו. אף היא בת 16, סיפרה על פגישה עם „בן־דוד הלומד עתה באוניברסיטה העברית בירושלים, עולה מברית המועצות. הפגישה היתה מרגשת, אפילו הקירבה המשפחתית לא התבררה להלוטין. עם נוער ישראלי נפגשה רק בכנס בכפר המכביה, הוויכוחים התחילו כבר על מיזוג האוויר. הישראליות ביקשו לא להפעיל את מיזוג האוויר בחדר המשותף, ואילו האמריקניות לא יכלו לישון ללא קירור.

הישראלים במקנה לא היו קשורים במדריכים שלהם. הם לא היו מבוששים, ובפגישה ראו רק הזדמנות לבילוי. לפעמים השתתפו בפעולות המשותפות, לעתים לא, שכן לא מצאו שפה משותפת. בטיולים פרצו האמריקנים מהאוטובוסים התוצה לראות כל דבר כבו עיניהם. הישראלים אמרו : „את זה כבר ראינו", ונשארו באוטובוס הקריר.

הם נהדרים

אבל כששאלתי את קאתי לדעתה על הישראלים אמרה : „הם נהדרים".

מארק קארגל בן 16 משיקאגו, נלהב מבאחיו הישראלים. שלושה ימים שהה אצל משפחה בתל־אביב. על החוויותיו הוא מספר :

„בערב הראשון ישנתי. בערב השני בא נער מארחי, חבר שלי מביהי"ס, הלכנו לטייל ברחוב דיזנגוף. בערב השלישי הלכתי לטייל עם הנער שאירח אותי וזה היה התענוג הכי גדול. ההורים שלו יצאו מגדרם כדי לעזור לי. פגשתי באמצעותם הכון ישראלים. יום אחד נסענו למלון באשקלון והתרחצנו בבריכה. בארה"ב אני מחפש דבר כזה בנרות ואינני יכול למצוא. כים זכים כבדולח..."

לרון צוקר, בן 16, מסאן־פראנציסקו היו הרבה טענות. הנערים הישראלים בתל־אביב התייחסו אליו יפה ורצו לדבר אתו ולשתף אותו בשיחתם, אבל הוא לא מצא שפה משותפת.

טען רון : „נכון, הישראלים אוהבים להתבדח, אבל זה יפה שהם צוחקים לנו כפני שאנחנו מדברים אנגלית שונה משלהם ? מפני שאנחנו איננו מבינים עברית, ואם אנו מדברים בשפה זו, מדברים בשגיאות ?"

כמו בבית

גייל כאיר ממישיגן בת 17, סיפרה על סוף שבוע שבילתה ביהוד בחברה צעירים. „בערב הראשון ערכו לי מסיבה. הנערה, שעמה נפגשתי הזמינה את ידידיה. היו כ־20 צעירים, שישבו ושוחחו ואחר־כך רקדו. היתה לי הרגשה נהדרת, כאילו אני נמצאת כאן בבית.

„אכנם, רובם לא ידעו אנגלית. היה קשה להידבר, כי העברית שלי מורכבת מ„שלום" ו„תודה רבה" בלבד, אף על פי כן היתה לי הרגשה, שכל אחד רוצה להנעים לי כאן את שהותי. הזלמתי אם בכה המפגשים. אני אוהבת, כי אצלנו הכל שונה".

לורה לאוזאר ממישיגן, בת 17, היתה חוויה מורה במקצת. היא הלכה עם קבוצה של נערים ישראלים לסרט. העלילה היתה טפשית ביותר והיא ישבה והשתעממה, אבל הישראלים התפוצצו מצחוק. כל פעם שמישהו עשה תנועה מגוחכת במקצת, צחקו כאילו זה הדבר המצחיק ביותר בעולם.

היא אומרת בגילוי־לב : „הישראלים והאמריקנים היו נחמדים כל אחד כשלעצמו, אבל כל אחד הלך אל בני ארצו ולא ניסה לקשור קשר. היו שני עולמות שונים, שהרבה מפריד ביניהם וקשה מאוד בפיפגש מקרי של ימים אחדים לגשר על הפרוקים".

תקשורת מצויינת

מדריך הקבוצה שעמה נפגשתי היה חיים שלזינגר, קצין שריון (מיל.), דעתה תלמיד באוניברסיטה העברית בירושלים בפקולטה למתמטיקה.

„בסך הכל היו הפגישות עם הישראלים פוריות. האמריקנים הגיעו כקבוצות מגובשות. הישראלים התקבצו לקראת האירוע, וברור שהיו פחות מגובשים. בכל זאת נוצרה תקשורת מצויינת.

ביהוד, לכשל, השתתפו האמריקנים כלי בצביעת מקלטים. חששתי מאוד שהפיפגש עם בני נוער מעדות הבירה. שחלקם חיים בתנאי מצוקה, יהיה קשה. אבל להיפך. נוצרה תקשורת מצויינת. האמת היא שגם האמריקנים הגיעו הנה עם דעות קדומות ומגובשות. ראשית טענו מיד, שהישראלים הם פראי אדם. כאילו חששו הבנות, שהדימוי שלהן אצל הישראלים הוא שהן קלות להשגה. אחת השאלות הראשונות ששאלו אותי, היה, אם אני סבור, שהן עדיין בתולות.

„אולם כל מה שהצעירים מספרים על הישראלים, אפשר גם לומר על האמריקנים. הצעירים מארצות־הברית היו סגורים מאוד. הם לא נסו לצאת כצורים לפגוש ישראלים".

ראובן אדמון, המנהל את המחלקה לחלוץ ונוער בסוכנות, סיפר לי, שבקיץ 1973 הגיעו כ־7000 בני נוער ארצה. כוונת הסוכנות היהודית בכתנות קיץ אלה לטפח את הקשר בין הנוער היהודי בתפוצות לבין ישראל ולהציג לפניהם את ישראל אלי כאתגר לעתיד לבוא.

כרבע חוזרים

„חלק מבני הנוער הלכו לקיבוצים והלק לוכדים בכתנות של נוער שוחר מדע בטכניון ובמכון וייצמן. אחרים השתתפו בחפירות ארכיאולוגיות ואחרים במכינרים ביוחדים. כמובן אך ורק בבני נוער הבגיעים במסגרת הסוכנות היהודית. היכון הוא בחלקו של ההורים והבקרים מסויימים על־ידי הסוכנות היהודית.

„הנסיון הוכיח, שכ־25 אחוזים מכלל המבקרים במסגרת כתנות הקיץ חוזרים אחר־כך הנה. מלבד כתנות הקיץ הפונים בגיעים ב־20 עד 30 אלף צעירים, לרוב לא יהודים, באיגון פרטי. ברובם הגדול עובדים בשבועיים בקיבוצים. מטיילים מעט בארץ ולרוב נעשים שגרירים טובים של ישראל.

יחד

יחד

יחד הלכנו 4 שנים בטוב וברע.
לך אין צורך לספר מה עשינו -
מאזננו גלוי ומרשים.
בואו ונמשיך יחד גם הלאה.
לך אין צורך להסביר מדוע - משימותינו ידועות וקשות.
רק בכוחנו המשותף נשיג אותו ונהנה מהן.
לפיכך, **אתה והמדינה זקוקים להסתדרות חזקה!**

ב-11 בספטמבר אתה קובע את עתידך-הצבע

אמת

המערך / מפלגת העבודה הישראלית-מפ"ם

רורה חדש

חייב להכתב

ד אנושי מסעיו
חניה לחיים

ובד"

هكذا من الأصل

דב גולדשטין ראיון השבוע עם אריה דולצ'ין, יו"ר מרכז הליברלים

אין דרך חזרה מהליכוד ואני בטוח שהוא יקום אבל אם חלילה לא יקום – הציבור לא יסלח לנו

אי אפשר להרכיב את הרשימה לכנסת לפי סקרים, אלא רק לפי צילום המצב הנוכחי ● בתוך שלושים ואחד המועמדים הראשונים יכול המרכז החופשי לקבל רק שני מקומות ● אני מאמין, שהגוף החדש יקבל בכנסת הבאה בין שלושים ושמונה לארבעים ח"כים, ובמסגרת זאת יהיו לשמואל תמיר ארבעה ח"כים ● רימלט, ארליך ואני אמרנו תחילה לשרון שאין כל סיכוי שיוזמתו תצליח ● בלי האופי המיוחד של שרון, שאולי יכול להפריע בעניינים אחרים, ובלי הנאיוויות שלו, העניין לא היה קם ● אסור שלמפלגה קטנה יהיה תיאבון, שיכול לקלקל את האוכל ● הפרישה מן הממשלה בשנת 1970 היתה טעות ואני בעד הקמת ממשלת ליכוד לאומי בהשתתפות הליכוד החדש לאחר הבחירות ● אם נלך לבחירות במסגרת הליכוד, לא יפרשו הליברלים מן הגוש ולא יצטרפו לבדם לממשלה עם המערך, ואם נלך רק במסגרת גח"ל — אינני יודע

— מר דולצ'ין, יש לו חבלי לידה קשים, לליכוד החדש.

כן. במפלגות, בהתארגנות של כוחות, אין קפיצות־דרך. זה קשה. ידעתי מראש שיהיה קשה, זה לא מפתיע.

— אתה מאמין, שבסופו של דבר ייצא מזה ילד נורמאלי, עם סיכויים להיות?

זה יקום וזה יהיה, וזה יהיה גם הוד שבוע נוסף אחד, למרות כל הקשיים ולמרות כל הבעיות. אני אומר לך את זה בוודאות מלאה!

— מותר לאדם שיהיה אופטימי, בלי להסביר. כשאתה כל־כך אופטימי, זה עניין של אופי, או שאתה מכיר את האפשרויות שלך על יסודות בטוחים יותר?

לא, זה לא רק אופטימיות, אף על פי שאופטימיות הוא דבר טוב. אני אגיד לך: הגענו להבנה בצורה מלאה בצורה כל דברים, ואסור בשום אופן, שמה שיקבור עכשיו את סיכויי הליכוד, תהיה מלחמה על כסאות ועל מנדאטים. זה אסור! ואני אומר לך, שזה לא יקרה!

תראה מה כבר נגמר בהצלחה ובהסכם: אין חילוקי־דעות ביחס לי כבת. הגענו פה לצבק־השווה. בכך אנו שונים מהמערך הישן, שאנחנו שלמים הרבה יותר כבחינה אידיאולוגית. אין אצלנו הבדלים, שישנם בין יערי לדיין ובין ספיר לבן־אהרן.

יש אצלנו הסכמה רבה בשאלות חוץ ובטחון, אין כמעט שום חילוקי־דעות. וישנה הבנה רבה וראייה משותפת בענייני הפנים. אם אתה מסתכל על ההשקפות של מרכיבי הליכוד החדש, המסקנה מוכרחה להיות, שאין כל טעם וצדק בהליכה נפרדת בבחירות.

— האם הושגה כבר הסכמה בשאלת שינוי שיטת הבחירות?

הליברלים לא ויתרו

לא, זו השאלה היחידה, שעדיין בעינה במחלוקת. הליברלים, המרכז החופשי והרשימה הממלכתית, דוגלים בשינוי השיטה, וחרות רוצה להשאר בשיטה הנוכחית. אבל גם פה אנחנו נגיע להבנה על־ידי כך, שיוסכם, שכל אחד ממרכיבי הגוש יפעל בכנסת הבאה לפי העקרונות שלו. הנוסחה בעניין זה תעניק לכל רכיב את החופש הזה, כך שאף אחד לא יהיה חייב לקבל את דין הרוב, לא בעד שינוי ולא נגד.

— וזה חל גם על גח"ל? כלומר, הליברלים יהיו רשאים לתמוך בשינוי השיטה, כאשר חרות תצביע נגד?

בהחלט כן! הליברלים לא ויתרו בעניין זה ולא קיבלו את התכתיב של חרות ולא נבהלו מאיומים, כי סכנת פילוג מרחפת על גח"ל ועל השותפות בין הליברלים וחרות. שלוש פעמים התכנס אז מרכז הליברלים, לאחר שהצבענו בכנסת בעד שינוי השיטה, ובכל פעם הופעל עלינו לחץ כבד ואנחנו לא נכנענו.

הגענו לפשרה. כן, זה נכון. ההחלטה היתה, שהואיל ושינוי השיטה כנראה לא יוכרע בכנסת הנוכחית, אלא רק בכנסת השמינית, זו שעומדים לבחור עתה, אין טעם לדון בזה עתה, לפני הבחירות הקרובות. אבל לא ויתרנו על תמיכתנו בשינוי.

— תתמכו בכנסת השמינית בשינוי השיטה?

כן. לפי העקרונות שלנו וההחלטות של כל מוסדות המפלגה, אנחנו נתמוך בזה.

— כאשר אתה אומר, שכל הבעיות הוסכמו כן הסכם מצאו את פתרונן, אתה מתכוון גם לשאלת הבחירה האישית של ראשי הערים?

בעניין זה ישנה הסכמה של כל המפלגות בגוש. לתמוך בשינוי השיטה הנוכחית ובהנהגת בחירות אישיות. הנוסחה היא רק, אם ראש עיריה יכול להיבחר רק בחמישים אחוזים של הקולות, או שדי לו בארבעים אחוזים. רוב רכיבי הגוש נוטים לתמוך גם בבחירה של ארבעים אחוזים. ההחלטה תהיה להשאיר עניין זה פתוח לסיכום הדדי.

הוסכם על „מפתח"

— מבחינת הסיכויים הרשמיים של המפלגות הקטנות, ההולכות לשותפות כזו, שעצמאותן תתקפח והמפלגה הגדולה יבלעו אותן במסגרת הגדולה. איך תתגברו על החשש הזה בפירוש בכנסת הבאה?

העניין הוסכם ונגמר. תהיה הנהלת הסיעה, מורכבת מתשעה חברים, לפי המפתח: שישה לגח"ל, ואחד לכל אחד מהרכיבים הנוספים, כלומר: הרשימה הממלכתית, המרכז החופשי וארץ־ישראל השלמה, כאשר יצטרפו.

— האם הם מצטרפים?

כן. נציגם בכנסת יהיה, כנראה, ד"ר חיים יהיל, והוא יכהן כנציג בהנהלת הסיעה.

— אבל זו אינה שאלה של נציגות בהנהלת הסיעה, ששם יהיה לגח"ל רוב מובטח. כיצד תבוא לידי ביטוי מפלגה קטנה בדיוני הכנסת, כאשר אפשרויותיה גדולות במכסה פי כמה?

זה עדיין לא הוסכם. אבל אני בטוח שהליכוד ימצא דרך־הסדרה. אנחנו הצענו למפלגות הקטנות, שתבוצענה כמכסה הדדית, בפתיחות מושבי הכנסת, בדיונים על הודעות של ראש הממשלה, ובפתיחות הדיונים על התקציב — הפותח יהיה תמיד איש גח"ל, אבל נתחשב ככל האפשר בגוונים המיוחדים של המפלגות הקטנות.

כל הופעה של איש גח"ל תיחשב תחילה בטבעת הנהלת הסיעה המבר־רת, שבה תינתן לכל רכיב ההזדמנות המלאה להוסיף, לגרוע ולהצביע בכל עניין. ועוד הצענו, שבכל יתר הדיונים, מלבד אלה שמניתי, ייקבע הסדר התורנות לפי רוטאציה בין המפלגות בגוש.

— המפלגות הקטנות קיבלו דין זה, שעל פיו לא יעמדו נציגיהן לפני בדיונים העקרוניים בכנסת?

נתגבר על ה„כיסאות"

הרשימה הממלכתית קיבלה זאת. המרכז החופשי — לא. הם רוצים שכל מפלגה דיון, בכל הנושאים, וביחוד בדיוני התקציב, תיעשה לפי רוטאציה בין המפלגות בגוש. אבל ההסתייגות של המרכז החופשי לא באה לידי ביטוי בצורה איום או אולטימאטום. הדבר נעשה ברוח טובה ונגיע גם כאן להסכם. אני אומר לך.

— מה עם ראשות הוועדות בכנסת? ברגע זה יש לגח"ל ראשות של שתי ועדות, ועדת הכלכלה וועדת הכנסת. האם תוותרו על אחת מהן לטובת המפלגות הקטנות?

לא. אם לא יהיה בזה שינוי — שתי הוועדות יישארו בראשות גח"ל. אם בגלל התוצאה הבחירה נקבל ראשות של ועדה נוספת, יבוצו להן שתי המפלגות הקטנות ראשיה. אם נקבל רק עוד ועדה אחת — ימנו כיו"ר שלה אחד מאנשי שתי המפלגות הקטנות. הם יתחלפו ברוטאציה. על כך ישנה הסכמה.

— ומה על נציגות של המפלגות הקטנות בוועדת החוץ והבטחון ובוועדת הכספים?

הוסכם על פי עקרונו, שלכל המפלגות הקטנות יהיה נציג אחד בוועדת חוץ ובטחון ונציג שני בוועדת הכספים. הם יוכלו להנהיג רוטאציה בשתי הוועדות. אם על פי תוצאות הבחירה נקבל נציגות גדולה יותר בשתי הוועדות המרכזיות הללו — תהיה ההגדלה על שתי המפלגות הקטנות. וגם הדבר הזה הוסכם והוסר מן הפרק.

— כלומר, העניין הוסדר סופית...

כן, בהחלט, והתגברנו על בעיית הכיסאות...

— עכשיו נעבור אל העיקר: הכ ס א ו ת. ועל ידי כך, לא האידיאולוגיה, אלא המספרים, התפיסה הזה (זה ד"י) הדרושה. אתה משער אפשרי גם בהתייחסך למנהגא הזה?

כן, נתגבר גם על זה. אני אומר לך. הקושי כאן הוא בכך, שהמרכז החופשי מוכן, שהוא צריך לקבל עדיפות על הרשימה הממלכתית גם במקום נציגיו וגם במספר הנציגים בקרב שלושים ואחד המקומות הראשונים, שזהו מספר חברי הכנסת של ארבע המפלגות ברגע זה. אני לא יכול לקבל את הטענה הזאת! הדרך היחידה להרכיב את הרשימה היא על־ידי צילום נאמן של המצב הנוכחי.

מחלוקת לא קלה

פה אין הסכמה. אנחנו מוכנים ללכת לקראתם בשאלת המיקום והצענו להציב את איש ציון במקום השביעי ואת איש המרכז החופשי במקום השמיני. נכון, כזוהי נקודת־מחלוקת בהחלט לא קלה, אבל אם הגענו לכך, שמצאנו פתרון לכל הבעיות על ההסתדרות ועל המצע המשותף ועל סדר העליה בכנסת וההברות בוועדה — אני בטוח, שהליכוד לא יתפוצץ על עניין הרכבת הרשימה לכנסת.

— כיצד אתה חושב כל־כך בצילום המצב הנוכחי? לפי כל הסקרים אין זה כלל כלל, אם הרשימה הממלכתית, שמאזה את כוחה מההתמה של בן־גוריון בבחירות הקודמות, הצליח, בבחירות עכשיו, להתלכוד עם נציגות לשבת זה בזמן, שהמרכז החופשי נמצא בעליה ויכול להגדיל את כוחו. האם אין שמואל תמיר צודק בתביעתו, שלזה צריכה להיות משקל בהרכבת הרשימה המשותפת?

לא, הוא לא צודק. אסור לו להתחשב בסקרים. הסקרים — אינם דבר בטוח. כבר היו דברים בעולם. כבר היו סקרים — ואחר־כך היו התוצאות. בחירות זה לא סקרים. הם יכולים להכשל. גם לגח"ל נותנים עליה לפי הסקרים, בלי הצטרפות. אי־אפשר לבנות על כה שיהיה, ואי־אפשר לקחת מבריתו, שמצטרף אל גוש חדש, כה שיש לו ברגע זה, ולתת למישהו אחר — על פי סקרים.

גח"ל, ככוח הראשי בליכוד, צריך ללכת לקראת השותפים הקטנים. ויש אצלנו נטייה והסכמה ללכת לקראתם בעניינים רבים. אבל בשאלת הרשימה לכנסת אי־אפשר ללכת בשום דרך מלבד צילום המצב הנוכחי. יחד עם הנכונות שלנו לבוא לקראת השותפים הקטנים, אסור שהתיאבון שלהם יקלקל את האוכל. אסור!

העניין ייגמר טוב

הציבור מחכה לליכוד הזה, הוא בו תקווה. לי ברור דבר אחד: אם חלילה, חלילה אני אומר לך, הדבר הזה לא יקום, אלא יישבר על מספר כזה של ח"כים או מספר אחר — הציבור לא יסלח לנו, לאף אחד מאתנו, וגם הליברלים, גם חרות, גם המרכז החופשי וגם הרשימה הממלכתית — כולם ישלמו את המחיר! הציבור לא יסלח לאף אחד!

אבל אני אומר לך, שלא נגיע לזה. העניין ייגמר טוב והכל יהיה טוב.

— אתה, באופן אישי, איך [illegible] את מעמדו של שמואל תמיר, שהמרכז החופשי נמצא בעליה ניכרת?

יכול להיות, יכול להיות, אבל אף אחד לא יכול לתת למישהו פוליסת־ביטוח על כה שיהיה בבחירות. אין פוליסה כזאת. ולכן מוכרחים לצלם את המצב הנוכחי: אם לארבע המפלגות יש עתה שלושים ואחד מנדאטים, אז בתוך המספר הזה צריך לתת לגח"ל את העשרים ושישה שלו ולרשימה הממלכתית את השלושה שלה ולמרכז החופשי את השניים שלו.

אמרתי לך: גם לגח"ל נותנים הסקרים יותר ואנחנו לא דורשים בגלל זה את הרחבת הנציגות שלנו ברשימה הזאת.

— אז כיצד, בכל אופן, אפשר לספק את שמואל תמיר, כדי לא לפרוץ ההסכם ביניכם?

במסגרת ארבעים המקומות הראשונים — נספק את כולם. כל אחד יכול ליהנות רק מהתוספת של מנדאטים שתהיה, ולא להגדיל את כוחו מהמספר הנוכחי, על־ידי שיקחו מכיסו אחד ויתנו למישהו אחר. אף אחד לא יסכים לזה. אם נצליח — יהיה טוב לכולם. אם לא נצליח — יהיה רע לכולם.

הרי כל רכיב של הגוש מצפה מן ההליכה המשותפת ליותר, לעליית כוחו. בתוך העליה — כולם ייהנו. גם גח"ל יקבל יותר ח"כים משיש לו, גם הרשימה הממלכתית וגם המרכז החופשי. אם נגיע לארבעים מנדאטים, יהיו לשמואל תמיר ארבעה ח"כים.

לדעתי — שלושה ח"כים מובטחים לו בכל מקרה, גם אם במסגרת השלושים ואחד הוא יקבל את שני הבקופה, שרק איתם אפשר עכשיו לתת לו.

סיכוי ל־40 מושבים

— מה ייחשב בעיניך כנצחון של הליכוד בבחירות?

בין שלושים ושמונה — לארבעים ח"כים.

— ואתה מאמין שיש סיכוי כזה?

בהחלט, אני מאמין בזה! וזה יפתור את כל הבעיות של שמואל תמיר.

— ואם תמיר יעמוד על דעתו, שב פ ח ו ת משלושה בראשים בתוך השלושים ואחד, לא יוכל המרכז החופשי להצטרף לליכוד?

מוכרחים ללכת לזה. אין דרך בחזרה, עכשיו. אני לא חושב, שהוא יעמוד על דעתו. אני לא חושב, שהוא במצב שהוא י כ ו ל לעמוד על דעתו. ביום זה, אף גורם אחד, לא יקח על עצמו את ניפוץ העניין. בשום אופן! לאף אחד אסור להגיד: רק אני צודק וכל היתר טועים!

במצב הזה אי־אפשר לטעון: „רק כך!" אין פה רק כך! כולם מוכרחים להתכופף, לוותר — וללכת הלאה. אני בטוח, שגם שמואל תמיר יבין, שלאף אחד אין דרך חזרה מההסכם הזה. אם לא נרחיב את הגוש, כל אחת מהמפלגות, שצריכות להיות שותפות בהקמתו — תפסיד מידי הציבור.

— אתה מדבר על שלושים ושמונה, או ארבעים ח"כים. זהו עליה של למעלה משלושים אחוזים. הגלדת וחזיב הפוליטיים בארץ מעיד זה, כי גוש של מפלגות הקבל תוסיד כחות כמה שקיבלו יחד המפלגות כאשר הלכו בנפרד. מה נותן לך יסוד לבטחון, שהפעם זה יהיה אחרת?

לא, לא, הפעם זה שונה. אני אומר לך. הפעם — הציבור מחכה לגוש החדש, דורש לו אלטרנאטיווה והוא מחפש אותה.

— כל אלה שיצרו מערכים קודמים גם כן חשבו כך והרגישו כך, בכל הכנות...

אבל זה שונה. רבים רוצים בליכוד החדש. ויש עוד סיבה מדוע הפעם זה שונה. שבע־עשרה שנים אני חי בארץ ומעולם, אבל מעולם, מלבד בתקופת הצנע, שאותה לא חייתי בארץ, אבל סיפרו לי עליה, עוד לא היתה בציבור כל־כך הרבה התמרמרות ואכזבה מהמשטר. זה לא רק העשרוניות הכלכליות וההפסדים הגדולים בשחיתות, אלא שאיש לא נדרש לתת על זה את הדין ואף אחד לא הורשע. מזה הציבור כל־כך מאוכזב והוא מחפש את האלטרנאטיווה.

וגורם שלישי: יש עכשיו 300 אלף בוחרים חדשים. חלק גדול מהם — צעירים. הם יקבעו את גורל הבחירות הבאות ואני מאמין, כי יתנו לנו את קולותיהם, מתוך התמרדות נגד המשטר הישן.

אריה ליב דולצ'ין, יו"ר מרכז הליברלים, המכהן עתה כמ"מ יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית, הוא יהודי, שיהודים רבים אוהבים אותו. הוא אופטימי, נעים־סבר וטוב־הליכות. יש בו מן החיוב של איש פוליטיקה תמיבור, שאינו מנסה לכפות את דעתו בתקיפות. הוא מדבר, שומע, מוכן להשתכנע. אולי זה נובע ממעמדו האישי: הוא די מבסס, שלא לראות בחיים הפוליטיים מקור פרנסה. הוא יכול כך — ויכול גם אחרת. ואם מחר ייטרפו כל הקלפים המפלגתיים שלו והצבעת הטעים לו פנים — ועזה לאל, יש לו ממה לחיות.

כוכבו בזירה המפלגתית דרך במהירות, כאשר בחרה בו מפלגתו לייצגה בממשלת הליכוד של הגב' מאיר, לאחר הבחירות של 1969. תיוזה הפתעה מסויימת בהעדפתו על פני מנהיגים ותיקים ממנו. הוא לא הורגש ודחה בתוקף את ההשערה, שהוא נועד למלא בליברלים את התפקיד, שמילא ח"כ יוסף קרמרמן בחרות — להתפטר ולסלול את הדרך לצירופו של אריאל שרון למפלגה, כפי שעשה קרמרמן כלפי עזר ויצמן.

הוא היה בטוח, כי האמון המפלגתי הופנה כלפיו וכי הוא זכאי לרוות נחת מישיבתו בממשלה. ואכן — רוות. הוא היה מן הלוחמים הנאמנים נגד כוונתו של מר בגין להוציא את גח"ל מן הממשלה, בגלל תוכנית רוג'רס.

רצון טוב לתמיר

— מר דולצ'ין, לשמואל תמיר ישנם תומכים נלהבים ואין הוא חסר גם מתנגדים חריפים. מה אתה חושב עליו?

הוא הוכיח בכמה עניינים הבנה ונסוג מכמה דרישות. אני לא שולל את זכותו של אף אחד להאבק בתקיפות על עמדה ודעה, אבל בתנאי שברגע ההכרעה — גומרים והולכים הלאה. אני אספר לך, שהיתה ישיבה השבוע בראשותו, במרכז החופשי, והוא ניהל אותה בכבוד רב, ברוח טובה. התקדמנו יפה. באמת.

תראה, אני לא מתרשם מקריאות ביניים וביטויים קשים. זה לא נורא. אנחנו מוכנים ללכת לקראת תמיר — הלכנו לקראתו — בתנאי שיבינו, שגם הקטנים צריכים לבוא לקראתנו. יש לשמואל תמיר כל הרצון הטוב, שהדבר יקום. הוא לא רוצה לשבור את הליכוד.

— ואיך אתה מתרשם מאופן מעורבו של אריק שרון? מקובלים עליך הביטויים התקיפים שלו, ה„בולדוזריות" הזאת?

כאשר הוא בא למפלגה שלנו וקיבל בישיבת ההנהלה את כרטיס החבר, אמרתי לו: „המזל שלך והמזל שלנו היה, שאתה חסר נסיון בחיים האזרחיים והפוליטיים ושהיית נאיבי מספיק בשביל להאמין שאפשר להשיג את הליכוד".

ולמה אמרתי לו כך? כי אני לא האמנתי בזה! בפגישה הראשונה של שרון עם ד"ר רימלט, בנוכחות ארליך ואתי, אמרתי לשרון: „תשמע, אני לא מאמין בזה. הקמתי מערך עם המרכז החופשי והרשימה הממלכתית בקונגרס האחרון — וזה גרם כמעט פירוק בגח"ל — גם עכשיו אני לא מאמין".

עשינו אז סיכום בכתב, שמצד המפלגה הליברלית ישנה הסכמה ונכונות ושאריק ינסה להעביר את זה הלאה. אבל רימלט וארליך ואני בכלל לא האמנו בזה. ואריק — פשוט הצליח. מה שעזר ויצמן ואני ואחרים לא הצלחנו — הוא הצליח. ובעיני — זה שקול כנגד הכל.

שרון — מעמיק מאוד

אז יכול להיות, שעוד יהיו לי עם אריק שרון הרבה חילוקי דעות. מי יודע? אבל עכשיו לא חשובים כל העניינים הקטנים, שהוא מתבטא כך או מתבטא אחרת. חשובה ההצלחה שלו. אולי האופי המיוחד שלו יכול להפריע בעניינים אחרים, אבל במקרה הזה הוא היה לתועלת רבה. אני מלא כבוד כלפיו. אנחנו ידידים כבר זמן רב ואני מחבב את הצבר'מניות שלו, את חוש ההומור שלו. הוא גם בחור מעמיק מאוד.

יש לו עוד תכונה חיובית אחת. הוא יודע להודות בטעות. כאשר הוא עזב השבוע ישיבה של הנהלת גח"ל, יחד עם עזר וייצמן, הוא פנה אח"כ אל ח"כ אברמוב, בנוכחותי, וביקש סליחה. הוא תמיד מוכן להשתכנע שהוא טעה. כל הגנרלים שאני מכיר הם קצת מפונקים, אבל מי כמוהם

— ברשותך, אזכיר לך כמה ביטויים שלך ביחס לחרות ולשותפות עמה, משנים קודמים: „[illegible] חרות אי־אפשר להיות אלטרנאטיווה"; „אילו ידענו שזאת חרות לפני שנתיים, לא היו מרים יד בעד הקמת גח"ל"; „אם גח"ל עומד להתפורר — אני לא אבכה על כך". מה קרה, שאתה עכשיו מאמין כל־כך בשותפות עם חרות וביכולתה של השותפות הזאת להיות אלטרנאטיווה?

נכון, אמרתי את הדברים בהזדמנויות שונות בעבר. כאשר מוציאים אותם מההקשרים שבהם הדברים נאמרו, הם נראים חריפים ונוקשים במיוחד. אני הייתי בין מייסדי גח"ל. יותר מזה: בין הנלהבים לייסוד גח"ל. אבל כאשר קיבלנו ב־1965 רק עשרים ושישה מנדאטים, לא רק שלא ראיתי בזה נצחון, אלא הייתי מאוכזב מהכשלון.

התחלתי לפקפק את המימרה, שלמענה הוקם גח"ל, ניתנה לביצוע [illegible] כבר זה. הייתי משוכנע, שיש [illegible] את המסגרת. לפני מלחמת ששת הימים, ימים הגרועים היחסים בגח"ל [illegible] פטרתי מהנהלת הגוש. [illegible] כאשר חברים שלנו פנו אלי, [illegible] מלחמת ששת הימים, ודיברו על [illegible] לנוכח המצב המתוח במדינה [illegible] המלחמה. מלחמת ששת הימים [illegible] בממשלת הליכוד היו מפנה [illegible] בחיי המדינה. הרבה מהדברים [illegible] זו בין חרות לבינינו — הוסר [illegible] הפרק. תקופת בממשלת הליכוד [illegible] הטובה ביותר, שהיתה אי־פעם [illegible] מדינה.

— אתה התנגדת בתוקף לפרישה מהממשלה?

כן. התנגדתי ונאבקתי. ההכרעה [illegible] לה, בסופו של דבר, על קומץ [illegible] שלושה קולות, בישיבה המשותפת [illegible] שני מרכזי המפלגות. קיבלנו [illegible] הדין. יום לפני הפרישה אמרתי, [illegible] אם יחליטו כך שני המרכזים, [illegible] כמו שנכנסנו יחד לממשלה, כך [illegible] ממנה יחד". עם כל הקשיים בתוך גח"ל, התפתחו יחסי כבוד הדדי בדרגה גבוהה.

— גם ביחס לבין מר בגין?

כן, יחסי כבוד, שמעבר לחילוקי דעות. כל הזמן טענתי, שאם בין [illegible] יישאר בלי הרחבה, אין סיכוי שתהיה אלטרנאטיווה. כך אמרתי גם לבגין, בלי להסתיר.

— מה דעתך עתה על [illegible] בגין?

אני שייך למפלגה הליברלית, [illegible] שאין לי „רבי". אף אחד אינו ה„רבי" שלי. אני לא מוכן שמישהו יחליט בשבילי ויגיד לי, שזה סוף פסוק. וכמוני גם יתר החברים במפלגה הליברלית. אנחנו לא נביאים להכתיבים של חרות ושל בגין. אבל אני חייב להגיד, שנתגלה [illegible] בגין חדש, שלא הכרתי אותו. [illegible] הכושר העצום שלו לשכנע — [illegible] לו באמת כושר עצום — כאשר [illegible] שוכנעתי, הוא קיבל את [illegible] כשותף.

בגין נתגלה כמנהיג אמיתי

— ברוח טובה, קיבל?

אני לא יודע אם ברוח טובה או לא טובה, אבל תראה: מנהיג כמו בגין, שהיה רגיל בתוך מפלגתו — או שחבריו הרגילו אותו — שמלה שלו היא סוף־פסוק בכל עניין, כי הוא היה צריך לשבת עם חברים אחרים, שלא ממפלגתו, ואצלם המלה שלו לא היתה ואיננה סוף־פסוק, אז התגלה בגין אחר. שומע, מבין, מה חשב.

הוא נתגלה במלוא שיעור קומתו כמנהיג אמיתי, כאשר נענה לפניית שרון להקים את הליכוד. זה היה כרוך בשבילו בקשיים גדולים מאד, ואם הוא עשה זאת, אני רק יכול להגיד: כל הכבוד! וכאשר הוא הציע, ערב המלחמה, את ראשות הממשלה לבן־גוריון, יריבו הקשה — גם זה העיד, שבשעות מבחן בגין מתעלה ומוכיח את שעור קומתו. זה שמשה דיין הוא היום שר הבטחון — זה גם כן הודות לגח"ל, וביחוד לבגין, שבשום אופן לא הסכים, שגח"ל ייכנס אז לממשלה, בלי שדיין יהיה שר הבטחון.

— אתה מצטער על פרישתכם מהממשלה?

כן. זו היתה טעות. אני מקבל, שעד כה, את עבודת הממשלה בשטחי חוץ ובטחון. אבל בענייני פנים כבר שנתיים, שאין לנו ממשלה בכלל, לצערי הגדול.

— האם אתה בעד הקמת ממשלת ליכוד תרשה, אחרי הבחירות, בהשתתפות הליכוד החדש?

כן. אנו עומדים לפני בעיות קשות מאוד. אנחנו עדיין במצב מלחמה. ההיה עליה המונית מבריה"מ. אנחנו זקוקים לליכוד ואחדות של העם — וממשלת ליכוד תסמל את הליכוד והאחדות.

ב־1977 — כוח מכריע

ועוד דבר, בלי שום פירוש: בבוא הזמן, כאשר תתלקח במערך המלחמה הגדולה על הירושה, יהיה הליכוד החדש שלנו גורם חשוב מאוד בהרכבת ממשלה חדשה. אם נעלה הפעם באופן רציני, לא מן הנמנע כי בבחירות לכנסת התשיעית ב־1977, נהיה הכוח המכריע במדינה.

— האם ישנה אפשרות, שתלכו במשותף לבחירות, ואחרי־כן יפרשו הליברלים מהליכוד ויצטרפו לממשלה עם המערך?

אם נלך במסגרת הליכוד — לא. אין כל אפשרות כזאת. נלך רק יחד.

— ואם הליכוד לא יקום והלכו רק במסגרת גח"ל?

אינני יודע.

— [illegible] השותף הזה במה־רק? אם יהיה ליכוד, אתה אומר בוודאות, שלא תלכו במערך לממשלה, ואם לא יהיה, אתה משיב בצורה הזאת...

כי אני רוצה בליכוד ובטוח שהוא יקום. ולכן — השאלה שלך היא היפותטית ועל שאלות היפותטיות מותר לי לא לדעת להשיב. בכלל, אני רוצה שתדע, שאין אצלנו התשוקה הזאת לרוץ לממשלה. היינו רוב השנים באופוזיציה — וזה תפקיד חשוב ביותר במדינה דמוקרטית.

„מחפשים" מול „בורחים"

עקומת העולים מארצות־הברית וקנדה נמצאת בירידה, „מאזן־העליה" הוא שלילי, ורבים מן היורדים מנמקים זאת בהעדר תחושה כי „ישראל זקוקה להם"

עליה וקליטה 1973 (ב)

מאת יהושע א. גלבוע

סיכומי העליה מן המערב מאז מלחמת ששת הימים מראים, כי היא הלכה וגדלה והגיעה לשיא ב־1970. לפיכך נתרווחה הנחה, כי ב־משך שלוש שנים ניכרת היטב בתפוצות השפעתה המוסרית — אפשר גם לומר: הציונית — של מלחמת ששת הימים. ב־1971 נעצר הגידול בעליה מן המערב. ב־1972 החלה העקומה לחזור כלפי מטה. כך מתרווחת הנחה מקבילה: הזעזועים הרגשיים שבאו בעקבות מלחמת ששת הימים מאבדים משמעותם וכוחם. עם זאת ראוי לציין כי גם כיום גדולה העליה מן המערב מזו שבשנים הקודמות למלחמת ששת הימים, לרבות מזו שבשנת 1967 עצמה.

העקומה היורדת

קצת מספרים „מעוגלים": אם עד 1967 נראתה העליה מארה"ב כקילוח דק ביותר, ואפילו בזמן „גיאות" לא הגיעה ל־2000 נפש בשנה, הרי ב־1968 עלו משם כ־4000 נפש. ב־1969 הגיע מספר העולים מארה"ב ל־4800. לאלה נוספו כ־2200 אזרחים אמריקניים שבאו כתיירים, אך בהיותם בארץ שינו מעמדם לעולים חדשים או תושבים ארעיים (גם לאחרונים מוענקות זכויות והטבות מסויימות) — וכך הגיע מספר העולים או כמעט־עולים לכ־7000 בשנה אחת. ב־1970 הוסיפה לגדול העליה מארה"ב וקאנדה: כ־6200 באו כעולים, ועוד כ־2900 באו כתיירים ושינו מעמדם בארץ לעולים או תושבים ארעיים — יחד כ־9100 איש. זו, כאמור, היתה שנת השיא בעליה האמריקנית. ב־1971 היא עמדה ברמה דומה: כ־6650 עולים ועוד כ־2200 תיירים שהשתקעו כאן תוך שינוי מעמדם — יחד כ־8850 איש. ב־1972 כבר פחתה העליה האמריקנית בצורה בולטת למדי: כ־4850 עולים ועוד כ־1600 תיירים שנהפכו למשתקעים — יחד כ־6450 איש. המגמה המסתמנת מהסיכומים החלקיים לשנת 1973 מצביעים על התמעטות נוספת — ודראסטית למדי — של העליה האמריקנית: בחמשת החודשים הראשונים של השנה באו כעולים מארה"ב וקאנאדה רק 1300 איש.

נחמת־מה לצמצום העליה מן המערב אפשר אולי למצוא בהשתפרות הרכב שלה. מר אלי גל, דובר מחלקת העליה והקליטה בסוכנות היהודית, מוכן לצייר אותך בציונים חודבנות, ספרים ולוחות לרוב, כמו חלמד על תוך מקצועי התוך גילי טובים של העליה בשנים האחרונות. עוד אשתמש בשירותיו. בינתיים אצטייד במספרים ובפרטים אחרים שהביא בפני ראש המשלחת של מחלקת העליה והקליטה בארצות הברית, מר ירחם אמיתי (שנפגשתי בתל־אביב בבואו לביקור מולדת).

הרכב גילים בריא

„עליה בריאה" — מציין מר אמיתי, בסקרו את העליה השוטפת מארצות־הברית וקאנאדה (הנכללת בתחום פעילותו). לדבריו אך לעתים נדירות ביותר אירע לאחרונה שללשכות־העליה פנו מחוסרי־עבודה. ברוב המקרים באים להתעניין בעליה אנשים מבוססים מבחינה חברתית והיודעים גם שלא כל־כך קל להסתדר בארץ.

בחלקה הגדול זאת עליה — בפועל ובכוח — של „מחפשים": מחפשי אתגרים, מחפשי זהות יהודית, מחפשי תוכן־חיים עשיר יותר. הצד השני של אותו מטבע: בחלקה זאת עליה של „בורחים". אך יש להבין כראוי פירושה של ה„בריחה" האמורה. עולים אלה אינם נבהלים על נפשם. יש המבקשים להיחלץ מן המרוץ ופניה. יש הרואים בעודם את הקיטוב האנושי הגובר באמריקה. אין לדבר על אוליגת יהודים, אבל כאשר הרבה מפעלים, אוניברסיטאות ומוסדות מבותלים בצורה ראוותנית לקלוט כושים — אפשר שיהודים רואים עצמם כמועמדים ראשונים להתנגשות באוטונומיה התעסוקה וקידום. וידוע כי למרות הרווחה ושוויון־הזכויות, יהודים אינם כשהולבים בכל בחברה האמריקנית. הגורמים האלה ודומיהם מעוררים אצל יהודים רבים בריחה־אל־עצמם — ומכאן מגולע מסתמן הכיוון: לארץ.

ואי יש גם מקרים שהעליה משמשת מנוסה מצרות והסתבכויות אינדיבידואליות. אדם המכיר את המרקים האמריקניים (או האמריקאים לתנוק מתוכהם) מספר לי, למשל, ספק בהלצה ספק ברצינות, כי עליה עשויה לשמש פיתוי לגרוש המבקש להקל מעליו את העול של תשלום־מזונות, כאשר יסתבך על רמת־שכרו בארץ... אולם בקרים כגון אלה אינם נותנים רישומם בתמונה הכללית של העליה.

הבה נתבונן בהרכב הגילי של העליה מארצות־הברית ומקאנאדה בחמשת החודשים הראשונים (ינואר — מאי) של 1973. קשה אמנם להתברך בהיקפה — כאמור, בסך־הכל 1300 עולים באותו פרק־זמן — אך חלוקת הגילים שלה מעודדת.

✱ עד גיל 22	— 30 אחוזים
✱ 23—29	— 20 אחוזים
✱ 30—44	— 12.5 אחוזים
✱ 45—65	— 18.5 אחוזים
✱ מ־65 ומעלה	— 19 אחוזים

מר אמיתי מוסיף כי 55—60 אחוז כראשי המשפחות הנ"ל הם אקדמאים. ואלי גל מוצא לנכון לציין, כי מחלקת העליה ושליחיה אינם נוהגים כיום לעודד עליית זקנים מחוסרי־אמצעים, וכן מוהרים הם ממקרים סוציאליים אחרים.

פניהם של שליחי־העליה נשואות במיוחד למשפחות צעירות, בעלות שניים־שלושה־ארבעה ילדים, לצעירים שמקצוע בידם. אין, כמובן, פגם בפנסיונר המסוגל לשאת עצמו מבחינה כלכלית. אבל עיקר המאמצים מופנים לאלה שהארץ צריכה להיות מעוניינת במיוחד בעלייתם. באורח רשמי או בלתי רשמי, שליחי העליה צריכים גם לפקוח עין, שהשתדלותם למען עליה לא תשמש אבן־שואבת לכל מיני „מושבים בלתי יציבים" (וכאלה ניכרו בגלי העליה של השנים הראשונות אחרי מלחמת ששת הימים), מעשני סמים או חולים כרוניים.

מאזן עליה שלילי

אולם גם אם ניווכח שאיכות העליה מהמערב נשתפרה לאחרונה, ספק אם יש בכך פיצוי לכמות המתמעטת. כאן ראוי להוסיף, כי ביחס למערב יש לנו בכלל, מאז תקומתה של ישראל, מה שאפשר לכנות „מאזן־עליה שלילי", כלומר — מספר היורדים למערב ב־25 שנות המדינה גדול ממספר העולים משם. האם אנחנו מוסרים לעצמנו דין־וחשבון מה טיבו ומה כובדו של הכשלון הזה?

אך הבה נחזור הרכז בבבנו בשנים האחרונות וננסה לבוא „היכן קבור הכלב". משיחות עם עשרות עולים מן המערב וגם הרבה יהודים באמריקה ה„בריחים וכנשיאים" כאן צריין, וכן מדבריהם של פעילי־עליה וקליטה (מטעם הסוכנות, הממשלה, תנועות־נוער, ארגונים של יוצאי ארצות שונות וארגונים אחרים) — מסתמן מכלול של גורמים. אולם מכולם מזוקקים כמכריעים כשלונים וליקויים של קליטה.

מדובר בעליה מתוך רצה, עליה הכלולה „טיפה של ציונות". אך דוק: „טיפה" כי במערב קשה לבוא בקרב השוקלים אפשרויות עלייתם אידיאליסטים מוכנים לכל. העולים הפוטנציאליים מן המערב, גם אם הכרה כלשהי מציקה להם, מושפעים הרבה יותר משיחה ובכתב של עולים קודמים, המספרים איך הם נקלטו, איך התמידו, מה הרגישו.

כאן הבה להוסיף: רובם של עולי המערב, אולי כמעט כולם, מודעים מראש לעובדה שרמת־חייהם בארץ לא תשתווה לזו שבארצות־מוצאם. אך אין להפוך את הסיבות העיקריות לירידה־וחזרה בסטאנדארט־הקיום הנמוך יותר בישראל. אכזבותיהם של היורדים אינן מצטמצמות בדברים כמו שכר, מסים, דיור, מכונית וכדומה, אלא כוללות גם ניכורים חברה, סדרי־שלטון, טיב השירות, יחסים בין אדם לרעהו וכיוצא באלה, או אפילו יסוד כל־כך בלתי־מוחשי כמו „אווירה".

ישראל דרושה להם, הם דרושים לישראל

ה„אווירה" נוגעת הוא הצריכה כדרכב, שניסיב להבינו על־פי הנבואות אחרות. אקדמאי שעלה מאמריקה, אשר „ערך את כל הכשרים מאומריו", כפי שהוא מעיד על עצמו, טוען בפני כי בראש וראשונה חשוב לעולים מן המערב שירגישו כי הם רצויים כאן. יש אמנה — הוא אומר — בחברה הציונית־ישראלית המקובלת, כי אי־אפשר או קשה להיות „יהודי שלם" בגולה. האי אורכת עם ליהודים, ובמיוחד לדור הצעיר, הסמיה. אבל בכל־זאת ייתכן קיום יהודי, במשמעות פלית ורוחנית, גם בתפוצות. במלים אחרות — במלים שלו: „דיבורים שישראל דרושה לנו — דבר נכון כשלעצמו — השפעתם מוטעה. לעומת זאת עשויה לפעול רבות התחושה כי אנו דרושים לישראל, כי מחכים לאנשים כמונו בארץ, כי רוצים בבואנו". למרבה הצער, לאיש־שיחי — אשר לו עצמו, ישראל היא התחנה האחרונה — חסרה התחושה הזאת.

ניסיתי לבחון הלך־רוחו של אותו עולה בשיחה עם מר עוזי נרקיס, מנהל מחלקת העליה והקליטה בסוכנות. והוא מרחיב את הדיבור על גורמים המרתיעים מעליה. לא אנסה אלא להבצת הרהורין־בקול־רם, שגם הם מבוססים על שיחות עם יהודים במקומות שונים.

גלויות ושטוחות: פה, בארץ, באמת יותר קשה להיות ולהתפרנס מאשר באמריקה. אף כי המצב הכספוני שפיר למדי, בכל־זאת משפיעה העובדה של חוסר שלום. בפני היהודי המערבי העולם פתוח. אם ירצה לצאת לחוץ־לארץ — אין הדבר בשבילו כרוך במאמץ יוצא־מהכלל. ואולי מותר גם לגלות, כי יהודי בתפוצות יכול לפעמים להיות — בין הגויים — פיקח מאוד, מה שאין כן כאשר כולנו יהודים בקרב יהודים...

בין שתי מערכות הסברה

מר נרקיס מצביע על סוג נוסף של נמנעים־מעליה והמנסים לתת צידוק מיוחד במינו להמנעותם. הם כאילו דורשי־טובתנו. אפשר לראותם כ„אידיאליסטים במרכאות". הם יאמרו: למה אנו נחוצים בארץ? כלום חסרה היא בעיות, שעוד צריך להעמיס עליה את קליטת העולים מן המערב? לא אחד מאלה טוען באוזניו בנוסח זה, בערך: מוטב שתגבירו קודם עם הצרות של פנתרים, עם מצוקת־השיכון של זוגות צעירים, עם שפע הבעיות הסוציאליות והמוררות — ואז אולי תתפנו גם לטיפול בטבל הכלכלי והפסיכולוגי של העליה ה„קאפריזית" מן המערב.

כאן מתגלה סתירה מאלפת בין שתי מערכות־הסברה ישראליות בחוץ־לארץ — זו הפועלת למען העליה וזו שמטעם המגביות. ההסברה המכוונת לעידוד העליה אמנם אינה מסתירה בעיות וקשיים, אבל מדרך הטבע היא נוהגת להטעים את האפשרויות הרבות להתבססות, לקידום ולרווחה בארץ. ההסברה שצריכה לפתוח לבבות כדי שימתחו כיסים למען המגביות מורכת יותר דווקא על צרכים סוציאליים דחופים, על עוני ומצוקה. כך „בברוח" שתי תמונות שונות של ישראל: אחת ורודה ואחרת בעלה צבעים קודרים. ולא אחת הולכות שתי התמונות לאותו „צרכן". הזהה אומר: העולה הפוטנציאלי (הבה נקרא לו כך, לצורך הדיון) מקבל גם תמונה ישראלית קודרת, גדושה צרות ומכאובים — והיא איננה מושכת אנ הבריטה לעלות.

עוד גורם ספציפי, שאולי יש בו כדי להרתיע בעליה יהודים באורים, אידיאליסטים בלי מרכאות, מציין מר נרקיס: היותנו מדינה ככל המדינות. מדובר בטישטוש ואבדן הייחוד שבישראל. אנשים כאלה שואלים: מה הטעם־שאין־כמותו בחיים בישראל? מה שם האתגר ומה שם הייחוד — ה„למפלה בוזה"? אלה יאמרו: יש אצלכם שוד, ויש אונס, ולא חסרה הזנאה, ולא נעדר וסליגנים ברחובות, וקיימים רעש וזיהום, ולא חסר ליכלוך, והניכור סים ירודים, ובעלי הבדעקים לזהקים, ואיש מצפצף על רעהו... עוד פעם, בקיצור, מדינה ככל המדינות — ומה רבותא?

כמובן, אתה — העולה, אצביע, או סתם ישראלי — אינך „נשאר חייב" לאידיאליסטים במרכאות ולאידיאליסטים בלי מרכאות. לצד אחד אתה טוען: נכון, יש אצלנו צרות וקשיים, אבל איש אינו לך ברחוב והזנה הנצר. ולצד אחר אתה מציג משפטים שנשתגרו ברוב שימוש: בואו אלינו וחלקו עמנו את הטוב והרע, היפה והמכוער — יתדיו נפי־על הגילהם... אבל לעתים תכופות אתה נתקל בהרמת כתפיים סקפטיות, או בתשובה כעין זאת: אכן, הוותיקים, יודעי־הכל, המבינים את הצעירים במגבים, אינכם מצליחים להתגבר על התופעות השליליות — וכי אנו כי בעזרתנו ישתנה המצב?

בסופו של המאמר הזה — השני בסדרה — עלי לומר: הוא מציקוציה של התבטאויות הלכי־רוח הנוגעים לעליה מן המערב, בלא להצדיקם ובלא לפטור אותם. עם זאת נכונה, כי יש בהם לא מעט מחפש ראציונאליזציה, או „אליבי" כפוייה, להימנעותם של יהודים שונים מעליה.

(מאמר שני בסדרה)

„הטירוף" במשק העולם מגיע לישראל

הקונה הישראלי אינו חש עדיין את התייקרות חמרי הגלם

מאת יובל אליצור

קשה בימים אלה לשוחח בשקט עם מנהל מפעל תעשייתי בישראל. שולחת הטלפון על שולחנו מטרטרת בלי הרף, הדלת נפתחת מדי רגע, ואפילו המזכירה המאומנת אינה מצליחה לעכב את המתפרצים. על המנהל לשמוע את תלונותיהם המרות של סוכנים, הקובלים על פיגורים באספקת סחורות, להציץ באגרות טלקס המבשרות לו על התייקרות נוספת של חומרי גלם ולשלוח מברק „תקיף" לחברה זרה המנסה להתחמק מביצוע חוזה לאספקת סחורות שנחתם זה כבר.

תעשיינים רבים, דחו השנה את צאתם לחופשת הקיץ וכמה מהם אומרו, כי אינם מספיקים לטפל בבריכה בשעות אחרי הצהרים הלוהטות — כמנהגם בשנים כתיקונן.

„אנו נמצאים היום בעיצומו של טירוף — מגלגן מנהל מפעל גדול במרכז הארץ — „בציבור הרחב, ועד כמה במשרדי הממשלה, אין יודעים כלל מה מתרחש בעולם. אין זו רק בעיה של קפיצות של עשרות, ולעתים גם מאות אחוזים במחירי חומרי גלם, אלא של מחסור ממש. סחורות מסויימות בשלמו ואין להשיגן בכל הון שבעולם זה".

הוא שולף אגרת טלקס מתוך התיק: „הנה, זוהי הוראה שנשלחה הבוקר לאיש הקשר שלנו בלונדון, באמור ממנו לקנות כל כמות שיוכל להשיג ובכל מחיר שהוא מחומר עזר זה. אינני בטוח שיצליח. אם לא תגיע הסחורה נאלץ להפסיק את הייצור במפעל".

אין בכך משום נחמה למנהל המפעל התעשייתי הישראלי. אם יוסבר לו, שעמיתו באוסטרליה, בדרום אמריקה ואפילו בצפון קרוליינה שבארצות־הברית, נמצא במצב דומה. השתוללות מחירי חמרי הגלם, והמחסור בחמרי גלם אלה גם במחיר גבוה הוא כיום תופעה כלל־עולמית. הצרכן הישראלי, ואף יותר ממנו הצרכן הישראלי עדיין לא חשים את המשמעות המלאה של ההתייקרות.

מיפנה חד ופתאומי

המפנה במשק העולמי הוא חד כל־כך ופתאומי כל כך, שגם עיתונאים הסבים משמעותם בשנתיים שלפני במשק. המחירים הגבוהים בעולם בשלהי שנת 1972 ובמחצית הראשונה של 1973. ההסבר הרווח הוא, כי קנית עשרות מיליוני טונות של גרעיני חיטה על ידי הרוסים בקיץ 1972 וקנית מיליוני טונות של פולי הסויה על ידי היפנים בסתו של אותה שנה הן אשר רוקנו את המחסנים של עודפי המזון של ארצות הברית ויצרו את העצבנות שהביאה לאחר מכן את המחסור העולמי, אינו נותן תשובה מלאה לסוגיית ההתייקרויות.

יש המאשימים את היפאנים שהשקיעו מיליארדים של דולרים מיתרות מטבע החוץ שלהם לקנית מלאי עצום של חומרי גלם ורכשו בין השאר את כל יבול הצמר של אוסטרליה ובכך יצרו מחסור מלאכותי בעולם. ויש סבורים כי מדינות ערב חוברות הנפט הגדולות שלא הגדילו את אספקת הנפט במקביל לגידול בצריכה ויצרו בכך את „משבר האנרגיה" המפורסם, נושאות במשותף באחריות להשתוללות של מחירים ואגירת חומרים.

יש לציין, כי היפאנים פעלו, לא רק מתוך שיקולים ספקולטיביים. הם רכשו, למשל, בדיר כותנה גולמיים בארצות־הברית, מתוך רצון לבצל דולרים, ולשפר את מאזן התשלומים בינם לבין אמריקה.

הסבר אחר למחסור הוא היבולים הגרועים שהיו באזורי עולם שונים, אשר היבולים הגרועים הצפויים השנה באזורים אחרים וזאת בנוסף לשטפונות בתת היבשת ההודית. ובמקביל, לעלית רמת החיים שהביאה לעלית הצריכה של מוצרי מזון בקצב שלא היה ידוע בשנים קודמות. „היפאנים היו לנגלי בשר" — נוהגים לומר בדרום אמריקה בהסבר לקפיצות במחירי הבשר ולקשיים באספקה. לעומת, גם במדינות דרום אמריקה עצמן עלתה הצריכה, וכאשר מאות מיליונים מצטרפים לחוג הצרכנים של מצרך מזון מסויים, דומה כי גם הגידול המהיר ביותר בייצור אינו יכול להדביק את הביקוש.

גם התנודות בשוק המטבע סייעו ללא ספק לא מעט ליצירת העצבנות בשוקי הסחורות וחמרי הגלם. ספסרים גדולים שציפו לירידה בשער הדולר אגרו סחורות במחסנים בשוקים שונים בעולם בתקוה שיוכלו לאחר מכן למכור מלאים אלה במחירים גבוהים. גם הצורך לכלול בחוזי האספקה סעיפים שונים, המבטיחים את הספק מפני שינויים בשערי המטבע, הביא לידי עיכוב הסכמים אלה ויצרו אוירה של אי ודאות ובלבול שיצרו „גן עדן" לסוחרים, לאנשי פיננסים ולכל מי שעשוי להפיק רווחים מכך שהיציבות בעולם מתערערת.

מחסור בעולם של שפע

דומה שבשלב זה אין לדעת לאיזה מן הגורמים שהוזכרו כאן היתה השפעה מכרעת על יצירת אוירת הטירוף השוררת כיום בשוק הסחורות העולמי. נראה שיש אמת בסברה כי כל הגורמים כאחד — קנית חיטה ופולי סויה על ידי הרוסים והיפנים, עלית הצריכה בעולם וירידת האספקה בשל יבולים גרועים, משבר האנרגיה והתערערות שערי המטבע — כולם פעלו במשותף ליצירת המצב, שהשוק העולמי נתון בו כיום. נסיון להמיר את המצב ולקבוע לכל אחד מגורמים אלה את השפעתו היחסית הוא נושא למחקר להיסטוריונים כלכליים. בשלב זה חשובה יותר התוצאה והיא: שקרוב ל־30 שנה לאחר סיום מלחמת העולם השניה, לאחר תקופת שפע שמשק העולם לא ידע עוד כמותה, מדברים שוב בלונדון, בסן־פרנציסקו, בפרנקפורט ובתל־אביב, על קיצוב מוצרים ועל הפסקת יצור בשל מחסור בחומרי גלם.

לגבי אנשי עסקים רבים, ואף לגבי מומחים כלכליים בכל רחבי העולם היה המפנה שחל בשנה האחרונה בשוקי הסחורות הלם חמור שלא הצליחו עוד להתגבר עליו. בעשר השנים האחרונות נדמה היה, שהעולם הגיע לעידן שבע — תודות לטכנולוגיה החדישה — בשר, ייצור, בעיקר של המדינות התעשייתיות הגדולות, עולה על הצריכה הנראה.

בארצות הברית ובגרמניה המגידו פוליטיקאים כהצלחה את הירידה המתמדת במספר החקלאים ואת העליה האבסולוטית ואף היחסית במספר העובדים בענפי השרותים. ה„גלוברגר" — הר התבואה המפורסם שציין את הגידול המתמיד בעודפי התבואה במדינות הקהילה הכלכלית האירופית — סימל כביכול את כשלונה של המדיניות שאינה יכולה להתאים את היצור החקלאי הגואה עם הצריכה העולה בקצב איטי יותר. בארצות הברית נהנו חקלאים מתמיכות ממשלתיות ניכרות תמורת כל שטח מאדמתם שלא נכלל בתוכנית העיבוד השנתית. יצרני פוליאתילן ומוצרים פטרוכימיים אחרים כבר שנים רבות במחירי הפסד במשך שנים רבות וגם ממשלת ישראל שילמה מיליוני ל"י כפיצוי לבעלי מטחנות על הכמויות לשבור, ולהוציא ממעגל היצור 50 אלף פלחים לעיבוד תוצר כותנה.

אמנם, בהודו ובמדינות אחרות שורר תמיד רעב גם בשנות שיא השפע, ואילו היפאנים התגברו מאכילים בשר והסתפקו באכילת דגים. גם בשנים שבהן היתה יפאן כבר מעצמה תעשייתית מבוגרת, אך דומה כי בתקופת השפע והתמורות בין ספקי חומרי גלם על כיסו של הקונה לא היה איש שיכול היה לצפות לכך, שהגלגל יתהפך במהירות רבה כל כך.

בעשור האחרון נבנו כלכלים, ובשקר אלה שחרבו לגוהן של מדינות המתפתחות וטענו, „העשירים נעשים עשירים יותר והעניים מתעשקים הכלכלים". ואכן, מעוד אשר מחירי המוצרים התעשייתיים במצאו בקו עליה ממשית, ירדו מחיריהם של חומרי הגלם, אשר היוו את עיקר יבואן של המדינות המתפתחות. חלקו של חומר הגלם במחירי המוצר המעשי ירד אימא בהדרגה.

אולם השנה נהנות גם מדינה כמו גאנה, שהיא יצרנית הקקאו הגדולה בעולם בקפיצת מחירי פולי הקקאו ב־123.8 אחוזים (מ־335 לי"ש לטונה עד ל־750 לי"ש לטונה), ואילו נסיכויות הנפט של המפרץ הפרסי הנמנות עדיין על המדינות „המתפתחות" בפרסומי האו"ם, הולכות ומשקיעות את יתרות הכנסותיהן הצפויות ברכישת מפעלי תעשיה ובהקמת בנקים במדינות המערב.

אזלת ידן של הממשלות

הרגשת הבטחון ששררה עד לשנים האחרונות בין היצרנים הגדולים הביאה לנסיגתם של ענפים שמחיריהם היו ירודים באורח כרוני. שמן פשתן, למשל, שנמכר במשך שנים רבות במחיר של 200 דולר הטונה נוטה להיות כדאי על ידי החקלאים רבים. התפוקה נמצאת בירידה מתמדת. אולם כשהגיע מחיר שמן הפשתן לפני מספר חודשים ל־1000 דולר לטונה, נכנסו שוב יצרנים רבים לענף, והסוחרים כבר הולכו למכור „הבטחות" של אספקה בעתיד ב־900 דולר ואף פחות מזה.

כשם שהמפנה בשוקי הסחורות בעולם היה פתאומי, כך, סבורים רבים, עלולה התמוטטות המחירים להיות מהירה למדי. יש לזכור, אומרים כמה מן המומחים, כי המחירים של עץ, נייר, מתכות, כימיקלים ומוצרי מזון, אמנם עלו בעשרות, ולעתים גם במאות אחוזים, אך גם קפיצה מעין זו יכולה היתה להגרם בשל הפרש של אחוזים בודדים בין ההיצע לבין הביקוש. עליה קטנה בייצור מחד גיסא והתאפקות מסויימת בצריכה מאידך גיסא יכולה להביא לירידה דרסטית במחירים.

ואכן, יש כבר הרואים „סימנים" של מפנה נוסף במערכת המחירים העולמית. הם מצביעים על כי שערי הריבית הגבוהים הנהוגים כיום במדינות העולם, מייקרים את המחזור ומכבידים על הספקים המחזיקים במלאי סחורות מתוך תקוה שמחיריהם ימשיכו לעלות. משום כך, סבורים הם, לא תהיה ברירה לספסרים אלא לצמצם את מלאיהם ולהכביד את ההיצע של הסחורות.

אלא שמומחים אחרים פחות אופטימיים. כל עוד נמשכת הגאות הכלכלית בעולם — אומרים הם — במדינות המערב, שורה תעסוקה מלאה עלול גם הביקוש לסחורות לגדול על ההיצע בשוק, אפילו יעלה — יימשך על מחירות של ידי ביקוש. מכאן שהמשך התייקרות זו היא בלתי נמנעת. המומחים מציינים עוד כי בשנים האחרונות גילו ממשלות העולם אזלת יד, לנוכח בולמוס הצריכה של תושביהן. מצד אחד לא הצליחו עוד הממשלות לשכנע את האוכלוסיה שיש לחסוך ולהשקיע את התפוקות ומצד שני לא היו ממשלות אלה מוכנות לוותר על השקעות והרחבות — גם אם אלה נעשו לא בחסכונות אלא במימון אינפלאציוני.

הבלמים שספגו את ההלם בישראל

עד כמה שיראה הדבר מוזר, עובדה היא שהצרכן הישראלי במעט לא חש עד כה את התייקרות חמרי הגלם. אמנם, מדד המחירים לצרכן הספיק כבר לעלות בקרוב ל־14 אחוזים ב־7 החודשים הראשונים של השנה, אלא שההתייקרות זו, נבעה בחלקה כעליה הוצאות הבניה, עלית מחירי התוצרת החקלאית ועליה השכר, גורמים שאינם מושפעים ישירות מעליתם המסחרית של מחירי חומרי הגלם. רק המוצרים התעשייתיים וחמרי הבנין התייקרו בהשפעת השתוללות המחירים בעולם, אך השפעת התייקרות זאת על המחיר לצרכן הישראלי היתה מצומצמת יחסית.

כמה גורמים התייצבו בתווך כבלמים שספגו עד כה את ההלם העיקרי של התייקרות בעולם בהגינם בכך על הצרכן הישראלי.

✱ הממשלה ש„ספגה" את ההתייקרות של מוצרי מזון בסיסיים כגון: סוכר, בשר, פולי סויה, חיטה וגרעיני מספוא, אלא שספיגה זו, שתחייב את הממשלה להוציא בשנת התקציב הזאת עד 440 מיליון ל"י לסובסידיות בנוסף ל־777 מיליון ל"י הכלולות בו, אינה בבחינת „יש מאין". אמנם, הצרכן הישראלי נהנה כיום מלחם, ביצים, בשר וסוכר הנמכרים לו במחירים של „לפני המבול", אך בסופו של דבר יצטרך האזרח לשאת בהוצאה זו אם בצורה של מסים ואם בדרך אחרת.

קרוב לוודאי, שעם ריבוי קנית מצרכי המזון הבסיסיים ברשות ממשלתית, המעלה בתכנון רב שנתי, מסכה לישראל סכומים גבוהים ביותר, אלא שתהיה חשיבים יכולים להיותם בתנאים שונים, המחייבים תוספת מחיר „מצומצמת".

✱ מלאי קיים והתקשרויות לטווח ארוך העמידו לרשות התעשיה הישראלית כמויות מסוימות של סחורות במחירים קודמים, ישראל — ואל כך עוד יסוד — ברשימה השנה בסחורה — לא ראתה את. אבולד ולא השכלה לאגור מלאי גדול של חומרי גלם כמו

(סוף בעמוד הבא)

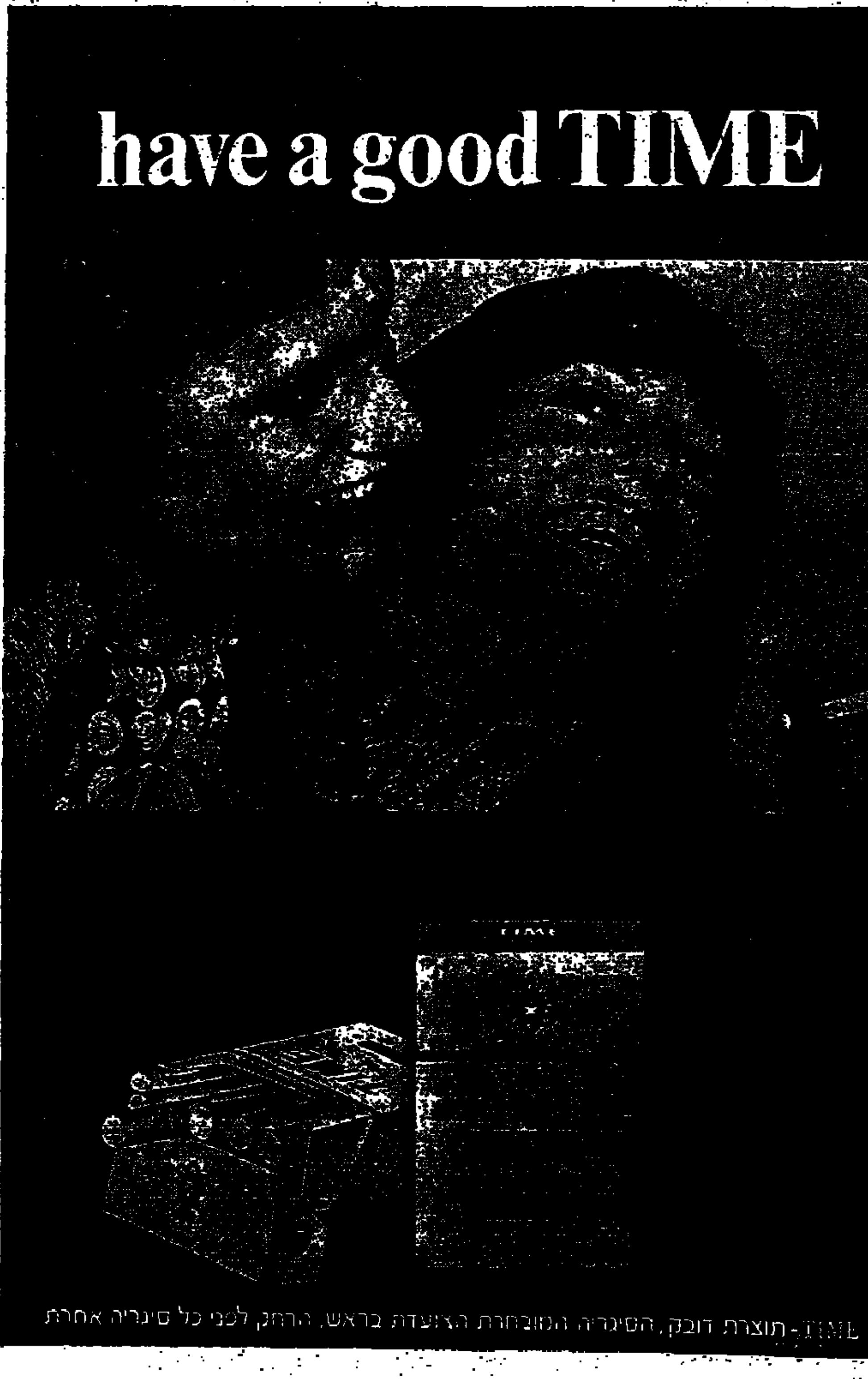

TIME - תוצרת דובק. הסיגריה המובחרת הנועדה בראש, הרחק לפני כל סיגריה אחרת

هكذا من الأصل

„גל הסירוף" במשק העולם מגיע לישראל

(סוף מהעמוד הקודם)

היפאנים למשל. עם זאת, הן בשל הריחוק שלנו משוקי העולם, והן בשל המצב המסחרי, סוחרים הגורמים ה־ממשלתיים ואף הפרטיים בישראל על „מנות ברזל" של חומרי גלם שהן גדולות יותר מן המקובל בעולם ומשום כך מצבנו היחסי כיום טוב יותר מזה של מדינות רבות בעולם.

★ הפיקוח על המחירים עד לסוף חודש יוני והוקפאה שבאה אחריו מנעו מן התעשיינים לפצות עצמם על כל קפיצות המחירים בברזל ועוד פותח מזה על קפיצות המחירים הצפויות, במקום כך אין כונס מן המסקנה כי צפויה בישראל „תגובה דחויה" ל־קפיצת המחירים בשוקי העולם בשנת 1973. כסכם אחד התעשיינים: „רואה אני אפילו סיכוי לכך שבשנת 1974 תתחיל ירידה כללית במחירי הסחו־רות בשוקי העולם ואילו בישראל עדיין תימשך העליה, שכן היצרנים הישראלים יהיו חייבים לפצות עצמם על המחירים הגבוהים של חומרי ה־גלם שאותם קנו בחודשי השיא של השתוללות המחירים".

כל ענף והסיפור שלו

לכל ענף „סיפור" משלו. הנה למשל ענף העץ: לפני כשנה היה מחיר עץ אלון המיובא מרומניה ומיוגוס־לביה כ־1000 ל"י עד 1200 ל"י למעק. עץ אורן, המיובא מיוגוסלביה ומגור־גיה נמכר בארץ על ידי סוחרי העץ ב־700 ל"י עד 800 ל"י. כשהחלו הזעזועים בשוק העולמי, הרגישו יצ־רני העץ הישראלים תחילה מחסור חמור בחומר גלם, ורק כש„התרגלו" היצרנים למחיר כ פ ו ל המגיע ל־2000 ל"י עד 2500 ל"י למעק, ומחיר עץ האורן עלה ל־1600 ל"י עד 1700 ל"י למעק, חודשה האספקה לנגריות. ה־נגרים מתלוננים עם זאת על מחסור בלבידים ובפנלים, תוצרים שדווקא מיוצרים בישראל.

גם על ענף השמנים עברו השנה זעזועים לא מעטים וזאת על אף הער־בוה שכאן באמור, קופת הממשלה ספגה את הדו של ההלם. לפני כשנה ומעלה, לפני ש„גל הסירוף" החל בר־אה, היה מחירו של טון פולי סויה כ־120 דולאר בימי שיא העונה, כאשר מחיר „הבטחות" לאספקה בעתיד נמוך לעתים גם ממחיר זה. כאשר הסינים קנו בבצעה כמויות גדולות של פולי סויה (הקניות נעשו ברזבן באמצעות מתווכים) נעלמו לפתע המלאים ומה שניתן עוד להשיג מיבול הסויה של השנה שעברה נמכר במחיר של 500 דולאר עד 600 דולאר לטונה. ממשלת ארצות הברית, מתוך דאגה למערכת המחירים הפנימית אף הגבירה את הבהלה לסויה בשוק העולמי כאשר אסרה, בחודש יולי השנה, על יצוא פולי סויה ואף קצצה ב־50 אחוזים אספקה לפי חוזים קיימים.

ישראל, שצריכת הסויה שלה, כולל שמן סויה מיובא, מגיעה לכ־420,000 אלף טונה לשנה, קנתה, עוד לפני ה„מבול" כ־360 אלף טונה פולי סויה מיבול 1972. לאחר מכן, כשהתברר שיבוא שמן הסויה אינו בא בחשבון ואולצנו לצמצם גם את יצוא השמן ויצוא כוספאות סויה, נזקקה ההחור־צצות לרכוש 80 אלף טון פולי סויה במחירים האגדתיים של 1973. כשייא־סף יבול פולי הסויה של 1973 בארצ־ות הברית יהיו המחירים נמוכים קצת יותר, אך עם זאת גבוהים בשי־עור ניכר ממחירי 1972.

בעוד מחירי פולי הסויה נמצאים בקו עליה, הולך ומתרחב גם הביקוש הישראלי למזון פרוטאיני בסיסי זה: ענף הלול, למשל, הסובל מעליה תלו־לה במחיר קמח הדגים מנסה להחליף מזון יקר זה בכוספאות סויה. ועוד, המחסור העולמי בבקר מחייב את הרחבת ענף הרגבולי הודו בישראל. פירושה של הרחבה זו הוא ברור: צריכה נוספת של כוספאות סויה.

בענף הצמר הביאה אגירת היבול האוסטרלי על ידי היפאנים לקפיצה של 300 אחוזים במחיר חומר הגלם. היצרנים החלו איפוא לעבור למוצרים תחליפיים, למשל סיבים אקריליים (אקרילן), הקפיצה בביקוש לחומר זה העלתה כמובן גם את מחירו בשלושים אחוזים. חומרים פלסטיים אחרים, המשמשים תחליפים למתכות התיקרו אף הם בשיעור דומה להתיקרות המת־כת.

התיקרות המתכות

מחיר הנחושת למשל עלה בין דצ־מבר 1972 לאוגוסט 1973 ב־98.7 אח־זים (מ־466 לישים לטונה עד ל־926 לישים לטונה). זהו התפתחות רצינית למפעל הנחושת של תמנע והמשק צמנם בתושה, אך יש לזכור כי ישראל צורכת נחושה במתכות בשיעור שוה כמעט לתפוקת תמנע כך שהמשק בכללו לא נהנה כלל מהתיקרות המת־כת.

מבחינת מצבו של המשק יש להביא בחשבון גם התיקרות מתכות שישראל אינה מייצרת כגון בדיל (290 אחוזים ב־8 החודשים הראשונים של 1973) עופרת (31 אחוזים ב־8 החודשים הראשונים של 1973) ואלומיניום (44 אחוזים ב־8 החודשים הראשונים של 1973).

כאמור, מרבית ההתיקרויות הללו עוד לא מצאו את ביטויין במערכת המחירים לצרכן הישראלי. התחזית לשנת 1973 היא איפוא קודרת למדי, אולם ההתיקרות בשוק העולמי השפיעו לא רק על מדד המחירים, אלא גם על המבנה של התעשיה המקומית, כיוון התפתחותה ועל השיקולים שיקבעו את מדיניותה הכלכלית של הממשלה ש־תקום לאחר הבחירות.

כמה סימנים בדבר השינויים הצפויים במערך היצור הישראלי בעקבות „גל הסירוף" העובר כיום בעולם יובאו ברשימה הבאה במדור זה.

(רשימה ראשונה במדור)

יובל אליצור

„הגבולות הבטוחים" של משה דיין

(סוף בעמוד 16)

של סיתה־ת־רסיה כפני שאו לא יהיה הכרח להחזיק בה בעזה, אלא שנראה, כי דיין גורס אחרת — אחרי בזה גם בזה אל תנח ידך.

יש מספר סיבות מדוע דוחק דיין לעשייה בכל תחום שניתן. הוא מאמין כי הזמן פועל לטובתנו. עוב־דה היא, שגם ראש הממשלה, גולדה מאיר, התבטאה בהזדמנות, כי אילו היו הערבים נכונים לשלום מיד לאחר מלחמת ששת הימים היו, כן הכתב, מקבלים בחזרה הרבה יותר. עכשיו שונה המצב. עכשיו, יש כבר מציאות אחרת בשטח. דיין חוזר, איפוא, ליצור מציאות זו כדי שבעוד מס־פר שנים — נגיד ב־1983 — יסכימו רבים „שבעכשיו שונה המצב ותביעת שלום יפלום הערבים לוותר עליה כמה שהרוב בממשלה כיום רוצה ב־1973. (והלא אין זה סוד כיום רוב כיים בממשלה להצעת־אלון).

ינסו לכרסם במיסמך

כאן, כאה היכנו של משה דיין. אין להכחד על פי הצלחתו להציע [illegible]

בן־גלילי לאישור מוסדות המערך, לפרטב אותו. (בשיחות הראשונות של גלילי עם ספיר כדי לגבש ולהשיג את הסכמתו למסמכו יכול היה לשפוט כרוניות ולכאורה לא שותפו כלל בעי־בוד המסמך הזה).

סיבה נוספת על שום מה דוחק דיין לעשייה קשורה אף־שהוא בעקיפין אך במישרין לספיר. כלומר, דיין רוצה להשיג בקשמים של ע ש י י ה כל עוד גולדה מאיר היא ראש הממשלה. הוא יודע כי במסמך־גלילי אינו אלא „תכ־נית פעולה". מה ששר־הבטחון רוצה הוא שתהיה פ ע ו ל ה והלא ייבאר המסמך בגדר הכוונות. כל עוד תהיה ההצעה בידי גולדה מאיר מאמין הוא, שהדברים ייעשו. אין לדעת מה יהיה בהלך ארבע השנים אם ההצ־עה היתה בידי פנחס ספיר. אפילו יהיה מצוי הכסף כפי שהובטח (כנאמר לגבי פיתוח יהודה ושומרון: „לערוך תוכנית מפולה לארבע שנים ולהבטיח המימון הנדרש לביצועה"), אין זה אר־בי שהביצוע הוא כבר בגדר המובן מאליו. ספק זה קיים לכל הדעות אם נקודה מסויימת בתכנית ההתנחלות לתקופה הקרובה תהיה התקוה בין ה־קוים שהותוו בתכנית־אלון. ככל ל־שער כה יאמרו ספיר, אבן והתומכים כשתיבר יבוא להכרעה בממשלה.

אכבם, במסמך־גלילי מקובל לכאורה על הכל, אבל הפירוש למסמך אינו אחיד. משום כך השעה דוחקת. דיין משליך כנראה, יהבו על גולדה מאיר, שגורל פירושיו ש ל ו למסמך לא יהיו כגורל הצעתו להקמת „ימית", אפילו בגילגולה „החזוני" יותר אחר שבצר לקראתו והסכימו להוסיף ל„מרכז ה־אזורי" בפיתחת רפיח עוד כמה מאות יחידות־דיור בין השנים 1977/78. כא־שר נדונה בממשלה בישיבתה ב־8 באפריל ההצעה בדבר מתן היתר ל־פרטים לרכוש קרקעות בגדה, נימק ספיר את התנגדותו הנמרצת בחשש מפני „ספסרות מכאה ומכרעה". (כש־עלה הענין לראשונה בישיבת הממשלה ב־25 בפברואר לא העלה איש את הטענה נגד ההצעה). אבל משנדחתה ההצעה בשל הקישות דעתו של ספיר, שהעלית בשיחה אישית יום קודם לכן לשכנע את ראש הממשלה לדחות את ההצעה, אפילו הצעה־פשרה, נתן לכך כדי־הוויץ את הפירוש האמיתי: הוא אמר, כי לא ענין הספסרות קבע, אלא היתה זו „הכרעה מדינית־אידיאו־לוגית".

הויכוח נדחה — לאחר הבחירות

אחרי קבלת מסמך־גלילי החל שר־הבטחון לבחון מה הוכן אפשר לע־שות ובאיזה קצב ניתן לתרגם את המסמך לשפה המעשה. אומרים לנו, כי כבר נתן לצוותים שונים להכין תכ־ניות פעולה מ ע ב ר לתחומים, שבהם פעלנו עד כה. „יש אומרים, כי בדעת דיין להקים במחיצתו איזו „מסגרת" קבועה, שתפקח על הביצוע ותפקח עליו בהתמדה. מחלקת ההתיישבות הסליכה הכנית פעולה. אין זאת, אלא שאחרי ביקורו האישי בשטחים יבקש דיין להעלות הצעות חדשות משלו, במסגרת „עיצוב גבולות המדינה".

„האידיליה", שהושגה בשבוע שעבר בין שרי „העבודה" אינה מובטחת ל־אורך ימים. איך אמר השבוע איש ספיר: „יש עוד מספיק בלמים כדי שהמסמך זה לא יתקיים כפי שדיין אולי חושב". סוד זה לא נעלם כשר־הבט־חון. באו הפגישה בין דיין וספיר בגלון „עדיין לא נפגשו השנים ב־יחידות כדי לדון במשותף על מציאת „פרוגרמה מוסכמת".

בדיוני הממשלה לא יכלו להגיע עד כה להסכמה כפני שבהם באו לידי ביטוי המניעים האמיתיים של כל צד. בבירורים לקראת הבחירות הושגה „תשורה" מפני שכל אחד נכון היה לפעמים מובנים להצניע את כניו. אבל ברור שמפתו של דיין איננה מפתו של פנחס ספיר. הויכוח על המסמך הגואל, מסמך־גלילי, לא תם. הוא לא החל. אבל שעתו תגיע — א ח ר י ה ב ח י ר ו ת.

יוסף חריף

הפירות המרים של פרדס־כץ

(סוף בעמוד 17)

וגילוי ליבו, בתיק הרמזורים. ב־ג בספטמבר 1970 החלה ההתכתבות פרדמן — רפי סהון (המפקח של התעבורה בת"א והמרכז), פרדמן — ב. סיבובי (סגן מנהל מ.ע.צ.); פרדמן — טור (מנהיג ראשי לכבי־שים במ.ע.צ.). מדובר ברמזורים בצמתים הכושר—חלוצים, סוהיליב—כבבע־קדש—נרדי, ז'בוטינסקי—בר־קילוב—נוודי. בתחילה מסכמים שהעיריה תכין את תכנון הרמזו־רים. העיריה מתחייבת להרים את קולנוע דן המפריע לתנועה. פרדמן פונה למהנדס ע. זוליצקי ויזמין תכנון הרמזורים. מתאים הוא מקבל הודעה ממשרד התחבורה כי מ.ע.צ. יתכנן. הוא חושש מעיכוב בביצוע. מתחיל ויכוח אם את הרמזורים אי־אפשר להתקין כל זמן שלא יחוברו לרשת „הגל הירוק". לבסוף מבהיר כי אפשר. ב־9 ביוני 1971 כותב פדר־מן מן העיריה לסהון במשרד ה־תחבורה כי מתרבות הפגיעות בהולכי רגל „ואנו חוששים מתגובות נזעמות במקרה של תאונה רצינית נוספת". ברמז לא כל־כך דק מוסיף פרדמן הערה: „אין הצדקה לדחייה בגלל התרוצ בין מתכננים ובעיות בסדר־דורות". ההתכתבות נמשכת — יש האומרים, כי אין להתקין את הרמזו־רים בלי זיקה ל„גל הירוק" ויש האומרים כי אפשר יהיה לחברם ל„גל הירוק" גם לאחר־מכן. שוהבי מ־מ.ע.צ. מבטיח בנובמבר 1971 את תכנון הרמזורים תוך שבוע. ההתכתבות נמשכת. מ.ע.צ. מודיעה לעיריה שאחזקת הרמזורים תהיה על חשבון העיריה, ופדרמן — חרף התנגדות חבריו בהנהלת העיריה — מסכים ובלבד שתוזרז התקנת ה־רמזורים. רק בצומת חלוצים—הזובר הותקן רמזור, אבל זה כחודשיים ניצב כקישוט, שכן אינו פועל בכלל. ההתכתבות נמשכת. שוהבי מבריק לפדרמן כי מ.ע.צ. עושה כמיטב יכולתה לזרז את ענין הרמזורים. פרדמן מבריק לסגן שר התחבורה גד יעקובי כי „כל עיכוב מסכן חיי אדם". יעקבי מבקש משוהבי „לא לעכב את הפרוייקט". („גד יעקבי התנהג כל הזמן בסדר גמור", אמר השבוע אליקים פרדמן). מגיעה הוד־עה כי מ.ע.צ. לא תבצע את העבודה אלא תפרסם מיכרז. שנתיים וחצי מאז החל בהתכתבות על רמזורים מודיעה מ.ע.צ. כי היא פירסמה את המיכרז.

שוטרים היכו נערים

„כבר עברו שלוש שנים", אמר השבוע סגן ראש עירית בני־ברק אליקים פרדמן, „ואפשר היה בזמן זה לשלוח חללית לירח. זה לא כביש של בני־ברק בלבד, אלא כבי־ש של כל הארץ. זוהי דרך בינ־עירונית".

וכך הביא הרמזור את ניצב דוד צפר, מפקד משטרת מחוז ת"א, ללשכתו של ראש עירית בני־ברק. [illegible]

בכל מקרה צדק אחד מהם שהכ־ריז: „התייצבנו ליד הרמזור הבקיבי (מאיגנו) כדי לתפוס את אירוח ה־זיקור הציבורי־הארצי". פרדס כ־ץ [illegible] קימות הראשונים במדינה של ישראל ואין במבנ־הה לרדת מבני בקיבה, אם לא ערב בחירות — אף פעם לא, טוענים אנשי פרדס כ־ץ. „אנו חיים לא לפי כפתה מפלגתי הוכן של התפגנה ב־ימי מערכת הבחירות הוא בקרי בלי בדי". האבת היא שטיפוש בבחירות להשגת תביעות ציבוריות הוא נשק לגיטימי במשטר דמוקרטי, ולכן 30 אלף בני הצפון שמצבר לכביש בפר־דס כ־ץ מהווים ציבור שעל בציגי הציבור להתחשב בו. אלא שמוב קשה לתושבי פרדס כ־ץ להאמין להבטחות. האם ניתן להיפרד מבני־ברק ולהסתפח לעירית אחרת כמו רמת־גן או פתח־תקוה? אי שמא כדאי להכריז על עצמם כרשות מקו־מית נפרדת, ובמסגרת עקרון הגדה עצמית לייצג אינטרסים של הגרים „מעבר לכביש". בישראל נה שורות כדיניות של איחוד ערים (כמו לכי־של, התכניה לאיחוד גבעתיים ורמת־גן ספק אם הממשלה תהיה מוכנה להינתקות פרדס כ־ץ מבני־ברק.

על־כך השיב ראש עירית בני־ברק ישראל גוטליב בשאלה רטורית: „להתסתפח לעיר אחרת? איזו עיר תהיה מוכנה לקבל את פרדס כ־ץ אליה? זה לא בא בחשבון מנימו־קים וגיאוגרפיים. אני גם לא מוותר על פרדס כ־ץ, זו יחידה כאילו נפרדת אבל שייכת לבני־ברק".

על ה„כאילו" ועל „האבלי" מצביעים בעצם תושבי פרדס כ־ץ, שחצר־עיכים וחצי־לא־שייכים לבני־ברק.

אוניברסיטה לכל אדם

(סוף בעמוד 15)

לכניסה לאוניברסיטה, בקורסים שלא־על־מנת־לקבל־תארים למבוגרים".

ועוד הערה רבת־משמעות:

„ישנם סוגים רבים של אוניברסיטאות ב־עולם. זו הכוונה ל„כל אדם", כמתואר כאן, יוכל לינוק לכעשה באופן רחב יותר בצרכיה של ישראל. להיות נאמנה יותר להווייה של התרבות הישראלית ולנסיון האמיץ וההרי־שבקיבוצה מחדש של אומה, אפילו יותר מן האוניברסיטאות הקיימות עכשיו בישראל.

●

מוקדם עדיין לדבר על יישומו למעשה של רעיון נכבד זה. אפשר רק לברך על ההשקפה העולה מדברי־ההסבר שצירף שר החינוך והתרבות להצעת ההחלטה שקיבלה השבוע הממשלה: הוא מדגיש את תרומת האוניברסיטה הפתוחה לדימוקראטיזציה של ההשכלה הגבוהה „בין אם לצורך ליכוד ל־שמה, בין אם לצורך התלכות מקצועית או לקבלת תואר ודיפלומה"; „היא תפתח אפ־קים חדשים לקבוצות מבוגרים שונות מבני הארץ, אשר בשעתם הקדישו רוב זמנם לבדות תלוגי ולאומה, ולא נתמנו בנעוריהם להשכלה ודעת"; „היא תהווה סיכוי שני לכל אלה שירצו להוסיף ללכת ולהתקדם באמצעות קורסים היכוניים, על־תיכוניים ואקדמאים".

כדאי אולי להוסיף עוד ניסוח טוב:

אנחנו רואים את הרחוב הישראלי, קיש בו בשנים האחרונות השתלטות גוברת של ערכי תרבות־ההמונים, הפירסומת, הבידור הביוזב, ההידוי הצלוב של צעקת האופנה האחרונה, הוריכה הפרת־הכמון בתוך המבהם שלנו.

אנחנו רואים איך גם ההשכלה נהפכה לאחד מכבלי הסטאטוס, בין האמצעים לצבור ולהפ־גיל כוח. אין הזוה קודרת יותר לישראל מן ההפרדה בין „המדופלמים" והלא־מדופלמים כאילו היו אלה „כוהנים" ואלה עם־ישראל.

יש הרגשה שקיים לא רק צורך באיזו זרי־קה בריאה של „תרבות־נגד", כי אם יש גם תשוקה כזאת, שלא נמצאה הדרך איך להענות לה. המממצאים שבביאה יצדו ליסכון על מאות המרשים אלף או מאתיים אלף אנשים צעירים המסוגלים, ומבוהלקים, כתנתן להם ההזד־מנות הסכניה הזאת — מעודדים מאוד.

לא צריך להגזים. אין אמצעי אחד מחולל הכורה. היינו רוצים לראות גם את ההסת־דרות ברתמה בכלוא כוחה לפעולה גדולה של „השכלה לעם" — לפי צרכי הרבע האחרון של המאה העשרים ובצורות הכלים האדירים שהמעמידה לרשותנו הטכנולוגיה המודרנית. אבל גם מה שנרמז מן הויכוח הזאת — טוב „על החשבון המאחד" — בכסל הזהת, יש מר־כנכום להכילה, ויש מובטחים להיוב כאן נעלה בבהי הצדיך להקשות.

חנוך ברטוב

אלומקס – שרון את דקלה בע"מ
שדרות הרצל 110, ירושלים, טל. 527795.
מבצע הנחה מיוחד
לרגל פתיחת משרדנו החדש
הנחה של 10% בחודשים אוגוסט—ספטמבר
בכל סוגי עבודות אלומיניום ופלסטיק

מעריב לספורטאים · מעריב לספורטאים

● אלה הן שתי שיאניות העולם בשחיה ממזרח גרמניה. מימין קורנליה אנדר בת ה־14, מופתעת כשנתבשרה השבוע באוטרכט, הולנד, כי קבעה שיא חדש ב־100 מטר חופשי 58.25 שניות. משמאל — אולריקה ריכטר מנפנפת לקהל ההולנדי בזר פרחים שקיבלה לאחר שקבעה שיא עולמי ב־100 מטר גב — 1:05.39 דקה.

ארסנל נגד מנצ'סטר־יונייטד, השבת בפתיחת הליגה האנגלית בכדורגל

★ צל הבריונות מאיים שוב על העונה החדשה ★ הליגה הטובה שבעולם — עם רמת הכדורגל, שרחוקה כיום מלהיות מספר 1 בתבל ★ „לידס" שוב מועמדת לתואר ו„ליברפול" טוענת שתזכה ★ צל הבריונות מאיים שוב על העונה החדשה ★ מצפים להתפטרותו של ראמזי

מאת י. פינקלסטון, סופר „מעריב" בלונדון

ליגה אנגלית

אינני יכול להיזכר בעונת כדורגל אנגלית — המתחילה בשבת הקרובה — הנפתחת בכל כך הרבה ביקורת עצמית והתרגשות כזו של הטרי־נותות. האלימות של הבריונים הצעירים שכבר נראתה במשחקי הידידות הקדם־עונתיים, הטילה צל כבד על העונה הקרובה.

ישנה גם הרגשה של עצבות־לנוכח פרישתו — בעקבות פציעה בעינו הימנית, כתוצאה מתאונת מכונית — של השוער גורדון בנקס. אבל אני סבור, שהוסר הנחתם נובע בעיקר מן ההכרה, שבעוד הליגה האנגלית הראשונה היא עדיין הטובה שבעולם — במונחים של תחרות והתרגשות — הכדורגל האנגלי רחוק מלהיות הטוב בעולם, וקבוצה הולנדית כמו „איאקס" תצליח לשים ללעג את מרבית קבוצות הצמרת האנגליות.

● **אטרקציה להמונים**

בכל זאת, תיפתח עונת הליגה באנגליה במספר מאבקים נהדרים. למרות שבעונה שעברה, איבדה הרבה מכבודה ונאלצה להילחם על מקומה בליגה הראשונה, „מנצ'סטר־יונייטד" היא עדיין אטרקציה גדולה להמונים.

במשך שבועות לא ניתן היה להשיג כרטיסים למשחק הפתיחה שלה, שייערך ב„הייבורי" עם „ארסנל". יהיה זה בעיקר מאבק פיסי, משום שהמאמן להשאיר את „מנצ'סטר־יונייטד" בליגה הראשונה, שילב בה מנהלה, טומי דוקרטי, מספר שחקנים נוקשים, כמו הבלם הולטון.

„ארסנל" היא עדיין קבוצה קשה מאוד לבצת אותה, לאורך עיבתו של בלמה פרנק מקלינטוק, וכן של ג'ורג' ארמסטרונג, בוב ווילסון...

(בסיום העונה שעברה)

1.	ליברפול	42—72	60
2.	ארסנל	43—57	57
3.	לידס	45—71	53
4.	איפסוויץ'	45—55	48
5.	וולבס	54—66	47
6.	וסטהאם	53—67	46
7.	דרבי	54—56	46
8.	טוטנהם	48—58	45
9.	ניוקאסל	51—60	45
10.	בירמינגהם	54—53	42
11.	מנצ'. סיטי	60—57	41
12.	צ'לסי	51—49	40
13.	סאות'המפטון	52—47	40
14.	שפילד יונייטד	59—51	40
15.	סטוק	56—61	38
16.	לסטר	46—40	37
17.	אברטון	49—41	37
18.	מנצ'. יונייטד	60—44	37
19.	קובנטרי	55—40	35
20.	נוריץ'	63—36	32
21.	ק. פאלאס	58—41	30
22.	וסט־ברומיץ'	62—38	28

● עלו ברנלי וקווינס־פארק־ריינג'רס במקום קריסטאל־פאלאס ווסט־ברומיץ'.

אלף לירות שטרלינג בלבד לעולה־החדשה מלונדון, „קווינס־פארק־ריינג'רס".

אבל „ארסנל" היא קבוצה כה ממושמעת, שתצליח כנראה להחזיק מעמד במערכה. „מנצ'סטר יונייטד" תשנה כנראה העונה ליצב את מעמדה ולסיים במרכז הטבלה.

● **לידס — שוב מועמדת**

למרות שנפגעה מגביע צרפת, „לידס" ...

כמה מהכוכבים אלה מודקנים אמנם, אבל מנהלה הטכניקה של „לידס" דון ריווי, טוען שיש לו כבר שחקנים צעירים שאינם נופלים מן הכוכבים הותיקים. נוכח וניראה.

„דרבי", שנהוגה על ידי מנהלה יוצא־הדופן ומעורר המחלוקת, בריאן קלאף, תהיה גם היא בין קבוצות הצמרת, ועשויה לקרוא תגר על כתר האליפות. יש לה הבלם רוי מקפארלנד והרץ קולין טוד, הנחשבים לשניים מ־שחקני ההגנה הטובים ביותר באנגליה. שורת החלוצים מ־שופעת בכח ובכשרון, ושעריה רבים יובקעו על־ידי קווין הקטור, רוג'ר דייוויס ואלן הינטון.

● **פילוסופיה פשוטה**

„ליברפול", המונהגת על ידי מנהלה המצוין, ביל שאנקלי, טוענת שגם העונה תסיים כאלופה. הפילוסופיה שלה היא פשוטה — „כאשר הכדור אצלנו — אנו שוצפים קדימה. כאשר מתנגדינו מחזיקים בכדור, אנו ניצבים מאחוריו".

לקבוצת „ליברפול" כוכבים מצוינים, כמו אמלין יוז, קווין קיגן ו„השוער ה־קסום" רי קלמנס. אבל עוצמתה של קבוצה זו מצויה בכח ההתמדה שלה, שהוא אכן גדול.

„ליברפול" זכתה בעונה שעברה ב„דבל" — כשאת „גביע אופ"א" ואת האליפות...

מעד יהא שוב עדיין לכמה עונות נוספות, למרות שאני סבור כי יש הצומה ביחס לגדולתו.

● **הזמר אופטימיות**

הייתי מעוניין להיות אופטימי ביחס ל„טוטנהאם", אבל בגלל שהרכשו שחקנים חדשים, אינני יכול לראות אותה זוכה באליפות. אינני יכול גם לגלות אופטימיות ביחס לקבוצה לונדונית אחרת, ה־עולה החדשה „קווינס־פארק־ריינג'רס", למרות שהתנגנו על ידי פראנק מקלינטוק, היא תמצא את הדרך בליגה הראשונה קשים ביותר.

זו עתידה להיות עונה גורלית ביותר לכדורגל האנגלי. היא עשויה להביא את ה־פטרותו של מנהל הנבחרת האנגלית אלף ראמזי, במידה שאנגליה תסולק מן המאבק על הגביע העולמי על ידי פולין.

בדבר אחד אני בטוח — צפויים שפע של הנאה ו־התרגשות. כי הכדורגל — גדול יותר מכל מבקריו.

● **קריאת תגר**

ישנה הרגשה, שקבוצת „צ'לסי" העשויה כשרון ומנוהגת על־ידי פיטר אוסגוד הכשרוני, עשויה להפוך עונה זו לעונת האליפות שלה. קריאת תגר עשויה לבוא גם מצידה של קבוצת המיליונרים „אברטון", שאותה מנהל עתה בילי בינגהם. „אברטון" מלאה רעשי קמח וכוח הבלותה של ירידתה הנרתעת ה־משובצת „ליברפול", והיא מוכנה להשקיע מיליונים כדי לרכוש כוכבים. אלא שהכוכבים הגדולים — אינם לבכירה.

● **לאו — הר געש כבוי**

הופתעתי לדעת ש„מנצ'סטר־סיטי" רכשה את דניס לאו, שהוא כבר בשנות ה־30 שלו. בשתי העונות שעברו, נראה היה לאו — לשעבר אחד מגדולי החלוצים בעולם — כהר־געש כבוי. עתה הוא משחק לצידם של רודני מארש שיכולתו בלתי ניתנת לחיזוי. פרנסיס לי רב־העוצמה ומייק סאמרבי הכשרוני. מעניין יהיה לראות אם תצליח קבוצה זו. לי על כל פנים יש ספיקות בקשר לכך.

ל„וולברהמפטון" ווונדרס „הלוהטת" — ה„זאבים" צבור מבכבי הכדורגל הרגילים — יש התקפה נפלאה המונהגת על ידי דרק דוגאן הבלתי מרוסן וג'ון ריצ'רדס המהיר, שזכה בעונה שעברה בתואר „מלך השערים", וללא ספק יוכל „בפגל האנגלי" לגביע העולמי. ייתכן שזו תהיה ה־שנה של ה„הלבס".

ישנם גם המעריצים מיוחדים לקבוצת „איפסוויץ'" הבלתי שיגרתית, שלה מספר שחקנים מצוינים, כמו קווין ביטי, טרבור וויט ודייוויד ג'ונסון.

לעולה החדשה, קבוצת „ברנלי", יש מאזן נפלא של ייצור עצמי של שחקנים, וגם מבנה אין להתעלם. היא עשויה בהמשך להגיע לצמרת.

אני גם סבור כי קבוצת „הסוטהאמפ" המנוהלת על־ידי המנהל הטוב שבכל מנהלי הכדורגל האנגלי, רון גרינווד, תחליט שזו עונה לשוב שוב רכש שלה מקבוצת „מנצ'סטר־יונייטד", טד מקדוגל, והל למצוא את עצמו גם בגביע.

ה„סוסים" הוותיקים יוסיפו להריץ את מכבי חיפה

קבוצת הכדורגל של מכבי חיפה הגביהה את קצב אימוניה וב־1 בספטמבר תיפגש במשחק ידידות עם הפועל עכו, מקבוצת ליגה א' צפון.

באימוני הקבוצה משתתפים כמה שחקנים חדשים. הבולט שבהם הוא יהושע גל ממכבי נתניה, „שמהליף" קבוצתו עם יואב לוי שעבר למכבי נתניה. המאמן אברהם מנדל מאמין, כי גל ימלא היטב את החלל שנוצר עם עזיבתו של לוי, והוא ישמש „כעשה המשחק".

„חיפה" גם רכשה את העדיין השני של קבוצת הפועל חיפה, שהיה שחקן נוער באגודת מכבי חיפה וחזר לאגודתו.

קלול רוזנר, שחזר מארצות הברית, יתגבר גם הוא את שורות הקבוצה, והמאמן מנדל מקווה שאם יתמיד רוזנר באימונים — יחזור להרכב הראשון.

מוטי ברגר ימשיך גם העונה לשמש בלם שני בקבוצה, לאחר שביטל את ההסכם אליו נכנס לפני כ־3 שבועות, בעקבות מספר תביעות שהציג להנהלת הקבוצה. נודע, שברגר קיבל מאגודתו משכורת רגילה לפי שיטת התשלומים החדשה.

בראש מערך ההגנה יעמוד גם השנה הבלם הבק לאומי הוותיק ישעיהו שוורץ, שהציג אמנם מספר דרישות להנהלה — אך לא דרישות אולטימטיביות.

באימונים משתתפים גם שחקני נוער רבים. אומר סגן יו"ר האגודה, מקס גרינבאום: „מדיניותנו היתה תמיד להצעיד את הקבוצה בתכונת תשלומים, אף פעם לא חשבנו שלהגיע לסכומים שמכתיבה לנו שיטת התשלומים החדשה".

שאלנו את מקס גרינבאום, כיצד יכולה מכבי חיפה לשחרר בשנים האחרונות מספר שחקנים מצליחים, כמו בני הירש (למכבי יפו), יצחק מיכן (להפועל עכו), דודי שטון (להפועל קרית הכרמל), דוד בוזגלו (להפועל כפ"ס), גבי בליטי (להפועל חיפה), ועתה גם יואב לוי (למכבי נתניה), ו„המסירי" את מוטי לובובקי (דרא"ם).

אמר גרינבאום: „את לובובקי לא שיחררנו. הוא רצה סכום שלא יכולנו לעמוד בו. מיכן — היה מאוד פרובלמטי והוא לא נכנס להלם אצל אף מאמן. הירש — דרש משהו שלא יכולנו לעמוד בו, ולכן אמרנו לו שאם יבוא הצעה מקבוצת מכבי — יקבל שחרור. יואב לוי — התווכח עם המאמן. דוד בוזגלו — עזב גם את כפ"ס וחזר לרגע לאילת. ובכך ישמשו במכבי חיפה ה„סוסים" הוותיקים לשאת בעול, בקישור ובהגנה — גרשגורן, ברגר, בנאדו, קורסה, אסטי, אולר, שרעבי ואפילו דני רום (שמולביץ).

לאן השבת?

כדורגל

משחקי ידידות

הפ. חיפה — הפ. ת"א (4)
בית שאן — הפ. פ"ת (4)
הפ. עכו — מכבי פ"ת (4)
מגדל העמק — ירוחם (3.30)
הפ. טבעון — ס. הכרמל (4)
(כל המשחקים — בשבת אחה"צ).

טורניר גביע ביבנה

בשבת, ביבנה, בחסות המועצה המקומית, ייערך טורניר כדורגל על גביע לזכרו של יהושע ז"ל, כדורגלן מכבי המקומית, שנפל במלחמת ששת הימים בהשתתפות הפועל ראש העין, מכבי יבנה, מכבי בת־ים והפועל בני־לכיש.

כדורמים

ליגה לאומית

הפועל פ"ת — אונקים
אס"א ר"ם — ב.מ.ע.
(שני המשחקים היום ב־5 אחה"צ).

גביע המדינה

הפ. טבעון — מכבי חיפה
(שבת, 5 אחה"צ)

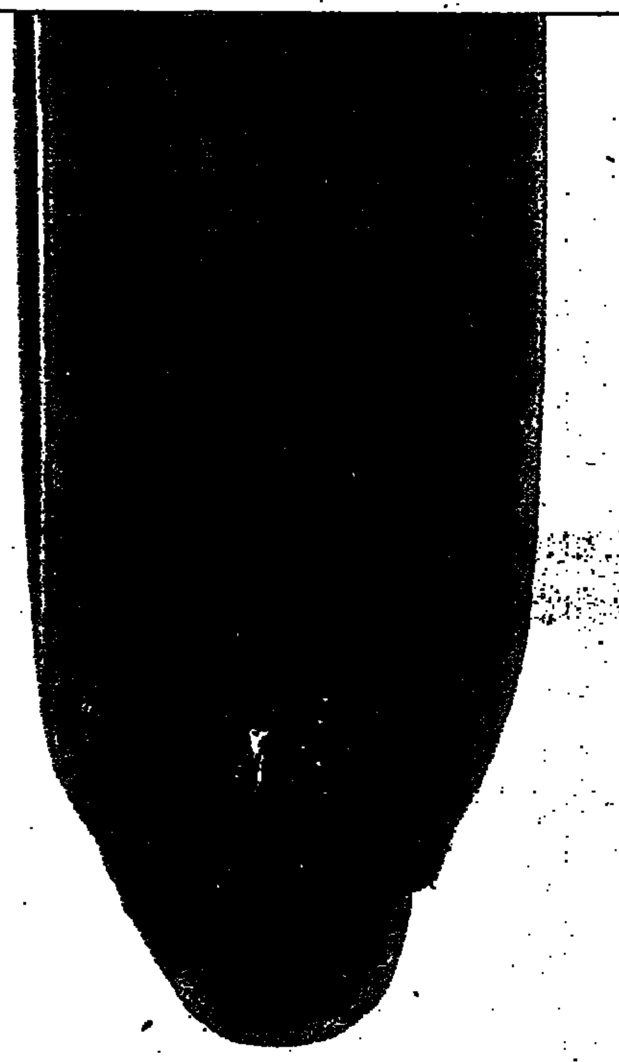

כמועמד גח"ל לראשות העיר תל אביב—יפו, אציג בפניך את תכניתי לפתרון מהיר של בעיית התחבורה בעיר.

מטרתה — לפתוח את רחובות העיר לתנועה מהירה יותר, בטוחה יותר.

הראשון בפתרונות — הציר המהיר. דרכו ינוע מצפון העיר מפרבריה המערביים ומהדרומיים אל מרכז העיר במסלולים חד־סטריים לכל רוחבם בשעות השיא של התנועה, בין השעות 9.00—7.00

במשולב בבנייה למכוניות הנכנסות העירה וחניה במגרשי חניה ארעיים.

בעת ובעונה אחת נפתח את הרחובות העורקיים בלב המסחרי של תל אביב—יפו לתנועה נוספת ע"י ביטול העצירה והחניה לכל אורכם. באזורים המסחריים עצמם יונהגו סדרי חניה חדשים.

במקרים של "סתימה" ופקקים רציניים יופעלו צירי־פיגור חדשים ומתוכננים.

אלה כמה מן הפתרונות. הם ניתנים לביצוע מיידי.

הפעם הבחירה היא אישית

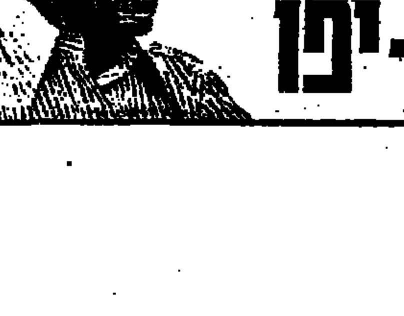

גח"ל גוש חרות־ליברלים

להט לתל אביב-יפו

אנו מושכים משיכות־יתר מבנק המים

(סוף מעמוד 19)

אגור הם מים עיליים (כנרת, מעיי־נות). וכאן נוצר הקושי הפסיכולוגי. את המחסור במים עיליים אפשר ל־ראות בעין, כשמפלס הכנרת יורד ויורד. יותר קשה להסביר לחקלאים את התרוקנות המקורות במי־התהום, ובעיבות המים נאלצה להחדיק למד־גות מים קשיות.

טענות החקלאים

במגמה לכלול במקום החקלאי יש־ראל פי 2 ליחידת מים מהחקלאי קלי־פורניה, למשל, פעם אמנם „הובזבזו" מים בחקלאות, ושיפורו שיעים ב־ליחידת כמות מכה שעלו דמים לאיתו יצור. זה צעדים שנה עושה החל־את הישראלית כאבן לבאון במחי־רי הזכי — ובשנים האחרונות בהצלחה ועוך היצוא החקלאי עלה על ערך היבוא. בא המשבר העולמי במחירי המזון והכל נתהפך. מחירי מזון מיד בא (כמו בשמן, בשר, סוכר, גרעי־נים, כותנה) עלו העולם ואין סיבה להניח כי יירדו. מובן שזה כערער את המאזן המסחרי. אם יקצצו בגי־דולי החקלאות בשל מחסור במים, יטענו איפוא החקלאים כי תוקטן ה־הכנסה הלאומית ויגדל היבוא, ו־ידרשו להחזיר את קיצוץ קצבת ה־מים. יתר על כן, הם עלולים לטעון שאפילו תגרום מאיבה היתר לעליית מליחות המים, אולי כדאי להסתכן בכך בידיעה שהמים יומתקו בעוד עשר שנים.

מצוקות המים שתתייצב מול לחצי החקלאות יודעת כי התשובות על טענות אלה קשות. החקלאות היא ה־ראשונה המועמדת לקיצוצים במים ולא העיר והתעשיה. יש מדינות כמו קליפורניה, מכסיקו ודרום אפריקה, שם החקיקה אוסרת נטילת מים מן החקלאות והעברתם לתעשיה. כה מוב־רבות הזכויות ההיסטוריות של ה־חקלאות שהחקיקה מגינה עליהן ובאין כים „שולחה" את העיר ואת התע־שיה „לישבור את הראש" בעצייני־מים. במקומות אלה נהוג אמנם ל־קנות מים מן החקלאים, וההוצאה שכים לעיר ולתעשיה יקריב כאשר בעבר לגדר משקה החקלאי את עדור־היה ומסעיד בבזבוז ובחוסר יעילות.

בישראל הולאמו המים, והם חלק ממכלול הולכות על הכלכלה הלאו־מית. בויכוח זה טוען אהרן וינר, כא־כ"ל תה"ל, כי המים אינם צריכים לי־היות גורם מעכב על הפיתוח התע־שייתי והעירוני. אהרן וינר מציג כך את הבעיה: התחזית הכלכלית לי־1985 מראה גידול ניכר בתעשייה ו־גידול באוכלוסיה (ריבוי טבעי פלוס עלייה), רמת החיים עולה וצריכה עו־לה תצרוכת המים. כך, למשל, בירו־שלים עלתה צריכת המים בחמש ה־שנים האחרונות ב־15% כל שנה. גם בחיפה ובתל־אביב ובערים אחרות חל גידול בצריכה. וכך גם בתעשיה ש־צריכתה אינה מבוזבזת ורוב המפעלים בארץ מתחילים לנהוג בחיסכון ב־מים. אם תוריגה לבים בעומד בעתיד, אם הגדל הקצבה למיתה למפעל הביתי, נחל צלי להבעיר את גידול הצריכה הלא־חקלאית.

אך גם אם נפתה את כל המקורות עד 1985, גם אז לא נראה יתרות מים כתוספת לחקלאות. השאלה תהיה כדיניות צריכת המים. לא נשנה את נוהגי היתה של הרכבי ישראל (מלבד היונק לאר־בובה) ולא נצבב את פיתוח התעשיה (שילבו בהיתה מההד־כה של הלציית כיההות המצטברת בכיוות עצומיה של מים כמו צלוהוה לגיין), במקרים של לפני שנה, ש־ליש כמיצור החקלאי מבדיגה איננו כדאי. (הרצית שערכה לירה ומחוה כלירה למטר מעוקב מים הצלה לירה ועשרים אגורות). כך, למשל, לא כדאי לגדל כותנה או כננות במחירי המים הנוכחיים. ואם איננו רוצים ל־נקוט בצמצות בה־יעצה עלינו להחליט אלה גידולים כדאי לגדל ואלה לא; באלה איזורים יש לגדל (גם שיקול גיאופוליטי); אלה הקלאים להשאיר.

וינר מעריך כי על ידי קיצוץ ד־צמצום בגידולים מסויימים אפשר יהיה להגיע לצמצום של 100 מיליון מבע"ק מים לשנה בחקלאות.

שאול ארלוזורוב צופה, כאמור, „ויכוח חברתי קשה". לכן, החקלאים לא יוותרו בנקל ליטול בהם מים שהם נשבת אפם ופיצוי כספי לא תביר יניח את דעתם. אמנם פיתוח קדוה הניב בקיבוצים ובמושבים כאן החלו אלה לפתח גם תעשיה ובכל זאת הס־רב החקלאות להתכווץ ולהצטמצם.

מכאן השיבות המתקת המים. ה־בעיה איננה רק טכנולוגית אלא גם כלכלית. מחיר מים מומתקים בעולם הם 2 ל"י למבע"ק ונוצר פער בין מה שמייצרים לבין עלות המים. אהרן וינר עורך את החישוב הבא: בישי־ראל ההכנסה לנפש היא 2000 דולר ואדם צורך 100 מבע"ק מים בשנה. אם מבע"ק מים מומתקים יעלה 1.30 ל"י (כלומר 30 דולר מתוך 2000 ה־דולר) הרי זה לדבריו סביר כאן. גם ברוב הארצות המים הם פחות מ־אחוז אחד של הוצאת היצור.

מה שמתהלך בהסכם ניקסון־אש־כול הוכר כבלתי כדאי — גם בבחינה כלכלית וגם בבחינה טכנולוגית (שי־טה לנסתברה כמיושנת). רק כעבור כמה שנים הודש הכרים למיתקן בחי־קף של 20 מיליון מבע"ק לשנה בטכ־נולוגיה ישראלית הנקראת זרח"ש (ראשי תיבות של זרחין רב שלבי). הד"ר אליעזר של מנהל המועצה הלאומית למחקר ולפיתוח מספר כי השלב ה־ראשון בהסכם הוא בניית המיתקן באילת שיספק קצת יותר ממיליון מבע"ק לשנה (4,000 גאלון ליממה). השלב השני אמור לעבור למאן דייגו שבקליפורניה, לאמת את הטכנולוגיה הישראלית בשני מרכיבים מתוך 16 המרכיבים של המיתקן הגדול. לאחר מכן, ב־1976, הכוונה להקים מיתקן שיינק את האנרגיה שלו מתחנת הכוח אשכול באשדוד ואמור לספק 20 מי־ליון מבע"ק מים בשנה. הקבוצה הש־ניים ב־1979 הוא „יורד" חמש שנים במשותף על ידי האמריקנים והישרא־לים. הטכנולוגיה היא של חברת „זע־רחת. התפלה לישראל" שבאחריותו של מסוף הפיתוח שבבר כיטיה ר מפיקת מיתקנים קטנים (כ־50 עד 500 מבע"ק).

באומדן שנעשה על פי המחירים שלפני שנה עלות המים למבע"ק ב־מיתקן אילת היא 1.8 ל"י למבע"ק מים ואילו במיתקן אשדוד תהיה ה־עלות 78 אגורות למבע"ק מים. „אם יוכיח המיתקן את עצמו", אומר הד"ר אליעזר של, „נרצה לייצר 100 מיליון מבע"ק לשנה, מחיר המים יהיה 41 אגורות למבע"ק". כמובן, שהמחיר הוא פונקציה של הגודל.

בכל מקום, שאול ארלוזורוב מוכן להצהיר כי הוא אופטימי „אבל רק מ־1986 או 1987, כאשר ערכי התפוקה השוליים של מים בחקלאות יחזו קרו־בים לעלות מים מומתקים".

גורם הזמן

אלא שאהרן וינר מציג שאלה נ־וס־פת: האם יש לנו זמן לחכות להת־פתחויות טכניות נוספות „ואז לקפוץ באחת יותר על עגלה חדישה יותר", או שעלינו להחליט היום על תכנון לבחור על פי טכנולוגיה של אתמול. כמהנדס שיש המומחים כי עלינו להח־ליט עוד היום על תכנית המתקה גדולה יותר ויש האומרים ללכת ב־שלבים זהירים עם מיתקן אילת והל־אה. הד"ר נתן ארד מנהל האגף ההנ־דסי של „מקורות" (שהיה בזמנו ה־נציג הישראלי של צוות המתקת המים בוושינגטון) סבור כי „אנו מהלכים על חבל דק ואסור לשים את כל ה־ביצים בסל אחד". הד"ר נתן ארד מבקש, איפוא, כי ההחלטה בדבר הק־מת מפעל ההמתקה תינתן כבר עכשיו ב־1973 ויש להקימו עד 1980 או 1981.

גם אהרן וינר מסכים כי „הרבה זמן אין לנו".

כל האופטימיות של ארלוזורוב נ־צבת הסקפטיות של הד"ר נתן ארד אשר מטיל ספק בשנות מישקעים ממוצעות, ביכולת החברתית להעביר כמויות ניכרות של מים מן החקלאות לתעשיה ולעיר; באפשרויות המעש־כתיות לטיהור שפכים ולכן הפתרון הבטוח ביותר, לדעתו, הוא המתקה ובקצב מהיר כזה המתוכנן. „מים זה מיצרך יותר מדי חיוני שאין להמר עליו" אומר הד"ר ארד, „אלא יש ל־נהוג בו בדרגות בטחון גבוהות".

פעם זאת היתה שיטה

היום יש כתובת

היום יכול כל זוג צעיר למצוא דירה באחד מפתרונות הדיור המוצעים ע"י חברות הבניה הממשלתית, ההסתדרותיות והציבוריות.

ביום הבחירות להסתדרות
בוא עם הצעירים ב אמת
המטה הצעיר של המערך / העבודה - מפ"ם

ההסתדרות אינה המדינה!

פועל שומר מסורת,
137,000
חברי הפועל המזרחי
השותפים
באיגודים המקצועיים
פונים אליך:

שמור לנו את קולך
בבחירות לכנסת
ולרשויות המקומיות

ב

חזית דתית לאומית
המזרחי - הפועל המזרחי

בדוק אם ברשותך פנקס חבר

לועידת ההסתדרות
זכורו! ההצבעה ב־11.9.73 לועידת ההסתדרות ה־12 ולמועצות הפועלים היא באמצעות פנקס חבר בלבד!
אם אין הפנקס ברשותך, או טרם קבלת אותו פנה מיד ללשכת המס הקרובה למקום מגוריך-לקבלתו.
המועד האחרון להוצאת פנקס חבר 28.8.73

קולך קובע!

הועידה ה־12 / ועידת הפועלות / הועידה החקלאית / מועצות הפועלים / הבחירות לועידת ההסתדרות ה־12 11.9.73

המלחמה בתאונות הדרכים

פינת הבולאי

הרג הקטל בדרכים הביא מדינות רבות לנצל את מלוא חמתן בתאונות דרכים גם באמצעות בולים בהם מוסברים הסיבות להתאונות והאמצעים שיש לנקוט בכדי למנעם. מדורנו זה מוקדש לבולים אלה.

בולי הונגריה למלחמה בתאונות דרכים

ההונגריה הנפיקה החודש 3 בולים בערך נקוב של 40, 60 פילר, 1 פורינט, המציגים: נהג אדיב שנותן זכות קדימה לעבור להולך רגל בשילוב הכתובת „נהיה ידידים בדרכים", מכונית ויד נהג המושטה לבקבוק אלכוהול, הכתובת: „אפילו לא כוסית", התנגשות בין מכונית והאופנוע, הכתובת „אור על כלי רכב".

המלחמה בתאונות דרכים באנטילים ההולנדיים מופיעה על 3 בולים שהנפקו ב־9 באפריל ש.ז. בערך נקוב של 6+12, 7+15, 20+40 סנט, המציגים בטחון בדרכים. סדרה

שוטר מכוון את התנועה בשיכונה המערב הפרטי

מגבי דרך, כבויש ראשי האור אדום, ילדים הולכים על הכביש. הכנסות הבולים תוקדשו להסברה לילדים ונוער על הסכנה הרובצת באי־זהירות בדרכים.

ניגריה סימנה את שינוי התנועה משמאל לימין ב־2 באפריל 1972, ולהסברה הושינוי התנועה ב־23 ביוני 1972, 4 בולים בערך נקוב של 4 פני, 1.3, 1.9, 3 שילינג — הבולים תכונות רחוב עם כלי הרכב המכוונים לפי שינוי

הסבר לתנועה ותאונות בגרמניה המזרחית

סת הנסיעה החדשה, וכן סכנת התאונות אם נהגים ישכחו לנהוג לפיה או שינהגו באי־זהירות.

למניעת קטל של התודבית בכבישים מוקדשים שני בולים שהונפקו במערב גרמניה ב־3 בפברואר 1972 בערך נקוב של 10+20, 30+60 פניג, המציגים: נער כשותר תנועה המאפשר לברווזים לחצות את הכביש, בכוונה כנגד זהירות הזהירות.

סימני דרך בתוך מגנה צופים באים אבבה מופיעים על בול שהונפק ב־10 ביולי ש.ז. בערך נקוב של 15 סנט הוקדש לקונגרס העולמי של הרמבוהיי שנערך השנה בהבשן.

ביהלל כותל סמוכה מכונית הוא תוכן הבול הסמרב־גרבני שהונפק ב־9 ביוני ש.ז. בערך נקוב של 1 פניג המוקדש „למניעת תאונות דרכים".

איחוד האמירויות במפרץ הפרסי הקדיש ב־1 באפריל ש.ז. 3 בולים „לשבוע לבטחון בדרכים" בערך נקוב של 35, 75 ו־1.25 דה. המציגים: ילדים עוברים את הכביש בהדרכת המשטרה, חילופי אורות, מכונית שיטור (הבולים הודפסו בלונדון).

בטיחות בדרכים באנטילים ההולנדיים

הקונגרס הבינלאומי ה־13 של התעבורה הציבורית („אורי") שהתכנס בפורטוגל ב־מאי 1972 דנה בבקיעת אמצעים יעילים למלחמה בתאונות דרכים. לציון המאורע הונפקו 3 בולים בערך נקוב של 1, 4.50, 8 אסק. המציגים: מרכז נגביה, כבונית משא, ואוטובוס.

התנגה על חיות־בית מפני תאונות דרכים

עיראק הקדישה גם היא לנושא זה 2 בולים שראו אור ב־4 באוקטובר 1972 בערך נקוב של 25, 70 פ. הבציגים

בולים ישראליים חדשים

תל דן ועמק זבולון על בולי ישראל

30 שנה להצלת יהודי דנמרק

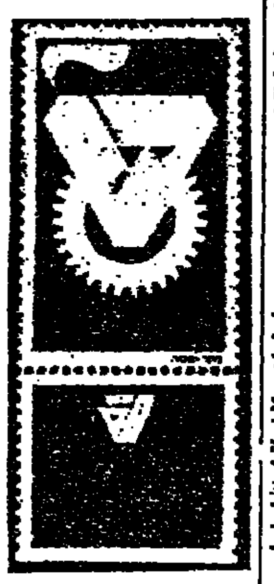
יובל הטכניון בישראל

באוקטובר יופיעו הבולים הבאים:

בול במלאת 30 שנה להצלת יהדות דנמרק מידי הנאצים בערך נקוב של 5 לירות שצויר ע"י אסף ברג, ומציג ציור של ספינה שטה על פני הים בדרך להצלה (כזכור ניצלו היהודים בדנמרק ע"י דגים שהובילו אותם לשוודיה).

בול יובל הטכניון בערך נקוב של 1.25 ל"י שצויר ע"י ד. פסח וש. כתר הבציג סמל הטכניון ועל הבול מופיע תאריך הקמתו ב־1924 (הבול יראה אור לקראת היובל ב־1974).

2 בולי נוף הארץ בערך נקוב של 20, 65 אגורות המציגים את ציורם של „רולף" — ג. רוטשילד ת. למבן הם מראים את הנוף בתל־דן ובעמק זבולון.

המלחמה לבטיחות דרכים בישראל

תלמידים חוצים כביש.

למלחמה נגד השיכורות הם מנומה הנורם לתאונות דרכים הוקדש בפולינזיה הצרפתית בול מיוחד שהונפק ב־24 בפרוץ 1972 בערך נקוב של 20 פרנק הבציג ציור סבלי המתאר „בקבוק כאורח בדרכים".

„סוף לתאונות הדרכים" כדי מיע על בול אבריקאי שהונפק ב־1965 בערך נקוב של 5 סנט.

בעיתת תאונות הדרכים לנוסעים ולהולכי רגל מופיעות על 4 בולים שהונפקו במזרח גרמניה ב־1969 בערך נקוב של 5, 10, 20, 25 פניג המציגים פירי הסברה לבטחון בדרכים.

הציור הבציג בהתאם לחוק ע"י ילד יולדה הבחורים בצבעונים ובכלב הוא

תוכן הבול השווייצרי שהונפק ב־1969 בערך נקוב של 30 סנט.

5 בולי בטיחות בדרכים בישראל הונפקו ב־23 ביוני 1966 בערך נקוב של 02, 05, 10, 12, 15 אגורות הבציגים נושאים וכתובות: „חבישת כובע מגן", „תן אות ברור על כוונתך", „התחשב בזולת / אל הסנוור", „בשחק ברחוב — סכנה", „עבור רק במעבר הציה".

„האוניברסיאדה" 1973 במוסקווה

4 בולים סובייטים שהונפקו ב־14 ביוני בערך נקוב של

האוניברסיאדה במוסקווה

2, 3, 4, 16 קופ. הוקדשו ל„אוניברסיאדה" בה משתתפת משלחת של ספורטאי ישראל. הבולים מציגים קטעי ספורט שונים, סמל הארגון וכן ציור סמלי של מדליה, מגדל סטאקי האיצטדיון במוסקווה.

אליעזר בן

מיטגול
גבינת שמירה בעיר

מקינג — מנצח יחיד בבראזיל

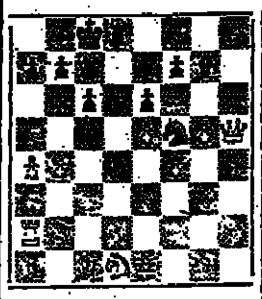

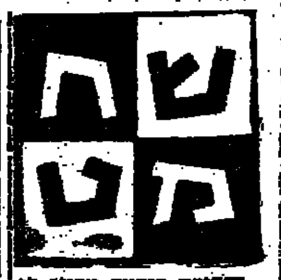

הנריקה קוסטה מקינג בן ה־21 איננו פנים חדשה בשחמט העולמי, אולם נצחונו במונדיאליים מפתיע ממש. סנסציה, הוא החדיר שבלה את ההתרות כולה ולא הפסיד ובכבש למרו מקום ראשון לשלושת יריביו הבאים הנחה להתכתש בתלה קרב של שני המקומות הטוספים המקנים כניסה לתחרות המועמדים.

התוצאות הסופיות: מקינג 12; פורטיש, גלר ופולוגייבסקי 11.5; סמיסלוב 11; ברונשטיין 10.5; הורט 10; מאקון 9.5; ליוביביץ' ואיבקוב 9; רשבסקי 8.5; קרס ומאגו 8; גיאורגיו 7.5; ביאסאס 6.5; טאן, כגן והגז 3.

מקינג צבר 8.5 נקודות מ־13 רבי אמנים (4+, 9=) ו־3.5 מ־4 אמנים בינלאומיים. אל בשכח שרק לפני שתים קיבל דרגת רב־אמן וכבר הוכיח שהוא ראוי בתואר לדרגתו זו. פורטיש הפסיד ממש בסיבוב האחרון את מקומו הבטוח, כשנתפס לתחבולה מוסעית נגד פולוגייבסקי הנוצח. השלישיה

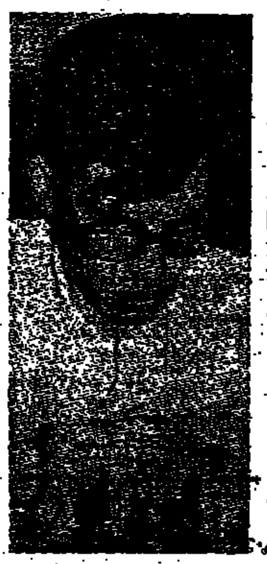
הנריקה קוסטה מקינג

שלאחר מקינג תתמודד בתלת קרב לקביעת שני המבטרים אל מקינג לתחרות המועמדים, על מקומו המובטח של המאבק יוחלט בקונגרס פיד"א, שיתכנס בספטמבר בהלסינקי.

מקינג נולד ב־23.1.52 באיזור הבוקרים של מדינת ריו גראנדה דו־סול בברזיל. בהיותו בן שש למד לשחק שחמט, בן שבע כבר ניצח באליפות עירו. התקדמותו היתה בקצב מהיר. בן 12 ניצח באליפות מדינת ריו גראנדה ובן 13 כבר היה אלוף ברזיל כולה! בן 14 ניצח גם באליפות מדינות דרום אמריקה. בן 15 הוענק לו תואר אמן בינלאומי. בן 19 כבר היה רב אמן. נבחרו עתה בספרופוליס זיכה אותו בכותרת: ענק של עתוני איתו: „מלך של השחמט הברזילי".

בברזיל הוא מכונה דרך הירבה „מקינך", שפירושו מקינג הקטן. כשנשאל לפני התחרות מי יצא בה אמר: „אני הרב שפורטיש יהיה שני, ואחר ברוסים יהיה שלישי". לא היו לו כלל ספקות מי יהיה ראשון... את בובי פישר הוא מעריך כגדול השחמטאים בהיסטוריה ומקוה להתמודד עמו על התואר העולמי ב־1975. משמע, בטחון עצמי יש לו בשפע.

הוא מקדיש 7—8 שעות בכל יום לשחמט וקורא ספרות מקצועית מכל העולם. משחקו מצטיין בהבנה עמוקה דקה, אך הוא מהיר הקפיצה גם לתחבולות. במשחקו עם טאן ניצל מיד שגיאה של יריבו, הקריב שני כלים והכה בבלכה ובקיר.

טאן, בשחור, נסע זה עתה מה(6)3 במקום ה־ד3. מקינג המשיך: 25. ה:ה7+! מ:ה, 26. ב:ב7+! כ:ה, 27. מה־ז7+ ושחור נכנע לאחר כמה מסעים.

סיום קצין היה להרים (בשחור), שהגיע לעמדת כבותן נגד ליובויביץ' לאחר הקרבה בבונה, אך נעה בהמשך הפסיד. קרב ימי.

הקרב בהמשך: 26. מ־ה3 ה:ה3, 27. ו:ד מה:ה5 (מאיים בין השאר 28. — מה־ה3+, 29. מ־ה2 מה:ה+, 30. ה:מה ס־ה3+), 31. מ־ה3 פ:מה, 32. צ־ה7 פ־ה7, 33. צ־ה7 פ־ה, 34. צ:ה7 צ:ה7 צ־ה3, 35 מ־ה ב־ה+, 36. מ־ה4 צ:ג3, 37. צ:מ צ־ג4+ עם הצ ואחריו צ־גג ובולם את הרגלי הלבן. שחור זוכה בשל יתרונו באגף המלכה), 28. מה־ה2 מה:גג3+, 29. ר־ה2 מה־בג, 30. צ־אג פ־ה7, 31. מה־ה1 ה5, 32. בג ה7, 33. מ־ה2 פ־גג, 34. מה־ה3+ מ־בג8, 35. ר־אב בג, 36. ב:ג מה:פ+ (בלחץ זמן שוגה ומחמיץ זכיה: 36. — פ:צ, 37. מה־ה3+ מ־גג8, 38. מה־ה4+ מה־ה(6), 37. מה:מה פ:מה, 38. מ:מ ב:ר, 39. מ:ה מ־ד7 (צ־ה8 עד מאפשר תיקו), 40. צ־ה17 צ־ה8+, 41. מ־ד7 צ־ה, 42. צ־בג1 מ־גג8, 43. צ־בג שחור נכנע.

תרומה לשחמט

מר ש. דיאבנט מת"א החליט להרים תרומה אישית צנועה לשחמט הישראלי בשנת הכ"ה למדינה, שהיא גם ה־70 לחייו (עד מאה ועשרים). על פי הזמנתו הוכנו מערכות שחמט חגיגיות בצבע כחול־לבן, עם עיטורי כסף לכלים. הוא מוכן לתרום 10 מערכות שחמט כאלה לכל מועדון שיפנה אליו (ת"א, רח' דיזנגוף 226).

אליפות הקיבוצים

ביום ה' בבוקר יערך בבית התלמיד בפתח תקוה (רח' סלומון) שלב הגמר של אליפות הקיבוצים בשחמט. פרטים באיגוד הישראלי (ת"א, רח' פריש 6, טל' 258102).

רב־אמן ליברזון בארץ

ולדימיר ליברזון הגיע לישראל בסוף השבוע שעבר והוא עובר עתה קורס לעברית במרכז הקליטה באשקלון. לאחר מכן ישתלב במקצועו (מהנדס תעשייתי) ויתרום מכוחותיו לשחמט הישראלי. הוא ייכנס ישירות לאליפות הארץ. בשעתו התבלט בשחמט הרוסי: מקום שני באליפות מוסקווה 1969 המקום 10—13 באליפות ברה"מ 1971. בכך התעשרה ישראל ברב־אמן ראשון.

● „שחמטאי" חוברת יולי־אוגוסט ובה חומר מגוון מהארץ ומחו"ל, קרבות, סיומים, בעיות וכו'.

● אבינוער יפה נבחר ליו"ר הנהלת האיגוד. ישראל אשל נתבקש להשאר במסגרת האיגוד ויהיה חבר ועדת הביקורת.

שאול זהן

תשבץ „מעריב" מס' 870

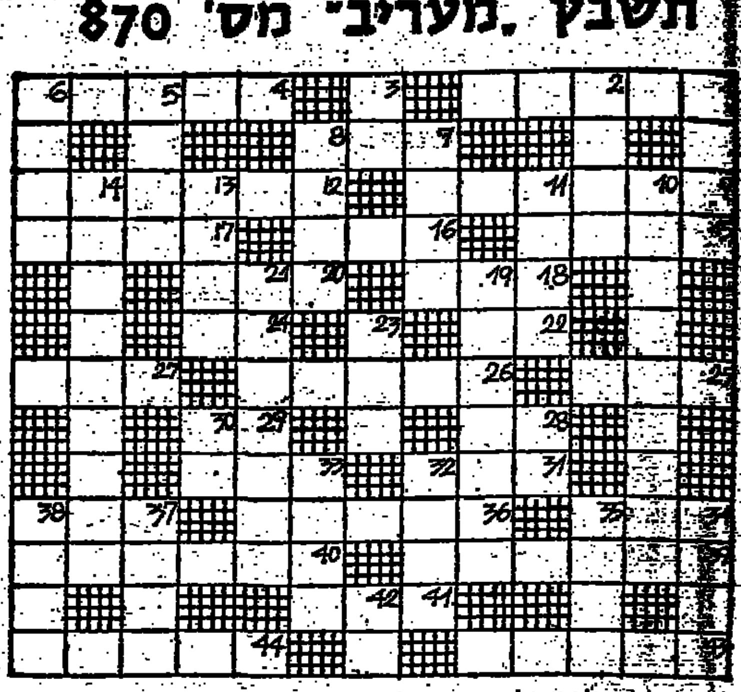

מאוזן: 1) חלק הגדול, 9) ..., 15) ..., 18) ... ברית, 25) ..., 27) ..., 31) ... באפריקה, 33) אגדסה, 34) נקודה לחיזוק האות, 36) שבט־מלכות, 37) מקור מים, 39) מין נשק, 40) מעבר בני אדם או ... סחורות מארץ לארץ, 41) כסף רב, 43) התאפקות, 44) זהה הקודש.

מאונך: 1) מכשול, 2) נוצץ, זוהר, 3) זהרן, 5) קפדן, 6) שתול, 7) כרת, 8) כשא, 10) כנוי למפגש של הבהרה או פגש בין ראשי ממשלות, 11) פרי בשל אשר עלול לנשור, 13) אמן המחול, 14) מבריבה של תנועה משיחית שהולה בתבל הצפוני־מזרחי של הרי קוקו, בעת שלטונה של כורית, 19) בירת סומאליה, 21) צירוף באנגליה אשר במאות ה־12 וה־13 נקראה „ירושלים של אנגליה", 23) כלי־מאור, 28) קול של גבר, 30) מעט בכמות, 32) עוגה דקה ועגולה אפויה על גחלים, 33) אמיר צבי גריגבורג, או חיים נחמן ביאליק, למשל, 34) קיבוץ בארץ, 35) דרך, 37) נקלת, 38) תחבושת, 42) קרס.

פתרונות החידונים הקודמים

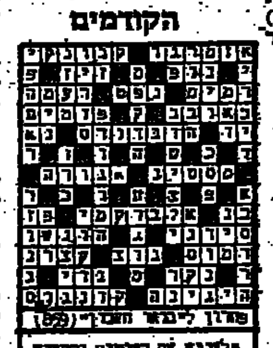

פתרון ליבוא תשבץ (869)

ילקוט את האמרים ולמשמע
על ידם זו סבנו מלקי
ובגולו בשולש

פתרון לירז נמגללים

מסגל הגדול...
...

שלחו את הפתרונות ל„מעריב" תל־אביב, ת.ד. 20044. צרפו את הפסים דלעיל ורשמו על גבי המעטפה: „תשבץ מעריב מס' 870", או „בואו חשבון (860)", או „יגעת מצאת". שלושה פותרים יגרלו בין הפותרים.

אברהם מלמד

בואו חשבון (860)

ר א ש י ת
ת ש ד ב ה
ה ד ס ת פ
י א ה ר י ס
ת ב י ל ו ל
ו ס ב א א ש
ה ט ר ס ר א
ר ד ו ב ה ר ב ה א

האימרה: 7ח69 407 43ת 37כ68פ
79256 15

בפעולות כפל זו החלפו הספרות באותיות. מצא את ערכה של כל אות ורשום את האותיות המתאימות במקום הספרות בשורה למטה. אחר כך, צרף את האותיות והרי פיענחת אימרה של אפיקורס.

יגעת מצאת

במלבן בן 20 המשבצות רשומה אימרה של ליאונרד דאבינו. כדי לפענחה החל לנוע מן האות „ה", באות אל אות, מעלה, מטה, ימינה או שמאלה, אך לא באלכסון ולא דרך המשבצות השחורות.

		ל	י	ה
ב	ר	ש	ע	מ
י	ק	ר	ם	ל
ס	ז	ק	י	

דירות־רווחה בקרית ביאליסטוק (יהוד)

כל הדירות בשלב א' נמכרו!
עתה התחלנו בשלב חדש של דירות־רווחה 3 ו־3½ חדרים.

פנה עוד היום:
„רסקו" תל־אביב, רח' הרי־סיני 1
טלפון 622211

על רסקו אפשר לסמוך!

הוא לא עומד בתור ביום הופעת הבול!

הוא מנוי השירות הבולאי ומקבל את בולי ישראל החדשים לביתו באופן קבוע.

השירות הבולאי מאפשר למנויים למפח אוסף מסודר ובעל ערך. הצטרף גם אתה לרבבות מנויי השירות הבולאי וחתום על הזמנה קבועה לבולי דואר ישראל.

טופסי הזמנה קבועה ניתן להשיג באשנבי השירות הבולאי במקומות הבאים:
ירושלים - בבנין הדואר המרכזי ובסניפי הדואר: שער הורדוס, מגדל דוד, האוניברסיטה.
העבדית והמרכז הדפוסי "הדסה" תל אביב - ברחוב אלנבי 27 יפו - בשדי ירושלים 12
חיפה - בסניף הדואר ברחוב הנביאים זחפיה - בסניף הדואר ברחוב הרצל רחובות - בסניף הדואר ברחוב הרצל אשקלון - בסניף הדואר אפרידר ומול התחנה לוד - בסניף הדואר.
וכן בבתי הדואר המרכזיים בקרית שמונה, טבריה, עפולה, נהריה, באר שבע, אילת.

לכל המעוניינים בגיור

ברית יהודי גור בישראל ... כל הפונים אליה בכתב ...

هكذا من الأصل

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • לימודים • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות

האוניברסיטה העברית בירושלים

בית־הספר לעבודה סוציאלית ע"ש פאול ברוואלד

מודיעים בזה על

המשך ההרשמה

לתכנית לימודים דו־שנתית לתואר שני בתחום המחקר בלימודי הרווחה הסוציאלית

לשנת הלימודים תשל"ד

מגמת הלימודים היא להכשיר כוח־אדם לתפקידי הוראה ומחקר בתחומי הרווחה, המינהל והעבודה הסוציאלית.

הלימודים מכוונים לקבלת התואר „מוסמך", או, לאחר מילוי דרישות מסויימות, ישירות לקראת התואר „דוקטור לפילוסופיה".

תכנית הלימודים תחייב את התלמידים להקדיש את מלוא זמנם ללימודים: לשם כך מעמידה האוניברסיטה לרשות התלמידים שיימצאו ראויים לכך (אשר אין להם סטיפנדיות אחרות), מלגות לימודים, ו/או הלוואות, ו/או עבודת עזרה בהוראה או במחקר.

הלימודים פתוחים לבעלי התואר „בוגר בעבודה סוציאלית" או לבעלי התואר בוגר במקצועות קרובים, לאחר שיעמדו בדרישות הקבלה של התוכנית.

ההרשמה מסתיים ביום ג' באלול תשל"ג (31.8.73).

המעוניינים בתכנית לימודים זו מתבקשים לפנות לשם קבלת פרטים אל: מזכירות לימודי מוסמך (חדר 512), ביה"ס לעבודה סוציאלית, קרית האוניברסיטה, גבעת רם, ירושלים, טל. 531964.

כמו כן מתקיימות שעות קבלה וייעוץ בכל יום ג' בין השעות 12.00—13.00 בצהריים בחדר 501.

האופנה העילית בביתך!

אנו נבשירך
לתפור כל דגם וכל גיזרה לפי „בורדה", תוך 15 פגישות.

אנו מעניקים
טיפול אישי לכל תלמידה.

פנו אלינו עוד היום

ת"א: שד' דוד המלך 39, טל. 267436, שד' חשמונאים 6, טל. 32634, רח' יבנה 16.
ירושלים: בית סולכה, רח' יפו 68, טל. 226455
חיפה: רח' הנביאים 20, קומה ד', טלפון 666182, 664671.

המכון להשתלמות מקצועית משולבת
אורט ישראל
משרד העבודה

טכניקום שרטוט

בנין · טכני (מכונות)
עיצוב פנים - שרטוט
בפקוח
משרד העבודה
חיפה הרצל 44. ת"א בן יהודה 28

טכניקום

נפתחים קורסים חדשים בלמודי יום וערב

אלקטרוניקה־טלויזיה
חשמלאים מוסמכים
אלקטרוניקה תקשורת
סוג 2 (אלקטרונאים מוסמכים)
בפקוח
משרד העבודה
חיפה הרצל 44. ת"א בן יהודה 28

למדי מקצוע ב - 3 חדשים

במקום מגוריך־בכל הארץ

נקבבנות בשיטת I.B.M.

מקצוע שאין בו אבטלה והשתכרי טוב יותר. לאחר שנכשירך תוך 3 חדשים, נפנה אותך למקום עבודה מתאים ללא תלות בגיל והשכלה

לימוד
בוקר • צהרים • ערב
לפי בחירה

קורס בתכניות חיגם למעוניינות

• תעודת הסמכה •

פרטים והרשמה במשרדי
"המכון להכשרה מקצועית"
בשעות 9 - 1 לפנה"צ 4 - 8 אחה"צ

תל־אביב: רח' טרומפלדור 7 (...)
ירושלים: רח' אגריפס 8 (...)
דמת־גן: רח' ז'בוטינסקי 41 (...)
רחובות: רח' יעקב 3 (...)
חיפה: רח' ביאליק 17 (...)
רמלה: רח' נורדאו 5 (במשרד המקצוע)
חולון: רח' סוקולוב 48 (...)
פתח־תקוה: רח' ההגנה 17 (...)
באר שבע: רח' ההלוץ 86 (...)

הנהלת חשבונות חדש!! לכל

3 מסלולי לימוד:
* קורס בוקר מזורז (1)
* קורסי ערב רגילים 1, 1+2, 2, 3
* הנהלת חשבונות בכתב בתנאים מיוחדים

הפתיחה בימים: 4.9, 5.9, 6.9

יש חדש במכון: למתכוננים לבחינות לאוניברסיטה, לחיילים במחנות וללומדים שזמנם קצוב. לפרטים ופרוספקט פנה

ת"א, סמולנסקין 7 פנת בן־יהודה 90 טל. 232611

לביא

תכנות מחשבים

נפתחים קורסי ערב
בתל־אביב • בחיפה
ירושלים ובאר־שבע

מתקבלים רק מסיימי 12 שנות לימוד בעלי נתונים מתאימים — לאחר מיון קפדני.

בוגרי הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים, יקבלו הפנייה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם.

לקבלת פרטים נא לצלצל:
לטל. 739193 ת"א וטל. 668048 חיפה.

לכב' המכון להכשרה מקצועית: 1
ת.ד. 28125 תל־אביב (למספר 111)
נא לשלוח לי פרוספקט על הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים.
שמי ______
גיל ______
השכלה ______
כתובתי ______

ייעוץ קודם ללימוד

החלטת ללמוד שפות? בטרם תירשם פנה אלינו לטובתך.

כי בכל בתי הספר שלנו עומד לשרותך יועץ פדגוגי מוסמך ומנוסה כדי לכוון אותך לקורס המביא לך תועלת ביותר וכדי להבטיח לך טיפול אינדיבידואלי

אנגלית
צרפתית
גרמנית
ספרדית
פורטוגזית
איטלקית
עברית
ערבית

קורסים מיוחדים:
הכנה לבחינות לאוניברסיטה ולטכניון

English Conversation
Modern English Business Correspondence

מרכז לשפות קורן CORENTW

תל־אביב, נחלת בנימין 2, טל. 56347 ● שד' דוד המלך 1, טל. 266443
חיפה, רח' החלוץ 27, טל. 669265

קורסי קיץ

למבוגרים ● לנוער ● לסטודנטים

פקידות ומזכירות

קורספונדנציה ● כתבנות ● חשבונאות ● ארכיב ●
קורס בוקר: 2.9 ● קורס ערב: 30.8

נקוב בשיטת I.B.M.

כולל קורס חינם בכתבנות.
קורס מזורז ב־6 שבועות

כתיבה במכונה

● קורס מזורז ב־12 שעות ●
● כל יום נפתח קורס חדש ●

הנהלת חשבונות

בהדרכת רואי חשבון מוסמכים ● מבחני גמר בבית הספר. סוגים: 1, 1+2, 2, 3
קורס בוקר: 3.9 ● קורס ערב: 4.9 ●

שרוטל

תל־אביב אלנבי 140 (התחנה המרכזית) טל. 724335.
ירושלים מרדכי בן־הלל 10 (פנת בן־יהודה) טל. 232748.
רמת־גן ז'בוטינסקי 54 (מול רמה) טל. 724335.
חולון סוקולוב א'/70 (7—4 אחה"צ).

אוניברסיטת תל־אביב

היחידה לרישום ולקבלה
מודיעה על:
סיום רישום מועמדים ללימודים לקראת התואר **„מוסמך למדעי החברה"**
לשנת הלימודים תשל"ד בפקולטה למדעי החברה
לחוגים הבאים:
מדע המדינה
סוציולוגיה ואנתרופולוגיה
כלכלה
סטאטיסטיקה
ארצות מתפתחות
לימודי עבודה
לימודים אורבניים

הרישום יסתיים ביום ה' 30.8.73

טפסי רישום אפשר לקבל ע"י פניה בכתב או אישית ליחידה לרישום ולקבלה לבנין מכסיקו, בקרית האוניברסיטה ברמת אביב.

שעות הקבלה: בימי א'—ה' בשעות 08.00—14.00
בימי ד' גם בשעות 15.00—17.00.

האם ברצונך לעבור לשטח האלקטרוניקה או הטלויזיה?

בכל מקום בארץ

סידור מיוחד ליוצאים למילואים

אנו נעזור לך להשיג משרה משתלמת כמכנאי אלקטרוניקה או טלוויזיה

אין צורך בידיעות קודמות. תוך זמן קצר: נכשירך בשעות הערב באחד מהמקצועות הבאים:
* טכנאי שרות טלוויזיה – 6 חדשים
* טכנאי רדיו וטרנזיסטורים 9-12 חדשים
* אלקטרונאי 18 חדשים
* תכנות מחשבים אלקטרוניים

הפנייה והכוונה לעבודה

פרטים והרשמה 9–1 לפנה"צ 4–7 אחה"צ
המכון להכשרה מקצועית

תל־אביב: רח' טרומפלדור 7 (...)
ירושלים: רח' אגריפס 8 (...)
רמת־גן: רח' ז'בוטינסקי 41 (...)
רחובות: רח' יעקב 3 (...)
חיפה: רח' ביאליק 17 (...)
רמלה: (במשרד המקצוע) רח' נורדאו 5
חולון: רח' סוקולוב 48 (...)
פתח־תקוה: רח' ההגנה 17 (...)
באר שבע: רח' ההלוץ 86 (...)

ההרשמה נמשכת
תיכון ברק
בפיקוח משרד החינוך
ת"א, רח' החשמל 27 טל. 621098

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסט...

הדרך למשרה טובה יותר ולהכנסה גבוהה יותר!

המכון הממשלתי להכשרה טכנית
מודיעים בז...
...יחת הרשמה להכש...
לבתי ספר מקצוע...

גימנסיה
רדיו אלק...
גרפיקה ●
...קורס תכנות מחשבים

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

הדרך למשרה טובה יותר ולהכנסה גבוהה יותר!

אנו מציעים לך להכשיר מקצוע מבוקש או להגיע לתעודת בגרות באמצעותנו, בביתך ובזמנך הפנוי, באמצעות שיטת הלימוד המהפכנית בכתב.

באמצעות שיטת הלימוד האמריקאית, שמקורה בארה"ב, הכשרנו אלפי צעירים ומבוגרים כאלקטרונאים, מתכנתים, גרפיקאים, אדריכלי פנים, צלמים וכו', כמו כן הכנו חלק ניכר מתלמידינו למבחני הבגרות. שיטת הלימוד שלנו תאפשר לך ללמוד „לימודים פרטיים" בביתך, לפי הקצב והיכולת האישיים שלך, כאילו למדת אצל מורה פרטי. כשאתה לומד באמצעותנו, אתה חוסך לעצמך את הטירחה, והזמן לנסוע בערבים לקורסים שונים ואתה חוסך כ־70%—80% משכר הלימוד שהיית משלם עבור אותו קורס בכתה. היות והטיפול שלנו הוא אישי, תוך התחשבות בנקודות התורפה שלך, הרי שבשיטה זו תוכל לרכוש מקצוע או תעודת בגרות ביתר קלות מאשר בקורס כיתתי, ובהצלחה רבה יותר.

אנו מציעים לך מבחר מקצועות שבהם קיים מחסור בכוח אדם ואשר העוסקים בהם זוכים להכנסה גבוהה ומקדמים את מעמדם החברתי.

בגמר לימודיך, אנו נפנה אותך למקום עבודה מתאים ונעזור לך לקבל משרה משתלמת.

ללא תלות בגיל ובהשכלה | חומר הלימודים בעברית

לקבלת חוברת הסבר חינם, גזור ושלח את התלוש הרצ"ב למכונים האמריקאים להשכלה בכתב ת.ד. 28124 תל־אביב.

סמן ב־X את הקורס בו אתה מעונין:

- ☐ בגרות
- ☐ מוקדמות
- ☐ תכנות מחשבים
- ☐ גרפיקה שמושית
- ☐ אדריכלות ועיצוב פנים
- ☐ רדיו, אלקטרוניקה וטלויזיה, כולל מכשירים והרכבת מקלט טרנזיסטורי
- ☐ צילום — כולל מכשירי הגדלה ופיתוח
- ☐ מינהל עסקים

שם .... כתובת .... טל. ....

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

אוניברסיטת תל־אביב

היחידה לרישום ולקבלה מודיעה על:

פתיחת רישום מועמדים ללימודים לקראת התואר „מוסמך למדעי הרוח"

בפאקולטה למדעי הרוח

לחוגים:

ארכיאולוגיה ותרבויות המזרח הקדום
פילוסופיה
לימודים קלאסיים
שפה וספרות צרפתית
בלשנות
תורת הספרות הכללית
גיאוגרפיה

בביה"ס למדעי היהדות

לחוגים:

מקרא
תלמוד
לשון עברית
ספרות עברית
היסטוריים של עם ישראל

בביה"ס להיסטוריה

למגמות התמחות:

היסטוריה קלאסית
מרכז אירופה וצרפת בעת החדשה
היסטוריה צבאית
ימי הביניים והרנסנס
רוסיה ומזרח אירופה בעת החדשה
המזרח התיכון ואפריקה המזרחית בעת החדשה
תולדות היישוב (באמצעות ביה"ס למדעי היהדות)

הרישום יסתיים ביום ה' 30.8.73.

טפסי רישום אפשר לקבל ע"י פנייה בכתב או אישית ליחידה לרישום ולקבלה בבנין מכסיקו, קרית האוניברסיטה ברמת־אביב.

שעות הקבלה: בימי א'—ה' בשעות 14.00—08.00
בימי ד' גם בשעות 17.00—15.00

מישלב

בי"ס בוקר לאכסטרנים

תל־אביב

בפיקוח משרד החינוך והתרבות

נמשכת ההרשמה לכיתות בוקר לשנת הלימודים תשל"ד

לכיתות: י"א (כולל מוקדמות) י"ב (בגרות)

שכר־לימוד מדורג

התיעצות פדגוגית והרשמה:

מישלב, תל־אביב רח' ויצמן 53, טל. 263185
1—8 לפני־הצהרים, 5—7 אחרי־הצהרים

כן נמשכת ההרשמה לכיתות בוקר בחיפה

פרטים והרשמה:

מישלב, חיפה, רחוב שבתאי לוי 26, טלפון: 04־520797, 8—11 לפנה"צ 4—7 אחה"צ.

מישלב מכון ישראלי להשכלה

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י / המרכז לתרבות ולחינוך

גמנסיה גורדון

ההסתדרות הכללית של העובדים בישראל
מרכז הקואופרציה, המחלקה לחינוך

בפיקוח ציבורי

תיכון בוקר עיוני

כיתות: שישית, שביעית, שמינית
הכנה לבחינות בגרות ומוקדמות
בכל המגמות
מילגות * חינוך משלים *
אספקת ספרים

נמשכת ההרשמה גם לקורסי ערב אקסטרניים לבגרות ולמוקדמות

התיעצות פדגוגית והרשמה
ת"א רח' גורדון 53
פינת רינס, טל: 248514
בשעות 08.00-14.00 17.00-20.00

בוקר ← אחוד בתי ספר → ערב

טכניקום — הדמס

נמשכת ההרשמה לשנת לימודים תשל"ד

לקורסים חד־שנתיים אינטנסיביים להכשרה מקצועית

- אלקטרוניקה
- פקידות כללית
- רדיו - טלויזיה כולל טרנזיסטורים
- מזכירות
- שרטוט לעיצוב פנים, מכונות • בנין וארכיטקטוני
- הנה"ח
- גרפיקה
- כתבנות

ספרי הלמוד, כלי השרטוט וכלי העבודה מסופקים ע"י ביה"ס

מעבדות, חדרי שרטוט וחדרי עבודה מעשית

תל אביב בן יהודה 28 — חיפה הרצל 44

המוסד הממשלתי להכשרה טכנית * מכללה בין אזורית „אחוה"

משרד העבודה • משרד החינוך והתרבות — מועצה אזורית באר טוביה

מודיעים בזה על

פתיחת הרשמה להכשרת מדריכים ומורים

לבתי ספר מקצועיים על יסודיים

מסלולי־לימוד

א. מדריכים מוסמכים
ב. מדריכים מוסמכים להוראה
ג. טכנאים מוסמכים להדרכה והוראה.

מגמות הלימוד הן: מתכת, מכונות, חשמל, אלקטרוניקה.

תנאי קבלה, פרטים והרשמה במזכירות המכללה:
כמיסה למושב ינון, ת.ד. 85 קרית מלאכי, טל' 96283—055.

תיכון ר'

הכנה לבחינות

בגרות ומוקדמות

לשנת הלימודים תשל"ד

לימודי בוקר י', י"א, י"ב

מגמות: ריאלית, הומנית ביולוגית־כימית, דו־לשונית (אנגלית־צרפתית)

למכניון ולאוניברסיטה

מגמות: במתמטיקה ובפיזיקה

מיועד: דצמבר 1973

• קורס למתמטיקה לתלמידים נכשלים

לבוגרי תיכון „רז" ולחיילים תנאים מיוחדים

נמשכת ההרשמה ללימודי בוקר וערב

פרטים והרשמה: רחוב סמולנסקין 7 תל־אביב, טלפון 229960

גימנסיה ריאלית

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ד לכתות בוקר י', י"א, י"ב

תיכון עיוני במגמות: **הומניסטית, ריאלית, ביולוגית**

מגמות מקצועיות: **רדיו אלקטרוניקה וטלויזיה, גרפיקה • שרטוט • פקידות**

נמשכת ההרשמה לקורסי ערב לכל המגמות

כל המגמות כוללות הכנה לבחינות בגרות ✱

הוראה ע"י מורים אקדמאים בעלי נסיון ✱ סטיפנדיות

פרטים והרשמה: 8—5, 1—9	תל־אביב	תל־אביב	רמת־גן	רמת־גן	חולון	חיפה
	ברנר 17 פינת אלנבי 55	פרוג 8 המכון לתלמיד	תלפיות 19 בין ז'בוטינסקי לאבא־הלל	ביאליק 12 ביה"ס רמה	שנקר 40 המכון לתלמיד	שמריהו לוין 30 פינת הרצל

המכון להכשרת מדריכים בנגב

משרד החינוך והתרבות
אגף הנוער
הלשכה להדרכה ולכח אדם

המכון מכשיר מדריכים ממלכתיים וממלכתיים דתיים למוסדות החינוך המשלים והחינוך החברתי העל יסודי.

משך הלימודים: שנתיים, 3 פעמים בשבוע ובחופשות בימים מרוכזים.

תנאי הקבלה: מתקבלים מועמדים בעלי השכלה תיכונית מלאה, במקרים מיוחדים יתקבלו בעלי השכלה של י"א כתות בעלי נסיון בעבודה עם נוער מתבגר.

תנאי הלימוד: לתלמידים מקקים ונתן הלואת מותנית שבתנאים מסויימים תיהפך למענק.

עבודה תוך כדי למוד: כל התלמידים משובצים עם קבלתם למכון לעבודה חלקית בשכר במוסדות החינוך המשלים.

למסיימים תנתן תעודה של מדריך מוסמך מטעם משרד החינוך והתרבות.

פרטים והרשמה:

1. המכון להכשרת מדריכים בנגב, בית יציב, ת.ד. 2086 באר־שבע.
2. אגף הנוער במשרד החינוך והתרבות, באר־שבע, טלפון 057/5731.

המכון מודיע על המשך ההרשמה לקורס מכינה כללית

(הקורס מיועד לבוגרי 9—8 שנות לימוד, המעוניינים להמשיך וללמוד בקורסים להכשרה באלקטרוניקה, יסודות לעיצוב פנים — שרטוט)

פרטים והרשמה:

כל יום בין השעות 8.00 ועד 19.00, ביום ו' עד שעה 13.00

משרד ראשי: שד' דוד המלך 39 ת"א טל' 267346, 264193

משרד המחוז: שד' החשמונאים 6 ת"א טל' 32634

ירושלים: רח' יפו 68 (בית טולכור) טל' 226455

חיפה: רח' הנביאים 20, טל' 664671, 666182

בהרשמה יש להציג תעודות של השכלה.

המכון להשתלמות מקצועית משולבת — אורט ישראל — משרד העבודה

משרד העבודה — המרכז לעדכון טכנולוגי

בשיתוף

הטכניון, מכון טכנולוגי לישראל ובית הספר להנדסאים

מודיע על סיום ההרשמה לקורס תכנות מחשבים

ברכוז אינג' י. שגיא

שנפתח ביום ד' 15.8.73

הערות:

1. הלימודים — בימי ד' משעה 17.30, בביה"ס להנדסאים (מבוגרים) בקרית הטכניון.
2. דמי הלמוד — 180.— ל"י.
3. המעוניינים יכולים להצטרף לקורס מיד. הרשמת המאחרים תמשך עד 1.9.73 בלבד.
4. לשם קבלת פרטים נוספים נא לפנות לביה"ס להנדסאים (מבוגרים) בקרית הטכניון — חיפה, טל. 233653.

תיכון אנקורי

בגרות אקסטרנית

כיתות בוקר

הרשמה לכל הכיתות לשנת תשל"ד

בכל המגמות

הלימודים בהתאם לחוק הפיקוח

כל ספרי הלימוד חינם

נמשכת ההרשמה לקורסי ערב לבגרות

פירקין 3, ת"א, ליד בוגרשוב / בן־יהודה 46, טל. 288718 • 282314

קלרה לנדאו בונדי בלט

ההרשמה מיום 28.8.73

בין השעות 4.00—6.00 אחה"צ

בסטודיו שבבית ספר ארלוזורוב, רחוב רבי עקיבא (גן העצמאות) ירושלים.

هكذا من الأصل

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאקסטרנים · בגרות · · · רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות · · ·

האם אתה אוהב לצייר?

האם אתה מתעניין בגראפיקה? האם אתה מוכן ללמוד את אמנות הגראפיקה בביתך בזמנך הפנוי? סטודיו 9 צ"צ בשתוף המכונים האמריקאים להשכלה בכתב יכחם בביתך את כשרונך והתאמתך למקצוע הגראפיקה!

לכבוד
המכונים האמריקאים להשכלה בכתב
ת.ד. 28124 ת"א למס' 77
ללא תלות בגיל והשכלה
אבקשכם לשלוח אלי ללא כל התחייבות כספית מצידי חוברת הסברה ומבחן התאמת כשרון למקצוע הגראפיקה.
שם: ____ גיל: ____
כתובת: ____ טל: ____
(1)

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

השגרירות הארגנטינית בישראל

בשיתוף פעולה עם עירית תל־אביב—יפו
מודיעה על פתיחת סדרה חדשה של

קורסים ללמוד השפה הספרדית

למתחילים, למתקדמים ולמשתלמים
החל מיום ג' 4.9.73
אשר יתקיימו פעמיים בשבוע בשעות הערב.

- ההרשמה בבית ספר „יהודה הלוי" רח' אלימלך 11 ת"א בימי 29 ו־30 באוגוסט בערב ובימי 2 ו־3 בספטמבר בין השעה 7—5.
- בדבר פרטים נוספים נא לפנות לטלפון 253451 בין השעות 8—13 פרט לשבת ויום א'.

אוניברסיטת חיפה

מודיעה כי
נותרו מספר מקומות

לקורס לתעודה במינהל במלונאות ותיירות

בשיתוף עם בית הספר למינהל במלונאות של **אוניברסיטת קורנל** (ארה"ב), עבור בוגרי תואר ראשון.

התוכנית: הדרשנתית משלבת עבודה מעשית תעיונית ומכשירה את בוגריה למשרות מינהליות במלונאות.

התוכנית מיועדת לבעלי תואר ב"א הזכאים להירשם ללימודי הסמכה. הקורס יתקיים בשעות אחה"צ והערב.

למספר סטודנטים מבין המצטיינים יוענקו מילגות להשתלמות בחו"ל.

עדיפות בתעסוקה בתפקידי מינהל בבתי־מלון תינתן על־ידי התאחדות בתי־המלון בישראל לבוגרי הקורס.

פרטים והרשמה: מזכירות ההרשמה, אוניברסיטת חיפה, הר הכרמל, 31 999.

האוניברסיטה לכלכלה ולמדעי החברה

נמשכת ההרשמה ללמודי ערב לשנת תשל"ד

הפקולטה לכלכלה

החוג לכלכלה
החוג למינהל עסקים
ביה"ס לחשבונאות.

הפקולטה למדעי מדינה וחברה

החוג למדעי המדינה
החוג לעיתונאות ולתקשורת המונים
החוג לסוציולוגיה.

בית הספר ללימודים יהודיים

החוג ללשון ולספרות־עברית
החוג למקרא ולתולדות ישראל.

בית הספר לשפות

קורסים בשפות הבאות: אנגלית, צרפתית, גרמנית, ספרדית ורוסית.
אנגלית — הכנה לבחינות כניסה לאוניברסיטת קמברידג' (Cambridge Proficiency)
צרפתית — כיתות בשיטה אורקולית. בשיתוף עם שגרירות צרפת בישראל.

בית הספר להכנה לבחינות של אגודות המהנדסים הבריטיות

לקראת התואר מהנדס אלקטרוניקה.
לקראת התואר מהנדס מכונות.

לקבלת פרוספקט מפורט ללא כל התחייבות פנה אל האוניברסיטה לכלכלה ולמדעי החברה, ת.ד. 17054 ת"א 61170.

פרטים נוספים והרשמה במשרדי האוניברסיטה, בנין בית־ספר תיכון אליאנס רח' רידינג, רמת־אביב, תל־אביב.

מועדי ההרשמה:
בימים א'—ה' בשעות 17.00—20.00
בימים ג' ו־ה' בשעות 11.00—13.00.

אחב

המרכז להשכלה ולהכשרה

ההרשמה לכתות בקר וערב במגמות:
- ✱ רדיו, אלקטרוניקה וטלויזיה ✱ שרטוט וגרפיקה
- ✱ פקידות, הנהלת חשבונות ומחשבים I.B.M., בגרות ומוקדמות.

מגמה מיוחדת: בגרות ומקצוע במשולב! למתחילים ולמתקדמים!
הלימודים מתקיימים בהרצליה
במגמות המקצועיות לימודים תיאורטיים מעשיים במשולב. בהדרכתנו תגיעו גם אתם: לתעודת בגרות
✱ לתעודת מקצוע — ולמשרה משתלמת.
סטיפנדיות
יומן ההרשמה בשעות 09.00—13.00 בבוקר ו־16.00—19.00 אחה"צ. הרצליה, רחוב העבודה מס. 14, חדר 32 קומה א' (מול תחנת „אגד" הרצליה).

תיכון חדש ירושלים

נמשכת ההרשמה לכתות הבוקר המכינות לבחינות הבגרות
פרטים: בי"ס „מכלל" מול משטרת מחנה־יהודה 9.00—12.30 בבקר, 5.00—8.00 אחה"צ.

בקרוב עומדת להופיע „שאלות קצרות במתמטיקה"

מאת ח. אבירי

הספר מכיל חומר רב ומגוון, בעיות ותרגילים למתכוננים לבחינות בגרות וגמר למיניהן.
הפצה ראשית: סוכנות „יקבי" ת"א, רח' יבנה 17, טל. 614430

★

נמצאים למכירה:
1) „הנדסה לבגרות" מאת ח. אבירי
2) „אלגברה" מאת מרבק — קריידלין, בעריכת ח. אבירי
שני הספרים מיועדים לתלמידי בתי־ספר עיוניים ומקצועיים
3) בוטניקה — מאת ד. בן עזרא
מהצמחים הירוקים לצמחים העילאים
4) הוצאת ספרים גמניו — קריונר

אורט ישראל־מבוגרים

החטיבה ללימודי מינהל מתקדם

האם חשבת על התקדמות בעבודתך?

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ד לקורסים הבאים:

- ✱ השתלמות מתקדמת בתורת המחשבים (שני שלבים)
- ✱ מזכירות בכירות
- ✱ קצרנות ידנית
- ✱ קצרנות ממוכנת
- ✱ מזכירות אנגלית

פרטים והרשמה: כל יום בין השעות 8.00 בבקר ועד 19.00 בערב
תל־אביב: שד' דוד המלך 39, טל. 267436, 264193
ירושלים: רח' יפו 68 (בית טיכו), טל. 226455
חיפה: רח' הנביאים 30, טל. 666812, 664671
או במשרד המיכלים תחר 515 טל. 641781

עיצוב־פנים
אדריכלות־פנים!

נפתחים קורסי־ערב
בתל־אביב • בחיפה
בירושלים • בבאר־שבע

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני.

בוגרי הקורסים יקבלו הפניה למקומות עבודה מתאימים בהתאם להישגיהם.

לקבלת פרטים נא לצלצל:
לטל. 739193 ת"א ולטל. 668048 חיפה

לכ' המכון להכשרה מקצועית,
ת.ד. 36239 תל־אביב (למספר 3)
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי עיצוב ואדריכלות־פנים.
שמי ____ גיל ____
כתובתי ____
1

בחינות בגרות

טכניכון — תיכון לאכסטרנים

נפתחות כיתות חדשות מוקדמות • ובגרות ערב·בוקר·בכתב
אוקטובר 73 — אפריל 74
בכל מקום בארץ

- ✱ עזרה במתמטיקה ובאנגלית למתקשים.
- ✱ חלק מספרי הלימוד ללא תשלום.
- ✱ תלמיד אשר לא יעמוד בבחינות, רשאי להמשיך את לימודיו חינם עד להצלחתו.
- ✱ סידור מיוחד ליוצאים למילואים

פרטים והרשמה: 9-1 לפנה"צ, 4-7 אחה"צ

בכל מקום בארץ, פנה אישית או בכתב ל ת.ד. 28124 ת"א	תל־אביב רח' סלומון 7	רמלה רח' עזרא 8	רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 41	חיפה רח' בלפור 5
	חולון רח' סוקולוב 48	פתח־תקוה רח' ההגנה 17	ירושלים רח' אגריפס 8	רחובות רח' יעקב 3

---

25 שנים למדינת ישראל

היא תקופת רבת השיגים בכל השטחים וכל העם מתגאה בהם. לציון מועד חגיגי זה, החלטנו להקים קרן מילגות בת 100.000 ל"י שבאמצעותה נעזור ל־1000 תלמידים הרשום לרבוש ידע, השכלה והשתלמות במקצוע. לבחירתך 500 קורסים ומקצועות, הניתנים ללימוד בביתך ובזמנך הפנוי, בשיטתנו המוסכמת והיעילה, והנוחה:

מדעי המסחר	מכונאות והנדסה	השכלה כללית
☐ הנהלת חשבונות	☐ בנין	☐ בחינות בגרות המוקדמות
☐ מבי חשבונאי מוסמכים	☐ מכונות	☐ בחינות מיון לטכניון
☐ פקידות ומזכירות	☐ חשמל	☐ בחינות מלאים לנוער
☐ ראית חשבונות	☐ חשמלאי מוסמך	☐ פסיכולוגיה
☐ כלכלה ומשק	☐ שרטוט טכני	☐ אנגלית (כל הדרגות)
☐ ציור וגרפיקה	☐ רדיו וטלויזיה	☐ עברית (כל הדרגות)
☐ המנהל	☐ רדיו מעשי (קיט)	☐ ערבית
☐ ארגון ונהול	☐ אלקטרוניקה	☐ צרפתית ☐ גרמנית
☐ בנקאות	☐ הבנת מחשבים (בשפה האנגלית)	☐ G.C.E.
☐ שמאות		☐ Cambridge Proficiency

שמי ____ כתובתי ____

25 הנחה משכר לימוד!

זוהי הענקה מיוחדת במינה, אשר אותה כדאי מאוד לנצל לטובת קידום עתידך. הבטח את הכשרתך בעידנו המאומנות. אנו בעלי נסיון ומתיקים בתור בית הספר בכתב הגדול בארץ ומהחשובים בעולם. לשם קבלת פרטים מלאים ופרוספקט הצב סמן את הקורס המבוקש ושלח את התלוש בהקדם!

ירושלים בן־יהודה 2, ת.ד. 1259 · תל־אביב פינסקר 2, ת.ד. 4637 · חיפה בלפור 9, ת.ד. 4123

המכונים הבינלאומיים

תוך זמן קצר

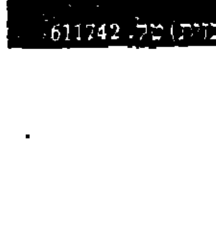

תלמדו כתיבה במכונה בשיטה עיוורת. עברית־אנגלית ופקידות. למסיימים/ות תעודה ועזרה בסידור עבודה.
★הנחה לחיילים/ות, סטודנטים/ות
★חינם קורס מלא לרוכש אצלנו מכונת כתיבה.

טכנו־כתיב

רח' פרץ 44 ת"א (התחנה המרכזית) טל. 611742

גרפיקה

נפתחים קורסי־ערב
בתל־אביב • בחיפה

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני. בוגרי הקורסים יקבלו הפניה למקומות עבודה מתאימים — בהתאם להישגיהם.

לקבלת פרטים נא לצלצל לטל. 739193 ת"א, טל. 668048 חיפה.

או מלא ושגר:
לכב' המדרשה לגרפיקה ולציור, (1)
שליד „סטודיו ציור", ת.ד. 36239 תל־אביב
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה
שמי ____
כתובתי ____
גיל ____

בידור

לאן השבוע · לאן השבוע · לאן השבוע · לאן השבוע ... לאן השבוע · לאן השבוע · לאן השבוע · לאן השבוע ...

הגורמה הדוהר מועדון המסעדות הראשון בישראל

שתיים במחיר של אחת

תברות במועדון לתקופה של שנה במחיר של 30 ל"י בלבד *

התמונה מוחזת לכבוד פתיחת המועדון:

עשרות ארוחות חינם
במסעדות היוקרה הישראליות

תשיב לעצמך את דמי החברות ששילמת
לאחר הפעם הראשונה שתצא עם אשתך או ידידתך לארוחה

תהנה מבילוייך בעיר בחצי המחיר

GALLOPING GOURMET
הגורמה הדוהר

לגורמה הדוהר חוש למסעדות הטובות

קפה דל שול – צנות
דשר – כרם התימנים
דיקו – יפו עתיקה
פונדק הדגים – חוף תל־ברוך
גינתי – כפר שמריהו
אושפיזה דה אנטוניו – הרצליה פתוח
מינסקי – הרצליה פתוח
לה שומיר – נתניה
בשאמיה – תל־אביב
זרבי הזהב – כפר שמריהו
דונג – תל־אביב
התרנגול הזהב – תל־אביב
אצל גבי – רמת־גן
הסבבים אצל גבי – רמת־גן
פונדק הצייידים – גבעתיים
מצודת הגמל קיסריה – קיסריה
פאר – חיפה
אבו קריסטו – יפו עתיקה
ארגו – יפו עתיקה
המצודה – ירושלים
מסעדת "המוסך" – ירושלים
פונדק מוצא – ירושלים
שולי – עין הוד
מסעדת תל־אביב הקטנה
אמנה – תל־אביב
ציון אקספלסיבי – כרם התימנים
המקסיקו האמריקאי של בתי מיזון – עציון
★ שאגי מזאל – יפו עתיקה
★ מונק שלוג – תל־אביב
★ הבמבו המזמר – תל־אביב
★ בון שושו – תל־אביב
★ בנ' צ'יפה – תל־אביב

הגורמה הדוהר GALLOPING GOURMET

כחבר במועדון הגורמה הדוהר תקבל כרטיס חבר וחוברת קטנה, המכילה שוברי מסעדות – כל שובר מקנה לך זכות לבילוי ערב באחת ממסעדות היוקרה בעיר, כשאתה משלם עבור ארוחה אחת מתוך שתיים. הבחירה במועדון כוללת ארוחות לאנשי עסק במסעדות מתמחות במבחר מזון של מטבחים, כולל מטבח מזרחי, צרפתי, בולגרי, טורקי, ספרדי, רומני, מאכלי־ים ומאכלים צמחוניים. מסעדות עם אורות עמומים ומוסיקת רקע רומנטית, ומסעדות מוארות היטב, בהן השיחה ערנית וקולחת.

משא מכתבה למנויים (חתימים וקבוצות):
בא לגנות ל"שמש־שטאונג" רח' הירקון 81, תל־אביב. טל. 56248/9
אוהל תל־אביב המשביעה שמך המרכז מכירת מנויים לרבים ולחידים (אמנוי הטעם).
אצל רונן כבר מלכי ישראל 5 ליד עירית תל־אביב. (19.00–14.00)

הגורמה הדוהר, רחוב אלנבי 62 תל־אביב, טל. 621606 ת.ד. 4660

אדון נכבד,
ברצוני להתקבל כחבר במועדון הגורמה הדוהר. לפי מיטב הבנתי, אם תוך שבעה ימים מיום קבלת חוברת המסעדות וכרטיס החבר שלי, אינני שבע רצון, זכותי לבטל את חברותי בכתב, ולקבל חזרה את דמי החברות.
אני מצרף בזה המחאה על סך 30.00 ל"י

שם: ______ ת.ז. ______
כתובת: רחוב ______ עיר ______
ברצוני להעניק מתנה כרטיס חברות במועדון הגורמה הדוהר לידידי
שם השולח: ______
שם החבר המוצע: ______
כתובת: רחוב ______ עיר ______

ידוע לי שארוחות חינם אחת מתוך שתיים אינה כוללת משקאות ודמי שרות ומסים.

★ ריאן אוניל
★ ז'קלין ביסט
★ גורן אוטס

הגנב שבא למעיד

הצגת בכורה ארצית
שבוע 6
קולנוע "פאר" ת"א
4.30, 7.30, 9.30

המועדון
בריהודה 77

לפי בקשת הקהל
חודש אחרון, וסופי
התכנית הסאטירית
"איך אנחנו נראים"

הערב: 2 הצגות ב־9.30 ובהצגות
מחר: מוצ"ש ב־9.30
כרטיסים: קופת, בריהודה 77 טל. 228880
ובערב ב... דון

ויליג' ברים ספרטאק
...פה הרצל 27

בבורות הפיצה
זה יותר מבירות, זה בילוי!
ענלוני, ספגטי, מנסגוי
10 מיני פיצות
המבנה מהאתרונות מוגשות ישר מבילוי כבר שמפראוס
...יה אינטימית, מיזוג אויר.

יפה
בית רומנטיקה

מועדון לילה
"ריבייירה"
מציג

הערב 24.8.73

★ BIG SHOW
★ גדי יגיל
★ TONY WITHMAN
★ איגגה
החשובה מקולנהאגן
★ רזי יאנג
זמר, המשמר הפרשי
★ האולטרה ויאולט

הזמנות בטל. 448966

לתושבי פתח־תקוה והסביבה
צאו מהבתים החמים
ובואו להתבדר באויר הצח

ב"לילות קיץ באורון"

עם: **מני פאר** – מנחה
החלונות הגבוהים
ג'וזי כץ
שמוליק קראוס
אלי מגן
אבי טולדנו
טריפונס
בועז שרעבי
שלישיית "שבר ענן"

הערב בשעה 9.00 באמפיתיאטרון "אורון" פתח־תקוה.

כרטיסים במשרד "הכרטיס" ובקופת האולם.

מיהו איש זה...?

שאנס את הבייבי־סיטר בחשכת הלילה

מלכודת לבייבי־סיטר

במסורת "אונס בפארק" ו"התפוז המכני"
★ סוזן ג'ורג' ("כלבי הקש")

PIZZERIA RIMINI

פיצריה רימיני

שירות מהיר - קח הביתה

20 סוגי פיצה

תל־אביב
דיזנגוף 93
אבן גבירול 24
ככר מלכי ישראל 4

ירושלים
רח' המלך ג'ורג' 15

חיפה – רח' הנביאים 20
חולון – סוקולוב פ' שנקר
בת־ים – מגדל־נחום
נהריה – אצל פינגווין

דולפיני
בהנהלת
מישל לנקרי

● מגישה ארוחות צהרים וערב באוירה נעימה עם מיזוג אויר
● מבחר מטעמי מטבח אירופי ומזרחי ומעדנים מיוחדים מדגי־ים

רחוב ירמיהו 33 ת"א טל. 449722

מסעדה צרפתית אקסקלוסיבית
la chaumiére
נתניה, שד' ויצמן 25

תיאטרון יובל מציג
קומדיה מקסית בלשית

סליחה, טעות ברצח!

גאולה נוני · יצחק שילה · עוזיאל אשרוב

עכו "גריגרי" הערב ב־9.00
ת"א "ב. החייל" צהר מוצ"ש 25.8 ב־8.30

כרטיסים: לאן, קסטל, רוקו והסוכנים.

בגן־הוואי כל ליל שבת ומוצ"ש
תזמורת הוואי
ליד המיקרופון הזמר ג'קי
! במוצ"ש 25.8 מסיבה פרטית סגורה !

סייפים, מדנזיסטורים
מערכות סטריאו

כל מוצרי "נשיונל"
פוטו־סטריאו ספסורט
רח' בן־יהודה 8, ת"א
הכי זולים בארץ!

מוסיקאי
בתפקיד מנהלי
מעוניין להחליף מקום עבודה כמנהל של קונסרבטוריון או תזמורת
ת.ד. 16385 תל־אביב

התיאטרון העממי א.דשא (פשנל) – לקבוצות ומוסדות רוקוקו טל: 248824

רבקה מכאלי - יוסי בנאי
בתכנית
"נשואין נוסח גרושין"

חודש אחרון
לתושבי נהריה — הצגה אחרונה
נהריה "הדר" הערב 24.8 ב־9.00
לתושבי צפת — הצגה אחרונה
צפת "צלילי" מוצ"ש 25.8 ב־9.30
לתושבי תל־אביב — הצגה אחרונה
תל־אביב "אהל" יום ב' 27.8 ב־9.00
לתושבי הקריות — הצגה אחרונה
קריית־ים "מעון" יום ג' 28.8 ב־9.15

להקת "כוורת"
סיפורי פוגי

קריית־ביאליק "סביון" הערב 24.8 ב־9
תל־אביב "בית הסוה המורים" מוצ"ש 25.8 2 הצגות ב־8.00 וב־10.00
יפעת "בית התרבות" יום ב' 27.8 ב־9.00
תל־אביב "אלהמברה" יום ג' 28.8 ב־9.00 ● יום ד' 29.8 ב־9.00
קח אתך את "כוורת" מכירת תקליטים וכרטיסים לכל מקום. להשיג בכל בר "שלום"

פסטיבל
הגשש החיוור
בקרוב תכנית חדשה
גבעתיים "הדר" הערב 24.8 ב־9.00
חיפה "שביט" מוצ"ש 25.8 ב־9.00
ראשל"צ "המאורות" יום ג' 28.8 ב־9.00
5 הצגות אחרונות בתל־אביב
ת"א "בית החייל" יום ד' 29.8 ב־9.00

פרסום בלקין

ממכתב מן الأصل

هكذا من الأصل

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע

השבוע בפסטיבל הישראלי
24 באוגוסט - 26 באוגוסט

אליהו הנביא

מופע יחיד במינו — ממיטב הפולקלור היהודי
בשיר, בסיפור ובאגדה
(בעברית, ביידיש ובלאדינו)

בהשתתפות: **יוסף בולוף** — גדול שחקני הבמה ביידיש
הרשל ברנרדי — "ארנוי" מהסידרה הנודעת בטלוויזיה, ששיחק על במות ברודווי את טוביה ב"כנר על הגג"
רמה סמסונוב — אילנית
מישה אשרוב — אברהם מור
לאה שלנגר
להקת בני תימן של לוי דמול
חבורת "רננים" — בהדרכתו של גיל אלדמע
תזמורת

ערך וכתב — דן אלמגור; במוי — ש. בונים
תפאורה — אריה נבון; ניהול מוסיקלי ועיבודים — שמעון כהן

מחר, מוצ"ש, ירושלים, בנייני האומה בשעה 21.00
כרטיסים להשיג במשרדים ולפני התחלת המופע בקופה

תזמורת הנוער של הפסטיבל

מנצחים: **פאבלו קאזאלס**
אלכסנדר שניידר

סולנים: **יוג'ין איסטומין** — פסנתר (25.8)
ליאונרד רוז — צ'לו (26.8)
מקהלת הפסטיבל בניצוחו של סטנלי ספרבר
התכנית: **קאזאלס** — המנון האומות המאוחדות
ויואלדי — 4 קונצ'רטות
מוצארט — סימפוניה בסי במול מז'ור, ק' 319
קונצרט לפסנתר במי במול מז'ור, ק' 271 (25.8)
בוקריני — קונצרטו לצ'לו (26.8)

מחר, מוצ"ש, היכל התרבות בתל־אביב, בשעה 20.30
יום א' 26.8, הגן הלאומי קיסריה, התיאטרון הרומי, בשעה 20.30

כוכבים מציצים וכבים

מופע לציון 100 שנה להולדת ח. נ. ביאליק

משתתפים:
חנה מרון — יוסף ידין — מיכל טל — חנן יובל
רביעיה כלית:
עדנה ברכמן — נבל; יצחק ברכמן — חליל; סדי קליגר — קונטראבאס; דורון סלומון — גיטרה ספרדית.
עריכה — יעקב שבתאי; במוי — גרשון פלוטקין
ניהול מוסיקלי — שמעון כהן; תפאורה — אריה נבון

מחר, מוצ"ש, תל־אביב, תיאטרון נחמני, בשעה 20.30
כרטיסים להשיג לפני המופע בקופה

הפסטיבל הישראלי 1973

אגודת הסטודנטים
אוניברסיטת
תל־אביב

מועדון בר־מינן

יום שישי 24.8.73
בשעה 21.30

ערב סוליד"י לזוגות

לצלילי תזמורתו של
אורי בהן
באולם הקטן —
תקליטיה עשירה
מבצע חד פעמי
באודיטוריום בר־שירה
בשעה 22.30 ובחצות וחצי
סרטם הצבעוני המצויר של
החיפושיות
מוצאי שבת 25.8.73
בשעה 21.00
באולם הקטן —
לימוד ריקודים סלוניים
בשעה 21.00 **סברס**
לאחר הסר־ז ריקודים
לצלילי התקליטיה עשירה
הכניסה עם
תעודת סטודנט בלבד!

השבוע במוזיאון תל־אביב

תערוכות

הבנין החדש (שד' שאול המלך 27)
* **יעקב אגם** — תמונות, פסלים (אולמות זקס והאפס)
* **ז'ואן מירו** — יצירתו הגראפית (אולם מט, 3) מחר, מוצ"ש, ב־23.00 — נעילת התערוכה.
* **2 תערוכות אמריקאיות** (הקבינט הגראפי)
  1. 50 הדפסים אמנותיים מאת האמן האמריקאי הנודע יוסף אלברס. מאוסף מוזיאון מטרופוליטן, ניו־יורק. (התערוכה הושאלה באמצעות מרכז התרבות של ארה"ב). מחר, מוצ"ש, ב־23.00 — נעילת התערוכה.
  2. כרזות מארצות־הברית מאת חשובי אמני אמריקה בדורנו. מאוסף מרכז התרבות של ארה"ב.
* **מאוספי המוזיאון** — (אולמות יגלום ותאיירהוף).

הספריה לאמנות ע"ש הלנה רובינשטיין (הבנין החדש) פתוחה בימים א'—ה': 19—16, 13—10; ביום ו' 13—10.

סרטים

סרטי גרטה גרבו

יום ג' 28.8 ב־19.00 וב־21.30 — **"המלכה כריסטינה"** (ארה"ב 1934). במאי: ראובן ממוליאן. בהשתתפות: גרטה גרבו, ג'ון גילברט, אקים טמירוף. דובר אנגלית, תרגום עברי וצרפתי.

יום ה' 30.8 ב־20.30 — **"מריה ולווסקה"** (ארה"ב 1937). במאי: קלרנס בראון. בהשתתפות: גרטה גרבו, שארל בואייה. דובר אנגלית, תרגום עברי וצרפתי.

לכבוד חופשת הקיץ
יום ג' 28.8 ב־16.30 — **"העיתונאים הצעירים"** — תרגום עברי בגוף הסרט.

שעות הביקור בתערוכת אגם: —
ימים א'—ה': 13.00—10.00, 22.00—16.00
יום ו': 14.00—10.00
מוצאי־שבת: 23.00—19.00

שעות הביקור (להוציא תערוכת אגם):
ימים א, ב, ד, ה — 10—13, 16—19, יום ג', 10—13, 16—22; יום ו' 10—14; מוצ"ש 19—23.

צוותא להתרבות מתקדמת
אבן גבירול 30 ת"א טל. 250157

הערב 24.8	ב־9.00: הבמה האנגלית וצוותא מציגים: The English Stage & Tzavta Present: "The Guilty" — writen and directed by Yoram Matmor. Based on a story by Hoter Ishai with: Naomi Sharon, Ken Globus, Eugene Blan, Taib Jason
	בחצות: צוותא מארחת את אריק לביא בתוכניתו: "מתש"ה באהבה" — בלווי תזמורתו של אלכס וייס.
שבת 25.8	ב־11.11: קונצרט בסדרת 11:11 שחרית מס' 16 עונת 1973. בתוכנית: י.ס. באך. המבצעים: פיליפ הירשהורן — כנור, מיכאל מייסקי — צ'לו, הלרי מייסקי — כרמיקורד.
מוצ"ש 25.8	ב־8.00 וב־10.30. "קשת בענן" — שירי עמים עם סחן ופרן, ישראל גוריון, בני אמדורסקי.
יום א' 26.8	ב־9.00: אריק איינשטיין, שלום חנוך, הצ'רצ'ילים.
יום ב' 27.8	ב־9.00: הבמה האנגלית וצוותא מציגים: The English Stage & Tzavta Present: "The Guilty" — writen and directed by Yoram Matmor. Based on a story by Hoter Ishai with: Naomi Sharon, Ken Globus, Eugene Blan, Taib Jason
יום ג' 28.8	ב־9.00: סרטים במועדות.

בצוותא מתקיימת תערוכת ציור של בשיר אבו רביע ומוחמד עאום

תיאטרוני ישראל

התיאטרון הלאומי הבימה

נשי וינדזור העליזות
קומדיה
תל־אביב האולם הגדול

מוצ"ש 25.8	ב־8.30
יום א' 26.8	ב־8.30
יום ב' 27.8	ב־8.30
יום ג' 28.8	ב־8.30
יום ד' 29.8	ב־8.30
יום ה' 30.8	ב־8.30
מוצ"ש 1.9	ב־8.30

חתולה על גג פח לוהט
תל־אביב האולם הקטן

מוצ"ש 1.9	ב־8.30
יום א' 2.9	ב־8.30
יום ב' 3.9	ב־8.30

הביכורה
תמונות במבוא
מאת שון אוקייסי

הערב 24.8	ב־9.30
מוצ"ש 25.8	ב־9.00

טל. הקופה 283742, ת"א

התיאטרון הקאמרי

פתיחת עונת תשל"ד
בטוב בעיניכם
מאת ויליאם שקספיר
נוסח עברי: אברהם עוז
במוי: פיטר ג'יימס
תפאורה: אריה נבון
מוסיקה: אלכס כגן
תלבושות: עדינה רייך

מוצ"ש 1.9	תל־אביב
יום א' 2.9	תל־אביב

שעיר אחד לעזאזל
מאת נסים אלוני
מוצ"ש 8.9 תל־אביב

יעקבי ולידנטל
(שם זמני)
מאת חנוך לוין

יום ה' 6.9	צוותא
מוצ"ש 8.9 ב־8—10.30	צוותא

מאורע מוצלח
מאת ש. מרוז'ק
יום א' 9.9 צוותא

התיאטרון העירוני חיפה

פתיחת עונת תשל"ד
אנשים קשים
מאת יוסף בר־יוסף
בימוי: תום לוי
"הפתעות על הפתעות"
ת. גליקשטיין
"בכבוד ובגאון"

מוצ"ש 8.9	חיפה
יום א' 9.9	חיפה

הצגה מבוחה

ספולים אחרונים
מאת א. ב. יהושע
בימוי: שדי קוסל
תפאורה ותלבושות: רות דר

מוצ"ש 15.9	חיפה
יום א' 16.9	חיפה

במה 2
בקרוב
המשפט האחרון
מאת יהושע סובול
בימוי: גלה צילמן

התיאטרון הלאומי הבימה

נשי וינדזור העליזות

קומדיה מאת: ויליאם שקספיר

תל־אביב, האולם הגדול

מוצ"ש 25.8	ב־8.30	יום ב' 27.8	ב־8.30	יום ד' 29.8	ב־8.30
יום א' 26.8	ב־8.30	יום ג' 28.8	ב־8.30	יום ה' 30.8	ב־8.30

כ"ה שנים למדינת ישראל
מרכז ההסברה
עיריית תל־אביב — ההסתדרות העובדים הכללית, המרכז לתרבות

פסטיבל המחול הישראלי תל־אביב

יתקיים באמפיתיאטרון הטבעי בפרק הירקון מול גני התערוכה ביום שלישי, ד' באלול תשל"ג, 4.9.73, בשעה 8.30 בערב.

בהשתתפות:

מיטב להקות המחול בארץ מקהלות ואמנים.

עיצוב המופע: **יונתן כרמון**
תפאורה: **צבי גרא**
ניהול מוסיקלי: **יצחק גרציאני**
הפקה: **יאיר גלבוע**, המחלקה לאירועים במרכז ההסברה

כרטיסים במחיר —.3 ל"י להשיג ב"רוקוקו" וביתר סוכנויות הכרטיסים.

תחבורה למקום מובטחת בקו 47. לבעלי רכב פרטי — חניה מובטחת

כ"ה שנים למדינת ישראל — מרכז ההסברה

"כה לחי"

הצגה מוסיקלית לציון 25 שנים למדינה

בהשתתפות:

יעקב בן הרצל, אורי לוי, נירה גל, אופירה גלוסקא, דני משינג, זמירה אדם, נעמי כפרי, גדי אורון, איציק בר־מלך, רויטל עמית.

כתב ועיצב: **יעקב בר־הרצל**. במאי: **דני ליטאי**.
ניהול מוסיקלי: **אלכס וייס, צביקה כספי**.
תפאורה: **אריה נבון**.
הפקה: **יאיר גלבוע**, המחלקה לארועים במרכז ההסברה.

מועדי הופעות - כה לחי

26.8.73	פרדס חנה	20.30
27.8.73	קרית חיים — בית העם	21.00
28.8.73	חיפה — שביט	21.00
29.8.73	בת־ים — אמפי.	20.30
30.8.73	מעלות	20.30

היכל מועדון התיאטרון
בהנהלת ארי צבאירי
רח' יוסף 47 טלפון 660900—642542

תכנית חודש אוגוסט ערב ערב (פרט לימי א')
* **THE BLACK THEATRE GROUP of PRAGUE**
  להקת הבובות האורגינלית והמשעשעת מפראג
* **ניני** — זמר יתי מצוין
* **SHANDY ET MICHEL**
  צמד סטריפטיז מקסים מפריס
* **דליה בהן** —
  זמרת ישראלית
  בשירים ספרדיים וישראליים
  תזמורת המועדון עם ג'יגי ליד הפסנתר

החייט ואשת הסנדלר

הצגות ה־100
לתושבי הקריות!
הערב 24.8 בקרית־חיים "בית נגלר" ב־9.00
מפעל אמנות לעם
גדרה רחל. יום ד' 29.8 ב־8.30
תל־אביב בנדוה, יום ו' 31.8
2 הצגות 9.30—11.30
קרית־ביאליק "סביון", יום ו' 7.9 ב־9.00

מפיק: א. ברנזון טל. 448345

התאטרון "תבל" מציג:

שמעון ישראלי

בתכנית הבידור
צפורים בראש
בליווי תזמורת

הצגות ה־250
ת"א "בית דורי"
הערב יום ו' 24.8
שעות הצגות:
ב־9.30 ובחצות
טל. בדדור 263178

הקיץ כולנו...
במועדון־מלון
"רמת־אביב"
בגינת האורנים המתוחה
ומזמינכם:
הערב במוצ"ש
לרקוד ולבלות
לצלילי תזמורת
משה נוי ו"האלמוגים"
בתוכנית:
יום שישי
רסיטל
עם:
חוה אלברשטיין ואבי עופרים
במוצאי שבת
הופעת פרידה ל...
טריפונס

פ.ל. לשלטון

תנו סיכוי למקופחים...
אל תחפשו הצגות חדשות - לך על בטוח...
למענכם העלו את -

פאפא ליאון

בקומדיה המצויינת עם **זאב רווח**

הצגות ה־100

הערב 24.8 **ירושלים**	"שביט"	ב־9.00
מחר מוצ"ש 25.8 **ירושלים**	"בית העם"	ב־9
יום ב' 27.8 **תל־אביב**	"נחמני"	ב־8.30
יום ג' 28.8 **ת"א**	"בית החייל"	ב־8.30

לחיילי צה"ל הנחה מיוחדת!

כרטיסים "עתיד" 31688
וביתר משרדי הכרטיסים

הוועד הציבורי וארגון תגיגות

"בואי תימן"

במסגרת תערוכת המאה
להתיישבות העובדת "ישוב הארץ"

ביום שלישי, כ"א באלול תשל"ג — 18.9.73
בגני התערוכה בתל־אביב — שדרות רוקח

יתקיים

כנס אמנות, תרבות זמר ומחול תימני מקורי

כל אחד מוזמן

בשיתוף משרד החינוך והתרבות — הועה"פ של ההסתדרות הכללית, המרכז לתרבות ולחינוך

הועד למען החייל ת"א—יפו

ב„בית החייל"
ע"ש יוסף ברץ
רח' ויצמן 60, תל־אביב

תוכנית השבוע בתיאטרון

מוצ"ש 25.8 בערב 9.00	סליחה טעות ברצח — תיאטרון יובל
ראשון 26.8 בערב 8.30	להקת חיל אויר — הצגה סגורה
שני 27.8 בערב 8.30	„בני הדוקטור" — עם גבי עמרני — תיאטרון לילך
שלישי 28.8 4.00 אחה"צ	„שמלת השבת של חנה'לה" — התיאטרון מארץ עוץ
שלישי 28.8 בערב 8.30	„פאפא ליאון" — תיאטרון סדן
רביעי 29.8 בערב 9.00	„הגשש החוור" — התיאטרון העממי
חמישי 30.8 בבוקר 10.30	„בובות העץ של אריק" (פטר והזאב וקרנבל החיות) — ת. יובל
חמישי 30.8 4.00 אחה"צ	„בובות העץ של אריק" (פטר והזאב וקרנבל החיות) — ת. יובל
מוצ"ש 1.9 בערב 8.00	אל תקרא לי שחור — התיאטרון הצעיר
מוצ"ש 1.9 בערב 10.00	אל תקרא לי שחור — התיאטרון הצעיר

תוכנית השבוע במועדון דיסקוטק
(בין השעות 21.00—24.00)

בתכנית הקבועה: מוסיקת רקע, מוסיקה לרקודים, בר.

היום	התאריך	האמן
מוצ"ש	25.8.73	חיים בנאי
מוצ"ש	1.9.73	עמי שביט

מחיר הכרטיס: —.5 ל"י כולל משקה ראשון.
בימי חול: יפתח הדיסקוטק לפי הזמנה.

נשף ריקודים
יתקיים ב„אולמי תחביב"
רח' אבן גבירול 68 תל־אביב
החל משעה 20.30
עם תזמורת חיל האוויר
בניצוחו של רס"ן אריך טייך
בתוכנית האמנותית:
1. הזמר תתואלי משה בשירי פופ
2. על הבוזוקי בשירים יוונים — ליאון אוחיון
3. הזמר שמשון כהן במצעד הפזמונים
4. התוצגן ישראל ישראל

הכניסה לדיסקוטק ולנשף הריקודים לחיילים/ות ובני/ות זוגם בלבד.

תערוכת הצייר גרטנר שלמה
מתקיימת במאיית התיאטרון בבית החייל, רחוב ויצמן 60, תל־אביב.
שעות הבקור בימי חול: 17.00—19.00.
התערוכה תנעל ביום ג' 4.9.73.

לתשומת לב:
משרדי הועד למען החייל
עברו למשכנם החדש:
דרך חיפה 75 או רחוב ויטקין 12 כניסה ב'
טל' 452121

קולנוע דרייב־אין טל. 777177
כל ערב בשעה 7.30 לילדים ולמשפחה
הסרט הקלאסי הנפלא
של
וולט דיסני

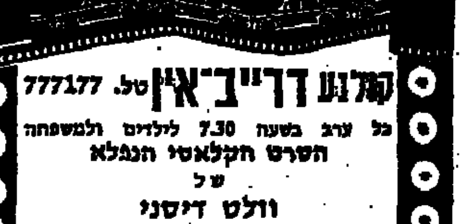

סינדרלה
מוסיקה נפלאה ● צבעים מרהיבים

כל ערב בשעה 9.30 — שבוע 3
ברט לנקסטר
בסרטו המרתק של רוברט אלדריץ'
„12 הנועזים"

מירדף בערבה
הכותר, במוצ"ש 25.8 בחצות
גורמן וישדים — מה שטוב לאוו

תשובת פורום פילם
לסרטי מין ואלימות

הבלש האמיץ שוורץ
ממשיכים בהצלחה הגדולה

תל־אביב „חן"	גבעתיים „שביט"
ק. ביאליק „ספיר" / ק. מוצקין „אורות"	נהריים בנהריה

זמנים מודרניים
צ'רלי צ'פלין
הצלחת העונה

תל־אביב „גת" שבוע 10	ירושלים „ארנון" שבוע 3

מפסטיבל סרטי וולט דיסני
ממשיך בהצלחה
בקולנוע „דרייב־אין"
החל ממוצ"ש 25.8 ב־7.30
סרטו הנפלא

סינדרלה

המיטה המעופפת
פרס אוסקר 73 לפעלולים

חיפה „ארמון" שבוע 2	באר־שבע „גילת"

בראוז שווה מיליון
רמת־גן „אואזיס"

לילה באופרה
האחים מרקס
חולון „מגדל"

סרטו של וולט דיסני
בא ונעלם
חיפה „אורלי"

הסרטים לכל המשפחה

השבוע בבתי הקולנוע

תל־אביב
במוצאי שבת: 7.15—9.30
בימי חול: 4.30—7.15—9.30

אורדיל: שבוע 2, יהורם גאון קוזלן
אלנבי: ...

חיפה
במוצאי שבת: 6.45 — 9.00
בימי חול: 4.00—6.45—9.00

אורה: שבוע 6, ראובן בריוחם המשכנע בע"מ
ארמון: שבוע 2, סרטו של וולט דיסני המטה המעופפת

ירושלים
במוצאי שבת: 7.00—9.00
בימי חול: 3.45—7.00—9.00

אריסון: ...
אורגיל: שבוע 6 ...
ארנון: שבוע 3, צ'רלי צ'פלין זמנים מודרניים
עדן: שבוע 8, יהורם גאון קוזלן

רמלה
המגדל: שבוע 2 ראובן בריוחם המשכנע בע"מ

לוד
בשעות: 7.00—9.15

ראשון־לציון
בשעות: 7.00—9.15

נס־ציונה

רחובות
בשעות: 7.30—9.45

אשדוד

אופקים

גדרות

רמת־גן גבעתיים
בשעות: 7.15—9.30
אואזיס: בראוז שווה מיליון

עכו

נהריה

קרית־שמונה

עפולה

פרדס־חנה

חדרה

נתניה

הרצליה
בשעות: 7.00—9.00

כפר־סבא
בשעה: 7.00—9.15

יפו

בת־ים
בשעות: 7.15—9.30

חולון
בשעות: 7.15—9.30
מגדל: האחים מרקס לילה באופרה

אור־יהודה

קרית אונו

פתח־תקוה

רעננה
אורות: 7.00, 9.15 ראובן בריוחם המשכנע בע"מ

פרספקטיבה
בית־הסופר: קפלן 6
הלילה
1. ב־9.45 „תינוקת של האופרי" פולנסקי
2. בחצות „רחל רחל" של ניומן, ג'ואן וודוורד

קולנוע שדרות נתניה
טל' 22909
סרט הבידור הישראלי
קוראים לי שמיל
7—9.30

מזגין 73
תיאטרון מסכות
טל. 223212 מציג

תל־אביב
אהל (בית ארלוזורוב)
הערב יום ו' 24.8
ב־10.00

ערב נהדר עם
אריק לביא
ג'קי ארקין — אמן הפנטומימה
רן ואביבה
ג'ודי שוורץ (פרחים בקנה)
אלוף (מיל.) עוזי נרקיס

אורחים ושעשועים נושאי פרסים — מתנת חברת „חד ארצי"
כרטיסים במשרדים: „לאן", פסז' דיזנגוף, רוקוקו, קסטל, הדרן, כנף, כרטיס.

מועדון 2.2 בטכניון
בילוי נפלא באוירה נעימה
יום שישי 24.8.73
✱ סרט קולנוע וסרטונים קומיים
✱ ריקודים לצלילי תקליטיה עשירה
במוצ"ש:
✱ גקי וולש ולהקתו
✱ צמד הפרברים
במוצ"ש
✱ ריקודי עם ועמים
✱ סרט קולנוע וסרטונים קומיים
✱ ריקודים לצלילי התקליטים
ביום שלישי
✱ 19.00 ריקודי עם ועמים
✱ 22.30 דיסקוטק 2.2 במעלית
✱ סרט קולנוע
ביום רביעי
✱ סרט קולנוע
✱ ריקודים עם להקת קצב
לכל הפעילויות הכניסה לסטודנטים ובנות בלבד.

קשת בענן

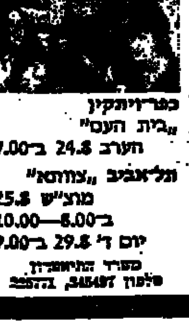

כפר־ויתקין „בית העם" הערב 24.8 ב־9.00
ותל־אביב „צוותא" מוצ"ש 25.8 ב־10.00—8.00
יום ד' 29.8 ב־9.00

יהורם גאון
בתכניתו
אהבה יום הולדת
הצגות ה־250
לתושבי תל־אביב—יפו
אולם „אלהמברה" מוצ"ש 1.9 ב־9.00
לתושבי חיפה והסביבה
אולם „אורה" הערב 24.8 ב־9.00
בית־שאן „בית העם" מוצ"ש 25.8 ב־9.00

האם זה משתלם לקנות ציורי שמן מקוריים?
אם תשוטט בארץ על מנת לקנות ציורי שמן מקוריים, בכמה ציורים יעלה בידך להתבונן ביום אחד ובמקום אחד? תוכל להתבונן במאה, בחמש מאות או באלף ציורים שונים?
אם תבוא לארמון ברחוב אילת 47 תל־אביב, טלפון 57112 כדי לקנות ציורים, תוכל להתבונן בלמעלה מאלף ציורי שמן מקוריים באולם ותמצא אחד בהתאמה אתה.
כתר. באלה שתרצה וקח אותם. אנו, או שאנו יכולים לשימך במסגרות במחלקת המסגרות שלנו, אם תרצה בכך.
לכן, מדוע לשוטט ממקום אחד לשני כדי לקנות? בוא לארמון ותמצא מה שאתה מחפש ותוכל לחסוך כסף וזמן רב.
ארמון, רח' אילת 47, המשך דרך יפו ת"א טל. 57112.

כתובות מספרות
ברוקבלד
ירושלים

הסינמטק הישראלי
במוצאי־שבת 25.8.73
בשעה 19.00 **הנשים הטובות** — שאברול
לאט יותר — א' הפנר
ריקוד בשנים — מק לארן
בשעה 21.30 **פרסונה** — אינגמר ברגמן
דייגים — פרלוב
קרקס הבובות — טרנקה
סרטים אלה יוצגו גם בימי שני וחמישי בסדר שונה.
כרטיסים והרשמה חברים במקום.

אגודת הסטודנטים
אוניברסיטת בר־אילן - ר"ג
במוצ"ש, כ"ז באב תשל"ג (25.8.73), בשעה 21.30, יופיע אי"ה באודיטוריום הגדול:
אמן הקלרינט גיורא פיידמן
במוסיקת נשמה יהודית
מלווים: יוסף פלתה — גיטרה קלסית
פרדי קלינג — גיטרה באס
לאחר ההופעה ריקודים עד 1.00 במועדון האגודה לצלילי להקת „הכל מלבד".
הכניסה לסטודנטים בלבד. התבורה חורה מובטחת.

73
החלונות הגבוהים
רספוטין

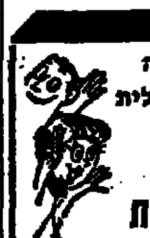

אטרקציה
לא נורמלית
במוצ"ש
במועדון
הצאדת
רח' יצחק שדה 38 ת"א
ב„אולמי הנשיאים"
ותזמורת מאנגליה
BANANA PERCENT
וטוני ויטמן
עם שירי נשמה
בימי ד' נפגשים במועדון „חצות וחצי"
רח' המסגר 51 תל־אביב

אגודת הסטודנטים
אוניברסיטת ת"א
מבצע חד פעמי
באודיטוריום ברשירה
בשעה 22.30
ובחצות והצי
סרטם המצויר והצבעוני
של החיפושיות

„א.ל.ע." מועדון הסרט
הערב הפתיחה:
ריקודים — ובחצות
סרט — „השועל"
כתובתנו: המלך ג'ורג' 48
ת"א בנין קולנוע מקסים

מפגש האומנים
„חצות וחצי"
רח' המסגר 51
ביום שישי 24.8.73
במוצ"ש 25.8.73
האומן
★ דודו דותן
★ תזמורת הצברים
וריקודים
ביום ד' ערב הנרלה

תיאטרון יובל מציג:
בובות העץ של אריק
„הארנבל החיות" סן סאן „פטר והזאב" פרוקופייב חזיון מוזיקלי

הצגת הילדים הנפלאה להפסק הגדול!
גבעתיים „חדר" יום א' 26.8 ב־10.30 בבוקר
כפר סבא „עמל" יום א' 26.8 ב־4.15 אחה"צ
חולון „רינה" יום ב' 27.8 ב־10.30 בבוקר
ראשל"צ „נוגה" יום ב' 27.8 ב־4 אחה"צ
ירושלים „כ. העם" יום ג' 28.8 ב־9.30 בבוקר
אשקלון „רחל" יום ג' 28.8 ב־4.30 אחה"צ
ק. חיים „בית־העם" 29.8 ב־10.30 בבוקר
חיפה „שביט" יום ד' 29.8 ב־4.00 אחה"צ
כרטיסים בקופות: לאן, קסטל, הדרן והמשרדים

יהונתן גפן
יוסי גרבר
אריק סמית
עדנה פליידל
שלמה ברשביט
יוסי נדבר

C.B.S

המשרד: רח' הנביאים 4 ת"א טל. 285761 284671

תיאטרון הצעיר מציג

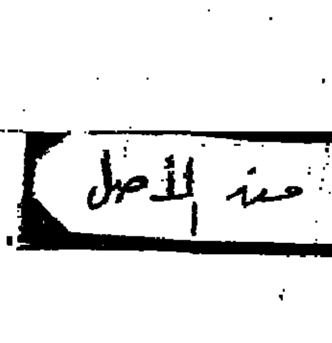

אל תקרא לי שחור!
מחזמר צבעוני על שחור ולבן
הערב 24.8 ב־9.00 חולון „רינה"
מוצ"ש 25.8 ב־8.30 ירושלים „סמדר"
יום ב' 27.8 ב־9.00 נתניה „שרון"
כרטיסים: „מנוי" 31608 ובימור המשרדים בעיר.

לה פונדה
מסעדה דרום אמריקאית
נוקיס, קנלוני, פלמיטוס, פריז'אדה, אסאדו, צ'וריסו, עגל, כבש בגריל ובתנור, ועוד...
מבחר ממעדני המטבח הדרום אמריקאי
ארוחה ביתית ● מחירים סבירים
פתוח — צהרים וערב — כל יום
גם יום שישי ושבת (ביום א' סגור)
יפו, רח' שמעון בן־גמליאל 9
(הרחוב שמאול ל„אלהמברה")

גדול יותר?

שמורת ט

אמנון

שירותים

זמני הדלקת הנרות:

	ערב שבת	במוצאי שבת
ירושלים	5.37	6.51
תל־אביב	5.55	6.49
חיפה	5.48	6.53
באר־שבע	5.52	6.49
אילת	5.50	6.50

יום ששי * כ"ו מנחם־אב תשל"ג * 24 באוגוסט 1973 * שקיעת החמה: 6.17 * זריחתה מחר: 5.06

- פרק יומי: עמוס: א
- משנה יומית: עדיות: ח, ה—ו
- דף יומי: עבודה זרה: נא
- הלכה יומית: שבת: ו—נא, ב—ג
- פרשת השבוע: ראה

יום שבת * כ"ז מנחם־אב תשל"ג * 25 באוגוסט 1973 * שקיעת החמה: 6.15 * זריחתה ביום א': 5.06

- פרק יומי: עמוס: ב
- משנה יומית: עדיות: ח—א, ז—א
- דף יומי: עבודה זרה: נב
- הלכה יומית: שבת: רגב, א—ג
- פרשת השבוע: ראה

ראה „ימים ולילות" עמודים 62 ו־63

ראה „ימים ולילות" עמודים 62 ו־63

ראה עמוד 35 * מבחר סרטי השבוע — ראה „ימים ולילות" עמוד 43

ראה „ימים ולילות" עמוד 45

עזרה

משטרה
ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה, הרצליה, אשדוד, אשקלון, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — 100; אילת 2444; חדרה — 22444; טבריה — 20444; קרית־שמונה — 40444.

מכבי אש
ירושלים, ת"א, חיפה, פ"ת, הרצליה, אשדוד, אשקלון, רחובות — 102; רמת־גן — 742222; בני־ברק — 781133; גבעתיים — 723333; ראשל"צ — 942223; חולון — 842112; אילת — 2223; באר־שבע — 2222; חדרה ונתניה — 22222; טבריה — 20222; נהריה — 922222; נצרת — 5522; קרית־שמונה 40133.

מגן דוד אדום
ירושלים, תל־אביב, חיפה — 101; אילת — 102; רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — 781111; חולון — 843133; הרצליה — 981333; נתניה — 23333; רחובות — 951333; ראשון לציון — 942333; אשדוד — 22222; אשקלון ובאר־שבע — 3333; חדרה — 22333; פתח־תקוה — 912333; נצרת — 54333.

עזרה ראשונה נפשית
02—69911.

תורנים

ד"ר הר־אבן, רח' אפשטיין 6, טל' 443281.
בת־ים: בבת־ים, טלפון 614333 נמצא רופא תורן בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר, הצורך ביקורי בית גם לחברי קופ"ח.

עזרה ראשונה לטיפול שיניים
במרפאה ברחוב קוינקין 31 ת"א, טל. 228036. שישי: 9—5 אחה"צ; שבת: 10—12 בבוקר, 2—5 אחה"צ.

קופ"ח „אסף"
תל־אביב: מד"א, טל. 101
גבעתיים: מד"א, טל' 781111.
בת־ים: מד"א, טל' 863333.
חולון: מד"א, טל' 843133.

קופ"ח מכבי
תל־אביב — שישי (מ־14.00 אחה"צ עד 07.00 בבוקר למחרת): מד"א טל' 101.
שבת (מ־07.00 עד 20.00 בערב): מד"א (כללי), מוא"ה 13, טל' 101; ד"ר כהן ש. (ילדים), כחול 3, טל' 443287; מ־13.00 אחה"צ עד 07.00 בבוקר: מד"א, טל' 101.
גבעתיים: שישי (מ־14.00 עד 19.00): ד"ר פוטשקין (כללי), רמת־גן, הראל 4, טל' 244364; ד"ר אידלסון (ילדים), רמת־גן, הרצל 1, טל' 726680. מ־19.00 עד 07.00 בבוקר רופא תורן במד"א ר"ג, הגלגל 42, טל' 781111.
שבת (מ־07.00 עד 20.00 בערב): ד"ר רפלר (כללי), ר"ג, קלם 18/2, טל' 263896; גב' ד"ר קימלוף (ילדים), גבעתיים, ויצמן 33, טלפון 721621. מ־20.00 עד 07.00 ביום א': רופא תורן במד"א ר"ג, הגלגל 42, טל' 781111.
פתח־תקוה: טל' 912333.
בת־ים: טל' 863333.
לוד: טל' 962133.
מ־19.00 ביום ו' עד 06.00 בבוקר ביום שבת, ומ־19.00 בשבת עד 06.00 בבוקר יום א': חולון: טל' 843133.
מ־12.00 בצהרי יום ו' עד 07.00 בבוקר יום א':
נתניה: טל' 4—2333.
אשדוד: טל' 22222.
רחובות: מד"א, טל' 951333.
ראשל"צ: טל' 942333.

קופ"ח „לאומית"
תורנות לילה בכל סניפי מגן דוד אדום ברחבי המדינה.

קופ"ח „עממית"
תל־אביב: מד"א, טל. 101.
רחובות — שישי ושבת: רופא כללי, ד"ר סתיל, רח' ש. בן־ציון 36, טל' 951439; רופא ילדים, ד"ר אליס, רח' הרצל 152, טל' 951465 (בין השעות 8—9 בבוקר, 4—5 אחה"צ). אחות תורנית ובית־מרקחת במרפאת הסניף, רח' בנימין 23 (בין השעות 9—10 בבוקר).
אשדוד: לחברי אזור ה' לפנות לרופא המטפל; לחברי אזור א' מד"א טל' 22222.
נהריה: ד"ר הכהר, טל' 91136.
ד"ר השרון: לפנות לרופא המשפחה.

כפר־סבא: ד"ר קראוס, שכונת אליעזר, טל' 925772.
נתניה: מד"א, טל. 4—2333.
פתח־תקוה: לפנות לרופא המשפחה.
רמת־גן והסביבה: מד"א, טל' 781111; ד"ר יעקב שוורץ, רח' הרדי 5, טל' 764335.

קופ"ח „מרכזית"
תל־אביב: מד"א, טל' 101.
גבעתיים: מד"א, טל' 781111.
חדרה: מד"א, טל' 23333.
בת־ים: מד"א, טל' 863333.
חולון: מד"א, טל' 843133.

ירושלים והדרום

קופ"ח מכבי — שירות לילה
מד"א טל' 54122/4, שירות אמבולנסים ומקרים דחופים, טל' 101, בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר.

קופ"ח „עממית"
מד"א טל' 101 או 54122/4.
באר־שבע — לפנות לרופא המשפחה.

קופ"ח „מרכזית"
שירות רפואי לילה מ־8 בערב עד 7 בבוקר, מד"א, טלפון 4—54122.

עזרה ראשונה לטיפול שיניים
בבניין מד"א, רוממה
שישי: מ־15.00 עד 19.00; שבת: מ־10.00 עד 13.00, ומ־15.00 עד 19.00.

חיפה והצפון
רופא תורן כללי (ילדים), טל' 254530; ד"ר פרידמן (כללי וילדים), רח' הלל 43, טל' 524922; מד"א: טל' 101, מ־8 בערב עד 7 בבוקר.

קופ"ח „אסף"
רופא תורן כללי וילדים, טלפון 254530.

קופ"ח „מרכזית"
נצרת: ד"ר עטאללה, טל' 54096.
קריות: טקסי ביאליק, טלפון 713232, 711515.

קופ"ח „מכבי"
חיפה: תורנות לילה: מד"א, טל' 101, מ־20.00 עד 07.00. צפת (מ־13.00 עד 07.00 בבוקר יום א') מד"א טל' 101.

קופ"ח „עממית"
חיפה: ד"ר פרידמן, 524922; ד"ר בן־זיו, טלפון 87301.
אבן־יהודה: ד"ר ס. כץ, רח' איילת השחר.
טבריה: ד"ר קוברין, 20301.
חדרה: מד"א טל' 22333.
עפולה: ד"ר אהרונוביץ', טל' 23061.

בתי חולים תורניים

ירושלים:
שישי: שערי־צדק (ילדים); בקור חולים (פנימית); הדסה (כירורגית־מוח, א.א.ג., נשים, כירורגית, עינים).
שבת: בקור חולים (ילדים, נשים); הדסה (פנימית, כירורגית, עינים, כירורגית מוח, א.א.ג.).

תל־אביב:
שישי ושבת: איכילוב.

חיפה:
שישי: רמב"ם (כירורגית, תאונות, פנימית, ילדים, עינים, א.א.ג., נוירוכירורגיה, מחלות נפש, כירורגית פה ולסת); רוטשילד (נשים).
שבת: „רמב"ם".

נתב"ג

נחיתות: טי.וו.איי. 888 מניו־יורק 10.45; נתיבי אויר רומניים 245 מבוקרשט 11.55; אל על 200 מניו־יורק וציריך 12.55; אל על 584 מאיסטנבול 13.10; אלאיטליה 238 מרומא 13.15; טי.וו.איי. 740 מניו יורק ופרנקפורט 13.25; סייפרוס איירווייס 302 מניקוסיה 14.05; אל על 16 מניו יורק ולונדון 15.15; אייר פראנס 194 מפאריס 15.25; אל על 468 מפאריס ופרנקפורט 15.30; טי.וו.איי. 810 מבוסטון, פאריס ורומא 15.38; אל על 464 מרומא ואתונה 15.45; אל על 004 מניו יורק 15.50; אל על 362 מוינה 16.05; אל על 346 מציריך 16.20; טי.וו.איי. 840 מניו־יורק, רומא ואתונה 16.35; אייר פראנס 134 מפאריס 17.25; אל על 524 מניקוסיה 17.40; סוויסאייר 332 מציריך 18.15; בי.או.אי.סי. 484 מלונדון 19.55; אל על 164 מבאריס 05.; נב אלאי 746 מרומא 21.05; אייר פראנס 138 מפאריס 1462; אל על 21.10 מלונדון 21.35.

המראות: אל על 23 לפאריס וניו־יורק 10.00; טי.וו.איי. 881 לאתונה וניו יורק 12.45; נתיבי אויר רומניים 246 לבוקרשט 13.25; אלאיטליה 239 לרומא 14.00; סייפרוס איירווייס 303 לניקוסיה 15.15; אל על 467 לאתונה ופאריס 15.30; טי.וו.איי. 810 לבומביי ובאנגקוק 16.25; אייר פראנס 194 לטהראן, הונג קונג וטוקיו 16.40; אייר פראנס 133 לפאריס 19.50; אלאיטליה 147 לרומא 21.50.

מספר הטלפון כדי לוודא מועדי המראת מטוסים ונחיתתם — 614656

בתי מרקחת

ירושלים
שישי: צוה, רח' עזה 15, טל' 38262; אל־ארז, רח' באב אל־זהרא, טל' 82682.
שבת: רחמה, רח' דוד ילין 31, טל' 222788.
מוצ"ש: בית־הכרם, בית־הכרם 19, טל' 521089; אל־סלאב אל־ג'דידה, בתוך שער שכם, טל' 82034.

תל־אביב
שישי: פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28, טל' 223721; נורדאו, רח' בן־יהודה 183, טל' 242673.
שבת: פרנקל, רח' המלך ג'ורג' 28, טל' 223721; בני, רח' דיזנגוף 174, טל' 222386; תל־ברוך, רח' קהילת סופיה 31, טל' 779703.
מוצ"ש: הנביאים, רח' המלך ג'ורג' 72, טל' 286740; הצפון, רח' יהודה המכבי 33, טלפון 449995.

באר־שבע
שבת: „רמבם".

חיפה
שישי: ארלוזורוב, ק. חיים, טל' 721720.
שבת: בלפור, רח' מסדה 1, טל' 662289.

רמת־גן ובני־ברק
שישי: נגבה, דרך נגבה 38, טל' 743159.
שבת: אסותא, רח' ז'בוטינסקי 41, טל' 731874.

חולון ובת־ים
שישי: אסותא, רח' סוקולוב 4, חולון; בת־ים, רח' בלפור 45 בת־ים.
שבת: גני בת־ים, רח' הנביאים 3, בת־ים; נאות שושנים, רח' גאולים 44, חולון.

נתניה
שישי: נתניה, רח' הרצל 11, טל' 22842.
שבת: תרופה, רח' הרצל 2, טל' 28656.

פתח־תקוה
שישי: בריאות, רח' חובבי ציון 13, טל' 912357.
שבת: פינסקר, רח' פינסקר 2, טל' 910505.

רכבות

מירושלים
- לתל־אביב — 07.52, 10.52, 12.46, 14.13
- לחיפה — 07.14, 12.12.
- לבאר־שבע ודימונה — 07.14, 07.52, 12.12

מתל־אביב
- לירושלים — 07.17*, 10.06, 12.02, 13.57
- לחיפה — 06.10, 06.39*, 08.02*, 08.35*, 09.55*, 11.27*, 12.20, 13.48, 14.30, 15.40*, 16.05*.
- במוצאי שבת: 20.00*, 21.50
- לנהריה — 08.02*, 13.15*.
- לבאר־שבע ולדימונה — 06.33, 09.02, 12.54.

מחיפה
- לירושלים — 06.16, 11.50.
- לתל־אביב — 06.00, 06.30*, 07.10*, 08.25*, 08.57, 10.25, 11.40*, 12.33, 13.26*, 14.00, 15.03*, 15.50*.
- מוצאי שבת: 19.50*, 21.42
- לבאר־שבע ודימונה — 06.48.
- לנהריה — 06.28, 09.14, 14.34.

מנהריה
- לתל־אביב ולחיפה — 05.36, 07.50, 10.35.
- לירושלים, באר־שבע ודימונה — 05.36.

מדימונה
- לתל־אביב ולירושלים — 06.18, 12.47.
- לחיפה — 06.18.

מבאר־שבע
- לתל־אביב ולירושלים — 06.47, 09.28, 13.14.
- לחיפה — 06.47.

* רכבת מהירה

שיכון ופיתוח לישראל בע"מ

זוגות צעירים

נפתחת ההרשמה לדירות בנתניה

המקום	גודל הדירה: שטח בממ"ר	גודל הדירה: מספר חדרים	מחיר ממוצע בל"י (*)
נתניה, דרום	63	2½	64,900.—
	62	2½	63,800.—
	67	3	68,000.—
	72	3	74,200.—
נתניה, ק. נורדאו	71	3	69,500.—
	52	2	53,000.—

(*) המחיר משתנה בהתאם לקומות.

1. ההרשמה תחל ביום 26.8.73 ותסתיים ביום 24.9.73.
2. זכאים להרשם זוגות צעירים שנישאו אחרי יום 1.10.68 או זוגות צעירים שנרשמו לנישואין.
3. במקומות שמספר הנרשמים יעלה על מספר הדירות, תסתיים ההרשמה לפני המועד הנ"ל, ותינתן עדיפות לזכאים של משרד השיכון תושבי המקום.
4. פרטים והרשמה במשרדי החברה, תל־אביב רח' הארבעה 18 א' טל.: 260191 בימים א—ה בין השעות 15.00—17.00

ובמועצת פועלי נתניה, בימים ב'—ג'—ה'
שעות 8—9.30 בבוקר 17.00—19.00 אחה"צ

במחירים קבועים ללא הצמדה

לשכת הפרסום הממשלתית

המכון לאמנות המחול
מנהלת אמנותית: ליה שוברט
שנת לימודים מתחילה ב־1 בספטמבר
בלט קלאסי
מחול מודרני וג'ז
מורה אורח לג'ז: המורה המפורסם ביותר בארה"ב טלי ביטי מארה"ב
*
ההרשמה בין השעות 3.30—7.30 בערב
בימים א'—ה'
בבית רוטשילד, שד' הנשיא 142 (בנין מחניים) חיפה
טלפון: 82749 — 04-83424.

מועדון על החוף
ON THE BEACH CLUB

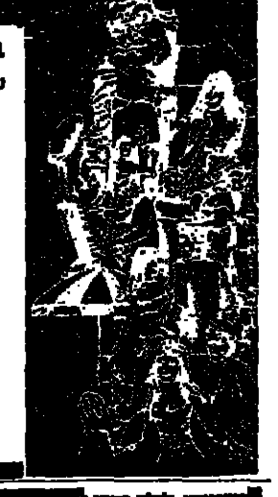

בילוי ובידור באוירת קיץ נהדרת
על מרפסת החוף המרווחת בתל־ים
חוף הילטון תל־אביב
ביום ששי מ־9.00 בערב
עם: משה הלל
צמד המתגברים
תזמורת הסולנים
עם הזמר מתי הררי
ובמוצאי־שבת מ־9.00 בערב
עם: עדנה לב
צמד המתגברים
תזמורת הסולנים
עם הזמר מתי הררי
חניה מסודרת לרכב
פרטים נוספים טל: 446191/2

מועדון הצפון
מזמינכם לרקוד ולבלות
במוצ"ש 25.8.73
באולמי רות
ברח' בן־יהודה 84 ת"א (מול קולנוע „בן־יהודה")
לצלילי תזמורת
„היהלומים"
ליד המיקרופון
סם אנטוני
בתכנית האומנותית
החקיין הקומיקאי
והבדרן של ישראל
דולו ROLO
מיזוג אויר מלא

הברית לצעירים דתיים לאומיים
באשקלון
באולמי „פאר"
ליד התחנה המרכזית
במוצאי שבת
כ"ז אב, תשל"ג 25.8.73
בשעה 20.45
בתוכנית:
* גבי שושן
* רוחי נבון
* יוסי נמרי
לפני ואחרי ההופעה
תזמורת „ארמונדו"
השבוע אין פעילות במועדון בת"א.
בשבוע הבא בת"א „הפרברים"
הכניסה לסטודנטים/ות
חברים/ות דתיים/ות

גבי עמרני
בני הדוקטור

היום יום ו' 24.8 הרצליה דוד 9.00
מחר שבת 25.8 יפו אלהמברה 9.00
יום ב' 27.8 ת"א בית החייל 8.30
יום ג' 28.8 נצרת נורית 8.30
יום ד' 29.8 אילת השחר
יד לראשונים ולבנים 9.00
טלפון הבשורה 284862

ספרות ואמנות

מי גדול יותר?

ה מוסף הספרותי של ה„טיימס" הלונדוני — הידוע יותר ב־קיצור שמו: T.L.S. — הוא בעצם שבועון ספרותי עצמאי, והוא בלי ספק כתב־העת החשוב ביותר ב־עולם לביקורת הספרות. הוא עוסק בביקורת ספרים חדשים בלבד, אבל רשתו פרושה על כל התחומים, על רוב לשונות התרבות ועל כל הזמנים — מן הסיבה הפשוטה, שהספרים החדשים המופיעים ל־אלפים שנה שנה באנגליה ובמערב אירופה (גם על אלה ניתנות סקירות פעם לפעם) — אמנם עוסקים בכל התחומים, בכל ה־לשונות ובכל הזמנים.

אחד הדברים מעוררי־הקנאה ב־יותר בהוי הספרותי הבריטי, כפי שהוא מתגלה מעל דפי הט.ל.ס. — הוא מידת החיות והערנות של המורשת הספרותית הלאומית ב־יצירה, בביקורת ובהגות בנות־זמננו. מורשת זו אינה נראית כמצבה דוממת ומאובנת אלא כמין כרה פתוח, שפעלים הרוצים אינם חדלים לנבור בו, להסיע אוצרותיו מצד אל צד, לשנות את צורתו ולהשוף את גנזיו. באחד הגליונות האחרונים של השבועון מוקדש מאמר הפתיחה לדיון בספר ביקורת והגות ספרותית של אחד מחשובי משוררי אנגליה כיום, דונאלד דייבי, בו הוא קורא תיגר על מלכותו הבלתי־מעורערת של המשורר האירי־אנגלי ו. ב. ייטס ומציע להעמיד במקומו, כמורה־דרכה של שירת בריטניה במאה העשרים את תומאס הארדי, הידוע אצלנו כמספר, אך באנגליה תופס הוא מקום נכבד ביותר דוקא כ־משורר.

לא נוכל להיכנס כאן לעובי של הויכוח — בו עומד מן הצד השני משורר נחשב אחר בן זמננו, פיליפ לארקין, שהוא „באמנוי" של ייטס — אבל כדאי לתת את הדעת על עצם ההיזקקות לויכוח מעין זה. ואמנם, זהו ספורט אנגלי מקו־בל — להעלות פעם בפעם מחדש את שאלת עדיפותו של סופר זה או אחר, לבדוק באיזו מידה הוא ממשיכם של קודמיו ומולידם של הבאים אחריו, מה פשר גדולתו ומה עמידתה במבחן הזמנים. אף שהדבר נראה לפעמים כזירת־התגוששות (ראה ציור) הרי האמת היא שלרוב יש בו רוחב דעת, יש משחק הוגן, שלעולם מודים ה־יריבים לבסוף שבכל דור יש יותר מ„גדול" אחד.

גם אצלנו פורץ פעם בפעם ויכוח מעין זה, אך סגנונו ובעיקר הלהט הקטגורית שלו מוכיחים בדרך כלל אל צד התיפלות שב־עניין ובמקום דיון פורה ומפרה מתקרקרת לנו קטטת־קרפודות ב־שלולית. מצד אחד — קטטות, ומצד שני — מצבות של בית עלמין.

כדאי היה, שנשוב פעם ונעיין במורשת הספרותית שלנו בצורה תרבותית, מיושבת, מכובדת — ונראה שמא אפשר להזיז כמה מוסכמות, שמא כדאי לבדוק כמה עמדות־קודש. מה בדבר ביאליק וטשרניחובסקי — מי מהם גדול יותר? מי מהם השפיע יותר, הש־פעתו של מי הוליכה אל המשך חי ופורה ומתחדש? אם לא ניגש לדיון כדי לרומם אחד ולהשפיל את רעהו, אלא כדי לחשוף עור־קים חיים שנעלמו מעינינו — יכול דיון כזה להכניס חיים בביקורת הספרות ובעצם קריאת הספרות.

מה בעניין הרוסים הסוערים (ברנר, הזז) מזה — והגליצאים העיגונים (ברש, עגנון) מזה? מה בין הפאתוס הרומאנטי של שניאור לבין האירוניה המלאנכולית־שכל־תנית של שטיינברג — מי מהם מעצב, מבטא, מוליך, את הבכיה של השירה העברית בדורנו?

לא לפסק־דין של שופט־בוררות מצפות שאלות אלה, וקרובות מהן, שרגישותנו. היהירה אינה מגיעה לפרשן — אלא להתעוררות מחו־דשת של עניין חי במורשה ה־ספרותית שלנו, לא רק על דרך המחקר אלא גם על דרך ההשראה, שהיא בסופו של דבר דרך ההת־יחסות הליצירה הקובעת.

ב. ש.

הזירה הספרותית הבריטית: מימין לשמאל: דונאלד דייבי (מנוגז), תומאס הארדי, פיליפ לארקין, ו.ב. ייטס

סיפורי יורם קניוק

מאת גדעון תלפז

יורם קניוק, מות העיר, סיפורים, ספרית מקור, הו־צאת אגודת הסופרים ליד הוצאת מסדה, 1973, 158 עמ'.

ת מהונות לא מעטות לשבח, ושלא לשבח, משוקעת ב־סיפוריו של יורם קניוק, הן ב־עלילה, הן בדמויות, הן בלשון. יש בסיפורים הללו עצמה, ריגשה לא־שכוכה, מתגים לא־מפתרקים ושפע של דמיון. אך יותר מכל, הריהם בבחינת ניסויים. יורם קניוק כותב, כאילו, כדי שהקורא יהלך בתוך צללים מסיפורים הנבר־אים בתוכו. ניסויים הם דבר חשוב כשלעצמם, אף הבריח בספרות. ה־שאלה היא אם הניסויים באים כ־דרך להון שבמבנים, או רק כמתא־מצים הם לעורר רושם כי משם הם באים, כלומר, האם הם בריה אמיתית, או אחיזת־עיניים המשמ־שת התליף־בריות.

כמעט בכל עמוד נתקל הקורא ב־ספר זה במשפטים מוזרים שבמבט ראשון נראה כי עולם־ומלואו גלום בהם, אבל מבט שני מגלה שאינם אלא הגוד אוטומטי, הנובע מתוך יצר איכרייסטי, שלא תמיד יש לו גם צידוק פנימי. דוגמאות אחדות: „ה־ערבות בין אב ובנו היא חג עקר־דהי" (עמ' 15). „יש כידה של אחרית־ימים עלסכית בכרמי המערב הפרוש" (שם). „כבבת היגון הוא בוכבות ר־צילינדרים וכך אנו כך פעימות ל־עציה" (עמ' 25). „אתאי הנה דברים מתוך איזו קהות של מלאכים מ־סוכרי" (עמ' 31).

בכל קובץ מצויים גם כאן סיפו־רים טובים יותר או טובים פחות, משכנעים יותר או משכנעים פחות. כמעט בכולם ניכרת מציאות הקר־לבית של כסודון פרא. כמו הר־געש מתפרץ, פולט סיפורו של יורם קניוק סוף סביב ולהט של מלים. לא תמיד הכדוריקות ביותר, הנבונות ביותר, ר־אם אינו נוהג ריו סופו שהוא מתבכה בלבה של עצמו. מכבה התצע גדולה יותר בסיפורים שבהם הטכסט דוחס למדי בלאו הכי, ואין די אויר בין השורות.

בחלק ניכר מהסיפורים יש קצביות, ערפול הנגסטיבי, רצון ליצור אוירה של פיוס באמצעות דרמטת תצאי־משפטים אמוציונליים, מקוטעים ו־מוזר־דיסמים. בלום רצון לעורר אפקט של בהיבה לא־ממושמעת, סו־דרה. וכך הכבא כאן קטע ביאור ש־כזה: „התנגות שוזרות הן משהו עצום מאד, אמר, אני חי בתוך ה־התגה המהורה, רצין אותו צוחקת. הוא רואה פעם תמונה של איש בוש ב־עב בטין. זה יפה הוא חושב. יפה ובורא. וכך הוא מנגן. המוסיקה יוצאת מתוך הסקסופון המרבר שלו, מרוסקת, כאהובה כאימה, מתרוקת על אימה. פעם הוא חושב שהוא מבנן ציפורים יפות, מוסים בהדדים ושהפסים — כמו אבא שלו — בדרך לגן עדן. (מתוך „המסיבה של צירלי פאריקר"). קטעים רבים מבקשים להיראות כ־כתיבה אוטומטית. כה שבא בא, בלי סינון, בלי ניפוי. חוש את זה ואל תנסה להבין, העיקר הרגש, ההת־פצפות. זוהי כתיבה המתפנקת בחמי־בות ילדותית או ברצון להיתמם תמי־מות ילדותית ראשונית. הצרה היא רק שכאשר הרצון הזה מתגלה כדי ומת־פנק כדי, נפתח פתח להתחכמות: „סוניה דיברה על תפילות ושאלה אם הן מתקבלות, והוא ידע שמלבד מבטא

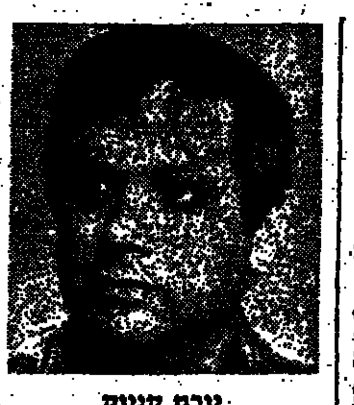

יורם קניוק

שאמרה תהלים והיה לה מבטא ל־שמים, אין מקבלים תפילות אלא הן תורות מן הרחוב הנורא כמות שנאמרו. הוא אמר לה, זה תשלום סמלי. וכך יכלו להתאחד דוקא בתוך הציורים היפיפיים של פרא אנג'ליקו. הוא ידע היטב מאיזה קורי עכביש טווים אמלאכים ועל אילו קורים אפ־שר להלך כאשר יש אינו שלוה בתוך הלב או שגעון מתופק על דלתותיו. וכך גילה אותי את סירופו האמיתי, את פניו של התן הנבהה, את אלוהים של סכתו בנפיצה הלוך ושוב. ל־מקומות רחוקים שמהם חוזרים כלי־עמות שהולכים. נסיעות במשך ימים במכוניות עם רצון להתעשר ולמכור ולשוב עייף ומלא אותו הון שאין לו תהליך ואינו מתקבל בשום באנק: הריקנות הנפלאה והעשגבת של ה־עולם העבקי שאינו אלא רוח מגע־פשת להרים, עמקים, ואנשים המגדלים קפה בהרים הבבהמים" (מתוך „הב־בירו את הבית").

התמהוניות הוא המאפיין העיקרי של הדמויות שעליהן בוחר יורם קניוק לכתוב. בכל אופן, כמעט כל אחת מהן יוצאת דופן. צירלי פאריקר גאון הנגינה הכושי („המסיבה של צירלי פאריקר") מתואר כאן כמי שנגנו שייך לבית־הקברות, המוזיק לעצמו זריקות הרואין, הרוצחת אותו אט־אט, מאז שאביו עבב שותט על הריצפה. לני טריסטאנו („לני טריסטאנו הצעיר") הוא פסנתרן גאון העושה את המו־סיקה מן המצבעים כאילו הוו אלה ה־מבצעים עצמם שכבבו את המוסיקה. שריהם על המוסיקה משום שחשש שמא תתעורר ותשרוף את העולם, ש־למרות עיוורונו נגע למשש תמונות באצבעותיו ולחוש את הצבעים בקו. אותי ב' („העבירו את הבית") הוא דבר אבוד שיכול לחיות רק כאשר כואב לו משהו שאין לו תקנה, ה־נוסע ללוס אנג'לס ללמוד ומיניבריות והופך לאחר מרבבות. הישראלים ה־מחפשים את המזר באמריקה, רק שהוא אולי המתוני יותר, אבוד יותר, ובלתי מתקבל על הדעת יותר מכ־ביתם. הנער אנטוני („אהבתו של הנער אנטוני") הוא נער ניו־יורקי כמשפחה הרוסה, מלאך קטן עם זימה בין העפעפיים, הלומד לשנוא את ה־נשים בגיל רך, בגלל מה שאמו עושה לו, התופך להיות זומר הסרי־תקנה. ה־נערה האמריקאית העומדת להינשא ל־צעיר הישראלי („טימבריק"), היא אר־תה יולדת הפולכת מפה בשפטים סהרוריים, שאהבה אנו עובשים בסי־פורים הבאים אחרי־כך. בסיפור זה הם נוספים אל סבתה על מנת לקנות את לבה לנישואיהם. תמהוניותה הסה־רורית של יולבדה בעלה קול מבוחה השינים מתבלטת עוד יותר כאשר היא מנהה לקבור התול מת („התולי") שאותו גילו עיניה בחצר של חברים שאליהם הלכת היא ובעלה לארוחת ערב בליל שבת. היא נמסכת אל ה־חתול, לא חושבת על שום דבר ב־לבדה. התתול המת משה עליה תתר־שת של אימתה. אין היא חשה גועל למראה המות שבגויה אלא תשוקה עזה לאמצן לתובה, להוליך אותו עימה ולא למתיר לו ללכת. אותה התחושה פוקדת אותה בסיפור בסוף („מות העיר") אלא שכאן את מקום החתול המת ממלא עיר גוסס, שאותה היא מכניסה למיטתה, בינה ובין בע־לה, מנשימה אותו בנשימה מלאכותית מפה לפה, נאבקת במלאך־המות ה־מבקש ליטול את אהובה העיר מ־חיקה. ליזה („על מות אמתנו") היא בתו של עמינרב, שבשעה שנולדה, בשעה שמתה אמה, שוטט כל הבוקר ליד הקאונטר ורצה להיות דג. ליזה היא גם אשתו של אליוך, שבשעה ש־היא נכנסת לחדר־לידה, רצה להיות ציפור. ליזה יודעת שכאשר תלד — תמות, כמו אמה שקראה אותה אף היא ליזה, וכמו בתה שתקרא אף היא ליזה, ובכל זאת היא נישאת ו־נכנסת להריון, ולמרות הכל אינה מתה. המתמוני ומוזר הוא גם הילד יוסי הגדל פרא בתל־אביב הקטנה („אדמה תרומה"), או אבינועם איש־המימסד בעל המונולוג („בתופלת קיץ 1970"), שמשהו מציק לו, משהו לא בסדר לו, המבקש ללכת בלי לדרוך על יבלות, להבעיר אש בלי להתיז ניצוצות, ל־עגל עיגולים ולא לרבוע אותם. גם האפוטיאה הפרטית של קלרה שיאטו, גיבורת אחד מסיפורים היפים, המצאר־פקים, והמושלמים ביותר בקובץ („ה־חיים היפים של קלרה שיאטו"), מלאה וגדושה אירועים תמהים, הנועדים לעורר בך פליאה פיוטית על הצד האחר, המוזר, הבלתי־מוכר, שבמצי־אות הנטוכה הארצית כליכך של קיומנו עלי־אדמות.

עם קלרה שיאטו הם כמדומה מסע הניסויים של המספר הוא מגיע אל חוף־מבטחים, שהוא גם פסגת הקובץ הזה.

[illegible]

מילון חוג הסילון

מאת הוראציוס

מבצע החטיפה האחרון בשמי המזרח, שאנו מערבה, תואר ב־עתוני העולם הגדול כ ר ו ק מ ־ ב ו ל ס ק י. מעשה רוקמבולסקי, תעלול רוקמבולסקי.

ביזה, מהו, שואלים אתם ב־ודאי, בדברי ימי העמים הסלא־ויים? לאריסלאוו? פיוסר איר־ליד? רוסי? פולני?

לא רוסי, דבר זה ראוי לאמר אולי מראש. רומני מסורף היה קרוי, מן הסתם, רוקמבולסקו.

אך גם אוקראיני היה, לכל ה־יותר, רוקמבולנקו, כשם שבולגרי היה רוקמבולייב, סרבו־קרואטי רוקמבוליץ, צ'כי רוקמבולק...

להוה ידוע איפוא: רוקמבולס־קי הוא פשוט „רוקמבול", בצירוף „אסקי" שבצרפתית. סופית־התואר, המשמשת לציון דברים שבנוסח: לינקוליניקס, ערבסק, רומאנסק. זוהה אומר. על־דרך כתב־העיטו־רים הערבי, או נוסח הבניה הרו־מנית, נוסח לינקולן.

„רוקמבול" הוא שום, המוגדר ב־תורת הצומח כאליום סקורודוס־רוס. אני היותי ישן על מטתי בשקט אפילו נקרא — זרקו לי מלה — גלוטוס מינימוס (דבר שאינו יכול, כמובן, להיות, משום שגלוטוס מינימוס הוא „העכוז הקטן" באנטומיה שלנו), אך פרו־פסורים, שירדו לי בקמפוס מעץ־הקופים, בודקים אחרי בזמן ה־אחרון ולא עוד שמנגנפים כנגדי מהגדות, היי ב, אני לדייק.

„רוקמבולסקי" הוא איפוא מע־שה מבוצל־שומים. סיפור־הלצה, שתבלינו ישן. תרגיל־מוקיונים, על דרך הסלאפ־סטיק.

בבואנו לאמר עתה כי מעשה החטיפה היה רוקמבולסקי, מת־כוונים אנו להוכא שבאטלולא זו.

שתי המלים הפופולריות במילון חוג־הסילון שלנו הן כמובן „ירוט" ו„חטיפה". ירוט היא אינטרספציה לשון „קאפרה" שב־רומית (אינטרקפציה). „קאמאטי" בסנסקריטית, מלוה־תגנים. וזהו אומר גזילה, אחיזה בכוח, חטי־פה.

מעכבים מכתב, או נושא מכ־תב. מונעים בידי רץ להגיע למ־קומו. מכייסים שדר, צופן, אינ־פורמציה. מיירטים מטוס, אם דרך הסבה, הסטה, הוזזה, או הסיה מן הדרך — הרי זו אינ־טרספציה, שורש קאפרה. „בואינג זה, קאראוול זה", מכריז כביכול ליסטים שבאוויר, „הם כפרתי"...

ראשון האינצידנטים הרשומים בהיסטוריה כמעשה־יירוט אירע בקוי האוויר (הא, ישנים־מישי־בים) של ממלכת ירדן. גוף בלתי מזוהה, שאפשר לאמר כי היה סוריאני, אך אפשר גם לאמר ש־היה עצמה, נחת במשעול־כרמים בוחיתה־חירה. קשה להעמיד עתה דברים על דיוקם, משום שהאינ־פורמציה עליהם מעושת. כולה בפרשה־בלע, אך נראה שלא הגוף הזוהר נורט (בידי אתון, אם בא־מין לפרקי־היום של שעה שמנתה ב„קול ישראלי") אלא „הדרך כנגדי".

מכל מקום ירט, ירה. ליורט, לירה.

עד היכן אשמת אתון יידוע בלעם באינטרספציה זו מגעת איני יודע, אך ה ל ו ב ד ק י ס המכונה קראטי („לובדקיס בפרי־מכיפי", שנינו במסכת „שבת". ל־דברי הרמב"ם, חמרא לוביא, וזוה אומר חמור הבא מלוב) אשם ודאי הפעם מזות, בבואנו לש־קול, מכל־מקום, את עניין בר־מולדתו, מהחמור אלהומי, מושב שנזכור אולי פסוק מפורש: „ופי־צידי אל אל עולי", אומר איוב, „ועל־ידי רשעים ירטני"...

החטיפה פלילית של מטוס ב־אויר (חויית בחטף־טאחאנה) קרו־יה במילון־חוג־הסילון של דהי־הבאכים „היג'קינג", „סקייג'קי־נג".

ג'י ק הוא תמיד ברגש שסורג באנגלית רע. נגודד של שום נהוד המנג ולפרבה התמיהה גם של ז'אק־בוגוגם, הצרפתי.

כך מוצאים אנו, בסטיאון, השעוה הדמיונית של כל־הג'יקים את מיודענו ג'יק אדאמס („מתוא שטיא", „יואל הנואלי"), ג'יק פר־דינג („ביגן הליצן"), ג'יק־איך אופים („איר היהיר", פקיד מבי־הין, מנופת, מנושא).

מצד שני קשור שמו, עד כמה שהעליתי, במושגים שעל־פי־רוב הם עניין לקפיצה או הקפצה. ג'יק־אין־דה־בוכס („עוצלי קפצי־ליי"), ג'יק־אוף־אול־טריידס (מג־הם־מגול, ג'יק של כל הפרנסות, כל האומנויות), ג'יקפוט (קופה מלאה, גל, מצטבר והולך, של מעות בעזות) הג'יק הסרים את הפיראלי שלנו במקרה חקר.

די לנו איפוא ב„ג'יק", כדי ל־שער מראש כי הייג'קינג היא מלה שטעמה מר, ביחוד גמור. תחילה היתה זו פשיטת־הרכבת, שירדה על ראש מספרי ווסקי, או סחורה מוברחת, כתוף משמים. אחר־כך כל פשיטת־הרחמה, אפי־לו לצורך שוד, לבסוף סתם מע־שה שוד, או גזל הבא כתוף.

בעידננו המודרני קיבלה תיבת „היג'קי" (מה טבם „הי" אין איש יודע) צורת הייביק („היי", לשון „דרך המלך") ובתור ה ז ה ב, הי בא עתה על עידננו המודרני, גם צורת „סקייג'יקי" („סקיי", רקיע).

המלה אויר מנוקדת באליף הטוחה ויו חרוקה, משקל פעיל. בן־יהודה מפתח את האליף האל־מלא יוד קטנה שבאויר אשר היה לאמר משקל פעל. הסכין ר־הכפל (ובדור הג'אס־סאט האקי־דח; הרמנן) הם עתה סמלים מפ־הרים באויאציה.

אף־על־פי שעסקי־אויר הם, כי ידוע, עסקים יהודיים („פרנסוס־הר המזות של פרנסות היהודים), היותים הם שהמציאו את האויר עצמו. צירופים כאוי — אויאה — אויאי (אויבציה, נודס בשחוקים, נודיגציה בים) מעידים על מוצאם הדוני־לטיני. לא שאין אוירא גם בארמית, או בסורית עתיקה, אך גם דייל היא מלה ארמית, דיילא, שמצאנו ב„פסאיטי", או ב„שבת", אלא שבתצאה מדאלוס שביוונית, עבר, המשמש את הרבים.

„אור" היא מלה שמית טהורה (לשון „וור", הבקעה והראייה ל־דבר — „מאורה") ואין בינה ל־בין תיבת אויר אלא דמיון שב־צלצול. „מטאור", משום כך, אינגו עצם מבהיק כמו לנפול, אלא לשון „מטא", מעבר („מטא־פיסי", „מטאמורפוזה") ו„אורי", אויר. לפנים היו המטאורים גופים שהתרוממו („אוריין", להתרומם) כביכול באויר כגון שלגים, של ומטר, אפילו הלת הקשת בענן. אחר כך — רק כוכבים נופלים. חלקיקי מטאורים קרויים מטאו־ריטים ומלות־הסלאנג הן כידוע המטאוריטים של הלשון.

אם אמרתי שהליקופטר (ולא הליקוטפר) אינו לשון „הליוס", אל השמש, אלא צירוף „הליקו—

(סוף בעמוד 39)

דב חומסקי

על מקום וזמן

משנה מקום

משנה מקום — משנה מקום.
כאביו הולכים אחריו.
חלק מחלומותיו מקרב.

תוספת אל גריעה.
אפור אחד. מגלה יותר
אל מגלה פחות.

שעות ההופכן, כעין
משחק תמוה של מקום
ומאוחר.

משנה מקום — משנה מקום.
המשך לבדל ספור נושן,
שנותרו בו בספק. כל כלו
חזרה על דברים
כבסון שונה במקצת.

משנה מקום — משנה מקום.
בינתים מתקרב המקום
ירדמוא,
ימלא חקרונ.

גם סבלנותו של הזמן

גם סבלנותו של הזמן פוקעת. הוא
נוטל אותך במפתיע. מטלטל אותך
למרחקי האקלים. אתה תוהה.
אתה
מבקש, אתה נושם אויר סמיך
וריח מעבה. העורף מתריצי קירות
הבתים. עיניך מבקשות סימן בודד
של שמש נדירה מבעד לאשנב
קטנה.

מעליך התקרה נוטפת אגלים חם
לא על ולא מטר. מהלהלים לתוך
אדמת רצפה נוקשה. קשתת
ארגונה.
מהלהלים ללא הפסק.

אתה יכול להמיק, הדלת האחת
איננה נעולה. אף על פי כן
אתה עדין משתהה. אתה מביט
ברגליך מסרבות לזוז.

שמורת טבע

סיפור / מאת אמנון שמוש

אבא לא היה בבית. יצא למסע עסקים. הוזה הרגיש את עצמו ראש המשפחה. קטן היה, אך אחיו ואחיותיו קטנים היו ממנו; ואמא נוהגה בו כבגבר. את מנואל האח סתם פינקה; ילד. והבנות הן בסך־הכל בנות. והרי אבא ציווה אותו במפורש לשמור על אמא ועל המשפחה עד שובו.

קראו שמו יוסף על־שם סבא חכם ז'וזף ועל־שם סבא־של־סבא חכם יוסף אפנדי. כיוון שנולד במכ־סקו, היא כביקו, ביטאו שמו הוזה. סבא עוד בחיים ושלושה נכדים, בן ידבו, נושאים כבר את שמו. אף סבתא עוד כוחה עימה. פעם ביקרו אותם בריו־דה־ז'ניירו אשר בברזיל. אולם אז היה באמת קטן. ולא אהב את הסבא הזה שעל־שמו נקרא, כי היה צריך לענות לו על שאלות מהתורה ולדבר איתו ערבית. וכשאזיה הוזה מתאמץ ומוציא מפיו משפט בערבית, היה סבא צוחק ממנו ומקנטרו ואומר לאביו „איפה מצאת את הארמני. הקטן הזה, יא־בני?" הוזה לא ידע מה זה ארמני, אבל צחוק הרבים שבא בעקבות ההערה סימן לו שאין הדבר נאמר לשבחו. כששאל את אביו ארמני מהו, סיפר לו אבא מפי אביה, שבעיר הלב — עירנו — היו ארמנים רבים ואף אומנתו ומיניקתו של הסב ארמנית היתה. קשה להבר שקיבל תשובה על שאלתו. אבל את סבא לא אהב. מרקיד היה את מנואל התינוק על ברכיו ושר לו שירים מתמשכים, גלעגים.

אמא קראה לשולחן. תמיד יפה ואצילית, אמא. הבעה של מלכה על פניה. היא ישבה בראש השולחן והוזה בא וישב לימינה. כסאו של אבא נשאר פנוי. העוזרת הגויה, עגולה וכהה וכנועה, הגישה את תבשיליה של אמא. תבשילים כשם, כן העיר הרחו־קה, האגדית, בעולם הישן, הבלתי־נשכח. הלעיטו אותם בסיפורי הלב, בתבשילי הלב, במטעמי חלב — וכולם ערבו לחך; למרות שכמו אבא ואמא נולדו במכסיקו. רק הערבית החלבית עלתה בקושי על לשונם. אך הם לבזו אותה, על כל תגיה וניגוניה, שכן רק בה היתה ערובה לשלמות השבט; בלעדיה היו מאבדים שפה בשותפת עם שאר חלקי המשפחה המפוזרים בעולם, ועם שאר בני־עירנו שמתוכם יבחרו להם בת־זוג בבוא היום.

תחילה היו ההורים מדברים ביניהם ערבית כשרצו להצלים מן הילדים תוכן שיחתם. ילד שגדל ונבר הובנה בסוד השבט. הנה אל־מנואל מדברת אמא עד היום רק ספרדית; ילד. אבל לו, להוזה, כבר הסבר, למשל, שאין לקרוא למספר חמש בשמו, משום עין־הרע, ויש לומר מי־פיק־אל־יעד. או פי־עין־א־שייטאן, שפירושם — בעיני האויב או בעיני השטן. „כמה אגוזים אתה רוצה?" — היתה אמא מתרגלת את בנה בבוזה, והוא היה עונה „בעיני האויב", ומקבל חמישה. הדבר נראה לו תמוה, וקשה; אך מה לא יעשה ילד ובלבד שיהיה בקרסום של גדולים.

הוזה אחז בשתי אצבעותיו קובה זהובה מאורכת, נגס את ראשה בהגף אחד, כפי שאבא קוצץ את ראש הסיגר, מזג אל תוכה מן הטחינה המתיקה משפע פטרוזיליה קצוצה, ואכל בתאווה — מטה ראשו אל השולחן ועל הצלחת, שלא לטפטף על בגדיו. מבט נוקב של אמא חלף־עבר על פניו; לא בצלם מעיניו החודרות, הגדולות. ממי למדת לאכול כך את הקובה? — שאל מבטה הנוקב. וידע הוזה, שלעולם לא תשאל אותו שאלה זאת בפיה, פן תקבל את התשובה הידועה לה היטב. הדוד הארון היה אוכל כך, תמיד; הטחינה מטפטפת אל תוך זקנקנו המטופח. הדוד הארון שהתחתן עם אידישיה, כלומר אחת שאינה משלנו; יהודיה כשרה אמנם. אך לא מבנות מינגו — התרחק בשל כך מן המשפחה ומן השבט כולו. אילו אבא היה בביה, היה הוזה כובש את יצרו ואוכל קובה לחוד וטחינה לחוד, או לכל היותר טובל קצה של זו בזו. ירא היה את מבטיו ואת שתיקותיו של אבא; על אחת כמה וכמה צעקותיו; שלא להזכיר מהלומות־ידו.

בכל עת שעלה זכר אחיו הארון, ולו ברמז, היה אבא מתכנס בשתיקה זועמת, אוסף מבטיו אל תוך פיקתו, כמצמצם מבטו לנקודה אחת ומטיל אימתו על כל הבית. אוי לו למי שצחק אותה שעה. על בהוני־נות רגליהם צריכים היו להלך, עד יעבור זעם. משהו כעבר לכעס על אח שסרח היה בתגובותיו אלה, אך הוזה צעיר היה מלהבינו. בחוש הרגיש שיש דברים בגו.

הכל אמרו שהוא דומה לדוד הארון, אפילו יותר מאשר לאביו מולידו; והיו מוסיפים ומפרטים דמיון חיצוני של גבינים עבים וסבוכים ומצח צר וחוטם יהודי, ודמיון פנימי של הרפתקנות ושאפתנות ומזג סוער. היו מדברים בכך בכל כנס משפחתי, עד שעשה הארון מה שעשה ונתרחק מעל המשפחה; נתרחק או הורחק — משהו שבין זה לזה, שאין אדם מתקפה עד שיאמרו לו „כלה ולך" או בקיצור: כלך. אמנם אין המעשה חמור כמעשהו של שם־טוב, שלקח גויה מכסיקנית קתולית לאשה, והכניסה לביתו כמוה כאוכ־לת חזיר. („ימח שמה וזיכרה" — נאום אבא בזעמו — „יפה כליליות ופיקוחית כשר. סיתורה אותו בכשר־פים, אני־אומר־לכם"). אולם גם מי שנשא לו לאשה אידישיה, מן האשכנזים הללו הדוברים אידיש, ומת־קרב אל בני מינה — מוציא עצמו מחברת אנ"ש. כל שכן שעשה את המעשה מבלי שקיבל הסכמת אחיו הבכור; שלא לדבר על הסכמת אבא, היושב בארץ רחוקה. ניסתה לפתותו המסורתא, את זאת הבכור; השתדלה למצוא חן בעיניו כדי שיתן ברכתו לזיווג, וכמעט שעלה הפצה בידה. בעוד מועד עמד על כוונותיה, והדיר עצמו מקירבת.

זה נושא גויה וזה נושא אידישיה. מה יהא הסוף? אנה אנו באים? הנה הוא עצמו, אליאס הנגיד, אבי־הוזה, נהג כפי שצריך ונשא בת־דודו לאשה, כמו שנאמר דודי לי ואני לו. ואם אין הוא רועה בשושנים, הרי שהוא רואה בטוב — עד המקום ועד הקהל. האסון אינו במעשה יחיד של הארון או שם־טוב, אלא בבנה שיבוא בעקבותם, אם לא נשים להם קץ. „אם לא נוקיע עושיהם. גבר נמשך אל הנר, היה מסביר לה לאמא — והוזה היה מתפלא על גילוי ליבו — ואם נסלח להם להארון ולשם־טוב ולשכמותם, סופנו כליה.

אמא ניסתה להסביר לו לאבא את ההבדל הגדול בין שם־טוב שלקח גויה, ימח־שמה־וזיכרה, לבין הארון שאשתו יהודיה — ולא עלה בידה. כל נסיון כזה היה מבעיר את חמתו של אבא ומסתיים בצעקה „תמיד את עומדת לצידו. תמיד עומדת לצידו. למה לא תלכי אליו ותאכלי קצת געפילטע־פיש ואיזה זנב־דג־כלוה. תלכי תלכי. אני איני עומד בדרכך. יאללה תלכי".

כשהיתה אמא מכינה סעודה טובה של שבת, היה אבא מלקלק אצבעותיו מן השומן הנוטף מתן ואומר לה בערבית, מעניין מה ה י א בישלה לו היום. ובעודו נועץ הכף בערימת האורז המהביל הבפוג ב„המבי" — מפך הוטב ספק מרק שעיקרו כרפס ולימון ויש בו גם בשר בקר תפוחי־אדמה — היה מהרהר בה באידישית. בשרן המולצ מפעיל היה את דמיונו בכיתנו, והוא היה רואה אותה דווקא על שפת הים, בביקיני שלה, כמו באותה שבת; כאילו לא עברו כאן שנים, אשה ונוהגת כנערה, נוטפת מים ומין על סביבותיה, בנת־אל־הראם. דלת־בשר היא, אך בשפה זה אין לו כה להתלונן, להארון־אל־רשע. מוצאת היא בוודאי דרכים לפצותו ולרצותו. דרכים שונות ומשונות לנו, למסורתנו הללו; אין יראת אלוהים בליבן.

היה לו ידיד נפש לאליאס, פקיד בבאנק, של כוסית עראק וקערית. פוסטוק חלבי היו השניים מפליגים בשיחות, שלידתן בהרהורי־עבירה וימיתן כיני אגוש. ואוזני הגדולות של הוזה היו מקשיבות מן התקף הסמוך. עושה היה את עצמו ישן וליבו ער. ער ע...

הוזה היה מטפל עתה באטייפה שהוגשה לקינוח סעודה — עיגול בצק סמוגי המקופל לשניים, וכרסו מלאה באגוזים ושקדים ופיסטוקים מתוקים, מקוני־מנים ומסוכרים. הסירופ שמוגה אמא על הגב הזהוב מטיגון של אותה אטייפה היה נוסף לצלחת. הוזה אכל בתאוותנות, מחזה סנטרו בגב ידו ומהרהר בתקנית, שעשה הבוקר.

מגנט נהדר, דמוי פרסת־סוס. רוקן את ארנקו למענו וגוזר ללא מעות־כיס עד תום השבוע. לאחר הארוחה עלה במרוצה לחדרו ושב עם המגנט. אמא כבר נהגה הראשותיה לעוזרות ופרשה אל הכורסה, מול הטלוויזיה. צופה היתה בחצי־עין במוצ'אצ'ה שחורת עין ושחומת עור שהיתה שרה בטלוויזיה, שרה ומעכזת ומתופפת ברגליה כסוסה. מקצרת היתה תצאית לילדה, פיה מלא סיכות והיא מודדת ונועצת, מקפלת ונועצת. על השטיח הפרסי ועל הרצפה סביבו פזורות היו סיכות רבות. הוזה הסיע את המגנט ואספן. כשהעשע היה מן התיפזון שתקף את הסיכות לכראה המכשיר המתקרב. אצות היו לדבוק בו כילדים השששים אל אביהם השב ממסעותיו, משליכים עצמם לקראתו ונצמדים אליו בחזקה.

— מגנט יפה. מביין לך — סיננה אמא מבין שיניים סגורות על סיכות.

— קניתי. הבוקר. רוצה לראות?

— אני צריכה כזה. תמיד נופלות לי סיכות. ומת־טים. תשאיל לי אותו, מפעם לפעם

— אני... אני אמכור לך אותו.

— ת מ כ ו ר לי?

— כן. אמכור לך, אם את רוצה. תקבלי אותו במחיר הקרן.

— במחיר ה מ ה?

— במחיר הקרן. את לא יודעת מה זה? זה... בלי להרוויח. רק מפני שאת אמא שלי.

כשכה אותו אליה ונשקה לו פעם ופעמים, הומה והוכה „אבוס עיניך", את עינך אנשק. בהנה מהום של גוף ומהמיבות נפש שורמו אליו מבנה, הוסיף הוזה באיפוק גברי:

— רק לאבא שלי אני מוכר בלי ריווח. ולא לשום אדם שבעולם.

— וכמה עלי לשלם לך, סוחר קטן שלי?

סוחר קטן, להבדילו מסוחר גדול שהוא אבא; וגם להסמיכו אליו — ששניהם סוחרים בעיניה, משמע גברים.

— שתים־עשרה פזות בלבד.

— טוב. עשינו עסק — ניסתה אף היא לנקוט לשון ביזנסמן. — תן לי את המגנט.

— לא לפני שתשלמי. שתים־עשרה פזות. בלבד. אבל במזומנים.

הוזה ידע היטב שכסף מזומן, ערכו רב יותר מסתם כסף. סיפוריו של אבא על פרנסתו הראשונה של סבא־המהגר נחרתו עמוק בליבו. סבא הביא עמו מעט כסף משם. והיה מחזר על פקידים זוטרים — עובדי מסילת־הברזל, חברת הטלפונים, הדוורים וכיוצא — שהיו מתקשים לגמור את החודש במש־כורתם העזבה ובצאציאהם המרובים. היה משלשל

(המשך בעמוד הבא)

هكذا من الأصل

מלחמות המאסף של ברל רפטור

מאת יוסף גולן

ברל רפטור, ללא הרף, הוצאת הקיבוץ המאוחד, תשל"ג, 2 כרכים, 737 עמוד.

לפעמים עוקפים ספר תוספת את הדמיון, טרם קראה בו שורה אחת. כך קרה לי בספרו של ברל רפטור „ללא הרף". איתו צרפיקאי צעיר ומוכשר כמעגן מיכאל גלי הים הידע לבטא את התחושה המלווה את הקורא בספר. תאמינו לכם מעין נייר הים גם, כן הסוג בו מהמושים ל- תשפיית עקיות האורייה לתנויות ה- כמולה הירוקות ועליו כודפס בשחור באותיות כצעצבות בעמכות רבה, שמו של המחבר והמהורה „ללא הרף" ב- אדום, כאש!

*

שני כרכי הספר בקיפוים את חיי המחבר והיותו מן התקופה שלפני עליתו ארצה, תקופת המהפיכה ה- בולשביקית ועד קום מדינת ישראל. ברל רפטור לא כתב בעצמו את היבורו, הדברים נרשמו בפיו ע"י אהרון כאירוביץ, ואילו אברהם תר- קיים בעורכי הוצאת „הקיבוץ ה- מאוחד" סייע בידי המחבר. כך יצאה אמנם עבודה כלוטשה מבית ההוצאה, אבל בדרך הלך לאיבוד סגנונו ה- מיוחד של ברל רפטור. הוא, המחבר, כותב כפי שהוא מדבר, ומדבר כפי שהוא כותב, בכל רבי"ת ושמיה, בלי סימני פיסוק — הסימן היחידי בו הוא משתמש הוא סימן־קריאה, ול- עולם לא יסתפק באחד, אלא בכנים־ שלושה (!!!). רשימותיו הן על פת- קאות וכל אות בכתב ידו, כגודל של כפתור על מעיל חורף רוסי. כאשר הוא נואם, הוא זע ונע ללא הרף, לעולם לא יעמוד על מקום אחד. ה- משפט הראשון מתחיל בקרשינדו, ובעולם לא התאונן איש, שדברי ברל רפטור לא נשמעים בקצה האולם, ר- יהיה גדול כפי שיהיה. והנה לקחו חבריו כאירוביץ והריטייב את העברית הכותפה הזאת, והשיבה בכשא של גלבים ועבצו לה תספורת. דומה, כי העמיקו כליו את סגנונו האישי (ה- מכתבל בכבצבור־התאקי הקצרים וב- גיבים העבים, גושה מנהלי־עבודה כ- יכי הכבדים) והלבישוהו בחליפה וב- עניבה. חבל. כי יש לנו כאן עניין עם אחד מן המוהיקנים האחרונים, באותו גזע ההולך ונעלם מנופה של הארץ ואת מקומו תופסים הסמכו- קיסים הצעירים שהעברית שלהם מ- לוטשה ונערכת כבכתוביותיהם. בטוחני, כי הכוונה היתה טובה. רצו המוציאים כי גם התמהרין הצעיר ב„חולי־בוני" והכולכין ב„פור" יבינו מה יש לו לברל רפטור לומר. אבל לטעמי ה- אישי — האורגינל מרתק יותר.

*

לכותרת העמידו כותרת משנה: „בעבים ומאבקים", ואין ספק בלבי, כי ברל רפטור מאמין באמונה שלמה בקדושת המושגים הללו, אבל אם כותרת משנה הכרחית היא — היתה כתלופה באחרת: „מלחמת מאסף". כי כל חייו (הציבוריים) לחם ברל רפטור מלחמת מאסף, מלחמתו נגד פירוק הפלמ"ח היא מן המפורסמות, וכאשר הועד הפועל של ההסתדרות החל מזמן לטפל ב„בעיות בשתוף" הם עדיין ברל רפטור, כי אל לו לועד הפועל להתנער משאת באחריות ל- נושא זה. בראשית שנות החמישים בימלה ההסתדרות את דרגת השכר המשפחתית, היינו הוסיפה, שלפיה קי-

ברל רפטור

בלו עובדי מוסדות ההסתדרות את משכורתם לפי גודל המשפחה. ההלכו לאבק את הדרגה המקצועית, כאשר בראש הפולם שעמים „הבבניים" ר כמובן חברי „בבשלת ההסתדרות", חברי הועדה המרכזית. ברל רפטור סירב בעקשנות במשך חודשים רבים, לקבל את המשכורת המוגדלה, שלו ההדיך לא בבצע את הביריו ואת גד- ברות הועד הפועל, עד שלבסוף נעתר ואף אז, דומני, לא נפל לעצמו את הסכום שכופל לדרגה המקצועית, אלא תרמו לכמרה ציבורית או כפלגתית. וכך נהג במאבקו נגד ביטול הזרמים בחינוך — היינו ביטול זרם העו- בדים: יפים רבים לאחר שכבר שקטה הארץ בן היכוה הזה, נלחם עדיין ברל רפטור כלהבת באסף. והוא הדין בסוגיית פירוק „סולל בונה". פנחס לבון שראה בעין כפוכה את הזר- צות הריכוז המשקי הגדול, והם על יתנה, החליט לפרק את פריב ל- חבירותו, אך ברל רפטור, עם כל הביקורת שהיתה לו על „התופעות השליליות" במשק העובדים — לא השלים עם כך. הוא לא חדל להילחם גם כאשר הפירוק הפך כזכון לעובדה. אכן, כלהבת כאסף, לאורך כל הקו. ולעניין זה שייכות יותר מלחמותיו: המלחמה על הערכים בהסתדרות, על התנהגות מנהלים ופקידים, על מה מותר ומה אסור. כאשר ההתנהגות כשייכות הסכה כזבון לנורמה מקו-

בלת, הוא עדיין נלחם של „ערכים חברתיים", סגנביים למדי, לפי תפיסת עולמו המיוחדת. מעולם לא חשש לעמוד בודד במערכה במלחמת המ- אסף שלו.

*

כאמור, גדש ברל רפטור ב־700 עמודים את המאבקים והמעשים רק עד הקמת המדינה, הוא מבטיח כי ההמשך יבוא — מהקמת המדינה ו- אילך. סיפורו מתחיל בעיירה ושמה ריזין, עיירה בתחום המושב, בית וסביבה חסידית. המיוחד בעיירה זו, כי שם התגורר ר' ישראל פרידמן, הרבי המפורסם, רבם של חסידים, אשר לפי הגדרת המחבר „היה בנהג שלו הרבה מן התכלית הארצית". זה היה מקור יניקתו של המחבר, ש- נשאר למעשה חסיד נלהב בכל גל- גוליו. הוא עשה דרך ארוכה, ארוכה כאחד בן העיירה החסידית עד „חיפה העובדת", החלוצית. עוד בעיירה נד- גה בבסיון של הגנה עצמית יהודית והפיסוק דאז, סביב אקדח אחד או שניים, קסם לו. לכל אורך דרכו. יש לו לברל רפטור נוסח משלו בנידון. כערך עליון קבע לעצמו את „הריתמה המשולשת: הגנה, כיבוש־עבודה ו- התיישבות".

בשלב מאוחר יותר נעשה הקונ- סטרוקטיביזם העיוני ערך דומיננטי בחייו. הוא מאמין בכוחו היוצר של מעמד הפועלים, כאשר „הפועלים" הם עדיין בחורים בלתי מנוסים כתי מצם. הוא נמצא במעמד הד סיפי של יסוד ההסתדרות הכללית כמשקית, כשולה חדש שמקרוב בא. הוא נעשה אף אם לזוגרם של העולים כרוסיה רגל אלה שעדיין נתקעו שם ובצפים לעלית והוא מעיק שמים וארץ, שלא עושים די לבען עלייתם־הצלתם.

תיאור הווית הפגישה הראשונה עם רחל ויצחק בן־צבי בירושלים וה- פגישה המשפיעה לכל אורך חייו עם ברנר (הפגישה הראשונה בין הבחור לבין ברנר קורה בתחנה, כאשר ברנר בלא את התפקיד המכוחוני של פקיד בתחנה יהודית) ועם לנדוברג, הוא יצחק שדה, ועם בן־גוריון — הם תיאורים מאלפים באמת. לא פחות מכך בולטת ההשפעה הרבה על ה- מחבר ועל בני דורו וקבוצתו, שנודעה למגיויה כרוזה כהן, א. ד. גורדון, וכמובן — ברל כצנלסון ויצחק טבנ- קין.

*

כל פרקי הספר הם נדבכים קטנים ורצופים בהיווצרות הישוב של הישוב העברי, כשהם מתוארים מנקודת־ראות אישית של זכרונות חויות. הזוכרים בגעגועים את „הימים הטובים ההם" ימצאו בו הרבה להרות את נפשם, אף כי יש בכרכים אלה גם תיאור של דלות מנוונת ואף „מלחמות־יהו- דים" לא פחות מכערות באלו של היום, אם כי מעל לכל מרחפות הה- להבות נעורים ואמונה גדולה בלב, והאוירה הנסמעות כיום בעניינותה, כאילו לא כן העולם הזה הן.

*

יש להבליג על ספר זה — על כל פנים על חלקים כמנו — כחומר קריאה לנוער, ודווקא לנוער „המתחפש את זהותו". מבחינה זו, „ללא הרף" הוא ספר מודרני, אם לבני־הנעורים ההתבגרות להחריש, אם לבני־נעורים בהפסקה הם כמיכני זמננו. בנושא זה אולי הימצא נקודת־החיבור בין ה- נוסטלגיה של „הותיקים" ובין הבו- דנות של הצעירים.

קוראים מגיבים

שלי"ג - כמבקר מוסיקה

לפני שבועות אחדים נדפסה במוסף הספרותי של „מעריב" הערכה לספרו של ארתור רובינשטיין על 30 שנות חייו הראשונות. הספר ראה אור ב- אנגלית, והמבקר(ת) עיין(ה) שמכדה בספר הביקורת בעברית על הופעה המסנתרן, וביקורת זו לקוחה מתוך הבוכוע לנוער העברי „עולם קטן" שיצא לאור בברלין בשנת 1902.

הנכון הוא שביקורת זו נדפסה ב- „עולם קטן", שיצא לאור בוארשה (ולא בברלין) בשנת 1902, בחוברת מספר מ"ח, אלא שבגלל הגבלות הצנזורה הרוסית הוא נדפס בווינא. כותב הרשימה הנ"ל על א. רובינ- שטיין היה אבי, ש. ל. גורדון, שנודע לאחר־מכן כפירוש התנ"ך (שלי"ג).

בכבוד רב
משה גורדון
תל־אביב

החוק - לכלל וליוצא מן הכלל

מאת שאול הון

ד"ר ש. לוין: „החוק מולת הכלל" (הוצאת הר- פוס האקדמי, מהדורה שניה, מעודכן ליום 1.10.72)

ד"ר י. פרוידנהיים: „ס- דרי השלטון במדינת יש- ראל" (הוצאת ראובן מס, תשל"ג, מהדורה חמישית, מעודכן לאוגוסט 1971)

ד"ר יעקב בוק: „אתיופיה הפלילית של הלקוי בנפשו" (הוצאת קרית ספר, 1972, מהדורה שניה).

א.

הלכה פסוקה היא שאי ידיעת ה- חוק אינה פוטרת מעונש. הלכה זו הביא לנגד עיניו השופט הת- אביבי ד"ר שלמה לוין בבואו ל- הדריך את הציבור בידיעת החוק. זאת הוא עושה בספרו „החוק מולת הכלל" (הוצאת הרפוס האקדמי בי- רושלים, מהדורה שניה).

זהו מדריך עממי לחוקי המדינה, שיצא עתה מחודש על יסוד הצלחת המהדורה הקודמת. הספר מיועד ל- כל אדם ועל כן נכתב המחבר בה- לשון המסורבלת המכבדת, הטיפוסית כל כך לניסוח החוקים בדרך כלל. המחבר מוקר בהמציאיות את כבלול החוקים, מסביר את עיקרם לקורא ומדריך אותו בהלכה. הרי דוגמה פשוטה וקולעת: יחסי דייר ובעל- בית הם במסגרת חיי יום יום ב- מדינה. כשסוקר המחבר את חוקי הגנת הדייר הוא מזכיר לדייר ש- אסור לו להתקין אנטנה על הגג בלי לקבל על כך רשות, שמא יתן בכך עילת פינוי לבעל הבית.

במתכונן מבליט המחבר עניני יום יום, שכל אדם נתקל בהם על כל צעד ושעל: דיני שטרות, הצ'קים, תאונות ותביעות נזיקין, דיני מקר- קעין ובתים משותפים, ביטוח לאומי, תוספת בניה (חוקי בנין ערים) וכל כיוצא בכך.

הקורא הממוצע „נלכד" ברשת ה- רחבה של חוקי המדינה, שהמחבר טורח להבהירם לו בלשון ברורה, ובכך הוא בא על שכרו. המהדורה החדשה מעודכנת ליום 1.10.72.

ב.

ספר נוסף בתחום החוק, המיועד להשכיל את הקורא בנושא זה, הוא של ד"ר יהושע פרוידנהיים: „סדרי השלטון במדינת ישראל" (הוצאת ראובן מס, מהדורה חמישית, מעוד- כן לאוגוסט 1971). זהו ספר בעל אופי אקדמאי יותר. אולם החומר מוגש בצורה ברורה ונטולת סיבוכי לשון. המחבר סוקר גם צורות מש- טר בארצות אחרות, בהשוואה ל- משטר שבישראל.

חשיבותן של בעיות חוקתיות גו- ברת יותר ויותר בחיי יום יום, ולא רק מבחינת ההלכה הצרופה. אמנם לישראל אין חוקה כתובה, אולם אפשר שדווקא משום כך נבחנות שאלות יסודיות ע"י בית המשפט, ובעיקר בית המשפט הגבוה לצדק. די להזכיר את שאלת המכורים, את פרשת הבחירות ועוד סוגיות כאלה.

ידיעת החוק בכללותו חדלה להיות נחלתם הבלעדית של משפטנים. היא נוגעת לחיי יום יום, והמחבר מבקש להעשיר בספרו את ידיעת הכלל.

ג.

מעמדו של חולה הנפש במערכת היחסים שבמסגרתה של החברה ה- אנושית העסיק את חכמי החוק עוד בעולם הקדום, עוד לפני אלפי שנים, כשמדע הרפואה וחקר הנפש טרם הגיע לדרגת השתלותו כיום, כבר מבינים חכמי המשפט וחוקרי הנפש ש- אין חולה הנפש שליט על מעשיו ועל כן לא חייב. אסור להאשימו על מעשים שעשה.

כבר בתנ"ך אנו מוצאים כמה דוג- מאות לגישה כזאת, הפוטרת את חולה הנפש או המשוגע מאחריות למעשיו. לפני כ־3000 שנה נמלט דוד מפני המלך שאול והסגיר עצמו לפלשתים בגת. סרני פלשתים מבקשים להיפרע ממנו על שהרג את גלית — ודוד מעמיד פני משוגע: „ויתהולל בידם ויתו על דלתות השער ויורד רירו אל זקנו" (שמואל א' כ"א 14). בכך הוא מצליח להתחמק מעונש, שכן אכיש מלך גת אומר אל הפלשתים: „הנה תראו איש משתגע, למה תביאו אותו אלי?"

אמנם גם בדברי הימים (פ' 7) אנו מוצאים „משוגע איש הרוח". אך לא ברור שם אם לצדיק פטור מעו- נש באמור הדברים. אולם בבקרה אחר המחבר בתנ"ך ברורים הדברים בהחלט. יהוא מארגן את המרד ב- יהורם מלך ישראל. כאשר שיירה נראית מרחוק כשהיא קרבה אל בית המלך נשלח אליה רץ, לברר „מה הולך". יהוא כולא את הרץ וגם את זה שלאחריו, לבל יחזרו אל המלך להודיעו על המרידה. כבר בבעעה זה יש התגורות מתמצעת במלך היא טענה עונש. אך הצופה, המספר למלך מה התרחש, מוסיף: „המנהג כמנהג יהוא בן נמשי, כי בשגעון ינהג" (מלכים ב' פ' 20).

סוגיה סבוכה ומעמיקה זו של חולה הנפש זכתה למחקר מקיף של שופט השלום הירושלמי ד"ר יעקב בוק בספרו המצויין „אתיופיה הפלי- לית של הלקוי בנפשו" (הוצאת קרית ספר בע"מ 1972, מהדורה שניה). כשופט הוא קרוב לבעיה זו לא רק מצד ההלכה אלא גם מצד המעשה, שכן לא פעם מנסה נאשם לנקוט ב„תכסיס" של דוד ולהתחמק מאח- ריותו למעשיו בהעמדת פני חולה נפש. הנושא הרחב הזה משתחום ה- משפטי ופולש אף לתחום מחקר ה- נפש. השאלה אף עמדה במרכז דיוניה של הועדה המלכותית הברי- טית, שדנה בשאלת עונש המות.

אין מחלוקת לגבי מי שלוקה ב- נפשו. הכל מסכימים שאינו יכול ליתן את הדין על מעשיו ואף אינו יכול לעמוד לדין (כמובן, בתנאי ש- הדברים הוכחו לידיעת השופט). ה- סיבוכים מתעוררים לגבי אלה שהליקוי הנפשי שלהם אינו עולה לדרגת הטירוף. אנשים כאלה אינם בחזקת אנשים נורמליים, אך עם זאת גם אינם מוגדרים כחולי נפש ממש. לצורך מחקרו המקיף המתמצה ב- שאלה זו התעמק המחבר לא רק בתקדימים מתוך המשפט האנגלי, אלא סקר גם את מערכות המשפט בשאר ארצות אירופה. לרבות ברית המוע- צות. ולא עוד אלא שהמחבר אף סקר בהרחבה את דיני ההלכה ה- יהודית בנושא זה וליקט מהמשנה ומהתלמוד ואף מספרות השאלות וה- תשובות של גדולי הרבנים. המהדו- רה החדשה של הספר אף כוללת פרק על דרכי האשפוז ושחרורם של חולי נפש בישראל. המחבר אף טרח לקבל חוות דעת מפי ראש אגף בריאות הנפש במשרד הבריאות.

חולה הנפש, או הלקוי בנפשו, קרוי במשנה „שוטה". הואיל ואינו אחראי למעשיו הריהו „פטור מן ה- מצוות ומן העונש ואין קנינו קנין ואין ממכרו ממכר" (רש"י, חגיגה ג'). חז"ל אף נתנו בו סימנים: „איזהו שוטה? היוצא יחידי בלילה והלן בבית הקברות והמקרע את כסותו והמאבד את מה שנותנין לו" (תוספתא תרומות, פרק א' הלכה ג').

(המשך בעמוד הבא)

ספרים חדשים — עיון ראשון

סיפורת.

סיפורי חנוך ברטוב

בהוצאת הקיבוץ המאוחד הופיע צרור־סיפורים מאת חנוך ברטוב בשם „אמנת רוזקה". שש הסיפורים הראשונים בספר זה נלקחו מספריו הקודמים של ברטוב — „לב חכמים" ו„הסוס הקטן" (שניהם הופיעו בשע- תם ב„ספרית פועלים"). שאר הסי- פורים לא כונסו עד כה בספר וחלקם ראו אור בעתונים בשנים האחרונות. המחיר: 15.80 לירות.

סיפורי פוקנר

בתוך מהדורת סיפוריו של וויליאם פוקנר "Go Down, Moses" (רד. משה!) הופיעו עתה בתרגום עברי בהוצאה „דביר" שני הסיפורים „ה- ראשונים" ו„הדובי". תירגם את הסי- פורים אבציה פורת והקדימה לספר מסה בשם „ארץ ללא שעונים — וכן המיתוס ב„הדובי"" צפירה פורת. הספר הופיע בכריכה רכה והוא חד- ליה ב„ספריית גבישי" שבעריכת א.ב. שפיד. המחיר 7.50 לירות.

צרור סיפורים קצרים

עשרים־וחמישה סיפורים קצרים כונסו בספרו של יעקב שביט „משל- חת ההצלה". אלה הם סיפורים על אידרות־רגש ועל מצוקות האדם הקטן בדרכי חייו. הם כתובים בתמציתיות, ללא פרטים רבים, תוך דימוי על הרחבה אפשרית. הספר הופיע בהוצ- את א. לוין־אפשטיין והמחיר 12 לירות.

„בעירום באה הזרה"

זהו שמו של רומאן מאת פנלופ אש (שם קיבוצי למספר מחברים), העוסק בעלילות אהבים של אשה תר- בותית, הכגולה שבעלה בוגד בה ובנקמה היא נוטלת לה גברים רבים, מדיחה אותם והורסת את חייהם. את עיקרי העלילה חיבר העתונאי מייק מק גריידי ובכתיבת הפרקים נשתתפו בעיני תוריסרי אנשים, שכתבו כל אחד פרק של 2,500 מלה. מתוך פרקים אלה עיבד את חמישה־עשר פרקי־הספר השליש את הדיאלוגים שבין גילוי ובילוי, כחוצבים בין הפר- קים. הספר תורגם לעברית בידי נורית יהודאי והופיע בהוצאת „לדר- רי". המחיר: 12.80 לירות.

רומאן של מוכי־גורל

הרומאן של אריה קרשון „הרפתקה במדבר", שהופיע בהוצאת „לדורי", הוא סיפור אהבתם של נער עזוב ונערה משותקת־למחצה וכן סיפורה של הרפתקה־גבורה של צעירים אלה ואחרים, הממלאים שליחות מסוכנת בארץ־אויב. בפתח הספר מקדים ה- מחבר ומודיע, כי כל המסופר בו הוא פרי הדמיון, וכל דמיון לדמויות או לאירועים מציאותיים אינו אלא מקרה.

עיון ומחקר

מדינת היהודים

ספרו של תיאודור הרצל „מדינת היהודים" — נסיון של פתרון מודרני לשאלת היהודים — הופיע בהוצאת הספרים הציונית בתרגום עברי חדש מאת מרדכי יואלי, בשיתוף־פעולה עם מערכת כתבי הרצל. הקדים ל- מהדורה זו מבוא א. ביין. סיומה של מהדורה־התרגום זו הופיעה לקראת הקונגרס הציוני הכ"ח בינואר 1972 וחולקה לצירים ולאורחים כשי. עתה עברה המהדורה עיבוד סגנוני יסודי ומוצאת למכירה לרבים. זהו התרגום העברי השישי של הספר. תרגומיו הקודמים נעשו בידי מיכל ברקוביץ (1896), אשר ברש (1924), דוד לאזר (1946), דב סדן (חלקית — 1946), ש. פרלמן (1953), וצ. בר־מאיר (1967). המחיר: 8 לירות.

אדם מול טבע

פעילותו של אדם בעימותו עם תנאי־טבע אפשריים לשינוי מגמה למתגה. בחלקי־עולם שונים זהו נו- שא מחקרו של פרופ' דב ניר, ש- הופיע בספר בשם „מאתי סובב" ב- הוצאת „מוסד ביאליק". בפתיחה של המחבר, המבוססת על הבחינה האי- קולוגית של התנהגות האדם בתנאי טבע קשים, היא, כי האדם — במש- של דור — הוא אחון לגדלו ואף ראוי למצבו, יהיו אשר יהיו תנאי טבע הסובב אותו. המחיר: 20 לירות.

פילוסופיה סינית

„דאו דה צ'ינג", ספרו של הפי- לוסוף הסיני לאו־צה שחי בשנ- המאה השישית, או מן המאה ה- שית לפני ספירת־הנוצרים, תורגם ל- עברית מן המקור הסיני בידי יזה גריאותה חנוך קלעי והופיע בהוצאת „מוסד ביאליק". הפילוסופיה של לאו־צה מילאה תפקיד רב־ערך בתו- הרות של העבר הסיני, אף כי ניצה משנתו הדתית של קונג־פו־צה (קונ- פוציוס) שהיתה לדת השלטת בסין. האידיאל של לאו־צה הוא אנשי מעשה, אשר יש להבינו כאי־התערבו- ת במהלכם הטבעי של המאורעות. התרגום הוקדש לזכרו של לב רוב- עוז, הוגה תרבות סין. המחיר 12 לירות.

סבכים

ספרו של ה.ר. לאיינג „סבכים", העוסק בכוכשים בחיות דרכי ה- התנהגות הכפויים של האדם כ- כלפי זה — אהבה ושנאה, טוב ורע, תקוה וקופ, רצית וקבלה — תורגם לעברית בידי היה יוקר הופיע ב- ספרית לחקר האדם והחברה של הוצ- את „כמתוח". המחבר מציין בהקדמה לספרו, כי תיאם עצמו בגילוי הגב- יות של קשרים אנושיים, סבכים, מבואות סתומים, מיצרים והיבקים תוך השטחת מהנהגים „הגלמיים" שבהם הופיעו, אך לא עד כדי זיקוק לנוסחות־מופשט.

היהדות לדורותיה

מהדורה שניה מתוקנת של ספרו של אברהם קורמן „זרמים וכתות ביהדות" כאנציקלופדיה על הזרמות הע- פיעה בהוצאת המחבר. הספר מחולק ל־ריב פרקים ועומד על מהות הנושא „יהדות" ועל הזרמים הביתות והד- נות, החל בחסידות וכלה בשומרונים, בקראים, באיסיים, באנשי שבתאי ובתנועת ההשכלה. פרק מיוחד מוק- דש לנצרות ולישו הנוצרי.

ספרי שימוש

מילון איטלקי — עברי

הכרך השלישי של המילון האיטל- קי־עברי מאת מנחם עמנואל הופיע בהוצאת „יבנה". בכך נשלם מילון זה, העשוי לסייע בידי יודעי איטלקית להשתלם בעברית. המחיר 23.50 לירות.

קטלוג הספרים הכללי 1973

בהוצאת צבי שטייגר ובעריכתו הופיע „קטלוג הספרים הכללי, 1973". בקטלוג זה רשומים כ־15,000 ספרים, שהוצאו לאור בישראל (בשפה העב- רית), על־ידי הוצאת הספרים המאו- גדות בהתאחדות הוצאות הספרים ב- ישראל וכן על־ידי הוצאות־ספרים שאינן חברות בהתאחדות. על כל ספר מובאים כעשרה פרטים ביבליו- גראפיים. החומר עובד לדפוס בעזרת מחשב על־ידי חברת אדי לוי בתל־ אביב והוא מוגש בארבעה מפתחות — לפי שם הספר, לפי שם המחבר, לפי הנושא ולפי בית־ההוצאה. הפירוט המלא ביותר ניתן במפתח הראשי (לפי בית ההוצאה) ועל כן המעיין בכל אחד משלושת המפתחות הא- חרים — טוב יעשה אם יפנה גם למפתח זה להשלמת המידע. המחיר: 60 לירות.

ספרי זכרון וזכרונות

יד ליהדות פולין

בהוצאת המכון לחקר התפוצות של בית־הספר למדעי היהדות באוניבר- סיטת תל־אביב הופיע כרך א' של „גלעד", מאסף לתולדות יהדות פולין בעריכתו של משה מישקינסקי, ובה- השתתפותם של אריה טרטקובר, פר- תיהו מינץ ושלמה סימונסון. המאסף משמש במה למחקר בהיסטוריה של יהדות פולין לדורותיה ובכוונת המערכת להקדיש כל כרך להיבטים שונים של נושא מסויים, או להסיבת נושאים קרובים. שפת ה- מאסף עברית, אך נדפסים בו גם מחקרים ותעודות באידיש. תמצית המאמרים באנגלית מובאת בסוף ה- כרך. החל בכרך הבא תובא גם תמ- צית באידיש. בכרך א' של המאסף — אחד־עשר מאמרים וכן ארבע תעודות כאושוויץ בירקנאו.

פעלו של חלוץ דתי

ספרו של נתן גרדי, מראשי הסתדרות הפועל המזרחי בארץ־ישר- אל, „פרקי חיים של חלוץ דתי", הופיע בהוצאת מחלקת ההסברה של המפלגה הדתית־לאומית. זהו כרך ראשון של זכרונות אחד מחלוצי המייסדים, מראשוני ההתיישבות ה- דתית ודמות מקורית בעליה השלי- שית. הרצאת הסיפור נעשית בפש- טות, בלשון ברורה וקולחת ובלוויית קטעי מכתבים ותעודות. ספר זה זכה את מחברו ב„פרס שפיראי" למחשבה הציונות הדתית, תשל"ג. המחיר: 17 לירות.

כתבי־עת

„מבפנים"

הופיעה חוברת 3 לכרך ל"ה של רבעון הקיבוץ המאוחד „מבפנים" שבעריכת עוזבל גלעד. החוברת (אביב־קיץ תשל"ג) מוקדשת לכ"ה שנות המדינה ובמדור השוחה משת- תתפים, בין השאר, יצחק טבנקין, יגאל אלון, ישראל גלילי, חיים גב- תי, חאב צור. במדור הספרות מוב- אים שירים של נתן אלתרמן, י. רביבוב, בתיה קמר, אור ומונה. רוברט פרוסט היגרע. הפיוטה פורת מופיעים פוציו וזוקות שו- ובביקורת — רשימות על הזז, יוכבד בת־מרים ועוד. כן מובא נאומו של חיים הזז בוועידה אגודת הסופרים

(המשך בעמוד הבא)

שמורת טבע

(המשך מהעמוד הקודם)

לידיהם כאה פזות מבין והקליך תבורות התיכה בלבד; התיכה של בה־בכך; יופי כוח לגבות כמשר- כורהם בעוד חודש־ים כאה וחמשים פזות. ואם ביק- ש התתחנו להזות את התשלום לפנה שליכה, היה מוריצה וכתהפך בהת־כה על כאתיים פזות בלבד. וכך היה עושה חסד עם אותם עניים, ומתפרנס בכבוד. כשהגיע כמכאן לברזיל שב ועשה זאת, וביתר הצלחה.

חווה נעץ עיניו באימו, עיניים חומות גדולות, רעבות, מצפה להשלום במזומן.

— אשלם לך ביום שני, כשאבא יחזור. לא לקחתי כבנו הפעם מספיק כסף וחוששת אני שמא אחזור בלי פרוטה.

— תשלמי ביום שני, תקבלי את המגנט ביום שני. אם לא יציעו לי עד אז מחיר טוב יותר.

צחקה בהנאה גלויה:

— תן את המגנט, חוהליטו, ואני מבטיחה לשלם ביום שני.

— מבטיחה זה לא מספיק. אין לי קונפיאנסה.

— אין לך קונפיאנסה? ב א ב א שלך אין לך אמון?

— אין לי אמון באף אדם. וזהו זה.

— גם לא באבא?

— באף־אחד אמרתי. מצער.

מבלי משים היה מחביא את המגנט מאחורי גבו, כחושש מתקיפה. עיניו, עיני תאג'ר, גדולות היו ונוצצות מעיני כל התאג'רים שהכירה, והיא הכירה את כולם; עצבה ובשרה.

כשסב אבא ממסע בשוק, עייף היה כתביד. הוא שקע בכורסה הרכה, קורא און־אוך מעוכך כרסו, חולץ נעליו באנחת רווחה. עוד טרם הספיק ליבות בגינו, נזדרזו חוה ומנואל והביאו לו כל אחד זוג נעלי־בית. חוה הקדים את אחיו בשניות מעטות. מנואל חזר מבויש ומזרתו. התנפל בכעס על ציפור- ניו וכירסם בהן עד זוב דם. שקוע היה במלאכה זו, מוקר בהוספות כבדים את הכתמים הלבנים שנבראו כהיות לציפורן — כתמים שסבתא נהגה לספר שהם סימן לצוותות שעשה, כל כתם עוון — שעה ששמע את אמו מספרת ואת אביו מקשיב בהנאה קולנית.

האם סיפרה על המשא־ומתן שהיה לה עם חוה. ניכר היה שכיבדה את בנה בכורה על נוקשותו בעולם זה, שבו הנוקשים עולים כעלה. מספרת היתה בפרוזרוק ובשכן דרמטיה, משהה בדיאלוגים ובבגית פפקחותו של בנה והצגתה שלה. כשהגיעה אל מחיר הקרן נדרך מנואל, שהיטיב להכיר את אחיו. וכששמע את אמו מצטטת את חווה „שתים־ עשרה פזות בלבד" — קפץ כנשוך־נחש,

— אבל הוא שילם ע ש ר פזות. רק עשר פזות.

כשראה את מבטי התמיהה והספק בעיני אמא ואת עיני הסערה על מבחו של אבא, הוסיף:

— אני נשבע. בחיי ה'. הייתי איתו בכל־בו, וכאלו איתו אפילו. עשר פזות שילם.

אבא ואבא ההכלו זה בזו, תמהים כיצד ראוי להגיב, ולפתע פרצו שניהם בצחוק משחרר.

כאותו יום דבק בו בתחה הכינוי עוזאגטני, שאם אתה אומרו בהזורה משמעו רמאי, ואם בקריצה — משמעו ערמומי. אמא היתה מספרת את הסיפור לכל אורח ואורחת, בתוספת נופך לפי כבוד האורח ולפי מצב־רוחה אותו יום. כזו יצירה נתגלה בה, ובעלה לא היה מתערב; נהנה היה מן הגיוון והקישוט שנתוספו לסיפור ממהדורה למהדורה. מכל־מקום, הרשב היה, שם של סוחר ממולח בודאי שלא יזיק לבן.

ב.

עשר שנים. אולי יותר. חווה עשה חיל. מפה לאוזן סיפרו שהוא מתקרב למיליון הראשון. ליהודי הכלכלה הפיתנביים. שעלו לאביו הון, לא היו לשווא. הוא היה מגלגל עתה בנויות בידיו כמו שייך הבגלגל בסחורות העיגבר. בבורסה היה הצעיר מכו- לם תעוצו בכולם. זרזורי המטבע בעולם היו לו מקור שמחה והשראה. אביו שוב שאינו מבין מה בעצם קורה בעולם. חוה היה מחייך מזויה עינו ואומר „בענים מאוד מבינים, אבא. המבינים — יגבב"י.

כשהתגבר בו הדולר ההחיל לבנות לו וילה, עין לא ראתה כמוה. כשבאו אביו כבה ותעלה הוילה עגה בזכרה „שהיים־שלוש שיחות טלפון לסוקיר". בכל קפיצה שעשה לאחת מבירות העולם מצא לו פנאי להביא כבה אבירים מיוחדים לבית שבנה. מאיטליה שיגר ארגזי תרסינה; מגרמניה הביא עיניים אלקטרוניות לשמירה; מבחרין לקה בקושים לדלתות חיצוניות, שצורתם קדייד קמצה המשש אצבעות לה נגד עין־הרע; בחנות־ביניים בלוד קנה מזוזה מזהבה לכל דלת ודלת בבית הנבנה.

אליאס היה שיכור מהצלחת הבן. ראשית חכמה, כתה הורותיו לבית־הכנסת. אחר כפה על הבן לשאת „עדי" על צוארו ו„ה'אמסה" בכיסו. ואז נרגע. לא בן האם, שהכרגע היה כבנה הלראה. תחה כלה היה שב ודוחה את כל השידוכים המצו- יינים שהשיגו עבורו. בנות ממשפחות טובות, עלמות בשילות שנדוניה כבדה תלויה בצוארן, בנות חלב כשרה והשורות דוזה אחת לאחת. אפילו אם איבון בה־יהוה, יפהפיה לכל העיניה, דשינה וביש- נית ובלונדינית, עוד מעט בת שש־עשרה, לא רצה „לקחת".

נהגים היו בקהלה להקדים ולהמציא כלות לבנים, בטרם ישאו הללו את עיניהם ויסתחררו מקסמן ומוכן ועזות־מצחן של נכריות. התחילו איפוא להציף את חוה בהצעות רציניות כשהיה בן שש־ עשרה, אך אז היה שקוע בלימודיו, והירפו ממנו. אחר היה טרוד בכניסה לעסקים, והירפו ממנו. כאז ועד היום לא שקטו ולא נחו הגישו לו הצעות, שהיו יכולות לאכלס בכבוד הרמונו של שולטאן. שדכנים וסתם דודים טובים, אלה ואלה פניהם למעשר, פרחו והשיגו תמונות ויחוס־אבות והכד־גדול של בזוניה — ויצאו בידיים ריקות. הוצגו לפניו הטובות בבנות החלבים, משני העולמות; את כולן דוחה: את דינה מסנגמה, את אודט מסינגפור, את סילביה מסן־פאולו, את עליזה מחולון, את דיידי ממונטריאול, ורבות אחרות שאת שמן אפילו לא זכר. את התמונות שמר.

מדוע מסרב הוא לשאת אשה, אלהים הוא היודע — היתה אומרת אימו ומוחה דמעה מעינה. לא שאני מצפה ממנו לנכדים — היתה סחה עם עצמה — מנואל יעשה אותי סבתא בעוד כמה חודשים. אולם יש משהו זר ומוזר בהתנהגותו של הילד. הקנאה בינו ובין אחיו גברה מאז נשא מנואל את רוזה ולא חיכה לו לאחיו הבכור. ושמא שם עינו באחזה רוזה ואחיו הקדימו? — היתה מהרהרת בדאגה, משחזרת תמונות שנתקעו בזכרונה וטורדו שנתה. רוזה נערה טובה וצנועה, בת למשפחת בידיו, שהיה לה בית־דפוס עברי בחלב ועכשיו יש לה רשת חנו- יות כל־בו בניו־יורק ובבתוה.

כמציאה היתה סיפורי־אמא לתרץ סרבנותו של בנה והזהב. והשכנות שכעות ונדות בראשן. ובי- צאתן מן הבית הן פותחות ושחות מה ששמעו מפי פלונית ששמעה מביסה. שבמסעותיו הרבים מתפנה חוה מעסקי כספים לארץ לקניית אבירים לוילה, ו"ל. הוא מרבה לנסוע לפריס, אומרות חששטות. ורק במכסיקו עצמה נוהג הוא כנזיר. איך האמא הנבונה שלו עוצמת עיניה ואינה רואה זאת, קשה להבין; תאמרו בה שתאמרו, תמימה אינה. במה שנגע לחוה בכורה — מעירה מישהי בקריצה רבת משמעות — תמיד הלכה בעינים עצומות.

ג.

וילה נהדרת! — אמרה האם לאחר שסיירה בבניין המתקרב לגמר — אך אמור נא לי, חביבי, למי אתה בונה אותה?

— מה פירוש למי? לי. ולאשה שאמצא לי.

— והיכן תמצא אשה. הרי את כל הבנות שהגיעו לפרקן דוחה מעל פניך.

— את כולן? וכי אין בעולם בנות פרס להלבית? לא שלא היה לה מה לענות על זה, אך היא העדיפה להשאיר זאת לשיחה רצינית בנוכחותו של אבא. דיבור כזה מתחיל לתראיב. תאמבס זור הזה שבעינים: אלא שמאז גדל הבן בכספים, גדל גם בעיני־עצמו ומרות־אביו נתפוקקה מעליה. היא ידעה זאת. אבא סרב לגלות זאת לעצמו.

אליאס מוכרח היה להודות שכשרונו הפיננסי של הבן עולה על שלו. הפקיד איפוא בידיו כספו ורכושו. „תוך חמש שנים — יוכפלו" אמר הבן ונשק את ידו של אבא, כפי שנהג לעשות בשעת הקידוש, כל ערב שבת. היה מביא לו ניירות לחתום, והאב היה חותם ומברך „אלוהים עמך, בני".

היה לו ראש לחווה. תאג'ר. אם תרצו, תאג'ר משמעו סוחר. ראש של ממש יש לו — אמרו רבים וטובים, וגומגים הוסיפו: ראש של באוז. אך גם ראש אמיתי מתנפח עם ההצלחה. מהר מדי באה ההצלחה וסיחררה את הנער. הוא החל למכור ולקנות בסכומים אגדיים, שלא היו בכיסו. האמין שעד ש- יצטרך לפרוע, יגיעו הסכומים לידיו בדרך זו או אחרת. הלך בגדולות, עד שהחל לאבד את השליטה על חשבונותיו. גבר הגולם על יוצרו. כל שכן שהיה הנער עבד ליצרו.

רק כדי להרוויח זמן ולמנוע התמוטטות גמורה, מישכן חוה את כל רכושו של אביו. על־מנת שלא לצער אותו, לא סיפר לו דבר וחצי דבר. בטוח היה שתוך חודשים אחדים ייצא מן הבוץ וישחרר את כל הרכוש המשועבד. רק ארכה ביקש לקנות. אלא שהעגלים הגדולים שהגיע מיאנו להיעצר והמשיכו בסיבובים מאצים, עד שטרפו את בעליהם עימם.

הצד הבא היה פשיטת־רגל. לא ממנה חשש חווה; מפני אבא חשש. לא בגלל אכלה אותו הבושה; בוש היה בפני עצמו, כי ידע מי יבוא לחלץ אותו מן הצרה — מנואל אחיו. שאר אחיו ואחיותיו קטנים היו עדיין ולא מיוחים על צוהר תבוא הישועה. והאב — איתו בסירה אחת, בלב הסערה. בטוח היה במנואל שיבוא וישיעו, ויקנה ממנו בכך את הבכורה. את זאת החליט למנוע, ויהי מה.

*

קם איפוא וברח. כיון שנאמנים אתם עלי שלא תסגירו אותו לרשות, אגלה את אזנכם היכן הוא. בשמורת־הטבע שליד ניירובי מלווה הוא תיירים ומסביר להם תורה־שבתו־על־רגל־אחת את בספרדית ואף בצרפתית. אילו היו באים תיירים דוברי ערבית, לא היה מהסס לדבר בלשונם. מכל המקומות שבעולם, כאן בוודאי שלא יעלה על דעת המשטרה לבקשו. ובינתיים הוא מגדל זקנו, ושערו כבר נופל על צוארו. אפילו אביו מולידו לא היה מכירו; איני אומר אמו, כעניין באה לו ומחשבה על שמורת־טבע — פליאה היא. רבות מחשבות בלב איש.

מעין־ברוך, 20.6.73

ספרים חדשים לילדים

מאת שלמית לפיד

שירה אפרת, פרא אדמה, שירים לילדים, צייר: הלל עמת, ספרית פועלים, 1973, 24 עמ'.

דבורה בן נר, קוצרים בגן, שירים לילדים, צייר: אבי מרגלית, ספרית פועלים, 1973, 46 עמ'.

עליזה סטרוד, צמר חמד, שירים לילדים, ציירה: אלונה פרנקל, מסדה, 1973, 34 עמ'.

מרים ברסוב, קפיץ וקפיצה, סיפור לילדים, עיטור: מרים ברסוב, ספרית פועלים, 1973, 26 עמ'.

ע. הלל, רים צפרים צים, שירים וסיפורים לילדים, ציירה: אראלה, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1973, 46 עמ'.

נתן אלתרמן, האפרוח העשירי, סיפור בחרוזים, ציירה: צלה בינדר, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1973, 22 עמ'.

נכון: הכותב לילדים חייב לשאוב את נושאיו מעולמו של הילד ולהזדהות עימו בשעת כתיבה. אך אם ההזדהות גו נעשית בתהליך ,,ההילדות" מלאכותי ואם אין בה משום חוויה למשורר המבוגר, אז אין יוצא לא שיר כי־אם סיפור הכתוב בשורות קצרות ומסתיים בחרוז. שירי הילדים הטובים, אותם שירים שעמדו במבחן הזמן הם שירים מיוחדים לעצמם בלבד, הם מתארים גיבור מסויים ואין בלעדו העובר חוויה מסויימת מאד. ההזדהות של דורות של ילדים עם הדוד שמחה של ע. הלל או עם התרנגול זרח של נ. אלתרמן נוצרו בגלל ייחודו של הגיבור הכתוב על־ידי המשורר ונכון ה־צורה.

כתיבת שירים לקטנים היא כמעט אופנה כיום. ספרי שירים לגילאי הגן, כתובים ברובם בידי אימהות וגננות, הדבקות בדפוסי ביטוי שיגרתיים ורואים אור חדשות לבקרים. רוב השירים בהם דומים אלה לאלה. הן מבחינת תבנית הן מבחינת צורתם הצגנות. בכתיבתם יש משום גרוי בלתי מזיק וניתן היה להמיר שירי ספר אחד באלה של אחר מבלי שהקורא יחוש כי מעשה כלאיים לפניו. הספרים נבדלים זה מזה בעיקר באיוריהם. הוצאות הספרים מתאמצות לשפר ולשכלל את המוצר המוגמר — איכות הנייר, מקוריות הציור ודמות ההדפסה. כל הספרים הנסקרים כאן מצטיינים בציורים ובאיורים. העיצוב הגרפי, הצבעוניות והאיורים משלימים את חוסר המלל, בכבולה ובתבנית, והם במקום שחסרה השירה למשורר בא הצייר וממלא את החלל. הבה ונראה מה הם הנושאים המושכים את לב משוררי הילדים, שלפי עדות הספרים החדשים שהגיעו אל המערכת.

1. צפרים ושפתת

רים צפרים צים — ע. הלל — 3 שירים, 2 סיפורים; פרא אדמה — שירה אפרת — שיר: מה עושות הצפרים במלקוש; צמר חמד — עליזה סטרוד — שיר: מקהלה של צפרים; קוצרים בגן — דבורה בן־נר — 2 שירים: קוצרים בגן; סנוניות; קפיץ וקפיצה — מרים ברסוב — מוטיב חשוב; האפרוח העשירי — נתן אלתרמן — נושא השיר.

2. כלב

בפרא אדמה, שמו ,,חומי", ב,,קוצרים בגן" שמו ,,כושי", בצמר חמד שמו ,,צמר" וב,,קפיץ וקפיצה" שמו ,,מצי".

3. הטבע מופיע כנושא בשלושה מתוך ששת הספרים הנסקרים. נושא האביב. נושא הוא העפיפון המוצע, שוב כנושא בשלושה שירים. נושאים נוספים התחורים של צבעם — עונות השנה, מזג האוויר, בני המשפחה, שולם־וברגש, חלום...

המגמה להודיע לנושאים מתוך עולמו של הילד היא מוצדקת כשלעצמה אף־כי עצם החזרה על נושאים מסויימים יוצרת אצל הילד צפיות ר־ רגילי קריאה. אך מה הטעם לשוב אל נושאים שרשו בהם אינספור פעמים אם אין בטעם השיבה אליהם משום חג, תהיה פראית לכותב ו־לקורא כאחד.

ילדים בגיל ארבע וחמש אוהבים לחזור בקצב על חרוזים מצטלצלים מתנגנים המתארים פעולה מובנה, אך כאשר חריזה זו באה לתאר מצב שיגרתי במנגנון שיגרתי, היא מותירה טעם־לוואי של מערכת פושרת, הד סוללת את הדרך לקראת שממון שעורי הספרות בימים יבואו.

טוב עשתה הוצאת הקיבוץ המאוחד שהוציאה מחדש את ספרו של נתן אלתרמן ,,האפרוח העשירי", לא במקרה מעורר השם אסוציאציה יהודית של עשירי־למנין. זהו סיפור מחורז שזור במוטיבים יהודיים לרוב, מתובל בהומור שיש בו לא רק קצב אלא גם מוסיקה... האפרוח העשירי לא מצליח לצאת מתוך הביצה, אך כיוון שהוא בן למשפחה ברוכת־אפרוחים לא מבחינים בהעדרו. רק כאשר אביו, התרנגול מר זרח, מתכונן ללכת לבית הכנסת בראש השנה הוא מגלה כי אחד חסר! גו מה הפלא? בבית כזה קשה קצת למצוא אפילו את הטלית ובביצים אין כפתורים...

אגב, חבל שהוצאת הקיבוץ המאוחד לא מצאה לנכון לציין כי זוהי מהדורה חדשה של ספר שראה אור לפני שנים.

גם ע. הלל כותב על צפרים. ספרו החדש מוקדש כולו לבעלי כנף. וגם כשהגיבור הוא הדוד שמחה, אותה דמות ע. הלילית אהובה, הגיבור מבקש להדביק לעצמו נוצות וכנפיים ו־עף... ישר לזמה. ,,כי שמחה הוא רק שמחה וצפור היא צפור ו־ אבב, הפשט זכה הדוד שמחה לקיצור־שם־חיבה: ,,שמחונצ'י". שיריו של ע. הלל משולחי רסן, תוססים. חרוזיו כתובים באותו שגעון מבוקר שהוא מתמודד שניהם של אמן בהגיגיו. רעיונותיו מבצבצים בפתאומיות מאוזנת המכלילה את הסבעון. בשירו ,,בבית לדורותו" הוא מתולל בהתפעלות: ,,הנה פעמו ,,מה נפלאים / מעשיך אלוהים / ומה רבו!" המבון הוא קומץ באסוציאציות מילוליות הישיר אל הנפחר מ,,אבו ר־ מנאר. אותה באמו הנקודה וחולשת במעשה הבריאה — ,,אבל אנוני, אלוהים, מיספסת ו', בקיצור, קיים קשר סבבי בין הגעגע לצורת המשורר אינו מהסס לשבור את הקצב, לקצץ מילים, לפרק ניבים או להמציא צירופים חדשים. שיריו מלאים הפתעות בתמונות המוספות את הקריאה בהם לחגיגה.

,,פרא אדמה" רואה אור במתכונת קטנה, כריכה קשה־צבעונית, עיטורים ברקע. בספר חמישה־עשר שירים, כתובים בגוף־ראשון, מפי ילד כבן שלוש־ארבע. הנושאים: צעצועים, ארגז חול, יומולדת, כלב, עפיפון, מחבואים, וכו'. שיר יוצא־דופן הוא ,,איך זה למות, אבא?" בו שואל הילד ,,אבא, נכון כשמתים — זה אבוד? / זה כאילו הולכים תמיד לאיבוד..." רוב השירים צמודים, שלובים זוגות זוגות, ומתארים פעילות כלשהי ו־ הלך הרוח המלווה אותה.

,,צמר־חמד" מצטיין בצבעוניות חוגגת וציורים עליזים־חביבים של אלונה פרנקל. בספר ששה־עשר שירים, אוהות ילדים בגיל הגן. חלק מן השירים כתוב בגוף־ראשון־רבים. הכותבת, כנראה, לדקלמם בפיות הגן. הנושאים: כלבה, צפרים, חתולה, את האנוש, עפיפון... יש לקורא הרגשה כי המחברת מכירה את הילדים אותם היא מתארת בשירה. היא משתדלת לתאר אותם בחביבות ולצייר עבורם עולם נעים בו המבוגרים אוהבים ילדים והילדים אוהבים מבוגרים.

,,קפיץ וקפיצה" מעוטר בסגנון מקורי על ידי המחברת, בתמונות שחור־לבן עשויות מגזרי נייר בתוספת רישומים. הסיפור פשוט: אח ואחות אוהבים לקפוץ ומנסים להגביה קפוץ. הם מצליחים בכך... בחלומם. שותפים לעלילה: חתול, כלב, צפרים.

,,קוצרים בגן", ארבעה־עשר שירים מודפסים על גבי רקע צבעוני משטרים ברישומים בשחור של אבי מרגלית. השירים מספרים הרבה על נוף, עונות השנה, מזג אויר, גרמי השמים. מן השירים נשקף נוף הגליל וההרים ,,גולשים מצפון אל הדרום / ומתמשכים כשרשרת / מחרמון אל הכנרת." חביב הוא השיר ,,קוצרים בגן", בו עורכת הגלגלית קוצרים לכל הגנונות בחצר, ממש כאילו היה זה אמפיתיאטרון, עם שלטים, וכרטיסים ותור, אולם הציג התפוסים ערב־ענן...

פרס ספרות לראובן אבינועם

הסופר ראובן אבינועם, העורך את ספר יזכור לחללי צה"ל, זכה בפרס הספרות מטעם אוניברסיטת ניו יורק, ע"ש ברכה ואידרויג ניומן.

הפרס יוענק לסופר בטקס שייערך ביום ד' 22 באוגוסט 1973 באוניברסיטה העברית בירושלים.

ראובן אבינועם

ראובן אבינועם־גרוסמן (אבינועם על שם בנו נועם שנפל במלחמת העצמאות ב־1948 בקרבות בהרי יהודה) עלה ארצה מארה"ב ב־1929 והיה ממורי הגימנסיה הרצליה בתל־אביב.

ב־1950 נתמנה ראובן אבינועם ל־מפקח על לימודי האנגלית במשרד החינוך והתרבות. מאוחר יותר נתמנה לעורך כתבי היזכור לחללי צה"ל מטעם משרד הבטחון ובעריכתו יצאו לאור ספרי ,,גווילי אש" וספרי זכרון אחרים.

על עבודתו הספרותית במשך ה־שנים הוענק לו עתה הפרס השנתי של אוניברסיטת ניו יורק. בין מקבלי הפרס הזה בשנים קודמות היו ש"י עגנון, חיים הזז, לאה גולדברג, א. צ. גרינברג, דב סדן, אהרן צייטלין, שמעון הלקין, ישראל אפרת, י. שופמן ואחרים.

יו"ר ועדת הפרס הוא פרופ' דויד רודבסקי מאוניברסיטת ניו יורק, ו־ יו"ר ועדת השופטים הוא פרופ' א. י. כץ, נשיא אוניברסיטת דרופסי, פילדלפיה.

מילון חוג הסילון

(סוף מעמוד 37)

(ספיראלי) ו,,טסרוף", כגף — אמרתי כמעט כל מה שבקשתי לאמר על המלים שבפיו דור הסילון.

הא, ג'יאט! ,,ג'יסה" בצרפתית. לשון ,,יאקרה", ,,יאקט—". לסי־נית, לזרוק. ,,יאקטה אליאה אסט", הבריח קיסר בצלחו את היבוק — כלומר הרוביקון. ,,הוטלה הקוביא". יקארה מוסבת ב־לשוננו מלים כסובייקטיבי (סוב, תחת. העניין המוטל כביכול תחתנו), אובייקטיבי (,,אוב", לפי דרך. עצם המוטל לפי דרכנו), פרוייקט (עניין המוטל לפנינו) ו־ כל כיוצא בכך. צרפתית, כאמור, ,,ג'יסה", באזה. מזרקה, מורק בגר־זים, מפלט גאזים.

בא להדק את החגורות, נוחתים בלוד.

החוק — לבלל וליוצא מהכלל

(סוף מהעמוד הקודם)

המחלוקת בין חכמי ההלכה היא אם יש צורך בכל ארבעת הסימנים הללו על מנת שיוגדר אדם כ,,שוטה", או די באחד מהם.

באמנו לגישתו העקבית מתעמק ה־מחבר בסיבה של מחלת הנפש, ככל שניתן להגדיר להגדרה מבחינת החוק או מבחינת רפואת הנפש. הוא מציין שקשה להגדיר במדוייק מהי מחלת נפש. שכן המושג ,,מחלה" בא לציין סטיה מן הנורמלי, אך לא כל סטיה כזאת היא ממש בגדר מחלה. ה־סימפטומים של מחלה כזאת מתבטאים בליקוי הכוח של השליטה על התהליכים הנפשיים. זה מתבטא גם בנטייה להתנהגות הבוחות הנפשיים הגבוהים יותר, כגון כושר השיפוט וכו', לעומת זאת מתגברות הנטיות הפרימיטיביות וכם זאת משתחררים מבחינות אינסטינקטים פריקטיביים. על שום כך אי אפשר להאשים אדם הפועל תחת לחץ נפשי כזה, שכן הוא פועל או מכוח דחף שאינו ברשליטתו.

להשלמת המחקר המקיף והמעמיק מביא המחבר גם פסקי דין נבחרים במסגרת חקיקים שנפסקו בארץ או בחו"ל. כן מובאים סעיפי החוק. לשונו הבהירה של הספר תורמת גם היא לתוספת עניין.

ספרות בת"א הקטנה

גלי צה"ל מקיים בשידור מיוחד תוכנית בת שעתיים בשידור זה על התפתחותם של הענפים הספרותיים בשנות השלושים הארבעים בתל־אביב. הלכי הרוח, מקומות כינוס ושיחה, בתי קפה של אותם הימים שהיו מוקד להיכרות, שרקן וחרבות, קובצי שירה וספרות כמו כתובים, טורים ועוד.

על שיחם וחייהם של גדולי סופרי ומשוררי אותה תקופה יספרו ישראל זמורה, יעקב הורוביץ, רפאל אליעז ה' סעדני.

תוך כדי מהלך השידור יועברו סלטוניות. שיחותיהם של משוררים ואנשי בוהימה אחרים שהיה להם חלק בהתהוות בעולם הספרות של תל־אביב הגדולה. את התוכנית ערך: דניאל כהן־סגיא.

התוכנית תשודר ביום רביעי, 29.8, משעה שש בערב עד לשעה שמונה בערב.

עיון ראשון

(סוף מהעמוד הקודם)

הצרפתית בפאריס ב־1965 על הלשון העברית.

שני חוברות — עיונים על מבע הספרותי ועל בעיות אקטואליות, ביקורת ספרים, סקירות ותגובות. כן מובאים בה תצלומים והעתקות של ציורים ופסלים.

,,בשער"

חוברת 2—4 (109—11) של ,,בשער", במה לבעיות חברה ותרבות בעריכת יעקב הורביץ, מוקדשת כולה לועידה השישית של מפ"ם, שנערכה בדצמבר 1972. בחוברת פורסמו ההרצאות ודברי החברים בועידה, ההחלטות והרכב המוסדות שנבחרו. המחיר: 5.25 לירות.

,,עיונים בחינוך"

גליון ראשון של כתב־עת לעיון ומחקר בחינוך של בית־הספר לחינוך באוניברסיטת חיפה בשם ,,עיונים בחינוך" הופיע בעריכת אהרן בון. מטרת כתב־העת לתרום למחשבה בחינוך בישראל ולעידוד המחקר החינוכי. בגליון זה מובאים עיונים ומחקרים ממספר תחומי־החינוך, ובעיקר בתחום מחשבת החינוך, החינוך הגופני, המינהל החינוכי ודרכי ההוראה.

האוניברסיטה

חוברת ב' לכרך 18 של ,,האוניברסיטה", כתב־העת של האוניברסיטה העברית בירושלים, היא חוברת שנה ביאליק ומוקדשת כולה למאמרים, הערכות ועיונים על המשורר ויצירתו. כן מובאים בה מכתביו של המשורר. החוברת מלאה תצלומים וציורים, שחלקם הוצגו בתערוכה למלאת מאה שנה להולדת ביאליק, שנערכה בבית־הספרים הלאומי והאוניברסיטאי. עורך כתב־העת הוא יהודה האורחי.

בית מקרא

הופיעה חוב' ג־ד של ,,בית מקרא" — כתב העת של החברה לחקר המקרא. העורך — ב"צ לוריא. בין המשתתפים: ש. פ. מלצר ז"ל, ד"ר בן־ציון אשל ז"ל, ד"ר א. צ. רבלין, ד"ר יואל ברנון, הרב ה. ר. רבינוביץ, חיים גלבר, ד"ר אורגי, אלקנה בליק ועוד.

אליף

כיצד לתכנן את חדר הילדים לפני קניית הרהיטים?

הכנסו לאחת מחנויות ,,כל גיל" והתבוננו היטב סביבכם. אין ספק, רהיטי חדר ילדים באיכות מעולה ובעיצוב מרהיב. אך במה תבחרו? באיזה שלב הריהוט בחדר הילדים? ... ואנו (שמח לתת) את סידורת ... המוקטנים של רהיטי ,,אורך". עתה הרכיבו ותכננו ... את חדר הילדים כרצונכם. לאחר מכן תוכלו לשוב אלינו ולקבל את הרהיטים עצמם. טובים, יפים ומעל לכל — מתאימים לחדר הילדים אותו תכננתם.

רהיטי "כל גיל"

תעשיית רהיטים גבעת ברנר, טלפון 952177

סוכנויות מכירה:
תל־אביב, ,,כל־גיל", דיזנגוף 201
ירושלים, ,,כל־גיל", יפו 17
חיפה, ,,כל־גיל", החלוץ 28
חיפה, ,,כל־גיל", הרצל 8

קרית אונו, ,,כל־גיל", מרכז מסחרי חדש
אשדוד, ,,במבי", מרכז מסחרי א' 75
באר־שבע, ,,פרוכטר", פסגי רסקו
בני־ברק, ,,שטיצברג", ר' עקיבא 90
באר־שבע, ,,כל־גיל", החלוץ 86
גדרה, ,,כל־גיל", מגדל נחום
חולון, ,,כל־גיל", סוקולוב 51
נתניה, ,,כל־גיל", סמילנסקי 6
קרית מוצקין, ,,כל־גיל" שדי השופטים 7
עכו, ,,כל־גיל", רח' בן עמי
הרצליה, ,,כל־גיל", הסשילד 43
רעננה, ,,כל־גיל", הרצל 57
פתח־תקוה, ,,כל־גיל", חפץ חיים 2
חדרה, ,,חולון", הרברט סמואל 62

חדרה, ,,פינת הילד", הרברט סמואל 47
טבעון, ,,אפריון", מרכז מסחרי חדש
טבריה, ,,צברי", רח' רמב"ם
כפר־סבא, ,,במבי", ויצמן 54
כרמיאל, ,,שי לילד", מרכז מסחרי
נהריה, ,,מ. גלר", הרצל
עפולה, ,,צברי", ירושלים 1
צפת, הרשקוביץ ינקו, ירושלים
רחובות, פרובסקי, בנימין 6
ראשון־לציון, ,,צפרירי", סוקולוב 66
רעננה, ,,רהיטי רעננה", אחוזה 109
תל־אביב, ,,כלבו שלום", מגדל שלום
תל־אביב, ,,עופרי", הרצל 63

פרסום א.ה. קי

עכשיו פתוח בנווה רסקו
פינקי ופרנקי

מזנון מהיר חדש קרוב לסופרשוק

המבורגר עסיסי, נקניקיות, סלטים טריים, סטייק בפיתה, גלידה אמריקאית, וכו'.

מושג חדש — הלקוח חשוב!

ככר הסיפן, נווה רסקו, רמת השרון.

המרכז לטלויזיה לימודית
לתלמידים בכל גיל בכל בית בישראל

לקראת שנת הלימודים הבאה ירחיב המרכז לטלוויזיה לימודית את מערכת השידורים שלו במקצועות ההומניים, הריאליים והטכנולוגיים, ויפרסם חוברות — אחת לכל שליש של שנת הלימודים — ובהן פירוט לוח הזמנים של השידורים ונושאיהם.

אם הינכם צופים קבע או לעיתים מזומנות בתוכניות הטלוויזיה הלימודית, תוכלו מעתה לתכנן את הצפייה לפי שעות הפנאי העומדות לרשותכם.

את החוברות ניתן יהיה לרכוש בשיטת מנויים בלבד, תמורת תשלום שנתי מראש בסך —.10 ל"י (לשלוש חוברות).

בתחילת כל שליש תישלח למנויים חוברת תוכניות השידורים לפי המען שינתן לנו, ללא תשלום נוסף.

— נא לגזור —

לכבוד
יחידת הקשר של הטלוויזיה הלימודית
רח' טשרניחובסקי 17, תל־אביב
א.נ.,
הנדון: מנוי על חוברת השידורים של הטלוויזיה הלימודית לשנת תשל"ד
הנני מעוניין להצטרף כמנוי לחוברת הנ"ל. נא לשלוח אלי .... חוברות. אני מצרף בזה צ'ק/המחאת דואר על סך ....
שם פרטי ....
שם משפחה ....
כתובת ....

כל המי ומי במלון בית־עמי

אם טרם יצאת לחופשה
צא בספטמבר
אנו באים לקראתך
בתוכנית נופש מיוחדת

* 5 ימים פנסיון מלא: 250 ל"י לנפש (בחדר כפול).
* ימים בודדים: 55 ל"י ליום
* סוף שבוע קצר: 60 ל"י

בתוקף עד 9.10.73 (פרט ל־4 ימי ראה"ש) — כולל כל המסים —

* לחודש אוגוסט נותרו מספר מקומות
* מטבח ברמה בינלאומית — כשר —

המלון המפואר לחופה של נתניה

בהזמנות נא לפנות:

מלון בית־עמי
**** 4 כוכבים

טל. 053—91222, רח' שלמת המלך 41, נתניה

למכירה מנוף

הידראולי ל־20 מ' כוח הנפה של 6½ טון שנת יצור 1972 מורכב על משאית ,,מק דיזל"

טלפון 440692 לבקש את הדיס

منقول من الأصل

هكذا من الأصل

החיים בחלל בעיניו של אמן

תערוכות בירושלים מאת נעמי בנצור

מה הן הבעיות הפראקטיות ה־נערכות מהעדר כוח־משיכה בתנאי החלל? כיצד ידאג אדם לצרכיו רגעות ומה הן ההרגשות הנובעות מהופך־במשקל?

על שאלות אלו מנסה לענות הפעם לא פיסיקאי או אסטרונום אלא — אמן.

האמן הוא לואיס פרוכטר, גרפיקאי לפי מקצועו, תושב ארה"ב. הניסויים האנטיים הכבירים הקשורים לכיבוש החלל החיצון היוו ככל הנראה נקודת־מפנה בחייו. בניגוד למרבית האנשים אשר ישבו פעורי־פה מול מכשירי־הטלוויזיה בעת שחזו בבעש האסטרונאוטים לחלל, אך חזרו עד מהרה לעיסוקיהם היום־יומיים — לא יכול היה פרוכטר להשתחרר מהנושא. הוא לקח לעצמו שנת־חופשה, עלה לירושלים, ובה, לדבריו, עשה לראשונה בחייו דברים האהובים עליו באמת. אותם דברים המוגדרים בפיו כ„פיסול חדיש", התואם את רוח הזמן" מוצגים עתה בגלריה „אנגלי" בירושלים.

למעשה אין תערוכתו אלא מערכת של פתרונות לבעיות אשר הנבא בתנאי־חלל עשוי להיתקל בהן מדי יום ביומו. באמצעות חמש מערכות אסמבלאז'ים אהבתיות מאד מציג פרוכטר אספקטים שונים של החיים באפס־גראביטציה ומציע פתרונות שהם אמנם משעשעים אך למעשה גם מעשיים בהחלט.

גם מבחינה צורנית וגם מבחינה מתכנית מזכירות יצירותיו של פרוכטר את ה־Ready Mades של מרסל דושאן. כמוהו מפקיע פרוכטר עצמים שכיחים מסביבתם הטבעית וגורם להם בכוח בחירתו להיות יצירות אמנות. אלא שבניגוד לדושאן, המפקיע את העצמים שהוא בוחר גם מהפונקציונאליות שלהם, מדגיש פרוכטר דווקא אספקט זה. למעשה מרוכזת התערוכה סביב השינוי שחל בעצמים השונים כשהם נמצאים בתנאי־חלל, כדי שיוכלו לתפקד כראוי בהתאם לשינוי בנסיבות ובצרכים.

פרוכטר בחר בחמישה נושאים כדי להמחיש את הבעיות המתעוררות בחלל. מתחום העבודה הוא בחר בבניה ובמספנה־ומכניקה ומתחום המגורים בבישול. אחסנת בגדים ובבנה הכניסה אל הבית. הדרך שבה מכחיש האמן את תכנון האנרגיה בגלל העדר כח המשיכה — מרתקת ממש. בצורת מערכת מסובכת של אמצעים מכניים בלתי נראים לעין הוא גורם למריצה מלאת עפר שמשקלה 500 ק"ג שתרחף בחלל כשהיא „נאחזת" בקרי־כ"דים. הוא „פורס" קבוצת ארגזים בצורת קרס של מנוף אשר ניצב לו זקוף ואינו מתחבר לשום מקום.

דומה כי האמן שקוע כל כך בנושא החלל עד כי פרטי־הפרטים הקשורים בעצמים השונים אינם נעלמים מעינו. כשהוא מציג, למשל, בשטח המגורים את בעיות הבישול הוא מציב תנור־בישול שאפשר בתנאי חוסר־משקל לבשל גם על דפנותיו. המחבת, האמורה להיות נתונה על גבי להבת התנור מתעופפת מעליו רק משום שאיש החלל שכח להצמיד אותה אל התנור בקרס מיוחד... גם עריבה אדומה נהנית מתופש התנועה שהעדר כוח־המשיכה מקנה לה ומתעופפת לה בתוך ארון הבגדים. בארון בולטים יתרונות מיוחדים בתנאי־חלל: הוא יכול להכיל כמות גדולה פי־שנים של בגדים כי הקולבים יכולים להיתלות בו גם בתוך סף...

ההנאה מהמוצגים בתערוכה היא מלאה, משום שבנוסף לאשליה המושלמת של שהות בתנאי חוסר־משקל גורמת לבקר גם הנאה אסתטית. הנקיון הצורני הוא מלא. האמצעים הטכניים שבהם נעזר האמן בביצוע ה„להטוטים" מוסווים לחלוטין. כל אסמבלאז' אינו גיבוב של עצמים אלא קומפוזיציה, שבה באים בחשבון שיווי־המשקל בין המרכיבים השונים, התאמתם מבחינת הצבעים ויצירת עימות רב־מתח בין חלקי המחבר השונים.

זוהי תערוכה אשר כל מוזיאון לאמנות חדשנית יתהדר בה.

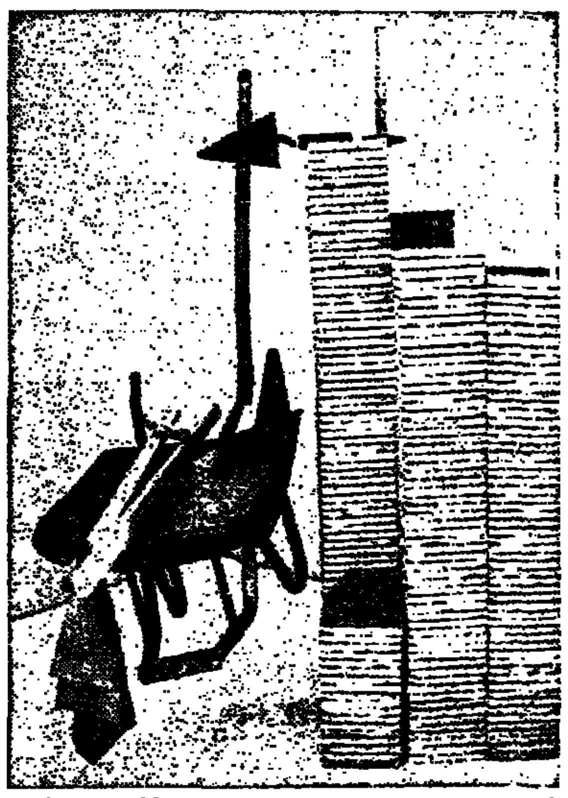
לואיס פרוכטר — בנית בחלל (אסמבלאז')

רות שלוס — זכרונות (אקריליק)

במוזיאונים ובגלריות

הציור האקספרסיבי של רות שלוס

ציורה של רות שלוס ידוע בעיקר בזכות הדיוקנים שלה, הרישומים ביד אמונה והרגישות רבה. בדיוקנות שהיא מעלה באה לידי ביטוי מצוקתו של האדם הסובל לצד התמימות הילדותית שבו. בתערוכתה הנוכחית בבית־האמנים בירושלים (קומת הביניים), גם אם נדחה היסוד הרישומי קצת הצידה ולעתים קרובות מסבה את מקומו לצבע — הרי לעולם אין הוא נעדר והוא צף ועולה מבעד לצבעוניות העשירה.

ככל הנראה לעין משגן ציורה של רות שלוס באקספרסיוניזם הגרמני, שנוצר מתוך הרגישה של מלחמת העולם הראשונה הכאב את כאבו של „האדם הקטן". הרי המחאה החברתית כפי שהתבטאה בפיסולו של בארלאך או בגראפיקה של קיטה קולביץ או גאורג גרוס הם ביסוד רישומי הדיוקנאות של הציירת, ילידת גרמניה אף היא.

ברוב הציורים המוצגים בתערוכה בולטת נטיה לטשטש את הדמויות המוכרות בעזרת הצבע, ולהעניק להן מימד סוריאליסטי מרומז (כדוגמת „מימי" — מס' 35, או „קשישה", מס' 10). כאשר מימד זה חסר, נראית הדמות הצבועה דקורטיבית מדי וחסרת משקע אישי („לילי" — מס' 17). לעתים קרובות מציבה רות שלוס את הדמויות שלה בתוך מסגרות קומפוזיציונית מורכבות, המטשטשות את יחודן. הדמויות הופכות אז להיות אב־טיפוס, מעין סמל לסיטואציות אנושיות. כך נראית דמות שכובה על הארץ וכתמי הצבע כמו כובלים אותה ומונעים בעדה מלהיחלץ („מרוד" — מס' 22) או דמות מעורטלת של אדם חי בתוך עבר, המתמצה בתמונות בני משפחתו שהוא מקיף עצמו בהן („זכרונות", מס' 19).

אותה דרך ביטוי אישית הבולטת באותם ציורים המתמקדים סביב דמות אנושית, בעזרת מערבת ציורי הנוף. הנופים הבנויים רובד על גבי רובד בקוים גליים נראים לעתים מגובבים מדי וחסרה בהם אותה פשטות נעימה המציינת את ציורי הדיוקנאות.

על־אף חשיבותו של הקו הרשום, היסוד הדומיננטי במרבית הציורים המוצגים הוא הצבע. רות שלוס נוטה לצבוע באופנים שונים. ביצירות רבות היא גורשת את הבד בטכניקת צביעה מגוונת, החל בצביעה חלקה של משטחי צבע אחידים וכלה בצבעי פואנטיליזם ובקטעי הדפס מודבקים מראש. טכניקת צביעה כזאת היא ללא ספק בעלת ערך כשלעצמה, אלא שהיא מתגלה לעתים כבעלת עוצמה רבה־מדי בתוך המכלול כולו.

הנוף - כדוקומנטציה

מאת רחל אנגל

בגלריה „הקיבוץ" של ברית התנועה הקבוצית, ברחוב דב הוז בתל־אביב, הוזז שולחן־התצוגה המשמש „משרד הגלריה" ממקומו הרגיל — כחלק מ„עיצוב הסביבה" שחולל כאן דב הלר.

דב הלר הוא חבר קיבוץ נירים, ובתערוכתו זאת הוא מבקש לתאר לפני הצופה את „נוף" קיבוצו, את המצב הגיאוגרפי־הפוליטי המיוחד שבו נכבא הנוף שלו. על פני הקיר שמול הכניסה לגלריה תלוה, קודם כל, מעין מדריך לתערוכה: מפת הארץ שקיבוץ נירים מסומן בה בעיגול כתול. וחץ ירוק מורה על סימון עיגול אחר, בירוק, — כפר ערבי שעל קו הגבול הירוק. בכתובה על פתק לבן הוא מסביר במלים: „אני מציג נוף — קטעי נוף. אלכסנים מתוך הנוף. אני עוסק בדוקומנטציה של המקום, של ייצוג הזמן במקום הזה".

באולם התצוגה עצמו אתה מוצא את הרצפה זרועה אובייקטים פיסוליים קטנים, זהים, צבא שלם של גלילים שראשם קטום, עשויים יציקת גומי, חלולים, צבועים ירוק. מרחוק נראה השטח הזה אולי כמו כר דשא, או כציבור של פגזים או טילים, או אולי דשא המורכב ממיני כלי־כשחית כאלה. הקיר שאחורי „ההחום הירוק" הזה מכוסה כמעט לכל רחבו וגובהו בחמישה לוחות צילום ענקיים, ארבעה בשחור־לבן ואחד בצבעים טבעיים, המצטרפים ל„סטורמה" מיוחדת במינה: גדר של רשת־ברזל, וחוטי תיל דוקרניים הנבתחים, שורות שורות, בין עמודי הגדר, מעל לרשת — הגבול הירוק שמאחוריו מתפרע שטח אויב — היא הפנורמה הנשקפת לחבר הקיבוץ. הצופה בתערוכה הזאת, העומד כאן לפני העצמים הירוקים הנטועים שעל הריצפה, או „שותל" את עצמו ביניהם, מוצא עצמו, כביכול, בתוך תחום המשק ומשקיף ממנו אל נוף הגבול.

בדרכך מאולם התצוגה הזה אל היציאה אתה מוצא בחדר־המבוא הקטן שלד־ברזל ענקי, המהווה דיפון לטרקטור. כלומר מעין שריון שעטים הטרקטורים של נירים היוצאים לעבודה אל השדות שמחוץ לתחום הקיבוץ, אמצעי הגנה מפני רסיסי מוקשים — סכנה שלא חלפה עד היום הזה.

תצלומים של דיפון־טרקטור תלויים על קירות חדר־המבוא הזה, ובאחד מהם אתה יכול אף להכיר את תוית היצור שעליה כתוב: „מפעלי מתכת קבוץ צאלים".

כוונתו של דב הלר מובנת: דוקומנטציה של נוף, של מצב, של זמן. מעין תרגום ישראלי. יש כאן של המה והאיך שמבטאים היום אמנים בעולם תרגום המתאים מאוד לנסיבות המיוחדות שלנו, לתנאי הזמן והמקום המיוחדים שלנו. זהו תרגום מצויין הדומה כמעט למקור. אך בכל זאת — תרגום. אין לך כאן הרגשה שעיצוב־הסביבה הזה הוא ביטוי ישיר של חויה שנולדה כאן, במקום הזה. ועד כמה שלא יישמע הדבר מוזר, יש בכל היצירה הסביבתית הזאת, שהיא מביטויי האמנות החדישים המתוחכמים, משהו... פשטני, משהו כמעט... מילולי. יש כאן „סיפור" מפורש מכדי למשול על הושיך כ־יצירה אמנות.

דב הלר — עיצוב סביבה

תערוכתו של הוגו וולף

הוגו וולף חי וכצייר ביפו כמה כעשרים שנה, אבל רק עתה הוא עורך את תערוכתו הראשונה בארץ, באולם של בית־מרכוזוש אשר ברחוב עמק־יזרעאל בתל־אביב. הקהל שבא לפתיחת התערוכה, העיד על אורח־חייו של הצייר המתגורר בפינתו הנידחת באזור נידח של יפו מוקף שכנים שהם אנשים פשוטים וטובים שבאו כקטן ועד גדול להשתתף בחגו של האמן בו הם רואים אחד משלהם.

היה משהו מן הפאתטי במעמד זה, כמו שהתמונותיו של וולף גם הן פאתטיות, עם הנשים העומדות ליד הכותל המערבי כאשר דמעה אחת כפניגה על לחיין, עם משה דיין כלוחם חשוף חזה בסערת המלחמה, עם נערה ופרחיה, קבוצות של עולים חדשים שהם על סף הבלתי־ידוע הצפוי להם, עם דיוקנאות של שייכים, של ערביות, של צוציות ו...של האם היהודיה הנצחית בעלת הסבר של יסורים ודאגה. האמן חי בעבר כארץ־מוצאו וילדותו באירופה המזרחית, כפי שהוא חי בהווה, ברחוב אשדוד אשר ביפו — ולשתי הוויות אלה הוא נותן ביטוי ששתיהן הן האמת שלו; אין כאן שום זיוף או התחסדות, כי זו אמת פנימית של איש תמים שבניגודו אין לו קשר עם קריות של אמנים וכל הנעשה בהן, עם „זרמים" ויכוחים סביב להם. העולם שלו שלם, הוא מוקף כולו חומה עצמו.

וכפי שהוא חי בבדידותו ואין השפעות מגיעות אליו, עושה הוגו וולף ציור המעיד על ביומנות בעליו. הוא פורטרטיסט בעל כשרון כשבשטח זה צבעיו בהירים בעוד שלפתאטיקה שלו הוא נותן ביטוי בצבעים כהים. כאשר הוא „מספר", הוא מדייק בפרטים התיאוריים, בעוד כאשר הוא הוגה „מחשבות", הוא מגיע לסף הכושש.

יש מן התמהונות באיש ובעבודתו. הצירים שהיו רואים תמונותיו, כך ודאי בוודאי מתיחסים אליהן ואל ציורן. אך היו בוודאי מגלים את האמת שבהם — זה „מרכיב" בלתי שכיח היום בציור.

ד.ג.

קרן נפגעי תאונות קרנית

הנהג הפוגע ברח -
מי יפצה את הנפגע?

פעם הנהג כנראה ייתפס, אך עד אז — מי יפצה את הנפגע, כאשר אינו אשם בתאונה? מי ישקם את משפחתו כשאין את מי לתבוע?

קרנית, שהוקמה ע"י אגוד חברות הביטוח, מפצה את הזכאי לפיצוי בתאונות פגע וברח, וכמו כן במקרים בהם אין חברת הביטוח חייבת לפצות, כגון: כשהנהג הפוגע הפר את תנאי הפוליסה, או נסע ללא ביטוח כלל (מעשה המהווה עבירה חמורה כשלעצמו).

קרן נפגעי תאונות קרנית
שד' רוטשילד 27, ת"א. טל: 623816

צילום: גולה — גרפותי אריתן — גמן.

יד יצחק בן צבי
ירושלים

מודיעה על
מענק מלגות לתלמידי התואר השני

הלומדים באוניברסיטאות במדינת ישראל במדעי היהדות ובמדעי המזרח שעבודת הגמר שלהם היא בתחום הנושאים דלהלן:

1. חקר תולדות הישוב היהודי בירושלים
2. חקר קהילות ישראל תולדותיהן והגותן
3. תולדות הישוב היהודי בארץ בשנות השמונים ועד קום המדינה
4. חקר העדות הלא־יהודית בישראל ושכנותיה
5. תנועת העבודה היהודית בארץ והתפוצות

- סכום כל מלגה הוא — 2,000 ל"י
- את עבודת המחקר יש להמציא בשני עותקים ליד יצחק בן צבי, רחוב אברבנאל — גן הכוזרי, ת.ד. 7660 ירושלים 91020 בצרוף מהלך חיים, אישור לימודים באוניברסיטה והמלצות הפרופסורים המדריכים.
- לא תתקבל עבודה הנמצאת בתהליך כתיבה
- הזוכה במלגה יתחייב להמציא עותק מהחומר התיעודי אשר על פיו נכתב המחקר
- המועד האחרון להגשת הבקשות הוא כ' תשרי תשל"ד 1.10.73
- המלגות תוענקנה במקום מיוחד בי"ט כסלו תשל"ד — 12.12.73

למ. ז. ולפובסקי
הסופר והמשורר
בהגיעך לגבורות
ברכת המשפחה

מדינת ישראל / משרד החקלאות
השרות לבקורת מ. חקלאים
ת.ד. 15030, יפו

אזהרה

משלוח אתרוגים־מתנה ואתרוגים במטען אישי המיועדים לארה"ב

את האתרוגים יכולים לרכוש בכל חנות העוסקת במסחר אתרוגים, בתנאי שאתרוגים אלה עברו הסגר ובדיקה בשרות הבקורת לתוצרת חקלאית במשרד החקלאות.

כל קונה ידאג שהמוכר יספק לו את האתרוג בקופסה סגורה בנדרולה רשמית עם תעודת בריאות מודבקת.

אתרוג שלא יעבור את התהליך הנ"ל ויגיע לארצות הברית ינהגו בו שלטונות ההסגר שם לפי ראות עיניהם והוא עלול להפסל ולהושמד.

כל אינפורמציה נוספת בנדון אפשר לקבל במשרדי שרות הבקורת, רחוב דרור 6, יפו, טל. 821213, כל יום במשך שעות העבודה הרגילות.

נהג נכבד
חנה בחניוני
חנה וסע

חניה ללא תשלום
ותחבורה מיוחדת למרכז העיר
בחניון רכבת דרום־
ליד תחנת הרכבת
החדשה לירושלים
ובחניון יד אליהו־
ליד היכל הספורט
ביד אליהו

מלון - פנסיון
בן־תור
נהריה — רח' ויצמן 74
מקבלים הזמנות
לראש השנה
טלפון: 04/92348 כל היום
או 04/235512 בין השעות 08.00—15.00.

קולך קובע!
השתתף בבחירות לועידת ההסתדרות ה־12
11.9.73

ספרי הספרים
הספר הראש
הספר השני
מחירים

קורא יקר!

תקופתנו מכתיבה לנו את קצב החיים וכן את המידע שאנו חייבים לרכוש. ברשותו של האדם המודרני חייבת להימצא ספרית עזר ממנה יוכל לקבל מידע על הבעיות החשובות בהן הוא נתקל בחיי היומיום, בעתונות, בעבודה, בלימודים ובשיחה חברתית.

ספרי **טיים-לייף** נועדו לספק את המידע הדרוש לכל בני הבית, בצורה קלה לקריאה, אך נאמנה לאמת המדעית. ספרי **טיים-לייף** נכתבו ע"י מומחים, תורגמו לעברית ונערכו על ידי מתרגמים מעולים ועורכים מקצועיים. כך נשמר התוכן ואף נתוסף עליו וכן נשמרה הצורה הנאה.

ספרית מעריב

ספרי TIME LIFE בעברית!

הספרים הפופולריים והמוסמכים ביותר על מדעים, גיאוגרפיה וטבע

הספר הראשון בסידרה ד' - 1973 מוליקולת ענק הופיע החודש
הספר השני בסידרה זו - אירלאנד - יופיע בחודש הבא

על הספר מוליקולת ענק:

מוליקולות ענק סינתטיות חוללו מהפכה בטכנולוגיה העולמית. יכולתם של כימאים להכין מוליקולות ענק, או פולימרים — המותאמות לצרכים מיוחדים ואחר כך לשנות וליצור אותן לפי תוכנית — הוליכה לשפע של תוצרים חדשים בעלי תכונות שלא נודעו מעולם בחומרים הבאים מן הטבע. כמעט כל היבט של החיים המודרניים — מתעופה בחלל ועד לאוקיאנוגרפיה, מכירורגיה ועד לחקלאות, ממחשבים אלקטרוניים ועד לבגדים בארונות הבגד — משקף פריצה מדעית זו שהחלה רק לפני כיובל שנים. ספר זה מספר את סיפורן של מוליקולות הענק מעשה ידי אדם. [illegible] השנים האחרונות.

לפרקי ספר זה מתלוות מסות בתמונות שכל אחת מהן יכולה להיקרא בפני עצמה. כך, למשל, עוסק פרק 7, „מוליקולות על פי הזמנה", ביכולתו של הכימאי להכין פולימרים, המתייחדים בכל תכונה רצויה שהיא. בעקבותיו באה המסה בתמונות „הפלאים החדשים של עולם הפלאסטיקים", המראה את התכונות המרהיבות של רבים מן החומרים הסינטטיים הללו.

שאר 5 הספרים בסדרה ד'

אירלאנד — סיפורה של ארץ סוערת וסוערת, שנופה השליו עומד בניגוד משווע למאורעות המתרחשים בה ולנופי תושביה. ארץ שהוציאה מקרבה דמויות רבות עוצמה של סופרים ומדינאים כברנארד שאו, ג'והן קנדי ועוד.

צרפת — אחת הארצות שתפסה בעבר מקום בכותל המזרחי של ההיסטוריה של המין האנושי. מדינה שהוציאה מקרבה אורחות חיים לעולם כולו, בנוסף של אישים ידועי שם ששמם לא ימוש מההיסטוריה.

יפאן — „ארץ השמש העולה" שתושבית מהווים סמל בחריצותם הרבה. ארץ בעלת ניגודים של שובלנות מחד גיסא, ושל קנאות קיצונית מאידך גיסא. ארץ שתושביה ידעו להתנער ממוראות מלחמות העולם השניה ולהגיע למדרגה של אחת המעצמות התעשייתיות הראשונות במעלה.

התא — ספר מהסידרה המדעית הסוקר את המחקרים הרבים והמעניינים שנעשו בעבר בנידם של הגילויים האחרונים בביולוגיה המודרנית.

האניות — לאניה מקום של כבוד בהתפתחות התרבות האנושית. במהלך ההיסטוריה הקדומה הביאו האניות לחילופי תרבות וידע בין מדינות ויבשות אך הביאו גם חורבן והרס בכנפיהן. על מקום האניה בעבר ובהווה דן ספר זה.

מחירים:
- מחיר כל ספר יחיד מהסדרה המדעית —.22 ל"י — —.66 ל"י
- מחיר כל ספר יחיד מהספריה הגיאוגרפית —.19 ל"י — —.57 ל"י
- בס"ה —.123 ל"י

המחיר המוזל לחותמים מראש על הסדרה כולה החל מ-1.9.73 110 ל"י בלבד

החותמים מראש על הסדרה הנ"ל עד תאריך 31.8.73 ישלמו תמורתה —.100 לירות בלבד

פרס מיוחד לחותמים!

EL AL

לכל מנוי החותם ורוכש את סידרה ד' 1973 ומשלם תמורתה עד לתאריך 30.4.74 — זכות השתתפות בהגרלה מיוחדת בה יעלו הפרסים הבאים:

1. טיסה לניו־יורק - הלוך וחזרה
2. טיסה ללונדון - הלוך וחזרה
3. טיסה לרומא - הלוך וחזרה
4. טיסה לקפריסין - הלוך וחזרה
5. טיסה לקפריסין - הלוך וחזרה

הטיסות אינן כוללות מסים • כל הטיסות במטוסי „אל על" נתיבי אויר לישראל

להשיג בכל חנויות הספרים

או ישירות על ידי מילוי התלוש הרצ"ב לפי התנאים הכתובים בו

מפיצים וסוכנים יפנו: „תרבות לעם" תל־אביב, רח' בארי 17 טל. 234613

תלוש תתימה

לכבוד ספרית מעריב ת.ד. 20208 תל־אביב

א.נ.,

אבקש לשלוח אלי את סידרה ד' 1973 של ספרי טיים־לייף בעברית הכוללת את הספרים הבאים: **מוליקולת ענק, אירלאנד, צרפת, התא, יפאן, האניות** לפי תנאי התשלום הבאים: (נא למחוק את המיותר).

1. אני מצ"ב צ'ק / מזומן על סך —.100 ל"י.
2. אני מבקש לרכוש את הסידרה בתשלומים לפי לוח התשלומים הבא:

בצירוף לתלוש זה —.25 ל"י

מיד לאחר קבלת הספר הראשון	—.15 ל"י
מיד לאחר קבלת הספר השני	—.15 ל"י
מיד לאחר קבלת הספר השלישי	—.15 ל"י
מיד לאחר קבלת הספר הרביעי	—.15 ל"י
מיד לאחר קבלת הספר החמישי	—.15 ל"י
בס"ה	—.100 ל"י

תוקפו של תלוש זה עד תאריך 31.8.73

הספר הששי ישלח למנוי ללא תשלום נוסף.

השם ______

הכתובת ______

ת.ז. ______ תאריך ______ חתימה ______

הנהג הפוגע ...רח-

...ן הנפגע

יד יצחק בן צבי ירושלים

מודיעה על ...נק מלגות לחו... החואר השני

هكذا من الأصل

הוצאות ספרים בישראל

הוצאת מסדה בע"מ

דרך ז'בוטינסקי 21, רמת־גן
סניפים: ירושלים, תל־אביב, חיפה, הרצליה, ראשון־לציון

ספרי לימוד

אלפוני — לכתה א', בשני חלקים
מאת: צ' וילנסקי, ז' אריאל, נ' פרסקי

40 פלקטים צבעוניים לספר אלפוני
לפי נושאים להמחשת השיגה, גודל 30/50

חברים לומדים עברית — לכתה א'
מאת: יוסף שקד

המקראה שלי — לכתה ב' ולכתה ג'
מאת: ז' אריאל, ב' אביבי, נ' גבריאלי, נ' פרסקי

מקראות ישראל
מאת: ז' אריאל, מ' בליך, נ' פרסקי
לכתות: א', ב', ג', ד', ה', ו', ח', הדפסות חדשות מתוקנות

מקראות ישראל מחודשות
מאת: ז' אריאל, נ' פרסקי
לכתות: ג', ד', ה'

מקראות ישראל חדשות
מאת: נ' פרסקי
לכתות: ז', ח'
תואמות את תכניות הלמודים בחטיבת הביניים

שלב א'
מאת: יוסף שקד
עברית של יום יום למבוגרים

תנ"ך — פירוש ש"ל גורדון
מהדורה מחודשת ומעודכנת, בי"ג כרכים

תנ"ך „יהואש"
בכרך אחד

תנ"ך „יהואש"
בכרך אחד עם הסבר והערות

דפים לעבודה עצמית בתנ"ך
מאת: ד"ר ב' וכסלר, א' רוזן
לכתות: ד', ה', ו', ז', ח'

חוברות לעבודה וחזרה בתנ"ך
מאת: י' יעקבסון, י' רון
בראשית, שמות, ויקרא, במדבר, דברים, יהושע, שופטים, רות, שמואל א—ב

שבילים בטבע
מאת: ד' בן־עזרה, ל' גרזון, פ' זומר
לכתות: ד', ה', ו', ז', ח'

ספר החשבון שלי לכתה א'
מאת: ת' עץ־חדר, ד"ר ש"פ קלעי
מהדורה מחודשת ומעובדת בחדש

ספר חשבון והנדסה לכתה ה'
מאת: י' אגוזי, י' יעקבסון, ד' עדין

מתימטיקה ללמוד מוגבר
מאת: ד"ר ב' בן־יהודה
לכתות: ז', ה'

לבתי"ס תיכוניים ומקצועיים

קצור גאומטריה אנליטית של המישור
מאת: ד"ר ב' בן־יהודה

פרקי השתלמות במתמטיקה
מאת: ד"ר ב' בן־יהודה
פונקציות ומתורת המספרים

גאוגרפיה פיסית
מאת: ד"ר דב ניר
מיועד לכתות ט'—י"ב

אוטומציה תעשייתית
מאת: אינג' א' ספקטור

אטלס תכנון פרקי מכונות
בעריכת: אינג' מ' גולומב

כיצד זה פועל?
בעריכת: דניאל אלירם
ספר עזר רב ערך המסביר את דרכי פעולתם של מכשירים, כלים ואביזרים שונים שבשימוש בחיי יום־יום

החומרים ושימושם
מאת: מ' קון, מ' סטרפילד

מבוא לסטטיסטיקה ולתורת ההסתברות
מאת: פרופ' פוזנר
לספר זה חוברת הערות למורה ופתרונות ותר...

מערכות אלקטרוניות
מאת: אינג' ב"צ ברטה
ספר א' — מעגלי מיתוג ותחיקה
ספר ב' — היינות דפקים, מעגלים לוגיים בשילבים

מיתקנים וקביעים
מאת: אינג' מ' מרמור

יסודות עבוד מתכת למתחילים
תרגום ועבוד: א' אלון, י' לבנת
א — טכנולוגיה של מתכות
ב—ג — תרגילים בעבודה מעשית
ד — שרטוט לסדנא ומתמטיקה

צנרת ומיתקני תברואה
בעריכת אינג' דב אבידן

מרכז ההסברה
שירות הפרסומים

הופיע

מה קורה כאן?

שאלות ותשובות בענייני בלכלה, שכר ומחירים

פרסום זה הפרסומים אחרים בנושאי כלכלה ותקציב אפשר להשיג ללא תשלום בסניפי כנרת אל:

- סירות הפרסומים, מרכז ההסברה, רח' קפלן, הקריה, ירושלים.
- הבדור להיעוד ולמידע, מרכז ההסברה, רח' אחד־העם 13, תל־אביב.

למורים בבתי־הספר היסודיים

ספרי לימוד חדשים בעם עובד

נקרא ונכתוב
אלפון לכתה א'
מאת ד"ר משה כוכבא ובתיה רכבי

נקרא ונכתוב לכתה א'
מקראה (חלק ב')
מאת ד"ר משה כוכבא ובתיה רכבי

נקרא ונכתוב
חוברת לעבודה עצמית

בראשית לילד לכתות ב'-ג'
ב. וב. רכבי ד"ר מ. כוכבא (עורכים)

ספר בראשית עם פירוש רש"י
מוגש ע"י ד"ר מ. ענת וחנה קלמר

ספר שמות עם פירוש רש"י
מוגש ע"י ד"ר מ. ענת וחנה קלמר

מישור החוף התיכון והדרומי לכתות ה'-ו'
מאת רנה הברון

ספר יהושע
מתוך תנ"ך לעם

ספר יהושע
חוברת ביאורים

אלגברה לכתה ז' (חטיבת הביניים)
מאת פרופ' מיכאל משלר

אלגברה לכתה ח' (חטיבת הביניים)
מאת פרופ' מיכאל משלר

אלגברה לכתה ט' (חטיבת הביניים)
מאת פרופ' מיכאל משלר

כל הספרים קיבלו את אישור משרד החינוך והתרבות
הם מצטיינים בעריכה קפדנית, רמה גבוהה וצורה נאה.
בכל חנויות הספרים
הפצה ראשית: עם עובד, רח' מזא"ה 22 טל. 611526
כל צעות היטבה

הוצאת הקיבוץ המאוחד

רח' סוטין 27 תל־אביב, טל' 246194

לגילאי סף־עשרה [10 ומעלה]
כולם בסנדלים / ליקטה וערכה: **תקוה שריג**
י"ט סיפורים שגיבוריהם ישראלים צעירים, יהודים וערבים, פרי עטם של י"ט סופרי־ילדים מוכרים. מתנה יפה לבר־מצווה, להתחלת שנת הלימודים ולאוצר למחשבה ולשיחה בכיתה, בית־הספר ובסניפי התנועה.

*

זלמן ארן / שרש וכוכב
אסופת שירים.
כדורי הספר: חבלי שירה; בחצר ילדותי; בטרם הכותל לירושלים; משבר; שואה; תש"ח; יזכר; מראות ורוחות; בבואות; הרהורי אחרית.
הקדשה מאת: **ישראל כהן.**

*

יוסף גורני / אחדות העבודה 1919-1930
היסודות הרעיוניים והשיטה המדינית
חלקי הספר: המקורות; המעמד והעם; לאומיות ובין לאומיות; מפלגתיות ומעמדיות; הגמוניה ואחדות; סיכום, הערות, ביבליוגרפיה, מפתח שמות ועניינים.

בשיתוף עם המכון לחקר הציונות אוניברסיטת תל־אביב

קצין חינוך ראשי / ענף הדרכה והסברה

הופיע
המלחמה לאחר המלחמה
מאת מרדכי נאור
סיפור „המלחמה לאחר המלחמה" המוגש בספר זה, נועד להגיש לקורא, גם לזה שאינו איש צבא מקצועי, את סיפורה של מלחמה ארוכה ורצופה — מלחמת ההתשה.
מחיר 7.50 ל"י
להשיג בחנויות ספרים, שקם ובבית ההוצאה רח' ב' מס. 29, הקריה, ת"א.
המפיץ הראשי: „ספרים לעם", רח' יבנה 7, ת"א.

משרד הבטחון - ההוצאה לאור

למורים בבתי הספר התיכוניים

ספרי לימוד חדשים בעם עובד

אלגברה לכתה ז' (חטיבת הביניים)
פרופ' מיכאל משלר

אלגברה לכתה ח' (חטיבת הביניים)
פרופ' מיכאל משלר

אלגברה לכתה ט' (חטיבת הביניים)
פרופ' מיכאל משלר

גאוגרפיה פיסית כללית
ד"ר מנשה הראל

גאוגרפיה של ארץ ישראל
פרופ' דב ניר וד"ר מנשה הראל

פרקים בכלכלה, חלק א'
שלמה יובל

פרקים בכלכלה, חלק ב'
שלמה יובל

מבחר סיפורי חיים הזז
עם הקדמה, עיונים והאבות מאת יעקב בהט
כל הספרים הם לפי התכנית החדשה של משרד החינוך

לנבחנים בבחינות הבגרות!
יופיע בחודש ספטמבר

מבחר תשובות לבחינות בגרות בספרות
מאת משה גרנות

ספרי הוצאת עם עובד מצטיינים בעריכה קפדנית, רמה גבוהה וצורה נאה.
בכל חנויות הספרים בארץ
הפצה ראשית: עם עובד, רח' מזא"ה 22 ת"א טל. 611526

הוצאת „מערכות" צבא הגנה לישראל

הופיע
ללא תקוה וללא פחד

מאת גנרל פון אטרלין
לוחמת שריון באירופה 1940—45
זהו אחד מספרי הזכרונות המעניינים ביותר של מפקדי מלחמת העולם השניה, ומבחינות חשיבות — אחד ממאירי העיניים שבכולם. משורטטת בו תמונה מאלפת של תנאי שדה־הקרב והבעיות הטקטיות של אותה המלחמה.
מחיר —16 ל"י
להשיג בחנויות ספרים, שקם ובבית ההוצאה רח' ב' מס. 29, הקריה, ת"א.
המפיץ הראשי: „ספרים לעם", רח' יבנה 7, ת"א.

משרד הבטחון - ההוצאה לאור

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

יצא לאור
עזרא פליישר
פיוטי שלמה הבבלי

בצירוף מבוא, חילופי־נוסח וביאורים

*

403 + VI עמודים ● המחיר —32. ל"י

*

ת"ד 4040 ירושלים

עוד נשארו מספר עותקים וכל המקדים זוכה של

מחזור ראש השנה ויום כפור

בשני כרכים
עם פירוש תורת־מתעי
מאת הרב מאיר שכטר חכם
המחזור סודר מחדש באותיות מתוקנות הנהדרות.
המחזורים כוללים: הערות בשולי הגליון לציון מקור התפילה בתלמוד ובקדמונים, בירור לשוני ודקדוקי למליצ וצרופי מלים קשי־ההבנה שבתפילות ובפיוטים, וכן מראי־מקומות לפסוקים מקראיים ומאמרי חז"ל המובאים והנרמזים בתפילה ובפיוט.
פירוש מקביל בחלק הפיוטים והרגום לתפילות הנאמרות בארמית: פתח אליהו, בריך שמיה, יקום פורקן וכל נדרי.
מבוא על ערכו של הפיוט ותפקידו בספר התפילה, דרכו בשימוש הלשון, תולדות הפייטנים ובאור מונחי־הפיוט, (מאורה, אופן, קרובה וכו').
מחיר שני הכרכים 39.50 ל"י
המפיץ הראשי: א. ערמוני, רחוב בלפור 4, תל־אביב.
.... גזור ושלח ....
לכבוד הוצאת מ. ניומן,
רח' חשרון 12, תל־אביב.
נא לשלוח לי בדואר (דמי משלוח על חשבונכם) את המחזור 2 כרכים. מצורפת המחאה משוכה על בנק
............ת.ד............
הכתובת............ השם............

הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס האוניברסיטה העברית ירושלים
THE MAGNES PRESS THE HEBREW UNIVERSITY JERUSALEM

טל. Tel. 524121

ספרים חדשים

ח' אבני / ארגנטינה — „הארץ היעודה"
מפעל ההתיישבות של הברון דה הירש בארגנטינה, ההתיישבות החקלאית בארגנטינה, שתוארה עד כה כמפעל פילנטרופי בלבד, מוצגת בספר זה באור חדש: כניסיון טריטוריאליסטי רב־מימדים. 572 עמ'. מחיר — 28 ל"י

יעקב ליכט / הניסיון
במקרא וביהדות של תקופת הבית השני. הספר דן בשאלת הניסיון במקרא ובחוזה של תקופת הבית השני, ומעמיד את דברי המקרא על הניסיון ואת אשר נתפתח מהם בספרים החיצוניים, בהגבית של כת מדבר יהודה ובמאמריהם של חז"ל. 100 עמ'. מחיר — 15 ל"י

ע' פליישר (עורך) /
מחקרי ספרות מוגשים לש' הלקין ליובלו
משתתפים: יונתן זובסרסקי; יוסף דן; יוסף הייינמן; שמואל ורסס; דן מירון; אהרון מירסקי; דן פגיס; צפירה פורת; שלמה פינס; אליעזר אריה הלוי פינקלשטיין; ישרא פליישר; רות קרטון־בלום; חיים שירמן; גרשון שקד; ישעיהו תשבי. 292 עמ'. מחיר — 25 ל"י

ברוך שפינוזה / מאמר על תיקון השכל
תרגם ברומית נתן שפיגל. ערך, הקדים מבוא והוסיף הערות יוסף ברסלמה. 104 עמ'. מחיר — 18 ל"י

SCRIPTA HIEROSOLYMITANA
Volume 24: Studies in Art. Edited by M. Barasch. 220 pp + 32 plates. Price I.L. 25.—
Volume 25: Further Studies in English Language and Literature. Edited by A.A. Mendilow. 347 pp. Price I.L. 22.—
G.I.A.D DRAPER / The Implementation of the Modern Law of Armed Conflicts 26. pp. Price I.L. 4.—

בדפוס

בנימין אופנהיימר / הנבואה הקדומה
מנחם אלון / המשפט העברי (3 כרכים)
ש"נ אייזנשטדט / החברה הישראלית — רקע, התפתחות ובעיות — מהדורה שניה מורחבת.
י. בן־תור / לוחות להגדרת מינרלים

מכירה ראשית: הוצאת „יבנה" בע"מ, רחוב מזא"ה 4, תל־אביב

האנציקלופדיה העברית

המו"ל: דרך ז'בוטינסקי 21, רמת־גן, טל': 734202/3

כרך כ"ה
יופיע בימים הקרובים

עורכים: נזיר־נזירות — סבולסטיקה

מן הערכים שבכרך: נחשים, נחושת, ניו־זלנד, ניו־יורק, ניכסון, נילוס, נייר, נמל, נפוליון, נפט, נפץ־חמרים, נצרות, נשואים, נשק, סואץ, סודן, סוס, סוציולוגיה, סוציאליזם, סורית, סחר, סחרה, סטטיסטיקה, סטלין, סידן, סין, סיני.

הצטרף אל רבבות מנויי האנציקלופדיה העברית
בתנאי חתימה נוחים ובתשלומים

החל מ־28.8 יום ג' תחל
מכירת ספרי לימוד
משעה 8 בבוקר עד 7 בערב ללא הפסקה
נצלו את השעות השקטות (1—3) לקניותיכם
תזכו בשרות אישי וסבלני

ספרית פועלים
אלנבי 73 תל־אביב

קטלוג הספרים הכללי־1973
מפר־עזר השוב לכל בית־ספר, ספריה, חדר הרצאה וחנות ספרים.
המחיר: —60. ל"י
להשיג ע"י בשלוח צ'ק לפקודת „קטלוג הספרים הכללי" רח' אלקלעי 11, ת.ד. 7303, ירושלים.

משטרת ישראל

משטרת ישראל
מבקשת את עזרת הצבור
בהתפרסיה אחרי הנעדר
שמואל בן יוסף־פרץ
אשר יצא את ביתו ב־אשקלון שכונת שמשון מס' 433/28 בתאריך 1.7.73 ומאז נעלמו עקבותיו.
תאורו: בן 33 שנה, גובה 168 ס"מ, מבנה הגוף: רזה, פנים: מוארכים, גון הפנים: בהיר, שער: חום, מצח: גבוה, עיניים: חומות, אף: סולדי, שפתיים: דקות, מדבר: עברית, ערבית, צרפתית.
כל היודע דבר על מקום הימצאו או שראה אותו לאחר התאריך 1.7.73 מתבקש להודיע על כך לתחנת המשטרה הקרובה.

ספריית־הנזיר
לקראת ג' באלול — יום הזכרון הל"ח להסתלקות מרן הראי"ה קוק זצ"ל
וכ"ח מנחם אב — יום הזכרון הראשון להסתלקות מרן הרב דוד כהן (הרב הנזיר) זצ"ל
הופיע הספר
חזון ישראל
פרקי אורות על ישראל ותחייתו
מיסודו של
מרן הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל
ליקט, ערך והקדים מבוא:
פרופ' חיים ליפשיץ
פירש והביא מקורות:
הרב אליהו אביחיל
256 עמוד כריכת בד —18. ל"י
יצא לאור על־ידי: מכון־הרי־פישל ומכון־הראי"ה
ההפצה הראשית בידי:
הוצאת ראובן מס, ירושלים ת.ד. 990

אוניברסיטת תל־אביב
היחידה לרישום ...
המשך הרישום לרימודים לקראת התואר
„מוסמך למדעים"
לשנת הלימודים תשל"ד
...

אוניברסיטת תל־אביב
המשך רישום מועמדים ללימודים לקראת התואר השני באקדמיה לאמנויות התקשורת
...
בית התיאטרון
...
החוג לאמנות
אקדמיה למוסיקה

אוניברסיטת תל־אביב
המשך הרישום ללימודים לקראת התואר מוסמך למדעים
...

חברת אלירן
לשאיבת בטון בע"מ
מכריזה ...
בגרשותה:
משאבות בטון
דגם חדיש ביותר

מחפשים וילה
בחיפה או בדניה

אוניברסיטת תל-אביב

היחידה לרישום ולקבלה מודיעה על

המשך הרישום ללימודים לקראת התואר

"מוסמך למדעים"

לשנת הלימודים תשל"ד, בפאקולטה למדעים מדוייקים, המגמה לכימיה:

שטחי הלימוד והמחקר:

1. כימיה אורגנית
2. כימיה פיסיקלית
3. אלקטרוכימיה
4. פיסיקה כימית
5. כימיה ביופיסיקלית

טפסי רישום אפשר לקבל ע"י פניה בכתב, או אישית, ביחידה לרישום ולקבלה, בבניין מכסיקו, קרית האוניברסיטה ברמת אביב.

שעות הקבלה:
בימים א'—ה' בשעות 0800 — 1400
בימי ד' גם בשעות 1500 — 1700
טל: 411191.

אוניברסיטת תל-אביב

היחידה לרישום ולקבלה מודיעה על:

סיום רישום מועמדים ללימודים לקראת התואר השני בפאקולטה לאמנויות התקשורת

לשנת הלימודים תשל"ד לחוגים הבאים:
אמנות התיאטרון
מוסיקולוגיה
תולדות האמנות
ולאקדמיה למוסיקה
(ללימודים לקראת התואר "אמן")

הרישום יסתיים ביום ה' 30.8.73

טפסי רישום אפשר לקבל ע"י פניה בכתב או אישית ליחידה לרישום ולקבלה בבנין מכסיקו, בקרית האוניברסיטה ברמת-אביב.

שעות הקבלה: בימי א'—ה' בשעות 08.00—14.00
ביום ד' גם בשעות 15.00—17.00

אוניברסיטת תל-אביב

היחידה לרישום ולקבלה מודיעה על

המשך הרישום ללימודים לקראת התואר

"מוסמך למדעים"

לשנת הלימודים תשל"ד
בפאקולטה למדעים מדוייקים
החוג למדעי המתמטיקה

החוג מקיים את המגמות הבאות:

1. מתמטיקה עיונית
2. מתמטיקה שימושית
3. מתמטיקה כללית

טפסי רישום אפשר לקבל ע"י פניה בכתב, או אישית, ביחידה לרישום ולקבלה, בבנין מכסיקו קרית האוני־ברסיטה ברמת אביב.

שעות הקבלה: בימים א'—ה' בשעות 08.00—14.00
בימי ד' גם בשעות 15.00—17.00
טל. 411191

חברת "אל-רז"
לשאיבת בטון בע"מ

רח' בן-יהודה 187 א' קומה ב'

החברה לפתוח ביקנעם

ברשותנו

משאבות בטון

מסוג חדיש ביותר

בדבר הזמנות נא לפנות טלפונים
8.00—19.00 228456 ,227419
759331 בערב

מחפשים וילה
בחיפה או בדניה

4 חדרי שינה וחדר מגורים
השטח המבוקש בערך 200 מ"ר
נא לכתוב אל ת.ד. 6219 חיפה

מוזיאון ישראל, ירושלים
אירועי השבוע

"מפאתי מערב" — סרט מהווי יהודי מארוקו: חיי יומיום ב"מלאח", מעיים הגדולות, בהרי ה' אטלס ובגבול מדבר סהרה, יוקרן למבקרים: בימים א', ג', ד', בשעה 4 אחה"צ (בעברית) ובשעה 5 אחה"צ (בצרפתית), בימים ב', ה' בשעה 11 לפנה"צ (בעברית) ובשעה 12 בצהרים (בצרפתית).
"עיצוב באדריכלות בעזרת מחשב" — סרט מוקרן בביתן העיצוב: בימים א', ב', ד', ה', בשעה 3 אחה"צ, בימי ג' בשעה 7 בערב.

יום ג', 28.8 ב־6 ו־8.30 בערב — **מועדון לסרטים אמנותיים** "שבע כלות לשבעה אחים" (ארה"ב, 1954). בימוי: סטנלי דונן עם הווארד קיל, ג'יין פאול, ג'ף ריצ'ארדס.

יום ג', 28.8 בערב 7.15 — **הדרכה מיוחדת** בתערוכה "חיי היהודים במארוקו" גב' אביבה מילר-לנצט

יום ה', 30.8 3 ו־5 אחה"צ — **מועדון הסרטים של אגף הנוער** "שמונים בסיעות לינה"

תערוכות
דוגלס יובלר (ביתן בילי רוז)
שלמה קורן — פסלים (רחבת אידה קראון)
פיקאסו וסביבתו (אולם כהן)
חיי היהודים במארוקו (אולמות ספרטוס, גולדמן־שורץ, ויינשטיין)
מבוא לעיצוב (ביתן לעיצוב ע"ש איזידור ושרה פלבסקי)
תלמידינו יוצרים — תערוכת אגף הנוער.
כתובות מספרות — תערוכה מיוחדת ברוקפלר.

מוצג מיוחד
שטיח מי לבית־כנסת, תורכיה, המאה הי"ז
מתנת מר רוברט פרנסס ובניו, לונדון

הרשמה לחוגי תשל"ד
בימים א', ב', ד', ה' בשעות 10—12; 2—4, במשרד אגף הנוער.
כרטיס חבר לילד: 3 ל"י. דמי השתתפות לשנה: 48 ל"י (תשלום מראש).

שעות הביקור

ימים א', ב', ד', ה'	10 לפנה"צ — 6 בערב
יום ג' היכל הספר	10 לפנה"צ — 10 בערב
מוזיאון ישראל	4 אחה"צ — 10 בערב
מוזיאון רוקפלר	10 לפנה"צ — 6 בערב
יום ו', שבת	10 לפנה"צ — 2 אחה"צ

כרטיסים לשבת נמכרים בימי החול בקופת המוזיאון

הספריה פתוחה לקהל בימי חול בשעות הביקור

חדר עיון לגרפיקה:

ימים א', ב', ד', ה', ו'	11 לפנה"צ — 1 אחה"צ
יום ג'	4 אחה"צ — 5 בערב

המכללה של הדסה ירושלים

משרד הקליטה · משרד החינוך והתרבות · המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

מודיעה על הרשמה

לשנת הלימודים תשל"ד — 1973/74

למגמה למדעי המחשב
בין המקצועות הנלמדים: מבנה מחשבים, שפות תכנות קובול, אסמבלר, פורטרן, נתוח מערכות, תכנה לתקשורת, תכנה לבסיסי נתונים וכו'.

למגמה לצילום מדעי־מכני
בין המקצועות הנלמדים: צילום מדעי, רפואי, בטחוני, טלוויזיה, אמצעי המחשה, וכו'.

למגמה לאלקטרוניקה
בין המקצועות הנלמדים: תורת החשמל והרשת, אלקטרוניקה כללית, אלקטרוניקה תעשייתית, תורת הדפקים, קליטה ושידור, ויסות גבקרה, מחשבים וכו'.
המגמות הן דו־שנתיות ומכשירות לתואר הנדסאי.

למגמה הדו שנתית למזכירות רפואית ומדעית ורשמים רפואיים
מטרתן של המגמות להכשיר מזכירות רפואיות ומדעיות למוסדות הרפואה והמדע בארץ ולמוסדות להשכלה גבוהה. המגמה לרשמים רפואיים מכשירה רשמים לבתי חולים ולשירותי הבריאות.
מתקבלים בוגרי בתי־ספר תיכוניים בעלי תעודת בגרות ולאחר ראיון אישי בוועדת קבלה.
פרטים: בכל יום בין השעות 8—9 במשרד המכללה, רח' הנביאים 37, ירושלים, טל' 222291.

"ארקיע"
קוי תעופה בישראל בע"מ

מכרז
למכירת מכונית

מוצעת בזה למכירה במכרז מכונית פרטית תוצרת פיאט דגם 124 שנת ייצור 1970 עם 78,500 ק"מ.
את המכונית ניתן לראות ביום ב' 27.8.73 בין השעות 10.00 עד 15.00, בחניון של הבנין ברח' החשמונאים 88, ת"א. לפנות לבר בן־חורין במקום.
בדבר פרטים ניתן להתקשר עם בר בן־חורין בטלפון 411639 ו־252440 ת"א, בשעות העבודה הרגילות.
את ההצעות יש לשלוח לת.ד. 16174 ת"א, עם מכונית במעטפה סגורה, עליה יש לציין "עבור מכרז מכוניות 73/ב'". ישתתפו במכרז הצעות שתתקבלנה בכתובת הנ"ל עד תאריך 5.9.73 שעה 12.00.
אין החברה מתחייבת לקבל ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

למסירה מיידית
משרד מבוסס לארכיטקטורה
עם עבודות
נא להתקשר 051-2711, 18.00—21.00

משרד התחבורה · החברה להגנת הטבע
ישראל נקיה בשנת הכ"ה

תן כותרת!

זוהי תחרות נושאת פרסים, על כותרות לסדרה של ציורים הממחישים את הצורך בתודעת הנקיון בדרכים, בנוף וברשות הרבים.
בכל שבוע יתפרסם ציור אחד, שיחזור ויתפרסם עם הסיסמא הזוכה. הפרסים, בכל אחת מהתחרויות:
- פרס ראשון: טיול בן 7 ימים ברחבי סיני, לשניים.
- פרס שני: טיול בן 7 ימים ברחבי סיני, ליחיד.

בין מציעי כותרות זהות תיערך הגרלה לקביעת הזוכה. שלח את הצעתך לכותרת, על גלויה בלבד, עד יום חמישי הקרוב, לפי המען: תן כותרת — החברה להגנת הטבע, רחוב השפלה 4, תל-אביב.

הועידה הכלכלית - ועדת המחשבים
ועידת ירושלים השניה לטכנולוגית של המידע

תתקיים בימים 29.7-1.8.1974 בבנייני האומה, ירושלים

ועדת התכנית הבינלאומית
פרסמה "קול קורא"
המזמין את בעלי המקצוע
בארץ ובחו"ל
להגיש מאמרים
בהתאם לתכנית הכללית
של הוועידה

המעוניינים בפרטים נוספים יפנו ליו"ר ועדת התכנית הישראלית, מר ד. כהן, חברת י.ב.מ, ת.ד. 20210 תל-אביב, או למזכירות ועדת התכנית, "אילתם", ת.ד. 7170 ירושלים.

האוניברסיטה העברית בירושלים

האוניברסיטה העברית בירושלים מעמידה **למכירה** את הציוד הבא:

מכרז מס' מכ/6/73

1. מפוחים צנטריפוגלים	13 יח'
2. משאבות מים עם מנוע	9 יח'
3. משאבת מים ללא מנוע	1 יח'
4. מפוח כפול ללא מנוע	1 יח'
5. מיכלי מים מפח מגולבן	32 יח'

מכרז מס' מכ/7/73

1. ארון מטבח עם ציפוי פורמיקה	1 יח'
2. ארגזי תריסים	27 יח'
3. מזרונים מפולומרים בגודל 3X40X200	330 יח'
4. מייבשי ידיים חשמליים	8 יח'
5. מנורות נגד התפוצצות	5 יח'
6. גרוטאות נחושת במשקל	150 ק"ג בערך

מכרז מס' מכ/8/73
מרכזיה ידנית פלגים תוצרת טלקו בע"מ.
20 שלוחות דגם 3002־ג במצב תקין.

בקשר לבדיקת הציוד הנ"ל וקבלת טפסים מיוחדים להגשת הצעות לקניה הכוללים השתתפות במכרז, יש לפנות למר ג. בשרי, מזכיר ועדת המכירות, במחלקת הספקה קרית האוניברסיטה טל. 61121 בימים א'—ה' בין השעות 08.00—10.00 עד לתאריך ז' באלול תשל"ג (4.9.73).

תאריך גמר המכרז: ח' באלול תשל"ג, 5.9.73, עד שעה 11.00 לפנה"צ.

דרוש מגרש
4-6 דונם
באיזור קרית־אתא או קרית־ביאליק
לבניה צבורית
פרטים לפנות טל. 535015 — 69274 חיפה.

הקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה, תל־אביב
בפיקוח משרד החינוך והתרבות, נוסד בשנת 1945

שנת הלימודים תשל"ד
תפתח ב־2 לספטמבר 1973

כנור	חליל־צד
ויאולה	קלרינט
צ'לו	גיטרה (קלאסית)
בס	חלילית (חוגים)
פסנתר	פתוח־קול

החוגים למבוגרים בתיאוריה ובתולדות המוסיקה, מקהלה, אנסמבל ומוסיקה מזרחית.

(אפשרות לקבל מילגות)

ההרשמה: ברח' ליליינבלום 7, תל־אביב, בין השעות 9.00—12.30 בבוקר, ובימים ג' ו־ה' בין השעות 16.00—18.00, בבי"ס "הרנבו", רח' הרנבו 6.

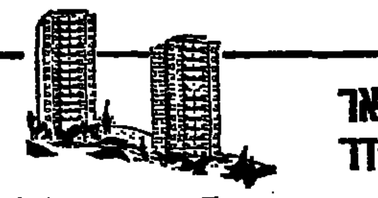

דירות פאר ברמת-הדר בחיפה

השקעות בנין קבלני בנין

אנו גאים על המטבח המשולב

דירות למקשיו? עם כל השכלולים: שרותים כפולים, 2 מעליות, הסקה מרכזית

5 חדרים 141 מ"ר
4 חדרים 121 מ"ר
נותרו מספר דירות

משרד: חיפה, רח' מוריה 37, טל: 664859

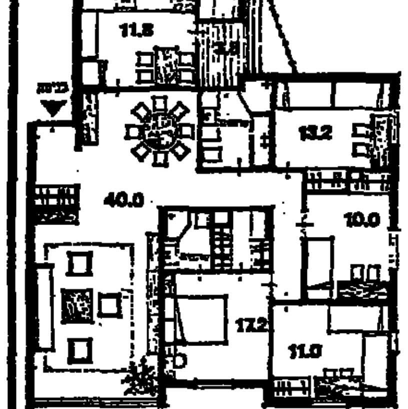

עיריית ירושלים · המחלקה לתרבות
משרד החינוך והתרבות · המחלקה לחינוך מבוגרים

מודיעים על פתיחת

ירח השתלמות בשפה העברית

באולפן בית הנוער העברי, ביום ראשון, ה' באלול תשל"ג (2.9.73).
שיפור הכתיב, שיפור הלשון, פרקי ספרות וקטעי עתונות.

הלימודים יתקיימו בימים א'—ה' בשעות 8—12.45 לפני־הצהרים.
ההרשמה החלה ומתקיימת בכל יום באולפן בית הנוער העברי, רחוב הרצוג 105, בין השעות 08.00—12.00 לפנה"צ.

נגובה
מכונית הילמן צבע לבן 217-005
המוצא הישר מתבקש להודיע לתחנת המשטרה הקרובה או טל. 624778
ויבוא על שכרו.

סטודיו לתרבות הגוף
חנה הלר וייס
התעמלות בריאותית קורקטיבית
אמנות התנועה

התחלת הלימודים 1.9.73

ההרשמה ב־30.8.73 בין השעות 5—7 אחה"צ, רח' פרופ' שץ 8 ע"י רח' דיזנגוף 160, תל־אביב, טלפון פרטי 22 73 22.

בהזדמנות
יוצאת מהכלל
בדמ"פ
מלון
על שפת הים
באלנבי 6 ת"א
★
טלפון: 03-57465

לצ'כוסלובקיה
אוסטריה וצרפת
טיול סתיו של 16 יום
בביצוע: "אל טורס" בע"מ
ההרשמה בכל משרדי הנסיעות

עוזבים את הארץ
מוכרח להמכר מיד
רהיטים, עתיקות, פרוות, כלי־מטבח, מכשירי חשמל ודברי אומנות
התשלום במזומן בלבד
לפנות:
בשבת 10.00—22.00
רח' הרצוג 2/38 חולון

למכירה בחיפה
עסק מבוסס בסיטונות
במקום מרכזי בהדר — 50,000 ל"י
●
לפנות לטל' 04-534201

هكذا من الأصل

דרושים

מהנדסים · פקידים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מוכרים · סוכנים ...

למכרות נחושת תמנע בע"מ

דרושים

חשמלאים — בעלי רשיון חשמל

מכונאי מיכשור

מסגרים-חרטים-רתכים

מכונאי ציוד מכני כבד

מכונאי רכב קל

שרברבים

כולל עבודה במכרה התת־קרקעי

מועמדים מתאימים יפנו לראיון אישית בכל יום ד' בין השעות 07.00—13.00 ו־16.00—18.00, למזכירות משרדי החברה בתל־אביב, הקריה, רח' ס' (מול קול ישראל), מצויידים בפנקס מלואים ותעודת שחרור מצה"ל.

המועמדים שיבחרו יידרשו להתיישב באילת. תמורת בדיור תינתן.

החברה להגנת הטבע

רח' השפלה 4

דרושות

* **מזכירה מנוסה**

לבית־ספר שדה מערמיכאל ליום עבודה מלא.

* **מזכירה עצמאית**

עם ידע בהנהלת חשבונות, ליום עבודה מלא במשרד בתל־אביב.

המעוניינות תפנינה בכתב בציון גיל, קורות חיים ונסיון קודם למשרדי החברה

דרושים

1. **חרטים**
2. **רבולבוריסטים**
3. **משחזנים**

לפנות: „קסטל" מפעלי פלדה בע"מ תל־אביב, רח' מרדכי אנילביץ 38 (ע"י דינמומטר) טלפונים 53327, 263831.

דרוש/ה

לחברת יבוא ושווק גדולה

מנהל/ת חשבונות

מנוסה

לחצי יום עבודה

לפנות עם ציון נסיון קודם לת.ד. 37256, תל־אביב.

לתעשיה עתירת מדע ע"י אוניברסיטת תל־אביב

דרושה

מסיימת צבא

לתפקיד

פקידה טכנית

כישורים: עברית — על בוריה, אנגלית — טובה מאוד. ידיעת כתבנות — יתרון. לטלפן (פרט ליום ו') טלפון 410111 אך ורק בין השעות 15—9, למזכירה.

דרושה פקידה למחלקת מכירות

הדפסה מושלמת בעברית. ידע בהדפסה באנגלית. נסיון בעבודות משרד כלליות. לאחר שרות בצבא. יום עבודה רצוף. מקום העבודה — תל־אביב.

מועמדות מתבקשות לפנות אל ת.ד. 826, גבעתיים 53108, בצרוף פרוט קורות חיים ונסיון קודם בעבודה.

סודיות מובטחת

לחברת בנין ארצית למשרדה הראשי בתל־אביב

דרושה

פקידה

בעלת נסיון של שנתיים בעבודות משרד.

לפנות: טל. 56144 קו פנימי מס' 10 ת"א.

למפעל תעשייתי בשטח המתכת

דרוש

מהנדס מפעל

העבודה כוללת אחריות על אחזקה פיתוח והקמה

הדרישות:

* בוגר הטכניון במגמת חשמל
* 3—5 שנות נסיון בעבודה במפעל תעשייתי

תנאים טובים למועמד המתאים.

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 44519 (מיקוד 31040) חיפה — עבור מספר 28.

לחברה תעשייתית גדולה באזור תל־אביב

דרושות

מרכזנית

להפעלה מרכזיית פלגים בעלת חמישה קווי חוץ.

פקידת רישום-מלאי

לאחר שירות צבאי, רצוי נסיון כפקידת אפסנאות.

פקידה כללית

בעלת ידע בהדפסה עברית.

המועמדות מתבקשות לפנות לת.ד. 2438 תל־אביב, מיקוד 61000 בציון פרטים אישיים ושם המישרה על גבי המעטפה. רצוי לציין מספר טלפון.

סודיות מובטחת

לחב' המזרח למכוניות בע"מ

דרושים

* **פקידה/כתבנית**

בעברית

* **פקידת רישום**

במח' החלפים

* **פקידה כללית**

עם ידע בניהול קופה

לפנות: דרך פתח־תקוה 76, ת"א טל. 35235/6.

PHILIPS

ישראלקטרא בע"מ — מייצג של פיליפס בישראל

למחלקת השרות בחיפה

דרוש טכנאי קרור ומכונות כביסה

בעל נסיון

לפנות בכתב תוך ציון נסיון קודם אל ת.ד. 1608 חיפה „טכנאי קרור" (מיקוד 31000)

אלף מחקר ופתוח בע"מ

דרושות שרטטות אלקטרוניקה

רצוי עם נסיון של שנתיים לפחות

בדבר פרטים נא לפנות ישירות למפעל טל. 729180, 729188 חיפה.

למפעל תעשיתי במפרץ חיפה

דרושה מזכירה כתבנית

למשרה מלאה.

הכישורים:

* בעלת שליטה מלאה בעברית (רצוי גם באנגלית)
* כושר ביצוע עבודות משרד שונות
* נסיון של מספר שנים.

הצעות בכתב בצרוף תולדות חיים, השכלה ונסיון קודם בעבודה, נא להגיש לת.ד. 10175 מפרץ חיפה עבור „מזכירה כתבנית".

— סודיות מובטחת! —

אלטק בע"מ

ייצור, פתוח ושווק מעגלים מודפסים

דרושים

1. **פקיד ייצור**
2. **מפעיל מכונת בקרה ספרתית**
3. **מנהל משק ואחזקה**
4. **עובדים/ות ייצור**

תנאים ואפשרות קידום למועמדים מתאימים

תינתן עדיפות לתושבי אזור פתח־תקוה

* * *

נא לפנות: ת.ד. 159 פתח־תקוה טל. 908635 אל גב' יונה.

אלקו ELCO

תרשות אלקטרוניקה ישראלית בגוש רמתגן

דרושים

* **מחסנאי טכני צעיר**
* **מזלגן מנוסה**
* **פועלות ייצור לעבודות הרכבה**

שעות העבודה: 07.00—16.00

נא לפנות ישירות למח' המנגנון, דרך ז'בוטינסקי 23, רמת־גן, או טלפונית: 727131.

גיבור מפעלי טקסטיל בע"מ

למחלקה הטכנית בכפר־סבא

דרושים

1. **מסגר**
2. **חרט**

לפנות לצבי, טל. 925882 או 928210

טבחים ועוזרי טבחים

המעוניינים להצטרף לצוותו של

שף ארמונד

במלון גדול באילת

התקשרו ישירות טלפונית: (059) 5111

מגורים וכלכלה במקום.

הקרן הדו־לאומית למדע ארצות־הברית — ישראל

ת.ד. 7677 ירושלים

דרושה

מזכירה כתבנית

הדרישות: שליטה מלאה בהדפסה בעברית ואנגלית, ידיעה טובה בשתי השפות. רצוי נסיון בעבודות משרדיות.

התנאים ייקבעו לפי כישורי המועמדות.

בדבר פרטים נא לפנות לטלפון 39231 שלוחה מס' 526.

דרושים

סוכנים

להפצת תנורי חימום

אפשרות לעבודה בשעות הערב

לו - קאר אבן גבירול 79, ת"א, טלפון: 224945, 249605.

אוניברסיטת חיפה

דרושים

1. **ספרן ישן**

תאור התפקיד: עבודה בשירות היעץ, העבודה בשעות בלתי שיגרתיות.
הכישורים הדרושים: השכלה אקדמאית וספרנית גבוהה. רצויה התמחות בנושאי התברה. נסיון ויכולת עבודה עם קהל. ידיעת השפות עברית ואנגלית על בורין — הכרחית; ידיעת שפות נוספות — רצויה.
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.

2. **ספרנית לחדר הגיאוגרפיה**

תאור התפקיד: בדיקת הזמנות רכש. רישום מפות, ותצ"א. קטלוג ספרים, שקר פיות, מפות ותצ"א. כרטוס. מתן שירות לקוראים.
הכישורים הדרושים: השכלה אקדמאית — מדעי התברה (רצוי גיאוגרפיה). השכלה ספרנית. הדפסה בעברית ובאנגלית.
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמדת.

3. **ספרנית לאולם כתבי־עת**

תאור התפקיד: טיפול שוטף ורשום בינ־ליוגרפי של כתבי־עת. מעקב אחר כתבי־עת ומשלוח ותזכורות. שרות לקהל. הכנת כתבי־עת לכריכה. עבודה במשמרות.
הכישורים הדרושים: השכלה אקדמית. השכלה ספרנית. הדפסה בעברית ובאנגלית.
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמדת.

בהצעות נא לפנות בכתב למחלקה לכח אדם, אוניברסיטת חיפה 31999.

דרושים:

א) **איש מכירות מנוסה**

לציוד מכני בענפי תעשיה ובנין.

ב) **טכנאי עצמאי**

עם כושר ארגון צוות לעבודות שרות במתקנים חשמליים ומכניים.

ג) **בוגרי בי"ס מקצועי**

במגמת החשמל — לעבודה כאנשי שירות.

ד) **נער חניך**

כעוזר מחסנאי (רצוי עם קטנוע) — בא בחשבון גם יוצא צבא.

ה) **פנסיונר**

עם נסיון בעבודות מחסן, לעבודה חלקית 5—6 שעות ביום

לפנות בכתב יד לת.ד. 20048 תל־אביב.

דרושים

נהגים

בעלי רכב פרטי

ואופנועים

לעבודה ביום הבחירות להסתדרות בתאריך 11.9.73

פרטים והרשמה במשרדי החברה

שרות „אייל" בע"מ

תל־אביב, רח' אילת 23, טל' 822816, 827344.

למפעל מתכת בפתח־תקוה

דרושים

1. **כרסמים מעולים**

לעבודה בקבלנות

2. **מבקר(ת) איכות**

תנאים מיוחדים

לפנות: ת.ד. 465 פתח־תקוה

דרוש

נציג מכירות

בעל נסיון רב בשיווק ציוד טכני למוסדות הבטחון

לפנות ת.ד. 33157 תל־אביב 61330 עבור מס. 757

מנהל חשבונות מוסמך

דרוש לחברת ספנות באשדוד

ידע: מטבע זר, הנהלת חשבונות ספנות.

בדבר פרטים נא להתקשר לטל. 055-25517 או ת.ד. 4022 אשדוד.

למפעל תעשייתי גדול בשטח האלקטרוניקה בסביבות ת"א

דרושים

1. **מבלטן** -

בוגר בית ספר מקצועי 4 שנתי במגמת חרושת כלים עם 7 שנות נסיון לפחות עד גיל 40.

2. **אחראי למחסן חוצרת גמורה** -

בתפקיד: קבלה והוצאת סחורות, רישום והכנת חומר למחשב, ארגון המחסן ו־החזקתו. בעלי נסיון 3—5 שנים בעבודות מחסן טכני, התמצאות בציוד השמלי תע־שייתי, ידיעת השפות עברית ואנגלית או גרמנית.

3. **חשמלאים מעולים** -

בעלי נסיון בהרכבה וחיווט לעבודה ב־מחלקת לוחות חשמל.

4. **מסגרים רתכים** -

בוגרי בתי ספר מקצועיים במגמת מסגרות כללית לעבודות הרכבה לוחות חשמל.

המעוניינים יפנו בכתב בציון קורות חיים תוך הדגשת נסיונם הקודם והכשרתם המקצועית לת.ד. 2644 רמת־גן מיקוד 52100.

— סודיות מובטחת —

לחברה ישראלית לסחר חוץ

דרוש

מנהל חשבונות

הכישורים הדרושים:

* נסיון קודם של 4 שנים בעבודה מעשית
* ידיעות טובות בשפה העברית שליטה בשפה האנגלית.
* נסיון בהתאמת חשבונות (ספקים, לקוחות וכו').

לקביעת ראיון נא להתקשר לטלפון 250421 קו פנימי 564.

למלון „שלמה המלך" נתניה

דרוש

פקיד קבלה

מנוסה

בוגר בית־ספר „תדמור"

— * —

מועמדים מתבקשים להתקשר טלפונית למלון „שלמה המלך" טל. 053-28451 (אל מר מורי).

למפעל תעשייתי ודינמי בחדרה

דרושים

מכונאים תעשייתיים בכירים

תנאים טובים למועמדים המתאימים

לפנות עם פירוט הנסיון המקצועי ל־ת.ד. 16284 ת"א בציון מכונאים.

עמל

בית ספר תיכון מקצועי „עמל" (ע"ש לוידי דיוויס) ירושלים

דרוש

מורה לאלקטרוניקה

לכיתה י"ב (משרה חלקית)

הכישורים: מהנדס אלקטרוניקה או מורה בעל נתונים דומים.

לפנות: בשעות המשרד 02-62200, בשעות ה־ערב 02-535455.

דרושים

טפסנים

לאזור כפר־סבא

— בתנאים טובים —

לפנות: שד' שאול המלך 39, תל־אביב, קומה ג' חדר 305, ימים א'—ג' 5.00—7.00 אחה"צ.

דרושים
מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

ל„אסיא"
מעבדות כימיות בע"מ
דרושים
1. טכנאי או מכונאי אחזקה
לאחזקה ותכנון מכונות אריזה. קריאת השפה האנגלית ו/או הגרמנית רצויה. יועדפו בעלי נסיון קודם בתעשיה הפרמצבטית ו/או המזון.
2. טכנאים —
בוגרי קורס מתאים לעבודה במתקנים כימיים. העבודה בשלוש משמרות.
3. עובדים —
להפעלת מתקנים כימיים. יועדפו בעלי נסיון קודם — העבודה בשלוש משמרות. דרושה ידיעה בסיסית באנגלית לטיפולות.
4. פועלות —
למחלקת האריזה של המפעל. דרושה ידיעת בסיסית באותיות לטיניות.
נא לפנות טלפונית 915021, או בכתב בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון קודם, אל ת.ד. 1423 תל־אביב, 61000 אל מנהל המנגנון.

ל„לודזיה"
חברה לטקסטיל בע"מ
דרוש
חשמלאי מוסמך
בעל נסיון של 5 שנים לפחות במפעל תעשייתי בישראל.
המעוניינים יפנו בכתב בצירוף פרטים על נסיון קודם בעבודה ל„לודזיה" ת.ד. 34, אזור התעשיה, חולון.

לחברת איימס־יישום בע"מ ירושלים
דרושים
* פקידה - כתבנית
(2 משרות)
השכלה תיכונית, ידיעה מושלמת בעברית וידיעת אנגלית.
* עוזר למנהל חשבונות
(2 משרות)
נסיון של מספר שנים וידיעת אנגלית קרוא ומכתב.
המעוניינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים, נסיון והשכלה, למחלקת כוח אדם, חברת איימס־יישום בע"מ, גבעת שאול ב', מרכז שטנר, ירושלים.

LIFE
תכנון והנדסה תעשייתית — לייף בע"מ
חיפה, ת.ד. 1031, טל. 720126
דרוש מיד
מהנדס מכונות
בעל נסיון של חמש שנים לפחות, לעבודה בתכנון מפעלים כימיים ובתי זקוק.
נא להתקשר בכתב.

לסוכנות בטוח בתל־אביב
דרושות:
1. כתבנית עברית
2. כתבנית אנגלית
תועדפנה בעלות נסיון עבודה קודם בחברת בטוח.
לקביעת ראיון לפנות לטל. 611653 לורדה.

לחברה גדולה דרוש
מנהל חשבונות
בעל דיפלומה ובעל נסיון
נא לפנות בכתב בצרוף קורות־חיים ונסיון מעשי אל משרד השמשוני — הלסינקי 19, תל־אביב.
— סודיות מובטחת —

מכרז על משרה פנויה מס' 104/73
לבנק ישראל בירושלים
דרוש מבקר
בהנהלת החשבונות הראשית
הכשירויות הדרושות:
1. בוגר בחינות המועצה לראיית חשבון, או בוגר כלכלה, או בוגר מנהל עסקים.
2. נסיון של 3 שנים לפחות בתחומי בקורת וביקורת.
3. שליטה מלאה בלשון העברית.
4. ידיעה טובה בלשון האנגלית.
5. כושר הבעה בכתב ובע"פ.
6. כושר ארגון.
7. כושר ניהול צוות עובדים.
המעוניינים יפנו ליחידת כח אדם בנק ישראל ת.ד. 780 ירושלים, מיקוד 91000 לשם קבלת שאלון אישי אותו יש להחזיר לא יאוחר מיום 5.9.73.
נא לציין את מס. המכרז בגוף השאלון

דרושים גברים
בין הגילים 21-35
לתפקידים מיוחדים הקשורים בבטחון ברחבי העולם
*
הכישורים:
א. בוגרי יחידות קרביות בצה"ל
ב. השכלה תיכונית
ג. כושר בריאות תקין
ד. נכונות לעבוד לפחות 6 חודשים.
*
על המעוניינים לפנות לת.ד. 2075 חיפה או להתקשר בטלפון 04-531194/5 בכל שעות היום.

מתפנה איש בכיר
בתחומי ייעוץ ניהול מערכות מידע ממוחשבים
בעל נסיון כולל של 10 שנים בארץ ובארה"ב.
M.B.A של אוניברסיטת ניו־יורק.
בהצעות נא לפנות לת.ד. 20127, תל־אביב.

„ארקיע" קוי תעופה בישראל בע"מ
דרוש
* איש אחזקה לציוד קרקע
* מכונאי/חשמלאי
אחרי שרות צבאי, בעל רשיון נהיגה
התפקיד כרוך בנסיעות
נא לפנות בכתב עם תולדות חיים ר. פירוט נסיון מקצועי, לת.ד. 16174 — ת"א, מח' טכנית.

חברת בטוח גדולה
מחפשת
בודקים ומוסחים
לפוליסות בענפי אלמנטרי
למועמדים המתאימים
— תנאים טובים
●
המעוניינים יפנו בכתב עם פרוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 21045 תל־אביב

לחברה אלקטרונית בר"ג
דרוש
פקיד רישום
רצוי נסיון בעמילות מכס
נא לפנות בכתב לת.ד. 10034 תל־אביב או לטלפונים: 722362, 739865.

Elite
דרושים
• תופרות אוברלוק היגבר
• מרכזנית
• נער שליח עם אופנוע
סולול מכערי סריגה בע"מ רח הכרמל 3, ת"א טל 824121

חשמלאים
דרושים
1. טכנאי חשמל
2. מוסמכים
3. עוזרים
תושבי אשדוד, אשקלון, רחובות
הסעה מובטחת
לפנות: 055-24102

דרושה פקידה
בחיפה
למוסך במפרץ חיפה
●
נא לפנות בכתב ת.ד. 740 חיפה.

עורך דין
צעיר
בקי בעבודות מאבו
דרוש
למשרד עורכי דין בחיפה
נא להתקשר לקביעת ראיון 667793־04 חיפה.

דרושים:
א) מנהל/ת חשבונות
ב) מפעילה למכונת הנהלת חשבונות · עם ידיעות בעבודה שוטפת במחלקה הנה"ח.
לפנות בכתב יד לת.ד. 484 חיפה.

דרוש בגריסם
לעבודה קבועה בחיפה.
טלפון 04—663918 במלון עליה משעה 7.30 בערב לפנות לויצמן.

חזן מפורסם
(טנור)
מחפש מקום תפילה לימים הנוראים הבעל"ט
טלפון: 792823

מכונאי
למשאיות ליילנד
תנאים טובים
אפשרות שיכון באתחים
מוסך יהודה, אשקלון טל. 051-5510

מנהל מלון
מחפש משרה מתאימה
להתקשר טל. 930015

דרוש
מפעיל מנופה לשופל
944 ד־933
לפנות טל. 03-919801

מוסד הטכניון למחקר ופתוח
מודיע על המשרות הפנויות הבאות:
במרכז לבטיחות בדרכים
1. מזכירה־כתבנית
הכשירויות הדרושות: שליטה בשפה העברית והדפסה בה. ידע ונסיון בכל עבודות המשרד. עדיפות תינתן לבעלת ידע בשפה האנגלית והדפסה בה.
מכרז מס' 119/73.
2. פקידה־כתבנית
הכשירויות הדרושות: הדפסה טובה באנגלית. ידע מסוים בעברית. עדיפות תינתן לכתבניות בשתי השפות.
מכרז מס' 120/73.
מועמדות מתאימות מתבקשות לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המעשי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ, בית הסנט, קרית הטכניון חיפה — 32 000 — עד יום ו' 31 באוגוסט 1973, בציון מס' המכרז המתאים.

לפלג טלוויזיות בע"מ — ק. מוצקין
דרושים:
1. איש מכירות
כושר שיכנוע ומגע עם לקוחות. עדיף נסיון קודם בענף החשמל, גיל 35—28.
2. טכנאי שרות לטלוויזיה
(למעבדות השרות)
נסיון קודם בשרות־טלוויזיות.
3. מחסנאי
(לניהול מחסן ומלאי)
הכשורים: אדם עקבי ומסודר מאד, ידע בסיסי בנהול מחסן, מלאי, והספקות.
4. פקידה
הכשורים: נסיון קודם בעבודה משרדית, הופעה נאה.
לכל המשרות:
א. העבודה מפוצלת 13—8, 19—16.
ב. עדיף תושבי הקריות.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
לקביעת ראיון ופרטים נוספים נא לפנות ל„פלג טלוויזיות" בע"מ, הסניף הראשי: שדרות השופטים 13 קרית מוצקין, טלפונים: 04-717349, 04-732323.

לחישולי כרמל בע"מ
דרושים
1. הנדסאי/טכנאי ייצור
לקביעת נורמות ושיפור שיטות.
בעל נסיון של שנה אחת לפחות
2. פקידה־כתבנית
עברית — אנגלית
תנאי עבודה ושכר טובים — למועמדים המתאימים
לפנות בכתב ל„חישולי כרמל בע"מ, ת.ד. 30, טירת כרמל — אגף כח אדם או בטלפון 04-539202—3—4.

מיקרואלקטרוניקס בע"מ
MICROELECTRONICS LTD.
מפעל לרכיבים אלקטרוניים
עם הרחבת המפעל ופתוח מוצרים חדשים — דרושים
חרטים·כרסמים·מסגרי בלים
· מסגרים לבניית מכשירים
· מסגרי אחזקה
המפעל יקלוט לתפקידים גם עובדים בגיל מתקדם
לפנות למחלקת כח־אדם טל' 851186/7/8 או לרח' הפטיש 4
אזור התעשיה חולון (ע"י סמפו)

דרושה
פקידת קבלה
למוסך „רבב־ישראלי" בע"מ
שעות העבודה 16.30—7.30
●
לפנות 825666 למר דן ירושלמי — דרך בן־צבי 33 תל־אביב.

מתפנה בקרוב
מהנדס מכונות
M.S.C. (כוח וחום)
בעל נסיון 8 שנים בניהול אחזקה, תכנון ופקוח במערכות כוח וחום.
בהצעות: טל. 410895 או מינטוס, סגור 55 רמת־אביב.

קולסו בע"מ
A SUBSIDIARY OF KULICKE AND SOFFA USA
ייצור מכשירים אולטרה מדויקים
חיפה, קרית המדע, ת.ד. 7206, טל. 520071
דרושים
1. חרטים / כרסמים } מעולים
2. איש אחזקה בכיר
הכישורים:
1) ידיעת אנגלית
2) הכרת מכונות לעיבוד שבבי
3) התמצאות בחשמל ואלקטרוניקה
3. מחסנאי
לנהול מחסן חלקים
הכישורים:
1) נסיון של שנתיים בתפקיד דומה
2) ידיעה טובה באנגלית.
בדבר פרטים נא לפנות בכתב למחלקת כוח אדם או טלפונית, מיקוד 31 070.
קדום מקצועי · קדום כלכלי · עתיד בטוח

● ● ● ● ●
דרושים
מהנדס אלקטרוניקה בכיר
בעל נסיון רב במעגלים ספרתיים ואנלוגיים לעבודות פיתוח מעגלים ומערכות.
הנדסאי אלקטרוניקה
לעבודות פיתוח ותמיכה במוצרים.
*
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ת.ד. 10185 ת"א.
● ● ● ● ●

קולסו בע"מ
A SUBSIDIARY OF KULICKE AND SOFFA USA
ייצור מכשירים אולטרה מדויקים
חיפה, קרית המדע, ת.ד. 7206, טל. 520071
דרושות
* עובדות לייצור
לעבודת עדינות ופיונוזת, לשעות אחה"צ בלבד (15.30—20.30). דרושה ראיה טובה. הכשרה תינתן במקום. אפשרי גם סטודנטיות.
* עובדות לבקורת
לאחר 10 שנות לימוד, לשעות אחה"צ בלבד (15.30—20.30). דרושה ראיה טובה. הכשרה תינתן במקום. אפשרי גם סטודנטיות.
קדום מקצועי · קדום כלכלי · עתיד בטוח

Frine
לבני פרינה (ישראל) בע"מ
דרושים מכונאים
למכונות תפירה תעשיתיות
(אוניון ספשל רימולדי)
UNION SPECIAL RIMOLDI
תנאים מצויינים לאנשים המתאימים.
למועמדים המתאימים תינתן אפשרות להשתלמות ארוכה במפעלי האם באיטליה, שויץ ובארצות־הברית.
*
לפנות: ת.ד. 8199 ירושלים או טלפונית 02-30469.

מפעל נילית - מגדל העמק
למטבח העובדים דרוש קבלן
להגשת מזון ושרותים
הכישורים הדרושים:
* נסיון של שנתיים לפחות במפעל תעשיתי גדול.
* אישור משרד הבריאות.
* הקפדה על כשרות.
* הגשת המלצות.
המעוניינים מתבקשים לכתוב לת.ד. 276, מגדל העמק עבור „מטבח עובדים".
רק הצעות אשר תואמות את הדרישות הנ"ל תובאנה בחשבון.

הלכו من الأصل

هكذا من الأصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

בית ברל

המדרשה להכשרת מדריכי נוער

בשיתוף עם משרד החנוך והתרבות
והסתדרות הנוער העובד והלומד

דרושים
מדריכי נוער
בכל חלקי הארץ

אם ברצונך לרכוש מקצוע רב אתגרים ולבנות לעצמך עתיד בשטח החינוך, הרשם לסמינר למדריכי נוער למחזור אשר יתחיל את לימודיו בטבמבר 1973.
משך הלימודים 11 חודש.
מתקבלים בוגרי צבא בעלי השכלה תיכונית גם ללא תעודת בגרות. לאלה תינתן אפשרות לגשת לבחינות בגרות תוך כדי לימודים.
למסיימים בהצלחה תינתן תעודת מדריך מוסמך מטעם משרד החינוך.
קיימת אפשרות להשתלמות במגמת ספורט. למסיימים בהצלחה תינתן תעודת מדריך ספורט מוסמך מטעם "הפועל"
הלימודים בתנאי פנימיה.
למסיימים בהצלחה מובטחת עבודה.
פרטים ורישום: המחלקה לנוער רח' סירקין 26 ת"א
טל: 286225.

ההנהלה לארגונה אזורית
קריה למחקר גרעיני - נגב

דרושים:

מכשירנים:
— בוגרי בי"ס מקצועי במגמת מכשירנות מכנית ו/או בי"ס טכני של חיל האויר במגמת חמ"ם.
— דרוש נסיון מקצועי מתקופת השרות הצבאי לפחות.

טכנאי טלפרינטר:
— בוגר בי"ס מקצועי במגמת מכונאות.
— רצוי נסיון מקצועי מתקופת השירות הצבאי באחזקת טלפרינטרים.

חשמלאים:
— בוגרי בי"ס מקצועי תלת שנתי לפחות במגמת חשמל.
— בעלי רשיון חשמלאי מוסמך.
— רצוי נסיון מקצועי של שנתיים לפחות באחזקת מתקנים תעשייתיים.

המועמדים שייבחרו יקבלו:
שכר בהתאם לכישורים האישיים.
אפשרויות נרחבות וקידום מקצועי.
עזרה בדיור למועמדים מחוץ לאזור.

* * *

המעונינים יפנו תוך פירוט השכלתם ונסיונם המקצועי לת.ד. 9001 (מיקוד 84190) באר־שבע ויוזמנו לראיון אישי.

החברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי
בעיר העתיקה בירושלים בע"מ

דרוש

מנהל מחלקת אכלוס

דרישות המשרה: נסיון בעבודה עם קהל במשך מספר שנים, נסיון בעבודה ארגונית. רצויה השכלה גבוהה במדעי החברה.

תנאי העבודה: בהתאם לכישורי המועמד.

על המועמדים להפנות את בקשותיהם בצרוף תולדות חיים לת.ד. 14012 ירושלים עד ל־6.9.73 ולציין על המעטפה "עבור משרת מנהל מחלקת אכלוס".

ביה"ס המרכזי למלונאות — **מלון "תדמור" הרצליה**
ע"ש אריה אבישר
עבור בית הספר למלונאות ומיסודו של ביה"ס המרכזי "תדמור"
מלון רייך, בית הכרם, ירושלים

דרושים

* מרכזי מגמות ומדריכים במקצועות טבחות, מלצרות, פקידי קבלה וניהול משק.
* עוזר למנהל חשבונות.
* פקידה בתבנית עברית/אנגלית

על המעונינים לפנות בכתב להנהלת ביה"ס ע"י מלון רייך, ירושלים, או טלפונית 523121 (02).

ארגמן בע"מ
חברת בת של
ארגמן מפעלים לצביעת טקסטיל בע"מ

דרושים

1. **עובדים בעלי נסיון:**
   - מסגרי כלים
   - מסגרי הרכבה
   - צבעים
   - רתכי ארגון
   - חרטים
   - לטשי פירוסטה
2. **מחסנאי טכני**
   עם נסיון בעבודה במפעל מתכת ובעל ידע ברישום וניהול כרטסת — גיל רצוי 50—40.

המעונינים מתבקשים לפנות לארגמן בע"מ ת.ד. 172 אזור התעשיה יבנה, טל. 055-95251.

ל. "ציון"
חברה לביטוח בע"מ

דרושים
נערים ונערות
(גילאים 16—17)
לעבודה משרדית קבועה

●

נא לפנות אישית למחלקת כח־אדם רחוב לילינבלום 43, תל־אביב.

לחברת יצוא צעירה ודינמית

דרושות

לעבודה מעניינת באוירה נעימה עם אפשרות קידום

1. **מזכירה - כתבנית**
   אנגלית — עברית
   ידיעת השפה הגרמנית רצויה
2. **בוגרת תיכון**
   המדפיסה אנגלית

●

רק מועמדות העונות על הדרישות האלו תפנינה לטלפון 623283/4/5 בשעות העבודה.

למשרד תכנון
קונסטרוקציות בנין

דרושים:

* מהנדס/ת
* הנדסאי/ת
* שרטטים/ות

למועמדים המתאימים תנאים טובים

לפנות: רוזנבאום את צורף בע"מ, טלפון 254892 ת"א.

דרוש/ה
פקיד/ה
לאחר שירות צבאי
לעבודה ליום שלם

נא לפנות לחברת "פרדייז" דרך פ"ת 156 תל־אביב טל. 255223.

למינץ את זילברמינץ
מהנדסים וקבלנים בע"מ

דרושים

1. **מהנדס ביצוע**
   בעל נסיון של 3 שנים לפחות.
2. **טכנאי בניין**
   לבנין רבקומות

לפנות בכתב תל־אביב, רח' מאנה 4, או להתקשר טלפונית 228153, 236069 לתיאום פגישה.

בית מלון
מפואר בת"א

מחפש
חזן
לניהול קבוע של תפילות בשבתות ובחגים

לפנות: ת.ד. 16516, עבור "חזן" בציון פרטים על נסיון קודם.

לסינמבר
מהנדסים בע"מ

דרוש
מחסנאי

*

להתקשר טלפונית 741266

דרוש/ה מורה

לאולפן לעברית באופן דחוף מגורים במקום.

להתקשר למזכירות קיבוץ פרוד ד.נ. מרום הגליל 13877 טלפון 067—39371.

דרוש דחוף
ספרן
בוגר שלב ב' אס"י להקמת ספריה חדשה

לפנות טל. 773433 או 764565 ת"א.

גיגי מנשה
עבודות עפר ופיתוח השכרת ציוד

דרוש
מפעיל J.C.B.
קבוע

טל. 04-718500, 04-668402

דרושים משווקים
עם רכב
למשקאות קלים לחנויות מכולת לכל הארץ

לפנות: טל. 264990 בשעות 8.00—10.00 בבקר.

דרוש
עוזר מדפיס
מנוסה
לאופסט
לפנות טל. 38275

למשרד עו"ד
בשרון
דרוש
עורך־דין
921197

למשרד ארכיטקטים
דרושה
פקידה
עוזרת למזכירה
טלפון 440448

דרושה מזכירה
ידיעת הדפסה הכרחית
למשרד עורכי־דין
שעות עבודה 8—13
טל. 665055 חיפה

דרוש
מייסטר אריגה
אטון בע"מ
טלפון: 914045

ZENITH

חברה דינמית ומתפתחת בענף האלקטרוניקה מציעה למחפשים עבודה מעניינת ובעלת אתגר את המשרות הבאות:

1. **אנשי מכירות**
   למוצרי חשמל ביתיים
2. **מנהל חשבונות בכיר**
   בעל נסיון והשכלה מקצועית מתאימה. המעונינים יפנו בכתב בציון קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 7172 ת"א.
3. **מזכירה**
   בעלת נסיון בעבודה משרדית, ידיעה הדוקה במכונת כתיבה. ידיעת השפה האנגלית יתרון.
   לקביעת ראיון נא להתקשר טלפונית למספר 266291, ת"א.

למפעלי
טמבור צבע
בע"מ

דרוש לתעסוקה מידית במפעלנו בעכו

מנהל חשבונות
סוג ד'
(נסיון של שנתיים לפחות)
ידע בעיבוד נתונים אוטומטי יהווה יתרון למועמד.

נא לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים ופירוט נסיון קודם למנהל כח אדם ת.ד. 668 — חיפה 31000

המועצה האזורית גזר
דאר נע בן שמן 965194 — 963339
מכרז פומבי

בהתאם לסעיף 13 לצו המועצות המקומיות (שרות עובדים), מכריזה בזה המועצה האזורית גזר על משרה פנויה כדלקמן:
מכרז מס' 2/73
תאור המשרה:
קצין בקור סדיר
דרגת המשרה: בהתאם לכישורים של המועמד.
שיעור המשרה: משרה שלמה.
תאור התפקיד: מעקב אחר תלמידים בגיל חינוך חובה לבקור סדיר בבתי הספר במועצה.
נתונים אישיים: מורה מוסמך או עו"ס כשיר או בעל תעודה תיכונית מושלמת.
ההעסקה עפ"י חוזה מיוחד לשנת הלימודים תשל"ד.
בקשות למכרז יש להגיש להנהלת המועצה עד יום שישי 31.8.73. טפסים להגשת הבקשות אפשר להשיג במשרדי המועצה ובמינהלים המחוזיים והנפתיים של משרד הפנים.

דוקטורי משה
ראש המועצה האזורית גזר

לאמקור בע"מ
דרוש נער
לשליחויות חוץ
בן 16—16½
בעל רשיון לטילון

●

נא לפנות לאמקור בע"מ רחוב גבורי ישראל 98, תל־אביב בשעות העבודה

לאמפא ת"א

דרוש/ה פקיד/ה
להנהלת חשבונות
עם נסיון בהתאמת חשבונות.

●

על המעונינים לפנות בהקדם למשרד הראשי, דרך פ"ת 16, ת"א, לגב' ארבל.

לבית ספר חקלאי
דרוש מיד
מדריך ראשי
לחממות פרחים
דיור במקום מובטח
נא לפנות בכתב למחלקת בתי הספר ת.ד. 568, תל־אביב.

לחברה לאלקטרוניקה

דרושה
מזכירה
כתבנית

הכישורים: שליטה מלאה בשפה העברית, כולל ביטוי בכתבים והתכתבויות.
רצוי שליטה באנגלית.
בעלת נסיון בעבודות מזכירות כללית.
שעות עבודה רצופות.

לפנות לטלפון 441653 בין השעות 12—8

עירית ירושלים

המחלקה לחינוך
אגפי הנוער הספורט והחברה

דרושים מרכזים,
מדריכים חברתיים
ומדריכים מקצועיים

בתחומי הדרמה, מוסיקה ומחול
לשנת הפעילות תשל"ד

*

מדריכים בעלי נסיון בהדרכה מתבקשים לפנות למחלקה לחינוך עירית ירושלים, יפו 34.

גיבור
מפעלי טקסטיל בע"מ

שד' שאול המלך 35, ת"א, טל. 259241

דרושה
כתבנית טלפנית
למשרדנו הראשי בתל־אביב
למשרה מלאה

בדבר פרטים נא לפנות אישית לגבי סימה ארנון, בין השעות 10.00—13.00

דרוש/ה
פקיד/ת
חשבונות
ידיעת השפה האנגלית חובה.

★

נא לפנות בכתב עם פרוט קורות חיים למר עומר, ת.ד. 3378.

דרוש/ה
פקיד/ת משכורת
בעל/ת נסיון בחישובי משכורת למפעל של 500 עובדים בירושלים.

●

בדבר פרטים נא לפנות לטל. 02-39632 או 02-61255, או בכתב לת.ד. 10234, ירושלים.

למושב ותיק בשרון
דרוש
מנהל חשבונות
ראשי

נא לפנות בכתב בפירוט תולדות חיים ודרישות שכר לת.ד. 20050 ת"א עבור ל'/א.ש.

דרושה בחורה
מאזור תל־אביב
שיודעת לעבוד במכונת חיבור רימולדי
תינתן מכונה הביתה ועבודה שוטפת.
לטלפן 762247, בשעות העבודה.

אוניברסיטת הנגב

מכרז מספר 73/16

דרוש

ראש מדור בחינות

מחלקה לפיסיקה

מכונאי

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

אוניברסיטת הנגב

מכרז מספר 73/46

אוניברסיטת הנגב מודיעה על משרות פנויות:

1. במזכירות האקדמית

א. ראש מדור מערכת שעות

תאור התפקיד: הכנת מערכת השעות, קבלת תכניות הלימודים ממזכירויות הי מחלקות והפקולטות, קביעת מערכת הי שעות לתכנית הנ"ל, קביעת חדרי לימוד מתאימים ופרסום מערכת השעות. עדכון מערכת השעות באופן שוטף ודווח על כך לגופים בדבר. הקצאת חדרים לארועים שונים באוניברסיטה. הקצאת חדרים ל-צרכי בחינות. אספקת אינפורמציה לגורמי האוניברסיטה לגבי תעסוקת המורים והסגל מערכת השעות.

הכשורים הדרושים: השכלה גבוהה B.A. או B.Sc. נסיון מינהלי של 3 שנים לפחות. שליטה בעברית ובאנגלית.

הדרגה המוצעת: 1—2 בדרוג מח"ר.

ב. ראש מדור בחינות

תאור התפקיד: אחראי לתיאום מועדי הבחינות באוניברסיטה, מקומן ופרסומן. אחראי לקבלת טפסי הבחינות, הדפסתם, הגהתם ושמירתם עד למועד הבחינות. אחראי למנוי משגיחים ולניהול תקין של הבחינות בהתאם לנוהלי האוניברסיטה. אחראי לריכוז הבחינות, העברתן לבודקים וקבלת הציונים. הפעלת צוות עובדים ב-נושאים שבטיפולו.

הכשורים הדרושים: בעל תואר ראשון ונסיון מינהלי של 3 שנים לפחות (או בוגר תיכון ונסיון מינהלי של 5 שנים לפחות). בעל כושר יוזמה, אילתור וארגון. שליטה טובה בעברית ובאנגלית.

הדרגה המוצעת: תקבע בהתאם לכשורי המועמד.

2. במחלקה לפיסיקה

ג. טכנאים, הנדסאים או בעלי מקצועות מכניים

במקצועות: מכניקה עדינה, אלקטרוניקה, למעבדות הוראה ותחקר.

הדרגה המוצעת: תקבע בהתאם לכשורי המועמדים.

3. בבית ספר להנדסאים וטכנאים

ד. עוזר מינהלי לתלמידי חו"ל

תאור התפקיד: טפול מינהלי בעולים ה-חדשים. טפול במעקב דוחה, למנהל הס-טודנטים. טפול בבעיות תקציביות וכלליות של עולים. יצירת קשר בין העולים ושאר המחלקות-בבית הספר.

הכשורים הדרושים: בוגר בית ספר תיכון, רצוי אקדמאי. נסיון במינהל תוכני ותב-רותי של שלוש שנים. ידיעת שפות הכר-חית.

הדרגה המוצעת: י"ג—י"ד בדרוג האחיד או 1—2 בדרוג מח"ר.

למועמדים מחוץ לבאר-שבע תנתן עזרה בדיור.

4. במחלקה לפיסיקה

ה. כתבנית

תאור התפקיד: מדפיסת עברית (רצוי גם אנגלית). עוזרת למזכירה בעבודות מש-רדיות.

הכשורים הדרושים: השכלה תיכונית. נס-יון של שנתיים לפחות בהדפסת עברית. ובפקידות כללית. רצויה ידיעת אנגלית והדפסה אנגלית.

הדרגה המוצעת: ו'—ט' בדרוג האחיד.

5. בבית ספר להנדסאים וטכנאים

ו. מזכירה לתלמידי חו"ל

תאור התפקיד: טפול בתלמידי המכינה הטכנולוגית מתבחינה החברתית. טפול בקבלת תלמידים חדשים למכינה. הדפסה באנגלית.

הכשורים הדרושים: השכלה תיכונית. ידיעת שפות עברית, אנגלית, ספרדית. ר-צוי ידיעת שפות נוספות. נסיון בעבודה משרדית של שנתיים לפחות.

הדרגה המוצעת: ט'—י"א בדרוג האחיד.

כל המשרות הינן מלאות

פניות בכתב בצרוף תולדות חיים יש לשלוח עד יום ו' 31.8.73, אל מחלקת המנגנון, אוני-ברסיטת הנגב, ת.ד. 2053 באר-שבע, מיקוד 84120.

נא לציין על המעטפה מספר המשרה המבוקשת.

משרד העבודה

דרושים מועמדים

דרושים מועמדים לעבודות הכנה ועריכה של תוכניות לימוד, תכנון תהליכי ייצור ולעבודות כתיבה, שרטוט וכו' הדרושות למסגרות הכשרה, במק-צועות השונים בענפים הבאים:

- ✱ רכב ומכונאות רכב
- ✱ חשמל ✱ מתכת ✱ בנין
- ✱ מקצועות עיוניים כלליים

העבודה תעשה על בסיס התקשרות חוזית. התשלום יבוצע על פי הערכת שכר סופרים או בכל דרך אחרת, בהתאם להוראות החשב הכללי.

בדבר פרטים נא לפנות למר ב. לוינזון, מנהל המדור לתוכניות לימודי משרד העבודה הקריה ירושלים, — טלפון 02-61141, לשם קביעת פגישה.

דרושות בחורות

לעבודה נעימה ומעניינת באלקטרוניקה

(תאורה ממוזגת אויר)

אין צורך בהכשרה מוקדמת הדרכה ניתנת במקום.

•

לפנות במקום ביום שלישי — 28.8.73 בין השעות 8—10 בבוקר.

מעליות ישראליפט

רח' הקישון 8, (אזור התעשיה) בני-ברק

מזכירה

דרושה

לסניף חברתנו בתל-אביב

כשורים דרושים:

1. כשר נהול עצמאי של משרד
2. כתבנות עברית, כתבנות אנגלית רצויה.
3. נסיון בעבודות משרד כלליות
4. שליטה בסיסית באנגלית

מועמדות בעלות כשורים מתאימים תפנינה בכתב לת.ד. 33120 ת"א בצרוף קורות חיים ונסיון בעבודה. נא לציין כתובת ומספר טלפון לתשובה.

„אינטרקו" חברת המסחר לתעשיות בע"מ, סניף ת"א רח' דפנה 16 ת.ד. 33120 טל. 265492.

תדיראן

למפעל התקשורת בפ"ת

דרושות

פועלות ייצור

לעבודה של 5 ימים בשבוע עם אפשרות לקידום מקצועי

מועמדות מתאימות תפנינה ישירות למפעל רח' הסיבים 18, פ"ת (ליד מחסני סופרגז בכביש פ"ת).

לאיל חברה למוצרי מתכת בע"מ

דרושים

1. חרט עצמאי
2. כרסם עצמאי
3. משחיז כלים עצמאי

תנאים טובים, ועזרה בדיור.

לענינים לדרישות לפנות ת.ד. 21 ברמיאל — טל. 04-988072.

לבי"ס תיכון מקצועי בסביבות ת"א

דרוש מורה

להוראת שרטוט וטכנולוגיה

(משרה חלקית)

לפנות טלפונית בשעות אחה"צ 417540

לבית ספר תיכון מקצועי בירושלים

דרושות:

1. אחות (נא בהשתון במשרה חלקית)
2. עובדת סוציאלית

●

נא לפנות: ת.ד. 9107 ירושלים.

דרוש סוכן צעיר

עם רשיון נהיגה סוג ג'.

לפנות עם נסיון קודם ופרטים לת.ד. 37256 ת"א.

לחברה קבלנית בהרצליה

דרוש מנהל עבודה עצמאי

איש ארגון ובעל נסיון

נא לפנות בין השעות 8.00 — 15.00 טל. 937681.

לתפארת בע"מ

עיצוב וייצור בגדי ילדים

דרושות

1. טלפוניסטית פקידה מתחילה
2. פועלות עזר לעבודות תפר ולגהוץ.

לפנות תפארת דרך יפו 11 טלפון: 56452/3.

ליצרני אופנה לייצוא

דרושה

פקידה

עם ידע בהדפסה באנגלית

לפנות: עדי בע"מ ת"א, הגדוד העברי 31 (התחנה מרכזית) טל. 39492.

דרושים מורים

1. לשרטוט (לפנה"צ)
2. לאנגלית (לפנה"צ)
3. לגרפיקה (בערב)

לטלפן 287471 ת"א

למשרד אדריכלים „אלידור" — ת"א

דרושים

- ✱ אדריכל 3 שנות נסיון לפחות
- ✱ טכנאי 3 שנות נסיון לפחות

להתקשר טל. 443720 ובערב 932967.

למעבדה לפיתוח סרטים

„סרטי הבירה" ירושלים

דרוש עובד

אחרי צבא

לצלצל: 02-527211, איציק.

דרוש

חקלאי

לגידול ירקות בערבה

בעל נסיון בקיבוץ או במושב. אפשרות גם שותפות.

לכתוב ת.ד. 189 אילת

ההסתדרות הציונית העולמית

מחלקת הנוער והחלוץ

היחידה לצפון אמריקה

דרושים שליחים

לארה"ב וקנדה

לתקופה של שנתיים לעבודה במרכזים קהילתיים יהודיים. ועם ארגוני נוער וסטודנטים

כישורים:

1. השכלה אקדמאית בחינוך, יהדות או עבודה סוציאלית.
2. נסיון בעבודה חינוכית עם נוער, (תרבות ספורט וכו'), עבודה בתנועות נוער או מחנות קיץ וכיוב'.
3. גיל מינימלי — 25 שנה.
4. נשים נשואות לא מתקבלות.
5. שליטה מלאה באנגלית.

נא לפנות בכתב, בצירוף תולדות חיים מודפסות באנגלית, לכתובת הנ"ל בת.ד. 92 ירושלים. בקשות יש לשלוח עד ל-10 ספטמבר 73. העבודה מתחילה בקיץ 74.

דרוש

למפעל ביכוי באזור ת"א

מהנדס מכונות בכיר

בעל נסיון של כ-5 שנים

דרושה התמצאות טובה בתכנון צנרת ומתקנים בתעשיה הכימית. ידיעת השפות אנגלית ו/או גרמנית הכרחית.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון קודם אל ת.ד. 964 תל-אביב, אל מנהל המנגנון.

סיפל SIFAL

דרוש

חשמלאי ראשי

תנאים טובים למועמד המתאים

נא לפנות למנהל כוח אדם.

בית חרושת למתכות עמק בע"מ, כודרוני 3 ת.ד. 655 חיפה

למרכז לחינוך מקצועי „עמל" בית-אינטרנשיונל קרית-חיים

דרושים מורים

לשנת הלימודים תשל"ד במקצועות הבאים: —

- ✱ מקצועות הדפוס (משרה חלקית)
- ✱ מקצועות הפקידות (כתבנות, הכתובה, משרדאות, תורת המסחר) — (משרה חלקית)

לפנות להנהלת בית-הספר טל. 04-721003 בין השעות 8—1.

הודעה על משרת פניה מס' 100/73

לבנק ישראל בתל-אביב

דרושה

כתבנית

בשפה העברית והאנגלית

עם נסיון מעשי של שנה אחת לפחות

המעוניינות תפנינה עד יום 5.9.73 לבנק יש-ראל, רחוב אלנבי 115 תל-אביב קומה 7 או טלפון 611952.

דרושה שרטטת

למשרד להנדסה ואדריכלות דרושה שרטטת בעלת נסיון.

לקביעת ראיון נא להתקשר טלפון 951637 בשעות העבודה. סודיות מובטחת.

פאן אמריקן להשקעות ומקרקעין בע"מ

משרד ראשי: רח' רמב"ן 23, ירושלים.

דרושים

מבקר חשבונות

רצוי עם ידע במלונאות

רואה חשבון

רצוי עם ידע במלונאות

מזכירה אנגלית

היודעת קצרנות

ידיעת השפה העברית — הכרחית

מזכירה עברית

ידיעת השפה האנגלית — הכרחית

מנהל שיווק

אחראי על הווי ובידור

במלון פאן-אמריקן ים-המלח

✱

נא לפנות בכתב בצרוף פרטים לכתובת הנ"ל.

מכתשים באר-שבע

מפעלים כימיים בע"מ

דרושה

מזכירה עצמאית

עברית—אנגלית

הכישורים:

השכלה תיכונית לפחות. שליטה מלאה בעברית ובאנגלית. ידיעה בשפות נוספות רצויה. שליטה בסיסית מכתבים ובהדפסה. תועדף בעלת נסיון בקצרנות. נסיון של חמש שנים לפחות בעבודות מזכירות.

שעות העבודה: 08.00—17.00

— סודיות מובטחת —

מועמדות יפנו בכתב בציון נסיון קודם ובצירוף קורות חיים למחלקת כח-אדם, ת.ד. 60, באר-שבע 84100.

יוצא צבא

אם הנך בוגר תיכון, או בי"ס מקצועי ארבע שנתי או בעל תעודת בגרות, ומחפש עבודה רבת עניין ואתגר,

בוא אלינו!!

ונכשירך לעבודה בהפעלת מתקן חדיש הנמצא בהקמה.

✱ ✱ ✱

המועמדים שייבחרו יקבלו:

- — שכר עבודה מלא בתקופת הקורס.
- — תוספת בשכר עבור עבודה במשמרות מסיום הקורס.
- — עזרה בדיור לבאים מחוץ לאזור.

✱ ✱ ✱

✱ המעוניינים יפנו תוך פירוט קורות חיים והשכלה לת.ד. 7084 תל-אביב, מיקוד 61070, ויוזמנו לראיון אישי.

— סודיות מובטחת —

ARE YOU A YOUNG MAN

looking for a career in Freight and/or Travel?

The PROMISED LAND Ltd.
Jerusalem, 10 Hillel St.

will train you if you have a good knowledge of Hebrew and English.

Starting salary between IL. 700.— — 900.— depending on background.

Call Mr. Nathan or Mr. Regev Tel. (02)227996.

هكذا من الأصل

هكذا | من الأصل

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים · **דרושים** · מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

עבודה זמנית בחו"ל

לעבודה ברחבי העולם
לתקופה של 6 – 10 חודשים

דרושים: יוצאי יחידות קרביות
בתפקידי פקוד בלבד

* בעלי כושר גופני מעולה.
* בעלי השכלה של 10 שנות לימוד לפחות.
* ידיעה בסיסית באנגלית הכרחית.

המעונינים מתבקשים לפנות אישית ביום ראשון ה-26.8.73 בין השעות 08.30—12.00, או ביום שני ה-27.8.73 בין השעות 08.30—12.00 לרח' אבן גבירול 10, חדר 102.

נא להצטייד בפנקס מילואים ובמודעה זו.

אם את מתמצאת

בסריגת־יד

ואת גרה באזור

אשדוד

באפשרותך להרוויח

הרבה

בזמנך הפנוי

פני אלינו לקבל אינפורמציה

ריס בע"מ
אזור התעשיה באר יעקב
טלפון 290־965 (שני קווים)

תדיראן

לתדיראן דרושים

1. **מנהל חשבונות**
סוג ד' ה' בהנה"ח
רצוי עם נסיון בחשבונות של מפעל תעשייתי.

2. **חשב שכר**
או פקיד שכר

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד למח' כח אדם לת.ד. 648 (רצוי לציין מס' טלפון).

בית החינוך המשותף לעמק החולה,
בכפר־בלום

מחפש

מורה לביולוגיה ופיסיקה

לכיתות ז'—י'

אפשרות מגורים באחד ממשקי הגליל העליון.
בפניות טלפון: עד שעה 14.00 למס' 41381
ומשעה 17.00 למס' 40456.

להברה לארגון קונגרסים בינלאומיים

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

עם נסיון של שנתיים.

נא לפנות בכתב לת.ד. 16271 תל־אביב.
סודיות מובטחת

דרושים

גברים

בעלי רקע טכני ונסיון

לתפקידים אחראיים
בהפעלת ציוד ואחזקתו

לפנות: פרומין, הירקון 6, בני־ברק
בין 10.00—14.00, טלפון 782175.

"הסנה"
חברה ישראלית לביטוח בע"מ
תל־אביב, רחוב אלנבי 115

ליחידת המחשב
דרושים

מתכנתים

בעלי נסיון של לפחות 3 שנים בשפות ASS ר COBOL — לעבודה במחשב I.B.M/370.

נקבנית עברית ואנגלית

בעלת נסיון

נא לפנות בכתב עם פרוט נסיון קודם.
לציין — "עבור יחידת המחשב".

לבית־ספר מקיף־עירוני
"עמל" טבריה

דרושים מורים

לשנת הלימודים תשל"ד

במקצועות הבאים: —
* ביולוגיה
* מקצועות הפקידות
(הנהלת חשבונות, כלכלה ובנק, מזכירות)
ההשבונאות.

לפנות מיד להנהלת בית הספר טל. 21292־067
בין השעות 6—1.

פורצ'סטר בע"מ
מפעל טקסטיל

מחפש

מזכירה בכירה

ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין
והדפסה בשתי השפות (רצוי צרפתית)
כושר ניהול משרד

תנאים מצויינים למועמדת המתאימה
מקום העבודה באשקלון

טל. 051-4121/2/3 ת.ד. 205 אשקלון
לפנות למנהל השיווק

דרושה

משפחה מסורה

להחזקת 4—3 נערות

לתקופות קצרות עד שבועיים
בירושלים

תנאי התשלום: על בסיס תשלום חודשי ותשלום נוסף על בסיס יומי עבור כל נערה.

החוזה לתקופה של שנה.

המעונינים יפנו לשירות נערות במצוקה במשרד הסעד, טלפון 224651.

להוצאה לאור בתל־אביב
דרוש:

עובד יצור

שבתפקידו יהיה לפקח על עבודות דפוס, עבודות מונטז', והכנה לדפוס

לקביעת ראיון נא להתקשר בין השעות 9.00—16.00 טלפון 240902 או 235802.

דרוש

חשמלאי לוחות

לתפקיד
עוזר מנהל מחלקה.

קריאת תכניות חשמל הכרחית.

●

לפנות במקום, ביום שני 27.8.73,
בין השעות 8—10 בבקר.

מעליות ישראליפט
רח' הקישון 13, (אזור התעשיה) בני־ברק

לחברה גדולה לאלקטרוניקה
דרוש:

איש רכש

הכישורים:
* קשרים עם חברות להספקת ציוד אלקטרוני.
* ידיעת השפה האנגלית
* נסיון קודם בתפקידי רכש.
* כושר נהול משא ומתן עם ספקים

— **תנאים מצויינים למועמד המתאים** —

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 2926 תל־אביב עבור מס' 804.

— סודיות מובטחת —

פולגת

לויטלנו מפעלי טקסטיל בע"מ

דרושה

מזכירה מעולה

למשרה מלאה

תנאים ומשכורת טובים ביותר
למועמדת המתאימה

נא לפנות תוך פירוט הנסיון והכישורים
לת.ד. 13033 תל־אביב

סודיות מובטחת

ניכולגו

הודעה על משרה פנויה מס' 101/73
לבנק ישראל בתל־אביב

דרוש/ה

פקיד/ה כללי/ת

הכשירויות הדרושות:

א. השכלה תיכונית
ב. ידיעת השפה העברית על בוריה.
ג. ידיעה טובה בשפה האנגלית.
ד. כושר הבעה בכתב ובע"פ.
ה. נסיון מעשי בטיפול בדואר וניהול תיקיה

המעונינים יפנו עד יום 5.9.73 לבנק ישראל, רחוב אלנבי 115 תל־אביב קופה 7 או טלפון 611952.

דרוש

מהנדס אלקטרוניקה

עם נסיון בנושא מעגל סגור (V.T.R.)

נא לפנות למשרדי

SONY

מגדל שלום, תל־אביב
טלפון 52431

קבוץ סאסא

מחפש מורה

לכתה ו'

נא להתקשר לטלפון מס. 067-39067
סאסא, ד.נ. מרום הגליל.

להנהלה מרכזית
של בנק בתל־אביב

דרוש

ארכיבר ראשי

לניהול הארכיב המרכזי של הבנק

הכישורים הנדרשים:
בעל השכלה תיכונית מושלמת לפחות, בעל ידע בשפה האנגלית ורצוי שפה לועזית נוספת (צרפתית או גרמנית). נסיון־מעשי בעבודה בנושאים הקשורים בארכיב של 3 שנים לפחות, ובעל יכולת פיקוח על צוות עובדים מצומצם. גיל 45־40.

תנאים טובים לאיש המתאים

● בהצעות ובהן פירוט תולדות חיים בכתב יד, נא לפנות לת.ד. 4333 תל־אביב מקוד 61040 למספר ב/12.

— **סודיות מובטחת** —

למפעל תעשייתי
על־יד רחובות

דרושה

מזכירה

הכישורים הנדרשים:
* נסיון בעבודת מזכירות כולל הדפסות
* ידיעת אנגלית

— **תנאים מצויינים** —

נא לפנות: ת.ד. 29880 ת"א,
עבור "מזכירה"

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

דרושים

מפעילים

למתקנים פימליים חדישים המוקמים במפעל. העבודה מעניינת ומהווה אתגר.

למועמדים המתאימים אפשרויות קידום טובות. הכישורים הדרושים: 8—10 כתות, רקע טכני רצוי.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 99 חיפה, מיקוד 31 000.

למוסד בנקאי

דרוש/ה

נער/ה

לשליחויות פנים

בדבר פרטים נא לפנות טלפונית — תל־אביב, טל. 52686, קו 300 — בין השעות 8.00־15.00

המועצה הארצית לציוד מכני כבד

דרושים

* **מפעילי ציוד מכני הנדסי**
להדרכה מקצועית
* **מכונאי ציוד מכני הנדסי**
לתחזוקה והדרכה

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב
לת.ד. 556, חולון ויוזמנו לראיון.

ם. רוזנבלום סוכנויות
מפיץ בלעדי של "רמניל"

מחפש סוכנים

בענף המקסטיל

בכל הארץ

דרוש נסיון בלקוחות
תנאים טובים + משכורת ועמלה

לפנות ת.ד. 117, רמת־השרון

קליבר

דרוש

מנהל משמרת

* רשיון בחשמלאות הכרחי
* העבודה במשמרות
* השכר על בסיס חודשי
* תנאי השכר ייקבעו לפי כישורי המועמד

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון, למנהל כח אדם

[illegible] בע"מ
[illegible] ת.ד. [illegible] חיפה

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

דרושה מזכירה למנהל הכללי

הכישורים הדרושים:
ידיעת השפות עברית ואנגלית על בורין כולל הדפסה והתכתבות בשתי השפות הנ"ל; נסיון של 5 שנים.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 99 חיפה, מיקוד 31 000.

בנק בתל־אביב מחפש

1. לעבודה רצופה במרכז תל־אביב

אחראי למחלקת הארכיון

פקידים כלליים

נערים

2. עבור סניפנו ברמת אביב
שעות עבודה ב־2 ימים בשבוע רצופות, וב־4 ימים בשבוע מפוצלות.

פקידה - כתבנית

מועמדים, מתבקשים לפנות בכתב יד בציון השכלה וגיל לת.ד. 29569 ת"א.

למועצה הלאומית
למניעת תאונות
רח' פיכמן 9, רמת־אביב, טל. 415152

דרושים:

* **פקידה אחראית**
היודעת להדפיס במכונה עברית
* **נער/נערה**
לשליחויות ועבודות מרכזיה

שעות העבודה: מ־8 עד 3 אחה"צ

לתנועת נוער דתית

דרושים

מרכזי סניפים

בירושלים, נתניה וראשון־לציון

אפשרי גם עבודה חלקית.

על המועמדים לפנות בציון פרטים על השכלתם ונסיונם אל ת.ד. 1354 למספר 428/17.

דרושה

מורה לתפירה

במסגרת למודי כלכלת בית

להתקשר במשך כל שעות היום
טלפון 23777־065

לוח מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2. המשרד המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. בה בבוקר עד 6 בערב.

מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י. בערבי שבתות וחגים — 1.50 ל"י

עסקים

משרדים

חנויות

מכירות

מקררים

רהיטים

תערוכות

לקראת החגים

כלי נגינה

קניות

טלויזיות

הלבשה

חיות בית

מכונות כביסה

תנורי חימום

תנורי בישול ואפיה

אולמות

מחסנים

מבני תעשיה

בתי מלאכה

תעודות מלווה

(המשך המדור בעמוד 6)

לאוהדי הלוח מס' 1: אין להשיג באמצעותנו ברעיקים למשחקי מקסבה!

לוח מעריב

העתון הנפוץ ביותר במדינה

מודעות ל- לוח מס' 1 לוח מעריב מתקבלות:

בתל-אביב: בית „מעריב" מחלקת המודעות רח' קרליבך 2. סניף „מעריב" ת"א שדרות רוטשילד 33. בסניפי „דחף": דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות) אלנבי 123 בן-יהודה 7

בירושלים: סניף „מעריב" רח' הלל 14/16 סניף „דחף": כמשנו החדשה: רח' יפו 43

בחיפה: סניף „מעריב" רח' הנביאים 32 סניף „דחף" הרצל 11 ובכל משרדי הפרסום

בבאר-שבע: סניף „מעריב" רח' הפלמ"ח 81 סניף „דחף" רח' ההסתדרות 78

בכל סוכנויות „מעריב" בארץ ובכל משרדי הפרסום

עורף מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב, רחוב קרליבך 2;
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.
מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י; בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

כלי רכב

שרותי רכב

בעלי אמקורים מוסמכים בירור הפגיעים. "פסורי" — 948173.

בעלי קרייסלר מוסמכים בירור הפגיעים "פסורי", 948173.

מכוניות למכירה

1963 עד

1964—1965

1966—1967

1968—1969

1970—1971

1972—1973

המשך מכוניות למכירה בעמוד 6

מכוניות להשכרה

ביקוש מכוניות

אופנועים וקטנועים

(המשך המדור בעמוד 6)

מכוניות גלות

אביזרי רכב

חקלאות

(המשך המדור בעמוד 6)

טרקטורים

(המשך המדור בעמוד 6)

מגרשים

(המשך המדור בעמוד 6)

הוצאה

עמודי פבלי נעלי בריאות לגברים ולנשים, בריכה רגלים. ללא השלוב. תל־אביב, שינקין 44, טלפון 282050.

כנס ח

עורף מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.
מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

שידוכים

בת זוג

בן זוג

(המשך המדור בעמוד 6)

שעורים

(המשך המדור בעמוד 6)

שרותים

(המשך המדור בעמוד 6)

צילום

(המשך המדור בעמוד 6)

סירות

תחביבים

חוגים

(המשך המדור בעמוד 6)

ריקודים

נופש

טיולים

כנס חטיבה 7

כל חיילי החטיבה ומפקדיה ב־25 שנותיה ובני משפחותיהם מתכנסים למפגש ארצי

לטרון
יום רביעי
29.8.73

פרטים והרשמה
בלשכות המחוזיות של מרכז ההסברה:
ירושלים: בנין משרד ראש הממשלה, חדר 453
חיפה: רח' אחד העם 5
תל־אביב: רח' אחד העם 13
באר־שבע: מרכז הנגב

... מן الأصل

עורך — מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2;
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.
מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

דירות

ברעננה במרכז „נאות אחוזה" בין בנים וירק 3½—4 חדרים, לוקסוס פלא, תנאים נוחים, החל מ־125,000. „אכנוני", אחוזה 106, טלפון 926495.

זוגות צעירים! 3 חדרים באמצע מבנה 83,000, משכנתא 25,000. „דירות גינדי", הרצל 59 ראשון־לציון.

(המשך המדור בעמוד 6)

1-1½ חדרים

(המשך המדור בעמוד 6)

2 חדרים

(המשך המדור בעמוד 6)

דירות למכירה

(המשך המדור בעמוד 6)

קבלני בנין

2½ חדרים

(המשך המדור בעמוד 6)

3 חדרים ויותר

(המשך המדור בעמוד 6)

וילות ובתים

(המשך המדור בעמוד 6)

דירות להחלפה

הלוואות

(המשך המדור בעמוד 6)

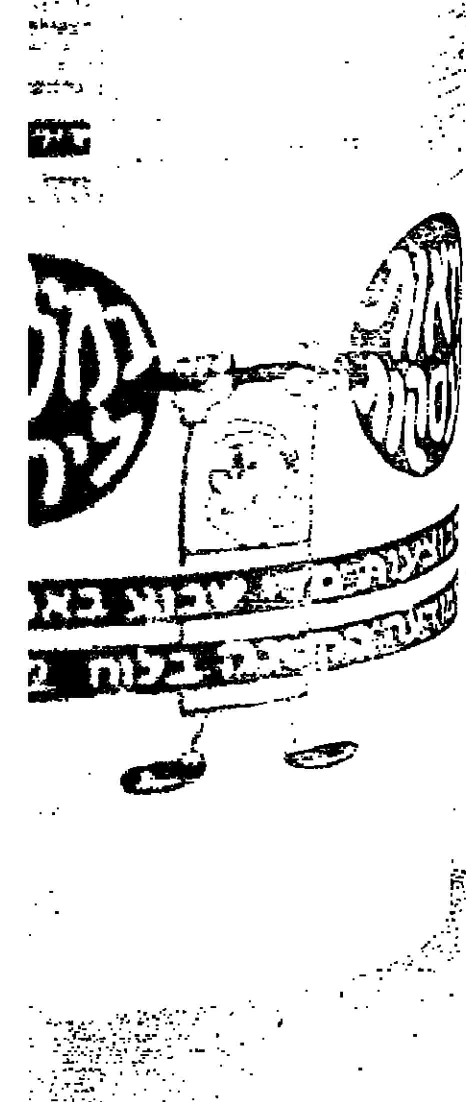

לוח מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2;
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.
מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י
בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

דירות להשכרה

(המשך המדור בעמוד 6)

בתי מלון

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

(המשך המדור בעמוד 6)

דודי שמש וחשמל

תריסים

בולים

מטבעות ומדליות

(המשך המדור בעמוד 6)

מכונות תפירה

(המשך המדור בעמוד 6)

שטיחים

(המשך המדור בעמוד 6)

בתי ספר

ביקוש דירות

(המשך המדור בעמוד 6)

לוח נתניה

סניפי „מעריב" לקבלת מודעות בנתניה:
„תרבות" שד' בנימין 7, „פנת הספר", סמילנסקי 8

דירות

קבלני בנין

דירות למכירה

דירות להשכרה

ביקוש דירות

מכוניות למכירה

הצעות עבודה

עסקים

חנויות

ביטוח

במות ובידור

שרותים

דודי שמש וחשמל

פרסומים

לוח הנגב

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בבאר־שבע:
רח' הפלמ"ח 81, פתוח מ־7.00—13.00 ומ־16.00—18.00

דירות

דירות למכירה

וילות ובתים

דירות להשכרה

דירות מרוהטות

שרותי רכב

מכוניות למכירה

הצעות עבודה

פרסומים

מכירות

עסקים

לוח רחובות

דירות למכירה

דירות להשכרה

לטובתך — הקדם
למסור מודעתך ל־
„לוח מעריב"

هكذا من الأصل

צומת מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2: המגיף המרכזי לקבלה מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 1.25 ל"י בערבי־שבתות וחגים — 1.50 ל"י

עבודה

הצעות עבודה

[illegible]

דרוש חרם מתחיל אחרי צבא, רצוי בוגר ב"ים מקצועי. טל. 853330

דרושים חרם עצמאי ורפלברים טוב ובעקרים. טלפון 237414 בעבודה.

זבנים

דרושה מוכרת אי מוכר בעל ההלבשה, מכובה. לפנות לכרכוז האופנה, רח' מלכה 121 ת"א.

בוטיק „נרדלינק" מחפש מוכרת מנוסות דיזנגוף 154 ת"א.

דרושות מוכרות מנוסות לחצי יום ולימים שלם — 287038.

דרושה מוכרה לחנות ארנקים רצוי דוברת אידיש ורוסית או פולנית, אפשר גם לתפוצה. טלפון 612703.

מוכרת מחפשת ומציקה „רות", יפה 2, 623637.

דרושה מוכרת מקצועית ליום או לחצי יום, או מתלמדת לעלי „נעורים", הולון, שנקר 32.

[illegible]

למוטיק לבגדי נשים דרושה מוכרת טל. 234303 8.00—16.00

הכשרה לעבודה

קורסים: פקידות י.ב.מ. כתבנות ההנה"ח בתשלומים, תעודת עבודה — „מרכזיה" אלנבי 140 (התחנה המרכזית) 724335, רמת גן ז'בוטינסקי 54 — חולון, סוקולוב 70/א.

ביקוש עבודה

מתמנה בכמכבר מנהל צרכניה שורת עצמי, צעיר ומנוסה. המלצות, כושר ארגוני ורבה, כי נתניה. בהצעות לפנות לת.ד. 2152 נתניה „משה".

בחור צעיר ואחראי בלי רכב מעונין בהלוקה, הפצה וכרומה. לפנות בהצעות רציניות 761450.

מורה מוסמכת לריתמיקה ב אקורדיון, מעונינת בעבודה בגני־ילדים ובית"ס בת"א וסביבתה. לכתוב למויצ „מעריב" שד' רוטשילד 33, ת"א למספר 6490/08.

מנהל חשבונות ראשי (47) בעל נסיון רב מעונין ב־½ משרה. בהצעות רציניות נא לפנות לת.ד. 36992 ת"א.

אשה צעירה מעונינת בטיפול בילד אצל מורה ברמת־ויצמן. 740470

שולטת בעברית, וגרמנית ובראי אנגלית, מחפשת משרה בשטח התיירות, והעורכים 047718525

[illegible]

(המשך המדור בעמוד 6)

מזגני אויר

למכירה מזגן חדש וכמינתנאו 1 כ"ס. לטלפן: 769302.

מזגנים מרו כ"ס [illegible] מחיר מקורים למסחר [illegible] 38487

שונות

מכונות כביסה וחשוב, [illegible] רוטשילד 10, טלפון 59046

מספרות

[illegible]

גזירה ותפירה

[illegible]

יהלומים

[illegible]

שליחים

[illegible]

חרשים ומסגרים

[illegible]

עוזרות ומטפלות

[illegible]

פקידים

[illegible]

צומת אשדוד

דירות

באשדוד: דירות־דו־חדרות 3 חדרים בבתים בני 4 קומות, באיכות מעולה. המחירים כוללים בבריסים, מרדכות ביוב וכו'. — „דסקו" אשדוד, רח' קברון נלויות 24, טל. 25221, או „דסקו" — תל־אביב, רח' הר סיני 1 טל. 622222

דירות להשכרה

בשכ"ה 2 חדרים + הול באזור ד' אשדוד 03764819

2½ חדרים, קומה קרקע, לפנה. המעפילים 24/26, בקובות.

דירות להחלפה

החלפת דירה 2 חדרים + הול באשקר תמורת דירה 3 חדרים בסביבות ת"א בתוספת תשלום. 03764819

דירות למכירה

דירה 3 חדרים + עינב. עבודה עם שומרים 055731425

באשדוד, קוטג'ים בודדים פרויים [illegible] המחירים כוללים בבישים, מרדכות ביוב וכו'. „דסקו" אשדוד, רח' קיבוץ גלר יוה 24, טל. 25221

פרסומים

מכפלים מודעות לכל העתונים במחירי המערכת בהגות ספרים „מעריב" ע"י אגר.

האוניברסיטה העברית בירושלים

בית־הספר לחינוך — המחלקה להשתלמות

בשיתוף עם

משרד החינוך והתרבות — האגף הנוער — הלשכה להדרכה ולהכשרה

עירית ירושלים — המחלקה לחינוך — אגף הנוער, הספורט והחברה

מודיעים על

פתיחת הרשמה לקורס בכיר לעובדי־נוער - מחזור ב'

הקורס מיועד לבעלי תפקידי ריכוזיים בחינוך הבלתי פורמאלי ובשרותי הנוער השונים.

משך הלימודים: שני ימי לימוד מרוכזים בשבוע, משך שנתיים.

תנאי הקבלה: בוגר מכון למדריכים בעל תואר „מדריך מוסמך", לאחר שלוש שנות נסיון, העובד בתפקיד ריכוזי או בעלי כישורים מקבילים.

הרשמה: פרטים נוספים וטפסים אפשר לקבל באגפי הנוער, הספורט והחברה. רחוב יפו 17, בשעות העבודה הרגילות. וכן באוניברסיטה העברית, המחלקה להשתלמות מורים, בנין פאפיק, חדר 21, בין השעות 08.00—15.00

מועד ההרשמה: ט' באלול (6.9.73) עד י"ג בתשרי (9.10.73).

המועמדים יוזמנו למפגש־היכרות וכמו לועדה קבלה, שתקבע את ההרשמה הסופית.

דירה להשכרה

3 חדרים, קומה ב'

פינוי מיידי!

בשכונת פלורנטין.

דמ"מ — 35.000.

לטלפן 03-51719

אנו זקוקים לכספך

נשקיע עבורך בפרויקטים עם רווחיות גבוהה ועד בזיות מהאימות.

פנה ל"השקעות־בטחונות בע"מ, ת.ד. 8410 — ירושלים.

השתתף בבחירות לועידת ההסתדרות ה־12

קולך קובע!

11.9.73

המשך „הצעות עבודה" בעמוד 6

צומת ירושלים

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בירושלים:
רחוב הלל 14/16, פתוח מ-8 בבוקר עד 6.30 בערב

הודעות

דירות

קבלני בנין

דירות למכירה

וילות ובתים

דירות להשכרה

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

דירות להחלפה

קייט

כלי נגינה

מקררים

הצעות עבודה

הכשרה לעבודה

ביקוש עבודה

עסקים

חנויות

משרדים

מחסנים

אולמות

דודי שמש וחשמל

שדוכים

אבידות

מכוניות למכירה

ביקוש מכוניות

קטנועים

תריסים

שעורים

שרותים

שטיחים

המשך ←

هكذا من الأصل

הכנו | מן الأصل

לוח ירושלים

(המשך מהעמוד הקודם)

מכירות

[illegible]

רהיטים

[illegible]

מכונות כביסה

[illegible]

מגרשים

[illegible]

טלויזיות

[illegible]

פרסומים

[illegible]

המשך „לוח ירושלים" בעמוד 7

בית אבות

ומחלקה לחולים כרוניים
רמת טבעון
חברה ישראלית — הנדית בע"מ
קרית טבעון
רח' החורש 25־23
טלפון 931229
ת.ד. 102 קרית טבעון
מזמין הורים
ליהנות מ־:
* גן פורח
* בנין הדור
* עם כל השכלולים
* הספקה מרכזית
* טיפול רפואי
* [illegible]
* [illegible]
* [illegible]
* [illegible]
אנו שולחים פרוספקט לפי הזמנה

למכירה משאית

ליילנד ביבר
גיר וילסון 1971
עם מקום עבודה
אפשרות לנהג שותף
להתקשר טלפונית:
057—[illegible]
ובלילות: 057—4173
051—4335

מוסך גדול ביפו

עם סוכנות להשכרה
לרציניים בלבד.
ת.ד. 6560 תל־אביב.

למנוייך — הקדש
למסור מודעתך ל־
„לוח מעריב"

לוח חיפה

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בחיפה:
רחוב הנביאים 32. פתוח מ־8 בבקר עד 7 בערב

הודעות

[illegible]

תערוכות

[illegible]

דירות

[illegible]

קבלני בנין

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

דירות להשכרה

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

חדרים מרוהטים

[illegible]

ביקוש דירות

[illegible]

דירות להחלפה

[illegible]

שעורים

[illegible]

נופש

[illegible]

קייט

[illegible]

ספורט

[illegible]

מסעדות

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

הכשרה לעבודה

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

מגרשים

[illegible]

חקלאות

[illegible]

המשך ←

אלוף (מיל.) שמואל (מוליק) איל לראשות עירית ראשון לציון

אזרחי ראשון לציון,

עם שובי ארצה לפני זמן קצר פנו אלי חברים וידידים רבים תושבי העיר וביקשוני להעמיד את עצמי לתפקיד ראש העיריה הבא של ראשון לציון.

הבעיות הקשות בהן מתלבטת העיר בתחומי הבניה, החינוך, התרבות, ואיכות החיים ואי שביעות הרצון של תושבי העיר מצורת ניהול העניינים בידי הצוות היוצא בעיריה, הניעו אותי להעמיד את עצמי כמועמד המערך לראשות עירית ראשון לציון.
בעזרת כל מי שאיכפת לו ורוצה לשנות את המצב אני מקווה להצליח בבחירות הקרובות ולהיות ראש העיריה הבא.

אלוף (מיל.)
שמואל (מוליק) איל
מועמד המערך לראשות עירית ראשון לציון.

אמת
המערך / מפלגת העבודה הישראלית - מפ"ם

אנו מופיעים.

לקראת הבחירות להסתדרות לא עם שם חדש ומפתיע אלא עם אותו השם, אנו מדברים באותה השפה ואין אנו אפילו נוהגים לפרסם תמונות תעמולה של „כוכבי"-הבחירות.

אם מעניין אותנו „מערך" כלשהו הרי זה מערך אנשי עבודה בבתי החרושת ובהתישבות העובדת — אשר יוכל לגבור על המערך הביורוקראטי — למנוע את התקדמות הימין — להגן על עניני הפועלים — לדאוג לתנופה חלוצית — לפעול למען בטחון ושלום.

פ
הצבע

ברית השמאל הציוני-הסוציאליסטי העצמאי ובלתי מפלגתיים

אולם

ביהכ"נ הגדול „אהל ישראל" ביהודה 159 ת"א
מקבלים הזמנות לחופות ושמחות
לפנות לחבר הנהלה מר יהושע זיתוני, בן-יהודה 178, ת"א, בין השעות 7—4, 1—8.
תנאים נוחים

למסירה
הפצת מוצר
בענף הטבק והמכולת

לאזורים: נתניה — השרון — חדרה
ערבויות נדרשות.

לפנות עם פרטים על הניסיון אל:
ת.ד. 94 ראשון לציון.

המלכה

גם היא מתפלאת על המכירה הפומבית של
שמלות וחליפות
המתקיימות מדי יום משעה 8.00—19.00 בלי הפסקה.
מבחר עצום!
מחירים ללא תקדים!
כל הקודם זוכה!!
נחלת יצחק 59
אוטובוסים: 53, 63.

לוח חיפה

מכוניות למכירה

[illegible]

ביקוש מכוניות

[illegible]

קטנועים

[illegible]

בתי ספר לנהיגה

[illegible]

עסקים

[illegible]

משרדים

[illegible]

חנויות

[illegible]

מחסנים

[illegible]

מבני תעשיה

[illegible]

תנורי חמום

[illegible]

צילום

[illegible]

מזגני אויר

[illegible]

מכירות

[illegible]

מקררים

[illegible]

תנורי בישול

[illegible]

בולים

[illegible]

אבידות

[illegible]

מטבעות ומדליות

[illegible]

רהיטים

[illegible]

חיות בית

[illegible]

כלי נגינה

[illegible]

טלויזיות

[illegible]

מכונות כביסה

[illegible]

פרסומים

[illegible]

המשך „לוח חיפה" בעמוד 7

למכירה יגואר 6JX מודל 70

36,000 ק"מ, מצב חדש, עם טייפ אקו, אנטנה חשמלית, אזעקה משוכללת גגל גגיה, עם סורגה.
ללא מתווכים — משיבת מחלה
טלפון 451097 מ-17.30—19.00

מלגזה סאקסבי
למכירה

כשר הרמה 800 ק"ג, גבה 3.25 מטר, אחרי אוברול, אפשרות צידוד ימינה ושמאל.
מחיר — 15,750 ל"י
לפנות טלפון 907773 בשעות 15.00—06.00.

דירות תפארת בראשון לציון

המבחר הגדול בעיר במקומות הגבוהים והיפים — נוף מרהיב, גן ציבורי לדיירי הבית.

- **בשכ' אברמוביץ** — ברח' אברמוביץ בנין פאר 8 קומות 3—4 חדרים — לוקסוס מלא, מטבח רגבה, 3 כווני אויר.
- **ברחוב התומר** — 3½ חדרים, 8 דיירים, 3 כווני אויר, לוקסוס מלא.
- **ברחוב סמילנסקי** — 2½—3 חדרים פינתית, גן ציבורי צמוד לבית, לוקסוס מלא.
- **ברחוב שפינוזה** — 3 חדרים במרכז ע"י השופרסל.
- **ברחוב שינקין** — 3—4 פינתית, לוקסוס מלא, 2 בניינים.
- **ברחוב דרור 60** — 3—3½ לוקסוס מלא, בנין 7 קומות.
- **ברחוב פינסקר** — 3—4 לוקסוס מלא, מעלית, ארונות דנאר.
- **ברחוב ביהודה** — 3—4 לוקסוס מלא, 3 כווני אויר (דירה אחת בלבד בחזית).
- **ברחוב יהודה הלוי 3** — פינתית, לוקסוס מלא.

ועוד מבחר גדול. פנה עוד היום כי בדירות תפארת הדירה המובחרת.

דירות תפארת הרצל 59 ראשון לציון, טלפון 946858.

11.9.73

יום הבחירות לועידת ההסתדרות-ה12
כל קול הוא כל יכול!
השתתף בהצבעה,
קולך קובע!

هكذا من الأصل

هكذا حسب الأصل

דרושים

מכתשים באר-שבע
מפעלים כימיים בע"מ

דרושים למחלקת אחזקה

● חשמלאים

הכישורים: ידע מקיף בחשמלאות, התמצאות במערכות פיקוד ובקרה, קריאת תכניות חשמל מורכבות, ידע מקיף במנועי חשמל להגנות למיניהן; יועדפו מועמדים יוצאי ח"א במקצוע חמ"ם (פרק א'); יתקבלו גם חשמלאי רכב ו/או חשמלאי ציוד קרקע; יועדפו בעלי נסיון בתעשיה; תנאי שכר בהתאם לכישורים.

● מכשירנים

לצורך אחזקת מערכות מיכשור תעשייתי מורכבות.

הכישורים: ידע כללי במערכות פניאומטיות; ידע כללי במערכות אלקטרוניות; רצויים בוגרי בתי"ס במגמות הנ"ל; יועדפו בעלי נסיון קודם בשטחים אלה; תנאי שכר בהתאם לכישורים.

תנאי תעסוקה מעולים למועמדים המתאימים.

סודיות מובטחת

מועמדים יפנו בכתב בציון נסיון קודם ובצרוף קורות חיים למחלקת כוח אדם, ת.ד. 60 באר־שבע 84100.

עץ לבוד בע"מ ETZ-LAVUD דרושים

*** תמחירן**
בעל נסיון בהכנת דו"חות תמחירים אשר ישתלבו בעתיד בעיבוד נתונים במחשב

*** פקיד למח' החשבונות**
בעל נסיון של שלוש שנים לפחות

*** מזכירה להנהלת המפעל**
בעלת נסיון; כתבנות בעברית ובאנגלית הכרחית

*** מזכירה - כתבנית**
בעברית ובאנגלית

*** מרכזנית מנוסה**
ידיעת השפה האנגלית רצויה

תנאים טובים למתאימים
המעוניינים יכתבו בציון השכלה ונסיון למח' כוח אדם של עץ לבוד בע"מ, ת.ד. 38 פתח־תקוה.
סודיות מובטחת

למוסד מחקר ממלכתי
באזור רחובות

דרוש

*** מנהל חשבונות**

— השכלה תיכונית
— שליטה מלאה בשפה העברית
— נסיון בעבודה של 3 שנים
— בעל סוג ג'—ד' בהנהלת חשבונות

על המעוניינים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים אל: ת.ד. 17007 ת"א, עבור מנהל חשבונות.

קרן הנגב-מדרשת שדה בוקר

דרושים

לביה"ס התיכון במדרשת שדה בוקר:

1. **מורה למתמטיקה פיזיקה**
— משרה מלאה
2. **מורה למקצועות הפקידות**
— חצי משרה.
3. **מורה לחינוך גופני / בנים**
— משרה מלאה.

אפשרויות תעסוקה במקום לבן/בת הזוג
אפשרות מגורים במקום

נא לפנות טלפונית למדרשה טל: 057-85054/53/51/46

דרושים לנו מיד
אנשי אבטחה ושמירה

לעבודה בדרום 6—8 חודשים

* משוחררי צה"ל 72/3 מיחידות קרביות
* בעלי כושר גופני מעולה
* הופעה נאה והתנהגות אחראית

המתאימים יפנו:
ל.שרותי בטחון ואבטחה"
תל־אביב, רחוב בארי 7, טל. 234246

דרושים צעירים
לאחר שירות צבאי

ללמוד הרכבת מעליות

שכר עבודה גבוה +
פרמיות מהיום הראשון

*

לפנות במקום ביום ראשון 26.8.73 בין השעות 10—8 בבוקר

מעליות ישראליפט
רח' הקישון 13, (אזור התעשיה) בני־ברק

לדירות גינדי
בראשון־לציון ובפתח־תקוה

דרושים

אנשי מכירות מעולים

הכישורים הדרושים: נסיון קודם במכירות, הופעה נאה.
תנאי שכר טובים למתאימים
סודיות מובטחת
לקביעת ראיון לפנות: דירות „גינדי", רח' הרצל 59, ראשון־לציון, טלפון 946180.

אניה

ד"ר ו. ריזה ובנו בע"מ

דרושים

* בחורים

לאחר שרות צבאי, בעלי השכלה מקצועית, ללימוד הפעלת מכונות הדפסה ווסטיביות. הכשרה תינתן במפעל.

עבודה קבועה — תנאים טובים מאד

בפרטים נא לפנות: „אניה", דרך השלום 10, תל־אביב, טלפון 36357, מחלקת „כרדאדס".

למפעל תעשייתי בסביבות חיפה

דרוש חצרן

הבקיא בעבודות אינסטלציה

*

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 44519 (מיקוד 31040) חיפה — עבור מספר 30.

למשרד הנדסי בתל־אביב דרוש:

טכנאי בניין

לעבודות תכנון מבנים
דרוש ידע לתכנון אדריכלי ושרטוט
להתקשר לטלפון 245888.

דרושה אשה מבוגרת
למגורים עם אשה בת 70 בקיראון
שפות: עברית, אידיש, גרמנית, פולנית.
בפרטים, נא לפנות: טל. 845009

ל."דורינא" בע"מ
אבא הלל 25 רמת־גן
דרושות
א. תופרות מעולות
ב. בחורות
לעבודות תקונים אומנותיים (ריפסב)
מזוג אויר
תנאים טובים מובטחים

דרושה אשה אחות־בית
גיל 40—30
לביקור בבתי־מרקחת ופרפומריות לקבלת הזמנות וכספים
רצוי נסיון קודם
השעות 8.00—1.00
5 ימים בשבוע
משכורת —.700
טל. 611667

---

1) **דרוש מודד**
לעבודות פיתוח עפר וכבישים.
תנאים טובים.
העבודה רק במרכז הארץ.

2) **דרושים מנהלי עבודה**
לעבודות הנ"ל.
*
לפנות טלפון 906622, 913388.

מתפנה בקרוב
מנהלן / איש מכירות בכיר
בהצעות רציניות בלבד
לפנות לת.ד. 1334 ת"א
למס' 44677/ד'

למוסך שרות של פולקסווגן באילת
דרוש מכונאי
רצוי עם הסמכה למועמד המתאים
תנאים טובים
עזרה בדיור תינתן
פרטים בצרוף קורות חיים והמלצות ת.ד. 284 אילת, או טלפון בערב 059-2664.

למשאית ליילנד
דרוש
נהג מנוסה
רצוי נסיון בהפעלת מנוף
טל. 86522 חיפה

חזן ספרדי
מקצועי ובעל קול ערב
מחפש מקום לימים הנוראים
טל. 02-69259
מיום שני 27.8.73

לחברה לעבוד פרדסים
דרוש
מפקח לפרדסים
לפנות ת.ד. 1334 ת"א
למספר 9804100

דרושה פקידת הנהלת חשבונות
היודעת לעשות פקודות יומן ולרשום בשיטה מעתיקה.
תנאים טובים. לפנות: ת.ד. 29098 תל־אביב

דרושים מועמדים בכל הארץ

אם סיימת חמישית או שישית תיכון.
אם אין לך מקצוע.
אם אתה מעוניין להחליף מקצוע
תוכל להרויח כ־1400 לירות לחודש בשטח האלקטרוניקה ולהגיע למעמד מקצועי גבוה.

לקבלת פרטים גזור ושלח לת.ד. 28125 ת"א למספר 7
(1)
שם: ......
כתובת: ......
השכלה: ......
גיל: ......

לבית־ספר לחניכים „עמל" גבעת המורה עפולה

דרושים מורים

במקצועות הבאים:
* **מתמטיקה** (משרה שלמה או חלקית)
* **שרטוט וטכנולוגיה** (משרה שלמה או חלקית)
* **מכונאות־רכב** (משרה שלמה או חלקית)
* **מקצועות החשמל** (כולל חשמל־רכב — משרה חלקית)
* **תפירה** (משרה שלמה או חלקית)
* **נגרות** (משרה חלקית)
* **חינוך גופני** (משרה חלקית)
* **מסגרות** (משרה חלקית)
* **ספרות** (משרה חלקית)
* **מקצועות הפקידות** (כתבנות + עיוני — משרה חלקית)
* **מחסנאי ואחראי משק** (משרה חלקית)

לפנות להנהלת בית־הספר טלפון 065-23305 בין השעות 8—1.

מערכתפר

למפעל פיתוח
דרוש:
הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה

* בעל נסיון של 5—8 שנים לפחות
* ידע בפיתוח מעגלים דיגטלים ואנלוגים
* מסוגל לעבוד באופן עצמאי

לפנות בכתב לת.ד. 76 פתח־תקוה או טלפונית ל־911994, 918804 לאתי.

מלון לרום אילת
ת.ד. 555 אילת
טלפון 059/3222

דרושים

● **מלצרים מקצועיים**
● **חדרניות**

מגורים נאים ● אפשרות קידום
משכורת נטו גבוהה יותר

לראיון אישי פנה ביום ראשון 26.8.73 בשעות 10.00 עד 17.00 למשרדי לרום, רחוב הירקון 126 ת"א, טל. 03/222158 או כתוב למלון לרום אילת ת.ד. 555 אילת

עירית אילת — אגף החינוך
לבית הספר התיכון הדתי באילת
דרושים בדחיפות:

* **מורה לאנגלית**
* **מורה למתמטיקה**
* **מורה למסגרות**

תינתן עזרה בדיור
בדבר פרטים לפנות לביה"ס התיכון הדתי באילת, ת.ד. 40, טל. 059-2789.

דרוש מורה
לכימיה ובאיולוגיה
לחצי משרה בשעות הבוקר
לפנות טל. 04-664922, 04-663591.

משרד האוצר

למשרד האוצר דרושות עובדות לעבודה במרכז למיכון משרדי לתפקיד

מפעילות מסופים

לתקשורת מרחוק.

התפקיד כולל העברת נתונים באמצעות מסוף (מכונת כתיבה חשמלית הקשורה למחשב) מבית מכס למחשב במרכז למיכון משרדי בירושלים: הדרגה: יוד—יוד־אלף אחיד.

דרישות: השכלה של 11 שנות לימוד לפחות, ידיעת השפה העברית על בוריה, רצויה ידיעת השפה האנגלית. נסיון של שנה בעבודת ניקוב. מקום העבודה: בית המכס, יפו.

— העבודה היא לשנה אחת עם אפשרות הארכה לתקופה נוספת.
— העובדות שייבחרו יעברו הכשרה לתפקיד.
● המעוניינות העונות לדרישות האמורות — מתבקשות לפנות למרכז למיכון משרדי באחד משני המקומות הבאים:
* לשכת עררות ת"א, רחוב יהודה הימית 33, ת"ד 15004, טלפון: 828181.
* מזכירות המרכז למיכון, הקריה, רוממה, ירושלים, טלפון: 525111.
— הפונות מתבקשות להביא עמן תעודות ואישורים המעידים על השכלתן ונסיון בעבודה.

החברה המשותפת ליציקות פלדה בע"מ
רח' החלוצים 2 ת.ד. 442 נתניה

דרוש

מהנדס מטלורג

לעבודה במחלקת ביקורת איכות
נסיון קודם בתעשיה רצוי
נא לפנות בכתב אל מנהל כח־אדם
— סודיות מובטחת —

לחברה קבלנית לבנין

דרושה מדפיסה מעולה

אפשרות משרה חלקית — לחצי יום.

המעוניינות מתבקשות לפנות ל־
צוות ד.י.ל. לבניה והשקעות בע"מ
רח' מונטיפיורי 32 ת"א, טל. 615316 מיקוד 65793

דרושה

כתבנית

אנגלית - עברית מעולה

לעבודה במפעל תעשייתי במפרץ חיפה

*

נא לפנות טלפונית 726952 חיפה.

לחברה־ארצית לניהול תיאום ופיקוח על עבודות בניה

דרוש
מהנדס בנין

לתפקיד תיאום ופיקוח על עבודות בניה.
הכישורים הדרושים: 5 שנות נסיון לפחות.
מקום העבודה: חיפה.
בפרטים נא לפנות לת.ד. 2705 רמת־גן, מיקוד 52.100 עבור מס' 37.

תנאים טובים למועמד המתאים
— סודיות מובטחת —

לחברת בנין ארצית
למשרדה הראשי בתל־אביב
דרושה

פקידה - כתבנית

בעלת נסיון
בדבר פרטים נא לפנות לטלפון 58144, קו פנימי 10, תל־אביב.

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בימאים · שרטטים · מחסנאים • • • **דרושים** מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

כור בימה בע"מ

לתוכניות הפיתוח, הרחבות ובנית מיתקנים בימיים חדשים באיזור באר־שבע

דרושים לאגף הנדסה

1) **מהנדס כימי** — לתפקיד מהנדס תהליך (שתי משרות)

2) **מהנדס כימי ו/או מכונות** — לתפקיד מהנדס פרויקט (שתי משרות)

3) **מהנדס כימי** — לשיפור איכות הסביבה (אקולוגיה)

4) **מהנדס מכונות** — לפיקוח על הקמת מיתקנים.

5) **טכנאי/הנדסאי מכונות** — לפיקוח על ביצוע עבודות הקמת מיתקנים.

6) **הנדסאי בנין** — לפיקוח על עבודות הנדסה אזרחית.

תנאים טובים ינתנו למועמדים, לרבות עזרה בדיור למועמדים מחוץ לבאר־שבע

— סודיות מובטחת —

מועמדים יפנו בכתב בציון נסיון קודם ובצרוף קורות חיים למחלקת כח אדם, ת.ד. 60 באר־שבע 84100.

דרושות צעירות בכל הארץ

באם את בגיל 16—25

באם אין לך מקצוע והשכלה

תוכלי להרויח

-.1,000 ל"י לחודש ויותר

לאחר שתרכשי מקצוע חדיש ומתקדם תוך שלושה חודשי הכשרה בזמנך הפנוי.

לקבלת פרטים גזרי ושלחי לת.ד. 28125 ת"א, מס. 20. (1)

שם ______

כתובת ______

עיר ______ גיל ______

„הסנה" חברה ישראלית לביטוח בע"מ

סניף תל־אביב, אלנבי 115, טל. 623251

מודיעה על

קורס לביטוח אלמנטרי

הקורס יכלול לימודים בנושאי: ביטוח רכוש — כל הסיכונים, מקיף ואש; ביטוח תאונות אישיות, צד שלישי וחבות מעבידים; ביטוח קבלנים; ביטוח רכב, ועוד ועוד.

הקורס ייפתח ב־2.9.73 ויימשך כחודשיים בשעות הערב, שלוש פעמים בשבוע.

אם אתה בעל כושר שכנוע והתמדה; אם אתה מעוניין ברווחים נאים שהם פרי כשרונותיך וקשריך החברתיים ולא במשכורת קפואה,

פנה עוד היום אלינו אישית, טלפונית או בכתב.

למועמדים שיתקבלו ויסיימו את הקורס ובחינות המפקח על הביטוח בהצלחה — מובטחת עזרה בהיקלטות במקצוע על־ידי הדרכה אישית נוספת.

צבא הגנה לישראל

הצטרף לשירות הקבע בצה"ל

לצה"ל דרושים מועמדים לשירות קבע במקצועות הבאים:

- בעלי מקצועות פיקוד ומשמעת
- אפסנאים ומחסנאים טכניים
- חובשים ובעלי מקצועות רפואיים
- מכונאי רכב וחשמלאי רכב
- בעלי מקצועות טכניים לחיל האויר
- נהגים לרכב מעל 4 טון

מועמדים במקצועות הנ"ל יוכלו לשלוח את התלוש המצורף לדואר צבאי 2146 עבור „קבע".

גזור ושלח

אל: דואר צבאי 2146 צה"ל, עבור „קבע":

הנני מעונין להקרא לראיון על מנת לברר תנאי גיוסי לשירות „קבע".

מס' אישי ______ שם ______ גיל ______

כתובת ______ 1

מחלקת הפרסום הממשלתית

להב' תעשייתית מסחרית גדולה

דרוש

עורך דין

הכישורים הדרושים:

1. נסיון קודם בנושאי חברות, ביטוח, חוזים, מיסים.
2. ידיעת עברית על בוריה, אנגלית רצויה.
3. רצוי נסיון קודם בטיפול ישיר בנושאי ביטוח.
4. גיל 26—40.

נא לפנות בכתב יד, בצירוף קורות חיים ומשכורת מבוקשת לת.ד. 2438 תל־אביב מיקוד 61 000, ולציין על גבי המעטפה את המשרה המבוקשת.

סודיות מובטחת

למפעל תעשייתי ותיק בתל־אביב דרוש:

פקיד מחלקת יבוא / יצוא

צעיר עם שנתיים נסיון

ידיעת השפה האנגלית יתרון הדרכה במקום

אפשרויות רבות להתקדמות תנאים טובים

— סודיות מובטחת —

לכתוב לת.ד. 86 תל־אביב

מרכבים

מפעלי מתכת בע"מ

מפעל מקנה, קרית־אריה

דרושים

חשמלאים חשמלאי רכב

על המעונינים לפנות טלפון 913044 או ישירות למפעל למנהל כח אדם.

החברה הישראלית לאוטומובילים בע"מ

Ford

דרושים:

✶ **איש שרות למשאיות**

הכישורים: בעל מקצוע טכני בשטח המשאיות (כולל מנועי דיזל) רצוי נסיון בשטח השרות לרכב.

✶ **פקידה כתבנית באנגלית ובעברית**

הכישורים: כתבנית מנוסה בשתי השפות, נסיון בעבודות משרד שונות.

●

המעונינים מתבקשים לפנות אישית לחברתנו בת"א לאגף כח־אדם, רחוב המסגר 43.

למוסד ממשלתי דרושים מיד

1. **עובדי אחזקה למערכות חשמל ולוחות פיקוד**
2. **עובדי אחזקה למערכות מיזוג אויר**

✶ מקום העבודה — איזור תל־אביב.

יועדפו

✶ בעלי נסיון באחזקת מתקנים גדולים.
✶ בעלי ידיעה באחזקה של מערכות מיזוג אויר ו/או דוודים.
✶ בוגרי בתי ספר מקצועיים במגמת חשמל או במגמת מיזוג אויר.

תנאי עבודה ושכר

✶ עבודה במשמרות.
✶ תנאי שכר לפי דרגה 1—2 בדירוג הטכנאים בהתאם לרמה המקצועית של המועמד. תשלום נוסף עבור עבודת משמרת או שעות נוספות.

הצעות בכתב בצירוף תולדות חיים, השכלה ונסיון בעבודה יש להגיש עד 2 ספט' 1973 לפי הכתובת: ת.ד. 2126 רמת־גן 52100.

— סודיות מובטחת! —

למפעל גדול בדרום

דרוש

מכונאי אחזקה

הכישורים הדרושים:

- בוגרי בית ספר מקצועי
- נסיון בעבודות אחזקה תעשיתיות

תנאי שכר טובים

נא לפנות עם פרוט קורות חיים לת.ד. 166, באר שבע 84100

לחברת „רים"

דרושים

מכונאים - מסגרים תעשייתיים

בעלי נסיון של לפחות 5 שנים בתעשיה

✶

לקביעת ראיון נא לפנות לטל. 523201 ירושלים

משטרה ישראל

משטרת ישראל

מודיעה על משרות פנויות

לטכנאי טלפרינטר

בוגרי בי"ס מקצועי מוכר, במגמת מכניקה או אלקטרוניקה, בעלי נסיון, לאחר שירות בצה"ל. השכר: לפי דירוג הטכנאים.

●

על המעונינים לפנות בכתב למחלקת הקשר והאלקטרוניקה במטה הארצי, אגף המנהל בתל־אביב—יפו, רחוב אמץ 2 (ע"י איצטדיון „בלומפילד"), או בטלפון 829161, לקביעת ראיון.

למפעל כימי גדול בדרום

דרוש

מהנדס כימי לייצור

✶ בוגר הטכניון בחיפה או בעל השכלה מקבילה

העבודה במשמרות

השכר ייקבע בהתאם לכישורים

נא לפנות עם פרוט קורות חיים לת.ד. 166 באר שבע 84100

לחברת משבית דרוש

פקיד יצוא ראשי

נסיון של 3 שנים לפחות

תנאים טובים לאדם המתאים

סודיות מובטחת

לפנות טלפון 51540, 56163 (קו 31)

למפעל תעשייתי למוצרי בטון

באזור נצרת

דרוש מנהל עבודה

בעלי נסיון של 3 שנים לפחות בתפקיד מנהל עבודה יפנו בכתב ת.ד. 875 ת"א.

למפעל גדול בדרום

דרוש

מנהל חשבונות עצמאי

הכישורים הדרושים:

- סוג 3 לפחות בהנה"ח
- נסיון של 3 שנים לפחות כמנה"ח
- ידיעת השפה העברית על בוריה
- ידיעת השפה האנגלית רצויה

השכר ייקבע בהתאם לכישורים האישיים

המעונינים יפנו עם פרוט קורות חיים לת.ד. 166, באר שבע 84100

דרושים לנו מנתחי המערכות הטובים ביותר בישראל

אנו מפתחים מערכות **ע.ג.א.** עבור לשכת השרות שלנו.

אנו מחפשים

אנשים מתאימים שיבטיחו רמת איכות מעולה

אם רמת השיגך מתאימה לאתגר הטמון במטרתנו, נשמח להיפגש אתך ולשוחח אודות המשימות שעלינו לבצע ואודות התמורה שנוכל להציע.

★

אנא כתוב לנו עם פרוט מלא של נתוניך (אנו מבטיחים סודיות מוחלטת).

חבר

חברה ישראלית לאוטומציה בע"מ ת.ד. 33077 ת"א

דרוש עוזר למנכ"ל

בעל השכלה במשפטים ו/או במינהל עסקים; עם נסיון עבודה בפועל של מספר שנים; ידיעת השפה האנגלית מעל למוצע ויכולה להתכתב בה.

גיל 28—32, תושב תל־אביב או הסביבה.

החל מאוקטובר ש"ז.

כוונתנו לאמן מועמד מתאים בסגל המינהלי של החברה. משכורת 1,500.— ל"י והוצאות ישירות. לאחר שנה זכאי לתכנית פנסיה.

אם הנך מוצא כי אתה עונה לכל האמור לעיל, אנא כתוב בכתב ידך בעברית ובאנגלית אל המנכ"ל:

תקליטי סי בי אס בע"מ ת.ד. 681 תל־אביב.

CBS

דרושה

כתבנ[ית]

אנגלית - עברית

לעבודה במפעל ... במפרץ חיפה

✶

להברה ארצית ... ופיקוח על ...

דרוש

מהנדס בנין

תנאים טובים ...

לחברת ...

דרוש

פקידה - כת[בנית]

هكذا من الأصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · רופאים · מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

מקור
שרותי מידע ישראליים בע"מ

אנו מחפשים:

- מהנדס בנין בכיר — לניהול פרויקט גדול בחו"ל
- מנהל מפעל — רקע מכונות/חשמל
- מנהל-התכנות ראשי — לחו"ל
- מנהל אספקה ורכש חו"ל — לקונצרן תעשייתי
- מזכירה כנרי ואנגלית — להברה גדולה
- מ/מנהל כספים — רואה חשבון בכיר
- כלכלן בכיר — עוזר למנכ"ל

מקור לשרותכם!

"מקור" תל-אביב, רח' גורדון 65, ת.ד. 33356, טל. 248211

אתה מחפש תנאים טובים?
עבודה מענינת?

אנחנו מחפשים
בעלי מקצוע מעולים!

★ **ניתוח מערכות**
★ **תכנון ותכנות**

רצוי רקע בסטטיסטיקה
ובתכנון ליניארי
הכרחי נסיון של שנתיים לפחות

שלח לנו פרטים על השכלתך, קורות חייך ונסיונך במקצת, לת.ד. 2848 ת"א, עבור „פרוייקטים 73"

דרושים
לתפקידי קציני אבטחה ובטחון

הכישורים הדרושים הם:

1. בוגרי יחידה קרבית, פרופיל גבוה.
2. גיל מינימום 22, מקסימום 35.
3. בוגרי 12 כיתות לימוד.
4. בעלי ידיעה בשפה זרה אחת לפחות.
5. התפקיד כרוך בהוזה של 6 חדשים וכרוך בשהייה מחוץ לגבולות הארץ.

ההרשמה מידית
בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 16523 תל-אביב

דרושה
מזכירה

ליום שלם

הכישורים: ידיעת אנגלית ועברית על בוריין והדפסה על מכונה.
עדיפות תינתן לבעלת נסיון ביצוא.

נא לפנות:
טלפון 95 80 64, רחובות.

מוזיאון תל-אביב
שד' שאול המלך 27
דרוש

עובד לרישום מלאי ואוסף המוזיאון

התכונות הדרושות:

1. ידע באמנות (רצוי בעל השכלה פורמאלית באמנות)
2. כושר-ארגון

נא לפנות למוזיאון תל-אביב ת.ד. 33288, עבור משרה.

למוסד גדול במפרץ חיפה — דרושה

מנהלת חשבונות מנוסה

לעבודה חלקית — חצי יום

✱ תנאים טובים למועמדת המתאימה ✱

נא לפנות טלפונית בימים: א'— 26.8 רב' — 27.8, בין השעות 8.00—6.00 אחה"צ בלבד, טל. 04-719343.

קרן אלקטרוניקה בע"מ

למפעלנו דרושים
מהנדסי אלקטרוניקה

1) בעל נסיון במערכות שדור וקליטה.
2) בעל נסיון באלקטרוניקה תעשייתית, בעיקר בספקי-כוח וממירים.

תנאים טובים במפעל מתפתח עם אפשרויות קידום — מובטחים. תינתן עזרה בדיור

על המעוניינים לפנות בכתב עם פירוט קורות חיים ונסיון קודם למחלקת כח אדם במפעל, אזור התעשיה אפרידר— אשקלון, טל' 051-4141.

— סודיות מובטחת —

לחברת „מעבר לים"

דרוש

מנהל חברה

לניהול חברה בחו"ל

הקשורה בפרוייקטים חקלאיים ותעשיות

הכישורים הדרושים: נסיון וידע בניהול פיננסי וניהול אדמיניסטרטיבי בהיקף נרחב, התמצאות בנושאי משק חקלאים ובמיוחד בגידולי שלחין, נסיון בניהול תעשיה הקשורה בחקלאות, כושר ניהול משא ומתן עם מוסדות וגורמים שונים, כושר הבעה בע"פ ובכתב, כושר בניהול יחסי ציבור, ידיעת השפה האנגלית על בוריה הכרחית, על המועמד להיות בעל רשיון נהיגה.
בדבר פרטים נא לפנות לחברת „מעבר לים", קרליבך 12, תל-אביב.

— סודיות מובטחת —

לעבודה אחראית ומעניינת במחלקת החשבונות

דרושים

מנהל חשבונות עצמאי

עם ידיעה בהכנת שכר ומשכורת

מפעילה למכונת נשיונל

אפשרויות קדום טובות למועמדים המתאימים.

בפרטים נא לפנות לכרמל כימיקלים בע"מ עתלית מחלקת חשבונות טלפון 04—942051.

סדורי הסעה נוחים מובטחים.

למוסד ציבורי בתל-אביב

דרושה פקידה

למשרה שלמה (8.00—15.00).

השכלה תיכונית, עברית על בוריה.

אנגלית או צרפתית כשפה נוספת — יתרון.

הדפסה בשפות הנ"ל.

לפנות: ת.ד. 1334 תל-אביב למס' ל/18825.

בי"ס תיכון מקצועי דתי
כפר בתיה
ת.ד. 17 רעננה טל. 921247, 926600

דרוש

מדריך מקצועי למכניקה

(משרה מלאה)

המעוניינים יפנו לפי הכתובת הנ"ל

דרושה

כתבנית מעולה לעברית

רצוי עד שעה 16.00. התפקיד יכלול גם עבודות מזכירות. משכורת נאותה למועמדת המתאימה.
לפנות לטל. 611064 ת"א או לת.ד. 11202 ת"א.

ליד. ז. ל. תעשיות לבנין בע"מ

דרושים

1. **שרברבים**
2. **מסגרים**
3. **פקיד חשבונות**

המעונינים מתבקשים לפנות למר שלמה זוהר — מנהל המפעל, ראשון לציון, אזור התעשיה הישן (ליד רדיו ברגל) טלפון 949694.

מפעל גדול בדרום

מחפש

פקיד רכש ויבואים עצמאי

הכישורים הדרושים:

- השכלה תיכונית לפחות, וידע טכני
- נסיון של 5 שנים לפחות בשטח הרכש
- נסיון בתהליכי יבוא ושובין ושחרורים
- שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית
- יכולת ניהול משא ומתן עם גורמי חוץ

השכר ייקבע
בהתאם לכישורים האישיים

המעונינים יפנו עם פרוט קורות חיים לת.ד. 166, באר שבע 84100

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרה הפנויה הבאה: —

מזכירת שימת הצבירה

הכשירויות הדרושות: רצויה השכלה אקדמית; ידיעת השפות עברית ואנגלית כולל הדפסה; נסיון במגע עם קהל; ניהול עצמאי של משרד.

מספר המשרה: לה.ג/299.

מועמדות מתאימות העונות לדרישות תפנינה בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם ומספר המשרה אל אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה, מיקוד 32000, עד תאריך 31.8.73.

מנהל / מהנדס יצור

בעל נסיון בתעשיה אזרחית של 5 שנים לפחות

דרוש למפעל תעשייתי גדול באזור חולון

נא לפרט קורות חיים ונסיון קודם בהצעותיכם לת.ד. 2905 תל-אביב.

— סודיות מובטחת —

למפעל מתכת באיזור פיתוח בדרום הארץ

דרוש מנהל
מחלקת עיבוד שבבי

הכישורים הדרושים:

✱ השכלה מקצועית
✱ נסיון בעבודה מעשית ובניהול בעבודות חריטה וכירסום

נא לפנות לת.ד. 29645 תל-אביב

צביעה ואשפרה

למפעל טכסטיל בסביבת רחובות

דרוש עובד

לצביעה האשפרה בציוד חדיש

„לוטוס" בית-הפועלים 6 רחובות, עבור 730.

למשרד גדול של רואי חשבון

דרושות

★ **כתבנית**
טובה בעברית

★ **נער/ה**
לעבודות משרדיות שונות (כולל שליחויות)
ליום עבודה שלם

בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 888 תל-אביב 61000 או לטלפון: 50216

דרושים בחיפה

1. **מכשירן**
בוגר בי"ס מקצועי, לפיתוח והרכבה של מיכשור אלקטרומכני עדין, בעל 3 שנות נסיון לפחות.

2. **בוגר בי"ס מקצועי**
במגמות חשמל, מכשירנות או אלקטרוניקה
בעל רכב, לא דרוש נסיון קודם.

3. **מרכיבה**
לעבודות עדינות של לפוף וחיוט.

עבודה מעניינת ומגוונת
תנאים טובים למועמדים המתאימים

לפנות בכתב לת.ד. 10134 מפרץ חיפה או טל. 725847.

קרן הנגב
מדרשת שדה בוקר

דרוש
מדריך לבית ספר שדה במדרשת שדה בוקר

הכישורים הדרושים:

1) השכלה תיכונית + הכשרה להדרכה או להוראה
2) נסיון בסיירות
3) רשיון נהיגה

מגורים במקום

● נא לפנות למדרשת שדה בוקר טל.: 057—85046/51/53/54.

למפעל גומי גדול במרכז הארץ

דרוש
מנהל ייצור

בעל נסיון בניהול ייצור

לפנות בכתב יד עם פירוט קורות חיים ונסיון לת.ד. 4868 חיפה, מיקוד 31040 עבור מספר 258.

— סודיות מובטחת —

למוסד בירושלים דרושים

★ **מכונאי רכב**
בכירים ומתחילים
(אחרי צבא).

★ **חשמלאי רכב**
★ **רכז מחלקת פחחות וצבע**

טל. 02-535111. סודיות מובטחת.

למשרד רואי חשבון בחיפה

דרושים

1. **בוחן ראשי**
2. **בוחן**

לפנות בכתב יד לת.ד. 4496 חיפה למס' 32366.

ההגדרה לאוניברסיטה אזורית
קריה להוזקר גרינוי-נגב

דרוש
גנן

— בוגר בית-הספר לגננות ושתלנות.
— בעל נסיון של 5 שנים באחזקת גנים, וידע בסיסי בקריאת תוכניות.
— רצוי בעל רשיון נהיגה וידע בהפעלת כלים.

✱

למועמד המתאים מובטחים תנאי שכר טובים, עבודה מעניינת ועזרה בדיור.

✱

בפרטים יש לפנות בצרוף קורות חיים ופירוט הנסיון המקצועי — למדור קבלת עובדים ת.ד. 9001, באר-שבע.

ONLY THE BEST IS GOOD ENOUGH FOR US!

Therefore, we still have a vacancy for one more

SECRETARY TO SALES ENGINEERS

Do you speak Hebrew and English fluently, and can you handle correspondence in both languages?
Do you have initiative and organizational talents?

Are you an experienced secretary eager to join a dynamic young team? Then please contact us. We are offering a rewarding position to the right person.

RAYCHEM

Please apply in writing or by phone to:
Raychem (Israel) Ltd.
P.O.B. 859
Givataim
745074 / 767131

מדרשת שדה בוקר

בית המדרש הממלכתי למורים וגננות מודיע:
פנויה משרת

מדריך חברתי

1) בעל יכולת אירגון חברתי-חינוכי
2) רצוי סטודנט שנה ב' ומעלה
3) נוח לסטודנט הרוצה להמשיך ללמוד

לפנות בכתב: בית המדרש הממלכתי מדרשת שדה בוקר

לחברת בניה גדולה
באזור תל-אביב

דרוש

מנופאי
לעגורן פוטין

✱

נא לפנות טלפונית 750516

לחברת ג'נרל אלקטריק
דרושים מייד

1. **פקידת שרות**
אחרי צבא, ידיעת השפה האנגלית רצויה.

2. **עוזר מחסנאי**
אחרי צבא, ידיעת השפה האנגלית הכרחית.

מקום העבודה בהרצליה ב'

לפנות טל: 37402 תל-אביב
או: 937691/2 הרצליה

למועמדים המתאימים תנאים טובים

דרושים:

1. **צבעי** למיכלי ברזל וקונסטרוקציות ברזל היודע לצבוע במכשיר איירלס
2. **עובדים** בנקוי חול בלחץ אויר.

לטלפן ביום 53540, 52713